

BISERICA CU HRAMUL

DUMINICA TUTUROR SFINTILOR OCNA SUGATAG

Viețile Sfinților

Viețile Sfinților, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Viețile Sfinților" apărute între anii 1991 și 1998 la Editura Episcopiei Romanului și Hușilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) și apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este și ordinea apariției celor 12 volume menționate mai sus.

Volumul IX (mai)

Viețile Sfinților pe luna mai

Ziua întâi

- Sfântul Prooroc Ieremia
- Cuviosul Pafnutie

Ziua a doua

- Sfinții Mucenici Esper, Zoi și fiii lor, Chiriac și Teodul
- Sfinții Mucenici Boris și Gleb

Ziua a treia

- Sfântul Mucenic Timotei citețul și soția lui, Mavra
- Cuviosul Teodosie, egumenul Mănăstirii Pecersca

Ziua a patra

- Sfânta Muceniță Pelaghia fecioara

Ziua a cincea

- Sfânta Mare Muceniță Irina

Ziua a șasea

- Sfântul și dreptul Iov
- Sfântul Mucenic Varvar și cei împreună cu el
- Sfântul Varvar tâlharul

Ziua a șaptea

- Arătarea Semnului Sfintei Cruci la Ierusalim
- Sfântul Mucenic Acachie
- Cuviosul Nil de Sorska

Ziua a opta

- Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan
- Cuviosul Arsenie cel Mare

Ziua a noua

- Sfântul Prooroc Isaia
- Sfântul Hristofor Mărturisorul și cei împreună cu dînsul
- Aducerea Cinstitelor Moaște ale Sfântului Nicolae, Arhiepiscopul din Mira Lichiei

Ziua a zecea

- Sfântul Apostol Simon Zilotul

- Cuvioasa Isidora, ce s-a făcut nebună pentru Hristos
- Fericita Taisia

Ziua a unsprezecea

- Sfântul Mucenic Mochie
- Cuvioșii Părinți Metodie și Constantin, Episcopii Moraviei

Ziua a douăsprezecea

- Sfântul Epifanie, Episcopul Constantinianei Ciprului
- Sfântul Ghermano, Arhiepiscopul Constantinopolului
- Sfântul Mucenic Ioan Valahul

Ziua a treisprezecea

- Sfânta Muceniță Glicheria și Sfântul Laodichie
- Sfântul Mucenic Alexandru Romanul

Ziua a paisprezecea

- Sfântul Mucenic Isidor, din Insula Hiului
- Cuviosul stareț Serapion Sindonitul
- Sfântul Isidor, cel nebun pentru Hristos

Ziua a cincisprezecea

- Cuviosul Pahomie cel Mare
- Cuviosul Isaia, Episcopul Rostovului

Ziua a șaisprezecea

- Cuviosul Teodor, ucenicul Cuviosului Pahomie
- Fericita Fecioară Muza

Ziua a șaptesprezecea

- Sfântul Apostol Andronic, unul din cei șaptezeci, și Sfânta Iunia, ajutătoarea lui
- Sfântul Mucenic Solohon și cei împreună cu dînsul
- Cuviosul Eftimie Atonitul

Ziua a optsprezecea

- Sfântul Mucenic Teodot al Ancirei și Sfintele șapte Fecioare Mucenite
- Sfintii Mucenici Petru, Dionisie, Andrei, Pavel, Cristina, Eraclie, Paulin și Venedim

Ziua a nouăsprezecea

- Sfântul Sfințit Mucenic Patrachie, Episcopul Prusiei, cu cei trei nepoti: Acachie, Menandru și Polien

Ziua a douăzecea

- Sfintul și Marele Mucenic Talaleu
- Sfintul Mucenic Ascalon

Ziua a douăzeci și una

- Sfinții Împărați Constantin și Elena

Ziua a douăzeci și doua

- Sfintul Mucenic Vasilisc, nepotul Sfintului Teodor Tiron

Ziua a douăzeci și treia

- Cuviosul Mihail Mărturisitorul, Episcopul Sinadiei
- Sfintul Mucenic Mihail Monahul
- Cuvioasa Eufrosina fecioara, egumena Mănăstirii Polotca

Ziua a douăzeci și patra

- Cuviosul Simeon Stîlpcnicul, din Muntele Minunat

Ziua a douăzeci și cincea

- A treia aflare a Cinstului Cap al Sfintului Ioan Botezătorul
- Minunile Sfintului Mucenic Terapont, Episcopul Ciprului

Ziua a douăzeci și șasea

- Sfintul Apostol Carp, unul din cei șaptezeci
- Sfintul Mucenic Gheorghe cel Nou

Ziua a douăzeci și șaptea

- Sfintul Sfințit Mucenic Terapont, Episcopul Sardelor
- Sfinții Mucenici Teodora și Didim ostașul

Ziua a douăzeci și opta

- Cuviosul Nichita Mărturisitorul, Episcopul Calcedonului
- Sfinta Muceniță Eliconida
- Sfintul Ignatie, Episcopul Rostovului

Ziua a douăzeci și noua

- Sfinta Muceniță Teodosia din Tir
- Cuvioasa Muceniță Teodosia, care a pătimit pentru Sfintele Icoane

Ziua a treizecea

- Cuviosul Isachie Mărturisitorul, egumenul mănăstirii Dalmația

Ziua a treizeci și una

- Sfintul Apostol Erma, unul din cei șaptezeci

Viața și pătimirea Sfântului Prooroc Ieremia (1 mai)

Sfântul Prooroc Ieremia a fost din Anatot, cetatea preoților, în partea lui Veniamin, cetate departe de Ierusalim ca la trei mile, născut după tată, Helchie, mai marele preot. El a fost ales și sfințit prooroc din pîntecele maicii sale, precum însuși Domnul i-a prezis despre aceasta: *Mai înainte de a te zămisli în pîntece te-am cunoscut și mai înainte de a ieși tu din coapse te-am sfințit și te-am pus prooroc între neamuri.*

Sfântul Ieremia, după mărturia Sfântului Ignatie, purtătorul de Dumnezeu, a fost feciorelnic în toată vremea vieții sale și trimis de Dumnezeu preot, învățător și prooroc. El a început a prooroci din vîrstă copilărească, precum este arătat în capitoulul întâi al cărții lui, unde zice către Dumnezeu: *Stăpîne Doamne, iată, nu știi să grăiesc, căci eu sînt prunc.* Iar Domnul, dînd prunciei lui înțelegerea bărbatului celui desăvîrșit, a zis către dînsul: *Nu zice că prunc sînt eu, căci către toți la care te voi trimite vei merge și vei grăi toate cîte voi porunci ție. Nu te teme de fața lor, căci Eu sînt cu tine ca să te izbăvesc.*

Acestea zicîndu-i Domnul, a atins cu mîna Sa gura lui Ieremia și a zis: *Iată, am dat cuvintele Mele în gura ta. Iată, te-am pus astăzi peste neamuri, peste împărați, ca să dezrădăcinezi, să strici, să risipești și să biciuiești păcatele cele de moarte și fărădelegile poporului, și iarăși să zidești și să propovăduiești pocăința și întoarcerea spre viață.* Acest cuvînt al Domnului către Ieremia a fost în zilele lui Iosie, împăratul Iudeii, în anul al 13-lea al împărăției lui. Pe vremea aceea Sfântul Ieremia era de 15 ani, și într-un copil atît de tînăr a început darul lui Dumnezeu a lucra lucruri mari.

Într-acele vremuri, poporul iudeu, deși slujea Dumnezeului Celui adevărat, Care l-a scos din Egipt, însă nu-l slujeau cu adevărat. Ci, răzvrătindu-se de neamurile cu care se amestecaseră și cu ale căror obiceiuri se deprinseseră, cea mai mare parte din ei slujeau și urciunii idolești. Și erau idoli stătători nu numai în jurul Ierusalimului, pe dealuri și prin văi, ci chiar și în Ierusalim, lîngă biserica Domnului cea zidită de Solomon, cărora le aduceau jertfe ca și lui Dumnezeu Cel adevărat.

Deci, mîniindu-se Domnul asupra aceluiașor popor, îi gătea lui grabnică risipire și pierdere, lucru pe care l-a arătat lui Ieremia prin toiagul cel de nuc și prin căldarea care ardea dedesubt. Pentru că toiagul cel de nuc, însemna grabnica pedeapsă a lui Dumnezeu, că nu va întîrzia Răsplătitorul cel drept a certa cu toiag fărăde-legile și nedreptățile lor cu bătăi; iar căldarea care ardea dedesubt, însemna că cetatea Ierusalimului se va umple de sînge și va fierbe cu tulburare, pierzîndu-se cu sabie și cu foc de vrăjmașii care erau să năvălească asupra ei.

Domnul porunea lui Ieremia, proorocul Său, să vestească poporului mînia lui Dumnezeu care venea asupra lor și să-i sfătuiască spre pocăință. Deci, Sfântul Ieremia a proorocit în zilele împăratului Iosie, precum s-a zis, și în zilele lui Ioahaz, fiul lui, și în zilele lui Sedechie, care a fost frate al lui Ioahaz și al lui Ioachim și fiu al lui Iosie. Și a pățimit proorocul lui Dumnezeu multe de la oamenii săi care nu credeau cuvintelor lui; pentru că le spunea certările cele groaznice ale Domnului Savaot și le propovăduia cuvintele lui Dumnezeu, sînd în curtea bisericii. Și, fiind dus înaintea împăratului și a boierilor, le zicea tuturor cu îndrăzneală că de nu se vor pocăi și nu se vor întoarce de la închinarea idolească, degrabă îi vor

ajunge toate relele, care vor năvăli din părțile cele de la miazănoapte, rele care vor ajunge pe toți cei ce locuiesc în pământul Iudeei.

Pentru aceasta zice Domnul: *Chema-voi toate împărățiile pământului de la miazănoapte și vor veni și-și vor pune fiecare scaunul lor înaintea porții Ierusalimului, peste toate zidirile din împrejurul lui și peste toate cetățile Iudeei. Aceia vor fi judecători și muncitori ai iudeilor. Iar aceasta, pentru aceea le voi trimite asupra lor, de vreme ce M-au părăsit pe Mine și au jertfit zeilor celor străini și s-au închinat lucrurilor mâinilor lor. Ascultați cuvântul Domnului, casa lui Iacov și toate semințiile lui Israel.* Acestea zice Domnul: "Ce fel de greșală au aflat părinții voștri în Mine, că s-au depărtat de Mine și au umblat în urmele celor deșarte și s-au făcut deșerți? Căci Eu, voi aduce rele și mare sfărîmăre de la miazănoapte. În ziua aceea va pieri inima împăratului și inimile domnilor, preoții se vor spăimînta și proorocii se vor minuna". Acestea și alte multe cuvinte proorocești le grăia către popoare Sfintul Ieremia, care sînt scrise pe larg în cartea proorociei lui, și s-au împlinit toate cele grăite.

Iar începutul durerilor și al primejdiilor Ierusalimului a fost pe vremea împărăției lui Iosie, într-acest fel: S-a sculat Faraon Nehao, împăratul Egiptului, asupra împăratului Asiriei de la rîul Eufratului. Iar de vreme ce calea lui era pe lîngă hotarele iudeilor, Iosie, împăratul Iudeei, adunîndu-și oștile sale, a ieșit împotriva lui Nehao, împăratul Egiptului. Însă Nehao a trimis la dînsul solii săi, zicînd: "Ce-mi este mie și ție împărate al Iudeei? Nu mă duc să mă ostășesc împotriva ta, ci împotriva altuia, asupra căruia mi-a poruncit Dumnezeu să merg cu sîrguință; iar tu încetează de a face împiedicare poruncii lui Dumnezeu, Cel ce este cu mine, ca să nu teucidă și pe tine". Dar Iosie, neascultînd pe Nehao, a tăbărit asupra lui și, făcînd război în cîmpul Maghedonului, care este în partea lui Manase, Iosie a fost rănit de săgetătorii lui Nehao. Fiind dus în Ierusalim a murit, și l-au îngropat în mormîntul părinților săi și a plîns după Iosie tot Ierusalimul cu tînguire mare, pentru că era împărat foarte bun și cinstitor de Dumnezeu.

Deci, Nehao, împăratul Egiptului, biruind puterea lui Iosie împăratul Iudeii, s-a dus asupra asirienilor. Iar în Ierusalim poporul a adus la împărăție pe Ioahaz, fiul cel mai mic al lui Iosie. Și a împărățit el numai trei luni, cît a zăbovit Nehao Egipteanul la război contra asirienilor. Deoarece, întorcîndu-se Nehao cu biruință, a luat în stăpînirea sa cetatea Ierusalimului și tot pământul iudeilor și al lui Israel; și a îndepărtat de la împărăția Iudeei pe Ioahaz, pe care îl alesese poporul. Iar în locul lui a pus împărat pe fratele cel mai mare al lui Ioahaz, cu numele Eliachim, schimbîndu-i numele în Ioachim. Pentru că era obiceiul împăraților biruitori, de a schimba numele împăratului celui biruit și supus. Și a pus Nehao dajdie asupra pământului iudeu și al lui Israel, o sută talanți de argint și o sută talanți de aur; iar pe Ioahaz cel depărtat de la împărăție, l-a ferecat în obezi și l-a dus în Egipt, unde a și murit. Și astfel, seminția lui Avraam, poporul cel liber și împărăția cea vestită a Iudeei, a început a robi altui împărat și a se împuțina de mîna tirănească, pentru păcatele cu care a mîniat și a amărît pe Dumnezeu Cel preainalt și nu s-a pocăit prin cuvintele cele proorocești.

La începutul împărăției lui Ioachim, fiul lui Iosie, a fost cuvîntul acesta de la Domnul către Ieremia: *Stai în curtea casei Domnului și propovăduiește tuturor iudeilor care intră să se închine în casa Domnului, toate cuvintele care ți-am poruncit să le propo-văduiești lor și să nu tăgăduiești cuvîntul. Așa zice Domnul: De nu Mă veți asculta pe Mine și nu veți umbla în legile Mele care le-am dat înaintea feței voastre, în ascultarea cuvintelor slugilor mele, proorocilor pe care îi trimit la voi de dimineață, voi da casa aceasta ca Silom, cel pustiit pentru fărădelegile silomitenilor, și cetatea aceasta o voi da în blestemul tuturor limbilor cele de pe tot pământul.*

Niște cuvinte ca acestea, care se grăiau din gura lui Dumnezeu prin Proorocul Ieremia, auzindu-le preoții și proorocii cei mincinoși și tot poporul, s-au umplut de mînie și, prinzînd pe Ieremia, strigau: "Cu moarte să moară cel ce proorocește unele ca acestea!" Auzind boierii iudeilor cuvintele acestea, s-au suit din casa împăratului în Casa Domnului. Și au șezut înaintea ușilor porții celei noi a Casei Domnului. Și au zis preoții și proorocii cei mincinoși către boieri și către tot poporul: "Judecată de moarte se cuvine omului acesta, că a proorocit asupra cetății acesteia, precum ați auzit cu urechile voastre".

Și a zis Ieremia către toți boierii și către popor: "Domnul m-a trimis să proorocesc spre casa aceasta și spre cetatea aceasta, toate cuvintele pe care le-ați auzit. Și acum să faceți mai bune căile și lucrurile voastre și să ascultați glasul Domnului Dumnezeuului vostru, că va uita Domnul de răutățile pe care le-a grăit asupra voastră; și, iată, eu sînt în mîinile voastre, faceți cu mine orice vă place și ce vi se pare că este mai bine. Însă, să cunoașteți că, de mă veți ucide, voi singuri veți aduce sînge nevinovat peste voi și peste cetatea aceasta și peste cei ce locuiesc într-însa, căci cu adevărat m-a trimis Domnul la voi să grăiesc în urechile voastre toate cuvintele acestea".

Atunci au zis boierii și tot poporul către preoți și către proorocii cei mincinoși: "Nu se cade omului acesta judecată de moarte, că în numele Domnului nostru a grăit nouă". Și unii din bărbații cei mai bătrîni ai aceluia pămînt s-au sculat și au apărut prin cuvinte pe Ieremia proorocul, zicînd către tot soborul: "Aduceți-vă aminte că Miheea Moratitul proorocea în zilele Iezechiei, împăratul Iudeei, și a zis către tot poporul Iudeei: Așa zice Domnul: *Sionul se va ara ca o țarină și Ierusalimul va fi ca într-o cale netrecută, și muntele casei va fi ca un deșeu de dumbravă.* Pentru aceste cuvinte, oare l-a omorît Iezechia împăratul și tot poporul Iudeei? Nu s-a temut de Domnul; dar, de vreme ce s-a rugat feții Domnului, a încetat Domnul cu relele cele ce le grăise asupra lor, că și noi am făcut răutăți mari asupra sufletelor noastre. Deci, să ne pocăim de răutățile noastre și să nu ne îndemnăm spreuciderea acestui om nevinovat. Pentru că ce folos au avut de sîngele cel nu de mult s-a vărsat al lui Urie, fiul lui Simeon din Cariatiarim, care a proorocit în numele Domnului pentru pămîntul acesta, asemenea precum proorocește și Ieremia? Iar cînd împăratul și boierii căutau săucidă pe Urie, el, temîndu-se, a fugit în Egipt și, trimițînd împăratul pe oamenii săi, l-au scos din Egipt și l-au ucis cu sabia; pentru care pricină s-a mîniat poporul asupra împăratului și asupra boierilor. Deci, așa va fi cînd veți ucide și pe Ieremia".

Aceasta împărțînd-o cei mai bătrîni, s-au făcut două tabere în sobor, pentru că unii căutau săucidă pe Sfîntul Prooroc Ieremia, iar alții îl socoteau nevinovat morții. Însă ar fi biruit cu totul partea celor potrivnici și ar fi ucis pe omul lui Dumnezeu, dacă nu l-ar fi apărut unul din boierii cei mari, cu numele Arhicam, fiul lui Safan, a cărui mînă era tare, și nu l-au dat pe Ieremia în mîinile ucigașilor.

Și a făcut împăratul Ioachim vicleșug înaintea Domnului, după cum au făcut și părinții lui. Și a fost iarăși cuvîntul Domnului către Ieremia, zicîndu-i: *Mergi și te pogoară în casa împăratului Iudeei, și să grăiești acolo cuvîntul acesta: Ascultați cuvîntul Domnului, împărate al Iudeii, cel ce șezi pe scaunul lui David, tu și casa ta și slugile tale și tot poporul tău și cel ce intră prin porțile acestea. Acestea zice Domnul: Faceți judecată și dreptate, și izbăviți cu putere pe cel strîmătorat din mîna celui ce-l năpăstuieste; pe nemernic, pe sârman și pe văduvă să nu-i scîrbiți și să nu-i năpăstuiți cu fărădelege și sînge nevinovat să nu vărsați în locul acesta. Dacă veți face cuvîntul acesta, vor intra pe porțile casei acesteia împărății care șed pe scaunul lui David, cei ce șed în carete, călări pe cai, precum și slugile și poporul lor. Iar de nu veți asculta cuvîntul acesta, singur m-am jurat, că spre pustiire va fi această casă. Și zice: Sfînți vor fi acei oameni și sfînte vor fi armele lor, care pe voi, păcătoșii, cei ce nu vă pocăiți, vă vor tăia ca pe niște lemne. Și vor trece multe neamuri prin această pustiită cetate, care va zice către aproapele său: pentru ce a făcut așa legea Domnului Dumnezeuului lor și s-au închinat zeilor străini. Iar pentru împăratul Iudeei, Ioachim, zice Domnul: cu îngroparea catîrului se va îngropa și, tîrîndu-se, se va arunca afară din porțile Ierusalimului!*

Niște cuvinte ca acestea grăindu-le proorocul din gura lui Dumnezeu înaintea tuturor, a pornit spre mare mînie pe împărat și pe toți boierii. Și l-ar fi ucis chiar atunci pe Sfîntul Ieremia, dacă nu l-ar fi păzît purtarea de grijă a lui Dumnezeu, spre descoperirea tainelor Domnului, celor ce vor să fie mai înainte. Deci, prinzîndu-l cu necinste și ocară, l-au pus în temniță în legături.

În acea vreme a venit Nabucodonosor cu puterea sa și a înconjurat Ierusalimul și a dat Domnul în mîinile lui pe Ioachim, împăratul Iudeei, în anul al treilea al împărăției lui. Deci, a luat Nabucodonosor pe Ioachim împreună cu oarecare din boieri de neam, între care și pe Daniil, fiind încă copil tînăr, asemenea și pe cei trei tineri și o mare parte din cetățenii Ierusalimului, ducîndu-i în Babilon, luînd încă și cele mai

alese din vasele Casei lui Dumnezeu. Însă, nu după multă vreme, a liberat Nabucodonosor pe Ioachim, iarăși la împărăția sa din Ierusalim, făcându-l pe el birnic.

Și a slujit Ioachim lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului, trei ani, dându-i dajdie, precum mai înainte a slujit lui Faraon Nehao, împăratul Egiptului. Iar după acei trei ani, Ioachim a lepădat jugul robiei și s-a împotrivit puterii lui Nabucodonosor. Mai înainte de a se întoarce Ioachim de la Nabucodonosor, s-a lepădat de dînsul și s-a făcut cuvîntul Domnului către Ieremia, cînd ședea în legături, zicîndu-i: *Ia o hîrtie și scrie într-însa toate cuvintele pe care le-am grăit către tine, asupra lui Israel și asupra Iudeii, precum și asupra tuturor neamurilor, din ziua cînd am grăit către tine, din zilele lui Iosie împăratul Iudeei și pînă în ziua aceasta, doar va auzi casa Iudeei (adică seminția iudeilor), toate relele pe care Eu am gîndit să le fac lor, ca să se întoarcă de la calea lor cea rea, și voi fi milostiv nedreptăților și păcatelor lor. Și a chemat Ieremia pe Baruh, fiul lui Nirie, ca să scrie cele grăite de dînsul, de vreme ce el singur, fiind închis într-un loc întunecos, nu putea să scrie; iar Baruh ședea afară lîngă ferestrele temniței și scria cele spuse de prooroc.*

Și a scris Baruh pe hîrtie toate cuvintele Domnului, cele ce le-a grăit prin Proorocul Ieremia. Și a poruncit Ieremia lui Baruh, zicîndu-i: "P e mine mă păzesc și nu pot a ieși de aici, ca să intru în Casa Domnului; deci, du-te tu și citește cele ce ai scris din gura mea, adică cuvintele Domnului, în auzul poporului, în Casa Domnului, în zi de post și în toată Iudeea; la cei care vin din cetățile lor în biserică, să le citești, dacă va cădea rugăciunea lor înaintea feței Domnului și se vor întoarce de la calea lor cea rea; căci mare este mînia și urgia Domnului, pe care a grăit-o asupra acestui popor".

Și a făcut Baruh, fiul lui Nirie, toate cîte i-a spus Ieremia proorocul, de a citit cuvintele Domnului scrise în Casa Domnului, înaintea poporului. Acesta a fost în al cincilea an al împărăției lui Ioachim. Auzind boierii de aceasta, au chemat pe Baruh înaintea lor, și au poruncit ca să le citească și lor cartea aceea. După ce a citit, se îndoiau și l-au întrebat: "De unde ai scris cuvintele acestea?" Iar el le-a spus: "Din gura lui Ieremia". Atunci ei l-au sfătuit pe Baruh să se ascundă. Asemenea au poruncit ca și pe Ieremia ce era în legături să-l ascundă undeva, pentru o vreme oarecare; iar ei, luînd acea carte proorocească, s-au dus la împărat. Împăratul ședea tocmai atunci în casă, încălzindu-se la foc, fiindcă era luna a noua, adică noiembrie, și deci era iarnă. Și, citindu-se cartea aceea înaintea împăratului, nu s-a înfricoșat de cuvintele citite și nici boierii care erau cu dînsul. După ce s-a citit o foaie sau două, s-a umplut împăratul de mînie, și singur tăia foile citite și le ardea în foc, pînă a ars întreaga carte; iar pe Baruh și pe Ieremia a poruncit să-i caute ca să-iucidă; dar Domnul i-a acoperit cu minunata Sa apărare.

După aceea, iarăși s-a făcut cuvîntul Domnului către Ieremia, zicînd: "Ia tu altă hîrtie și scrie tot ce era în cartea aceea, pe care a ars-o împăratul Ioachim, și să adaugi pentru Ioachim, această proorocie: În curînd va muri, iar trupul lui va fi lepădat la arșița zilei și la gerul nopții". Și s-a scris altă carte de mîna lui Baruh, din gura lui Ieremia, în care s-au scris mai multe cuvinte decît în cea dintîi. Făcîndu-se aceasta fără de veste, au mers, cu voia lui Dumnezeu, cei trimiși de Nabucodonosor, cel cu încingere haldeiască, adică ostași ușori, cei cu încingere sirienească, cei cu încingere moavitenescă și cei cu încingere din fiii lui Amon, care, năvălind de năpraznă, au luat Ierusalimul fără de osteneală, fiind nepregătit de împotrivirea vrăjmașilor. Și, prinzînd pe Ioachim, împăratul Iudeei, l-au ucis și, tîrîndu-i trupul prin cetate, l-au aruncat cîinilor și fiarelor spre mîncare. Și astfel s-a împlinit pentru dînsul proorocia Sfîntului Ieremia, cel ce a zis: *Că, cu îngroparea catîrului se va îngropa și, tîrîndu-se, se va arunca afară din porțile Ierusalimului. Și iarăși: Trupul lui cel mort se va arunca la arșița zilei și la gerul nopții.* Iar oasele lui rămase de la mîncarea fiarelor, s-au îngropat de iudei în mormîntul părinților lui.

După moartea lui Ioachim, a fost uns la împărăție Iehonie, fiul lui; dar și acela a fost rău înaintea Domnului. Și a proorocit și pentru dînsul Sfîntul Ieremia, că, cu toată casa se va da de către Domnul în mîinile lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului, și mai mult nu-și va vedea pămîntul său. Lucru care s-a și împlinit degrabă, pentru că, cu voia lui Dumnezeu, s-a luat în robie de împăratul Babilonului, el, maica și feciorii lui, boierii și servitorii. Într-aceia vreme, o parte din ierusalimitenii cei puternici, au fost

duși în Babilon împreună cu împăratul Iehonie, ca la zece mii de bărbați, și toți meșterii s-au luat din Ierusalim. Încă și vasele cele de aur făcute de Solomon au fost luate din biserica Domnului și duse în Babilon. Iar în locul lui Iehonie a fost pus împărat de Nabucodonosor, Matan, unchiul lui Iehonie, care a fost frate al lui Ioahar și Ioachim, fii ai lui Iosie, și l-a numit pe el Sedechie.

Sedechie a împărățit 11 ani, făcând tot vicleșugul înaintea ochilor Domnului, după cum au făcut și cei ce au fost împărați mai înainte de el, pentru că și-a învățat cerbicea și și-a împietrit inima sa, ca să nu se întoarcă spre Domnul Dumnezeu lui Israel. Asemenea și toți cei slăviți ai Iudeei, preoții și poporul pământului, au înmulțit a face călcare de lege cu uriciuni păgânești, întinând casa Domnului din Ierusalim cu pîngăriciuni idolești și n-au ascultat cuvintele Domnului cele grăite către dînșii prin gurile proorocilor; ci încă mai ales ocăra pe trimișii lui Dumnezeu și defăima cuvintele Domnului, iar pe proorocii cei mincinoși ai lor îi asculta; de aceea, mînia Domnului a fost asupra Ierusalimului și a tot pământul Iudeei, pînă ce Domnul a lepădat de la fața Sa pe poporul acela.

În acea vreme, Ierusalimul a fost dat desăvîrșit risipirii și pustiirii. Și s-au început cele mai de pe urmă primejdii pentru Ierusalim, mai amare decît cele dintîi. Întărindu-se la împărăție Sedechie, a voit să se lepede de Nabucodonosor, împăratul Babilonului, ca să nu-i slujească lui, nici să-i dea dajdie, pentru că asculta de sfatul împăraților de primprejur: al Edomului, al moabitenilor, al Tirului, al amoniților și al Sidonului, care au fost mai întîi supuși ai lui Nabucodonosor al Babilonului. După aceea, sfătuindu-se, au lepădat jugul lui și au trimis și la Sedechie, împăratul Iudeei în Ierusalim, sfătuindu-l ca să nu dea dajdie împăratului Babilonului, ci împreună cu dînșii să stea împotriva puterii Haldeei. Și s-a plecat Sedechie la sfatul lor.

Iar Sfîntul Prooroc Ieremia, după porunca Domnului, și-a făcut legături și obezi de lemn și, punîndu-le pe grumazul său, a stat înaintea împăratului Sedechie și înaintea solilor împăraților celor mai sus pomeniți și a zis: "Așa grăiește Domnul Dumnezeu lui Israel: Acum Eu am dat tot pământul acesta în mîinile lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului, ca să-i fie robi lui, să-i slujească toate limbile fiului său și fiului fiului său; iar partea aceea și împărăția și cîți nu vor sluji împăratului Babilonului și cîți nu-și vor pleca grumajii lor înaintea împăratului Babilonului, cu sabia și cu foamea îi voi tăia pe dînșii, pînă ce se vor sfîrși în mîinile lui. Iar voi nu ascultați pe proorocii voștri cei mincinoși, nici pe cei ce vă vrăjesc și văd visuri la voi, nici pe fermecătorii, care vă grăiesc să nu slujiți împăratului Babilonului; căci minciună vă proorocesc ei, ca să vă depărteze de la pământul vostru și să vă surpe pe voi, și așa cu totul să pieriți. Deci, nu-i ascultați pe ei, ci slujiți împăratului Babilonului, ca să fiți vii și pământul vostru să nu se pustiască".

Iar oarecare prooroc mincinos, cu numele Anania, a luat obezile de pe grumajii lui Ieremia și le-a sfărîmat pe ele și a zis înaintea ochilor a tot poporul: "Așa zice Domnul: Așa voi sfărîma jugul lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului, iar după doi ani de zile și de pe grumajii tuturor limbilor". Și a grăit către dînsul Ieremia: *Tu ai sfărîmat obezile cele de lemn, iar Domnul grăiește: Am pus jug de fier pe grumajii tuturor limbilor, ca să slujească lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului; iar tu ai făcut pe poporul acesta ca să nădăjduiască spre nedreptate. Pentru aceea, așa zice Domnul: Iată, Eu te voi elibera pe tine de pe fața pământului, și în acest an vei muri; căci asupra Domnului Dumnezeu ai grăit!* Și a murit Anania, proorocul cel mincinos, într-acel an, în luna a șaptea.

Aceasta văzînd-o Sedechie împăratul, s-a spăimîntat și n-a îndrăznit atunci să se lepede de împăratul Babilonului. Dar mai pe urmă, ascultînd de sfatul lui Faraon, împăratul Egiptului, s-a lepădat cu totul de Nabucodonosor și s-a împotrivit lui, neascultînd de sfatul Proorocului Ieremia, care îi grăia cele de folos lui și poporului său. Iar în vremile acelea, Sfîntul Prooroc Ieremia a scris în taină la Babilon, către poporul ce era în robie, vestindu-le lor că au să petreacă 70 de ani; iar după trecerea celor 70 de ani, are să-i cerceteze pe ei Domnul și să-i întoarcă la Ierusalim, sfătuindu-i pe ei să-și zidească acolo case, să-și sădească grădini și pe fiii lor să-i însoare, ca să se înmulțească și să nu se împutineze în robie.

Încă îi mai sfătuia pe ei ca să nu asculte de proorocii cei mincinoși, care erau între dînșii și le făgăduiau lor cu minciună, grabnică libertate. Ci să se roage lui Dumnezeu pentru împăratul Nabucodonosor, ca întru pacea lui să aibă odihnă și să petreacă fără de tulburare pînă la împlinirea celor 70 de ani, care li s-au hotărît lor de Dumnezeu.

Această scrisoare a lui, citind-o în Babilon proorocii cei mincinoși, care erau între iudei, s-au umplut de mînie și au scris la Ierusalim către preoții cei mari, ca să oprească pe Ieremia de a le mai prooroci și de a le mai scrie, și încă să-l pună pe el la închisoare și în obezi, ca să nu tulbure poporul cu scrisorile lui, înfricoșîndu-i pe ei cu acea lungă ședere în robie. Însă proorocul lui Dumnezeu, fiind certat și ferecat în legături, nu înceta a le propovădui cuvintele lui Dumnezeu cu netăcută gură, spunîndu-le că, pe cei mutați în Babilon, are să-i cerceteze Domnul cu mila Sa, iar pe cei rămași în Ierusalim, are să-i piardă cu dreapta Sa mînie. *Pentru că voi trimite asupra lor - zice Domnul - sabie, foamete și omor, și-i voi pune pe ei ca pe niște smochine proaste, pe care nu este cu puțință a le mînca nimeni și-i voi sfărîma pe ei cu sabia, cu foametea și cu omorul, și-i voi da pe ei întru pierzare tuturor împăraților pămîntului, întru blestem, întru mirare, spre rîs și spre batjocură la toate limbile, către care i-am lepădat pe ei; căci n-au ascultat cuvintele Mele.*

Lîngă Ierusalim era valea fiilor lui Enoh, care se numea Tafet. Într-acea vale poporul junghia pe fiii săi și pe fiicele sale, spre jertfa idolului Moloh (noroc), și le ardea trupurile lor. Și, cînd se săvîrșea acea junghiere fără de Dumnezeu și acea jertfă nelegiuită a pruncilor nevinovați, atunci trîmbițele și timpanele sunau, ca să nu se audă de către părinți durerea și țipetele copiilor celor junghiați.

Un păcat greu ca acesta, văzîndu-l și ocărîndu-l proorocul lui Dumnezeu, Ieremia, a luat în mînă un vas de lut ars, după cuvîntul Domnului și, mergînd la Tafet, a strigat, zicînd: *Ascultați cuvîntul Domnului, împărații și bărbații Iudeei, locuitorii Ierusalimului și cei ce intrați prin porțile acestea. Acestea zice Domnul puterilor, Dumnezeul lui Israel: Iată, Eu voi aduce rele asupra locului acestuia, de vreme ce M-a părăsit poporul acesta și străin a făcut locul acesta și a jertfit zeilor celor străini, pe care nu i-au știut ei și părinții lor. Și împărații Iudeei au umplut locul acesta de sîngele celor nevinovați și au zidit cele înalte lui Baal, spre arderea cu foc a fiilor săi și spre arderea de tot a lui Baal. Pentru aceasta vor veni zile - zice Domnul -, că nu se va mai numi locul acesta cădere și loc de morminte ale fiilor lui Enoh, ci loc de multe morminte ale junghierii. Căci, aici se va junghia mulțimea iudeilor cu sabia vrăjmașilor lor. Și voi da trupurile lor spre mîncarea păsărilor cerului și fiarelor pămîntului și voi pune cetatea aceasta spre risipire și spre plîngere, tuturor celor ce vor trece, minunîndu-se de ea, și vor plînge pentru toată rana lor. Vor mînca trupurile fiilor și ale fiicelor sale și fiecare va mînca trupul aproapelui său, în înconjurarea și în strîmtorarea în care îi vor înghesui vrăjmașii lor, care vor căuta sufletele lor.*

Aceste cuvinte înfricoșătoare de la Dumnezeu, spunîndu-le proorocul către popor, a lovit de pămînt vasul cel de lut și l-a sfărîmat în fața tuturor și a zis: *Acestea grăiește Domnul puterilor: Astfel voi sfărîma pe poporul acesta și cetatea aceasta, precum se sfărîmă acest vas de lut, care de acum nu va mai putea să se mai tămăduiască.* Auzind acestea Pashor, fiul preotului Emer, care era pus povătuitor în Casa Domnului, a lovit pe Sfîntul Ieremia proorocul și l-a aruncat în obezile cele ce erau la porțile cele de sus ale lui Veniamin, în Casa Domnului. Și a zis Sfîntul Prooroc Ieremia lui Pashor: *Acestea grăiește Domnul: Ochii tăi vor vedea, cum pe tine și pe toată Iudeea o voi da în mîinile împăratului Babilonului, îi vor duce la Babilon și-i vor ucide cu săbiile, și voi da toată puterea cetății acesteia, toate ostenele ei și toate vistieriile împăratului Iudeei le voi da în mîinile vrăjmașilor, îi vor răpi, îi vor lua și-i vor duce în Babilon. Iar tu, Pashore, și toți locuitorii casei tale, vă veți duce în robie și, mergînd în Babilon, acolo vei muri și acolo te vei îngropa împreună cu toți prietenii tăi, cărora le-ai proorocit minciuna.*

Și s-a împlinit degrab acea proorocie a Sfîntului Ieremia, căci întru al nouălea an al împărăției lui Sedechie, a mers Nabucodonosor, împăratul Babilonului, cu toată puterea lui asupra Ierusalimului, l-a înconjurat din toate părțile, a săpat împrejurul cetății șanțuri, și a fost Ierusalimul în mare primejdie, pentru că se întărise foamete mare în cetate. Iar proorocul lui Dumnezeu, Ieremia, zicea către împăratul

Sedechie și către tot poporul: *Cu dare se va da cetatea aceasta în mâinile împăratului Babilonului, o va lua și cu foc o va arde; iar tu, împărate, nu vei scăpa din mâinile lui, ci vei fi prins, în mâinile lui vei cădea și în Babilon vei fi dus.* Și sfătuia proorocul pe împărat: "Să se dea de bunăvoie lui Nabucodonosor, ca să nu se risipească desăvârșit Ierusalimul și să piară împărăția iudeilor".

Iar preoții și proorocii strigau către împăratul să nu asculte pe Ieremia, zicând că Ieremia a înnebunit. Iar Nabucodonosor, ostășindu-se asupra cetății, a auzit că Faraon, împăratul Egiptului vine cu puterea sa în ajutorul lui Sedechie, împăratul Iudeei, ca să elibereze cetatea Ierusalimului de înconjurarea haldeilor. Deci, s-a dus Nabucodonosor împotriva lui Faraon, depărtându-se o vreme oarecare de cetate. Iar locuitorii Ierusalimului, văzînd că Nabucodonosor se duce de la cetate, au socotit că se întoarce la Babilon, neputînd să ia cetatea, și batjocoreau proorocia lui Ieremia, căci nu s-a împlinit, și ziceau că Nabucodonosor a luat-o la fugă, neputînd să-i biruiască; însă Ieremia se întărea, zicînd că Ierusalimul se va lua de la haldei și împăratul se va duce la Babilon.

După ce s-a depărtat oastea haldeilor de Ierusalim și popoarele au ieșit din împresurarea aceea la cetățile și la satele lor, Ieremia și-a pus șaua pe catîrul său, vrînd să se ducă în patria sa, care era în partea lui Veniamin, la cetatea Anatot, nu departe de Ierusalim, pentru că acolo avea averile sale. Și, cînd a fost la porțile cetății, care se numeau ale lui Veniamin, străjerul porților acelora, numit cu numele Saruia, nepotul mincinosului prooroc Anania, căruia Ieremia îi proorocise grabnică moarte, acel Saruia, vrăjmășuind pe Ieremia pentru unchiul său și văzînd pe Ieremia că ieșea din cetate, l-a oprit, zicîndu-i: "Tu fugi la haldei?" Ieremia a răspuns: "Minți, căci nu mă duc la haldei, ci la cetatea mea, unde îmi este averea". Iar acela, neascultînd cuvintele lui Ieremia, l-a luat și cu sila l-a dus la boieri, spunîndu-le că l-a prins fugind la haldei. Deci, boierii, mîniindu-se asupra lui Ieremia, l-au bătut și l-au aruncat în temniță; însă iarăși l-au scos afară.

În acea vreme, Nabucodonosor, împăratul Babilonului, biruind și gonind pe Faraon, împăratul Egiptului, care venise în ajutorul lui Sedechie, s-a întors degrabă cu toată puterea sa, iarăși la Ierusalim, l-a înconjurat și-l bătea tare. Și a fost Ierusalimul în înconjurarea haldeilor pînă la al 11-lea an al împărăției lui Sedechie. Atunci, Ieremia, iarăși a sfătuit pe popoare la pocăință și le arăta că se împlinise proorocia lui; căci acum a venit pedeapsa cea mai înainte gătită de Dumnezeu, pentru nepocăința și împietrirea oamenilor celor păcătoși, și le da sfat folositor, ca să se supună haldeilor, zicînd: "Astfel socotește Domnul: Cel ce șade în această cetate, va muri de sabie, de foamete și de omor; iar cel ce se va supune haldeilor, va fi viu". Boierii ziceau împăratului: "Să moară omul acesta, căci el slăbește mâinile bărbaților, care se ostășesc, fiind rămași în cetate și mâinile a tot norodul".

Zicînd ei către împărat cuvîntul acesta, arată că acest om nu propovăduiește pacea acestui popor, ci numai cele rele. Împăratul Sedechie le-a răspuns: "Iată, el este în mâinile voastre, faceți cu el ce voiți". Deci, au luat pe Ieremia și l-au aruncat în groapa lui Melhis, fiul împăratului, care era într-o casă întunecoasă; și l-au spînzurat pe el cu funii în groapa aceea, ca să moară acolo; iar în groapă nu era apă, ci noroi. Și a pătimit proorocul lui Dumnezeu fără vină, șezînd în acel noroi pînă la grumaz, încît puțin a fost de n-a murit. Atunci era la curtea împărătească un oarecare bătrîn, cu numele Avdemeleh, de neam arab, care, auzind că Ieremia este aruncat în groapă la moarte, a zis împăratului: "Rău ai făcut ceea ce ai făcut, ucigînd pe omul acesta".

Atunci împăratul a poruncit lui Avdemeleh să scoată afară din groapă pe Ieremia; apoi l-a chemat la el și l-a întrebat, de o parte, dacă sînt adevărate cele proorocite de dînsul. Și a grăit proorocul către împărat: "De-ți voi spune adevărul, mă vei omorî; iar de te voi sfătui, nu mă vei asculta". Atunci împăratul s-a jurat că nu-l va omorî.

Deci, i-a grăit proorocul: *Așa zice Domnul puterilor, Dumnezeul lui Israel: Dacă vei ieși cu smerenie la voievozii împăratului Babilonului, sufletul tău va fi viu și cetatea aceasta nu se va arde cu foc și vei fi viu tu și casa ta; iar de nu vei ieși la domnii împăratului Babilonului, cetatea aceasta va cădea în mâinile*

haldeilor, pe care o vor arde cu foc, iar tu și femeile tale nu veți scăpa din mâinile lor, iar pe copii îi vor duce în robie.

Auzind împăratul acestea din gura proorocului, nu i-a ascultat sfatul cel bun, și l-a aruncat în temniță, în care a petrecut Sfântul Ieremia, pînă ce s-a luat Ierusalimul de haldei, care s-a întîmplat în al 11-lea an al împărăției lui Sedechie. Și atît de mare era foametea în cetate, încît oamenii își mîncau copiii lor și trupurile unul altuia. Deci poporul, slăbind foarte mult și zidurile cetății fiind sfărîmate de puterea haldeilor, ostașii care erau în cetate au deschis noaptea porțile cetății din grădina împărătească și au ieșit din cetate, fugind împreună cu împăratul lor, Sedechie, pe o cale ce ducea în pustie. Haldeii care erau împrejurul cetății, simțind aceasta, au izgonit din urmă pe împărat și l-au ajuns în cîmpul Ierihonului. Aici toată oastea care era lîngă dînsul l-a lăsat și a fugit care pe unde a putut. Iar haldeii, prinzînd pe Sedechie împăratul Iudeei, l-au dus la Nabucodonosor, împăratul Babilonului, în Revlat. Aici, împăratul Babilonului a ucis pe fiii lui Sedechie înaintea ochilor lui și pe toți puternicii prinși cu dînsul i-a omorît; iar lui Sedechie, după ce i-a scos ochii, l-a ferecat în obezi de fier și l-a dus în Babilon.

Navuzardan, cel mai mare voievod al puterilor haldeiești, cu ceilalți voievozi și cu mulțimea de ostași, au dărîmat zidurile Ierusalimului și l-au umplut de sînge, pierzînd cu sabie și cu foc cea mai frumoasă și cea mai strălucită cetate a scaunului împăraților Iudeei. Și, voievodul Navuzardan avea poruncă de la împăratul Nabucodonosor, pentru Proorocul Ieremia, ca să-l păzească viu și nevătămat, căci îi zisese: "Să-l iei și să-l ai sub ochii tăi și să nu-i faci nici un rău; ci, ceea ce va pofți să-i faci lui". Căci auzise Nabucodonosor de Sfântul Ieremia, de proorocia lui și de sfatul ce l-a dat lui Sedechie, ca fără război să se predea puterii haldeiești; de aceea, a dat porunca aceasta voievodului său, Navuzardan. Și a fost scos din temniță Sfântul Prooroc cu mâinile ostașilor haldeiești, dezlegat din legături, cinstit cu cinste și dăruit cu libertate. Deci, Proorocul Ieremia, avînd libertate și îndrăzneală de la voievodul Navuzardan, a început îndată a se îngriji pentru sfințenia lui Dumnezeu și pentru preainalta podoabă și slavă a tuturor semințiilor lui Israel, adică pentru chivotul Legii, ca să nu se sfărîme de cei de altă seminție și astfel să se necinstească slava lui Dumnezeu.

El a cerut voie de la voievodul care dărîma Ierusalimul să nu-l oprească de a lua sfințenia Dumnezeului lui Israel mai înainte de dărîmarea bisericii, ca să nu se jefuiască și să se ardă. Și, aflînd el pe oarecare preoți și leviți scăpați de sabie, i-a luat cu sine și, umblînd cu dînșii fără temere printre haldei, au mers cu sîrguință în biserică și au luat mai întîi din focul altarului, care o singură dată s-a pogorît din cer spre jertfe, în zilele lui Moise și ale lui Aaron, și de atunci se păzea nestins în altar. Pentru că era poruncă de la Dumnezeu, ca preoții să adauge totdeauna lemne pe focul acela în altar, ca niciodată să nu se stingă. Luînd Ieremia dintr-acel foc, l-a ascuns într-o fîntînă fără de apă și, avînd mare credință, a proorocit că focul acela chiar de se va stinge la o vreme, prefă-cîndu-se prin minune în altă stihie, însă la vremea sa, întorcîndu-se iar în singura sa stihie se va aprinde.

Acest lucru s-a întîmplat după întoarcerea din Babilon a poporului lui Israel, în vremea înnoirii bisericii și în zilele lui Neemia, după mulți ani de la sfîrșitul Sfîntului Prooroc Ieremia. Iar el, ascunzînd focul acela în puț, l-a închis și l-a făcut neștiut de nimeni. Apoi, după punerea la păstrare a focului altarului, a luat cortul și chivotul Legii și cele dintr-însul și le-a ținut la sine, pînă ce s-a liniștit tulburarea de război ce a fost în cetate, cînd se risipea și se ardea de haldei.

După luarea cortului și a chivotului din biserică Domnului, voievodul Navuzardan a jefuit îndată toate celelalte vase de aur și de argint ce erau în biserică și a sfărîmat toată arama și a luat-o la Babilon. Apoi a ars și a dărîmat acea preafrumoasă biserică, zidită de Solomon cu multă înțelepciune. Asemenea și palatele împărătești și toate casele cele frumoase ale Ierusalimului, cum și bisericile cele mari le-a dat pradă focului și risipirii; iar zidurile cetății le-a săpat împrejur puterea cea haldeiască și le-a asemănat cu pămîntul. Atunci mulțimea fără de număr a poporului iudeilor, a căzut în ascuțișul sabiei; dar, mai ales în valea Tafet, cea zisă mai sus, în care poporul își jertfea diavolilor, cîndva, pe fiii și pe fiicele lor. Acolo au mîncat armele cea mai mare mulțime de bărbați, de femei și de copii, fără cruțare și fără milă, încît s-a

împlinit proorocia grăită de Ieremia, că nu se va mai chema locul acesta cădere și loc de morminte ale fiilor lui Enon, ci loc de morminte al junghierii, pentru că acolo aproape s-a junghiat tot poporul Ierusalimului; iar pe cei ce scăpaseră de sabie, i-au dus în robie, lăsând numai din săracii aceluia pământ, ca să păzească viile și grădinile.

Voievodul Navuzardan, ieșind din Ierusalimul cel risipit, încărcat cu multe dobânzi și prăzi, după porunca împăratului Nabucodonosor, a pus stăpînitor asupra pământului cel pustiit al iudeilor, pe Godolia, fiul lui Ahicam, cel care a izbăvit pe Ieremia din mîinile celor ce voiau să-l omoare. Iar către Ieremia a zis: "Dacă îți este bine, să mergi împreună cu mine în Babilon și voi pune ochii mei spre tine; iar de nu, rămîi aici. Iată, tot pământul este înaintea feței tale, și ce poștești și ori unde voiești, acolo să mergi. Să te duci și să te întorci la Godolia, pe care l-a pus împăratul Babilonului în pământul Iudeei și să trăiești cu dînsul în poporul tău cel ce a rămas acolo". Și voievodul i-a dat lui Ieremia hrană, daruri și libertate.

Sfîntul Prooroc Ieremia, luînd cortul, Chivotul Legii și cele dintr-însul, împreună cu cei ce urmau după dînsul, preoți și leviți, le-au pus în muntele acela în care, odinioară, suindu-se Sfîntul Prooroc Moise, a văzut pământul făgăduinței și acolo a murit și s-a îngropat. În acel munte Sfîntul Ieremia a aflat o peșteră, în care a pus Chivotul, astupînd ușa cu pietre și pecetluind-o cu numele lui Dumnezeu, scriind și însemnînd cu degetul slovele în piatră, ca și cu un condei de fier, pentru că piatra cea tare, la degetul lui cel ce scria, s-a făcut moale ca ceara; iar după scriere s-a întors la tăria ei și s-a făcut ca o scobire de fier acel loc, care este în pustiu între doi munți și în care zac îngropați Moise și Aaron. Și a zis Ieremia către cei ce erau de față: "S-a dus Domnul din Sion la cer și iarăși Se va întoarce cu putere; și va fi semnul venirii Lui, cînd se vor închina lemnului toate limbile". Și a mai zis: Chivotul acela nimeni nu-l va putea scoate din locul acela, fără numai Moise proorocul cel ales al lui Dumnezeu. Și pe tăblițele cele din chivot, nimeni din preoți sau din prooroci nu le va scoate, fără Aaron cel plăcut lui Dumnezeu. Iar în ziua Învierii va ieși sicriul din piatra cea pecetluită și se va așeza pe muntele Sionului, și toți sfinții se vor aduna la dînsul, așteptînd pe Domnul, ca să-i scape de vrăjmașul, cel ce vrea să-i omoare".

Acestea grăindu-le sfîntul prooroc către preoți și leviți, un nor a acoperit deodată acea peșteră astupată și nimeni nu putea să citească numele lui Dumnezeu, care era însemnat pe piatră de degetul lui Ieremia, nici nu putea să cunoască sau să afle acel loc. Căci oarecare din cei ce veniseră după dînșii s-au apropiat și, vrînd să însemneze locul acela și calea către el, n-au putut să-l afle nicidecum.

Înțelegînd acestea proorocul, a zis către dînșii: *Neștiut va fi locul acesta, pînă cînd Dumnezeu va aduna soboarele popoarelor și le va fi milostiv. Atunci le va arăta aceasta și se va ivi slava Domnului la vederea tuturor și va fi nor, precum i s-a arătat și lui Moise. Nimeni nu știe nici în ziua de astăzi peștera aceea și nu va fi știut de nimeni pînă la sfîrșit. Acea peșteră este acoperită cu nor luminos ca focul, după chipul slavei celei dintîi, care era în locașul mărturiei, pentru că nu va înceta slava lui Dumnezeu de la legea sa.*

Deci, după ce Ieremia a ascuns Chivotul lui Dumnezeu, iudeii n-au mai avut slava aceea ca odinioară, deși după șapte ani au înnoit biserica lui Solomon. Și, fiind lipsiți de Chivotul Domnului, au făcut alt chivot de aur, după asemănarea celui făcut de Moise, și cu toate cele ce era în chivotul cel dintîi. Însă, nu era într-însul o putere făcătoare de minuni și o slavă ca aceea a lui Dumnezeu, strălucind precum era la cel dintîi. Focul ceresc pe care Sfîntul Ieremia și preoții cei ce au fost împreună cu dînsul, îl ascunsese în puțul cel fără apă, s-a aflat de alți preoți, de care am pomenit mai sus, după ce au trecut mulți ani de la sfîrșitul Sfîntului Prooroc Ieremia.

După ce Sfîntul Ieremia a ascuns chivotul Domnului, a mers la Godolia în cetatea Masifat, fiindcă acolo începuse poporul a petrece în locul Ierusalimului. Acolo a șezut între poporul său, care rămăsese pe pământ, plîngînd pentru dărîmarea și pustiirea Ierusalimului, cu plîngere nemîngîiată, precum arată Cartea Plîngerii lui. Și, stăpînind Godolia peste Iudeea cea pustiită, Ismail, fiul lui Natanie, fiind de neam împărătesc, poftea acea stăpînire pentru dînsul. El, adunînd niște bărbați voinici, a mers la dînsul în Masifat, din dragostea ce avea pentru el, și l-a primit Godolia cu cinste, neștiind vicleșugul și gîndul lui

cel rău, și au făcut ospăț pentru dînșii. Iar după ce s-a înserat, s-au sculat Ismail și cei zece bărbați ce erau cu dînsul și au ucis pe Godolia, pe toți iudeii și pe toți haldeii și ostașii ce erau lîngă dînsul, năvălind noaptea prin cetate și omorînd pe cei ce dormeau.

Auzind de acestea voievodul Ioanan, fiul lui Caris, și ceilalți bărbați vestiți ai iudeilor, care petreceau prin sate, s-au adunat, și, împreunîndu-și oștile lor, au mers cu război asupra lui Ismail și s-au bătut cu dînsul la Gavaon, biruindu-l; și a scăpat Ismail abia cu opt bărbați, la fiii lui Amun.

După biruirea și izgonirea lui Ismail s-au sfătuit oamenii cei din Iudeea împreună cu Ioanan, ca să nu șadă în pămîntul Iudeei, ci să se ducă în Egipt, fugind de la fața haldeilor, deoarece se temeau de mînia împăratului Babilonului pentru moartea lui Godolia, socotind că, dacă va auzi împăratul de uciderea lui, îndată va trimite oaste, ca să piardă rămășițele lui Israel. Deci, se gătea împreună tot poporul de calea spre Egipt, din care nu s-a scos decît cu mîna lui Dumnezeu cea tare și cu brațul Lui cel înalt. Mai întîi au mers la Sfîntul Prooroc Ieremia, cu tot poporul de la mare pînă la mic, și i-au zis lui: "Să cadă rugăciunea noastră înaintea feței tale, ci roagă-te pentru noi către Domnul Dumnezeuul tău, că am rămas puțini din mulți ce eram, precum ochii tăi ne văd. Și să ne spună nouă Domnul Dumnezeuul tău, calea în care vom merge și cuvîntul pe care-l vom face".

Și le-a spus lor Proorocul Ieremia: "Am auzit și mă voi ruga pentru voi Domnului Dumnezeului nostru, după cuvintele voastre; iar cuvîntul pe care îl va răspunde Domnul, îl voi spune vouă și nu voi tăinuî de voi acel cuvînt. Dar, dacă voi nu veți voi să ascultați poruncile Domnului?" Iar aceia au zis către Ieremia: "Să fie Domnul între noi martor drept și credincios, că, după cuvîntul pe care îl va trimite nouă, așa vom face, fie bun, fie rău. Glasul Domnului nostru, la care noi te trimitem, îl vom asculta".

Și s-a rugat Sfîntul Ieremia și, postind zece zile, a primit de la Dumnezeu înștiințare de voia Lui cea sfîntă și a chemat pe Ioanan și pe cei ce erau cu dînsul și pe tot poporul de la mare pînă la mic și le-a zis lor: "Așa zice Domnul Dumnezeuul lui Israel, la care voi m-ați trimis pe mine: Dacă veți șede în pămîntul acesta, vă voi zidi pe voi și nu vă voi risipi, ci vă voi sădi pe voi, și nu vă voi smulge, că am încetat cu răutățile acelea, pe care le-am făcut vouă. Să nu vă temeți de fața împăratului Babilonului, că Eu cu voi sînt, ca să vă izbăvesc și să vă mîntuiesc din mîinile lui; Eu vă voi milui și vă voi întoarce la pămîntul vostru. Iar de veți zice: nu vom șede în pămîntul acesta, ci în pămîntul Egiptului vom merge, ca să nu vedem petrecîndu-se aici război și glasul trîmbiței să nu-l auzim, de pîine să nu flămînzim, ci acolo să ne veselim. Pentru aceea ascultați cuvîntul Domnului, voi, iudeii cei rămași. Așa zice Domnul Atotțiitorul, Dumnezeuul lui Israel: Dacă voi vă veți întoarce fața voastră spre Egipt și veți merge acolo să petreceți, sabia, de care voi vă temeți, vă va găsi pe voi acolo; foamea de care voi vă feriți, vă va ajunge pe voi în Egipt și acolo veți muri de foame și de sabie, și nici unul nu va scăpa de răutățile acelea, pe care le voi aduce asupra voastră. Că precum a picat mînia Mea asupra celor ce viețuiau în Ierusalim, așa va pica mînia Mea asupra voastră, de veți merge în Egipt și nu veți mai vedea încă locul acesta. Aceasta le-au grăit Domnul asupra voastră, celor ce ați rămas din iudei. Să nu mergeți în Egipt, ca să nu vă stingeți acolo de sabie, de foamete și de omor".

După ce a încetat Ieremia a grăi către popor toate cuvintele Domnului, Azaria, fiul lui Maaseia, Ioanan, fiul lui Karia și toți bărbații cei defăimători, au zis către Ieremia: "Minți, că nu te-a trimis pe tine la noi, Domnul Dumnezeuul nostru, ca să ne grăiești să nu mergem în Egipt, și să petrecem acolo; ci Baruh, fiul lui Nirie, te îndeamnă pe tine asupra noastră, ca să ne dai pe noi în mîinile haldeilor, să ne pedepsească și să ne ducă în Babilon". Poporul n-a ascultat glasul Domnului cel grăit prin Ieremia și, luîndu-și femeile și copiii, l-au luat și pe Proorocul Ieremia fără voia sa. Asemenea au luat împreună cu dînsul și pe proorocul Baruh și s-au dus în Egipt, unde s-au sălășluit lîngă o cetate ce se numea Tafnas. Acea cetate ținea de împărăția Egiptului, în care altă dată Sfîntul Moise făcea minuni înaintea lui Faraon.

Acolo a petrecut Sfîntul Ieremia proorocul patru ani, bucurîndu-se de mare cinste între egipteni pentru sfințenia sa și pentru facerile lui de bine ce le arăta; pentru că pe aspidelile care îi pierdeau pe dînșii și pe

niște fiare din apă, care se numeau crocodili, le-a omorât cu rugăciunea la locul sălașului lui Faraon, unde și-a dat obștescul sfârșit și unde a și fost îngropat. Sfirșitul lui a fost mucenicesc. Căci, după ce a proorocit că împăratul Babi- Ionului are să vină asupra Egiptului și pe tot pământul să-l prade, ca să piardă și pe iudeii care se așezaseră acolo; atunci poporul e- vreiesc, mîniindu-se pe Sfîntul Ieremia, l-au omorât cu pietre.

În același an, după sfirșitul lui, a venit împăratul Babilonului cu multă putere asupra Egiptului și a ucis pe împărat; iar tot neamul iudeilor care venise în Egipt a pierit, după cum proorocise Sfîntul Ieremia. Însă cinstitele lui moaște, după mulți ani, au fost aduse cu mare cinste de către Alexandru, împăratul Macedoniei, în cetatea Alexandriei, zidită întru numele său. Și le-a pus la un loc ce se numea Tetrafel, care era cinstit foarte mult de alexandrini, pentru moaștele lui cele proorocești.

Sfîntul Ieremia a mai proorocit și despre patimile Domnului și Mîntuitorului nostru Hristos, zicînd astfel: *Veniți și să băgăm lemn în pîinea lui și să-l pierdem pe el din pământul celor vii și numele lui să nu se mai pomenească.* Iar cînd viețuia în Egipt, a proorocit despre sfărîmarea idolilor și despre venirea în Egipt a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu cu Pruncul cel mai înainte de veci, zicînd către popii egipteni: "Se cade ca toți idoli să cadă și tot ce este făcut de mîini să se sfărîme, întru acea vreme, cînd va veni aici o maică Fecioară cu un Prunc născut în peșteră și pus în iesle".

De la acea proorocie a lui Ieremia, a rămas în obiceiul egiptenilor de a închipui o fecioară, odihnindu-se în pat; iar aproape de dînsa, un prunc înfășat în scutece și culcat în iesle și ei se închinau acelu chip. Împăratul Ptolomeu, întrebînd odată pe popii egipteni, pentru ce fac aceasta, ei au răspuns: "Această taină este a celor mai de demult părinți ai noștri, pe care a vestit-o înainte un sfînt prooroc, și acum așteptăm sfirșitul acestei proorocii și împlinirea tainei".

După ce au trecut mulți ani de la sfirșitul proorocului Ieremia, Iuda Macabeul l-a văzut împreună cu arhiereul Onia, arătîndu-i-se lui în vedenie, despre care se scrie așa: "S-a arătat lui Macabeu o vedenie într-acest fel: "Onia, fiind arhiereu, bărbat bun și îmbunătățit, cucernic la vedere, blînd la obicei și la vorbă bine încuviințat, deprinzîndu-se din copilărie spre toată bunătatea; își ridica mîinile și se ruga pentru poporul iudeilor. După aceea, i s-a arătat alt bărbat, cu căruntețe și cu o slavă minunată și înconjurat cu cinste și cu mare cuviință". Și, răspunzînd Onia, a zis: "Acesta este Ieremia, proorocul lui Dumnezeu și iubitorul de frați, care mult se roagă pentru popor și pentru sfînta cetate. Și, întinzîndu-și Ieremia mîna dreaptă, a dat lui Iuda Macabeul o sabie de aur, grăindu-i acestea: primește această sfîntă sabie ca dar de la Dumnezeu, cu care vei sfărîma pe vrăjmași".

Din această vedenie, se vede destul de lămurit, cum că sfinții plăcuți lui Dumnezeu, după sfirșitul lor, se roagă lui Dumnezeu pentru noi și ne ajută nouă, precum a ajutat Sfîntul Ieremia lui Iuda Macabeul asupra potrivnicilor, ale cărui sfînte rugăciuni să ne ajute și nouă, asupra văzuților și nevăzuților vrăjmași, cu darul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Viața Cuviosului Pafnutie, egumenul mănăstirii Borob (1 mai)

(Scrisă de ucenicul său Vasian, Arhiepiscopul Rostovului și al Iaroslavului)

Acest cuvios părinte Pafnutie se trage după neam din seminția agarenească. Cînd, pentru păcatele noastre și prin voința lui Dumnezeu, a venit în pământul Rusiei, Batie, împăratul cel fără de Dumnezeu al

tătarilor; acesta a robit cu mulțimea puterilor sale cetățile cele mari ale Rusiei, a pustii pământul cu sabie și cu foc, a pierdut sfintele biserici de toată sfințenia, iar pe domnii și pe toți stăpînitorii i-a secerat cu sabia ca pe niște spice și i-a tăiat ca pe niște copaci frumoși; iar în locul aceluia a pus alți stăpînitori de neam agarean, care se numeau în limba poloveților bascachi. Moșul lui Pafnutie agareanul, era dintr-acești stăpînitori care se numeau bascachi și trăia în Rusia sub stăpînirea cea încredințată lui.

Murind însă acel împărat păgîn, fiii Rusiei au primit ușurare de frica ce aveau de barbari și fiecare din domnii și stăpînitorii cei de bun neam și-au luat moșia și stăpînirea lor. Adunîndu-se prin cetăți, popoarele cele numite cu numele lui Hristos și înmulțindu-se, a început a străluci sfînta credință creștinească, iar păgînatărea agarienească a se prăpădi, pentru că binecredincioșii domni ai Rusiei porunceau stăpînitorilor agareni, de a nu se mai apropia vreunul de credința creștinească și pe creștini să nu-i mai dea morții. Atunci moșul lui Pafnutie, a primit sfînta credință și s-a botezat, luînd numele de Martin. El, viețuind în dreapta credință creștinească, a născut un fiu cu numele Ioan.

Acela, venind în vîrstă, a luat în căsătorie pe o fecioară, Fotinia, și a născut pe acest fericit prunc de care ne este cuvîntul, și i-au dat numele la Sfîntul Botez, Partenie. Ei petreceau părinteasca moștenire în sătișorul ce se numea Cudinov, departe ca la trei stadii de cetatea Borova. Și, crescînd pruncul cu anii, creștea și cu înțelegerea și cu bunul obicei, pentru că, dîndu-se la învățătura cărții, învăța nu numai dumnezeiasca Scriptură, ci și obiceiurile cele bune, ca: blîndețea, bunătatea, înțelepciunea, urmînd celor buni și ferindu-se de cei răi.

Apoi, lăsînd pe părinții săi și toate cele din lume, s-a dus la mănăstirea cetății Borova, care se cheamă Înaltă, avînd hramul Acoperămîntului Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, și acolo a luat chipul monahicesc din mîinile egumenului Marcel, întru al douăzecelea an de la nașterea sa; și a fost numit Pafnutie în loc de Partenie.

Aici a fost dat în povățuirea sfințitului stareț Nichita, care altădată a fost ucenicul Cuviosului Serghie, făcătorul de minuni. Pafnutie trecu bine prin toate slujbele mănăstirești, cu toată bună rînduială. El era de toți iubit, pentru faptele lui cele bune; și a făcut 20 de ani în nevoințele cele iubitoare de osteneală.

Apoi, păstorul aceluia locaș, ducîndu-se către Domnul, fericitul Pafnutie, prin alegerea și rugămîntea monahilor care erau acolo și mai ales în urma dorinței celei mari a stăpînitorului cetății, a fost silit a primi slujba de egumen al aceluia sfînt locaș. Ca stăpînitor al cetății era voievodul Simeon, feciorul lui Vladimir, pe care fericitul Pafnutie, neputînd să nu-l asculte, a primit egumenia; la care s-a binecuvîntat și hirotonit de preasfințitul Fotie, mitropolitul a toată Rusia. El a început a se îndeletnici cu mai mari nevoințe, îngrijind de păstoria oilor celor cuvîntătoare ale lui Hristos, ca un bun și iscusit păstor, făcîndu-se model turmei sale, abătîndu-se totdeauna de oile cele de-a sfînga și silindu-se spre cele de-a dreapta, slujind totdeauna Domnului ziua și noaptea; pentru că ziua se ostenea în slujbele mănăstirești, iar noaptea petrecea în rugăciuni. Acest cuvios era împodobit de Dumnezeu cu dreaptă socoteală și cu alte daruri ale Sfîntului Duh, căci i-a dat lui a cunoaște pe om după chip și după vedere, precum și toate neputințele și patimile care erau în sufletul cuiva. Acestea toate și alte descoperiri arătate lui în visuri, le va arăta povestirea care urmează.

Odată, s-a întîmplat că, fiind trimis la un sat unul din frații lui cei mănăstirești pentru trebuința mănăstirii și zăbovind el acolo puțin, i-a făcut vrăjmașul împiedicarea păcatului, căci, prin ispita satanei, a căzut într-un necurat păcat trupesc. În noaptea aceea, Cuviosul părinte Pafnutie, după obișnuita sa pravilă, s-a culcat să se odihnească puțin și îndată i s-a făcut o înștiințare ca aceasta, pentru fratele care căzuse în păcat.

Vedea o grădină foarte frumoasă, avînd pomi sădiți cu multă chiverniseală și se bucura părintele, în vedenia aceea, de podoaba acelor pomi încărcăți cu poame; iar un pom era mai ales decît alții. Deci, spre acela, întorcîndu-și vederea cu veselie și minunîndu-se, privea frumusețea lui, iată, deodată înaintea

ochilor săi, smulgându-se acel pom din locul său, a căzut la pământ. Fericitul, uitînd vederea cea cu bucurie, s-a mîhnit foarte pentru această neașteptată cădere a celui pom și apropiindu-se, l-a ridicat și l-a sădit la locul lui, întărindu-l împrejur, ca să stea ca și mai înainte. Apoi, după ce a făcut aceasta, iarăși smulgându-se pomul, a căzut; dar el l-a pus iarăși să stea la loc și, săpîndu-l, îl întărea, iar acesta iarăși cu o clătire mare se plecă în jos; deci, cu multă osteneală trăgîndu-i pământ, abia a putut a-l întări.

Deșteptîndu-se din somn, a înțeles puterea vedeniei și s-a mîhnit foarte. Pentru că grădina cea frumoasă însemna locașul lui, acei pomi sădiți cu multă chiverniseală închipuiau pe frații lui cei răsădiți în casa lui Dumnezeu și care aduceau rodirile bunătăților; iar pomul cel smuls și căzut, însemna pe fratele cel ce căzuse în păcat și pentru a cărui îndreptare îi trebuia părintelui mare osteneală. Fratele acela, sfîrșindu-și lucrul ascultării sale și cumpărînd sufletului său paguba cea vrednică de tînguire, s-a întors la mănăstire. Părintele îl întreba, dacă i s-a întîmplat vreo supărare pe cale. Iar fratele, acoperindu-se de norul cel întunecat al rușinii, nu voia să-și mărturisească păcatul, rușinîndu-se de fața părintelui spre care nu mai putea privi. Fericitul Pafnutie, văzîndu-l tulburat în sufletul său, i-a spus vedenia cea despre dînsul și-l ruga bunul doctor să-și descopere rana de care suferea înlăuntrul sufletului său; dar abia a putut să-l înduplece spre a-și mărturisi păcatul făcut. Lipind multă vreme la rana sufletească doctoria cea duhovnicească și cuviincioasă, abia a putut să întărească în el pocăința, depărtînd de la el gîndul deznădejdiei, mîngîindu-l cu nădejdea milostivirii lui Dumnezeu. Așa luînd aminte de păstoria sa, se asemena cu doctorul cel iscusit, cu păstorul cel bun, care, aflînd de oaia răpită de lup, o ridică pe umărul său; și astfel, ca un bărbat puternic, purta greutatea și neputințele celor nevoiași.

Petrecînd în locașul acela în egumenie ca la 13 ani, a căzut în neputință trupească și a suferit de boală multă vreme. Apoi s-a îmbrăcat în sfînta schimă și de atunci s-a însănătoșit. Dar n-a mai slujit Sfînta Liturghie pînă la ducerea sa către Dumnezeu. Numai o singură dată i s-a întîmplat de mare nevoie, de care se va spune pe urmă.

Sculîndu-se din boală, Cuviosul Pafnutie a lăsat egumeneasca începătorie și, dorind viața cea liniștită și deosebită, s-a dus din locașul acela într-o pustietate, care era aproape ca la două stadii. Acolo, găsind un loc plăcut în vale, între două rîuri, împrejmuit de pădure deasă, s-a așezat cu un frate; însă acel loc ținea de o altă stăpînire. Începînd el viața cea după Dumnezeu, cu mai multe osteneli pustnicești, au început a veni la dînsul și alți frați; apoi, cu binecuvîntarea lui, își zideau chiliuțe și viețuiau împreună cu bunul lor povățuitor și învățător către mîntuire. Deci, înmulțindu-se ucenicii și lărgindu-se locul, frații au rugat pe sfîntul părinte, să dea voie să zidească o biserică pentru dumnezeiasca Liturghie.

Neoprindu-i de la aceasta, frații au zidit singuri o biserică în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu și a cinstitei sale nașteri, și au sfințit-o cu binecuvîntarea Preasfințitului Mitropolit Iona. Iar vrăjmașul, urîtorul binelui, îndemna pe mulți oameni să facă supărare cuviosului și locașului său cel zidit din nou. Dar, cuviosul biruia cu binele pe cel rău și pe toți îi dobîndea cu răbdarea sa. Acest lucru, văzîndu-l Dumnezeu, îl păzea pe el și locașul lui prin apărarea Sa; pentru că *nu va lăsa Domnul toiagul păcătoșilor peste soarta dreptilor*.

Atunci în cetatea Borovța era voievod Vasile Iaroslavici. Acela se mîniase pe sfîntul că lăsase mănăstirea lui și se așezase pe altă moșie. Deci, văzînd locașul său micșorîndu-se și scăzînd, iar cel nou înmulțindu-se și înflorînd, se aprindea cu mînia și se gîndea cum ar putea să izgonească pe cuviosul cu ucenicii lui din acel loc, deoarece locul acela ținea de altă stăpînire. Deci, a început în taină să-i facă răutate într-acest chip: Trimitea de multe ori slujitori nebuni, după obiceiul său, ca să aprindă locașul de pretutindenea. Aceia, mergînd și văzînd pe părintele cu frații că se osteneau la zidirea mănăstirii, nu puteau să le facă nici un rău, pentru că iuțimea și sălbăticia lor se schimba în temere și blîndețe și se întorceau acasă fără a face nimic.

Odată, a trimis pe un agarean botezat din nou, anume Ermolae, care nu-și lepădase încă răul obicei barbar ca, fără de veste, să facă rău cuviosului părinte și să-i aprindă locașul. Dar, deodată a orbit și, umblînd,

rătăcea împrejurul mănăstirii. Pe acesta, aflîndu-l unii, l-au dus la părintele Pafnutie și cînd l-a văzut cuviosul, l-a chemat cu bucurie, zicîndu-i pe nume. Apoi l-a întreat pentru ce pricină a venit la dînsul? Iar el, lăsîndu-și răutatea de fiară, a mărturisit părintelui toate, pentru ce a fost trimis și, căzînd, își cerea iertare și vederea ochilor. Atunci părintele, făcînd rugăciune pentru dînsul, i-a dat iertare și binecuvîntare; iar Dumnezeu i-a dăruit vedere. Apoi Ermolae s-a dus la stăpînul său, nefăcînd nici un rău Cuviosului Pafnutie.

Într-acea vreme a venit fără de veste asupra pămîntului Rusiei, prin voința lui Dumnezeu, păgînul împărat Momotec cu mulțime de agareni. Iar marele voievod Vasile Vasilevici, și cu dînsul și ceilalți ai Rusiei, neadunîndu-se cu toată oastea lor, degrabă cu puțini ostași au întîmpinat la Suzdal pe agarenii cei fără de Dumnezeu și, făcînd război pentru păcatele noastre, agarenii au biruit pe domnii Rusiei, încît pe mulți i-au prins vii, între care era și voievodul Vasile Iaroslavici, stăpînitorul cetății Borova, cel ce avea vrajbă asupra fericitului Pafnutie. Acela, fiind în robie, și-a adus aminte de greșeala sa, că fără de nici o vină făcea rău cuviosului părinte și se căia de greșeala sa și se ruga lui Dumnezeu să-l scape de primejdia ce era asupra lui, cu rugăciunile Cuviosului Pafnutie. Astfel fiind el, a dat făgăduință că, de-l va scăpa Domnul din mîinile agarenilor, îndată are să strice vrajba și să se împace cu cuviosul.

Făcînd o făgăduință ca aceasta, i-a ajutat Dumnezeu să scape degrabă de la barbari, că se făcea pentru dînsul cu dinadinsul rugăciune către Dumnezeu de către nepomenitorul de rău părinte. Deci, scăpînd el din robie fără de vătămare prin rugăciunile Sfîntului și venind întru ale sale, s-a dus îndată la locașul cuviosului și, cîștigînd de la dînsul iertare și binecuvîntare, de atunci avea mare credință și dragoste către fericitul Pafnutie.

Cuviosul, nu numai în necazuri era fără de răutate, dar răbda și celelalte primejdii ce i se întîmplau în lucrurile mănăstirești, pentru că nădăjduia spre Dumnezeu cu credință neîndoielnică.

Odată, apropiindu-se prealuminatul praznic al Învierii lui Hristos, în ziua cea de a treia, s-a întîmplat de era lipsă de pește în mănăstire, încît nici un fel de pești nu se găseau, cu care s-ar fi mîngîiat frații în vremea praznicului, după obiceiul celor pustnicești. Slujitorii și ceilalți frați, fiind mîhnîți pentru aceasta, Sfîntul le zicea: "Să nu vă mîhnîți, fraților, de aceasta, pentru că Cel ce ne-a zidit, Preamilostivul Stăpîn, și a luminat toată lumea cu învierea Sa, Acela ne va mîngîia pe noi robii Săi în mîhnirea noastră și ne va da nouă celor ce ne temem de El, îndestulate bunătăți". Iar în Sfînta Sîmbătă cea mare, în seara nopții cea purtătoare de lumină, eclesiarhul bisericii a ieșit la un pîrîu mic, ca să aducă apă pentru dumnezeiasca slujbă și a văzut mulțime de pești fără de număr, care, după vorba țării aceleia, se numeau "sijnici", care nu sînt așa de mari, ci cu puțin mai mari decît sardelele. Căci era atunci vărsarea apelor și s-a adunat atîta mulțime de pești, încît erau destul pentru trebuința lor, deoarece nu s-au trimis cîrtitorilor, ci celor ce așteptau cu bună nădejde și primeau cu mulțumire. Iar după aceea, ca și mai înainte n-a fost niciodată atîta mulțime de pești, de același neam. Iar eclesiarhul, degrabă a spus părintelui aceasta, pe care, auzindu-o, a preamărit pe Dumnezeu și a poruncit vînătorilor să arunce mrejele și au tras atît de mulți pești, încît toată săptămîna luminată a fost destul tuturor, la prînz și seara.

Îndeletnicindu-se Cuviosul Părinte Pafnutie cu mari nevoințe și osteneli, străbătuse numele său pretutindeni și locașul său din zi în zi se lărgea; pentru că se înmulțea numărul fraților și al uceni-cilor lui. Între aceștia se afla și un fericit cu numele Iosif, care a fost îmbrăcat de mîinile sfîntului în rînduiala monahicească și care a zidit locașul la Voloții Lamului. Apoi și minunatul stareț Inochentie, Ilie, rudenia fericitului și Vasian, scriitorul vieții aceluia, care în urmă a fost arhiepiscopul Rostovului, cum și mulți alți îmbunătățiți bărbați. Deci, adăugînd cuviosul sîrguință cu frații, a ridicat biserica cea de piatră, ostenindu-se singur în vremea lucrării, ducînd pietre și apă și toate cele ce sînt de trebuință la o zidire ca aceasta. Și, sfinșind biserica, a înfrumusețat-o cu icoane zugrăvite. El singur fiind, biserică însuflețită, păzea în sine fără de prihană chipul lui Dumnezeu și era înzestrat de Domnul cu dar de minuni, pentru care se va povesti pe scurt.

Între zugravi era un meșter ales, cu numele Dionisie, de fel mirean. El era bolnav de picioare și nu putea să împodobească biserica cu zugrăvirea icoanelor, fiind cuprins de boală. Iar starețul i-a zis: "Dionisie, Dumnezeu să te binecuvinteze! Începe lucrul cel bun și Domnul și Preacurata Sa Maică vor da sănătate picioarelor tale". Iar el, crezînd cuvintele fericitului, a început lucrul cu bucurie și îndată s-a tămăduit, vindecîndu-i-se picioarele. Și a dat starețul poruncă lui Dionisie și celorlalți zugravi mireni, ca să nu mănînce în locașul lui mîncări mirenești, adică carne, și nici măcar să o aducă în mănăstire; ci să se ducă să o mănînce în satul de aproape.

Într-o vreme, mîncînd în sat mîncările lor, au uitat porunca cuviosului și, luînd o bucată de miel dreasă cu ou, au adus-o în mănăstire pentru cină. Și cînd a gustat Dionisie întîi, a aflat că unde fusese oul era plin de viermi. Și îndată a năvălit asupra lui o boală ce se numește rîie și într-un ceas tot trupul lui ca o bubă s-a vărsat, încît nu putea să se miște; drept aceea a trimis degrabă la cuviosul, plîngînd de greșeala sa și cerînd iertare. Iar cuviosul l-a învățat să nu mai facă unele ca acelea și, ducîndu-l în biserică și cîntînd pentru dînsul paraclisul cu sobor, a sfințit apă și a poruncit bolnavului să se stropească cu acea apă sfințită peste tot trupul. După ce bolnavul a făcut astfel, a adormit puțin și cînd s-a deșteptat din somn s-a aflat cu tot trupul sănătos, ca și cum niciodată nu pătimize ceva rău; iar bubele lui au căzut ca solzii și a preamărit pe Dumnezeu.

Locul unde s-a zidit locașul acela al cuviosului, fiind înconjurat de pădure deasă, era bun pentru locuința păsărilor și se încuibau acolo mulțime de corbi cu pene negre, la care cuviosul, privind, se mîngîia. El pusese poruncă, ca nimeni să nu prindă păsările acelea sau puii lor, sau să le vîneze cu ceva.

Într-o vreme, fiul voievodului, făcînd plimbare în pustia aceea, aproape de mănăstire a văzut un pîlc de corbi și, încordîndu-și arcul său, a ucis o pasăre din ele. Bucurîndu-se foarte mult că a lovit cu săgeata cu bună ochire, a căutat înapoi la cei ce-l urmau, ca și cum s-ar lăuda și îndată i-a rămas capul înțepenit în acea parte, neputînd nicidecum să-l întoarcă spre căutarea lui cea dreaptă. Iar el, uitîndu-și veselia sa pentru uciderea păsării, era cuprins de scîrbă și de spaimă și, înțelegînd pricina primejdiei neașteptate, a alergat degrabă la Cuviosul Pafnutie și, căzînd înaintea lui, cerea iertare, stăruind ca să se roage lui Dumnezeu pentru dînsul, ca să-i îndrepte capul în rînduiala cea dintîi. Părintele a poruncit atunci să lovească în toacă. Frații, mirîndu-se de acea neobișnuită tocare, s-au adunat degrabă în biserică, întrebînd de acea pricină; iar cuviosul le-a spus pricina și, zîmbînd, a zis: "A răsplătit Dumnezeu sîngele corbului". Și, săvîrșind cîntare de rugăciune, a umbrat cu Sfînta Cruce pe cel ce pătimea, zicînd: "Cu puterea cinstei și de viață făcătoarei Cruci, întoarce-te înainte". Și îndată s-a întors capul înainte și s-a îndreptat după firea sa!

Un alt tînăr oarecare și-a eliberat șoimul la un corb, și acela l-a ucis; dar și acela îndată s-a lipsit de mîngîierea sa, că amîndouă păsările au căzut moarte.

Odată, venind noaptea tîlharii la locașul lui, au luat trei boi mănăstirești și, vrînd să plece, au umblat ca orbii, rătăcind împrejurul mănăstirii. Și, făcîndu-se ziuă, voiau să lase boii și să fugă; dar, legîndu-se cu puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu, erau ținuți lîngă boi, încît nu puteau să se despartă și să fugă, pînă ce argații mănăstirii, căutînd boii, au dat și de tîlhari și prinzîndu-i i-au adus la cuviosul. Iar el i-a învățat cu cuvinte să nu mai facă unele ca acestea și, poruncind să-i hrănească, i-a eliberat în pace.

Doi frați s-au sfătuit să iasă din mănăstire în taină și, strîngîndu-și lucrurile, voiau să plece pe cale. Iar Dumnezeu a arătat acestea cuviosului, în chipul acesta: După cîntarea Utreniei, ducîndu-se Sfîntul să se odihnească puțin, a văzut în vis un arap negru, luînd din cuptorul chiliei lui tăciuni aprinși și aruncîndu-i pe chiliile acelor monahi, care voiau să fugă; iar părintele cu groază îi oprea, înfricoșîndu-i să nu aprindă zidirea. Iar arapul răspundea, că pentru aceea o face aceasta, ca să o ardă! Deșteptîndu-se cuviosul din somn și înțelegînd puterea vedeniei, a trimis îndată după acei monahi și, chemîndu-i, le-a spus vedenia; iar ei, auzînd, s-au înfricoșat și s-au umilit. Atunci au arătat părintelui lucrurile lor adunate, mărturisindu-și greșeala și cerînd iertare.

Un alt frate cîrtitor, hulea toate cele făcute în mănăstire și totdeauna grăia asupra părintelui. Acela în vedenia visului s-a văzut pe sineși în mijlocul bisericii, stînd cu cei ce cîntau și îndată, venind părintele și căutînd mînios cu ochii spre dînsul, a zis: "Acesta este hulitor, luați-l din biserică!" Îndată, doi arapi foarte negri l-au luat pe el și l-au tras afară, bătîndu-l foarte tare. Deș-teptîndu-se din somn acela, s-a umplut de mare frică și alergînd cu lacrimi la cuviosul părinte, și-a cerut iertare.

În locașul cuviosului era un bătrîn de Dumnezeu insuflat, anume Constantin, care, fiind bolnav, se apropia de sfîrșit. Odată, odihnindu-se Cuviosul Pafnutie, după doxologia Utreniei, Iosif monahul, ucenicul lui, mergea spre chilia părintelui. Și, cînd se apropia de ușă și voia să facă rugăciune, îndată cuviosul a deschis fereastra chiliei și, văzînd pe Iosif venind, i-a zis: "A făcut rugăciune oarecine și mi-a zis: "Constantin starețul s-a dus către Domnul!" Iar eu, deșteptîndu-mă și deschizînd fereastra, n-am văzut pe nimeni, fără numai pe tine". Dar Iosif i-a zis: "Eu în ceasul acesta am venit de la Constantin și încă este viu". Atunci părintele i-a poruncit să se întoarcă iarăși la chilia starețului și, mergînd, l-a aflat sfîrșit întru Domnul.

Alt stareț insuflat de Dumnezeu și încărcat de zile, se afla în acea mănăstire, urmînd vieții povătuitorului său, Cuviosul Părinte Pafnutie. Numele starețului era Eftimie. Acela avea de la Dumnezeu atîta izvor de lacrimi, încît le vărsa, nu numai în chilia sa, dar și în biserică la toată pravila. Și era într-însul și darul mai înainte-vederii, care s-a făcut încredințat în acest fel: Doi frați oarecare, avînd întru dînșii dragoste, nu după socotința lui Dumnezeu, ci după înșelăciunea vrăjmașului, de care se scîrbea foarte mult Cuviosul Părinte Pafnutie, gîndeau să iasă în taină din mănăstire.

În vremea dumnezeieștii Liturghii, starețul Eftimie, cel mai sus pomenit, stînd în biserică cu obișnuita lui umilință și cu ochii plini de lacrimi, a căutat la părintele și la cei ce cîntau cu dînsul (și cei doi frați se aflau în ceata cîntăreților). El a văzut ivindu-se, după cei doi frați, un arap care avea pe cap un coif foarte ascuțit și păros, avînd perii în diferite feluri de flori. Arapul acela, ținînd în mîini un cîrlig de fier, a început a trage la dînsul pe cei doi monahi ce se aflau în ceata cîntăreților, apucîndu-i de hainele lor; trăgîndu-i afară din ceata clericilor, voia să-i apuce pe ei cu mîinile. Dar, îndată unealta cea de fier se făcea fără de nici o putere. Căci atunci cînd aveau gîndul cel de vrăjmașul semănat să nu se supună părintelui, ci să iasă din mănăstire, îi trăgea pe ei vrăjmașul cu înlesnire; iar cînd se împotriveau gîndului, atunci unealta vrăjmașului se făcea fără de putere și sarea de la dînșii. Iar părintele Eftimie privea la aceea, căutînd cu ochii cei sufletești înainte-văzători.

Cînd a început a se citi Sfînta Evanghelie, arapul s-a stins; iar după Evanghelie iarăși s-a arătat și făcea aceeași; asemenea s-a stins și în vremea cîntării heruvicului; iar după mutarea Sfintelor Daruri s-a arătat iarăși. Dar cînd a sosit sfințirea Sfintelor Daruri și cîntarea cea aleasă a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-a stins arapul ca fumul și nu s-a mai arătat. Starețul Eftimie, văzînd toate acestea, s-a cutremurat și a trecut toată Sfînta Liturghie cu uimire. După sfîrșitul Sfintei Liturghii a mers la Cuviosul și i-a spus acea vedenie. Și chemînd pe acei monahi, i-a învățat să nu primească gîndurile cele viclene ale vrăjmașului și să nu le tăinu-iască, ci să le smulgă din inimă prin mărturisire; iar ei, prin învățătura și prin sfătuirea părintelui, s-au înțeleptit deplin.

Cuviosul Pafnutie grăia ucenicilor săi: "Cum se poate a cunoaște din vedere, de este vreun frate cuprins de vreun oarecare gînd, bun sau rău?" De acest cuvînt al lui se minunau ucenicii săi, ca de un lucru tainic; însă mai pe urmă au cunoscut cu încredințare, că era într-însul un dar ca acesta al mai înainte-vederii.

Un oarecare monah nou începător, care nu-și biruise îndrăz-neala mirenească întru căutarea ochilor, viețuia împreună cu Cuviosul Pafnutie. Odată a ieșit afară din mănăstire pentru o trebuință oarecare. Și văzînd venind niște mireni - bărbați și femei -, și-a îndreptat privirea către dînșii, amăgindu-se cu ochii și robindu-se cu gîndul iubirii de față mirenească; acea patimă s-a sălășluit într-însul. După aceea s-a întors în chilia părintelui, îndeletnicindu-se cu citirea. Iar părintele, ridicîndu-și ochii săi, a căutat la dînsul și îndată l-a cunoscut că era tulburat de gînduri necurate; și întorcîndu-și fața de la dînsul, a zis: "O, iată om

nu după chipul cel dintâi". Atunci fratele s-a temut foarte mult și a spus gândul său lui Iosif cel împreună cu dînsul viețuitor; iar acela i-a poruncit lui să se mărturisească părintelui și să-și ceară iertare. Mărturisindu-și fratele greșeala sa părintelui, a învățat cuvinte părintești și s-a învrednicit de iertare.

Șezînd Cuviosul Pafnutie și citind dumnezeieștile Scripturi, a venit un om și a făcut rugăciune, căutînd la Sfîntul prin ferestre și întrebîndu-l de Iosif ucenicul lui, pentru că era cetățean din același loc cu el. Iar starețul, văzînd pe omul acela ce niciodată nu l-a știut, a zis către Iosif: "Ieși, că un om rău la vedere întrebă de tine". Ieșind Iosif și văzînd pe omul cel știut lui, îl întrebă pentru ce a venit. Iar el a zis: "Voiesc să fiu monah!" Iosif a spus acestea fericitului părinte, iar el a grăit către Iosif: "Hrănește pe omul acela și dă-i drumul, deoarece nu este bun". Iar Iosif s-a minunat de răspunsul părintelui și nu îndrăznea să-l întrebe pe el cum de nu este bun omul ce a venit. Și, mergînd și dîndu-i hrană aceluia, l-a eliberat. Apoi, întorcîndu-se Iosif în chilie, i-a zis părintele: "Bărbatul acela este ucigaș că, încă fiind tînăr, a străpuns cu cuțitul în pîntece pe un monah și l-a omorît. Iar Iosif se minuna de mai înainte-vederea fericitului, că nu numai că nu-l văzuse niciodată, dar nici nu auzise de omul acela; ci din singură căutarea feței lui l-a cunoscut că este ucigaș.

Un monah oarecare a venit în locașul cuviosului, pe care văzîndu-l sfîntul stareț venind la dînsul, a zis încetîșor către ucenicii săi: "Vedeți, acest monah nici prin rînduiala monahicească nu s-a curățat de sînge!" Iar ucenicii, minunîndu-se și necutezînd a-l întreba, mai tîrziu starețul singur a spus unuia dintre dînșii că monahul acela, fiind mirean, slujea la un boier dreptcredincios în marele Novgorod și a omorît cu otravă pe stăpînul său. Mai pe urmă, mîhnindu-se, a îmbrăcat chipul monahicesc, dar nici așa nu s-a curățat, deoarece n-a făcut adevărată pocăință și canon îndestulat pentru păcatul ce l-a făcut".

O femeie oarecare jupîneasă, soția unuia Alexe, ce se chema Govurni, ai cărei fii, după aceea, au intrat în călugărie și au viețuit împreună cu Vasian, scriitorul vieții acestuia, avea mare credință către fericitul părinte Pafnutie. Adeseori trimitea la dînsul pe fiii ei cu aducere de daruri, cerînd de la dînsul rugăciuni și binecuvîntări. Și i s-a întîmplat ei o boală din lucrare diavolească - tulburarea minții -, și vedea cu ochii mulți demoni venind la dînsa și înfricoșînd-o; de aceea se tulbura cu mintea. Iar cînd i se făcea ei aceasta, i se arăta un stareț mărunt la statură și gîrbov, avînd o barbă mare căruntă și îmbrăcat cu haine proaste. Acela izgonea cu putere de la ea pe demoni, ca pe niște lupi de la oi și se făcea sănătoasă. Iar odată a auzit un glas, zicînd către dînsa: "Pafnutie cel din Borov izgonește de la tine pe demoni!" Și aceasta s-a făcut de mai multe ori acelei femei.

Deci, însănătoșindu-se desăvîrșit, a dorit să vadă pe Sfîntul, vrînd să știe cu încredințare dacă acela este care i se arată ei în boală, izgonind pe diavoli de la ea sau altul? Și a venit cu slugile pînă la poarta locașului cuviosului - fiind oprită intrarea femeilor în mănăstire -, și a trimis pe slugile sale la ucenicii fericitului, rugîndu-i, cum ar putea să vadă ea pe Sfîntul Părinte. Iar ei, arătînd pe Sfîntul, au poruncit slugilor să-l arate stăpînei lor, cînd va merge cu frații de la biserică la trapeză, pentru că era vremea prînzului. Iar aceea, văzînd pe sfîntul cînd a ieșit din biserică, l-a cunoscut îndată și cu lacrimi a strigat: "Acela este cu adevărat care, prin arătarea sa, a izgonit de la mine pe demoni și mi-a dăruit tămăduire!" Și a trimis multă milostenie monahilor, dînd mulțumire lui Dumnezeu, Preacuratei Maicii Lui și plăcutului lor, Cuviosul Părinte Pafnutie.

Pe unul din ucenicii cuviosului l-a năpădit durerea ochiului și, suferind foarte, căuta tămăduire; iar părintele, i-a dat metaniile sale, poruncindu-i să zică o mie de rugăciuni: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul". Dar el abia s-a supus ascultării, supărîndu-se de cumplita durere, și săvîrșind jumătate din mia de rugăciuni, și-a simțit ochiul cu totul sănătos și, alergînd, a spus părintelui de tămăduirea ochiului său. Dar nu s-a tăinuit de părintele cel mai înainte văzător, că nu o mie, ci numai jumătate din rugăciuni a zis; ci i-a poruncit să se întoarcă iarăși și să-și sfirșească mia cea de rugăciuni.

Odată, șezînd frații la cuviosul, s-a făcut înștiințare de la niște mireni, bărbați cucernici, că arhimandritul mănăstirii lui Simon, care este aproape de cetatea împărătească Moscova, și-a lăsat arhimandria și au început a zice: "Cine va fi acolo arhimandrit?" Și pomeneau unul pe acesta și altul pe celălalt. Iar fericitul, căutînd la unul din ucenicii săi, anume Vasian, fratele lui Iosif, foarte tînăr și de curînd călugărit, arătînd spre dînsul, a zis zîmbind celor ce erau cu dînsul: "Acesta este arhimandrit al mănăstirii lui Simon". Pentru că cuviosul vedea mai înainte ceea ce era să fie; căci acel Vasian, după proorocia Sfîntului, a fost pus arhimandrit al mănăstirii lui Simon, nu atunci, ci după trecerea a mulți ani.

Odată, cuviosul a cerut voie de la un boier de pe rîul Ovil, ca numai trei zile să-i îngăduie a petrece la un loc la vînarea peștelui, și ceea ce va trimite Dumnezeu, aceea s-o ia la trebuința mănăstirească. Deci, trimițînd boierul pe unul din slujitorii săi la acea slujbă, a poruncit să-i dea lui cinci grivne bani ca să cumpere vase, iar peștele ce va prinde să-l săreze într-acelea. Dar, slujitorul nu voia să ia atîția bani spre cumpărarea vaselor, nădăjduind ca, de abia să umple măcar un vas mic cu pește în acele trei zile. Iar cuviosul, căutînd cu iuțime la el, îi porunca să facă ceea ce i se poruncește. Deci, mergînd trimisul, a prins în cele trei zile, 730 de pești mari, care se numesc ribți, după vorba acelei țări. Iar cîți vîneau pentru voievod, nici în tot anul nu prindeau atîta pește. Atît vînat vîzînd înaintea sa Sfîntul, a poruncit să se gătească vasele.

Un tînăr oarecare a venit la chipul monahicesc și a început a se tulbura cu gîndul, de vreme ce năvălea frica asupra lui prin lucrarea vrăjmașului diavol; pentru că uneori i se arăta diavolul ca o fiară neștiută, uneori ca un cîine negru, iar alteori, șezînd în chilie, auzea cum ursul umblă împrejurul chiliei și se apucă de pereți. Iar cuviosul stareț a poruncit acelui tînăr să citească Psaltirea și de atunci acele năluci diavolești s-au stins cu totul și tînărul s-a izbăvit, cu rugăciunile sfîntului.

Acest cuvios părinte era bine socotitor și iscusit în tot lucrul dumnezeiesc și omenesc, de aceea, nu numai monahii, ci și mulți din mireni îl aveau pe el ca părinte duhovnicesc; și, venind, își mărturiseau păcatele lor, de vreme ce cunoștea și știa bine sfințitele pravile; ca un doctor iscusit, știa să dea doctoria cuviincioasă la toată rana sufletească. Iar la primirea oamenilor celor ce veneau la el, nu era căutare la față; nu se sfia de fețele celor puternici, nici trecea cu vederea pe cei săraci și cîți se înălțau cu mîndrie, la aceea era foarte neapropiat, iar la cei smeriți, foarte iubit și milostiv către săraci.

Fiind într-un an foamete, prin voia lui Dumnezeu, pe toți cei dimprejur i-a hrănit. Că în toate zilele se adunau în locașul lui ca la o mie și mai bine de oameni flămînzi, pe care, hrănindu-i, n-a lăsat nimic în mănăstire, pînă ce în vara viitoare, după rugăciunile lui și pentru lacrimile săracilor, a dăruit Domnul înmulțirea roadelor.

De cînd s-a făcut monah Cuviosul Pafnutie, aceasta era rînduiala vieții și a pustniciei lui: Luni și vineri nu gusta nimic, miercuri mîncare uscată, iar în celelalte zile mînca cu frații. Totdeauna se ostenea în lucruri grele, tăind lemne și ducîndu-le pe umeri, lucrînd pămîntul în grădină, cărînd apă și stropind verdețurile și alte greutăți, toate le făcea. Nimeni mai înainte de el nu se afla la tot lucrul și la schimbarea pravilei. În vreme de iarnă se nevoia mai întîi în rugăciune, la citire și la lucrul mîinilor, împletind mreji pentru vînarea peștelui. De corpul său n-a lăsat pe nimeni să se apropie, nici la vreme de nevoie; dar nici el nu s-a atins de trupul cuiva. Pe femei nu numai în locaș nu voia să le vadă, dar nici de departe; nici a lăsat pe cineva să grăiască despre femei înaintea sa. El a păzit fecioreasca curăție a trupului său neprihănită toată viața sa. Pentru aceasta a fost vas al Sfîntului Duh și cu vrednicie a primit hirotonia preoției; însă, pentru smerenie, de cînd s-a îmbrăcat în sfînta schimă, nu slujea Liturgia, decît numai odată a săvîrșit Sfintele Taine, după o întîmplare și nevoie, înainte de sfîrșitul său.

Odată, sosind prealuminatul praznic al Învierii lui Hristos și nefiind preot în acel locaș în acea vreme, cuviosul a trimis pretutîndeni cu argint îndestul să caute preot, însă n-a putut găsi, toți avînd trebuință să slujească în bisericile lor. Și, vezi socoteală cu bună înțelegere a părintelui cel de Dumnezeu insuflat, pentru nevoia unui praznic ca acela și-a schimbat legea și ca un lucrător vrednic de sfințenie, într-aceia zi a

săvârșit singur dumnezeiasca Liturghie, cu multă luare aminte și cu umilință. Iar după săvârșirea Liturghiei, a zis către ucenici: "Acum abia a rămas sufletul în mine!" Cu o mare cucernicie și cu frică, acel slujitor vrednic de sfințenie, se atingea de săvârșirea dumnezeieștilor Taine. Și avea el la praznicele acestea o veselie peste fire, nu trupească, ci duhovnicească; și ca altul din altul se făcea. Și lăsa atunci și trupului lui ospățare mai multă decât în alte zile, însă măsurată, fugind de îmbuibare din toate. Iar când era vremea să grăiască, spunea cele trebuincioase și când era vremea să tacă, se îndeletnicea în tăcere, și pretutindeni se abătea de la deșertăciuni; iar din toate iubea lipsa și sărăcia și nu se îngrijea de trebuințele sale trupești.

El ajunsese într-atîta măsură, încît era departe cu obiceiul cel îmbunătățit, de oamenii cei ce sînt în neamul acesta. Că din pruncia sa n-a mîniat întru nimic pe Dumnezeu; ci făcea totdeauna cele bune și plăcute Lui. La 20 de ani s-a călugărit și a petrecut 60 de ani în rînduiala monahicească și nu și-a schimbat pravila sa, neabătîndu-se nici spre dreapta, fugind de nemăsurarea celor aspre; nici spre stînga, temîndu-se de calea cea lată. Ci mergea totdeauna pe cale împărătească. În dogmele credinței avea atîta grijă și rîvnă, încît dacă începea cineva a grăi cît de puțin nepotrivit cu dumnezeiasca Scriptură, îndată îl gonia din mănăstire.

Petrecînd în niște isprăvi ca acestea, dumnezeiescul Părintele nostru Pafnutie, a ajuns în măsura vârstei plinirii lui Hristos, rămînînd ca să se dezlege din cele vremelnice de aici și să treacă la cele veșnice, *pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit, pe care le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc.*

Drept aceea, după cel a toată lumea prealuminatul praznic al Paștilor, joi, a treia săptămîină, a ieșit fericitul după Utrenie cu frații la oarecare lucru după obicei și, așezîndu-le rînduiala acelui lucru, s-a întors în mănăstire, deoarece sosise vremea Sfintei Liturghii. Și i-au zis ucenicii, ca după ceasul prînzului să iasă iar la lucru. Dar el le-a răspuns: "Nu se poate să mai ies, deoarece am alt lucru de nevoie și nemutat". Apoi, după săvârșirea Liturghiei, s-a împărțășit cu frații din obișnuita masă. După aceea a venit la el în chilie unul din ucenicii săi, anume Inochentie. Și, văzînd pe stareț șezînd pe pat, i-a adus aminte de lucrul ce s-a zis mai înainte. Iar el i-a răspuns: "Eu am altă nevoie, pe care tu n-o știi, că legătura care este, voiește să se dezlege". Dar Inochentie n-a înțeles ceea ce a grăit. Într-acea vreme a venit înștiințare, cum că binecredinciosul Domn, Mihail, fiul lui Andrei, voiește să vină în mănăstire să se roage.

Iar fericitul a poruncit acelui ucenic, să trimită răspuns voievodului, să nu vină în mănăstire, deoarece a sosit alt lucru. În ziua aceea cuviosul n-a ieșit la soborul bisericesc, la pravila Vecerniei și a Pavecerniței deoarece începuse a boli și a poruncit ucenicului său, Inochentie, să le săvîrșească în chilie. Și, trimițîndu-l, i-a zis: "Cînd va veni această zi, joi, atunci voi schimba din neputința mea". Ucenicul n-a înțeles cuvîntul acela, iar Cuviosul a petrecut toată noaptea aceea în rugăciuni.

Deci, venind ziua de Vineri și sosind ceasul sfintei slujbe, a mers în biserică la Sfînta Liturghie, sprijinit de ucenici. Dintre aceștia unul, nefiind tînăr, l-a luat de palmă ca să-l sprijinească, iar el îndată și-a tras palma cu mîinile de la dînsul și i-a poruncit să-l sprijinească de haină. Atît era de păzitor al nepătimirii, încît și în bătrînețe și în boală și înaintea morții, pe care o vedea cu ochii, nu voia să se atingă cineva de trupul lui. În ziua aceea a fost la Vecernie și, cînd a început să se cînte panahida pentru cei răposăți, ucenicii au voit să-l ducă în chilie, dar el n-a voit să meargă; ci a rămas cu cei ce cîntau, zicînd: "Mie îmi este de trebuință această panahidă, pentru că nu o voi mai auzi".

Sîmbătă a fost la Sfînta Liturghie, iar după sfîrșitul ei l-au rugat ucenicii să guste puțină hrană, că este sîmbătă, și de Joi n-a gustat nimic. Părintele le răspunde: "Știu și eu aceasta, și după dumnezeieștile pravile se cade a gusta sîmbăta, pentru dezlegarea postului; însă bolnavului i se cade ca trei zile să se înfrîneze de hrană înaintea împărțășirii cu dumnezeieștile Taine. Și n-a gustat nimic pînă în ziua Duminicii.

În seara sîmbetei și-a săvîrșit mărturisirea înaintea duhovnicului părinte, după rînduiala sfintei pocăințe, și a mers la cîntarea cea de toată noaptea și, sprijinindu-se de ucenici, a grăit către dînșii: "De acum nu voi mai auzi cîntarea cea de toată noaptea". Iar în vremea dumnezeieștii Liturghii, stătea Sfîntul cu mare luare aminte și cu lacrimi; iar după terminarea sfintei slujbe, s-a împărțășit în Sfîntul Altar cu dumnezeieștile Taine. Apoi, ducîndu-l din biserică în chilie, i-a întreat: "În ce zi mi-a venit boala?" Ucenicii au răspuns: "Joi ai început a boli, părinte". Iar el a zis: "Într-acea zi mă voi și sfîrși". Apoi a gustat puțină hrană în ziua de Duminică, fiind silit de ucenici; și de atunci a poruncit ca pe nimeni din cei ce veneau în mănăstire, să nu-i lase la el.

Auzind domnii și boierii de primprejur, că a slăbit de boală fericitul Pafnutie, trimiteau la dînsul spre cercetare bărbați cinstiți cu multă milostenie. Iar el a poruncit ucenicilor să nu ia nimic din cele ce se aduceau, și nici nu voia să audă ceva de cele mirenești. Ci grăia: "Eu am trebuință, mai ales în ceasul acesta, de multe rugăciuni deoarece voiesc să mă duc în cale lungă; iar cel ce are credință în Dumnezeu și în Preacurata Maica Lui, poate să facă milostenie și după ducerea mea".

Și se întorceau cu milostenia înapoi acei bărbați trimiși. Și era în gura cuviosului părinte, neîncetată rugăciunea lui Iisus și psalmii lui David. Nu pe rînd, ci aleși, care slujeau la vremea lui cea de față și stihuri de rugăciune din Paraclisul către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu și multe alte rugăciuni; pentru că mintea lui era ridicată spre Dumnezeu și nu se îngrijea de nimic din cele de aici; ci dorea mai mult bunătățile cele ce vor fi să fie. De aceea, nădăjduindu-se, se bucura cu duhul și, în veselie fiind, grăia în stihuri cuvinte din psalmi și din rugăciuni, ca unul ce avea încredințare de mîntuirea sa. Nici s-a mîhnit de ceva, precum este obiceiul celor ce au să se ducă din viața aceasta. Boala lui nu era prea grea, căci în toate zilele umbla, fiind dus de frați la Sfînta Liturghie în biserică, unde stătea cu luare aminte pînă la sfîrșitul dumnezeieștii slujbe.

Iar în cea mai de pe urmă zi a vieții sale, joi, care este a doua zi după înjumătățirea celor 50 de zile, vrînd cuviosul să meargă în biserică la Sfînta Liturghie, a început a grăi către ucenici: "Iată ziua Domnului, veseliți-vă popoare; iată ziua cea așteptată de mine a venit". Iar ei l-au întreat: "Despre care zi grăiești, părinte?" El a răspuns: "Despre Joia aceasta, de care mai înainte v-am spus vouă". Ieșind el din chilie spre biserică, i-au spus ucenicii că au venit la dînsul spre cercetare, cei trimiși de la singurul stăpînitor a toată Rusia, marele voievod Ioan Vasilievici, de la fiul lui, marele domn Ioan Ioanovici și de la Preasfîntul mitropolit Gherontie.

Auzind sfîntul despre acestea, s-a mîniat foarte mult. Apoi, nevoind, s-a întors în chilie și, căutînd la icoana Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, a zis: "O, Stăpînă Născătoare de Dumnezeu, pentru ce mă supără oamenii aceia? Că în ziua de pe urmă m-au lipsit de dumnezeiasca slujbă". Și, trimițînd pe frați la biserică, a rămas singur în chilie și a întărit ușa, ca să nu intre nimeni din cei trimiși la dînsul. Apoi, după sfîrșitul Liturghiei, înțelegînd trimișii că le este cu neputință să vadă pe cuviosul părinte, s-au întors. După aceea ucenicii, venind iarăși la dînsul, l-au văzut zăcînd pe pat și zicea ca de oarecare altul: "I-a venit lui ziua și va muri".

Iar ei l-au întreat pe el: "Despre cine zici, părinte, că va muri?" El a zis: "Depe care voi ziceți că bolește, acela, pocăindu-se, are să moară!" Apoi a poruncit ca să nu vină nimeni la dînsul, zicînd: "M-am ostenit și voiesc să mă odihnesc pînă la cîntarea Vecerniei; iar deseară să vină la mine toți frații". Atunci ucenicii au cunoscut că s-a apropiat vremea morții lui; și l-a întreat Inochentie, ucenicul lui cel mai bătrîn, zicînd: "Părinte, după ce vei muri, oare să chem pe întîiul preoților și pe alți preoți din cetate la îngroparea ta?" Iar sfîntul a poruncit să nu cheme pe nimeni, ca să nu fie tulburare în mănăstire de adunarea poporului și să nu știe nimeni în cetate și în sate de sfîrșitul lui, "pînă ce nu mă vor îngropa preoții mănăstirii". Iar mormîntul a poruncit să i-l sape în biserică, în partea de miazăzi, aproape de ușa bisericii.

Sosind ceasul de cîntarea Vecerniei și nimeni din frați nefiind la dînsul fără numai ucenicul, a început Cuviosul a cînta: *Fericiți cei fără prihană în cale, care umblă în legea Domnului...*, cîntînd stihurile celor

adormiți. Și sfârșind psalmul, a cântat troparele cele ce urmează: "Ceata sfinților au aflat izvorul vieții...". Apoi a început cu lacrimi a se ruga lui Dumnezeu și Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pentru mîntuirea sufletului său și pentru mănăstire. Dar ucenicul, cel ce stătea lîngă dînsul, a început a dormita. Pentru aceea a ieșit din chilie în tindă și, șezînd, nici dormea, nici nu dormea. Și a auzit glasuri de mulți cîntăreți în chilie și se mira în sine, zicînd: "Am ieșit din chilie și nu era nimeni la părinte, iar acum cine sînt acei ce cîntă la dînsul?" Și, scuturîndu-și somnul de la ochi, a intrat în chilie și n-a văzut pe nimeni, fără numai pe părinte, șoptind cu buzele rugăciunile sale. Însă glasul său nu se auzea, deoarece slăbise.

Apoi au venit și ceilalți ucenici și a început sfîntul a se întoarce din partea stîngă spre dreapta; și ucenicii de multe ori îl întorceau spre stînga; iar el iarăși spre dreapta se întorcea șoptind oarecare cuvinte și dintr-aceasta au înțeles, cum că vede ceva neobișnuit. Apoi toți privind la dînsul, Cuviosul, strîngîndu-se cu ferire și punîndu-și pe piept mîinile în chipul crucii, prin trei răsufări și-a dat sfîntul său suflet în mîinile Domnului, în anul de la facerea lumii, 6984, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, 1477, în înțfia zi a lunii Mai, mai înainte de apusul soarelui cu un ceas. Și era fața lui nu după obiceiul morților, ci strălucea ca o lumină, și toți, privind la dînsul, se părea că doarme un viu; și a fost mare plîngerea fraților după părintele lor, care atunci erau în număr de 95. Iar a doua zi, la ceasul unu din zi, au îngropat pe sfîntul după sfătuirea lui, ca să nu știe nimeni din mireni despre sfîrșitul și îngroparea lui, și ca să nu se facă tulburare în mănăstire prin venirea lor.

Dar cînd s-a auzit de moartea sfîntului în cetatea Borova și în cetățile și satele de primprejur, pornind toți cei duhovnicești și mireni, au alergat la locașul cuviosului, vrînd să-l vadă și să se închine moaștelor fericitului părinte. Pe drum ei au fost înștiințați că sfîntul este îngropat; unii se întorceau, mîhnindu-se, că nu s-au învrednicit să fie la cinstita îngropare a Sfîntului; iar cei mai mulți, venind la mormînt, se închinau de dimineața pînă seara.

Iar noi, avînd pe Cuviosul Părinte nostru Pafnutie mijlocitor ales și fierbinte rugător către Dumnezeu, să slăvim pe Preasfînta Treime: pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfinților Mucenici Esper și Zoi și a fiilor lor, Chiriac și Teodul (2 mai)

Sfinții Mucenici Esper și Zoi cu cei doi fii ai lor, Chiriac și Teodul, deși au fost străini pe pămînt ca și Avraam, tatăl celor aleși, s-au învrednicit a fi cetățeni cerești. Ei au fost cumpărați robi de către Catal Romanul și femeia lui Termia.

Catal, fiind om vestit, a venit de la Roma în părțile Pamfiliei și s-a sălășluit în cetatea ce se numea Atalia, unde și-a cumpărat robi din Frigia, pe acești sfinți mucenici, care erau împodobiți cu buna credință și aveau nădejde în Domnul, ca unii ce erau din neam creștinesc. Iar Catal, cel ce i-a cumpărat, cu femeia sa și cu ceilalți casnici, fiind păgîni, urmau necurăția închinării la idoli, aducîndu-le jertfe și numindu-i zei ai lor. Dar, robii cei credincioși ai lui Hristos, văzînd păgînatatea lor cea deșartă, socoteau lucru greu pentru ei de a mîncă din bucatele care li se dădeau după rînduială, socotindu-le că sînt jertfe ale idoloilor; deoarece în casa în care petreceau, erau puși idoli. Deci, Sfînta Zoi, luînd acele bucate, stătea la poartă și zicea portarului: "Odihnește-te ziua și eu, de va fi trebuință, te voi deștepta, pentru că destul te-ai ostenit toată noaptea cu mulțimea celor ce ies și intră la stăpînul nostru, pe care îi atrage credința lui cea deșartă, de a se închina zeitei celei închipuite, care se numește Fortuna". Iar portarul, ascultînd cele ce i-a zis, se depărtă puțin și se odihni în curte aproape de poartă.

Și erau niște cîini legați dinafară de poartă și dacă veneau străini, afară de oaspeți, îndată se repezeau la ei. Iar Zoi, văzînd că vin săraci și străini, arunca cîte puțin din bucate la cîini ca să tacă, iar celelalte toate le dădea la săraci și la străini, sfătuindu-i să se facă creștini. Ea era rînduită cu slujba casei, ca să hrănească păsările de tot felul ce se creșteau, iar bărbatul și fiii ei făceau alte lucruri poruncite. Deci toată ziua se osteneau cu slujbele lor, iar la apusul soarelui gustau puțină hrană din bucatele de care știau că nu sînt spurcate cu jertfele idolești, căci cu a lui Dumnezeu purtare de grijă li se trimiteau lor de aiurea; și își aduceau aminte de cuvîntul Domnului, Care zice: *Căutați la păsările cerului, că nu seamănă, nu seceră și nu adună în jirnițe, iar Tatăl Cel ceresc le hrănește pe ele.*

Odată, fiind trimis fericitul Esper la o slujbă oarecare, fiii lui, Chiriac și Teodul, au zis către maica lor: "Nu putem să petrecem cu păgîinii! Oare nu ne înveți tu din dumnezeiasca Scriptură, din care ne aducem aminte de cuvîntul Apostolului: "Nu fiți lesne mutați la alt jug, ca necredincioșii"? Deci dacă, supunîndu-ne dumnezeieștilor Scripturi, voim să păzim poruncile Domnului și nu ne vom duce de la păgîini, apoi într-un număr cu dînșii ne vom număra de Domnul și vom primi ca și dînșii". Iar maica a răspuns către fii: "Cum putem să ne ducem de la dînșii, o, fiilor, pentru că ei ne sînt nouă stăpîni și au putere peste trupurile noastre?" Grăit-au fiii: "Hristos pentru noi S-a dat pe Sine în mîinile necredincioșilor iudei și S-a răstignit și S-a îngropat și a treia zi a înviat. Dacă și noi ne vom da trupurile noastre necuratului Catal spre chinuire pentru Hristos și, muncindu-ne, ne va ucide, apoi știm că sufletele noastre vor fi vii în veci. Deci, tu, o, maică, veselindu-te și bucurîndu-te, să ne pui pe noi înaintea stăpînului nostru și ceea ce ne va da nouă Hristos în gurile noastre, aceea vom grai înaintea stăpînului".

Și se găteau amîndoi tinerii cei buni, ca niște viteji nevoitori, spre nevoința cea pătimitoare pentru Hristos, căutînd vreme cînd să stea înaintea stăpînului și să mărturisească numele lui Hristos. Ei ziceau unul către altul: "De ne va da nouă Hristos Dumnezeu să murim pentru Dînsul, apoi ne vom învrednici a-L vedea și vom fi împreună cu El". Iar maica lor se teme pentru dînșii, ca nu cumva, înfricoșîndu-se de munci, să se plece spre jertfa idolească; căci pînă atunci stăpînii lor nu știau de dînșii că sînt creștini. Și, nevrînd maica să-și ducă fiii înaintea boierului, au zis către dînsa: "Pentru ce te temi de acest păgîn? Oare nu-ți aduci aminte ce zice Scriptura? *Grăit-am întru mărturiile Tale înaintea împăraților și nu m-am rușinat!*"

Deci, într-una din zile, venind acasă stăpînul lor, în vremea prînzului de la un loc oarecare, au ieșit înaintea porților întru întîmpinarea lui amîndoi frații, Chiriac și Teodul, și au zis: "Bine ai venit, stăpîne al trupurilor noastre celor văzute; căci al sufletele noastre celor nevăzute este Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce petrece în ceruri". Iar Catal, minunîndu-se de niște cuvinte ca acestea ale acelor tineri, a zis: "Au înnebunit acești copii, pomenindu-mi un nume străin și numind Dumnezeu și Domn pe Acela ce se zice Iisus Hristos. Chemați la mine pe tatăl și pe maica lor". Și, ducîndu-se slugile, n-au aflat pe tatăl, ci au adus numai pe maica lor. Atunci Catal a zis către dînsa: "Unde este bărbatul tău?" Răspuns-a aceea: "Oare nu este cu porunca ta trimis la lucru în satul Tritonia?"

Atunci a zis Catal către dînsa: "O, de ați fi fost și voi acolo la același Tritonia, nu mi-ați fi tulburat sufletul, spunînd că pe alt Dumnezeu îl aveți voi de care nici eu, nici altul n-a auzit cîndva. Dar acum, nu voi să vă întreb pe voi de acelea de care mi-ați zis mie, ci după ce Termie, soția mea, îmi va naște pruncul (că era însărcinată) și voi aduce jertfe mării zeițe Fortuna, atunci vă voi întreba pe voi". Și îndată a poruncit ca pe Sfînta Zoi împreună cu fiii ei să-i trimită la bărbatul ei, în satul Tritonia. Deci, fiind ei duși acolo, se bucurau și se veseleau, cîntînd și grăind fiecare: *Domnul mă paște și nimic nu-mi va lipsi. La locul pășunii, acolo m-am sălășluit.* Și iarăși: Scosu-ne-ai pe noi din iad și din mîna morții ne-ai mîntuit pe noi. Căci sfinții socoteau casa stăpînului lor ca iadul, pe Catal ca moartea, iar idolii ca focul iadului.

Iar după o vreme, s-a născut fiul lui Catal și se prăznuia acea păgînească naștere cu aducere de jertfe idolului cetății - zeița Fortuna - și toți cetățenii se bucurau împreună cu Catal, prăznuind nașterea pruncului lui. Iar Sfînta Zoi se ruga lui Dumnezeu pentru bărbatul său și pentru fiii săi ca să nu cadă în ispită. Catal, după păgînescul său ospăț, a zis către Termia, femeia sa: "Să se veselească acum toți casnicii și toate slugile noastre cu prăznuire". Iar ea a răspuns: "Să se veselească toți". Și îndată, precum la

celelalte slugi, așa și lui Esper, femeii lui și fiilor, le-a trimis din ospățul jertfit idolilor un vas cu vin și un blid cu carne. Iar Sfînta Zoi, văzînd de departe darurile cele ce se aduceau de la stăpînul lor, a oftat și a zis: "Doamne Dumnezeu, Cel ce ești negrăit cercător al inimilor omenești, fii cu noi, străinii, că afară de Tine, Doamne, pe alt Dumnezeu nu știm; și întărește-ne pe noi întru a Ta mărturisire!"

Deci, apropiindu-se către cel ce adusese cărnurile, le-a apucat și le-a aruncat cîinilor; asemenea și vinul l-a vărsat pe pămînt; iar sluga aceea ce adusese acele daruri, degrabă s-a întors și a spus stăpînului său cele ce a făcut Zoi. Catal, auzind acestea, s-a umplut de mînie și îndată a trimis să-i aducă pe dînșii în casa sa. Iar cînd îi duceau pe sfinți, Zoi întărea pe bărbat și pe fii, zicîndu-le: "Să nu ne temem de mînia păgînului Catal și de muncile pregătite nouă de dînsul; ci să le răbdăm cu vitejie ca, prin răbdare, să intrăm în cetatea cea cerească a lui Hristos, împreună cu sfinții Săi". Stînd ei înaintea lui Catal, acela a zis către dînșii: "Spre cine ați nădăjduit, cînd ați îndrăznit a arunca darurile noastre cîinilor? Însă eu nu mă îngrijesc atît pentru a mea necinste, cît pentru necinstea mării zeițe Fortuna". Iar Sfînta Zoi a răspuns: "Nădejdea și sprijinul nostru este Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu Cel viu; iar aceia pe care tu îi numești zei, sînt diavoli".

Zis-a Catal: "Voi porunci să muncească pe fiii tăi, ca să vedem de va putea să-i izbăvească pe dînșii Hristos, Care ziceți că este Dumnezeu". Iar cînd i-a dezbrăcat pe amîndoi fiii și la munci i-a spînzurat și cu unghii de fier i-a strujit, atunci maica lor cea sfîntă, stînd și privind la pătîmirea lor, îi întărea pe dînșii, zicîndu-le: "Răbdați cu vitejie, fiii mei, răbdați și nu vă temeți de aceste munci care vin de la păgînul Catal asupra voastră". Iar ei răspundeau: "Nu sînt nimic aceste munci; spune spurcatului muncitor să afle munci și mai mari, ca, prin pătîmirea cea desăvîrșită, să cîștigăm cununile". Iar ea a zis către Catal: "Pentru ce n-ai poruncit să pună munci mai mari asupra fiilor mei și nu te silești mai mult a-i munci? Căci într-acestea ei nu simt dureri".

Atunci păgînul Catal, bătînd foarte tare pe Sfînta Zoi și pe fericitul Esper, a poruncit ca pe toți să-i arunce într-un cuptor foarte tare încins și a pus păzitori lîngă cuptor. Iar Sfinții Mucenici ședeau în cuptor, cîntînd și lăudînd pe Dumnezeu. Auzind Catal cum că mucenicii sînt în cuptor vii și cîntă, se mira foarte mult, cum acea putere atît de mare a focului n-a putut să-i omoare pe dînșii și să-i prefacă în cenușă; și, socotind că printr-o oarecare vrajă creștinii aceia biruiesc puterea focului, se gîndea cu ce fel de altă muncă mai cumplită să-i omoare pe dînșii. Și s-a zis de la Sfîntul Duh sfinților mucenici în cuptorul cel cu foc: "Îmbărbătați-vă, căci Catal caută ca prin mai mari munci să vă piardă pe voi". Iar ei, auzind acestea, s-au rugat, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, primește în pace sufletele noastre!" Și îndată și-au dat sfintele lor suflete în mîinile lui Dumnezeu, în două zile ale lunii lui mai, pe vremea lui Adrian.

A doua zi, păgînul Catal, mergînd la cuptor cu ai săi, au aflat trupurile mucenicilor nevătămate de foc, zăcînd cu fețele spre răsărit, ca și cum sfintele lor suflete se împreunaseră cu cetele sfinților mucenici, cu ale îngerilor și cu ale arhanghelilor. Atunci s-a auzit glas din cer, zicînd: "Intrați, dreptilor, în Raiul Domnului nostru; iar tu, păgînule Catal, vei merge în gheena, în focul cel nestins, ca să te muncești în veci".

**Pătîmirea Sfinților Boris și Gleb, domni ai Rusiei,
numiți din botez Roman și David
(2 mai)**

Fericit este bărbatul care se teme de Domnul și poruncile Lui va păzi. Puternică va fi seminția lui pe pământ și neamul dreptilor se va binecuvînta, precum zice marele prooroc și împărat. Cu adevărat fericit a fost bărbatul cel temător de Domnul, sfântul și întocmai cu Apostolii, marele nostru voievod Vladimir, care s-a numit din Sfântul Botez Vasile, fiul lui Svetoslav, care nu numai singur el s-a sîrguit a plăcea lui Dumnezeu, ci și toată stăpînirea sa, pămîntul Rusiei, luminîndu-l prin Sfântul Botez, l-a adus ca un dar cinstit și plăcut Domnului. Pentru aceasta și seminția lui, puternică pe pământ a făcut-o Domnul și a binecuvîntat neamul lui cel drept.

Acel mare voievod, fiind la bătrînețe și apropiindu-se de fericitul sfîrșit în care avea să se mute, ca de la împărăția cea vremelnică și pămîntească la împărăția cea fără de sfîrșit și cerească, și din viața cea cu multă osteneală, la odihna cea veșnică și la viața cea fericită, a chemat pe cei doisprezece fii ai săi, pe care îi avea născuți cu mai multe femei, din vremea necredinței lui, și le-a împărțit domnia sa, pămîntul Rusiei, fiecăruia cîte o moștenire, astfel: pe Vișeslav l-a pus în marele Novograd, pe Izaslav în Poloțca, pe Sviatopolc în Turov și pe Iaroslav în Rostov. Murind Vișeslav a pus pe Iaroslav, în marele Novograd, iar pe Boris în Rostov, pe Gleb în Muron, pe Svetoslav în Drebleani, pe Vsevolod în Vladimir, pe Mstislav în Tmutoracani, pe Stanislav în Smolensca, pe Sudislav în Pscov și pe Bracislav în Luțca și în Volina.

După douăzeci și opt de ani de la Sfîntul Botez, fericitul Vladimir a început a boli și atunci a venit la dînsul Boris, fiul lui cel mai iubit decît toți copiii. În acea vreme venise înștiințarea voievodului Vladimir, că pecenegii vin cu război asupra Rusiei, și Vladimir, fiind bolnav, s-a mîhnit, de vreme ce nu putea să iasă singur la război împotriva pecenegilor. Și chemînd pe iubitul său fiu, Boris, cel numit din Sfîntul Botez Roman, i-a încredințat lui pe ostașii săi și l-a trimis peste Nipru împotriva pecenegilor. Boris, mergînd degrabă și pe pecenegi neaflîndu-i, s-a întors înapoi și a stat la rîul Altei. Și iată, i-a venit înștiințare că tatăl lui, binecredinciosul și Sfîntul mare voievod Vladimir, a murit la Berestov. Și Sviatopolc, fiind lîngă el, se sîrguia ca să tănuiască moartea tatălui său; pentru că, trupul învelindu-l în covor și spărgînd pardoseala l-a lăsat jos; apoi în taină l-a dus noaptea în cetate și l-a pus în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, Deseatina.

Fericitul domn Boris, auzind de acestea, a început a plînge după tatăl său, zicînd: "Vai mie, tatăl meu, lumina ochilor mei, strălucirea și raza feței mele. Vai mie, cum ai apus lumina mea, nefiind eu la sfîrșitul tău, ca singur să îngrop cinstitul tău trup; și de ce nu m-am învrednicit să sărut cinstitele tale cărunteți!" Și multe alte cuvinte umilite grăia în plîngerea sa, iar Sviatopolc s-a așezat în Kiev pe scaunul părintesc cu putere de la sine, pentru că nu i se cădea lui să stăpînească în Kiev după tatăl său. Și s-a umplut inima lui de iubirea de stăpînire cea fărădelege și de înrăutățita zavistie a lui Cain, zicînd în sine: "Voi pierde pe toți frații mei și voi rămîne stăpînitor în Rusia".

Deci, îndată a trimis cu vicleșug la fratele său, Boris, zicîndu-i: "Fratele meu iubit, voi să am cu tine dragoste. Iată, pe lîngă dania tatălui, îți voi da încă mai multă stăpînire" - iar aceasta o zicea cu vicleșug, căutînd cum ar pierde pe Boris. Deci, chemînd pe kieveni, le împărțea daruri multe, însă inima lor nu era cu el. Apoi, ducîndu-se noaptea la Viștegorod, a chemat în taină la sine pe boierul Putșa și pe ceilalți boieri din Viștegorod: Telțul, Elovici și Leașco. Și le-a zis lor: "Spuneți-mi adevărul, aveți către mine dragoste din toată inima?" Iar ei cu Putșa au zis: "Capetele noastre cu toți veștegorodiții le vom pune pentru tine".

Atunci ticălosul Sviatopolc a zis lui Putșa și prietenilor lui: "De vreme ce vă făgăduiți, ca pentru mine să vă puneți capetele voastre, atunci mergeți în taină și ucideți pe Boris, fratele meu". Iar ei au făgăduit să facă așa. Iar voievodul Boris stătea atunci la rîul Altei, și boierii din Kiev i-au zis: "Mergi în Kiev și șezi pe scaunul părintesc, căci și oastea părintească este cu tine". Fericitul Boris le-a răspuns: "Asupra fratelui meu mai mare nu voi merge, deoarece îl am pe el ca pe un tată". Acestea auzindu-le boierii și ostașii, s-au dus pe la locurile lor; iar Sfîntul Boris a rămas cu slugile sale și voia să meargă la fratele său, Sviatopolc, ca să i se închine, dîndu-i cinste ca celui mai mare frate și mai întîi voievod. Și a venit un vestitor la Sfîntul Boris, spunîndu-i că Sviatopolc voiește să-l ucidă, și că a trimis pentru aceea ucigași. Iar sfîntul nu

credea pe acel vestitor, știindu-se pe sine că n-a greșit cu nimic împotriva fratelui său, Sviatopolc, și nici nu nădăjduise vreodată la o răutate ca aceea. Însă se tulbură cu gândul și era cuprins de mîhnire în acea zi, dar nădăjduia spre Dumnezeu. Ziua aceea era sîmbătă și, intrînd în cortul său, se ruga cu lacrimi lui Hristos Dumnezeu și Preacuratei Maicii Sale.

A doua zi, Duminică, sculîndu-se foarte de dimineață, a poruncit preotului ca să cînte utrenia și însuși se ruga cu umilință Domnului. Iar trimișii lui Sviatopolc, boierii din Viștegorod, sosiseră încă de cu noapte și, stînd aproape, auzeau pe fericitul Boris cîntînd utrenia. Și i-au vestit Sfîntului Boris, că acum s-au apropiat ucigașii lui Sviatopolc ca să-l omoare, deci, a început și mai mult a se ruga, zicînd: *Doamne, cît s-au înmulțit cei ce mă necăjesc; mulți se scoală asupra mea, și celelalte ale psalmului. Citind iarăși Psaltirea cu multă umilință, zicea psalmul în care sînt cuprinse cuvintele acestea: Spre Tine m-am aruncat din coapsele și din pîntecele maicii mele. Tu ești Dumnezeul meu, nu Te depărta de la mine, că necazul este aproape și nu este cine să-mi ajute. M-au înconjurat viței mulți, tauri grași m-au cuprins; au deschis asupra mea gura lor, ca un leu ce răpește și răcnește. M-au înconjurat cîini mulți, adunarea celor vicleni m-a cuprins. Iar Tu, Doamne, nu depărta de la mine ajutorul Tău; ia aminte la sprijinirea mea. Izbăvește de sabia sufletul meu și din gheara cîinelui, viața mea, și celelalte.*

După săvîrșirea Utreniei, căutînd spre icoana lui Hristos, cu lacrimi zicea "Doamne Iisuse Hristoase, Care Te-ai arătat cu acest chip pe pămînt pentru mîntuirea noastră și ai binevoit a Te pironi pe Cruce pentru păcatele noastre, învrednicește-mă și pe mine, ca pentru numele Tău cel sfînt, să rabd pătîmirea aceasta fără de vină, pe care nu o primesc de la potrivnici, ci chiar de la fratele meu și să nu-i socotești lui, Doamne, aceasta ca păcat".

Rugîndu-se mult, s-a lăsat în voia Domnului. Și iată, ucigașii cei ticăloși, ca niște fiare cumplite au năvălit deodată cu arme, cu sulite și cu săbiile scoase. Săriînd în cort înșiși boierii cei ticăloși din Viștegorod: Puțsa, Telet, Elovici și Leașco, au lovit pe Sfîntul Boris cu săbiile, l-au împuns cu sulitele și, trîntindu-l la pămînt, îl scaldau în sîngele său. Iar unul din slugile lui, anume Gheorghe, de neam unguresc, foarte iubit și credincios Sfîntului Boris, avînd o grivnă de aur pusă de el pe sine, a căzut pe trupul stăpînului său, zicînd: "Nu te voi lăsa iubitul meu stăpîn, ci unde se veștejește frumusețea trupului tău, acolo să-mi sfîrșesc și eu viața mea".

Deci și pe acela l-au străpuns cu sulitele. Și, neputînd ei să scoată degrabă gherdanul cel de aur, i-au tăiat capul și l-au aruncat la o parte, și astfel au luat gherdanul. De aceea, mai pe urmă n-au putut să afle trupul lui Gheorghe între alte trupuri, pentru că atunci pe mulți tineri ai lui Boris i-au ucis cu săbiile. Acest Gheorghe, ungurul, iubitul tînăr al Sfîntului Boris, era frate bun al cuviosului Moise ungurul care, pentru curăție, a pătimit de la o femeie leșească, precum se scrie pe larg în Patericul Pecerscăi. Iar pe sfîntul răbdător de chinuri, Boris, suflînd încă puțin, învăluindu-l ucigașii ticăloși în cort, l-au pus într-o căruță și-l duceau cu ei. Pe cale i-au întîmpinat cei doi trimiși ai lui Sviatopolc, care, văzînd pe Sfîntul Boris încă suflînd, îndată unul dintre dînșii, scofîndu-și sabia sa, a înfipt-o în inima lui. Și așa s-a sfîrșit Sfîntul Boris, în 24 de zile ale lunii iulie, la pomenirea Sfîntei Mucenițe Hristina, într-o zi de Duminică, luînd cunună mucenicească de la Domnul. Iar cinstitul lui trup l-au dus ucigașii în Viștegorod și l-au îngropat în taină într-o biserică de lemn a Sfîntului Vasile.

După uciderea Sfîntului Boris, ticălosul Sviatopolc se gîndea cum ar ucide și pe Gleb; pentru că Boris și Gleb erau fiii unei mame, născuți lui Vladimir de o bulgăroaică. Deci, a trimis Sviatopolc cu înșelăciune la Gleb, voievodul Muronului, zicînd: "Tatăl tău bolește foarte și te cheamă la el, vrînd să te vadă. Deci, să vii degrabă cu puțini însoțitori." Fericitul Gleb, fiind foarte ascultător tatălui său, a luat îndată puțini tovarăși și a mers degrabă, să poată vedea încă viu pe tatăl său, Sfîntul Vladimir, pentru că nu auzise de moartea lui. Și venind el la gura Volgăi, fiind noaptea, s-a împiedicat calul cu dînsul, dînd într-o groapă, și i-a vătămat puțin un picior, de aceea a șezut într-un caic, a mers pe apă, pînă la Smolensc. Iar cînd a ajuns la locul ce se numea Smedin, a stat la mal.

Într-acea vreme, i-a venit lui Iaroslav, voievodul marelui Novograd, înștiințare din Kiev de la Predislava, sora lui, despre moartea lui Vladimir, tatăl lor, și despre uciderea lui Boris de către Sviatopolc. Și a trimis Iaroslav la Gleb, zicându-i: "Să nu te duci în Kiev la Sviatopolc, deoarece tatăl nostru a murit, iar Sviatopolc a ucis pe Boris și voiește să te ucidă și pe tine". Acea scrisoare a lui Iaroslav a ajuns pe fericitul Gleb la Smedin și el, tînguindu-se foarte, a plîns cu amar după tatăl său și după fratele său cel ucis. Și pe cînd plîngea el încă în acel loc, au sosit în acel ceas ucigașii trimiși de Sviatopolc și, năvălind deodată cu săbiile scoase, au început a sări în caicul lui Gleb. Slugile lui Gleb au slăbit de frică, iar Sfîntul Gleb, văzînd pe ucigași, și-a ridicat mîinile spre cer și a început a se ruga cu lacrimi, zicînd: *Judecã, Doamne, pe cei ce-mi fac strîmbãtate, dã rãzboi celor ce se oștesc asupra mea, apucã arma și pavãza și Te scoalã în ajutorul meu; varsã sabie și închide împotriva celor ce mã prigonesc și zi sufletului meu: Mîntuirea ta sînt Eu!*

Iar mai-marele ucigașilor, ticălosul Gorasim, a poruncit ca să ucidă îndată pe Gleb. Atunci bucătarul lui Gleb, cel cu numele Torcin, care era la spate, avînd dușmănie asupra stăpînului său, și-a scos cuțitul și, apucîndu-l de cap pe Sfîntul Gleb, a înfipt cuțitul în gîtul lui, tãindu-l. Și l-a dat morții prin junghiere, ca pe un mieluşel fãrã de prihanã, lipsindu-l de viața aceasta mult dureroasă și de puțînã vreme, luni, în cinci zile ale lunii lui septembrie, la pome-nirea Sfîntului Prooroc Zaharia, tatăl Mergãtorului înainte, cel ucis între bisericã și altar.

Sfîntul Gleb a stat astfel înaintea lui Hristos Dumnezeu în cereasca împãrãție, împreună cu fratele său Boris, împlinindu-se de dînșii cuvintele psalmistului: *"Iatã ce este bun sau ce este frumos, fãrã numai a locui frații împreună, în viața cea nesfîrșitã și în slava sfinților mucenici"*. Iar cumpliții ucigași, după uciderea Sfîntului Gleb, nu l-au învrednicit pe el de cuviincioasa și cinstita îngropare, ci au aruncat cinstitul lui trup la un loc pustiu, nu departe de mal, între doi butuci, acoperindu-l cu puține vreascuri. Și nimeni din smoleni nu știa de trupul lui Gleb, voievodul cel ucis, unde este. Dar Dumnezeu, nepãrãsind pe plãcutul Sãu, arãta oamenilor trupul mucenicului prin diferite minuni. Uneori se arãta stîlp de foc la acel loc, alteori lumînãri aprinse, iar alteori se auzeau cîntãri îngerești, de cei ce treceau și de cei ce pãșteau vitele pe acolo. Într-o varã, vîntãtorii de fiare au aflat acel cinstit și sfînt trup zãcînd întreg, pentru cã nici o fiarã sau pasãre nu se atinsese de el și nici vreo stricãciune nu era pe dînsul.

Spunînd ei acestea în cetate, toți cetățenii și toatã rînduiala duhovniceascã și mireneascã, mergînd cu cruci, au luat trupul cel rãbdãtor de chinuri, cunoscîndu-l cã este al binecredinciosului Gleb, voievodul Muronului, feciorul lui Vladimir, care fusese ucis în acel loc, și l-au adus cu cinste în cetate și l-au pus în bisericã; pentru cã Dumnezeu a arãtat smolenilor pe plãcutul Sãu, ca altãdatã oasele lui Iosif israeliților.

Ticãlosul Sviatopolc nu s-a îndestulat cu sîngele celor doi frați, sfinți rãbdãtori de chinuri Boris și Gleb. Ci, după uciderea acelora, îndatã și-a întins mîna cea ucigașã și asupra fratelui său al treilea, Svetoslav, voievodul dreblenilor, care, înștiințîndu-se de rãutatea lui Sviatopolc, a fugit la unguri; însă l-au ajuns ucigașii cei trimiși și l-au ucis în munții ungurești. Apoi Iaroslav, voievodul marelui Novgorod, adunîndu-și puterea sa ostãșeascã, a mers asupra lui Sviatopolc, rãzbunînd sîngele frãtesc. Rãzboiul între ei a ținut un timp lung de patru ani, pentru cã, uneori Iaroslav pe Sviatopolc îl biruia și-l gonea, iar alteori Sviatopolc, cîștigînd ajutor de la leși, biruia pe Iaroslav. Dar mai pe urmã, Sviatopolc a fost biruit în acel loc, unde a ucis pe Sfîntul Boris. Sviatopolc de cîte ori era biruit și izgonit, fugea la pecenegi și, de acolo, iarãși venea cu putere asupra lui Iaroslav.

Atunci Iaroslav, mergînd împotriva lui Sviatopolc, a stat la rîul Altei, unde a fost ucis Sfîntul Boris cu slugile sale și, ridicînd mîinile spre cer, s-a rugat lui Dumnezeu cu lacrimi, zicînd: *"Sîngele fraților mei strigã din pãmîntul acesta cãtre Tine, Stãpîne Doamne, Dumnezeu! Deci, mã rog Ție, Preaputernicule, Fãcãtorule și Judecãtorule prea drepte, izbãvește sîngele dreptilor acestora, precum ai izbãvit sîngele lui Abel asupra lui Cain, punînd pe el cutremur. Astfel sã pui cutremur și spre acest ticãlos Sviatopolc, ca sã nu mai poatã vãrsa și mai mult sînge frãtesc și creștinesc"*. Apoi a zis: *"Frații mei cei sfinți, Boris și Gleb, ajutați-mã pe mine asupra acestui mîndru ucigaș!"*

Sfârșindu-și rugăciunea, a împreunat cetele ostașilor săi și s-a lovit cu puterea lui Sviatopolc, la răsărirea soarelui, și era vineri ziua aceea. Și s-au tăiat atât de tare amîndouă părțile, încît n-a fost niciodată o tăiere ca aceea în Rusia; căci, apucîndu-se de mîini, se tăiau unii pe alții și sîngele curgea ca pîraiele prin văi. Abia către seară, Iaroslav a biruit și a sfărîmat desăvîrșit puterea lui Sviatopolc, care a scăpat cu puțini tovarăși din acel război și a fugit în țara leșească.

Mergînd el în cale, a năpădit asupra lui diavolul fricii și i-au slăbit oasele lui atât de tare, încît nu putea să șadă pe cal; ci era purtat în pîrghie și de frică nu putea să petreacă la un loc, ci totdeauna striga: "Iată, gonesc după noi, fugiți!" Ei fugeau cu dînsul, strigînd iarăși: "Iată, gonesc după noi, fugiți!" Și așa a fugit din loc în loc, purtîndu-l pe el, pînă ce a ajuns în pămîntul leșesc, izgonit fiind de mînia lui Dumnezeu. Aici a ajuns într-o pustie, între cehi și între leși, unde și-a aflat sfîrșitul cel rău al vieții sale. Căci, fiind muncit de diavolul, a murit împreună și cu trupul și cu sufletul; și a pierit în veci, moștenind gheena focului. Iar trupul aceluia ticălos, îngropîndu-l acolo tovarășii lui unde a murit, au grămădit deasupra lui o movilă mare, care este și astăzi, din care iese un miros greu, spre arătarea izbîndirii lui Dumnezeu și spre certarea oamenilor celor răi.

Binecredinciosul și marele domn Iaroslav, după războaiele ce le-a avut cu Sviatopolc, luînd desăvîrșit domnia Kievului, și de război odihnindu-se, a început a întreba despre cinstitele moaște ale sfinților răbdători de chinuri, Boris și Gleb, frații săi cei uciși, unde și în ce loc se află? Deci, i-au spus despre Sfîntul Boris că se află pus în Viștegorod, în biserica Sfîntului Vasile, iar despre Sfîntul Gleb știa toți că a fost ucis nu departe de Smolensc, dar despre trupul lui, nu știa nimeni dintre kieveni unde era pus. În acea vreme a venit înștiințare de la Smolensca lui Iaroslav, spunîndu-i că Dumnezeu a arătat cu semne și minuni trupul Sfîntului Gleb, care a zăcut mult în loc pustiu, iar acum este adus cu cinste în cetatea Smolensc.

Aflînd acestea Iaroslav, îndată a trimis preoți și diaconi la Smolensc și, luînd de acolo pe Sfîntul Gleb cu toată cinstea, l-au pus în corabie și l-au adus la Kiev pe apa Niprului. Binecredinciosul domn Iaroslav, a întîmpinat moaștele mucenicului cu mitropolitul, cu egumenii și cu toată rînduiala duhovnicească și cu mulțime de popor. Și vedeau cu toții acel trup mucenicesc întreg, fără de nici o stricăciune, nici înnegrindu-se, nici vătămîndu-se de atîta vreme; ci întocmai ca trupul unui om viu, din care ieșind bună mireasmă, toți se mirau de minunea aceea. Apoi, ducîndu-l la Viștegorod în biserica cea din lemn a Sfîntului Vasile, au săpat pămîntul și l-au pus în raclă de piatră, lîngă Sfîntul Boris, fratele lui. Iar Dumnezeu a preamărit pe plăcuții Săi, pentru că i-a învrednicit pe ei împărăției Sale celei cerești împreună cu cetele sfinților mucenici, și a dat sfintelor lor moaște darul de a tămădui toate neputințele. Mulți bolnavi alergau cu credință la mormîntul lor și se tămăduiau de neputințele lor și se întorceau sănătoși, slăvind pe Dumnezeu Cel preamărit întru sfinți.

După o vreme, s-a întîmplat, cu voia lui Dumnezeu, de s-a aprins biserica Sfîntului Vasile, în care se aflau îngropate moaștele cele făcătoare de minuni ale Sfinților Mucenici Boris și Gleb ai Rusiei, și n-au putut oamenii deloc să stingă focul, pentru că se aprinsese din vîrf. Ei au scos dintr-însa toate icoanele și vasele, pînă la cele mai mici, și n-a ars nimic acolo din lucrurile bisericesti, decît numai biserica, rămînînd mormintele sfinților în care erau puse trupurile lor fără biserică. Tuturor celor ce veneau și se închinau cu credință, li se dădeau tămăduiri și li se arătau semne, precum s-a arătat mai înainte la Smiadin deasupra trupului Sfîntului Gleb. Căci, uneori se vedea un stîlp de foc, alteori se vedea lumînări aprinse la mormîntul sfinților; iar alteori se auzeau cîntări îngerești și mulți mergeau acolo ca la o priveliște.

Odată au venit varegii și, umblînd cu nebăgare de seamă pe lîngă locul unde zăceau îngropate moaștele făcătoare de minuni ale sfinților mucenici, unul din varegi a călcat cu picioarele peste mormîntul mucenicesc, și deodată a ieșit foc din mormînt și i-a ars picioarele. El, neputînd suferi, a răcnit și a sărit din locul acela și a arătat tovarășilor săi picioarele sale arse. De atunci nu mai cuteza nimeni să se apropie de locul acela, ci se închinau cu frică.

Despre aceasta și despre alte minuni ce se făceau la mormîntul sfinților s-a înștiințat voievodul Iaroslav și s-a bucurat cu sufletul; că pe frații lui care au pățimit fără de vină îi preamărește Domnul, iar cele auzite le-a spus mitropolitului Ilarion. Mitropolitul, mulțumind lui Dumnezeu că în pămîntul Rusiei preamărește Domnul pe acei noi făcători de minuni, a zis voievodului: "Sfat bun și bineplăcut lui Dumnezeu îți dau, să zidești o biserică deasupra mormîntului sfinților făcători de minuni, și să scoatem din pămînt cinstitele lor moaște, ca mai cu osîrdie să alerge la ele poporul cel credincios și să-și cîștige cererile de la plăcuții lui Dumnezeu".

Sfatul mitropolitului a plăcut voievodului și îndată a zidit în Viștegorod o biserică de lemn mare și frumoasă, deasupra mormîntului Sfinților Mucenici, avînd cinci turle, și a zugrăvit-o toată înăuntru cu icoane și a înfrumusețat-o cu toată podoaba. Săvîrșindu-se biserica și înzestrînd-o cu cele de trebuință, a venit preasfințitul mitropolit Ilarion cu clerul și cu tot sfințitul sobor. Asemenea a venit și marele voievod Iaroslav cu toți boierii și cu mulțimea poporului și făcînd cîntare de toată noaptea în acea biserică nouă, au sfințit-o în ziua de douăzeci și patru ale lunii iulie, în care zi a fost ucis, altădată Sfîntul Boris.

După săvîrșirea sfințirii, mitropolitul a poruncit, să sape pămîntul deasupra mormîntului sfinților. Și, săpînd, ieșea din mormînt mireme cu miros plăcut și au scos din pămînt raclele cu moaștele sfinților. Atunci mitropolitul și cu preoții, apropiindu-se cu frică și cu dragoste, au descoperit raclele sfinților și au văzut o minune preaslăvită. Trupurile erau întregi, nestricate și se vedeau fețele lor luminate, încît toți s-au minunat foarte mult. Și s-a umplut toată biserica de multă și plăcută mireasmă. Ei au pus moaștele sfinților în partea dreaptă a bisericii și au așezat ca, în acea zi, în douăzeci și patru ale lunii iulie să se prăznuiască pomenirea Sfinților Mucenici Roman și David.

Fiind ei încă în biserică la Sfînta Liturghie, un om șchiop de amîndouă picioarele a venit, tîrîndu-se în biserică cu osteneală, și se ruga ca să-l lase să se apropie de cinstitele și muceniceștile racle, căci era multă îmbulzeală în popor. Și cînd s-a apropiat și s-a atins, rugîndu-se cu credință, îndată s-au întărit picioarele lui, cu darul lui Dumnezeu și cu rugăciunile sfinților răbdători de chinuri, și sculîndu-se, umbla înaintea tuturor. Această minune, văzînd-o singur voievodul Iaroslav, mitropolitul și tot poporul au dat laudă lui Dumnezeu și sfinților plăcuți Lui. Iar după Sfînta Liturghie, voievodul a luat pe toți la masă și au prăznuit precum se cădea, împărțind multe din averile sale în ziua aceea la săraci, sărmani și văduve.

După moartea marelui voievod Iaroslav, trecînd mulți ani, biserica cea zidită de dînsul se învechise. Atunci fiul lui, binecredinciosul domn Izaslav, ținînd domnia cea mare a Kievului, a zidit o biserică nouă de lemn în numele sfinților, numai cu o turlă. Sfirșindu-se biserica, domniile Rusiei, fiii lui Iaroslav, s-au adunat la mutarea cinstitelor moaște ale sfinților răbdători de chinuri, Roman și David, în Viștegorod: Izaslav al Kievului, Svetoslav al Cernigovului, Vsevolod al Pereaslavei. Asemenea a venit și mitropolitul Gheorghe cu episcopii Neofit al Cernigovului, Petru al Pereaslavei, Nichita al Bielogradei și Mihail al Irovului. Erau și egumeni: Cuviosul părintele nostru Teodosie al Pecerscăi, Sofronie al Mănăstirii Sfîntului Mihail, Ghermano al locașului Mîntuitorului și toți ceilalți egumeni. Și au făcut praznic luminat, luînd cinstitele moaște, întîi pe ale Sfîntului Boris, punîndu-le în raclă nouă și mergînd înaintea lor cuvioșii monahi cu lumînări, după dînșii diaconii, apoi preoții, arhieriei, iar după ei mergeau domniile, ducînd pe umerii lor sfintele moaște și așezîndu-le în biserica cea nouă.

Cînd au deschis racla, s-a umplut biserica de bună mireasmă preaminunată, ca de un fum subțire ce ieșea din moaște. Văzînd și mirosind acestea, toți au preamărit pe Dumnezeu, iar pe mitropolitul Gheorghe l-a cuprins o spaimă, pentru că nu avea credință către sfinți și, căzînd cu fața la pămînt înaintea sfintelor moaște, își cerea iertare și, sărutînd pe Sfîntul Boris, l-a pus în raclă de piatră. După aceasta, mergînd, au luat moaștele Sfîntului Gleb cu racla de piatră și, punîndu-le într-o sanie, le-au adus la biserică. Iar cînd era lîngă ușă, racla stătea nemișcată, și a poruncit poporului să se roage, zicînd: "Doamne miluiește!" Rugîndu-se poporul, s-a mișcat racla și a dus-o lîngă Sfîntul Boris, căruia i-a sărutat capul, iar Sfîntului Gleb mîna, pe care, luînd-o mitropolitul, binecuvîntă pe domni și pe popor.

În vremea aceea, voievodul Kievului, Izaslav, avea o vătămare la grumaz și-l dorea capul. Luînd el mîna mitropolitului cu care ținea mîna Sfîntului Gleb, o puse la grumaz unde avea vătămare, la cap și la ochi, și s-a tămăduit în ceasul acela, preamărind toți pe Dumnezeu și pe plăcuții Lui. După Sfînta Liturghie au prînzit domnii împreună cu arhieriei, făcînd milostenie săracilor. De atunci s-a așezat praznicul mutării cinstitelor moaște ale sfinților Boris și Gleb, răbdătorii de chinuri și făcătorii de minuni voievozi ai Rusiei, în două zile ale lunii mai, cînd se face și pomenirea aducerii moaștelor Sfîntului Atanasie, arhiepiscopul Alexandriei.

După puțină vreme, Svetoslav al lui Iaroslav, care a fost mai întîi voievod al Cernigovului, apoi al Kievului, după izgonirea lui Izaslav, a voit să zidească în Viștegorod o biserică frumoasă de piatră pentru pomenirea sfinților mucenici Boris și Gleb, pe care întemeind-o și scoțînd-o deasupra pămîntului, a murit. După moartea lui Svetoslav, iarăși a luat scaunul domniei Kievului Izaslav și n-a luat în seamă zidirea bisericii aceleia, deoarece Izaslav, după lungă vreme sfîrșindu-se la război, a venit la domnia cea mare a Kievului al treilea frate al său, Vsevolod Iaroslavici, voievodul Pereaslavei. Acesta, mai înainte sfîrșitului său, a început a zidi biserica aceea pe care Svetoslav o începuse, dar n-o isprăvise.

După Vsevolod, domnind în Kiev Mihail Izaslavici, care se chema Sviatopolc, era cuprins de multe războaie în toți anii și nu săvîrșea acea biserică, pentru că în vremea aceea păgîinii se întăriseră și multe rele făceau creștinilor, care uitaseră acea biserică. Asemenea se uitaseră și minunile sfinților mucenici, deși se făceau multe. Deci, Oleg Svetoslavici, voievodul Cernigovului, pornindu-se de Dumnezeu, a sfîrșit și a înfrumusețat biserica cea de piatră în Viștegorod, pe care o începuse mai înainte Svetoslav, tatăl său. Dar Mihail Svetopolc, domnul Kievului, vrăjmășuind pe Oleg, nu voia să mute moaștele sfinților mucenici în biserica cea nouă de piatră. După moartea voievodului Mihail Svetopolc, a stat în Kiev domn Vladimir al lui Vsevolod, care se numea Monomah.

Acela a voit să mute moaștele sfinților de chinuri răbdători, Boris și Gleb, și pentru aceasta a înștiințat pe toți din pămîntul Rusiei și s-au adunat la dînsul toți domnii, David și Oleg ai lui Svetoslav, domnii Cernigovului cu fiii săi, dregătorii, boierii, ceilalți domni cu boierii lor și mulțime de oameni din toată Rusia. Asemenea și Nichifor, mitropolitul Kievului, cu iubitorii de Dumnezeu episcopi: Teoctist al Cernigovului, Lazăr al Pereaslavei, Mina al Poloțchiei, Daniil al Irevchiei și cu fericitul Prohor, egumenul Pecerscăi; Sava, egumenul locașului Mîntuitorului, Silvestru al mănăstirii Sfîntului Mihail, Petru al Clovschiei, Grigorie al mănăstirii Sfîntului Andrei și cu ceilalți egumeni, și tot sfințitul sobor, încît nu încăpea Viștegorodul pe stăpînitorii cei adunați și pe popor.

În ziua întîi a lunii mai s-a sfințit biserica și s-a făcut ospăț mare, și toți domnii și arhieriei au prînzit la Oleg, voievodul Cernigovului; iar pentru ospătarea săracilor și străinilor le-au pus mese trei zile. În ziua a doua a lunii mai, cînd mai înainte se așezase praznicul mutării cinstitelor moaște ale sfinților domni, Boris și Gleb, după cîntarea pravilei celei obișnuite a Utreniei, fiind Dum-nica Sfîntelor Mironosițe, mitropolitul cu episcopii și cu toți preoții și diaconii, îmbrăcîndu-se în sfințitele veșminte și aprinzînd lumînări, au cădit raclele sfinților și le-au pus pe fiecare în sâni, ce erau rînduite și împodobite pentru aceea. Raclele erau de piatră și le trăgeau singuri voievozii cu boierii, mergînd înainte mitropolitul cu tot sfințitul sobor, după rînduiala sa.

Nu numai că nu puteau să tragă moaștele sfinților, dar nici singuri să păsească de mulțimea norodului, care năvăleau și-i strîmtorau. Atunci a poruncit voievodul Vladimir Monomahul, ca să arunce arginți poporului; și astfel a putut să ducă racla cu Sfîntul Boris, pe care punînd-o în mijlocul bisericii, au mers după Sfîntul Gleb, și tot astfel l-au adus și l-au pus lîngă Sfîntul Boris. Deci, s-a făcut ceartă între domni, pentru că Vladimir Monomahul voia ca moaștele sfinților să fie în mijlocul bisericii și peste dînșii să facă un cuvucion de argint; iar David și Oleg voiau ca să-l pună în cămară în partea dreaptă, unde însemnase tatăl lor, Svetoslav Iaroslavici. Mitropolitul cu episcopii au zis: "Să aruncați sorți pentru mai bună încredințare, ca unde vor voi sfinții mucenici, acolo să-i punem!" Cuvîntul acesta a plăcut tuturor și și-au pus sorții lor în altar, pe dumnezeiasca masă și s-a nimerit soarta lui David și a lui Oleg. După aceea, au

pus pe sfinții mucenici în camera ce era rînduită pentru aceasta, în partea dreaptă, iar Vladimir Monomahul, a ferecat raclele sfinților cu argint și icoanele sfinților le-a închipuit pe table, pe care le-a aurit. Asemenea, a mai pus lângă racle sfeșnice de argint suflate cu aur pentru lumînări și toată camera au împodobit-o cu aur foarte mult, pentru că acel binecredincios domn iubea podoaba cea frumoasă a bisericii, iar către sfinții mucenici avea mare osîrdie cu credință.

Fiindcă se făceau diferite minuni de acești sfinți plăcuți lui Dumnezeu, se cade să le pomenim unele aici. Era în Viștegorod un om, anume Miron grădinarul. Acela avea un copil cu un picior uscat și strîmb și nu putea să umble cu el, ci, făcîndu-și un picior de lemn, așa umbla. Acela, mergînd totdeauna la pravila bisericească ziua și noaptea, în biserica Sfinților Mucenici Boris și Gleb și, căzînd la mormintele lor, cerea cu lacrimi tîmăduire. Într-o noapte i s-au arătat sfinții mucenici și i-au zis: "Pentru ce strigi la noi, omule?" Iar el le arăta piciorul cel uscat și cerea tîmăduire. Atunci, sfinții au făcut de trei ori semnul Sfintei Cruci pe piciorul lui și, deșteptîndu-se tînărul acela din somn, și-a simțit piciorul că era sănătos. De bucurie el sarea slăvind pe Dumnezeu și spunea poporului cum Sfinții Mucenici Boris și Gleb l-au tîmăduit prin arătarea lor. El le mai povestea și aceasta: "Am văzut umblînd cu ei - adică cu sfinții - și pe Gheorghe, tînărul acela, care a căzut pe trupul Sfîntului Boris, cînd a fost ucis și străpuns cu sulița; acela se vedea purtînd lumînarea înaintea sfinților".

Un orb, venind, cădea la mormintele sfinților, le săruta raclele cu dragoste și își lipea ochii săi, cerînd tîmăduire. Și îndată a văzut, și toți au preamărit pe Dumnezeu și pe sfinții plăcuții Lui, Boris și Gleb. Era iarăși un șchiop căruia îi era tăiat piciorul din genunchi, și făcînd picior de lemn, umbla cu anevoie. Acela venind în Viștegorod, petrecea lângă biserica sfinților mucenici cu alți săraci, primind cele de trebuință de la creștinii ce-i dădeau milostenie. Într-acea vreme era în Viștegorod un grădinar mare, care, după obiceiul mirenesc, se chema Jdan, iar din Sfîntul Botez, Nicolae. Acela, avea obiceiul ca în toți anii să prăznuiască pome-nirea arhiereului lui Hristos, Nicolae, hrînind săracii și străinii.

Odată, săvîrșindu-se în casa acelui bărbat prăznuirea întru cinstea Sfîntului Nicolae, au mers acolo săracii și a mers și șchiopul acela, așteptînd ca să ia ceva. El ședea înaintea casei, dar, din întîmplare, nu i-au dat să mînce, nici să bea, ci a rămas flămînd și însetat. Apoi, deodată a devenit uimit și a văzut o vedenie ca aceasta: I se părea că șade lângă biserica Sfinților Mucenici Boris și Gleb și i-a văzut pe amîndoi ieșind din altar și venind către el; iar el, spăimîntîndu-se, a căzut cu fața la pămînt. Atunci sfinții l-au apucat de mîna și l-au pus să stea în mijloc, și au început a se ruga pentru tîmăduirea lui. Deci, mai întîi l-au însemnat cu semnul Sfîntei Cruci; după aceea, ungîndu-i cu untdelemn piciorul cel vătămat, i-au tras genunchiul.

Toate acestea le vedea ca în vis, neputinciosul acela, căci era cu fața la pămînt în curtea lui Nicolae ca și cum ar fi dormit. Oamenii, văzîndu-l astfel căzut, îl întorceau pe-o parte și pe alta, iar el zăcea ca un mort, încît numai sufletul și inima lui se zbăteau într-însul, socotind toți că un duh necurat l-a lovit pe el. Drept aceea, luîndu-l, l-au dus în biserica Sfinților răbdători de chinuri și l-au așezat lângă ușa bisericii. Acolo, stînd mulți oameni împrejur, au văzut un lucru de mirare: Din genunchiul șchiopului aceluia, a început a se arăta un picior mic ca de pruncușor, și care creștea cîte puțin, pînă ce s-a făcut ca și celălalt. Aceasta s-a făcut într-un ceas. Venindu-și în sine omul care a fost mai înainte șchiop, a început a umbla cu amîndouă picioarele, bucurîndu-se, sărînd și lăudînd pe Dumnezeu, preamărînd pe tîmăduitorii săi, sfinții răbdători de chinuri și spunînd înaintea tuturor despre arătarea aceluia. Văzînd aceasta toate popoarele, au înălțat mari laude lui Dumnezeu, zicînd ca proorocul: *Cine va grăi puterile Domnului și cine va face auzite toate laudele Lui.* Și iarăși: *Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi.*

În cetatea Dorotobujii, o femeie lucra în casă, în ziua arhiereului lui Hristos, Nicolae, și i s-au arătat ei sfinții răbdători de chinuri, Boris și Gleb, înfricoșînd-o cu groază și zicîndu-i: "Pentru ce lucrezi în ziua Sfîntului Ierarh Nicolae? Sau nu știi că Domnul nu va suferi necinstea plăcuților Săi?" Aceasta zicîndu-i, au risipit casa aceea, iar femeia de frică s-a făcut ca moartă. După aceea, abia și-a revenit în sine și a zăcut bolnavă o lună întregă, iar din acea boală i s-a uscat mîna. Deși s-a sculat din boală, însă mîna ei cea

uscată nu s-a tămăduit, și astfel a petrecut trei ani. Auzind ea de un om care avusese mîinile și picioarele zgîrcite, că a primit tămăduire de la Sfinții Mucenici Boris și Gleb, a mers în Viștegorod în ziua dinaintea praznicului Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și a spus despre sine preotului Lazăr, care era întîi al clericilor bisericii sfinților mucenici, iar el i-a poruncit să petreacă toată noaptea în biserică. A doua zi, mergînd clerul cu cruci, împreună cu tot poporul la cealaltă biserică, care era a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-a apropiat femeia de preotul Lazăr și i-a spus visul său, zicînd: În această noapte, șezînd eu în biserică și adormind, au venit la mine doi tineri frumoși și mi-au zis: "Cine te-a pus aici?" Iar eu le-am răspuns: "Lazăr, preotul, mi-a poruncit, zicîndu-mi: "Șezi aici, doar te va tămădui Dumnezeu cu rugăciunile Sfinților Mucenici!" Și îndată cel mai mare dintre ei scoțîndu-și inelul din mîna sa, mi l-a dat, zicîndu-mi: "Pune-l în mîna, fă-ți cruce și ți se va tămădui mîna!"

Acestea auzindu-le părintele Lazăr, a poruncit femeii ca, în aceeași biserică a sfinților mucenici, să fie la Sfînta Liturghie, deoarece voia ca, după Sfînta Liturghie, să facă pentru dînsa rugăciune și să ungă mîna ei uscată cu untdelemn sfințit. Și rugîndu-se a se cînta cîntarea cea întreit sfîntă, înainte de citirea Apostolului, s-a început a se cînta prochimenul: *Mărește suflete al meu pe Domnul...* Atunci îndată mîna cea uscată a acelei femei s-a făcut sănătoasă și a început femeia, cu mare glas, a slăvi pe Dumnezeu și pe sfinții făcători de minuni plăcuți lui, Roman și David, și toți cu mirare înălțau slavă lui Dumnezeu.

Un orb, alergînd la biserica Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe, cerea vedere ochilor lui. Făcînd el astfel mai multă vreme, într-o noapte, pe cînd dormea, i s-a arătat Sfîntul Mare Mucenic Gheorghe, zicîndu-i: "Pentru ce strigi către mine, omule? De ai trebuință de vedere, eu îți voi spune unde o poți cîștiga! Să mergi la Sfinții Mucenici Boris și Gleb și aceia îți vor da vedere; pentru că acelora li s-a dat de la Dumnezeu darul ca să tămăduiască toate bolile în acest pămînt al Rusiei".

Deșteptîndu-se orbul din somn s-a dus în Viștegorod, fiind purtat de mîna. Acolo a petrecut cîteva zile lîngă biserica sfinților mucenici și, căzînd la mormintele lor, se ruga. Și a fost ascultată rugăciunea lui, pentru că i s-au deschis ochii și, văzînd, slăvea pe Dumnezeu și pe plăcuții Lui, spunînd la oameni arătarea sfinților mucenici ce i s-a făcut, că, venind la dînsul amîndoi, au făcut semnul Sfintei Cruci de trei ori pe ochii lui și așa a văzut.

Odată, doi bărbați nevinovați au fost pîrîți la marele voievod al Kievului, Mihail Izaslavici Sviatopolc, iar voievodul, crezînd clevetirea și necercetînd cele cu adevărat pentru dînșii, a poruncit ca pe amîndoi bărbații pîrîți, ferecîndu-i cu lanțuri de fier, să-i arunce în temnița din Viștegorod. El, îndeletnicindu-se cu multe lucruri ale ocîrmuirii sale, a uitat de acei bărbați aruncați în temniță, care au petrecut acolo mult timp, fiind părăsiți și uitați de toți și neavînd de nicăieri nădejde de eliberare. Atunci ei, știind că Sfinții Mucenici Boris și Gleb sînt grabnici ajutători celor din primejdii, și-au pus nădejdea într-înșii după Dumnezeu, chemîndu-i în rugăciunile lor, și în toate Duminicile dădeau străjerului bani, ca să cumpere prescuri și lumînări și să le ducă la biserica sfinților mucenici.

Trecînd multă vreme, și aceia fiind tot în mare mîhnire și întristare, într-o noapte li s-au arătat în vis Sfinții Mucenici Boris și Gleb și le-au sfărîmat legăturile lor. Deșteptîndu-se acei bărbați din somn, unul dintre dînșii era la locul lui în temniță, însă fără legături, iar celălalt s-a aflat afară din temniță zăcînd, și legăturile lui rupte, asemenea și obezile prietenului lui zăceau frînte lîngă dînsul, iar temnița încuiată cu tărie și pecetluită. Sculîndu-se înspăimîntat bărbatul acela, a deșteptat pe străjerul temniței care, cu mare frică, se mira și-l întreba: "Cum ai ieșit din temniță, fiind ușile bine încuiate și pecetluite?" Iar el a răspuns: "Lăsați-mă mai întîi în biserică la Utrenie, să mă închin sfinților făcători de minuni Boris și Gleb, să sărut sfintele lor racle, iar după aceea, voi spune ceea ce s-a făcut".

Mergînd el în biserică cu străjerul, a căzut înaintea raclelor sfinților, înălțînd slavă lui Dumnezeu și mulțumind minunaților săi izbăvitori, sfinților răbdători de chinuri, Roman și David. Apoi, sculîndu-se, a început înaintea tuturor a spune de eliberarea sa, așa: "Dormind noi în temniță, am văzut în vedenie cum, deodată, s-a luat acoperămîntul temniței și priveam pe Sfinții Mucenici Boris și Gleb, venind la noi și

zicându-ne: "Pentru ce petreceți aici?" Și le-am răspuns: "Așa este voia voievodului; însă fără de vină sîntem pîrîți". Și au zis sfinții: "Iată, noi am venit să vă eliberăm din temniță, de vreme ce strigați către noi". Și au zis numai către mine: "Tu îndată să mergi în biserica noastră și să spui cele ce vezi acum, iar pe acest tovarăș al tău, avînd credință mai puțină, îl lăsăm încă în temniță, însă îl dezlegăm din legături. Iar pentru pedepsirea necredinței lui și spre încredințarea celorlalți, îi dăm pentru o vreme orbire ochilor. Acum, noi ne ducem în pămîntul ceresc și, după trei zile, vom veni iar aici și-l vom face ca să vadă. După aceea să vă duceți amîndoi la voievod și să-i ziceți: "Pentru ce faci așa rău nesocotind adevărul și muncești pe oameni fără de vină? De nu te vei îndrepta, multe răutăți te vor împresura!"

Așa grăind către noi sfinții, s-au făcut nevăzuți. Iar eu, zicea cel ce era afară din închisoare, după o vedenie ca aceea deșteptîndu-mă din somn, nu știu cum m-am aflat zăcînd afară din temniță, iar legăturile mele și ale tovarășului meu erau sfărîmate; iar de voiți ca mai cu adevărat să știți și să vă încredințați de cele spuse de mine, să veniți la temniță. Și au mers toți cei ce au fost în biserică cu dînsul și au văzut ușile temniței încuiate și pecețile întregi, iar legăturile zăcînd sfărîmate afară, și, minunîndu-se, au preamărit pe Dumnezeu. După aceea, îndată s-a dat știre celor mai mari ai cetății și, venind aici, au deschis temnița și au aflat pe închisul celălalt șezînd fără de legături, însă orb de ochi, și i-au eliberat din temniță pe amîndoi.

Cînd i-au eliberat pe ei era joi și, mergînd la biserica sfinților mucenici, nu au plecat de acolo pînă dimineața, mulțumind pentru eliberare și cerînd vedere celui orb. În ziua Duminicii, acel orb căzînd la mormintele sfinților, se ruga cu mare strigare, încît se supărau clericii și ziceau: "Să duceți pe orbul acesta de aici, că nu este cu puțință a cînta de strigarea lui". Însă acela petrecea rugîndu-se și striga către sfinți: "Miluiți-mă, sfinților de minuni făcători, luminați-mi ochii mei, precum v-ați făgăduit!"

Apoi, întorcîndu-se către popor, a grăit cu glas, zicînd: "Strigați "Doamne, miluiește!" și vedeți mila lui Dumnezeu și minunea sfinților mucenici, că iată, eu văd". Și s-au făcut ochii lui sănătoși, ca și cum niciodată nu avusese orbire și durere. Atunci toți cu glasuri înalte au preamărit pe Dumnezeu și pe sfinții Rusiei, cei de chinuri răbdători și de minuni făcători. După aceea au mers la voievodul Mihail Sviatopolc și cu de-amănuntul au spus toate cele văzute și făcute lor.

Voievodul, minunîndu-se și înspăimîntîndu-se de acea preaslăvită minune, s-a îndreptat din acea vreme și nu mai credea iute clevetirile, nici nu dădea pedeapsă fără cercetare și fără de întrebare cu dovadă pentru adevăr. Adeseori, el mergea în biserica sfinților mucenici și cu dragoste se închina la cinstitele lor moaște.

În slăvita cetate a Vladimirului din Suzdal cea din Rusia mare, domnind Vsevolod Iurevici, nepotul lui Vladimir Monomahul, s-au sculat asupra lui doi nepoți ai lui, Mstislav și Iaropolc Rostislavici, care veniseră din marele Novograd, fiind chemați în taină de Rostoveni, ca să domnească peste ei. Aceia, ridicîndu-se cu război, au mers asupra lui Vsevolod, unchiul lor, în cetatea Vladimirului, vrînd să-l izgonească din patria lui și să dobîndească stăpînire mai mare. Și, făcîndu-se război mare din amîndouă părțile, au fost biruiți rostislavii de Vsevolod, care i-a și prins vii și i-a dus în cetatea Vladimirului, lîngă care, punînd păzitori, i-a lăsat să umble în voia lor. Iar vladimirenii, văzînd pe acei voievozi prinși, dar neînchiși în temniță, ci umblînd după voia lor, au făcut gîlceavă și au venit la curtea domnului lor, Vsevolod, cu arme, strigînd și zicînd: "Pentru ce, voievodule, nu ții pe vrăjmașii noștri în legături, ci îi lași liberi? Ori să-i pedepsești cu moarte, ori să-i orbești, ori să ni-i dai nouă". Iar voievodul, fiind milostiv, nu voia să facă rău voievozilor celor prinși în război, dar din pricina poporului, a poruncit să-i pună în temniță, ca să se potolească tulburarea.

Trecînd puțină vreme, vladimirenii iarăși strigau și ziceau către marele voievod, Vsevolod: "Dă-ne nouă pe rostislavi, că voim să-i orbim pe ei". Iar marele voievod Vsevolod s-a mîhnit, însă nu putea să oprească tulburarea poporului care, mergînd, a dărîmat temnița și, apucînd pe Mstislav și pe Iaropolc, i-a orbit pe ei și i-a eliberat. Și astfel, ticăloșii Mstislav și Iaropolc Rostislavici, care voiau să aibă mai mare slavă și stăpînire, s-au făcut smeriți și orbi. Deci, așa fiind ei, s-au dus la Smolensc și au venit la Smiadan, în

biserica Sfinților Mucenici Boris și Gleb. În acea vreme era praznicul uciderii Sfintului Gleb, în cinci zile ale lunii septembrie, și acolo s-au rugat lui Dumnezeu cu dinadinsul și cu mare osîrdie, iar pe sfinții mucenici ca pe rudeniile lor, îi chemau în ajutor ca să li se ușureze durerile ochilor, pentru că le putrezeau rănile lor. Și, rugîndu-se ei, mai întîi li s-a ușurat durerea, apoi mai presus de nădejde, li s-a dăruit vederea ochilor.

Și, văzînd luminos, au început a slăvi și a mulțumi lui Dumnezeu înaintea tuturor și Preacuratei Născătoare de Dumnezeu și Sfinților Roman și David, făcătorii de minuni ai Rusiei, și s-au dus într-ale lor, bucurîndu-se. Iar mila Domnului, care s-a făcut cu ei prin rugăciunile sfinților mucenici, au propovăduit-o pretutindeni cu milostivire.

Un bătrîn oarecare din vremile cele mai de demult, anume Martin, care era în cetatea Turov și care mai înainte a fost bucătar la episcopii Turovului: Simeon, Ignatie, Ioachim și Gheorghe, pe care eliberîndu-l episcopul Gheorghe din slujba aceea pentru bătrînețe, a luat chipul monahicesc și petrecea în mănăstirea episcopiei la biserica Sfinților Mucenici Boris și Gleb, viețuind singur în chilie. Acela bolea adeseori de surpătură, pentru că pîntecele lui se lăsa în boașe și, cînd i se întîmpla lui aceasta, atunci zăcea bătrînul văitîndu-se de durere, neputînd să se scoale și să slujească trupului său. Odată, bolind de acea neputință și zăcînd în chilie, slăbea de sete, pentru că nimeni nu-l cerceta - în acea vreme era apă mare împrejurul acelei mănăstiri -, iar a treia zi au intrat la el Sfinții Mucenici Boris și Gleb, întocmai după asemănarea lor, precum sînt închipuiți pe icoane și i-au zis: "Ce te doare, bătrînule?" Iar el le-a spus neputința sa. Ei i-au zis: "Voiești apă?" Bătrînul a răspuns: "O, domnii mei, de mult îmi este sete". Și luînd unul dintre dîșii vasul cu apă, iar celălalt, umplînd un păhăruș, a adăpat pe bătrînul.

Bătrînul le-a zis: "Ai cui sînteți voi, fiilor?" Ei i-au răspuns: "Sîntem frații lui Iaroslav". Și socotind bătrînul că sînt rudenie voievodului Gheorghe Iaroslav, le-a zis: "Dumnezeu să vă țină mulți ani, domnii mei. Luați singuri pîine și mîncăți, căci eu nu pot să vă slujesc". Iar ei i-au zis: "Fie ție pîinea, căci noi ne ducem, iar tu să nu mai bolești de acum, ci să te odihnești". Și îndată s-au făcut nevăzuți, iar bătrînul s-a făcut sănătos și a cunoscut cercetarea Sfinților Mucenici Boris și Gleb și, sculîndu-se, a preamărit pe Dumnezeu și pe plăcuții Lui. De atunci niciodată n-a mai bolit de acea neputință, ci a petrecut multă vreme sănătos și spunea despre tămăduirea dăruită lui de sfinții mucenici, care i s-au arătat lui.

Bincredinciosul domn Alexandru, care se numea Nevski, domnind în marele Novograd, avea război cu nemții. Și cînd a mers cu oastea sa la râul Neva, unul din voievozii lui, anume Filip, bărbat temător de Dumnezeu, avînd încredințată lui paza de noapte, a văzut pe apă, înspre răsărit, o corabie și în mijlocul ei pe Sfinții Mucenici Boris și Gleb, stînd în haine roșii, iar vîslașii ședeau îmbrăcați ca și cu o negură. Și a zis Sfintul Boris Sfintului Gleb: "Frate, Gleb, să mergem degrabă ca să ajutăm rudeniei noastre, voievodul Alexandru, asupra turbaților nemți".

Această vedenie a spus-o voievodului aceluia stăpînul său. În aceeași zi, domnul Alexandru, cu ajutorul Sfinților Mucenici Boris și Gleb, a biruit și a călcat puterea nemțească și pe craiul lor singur l-a rănit la față cu sabia, și s-a întors în marele Novograd cu bucurie.

În același chip, mult timp după aceea, cînd Dimitrie, marele voievod al Moscovei, avuse război cu Mamae, împăratul tătar, Toma Halțibie, păzitorul de noapte, a văzut o vedenie ca aceasta, descoperită lui de Dumnezeu: Se vedea la înălțime un nor ales, și iată, ieșeau, ca niște cete foarte mari, dinspre răsărit: iar dinspre miazăzi veneau doi tineri luminoși, avînd în mîinile lor lumînări și săbii ascuțite. Aceștia erau Sfinții Mucenici Boris și Gleb, și au zis polcovnicilor tătari: "Cine v-a poruncit vouă ca să pierdeți patria noastră, cea dăruită nouă de Domnul?" Și a început a tăia pe potrivnici, încît nici unul dintre dîșii n-a rămas întreg.

A doua zi, străjerul acela a spus marelui domn vedenia sa, iar domnul, ridicînd ochii spre cer și înălțîndu-și mîinile, a început a se ruga cu lacrimi, zicînd: "Doamne, iubitorule de oameni, pentru rugăciunile

Sfinților Mucenici Boris și Gleb, ajută-mi mie, ca lui Moise asupra lui Amalic, ca lui David asupra lui Goliat, ca lui Iaroslav asupra lui Sviatoplc și ca strămoșului meu, marele domn Alexandru, asupra craiului nemțesc, așa dă-mi mie ajutor asupra lui Mamae. Și în acea zi, Dimitrie, marele voievod al Moscovei, cu ajutorul rugăciunilor sfinților răbdători de chinuri, Boris și Gleb, a biruit pe Mamae, împăratul tătar, precum despre aceea se află pe larg în istorie. Aceasta și alte multe minuni au făcut Sfinții Mucenici Boris și Gleb, făcătorii de minuni ai Rusiei, care din Sfântul Botez s-au numit Roman și David. Ei și acum fac minuni celor ce îi cheamă pe dînșii cu credință, pentru slava lui Hristos Dumnezeu nostru, Celui împreună slăvit cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și în vecii vecilor. Amin.

Pățimirea Sfântului Mucenic Timotei citețul și a soției lui, Mavra (3 mai)

În vremea persecuțiilor, creștinii erau căutați spre muncire și aduși spre cercetare la Arian, ighemonul din Tebaida, pus de Dioclețian păgînul, împăratul Romei. Atunci au adus la acela pe un bărbat cu numele Timotei, cititor bisericesc, din satul Pirapei, tînăr de ani, care, nu de mult, se însoțise cu o fecioară, anume Mavra, iar după douăzeci de zile de la nuntă a fost prins de păgîni, fiind creștin.

Văzîndu-l ighemonul Arian, l-a întreat: "Cine ești tu? Și din ce rînduială faci parte?" Iar Timotei a răspuns: "Sînt creștin, citeț al Bisericii lui Dumnezeu". Zis-a ighemonul către dînsul: "Oare numai tu singur nu ai auzit porunca împărătească care poruncește că tot cel ce nu aduce jertfă zeilor va pieri rău?"

A răspuns Timotei: "Duhul lui Iisus Hristos petrece în mine; pentru aceea nu voi aduce jertfe zeilor voștri!" Zis-a ighemonul: "Dă-mi mie cărțile tale, ca să înțeleg puterea lor!" Răspuns-a Timotei: "Nebunile și necunoscătorule desăvîrșit; cine din oameni cîndva își dă la moarte pe fiii săi? Oare nu știi că acele cărți scrise de mine sînt fiii mei și, cînd citesc cărțile acelea pentru Dumnezeu, îngerii Lui stau împrejurul meu?" Zis-a ighemonul: "Nici zeilor nu jertfești, nici cărțile nu voiești să-mi arăți, deci, vezi să nu-ți fie spre pedeapsă o îndrăznelă ca aceasta". Sfîntul Timotei a răspuns: "Nu vreau a jertfi și nici cărțile nu vreau a le arăta păgînilor, pentru că sînt creștin!"

Atunci ighemonul, mîniindu-se, a poruncit să aducă două fiare ascuțite în chip de țepi, înroșite în foc și să le bage în amîndouă urechile mucenicului. Și îndată, din acea durere cumplită, i-au curs amîndouă luminile ochilor. Și i-au zis slujitorii mucenicului: "Iată, de vreme ce nu voiești să jertfești, ți-ai pierdut ochii!" Răspuns-a Sfîntul Timotei: "Ochii trupului meu, care au văzut multe lucruri necuviincioase, au pătitit acum orbirea aceasta, iar cu ochii mîntuirii, Domnul meu Iisus Hristos îmi luminează sufletul!"

Auzind ighemonul acestea, a poruncit ca, legîndu-i mîinile înapoi, să-i bage un lemn între dinți; apoi să-l spînzure cu capul în jos, legîndu-i o piatră grea de grumaji. Cînd slujitorii începeau să-i facă aceasta, mucenicul căutînd spre cer, a zis: "Este Dumnezeu în cer și este puternic să mă izbăvească pe mine din aceste munci". Grele au fost muncile Sfîntului Timotei! Iar slujitorii sfătuiau pe ighemon ca, prin milă, mai vîrtos decît prin muncire, să se sîrguiască a-l pleca spre voia sa. Și i-au spus lui că Timotei este mire, deoarece nu are mai mult de douăzeci de zile de cînd a făcut nunta, și mireasa lui este foarte tînără. Îndată, ighemonul a poruncit să o aducă și pe ea înaintea sa și a zis către dînsa: "Cum îți este numele?" Ea a răspuns: "Mă numesc Mavra".

Zis-a ighemonul: "Mi-e jale de nenorocirea ta, că ești tînără și vei rămîne văduvă. Deci, îți poruncesc să te împodobești cu podoabe frumoase, să-ți împletești părul, să te îmbraci cu haine alese și, mergînd la bărbatul tău, să-l sfătuiești să aducă jertfă zeilor, ca să nu fii cu adevărat văduvă așa de tînără. Iar dacă îl vei îndupleca, vei lua de la noi multe daruri, aur și argint". Deci, Mavra a făcut precum i-a poruncit

ighemonul. S-a înfrumusețat cu podoabele și cu hainele sale și, mergînd la bărbatul său, l-a rugat mult să facă după voia ighemonului și să se izbăvească pe sine de niște munci ca acestea. Iar el nu putea să-i răspundă, avînd căluș băgat în gură, care, ținîndu-i-o deschisă, nu putea să o împreune și să grăiască ceva. Întorcîndu-se Mavra la ighemon, l-a rugat să poruncească să ia călușul din gura mucenicului, ca să poată vorbi cu dînsa. Și îndată a poruncit ighemonul ca să-i scoată acel căluș.

Mergînd Mavra la Sfîntul Timotei, a stat aproape de el. Dar, mirosind mucenicul miros din hainele Mavrei, fiind stropite cu arome mirositoare, a strigat: "Unde este tatăl meu, preotul Picolpos?" Iar tatăl lui, care stătea nu departe între popor și privea la pătimirea fiului său, s-a apropiat de dînsul și a zis: "Ce voiești, fericitul meu fiu?" Răspuns-a Timotei: "Te rog pe tine, tată, să faci un lucru bun, adică, luînd oarecare petic, să-mi acoperi fața ca să nu simt mirosurile cele vătămătoare de suflet, care ies din hainele femeiești, pentru că acest miros este moarte, ce duce pe oameni la pierzare și le gătește gheena. Aceste mirosuri de arome sînt ale poftii ajutătoare diavolului, vrăjmașe sfinților și urîciune dreptilor".

După ce a tăcut Sfîntul, Mavra a zis către dînsul: "Iubite Timotei, pentru ce mă defăimezi așa pe mine, care mai înainte nu te-am supărat cu nimic pe tine? Abia sînt douăzeci de zile de cînd ne-am luat și încă nu-mi știi obiceiurile mele, nici eu n-am cunoscut toate locurile casei tale. Atît de departe sînt de prihana cea părută, încît n-am schimbat cu altcineva vreun cuvînt și nici la masă cu cineva n-am stat, iar acum plîng, văzîndu-te pe tine în munci, și mă doare inima pentru tine. Fiind nevinovat, pătimești unele ca acestea, iar aceste pătimiri ale tale rănesc cu durere sufletul meu, că mă lași văduvă așa de tînără. Au doară te-ai îndatorat mult și, neavînd cu ce să te răscumperi de datorie, de bunăvoie te-ai dat la moarte, supărîndu-te de datornici? Dacă este așa, să vindem hainele noastre cele de mare preț și să plătim acea datorie. Iar dacă pentru dajdia poporului ești ținut în această primejdie și nu ai cu ce plăti, iată, înaintea ta sînt toate podoabele mele de nuntă, aurul și îmbrăcămintea de mireasă, vinde-le și să plătești dajdia împărătească".

După niște cuvinte ca acestea ale ei, a zis Sfîntul Timotei către dînsa: "Mavro, sora mea, cînd te-am văzut pe tine cu ochii cei sufletești ieșind din casă, am văzut pe diavolul mergînd la dreapta ta și avea în mîna o cheie cu care întorcea inima ta înapoi la lume". Zis-a Mavra: "Fratele meu, Timotei, eu pe tine te caut și după aceasta, cînd te voi căuta, unde te voi afla? Și dacă va veni sîmbăta sau duminica, cine va citi cărțile tale?"

A zis Sfîntul Timotei către dînsa: "O, Mavro, lasă cele de puțină vreme și deșarte ale acestei lumi și vino împreună cu mine la această frumoasă nevoință, pentru care ne vom învrednici să luăm cununi de la Mîntuitorul nostru Dumnezeu și El ne va ierta toate păcatele noastre, ale celor ce de bunăvoie ne dăm la moarte pentru Dînsul". Mavra a zis: "Cînd veneam la tine, inima mea era plină de lumească împătimitură; iar după ce ai început a vorbi cu mine, Duhul lui Dumnezeu a intrat în mine! Deci, să știi, o, preaiubitul meu frate, că și eu tot pe acelea le doresc, pe care tu le-ai iubit!" Grăit-a către dînsa Sfîntul Timotei: "Dacă grăiești adevărul, du-te de ceartă pe ighemon pentru păgînatatea lui". Iar Mavra a răspuns: "Mă tem, fratele meu, ca nu cumva să mă înfricoșez, văzînd mulțimea muncilor și pe ighemon mîniindu-se și nu voi putea suferi, fiind prea tînără numai de șaptesprezece ani". Zis-a către dînsa Sfîntul Timotei: "Nădăjduiește spre Domnul nostru Iisus Hristos și-ți vor fi muncile ca untdelemnul vărsat pe trupul tău și ca un duh de rouă în oasele tale, ușurîndu-ți toate durerile!"

După aceea a început mucenicul a se ruga lui Dumnezeu pentru dînsa, astfel: "Dumnezeule al tuturor darurilor celor bune, Cel ce ai dat ajutor în foc celor trei tineri și ai izbăvit pe Daniil din gurile leilor, proorocului prin prooroc i-ai trimis hrană, ai întărit pe Avacum în ducerea prînzului; și nu numai în robie ai ajutat, ci și în groapa leilor și în cuptorul cel de foc ai mîntuit pe cei ce nădăjduiesc spre Tine, în mărturia iubirii Tale de oameni, prin care din cei robiți ai făcut prooroci și mucenici; caută, Doamne, și acum spre roaba Ta, Mavra, Cela ce ne-ai împreunat pe noi în însoțire, fă-ne nedespărțiți pe noi în această nevoință și să nu fim deosebiți din ceata sfinților Tăi mucenici. Ci ne dă nouă, ca pentru Tine să suferim muncile și moartea cu bărbăție și să se rușineze potrivnicii, neputînd a ne despărți pe noi de la întocmirea

cea cu un suflet, pe care o avem în Hristos Dumnezeu nostru, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, I se cuvine slava în veci. Amin".

Așa rugându-se Sfântul Timotei lui Dumnezeu pentru soția sa, Mavra, îndată fericita, pornindu-se cu Duhul Sfânt, a mers la ighemon și, stînd înaintea lui, a zis: "O, necuratule ighemon, argint și aur te-ai făgăduit să-mi dai, vrînd să pogori sufletul meu în pierzare, pentru că nimic mai mult nu dorește inima ta, fără numai suflete omenești, cărora, dăruindu-le aur, vrei să le omori; dar cu amăgirile tale nu mă vei birui pe mine, căci, îmbrăcîndu-mă în armele Domnului meu Iisus Hristos, am stat înaintea ta". Iar ighemonul Arian a zis către ai săi: "Oare nu v-am spus mai dinainte de Timotei că este vrăjitor? Iată, a fermecat și pe femeia sa, ca împreună cu dînsa, să ni se împotrivescă nouă".

Apoi a zis către Mavra: "Oare și tu ți-ai ales mai bine moartea decît viața? Caută de vezi că te lipsești de această dulce viață prin muncile cele amare; au doară, vîzînd mai înainte moartea bărbatului tău, gîndindu-te la văduvia ta, ți-ai ales să mori împreună cu dînsul? Nu te tulbura că vei fi văduvă, că te voi mărita cu un sutaș din cei mai bogați ai mei, ca să te desfătezi cu dînsul din dulceața vieții acesteia și să te veselești avînd bărbat de neam bun ca cel dintîi". Răspuns-a fericita Mavra: "De toate deșertăciunile lumești lepădîndu-mă, n-am trebuință de sutașul tău! Și îți spun adevărul, că m-am însoțit cu Mirele ceresc Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, spre Care nădăjduiesc fără îndoială. Iată, cu inimă vitează am stat înaintea ta, netemîndu-mă de nedreapta ta judecată!"

Mîniindu-se ighemonul, a poruncit să-i smulgă tot părul capului ei. Apoi a zis: "Iată, părul tău este smuls; deci, te sfătuiesc să jertfești zeilor, pentru ca să nu mai suferi și alte munci grele ce te așteaptă". Răspuns-a Mavra: "O, ighemoane, acum știu că Hristos al meu m-a primit, nepomenindu-mi păcatul cel din neștiință; că, ascultîndu-ți sfatul tău cel viclean, mi-am împodobit părul spre amăgirea fericitului meu bărbat. Bine ai făcut, smulgîndu-mi părul acesta, că prin smulgerea lui s-a ridicat acel mare păcat de la mine, ca să nu fiu eu, cu podoaba părului, sminteală poporului ce stă împrejur și se uită la această priveliște".

Auzind ighemonul acest răspuns al ei, s-a mîniat și a poruncit să-i taie degetele de la mîini și să le arunce departe. Iar Sfînta Mavra a zis: "Și cu aceasta îmi faci un bine, luîndu-mi degetele, cu care puneam asupra-mi înșelătoarele împodobiri. Să știi dar, că nu cunoști acelea ce mi le faci mie; căci, iată, un al doilea păcat al meu ai făcut a se lua de la mine prin tăierea degetelor; drept aceea cu veselie stau înaintea ta, fiind gata la toate muncile poruncite de tine". Ighemonul se mira de acea răbdare a ei. Iar presbiterul, tatăl lui Timotei, stînd acolo în priveliștea poporului aproape de Mavra și, privind la nevoița ei, a zis încet către dînsa: "O, Mavro, buna mea fiică, cum ai răbdat tăierea degetelor tale?" Răspuns-a lui Sfînta Mavra: "Părinte, precum vezi pe un om într-o grădină smulgînd din rădăcină verdețurile și lepădîndu-le, tot astfel și eu priveam spre tăierea și lepădarea degetelor mele și nu simțeam nici o durere".

Arian ighemonul a poruncit apoi la doisprezece ostași, să umple o căldare mare cu apă, să o fiarbă și să arunce în ea pe Sfînta Mavra. După ce a fiert destul apa, încît clocotea ca un tunet, a aruncat în ea pe sfînta care a stat în mijloc nevătămată. Și grăia către ighemon: "Iarăși îți mulțumesc, că ai poruncit să mă spăl și să mă curăț de păcatele mele cele făcute în lume, ca prin inimă curată să mă apropii de Dumnezeuul meu și să primesc cununa vieții. Pentru că cele ce le pățimesc de la tine, îmi sînt mîntuire la Hristos Domnul meu. Însă bine ai gîndit să mă arunci în această căldare, nefiind încă fiartă, pentru că apa din ea este foarte rece, și nu simt căldură, precum nici pe celelalte munci nu le-am simțit".

Mîniindu-se ighemonul foarte, a început a se gîndi că ostașii, avînd milă de femeia aceea, au vărsat afară apa fiartă și au turnat în locul ei apă rece, vrînd ca astfel să păzească pe Mavra vie, ca s-o aibă spre pofta lor trupească. Deci, sărînd de pe scaunul său, a alergat la căldare, vrînd să știe dacă era cu adevărat rece apa din căldare. Și, apropiindu-se, a zis către sfîntă: "Toarnă-mi puțină apă pe mîini, ca să știu dacă este rece!" Sfînta i-a zis: "Ea este atît de rece, încît nici căldura ei n-o simt. Iar de nu ai cu ce să înfierbînti mai mult căldarea, apoi trimite la tatăl meu, care-ți va da un braț de lemne, ca să aprinzi focul sub căldare,

căci este lucrător de lemn". Iar acestea le zicea sfînta, ocărînd pe ighemon. Deci, i-a turnat pe mîini apă fiartă din cãldare și, îndată, de fierbințeala cea mare, atît i s-au ars mîinile, încît și pielea i s-a zbîrcit, rãcnind foarte tare de durere și cu mirare a strigat, zicînd: "Bine este cuvîntat Domnul Dumnezeu Mavrei, cã nu este altul afarã de Acela, în Care se slãvește aceasta".

Acestea zicînd, a poruncit sã elibereze pe sfînta. Dar mai înainte ca ea sã fie liberã de judecatã și de muncã, diavolul iarãși a intrat în inima ighemonului și-l îndemna sã se împotrivescã aceleia care, cu curatã științã, avea credința cea bunã cãtre Dumnezeu. Deci, chemînd pe mucenița, i-a zis: "Înceteazã, Mavro, sã nãdãrduiești spre Hristos și jertfește zeilor". Sfînta a rãspuns: "Nu voi jertfi idolilor, pentru cã am pe Domnul, Cel ce mã apãrã pe mine". Zis-a ighemonul: "Gura ta o voi umple cu cãrbuni aprinși, de nu vei jertfi". Sfînta a rãspuns: "Nu înțelegi cã cele ce le faci în nebunia ta, poruncind sã-mi umple gura cu cãrbuni aprinși, mã curățesc cu totul de pãcatele cele fãcute cu limba și cu gura? Cã și Domnul meu, cînd lui Isaia proorocul i-a arãtat slava Sa și l-a fãcut pe el sã poatã auzi cîntãrile îngerești, fiindcã era încã în pãcate, vrînd sã-l curățescã, a trimis la el pe unul din serafimi, avînd în mîini un cãrbune aprins, pe care îl luase cu cleștele din altar și a atins cu cãrbunele buzele proorocului, zicînd: *Iatã, s-a atins acesta de buzele tale și va șterge fãrãdelegile tale, iar pãcatele tale le va curăți!* Și dacã proorocul cu un cãrbune a cîștigat iertare de pãcate, apoi, mã rog ție ca nu numai gura mea s-o umpli de cãrbuni aprinși, ci și fața, capul și peste tot trupul sã pui cãrbuni aprinși și sã-l arzi, ca sã fiu bunã mirosire a lui Hristos. Și Dumnezeu, Care a curățit altãdatã pãcatele proorocului acela, sã le curățescã și pe ale mele".

Niște cuvinte ca acestea auzindu-le ighemonul, s-a înspãimîntat și totodatã s-a aprins de mînie și a poruncit sã aducã o fãclie plinã de pucioasã și de smoalã, ca sã ardã pe mucenița. Iar poporul care stãtea împrejur, a strigat cu glas mare cãtre ighemon, zicînd: "Pînã cînd vei scorni munciri noi asupra acestei tinere fecioare? Înceteazã de acum sã te mîinii, ighemoane, cãci ne mirãm foarte de rãbdarea ei". Iar Sfînta Mavra, întorcîndu-se cãtre popor, a zis: "Fiecare din voi sã-și caute de lucrurile sale: bãrbații sã se îngrijeascã de lucrurile cele bãrbãtești, iar femeile sã facã lucrurile lor cu curăție și cu blîndețe. Iar pentru mine nimeni sã nu se îngrijeascã, pentru cã eu n-am trebuințã de nici un sprijin sau ajutor de la voi, cãci Dumnezeu, spre Care nãdãrduiesc, este sprijinitorul meu".

Astfel grãind sfînta, ighemonul a poruncit sã-i ardã trupul ei cu acea fãclie. Iar Sfînta, cãutînd spre fãclie, a zis cãtre ighemon astfel: "Ca și cum n-ai fi ispitit cu cele dintîi munci și acum ție se pare cã mã vei înfricoșa cu aceastã proastã fãclie? Au doarã nu era mai mare și mai înfricoșatã cãldarea care fierbea, în care am fost afundatã toatã și nu m-am vãtãmat, ca și cum ar fi fost apã rece? Tu singur ești martorul meu, cînd ție s-au opãrit mîinile tale, iar eu nu m-am vãtãmat cîtuși de puțin, și acum sã mã tem de o fãclie ca aceasta? De voiești, o, ighemoane, apoi un cuptor întreg sã aprinzi și sã mã arunci în el, și atunci vei vedea puterea Hristosului meu, a Cãrui roabã sînt; pentru cã nu mã va lãsa Dumnezeu meu, Care m-a chemat la nevoința aceasta, prin fericitul meu bãrbat, Timotei, iar fãclia pe care o apropii de trupul meu, este ca o rouã, care se coboarã de dimineatã din cer pe pãmînt și face sã odrãsleascã pomii și sã aducã roade".

Ighemonul, fiind biruit de rãspunsurile Sfîntei Mucenițe, arãtate chiar prin fapte, și, neputînd sã afle munci mai grele asupra ei, s-a mîhnit foarte. Deci, a poruncit ca pe amîndoi, pe Timotei și pe Mavra sã-i rãstigneascã pe cruci, punîndu-i pe ei drept, unul în fața celuilalt. Iar cînd se duceau la rãstignire, i-a întîmpinat pe ei maica Mavrei și, apucînd pe fiicã, a strigat, zicînd: "Fiica mea, Mavra, oare astfel lași pe maica ta, care te cautã pe tine? Cine va purta podoabele tale? Ale cui vor fi hainele cele de mult preț, argintul și aurul, dacã tu, fiica mea, nu vei fi între vii?" Rãspuns-a Sfînta Mavra cãtre maica sa, zicînd: "Aurul și argintul pier, hainele le mănîncã moliile și frumusețea feței celei tinere cu vremea îmbãtrînește și se veștejește, iar cununa lui Iisus Hristos este nesticãcioasã în veci".

Maica sa nu putea sã rãspundã ceva împotriva cuvintelor sfîntei. Iar mucenița, smulgîndu-se din mîinile maicii sale, a mers spre cruce, zicînd cãtre ea: "Pentru ce mã tragi pe mine de la Cruce, nelãsîndu-mã sã mã îndulcesc mai degrabã de Domnul meu, în asemãnarea morții Lui?" Atunci ostașii i-au rãstignit pe ei,

punându-i cu fața unul spre altul. Și au petrecut pe cruce nouă zile și nouă nopți, mîngîindu-se și sfătuiindu-se unul pe altul. Sfîntul Timotei învăța pe soția sa pînă seara, iar Mavra sfătua pe împreună-pătimitorul său pînă dimineața.

Și a zis fericita Mavra către Sfîntul Timotei: "Să nu ne dăm la somn, ca nu cumva, venind Domnul nostru, să ne afle pe noi dormind și să se mînie asupra noastră. Căci, omul în casă, nedormind, lumînarea care arde gonește năvălirea tîlharilor; iar stingînd lumînarea, tîlharul cu înlesnire intră în casă și fură. Deci, să nu dormim, ci să ne silim la rugăciuni, ca Domnul nostru să ne afle în neslăvită răbdare și așteptare a venirii Lui, și vrăjmașul nu va îndrăzni să se apropie în taină și să ne facă ispită nouă care sîntem pe cruce".

Și, iarăși, după o vreme, Sfînta Mavra a zis către Sfîntul Timotei: "Deșteaptă-te, fratele meu, alungă somnul de la tine și priveghează, ca să afli cele văzute de mine. Căci am văzut pe un om, stînd înaintea mea ca într-o uimire, avînd în mîinile sale un pahar plin cu lapte și miere, zicîndu-mi: "Pe acesta, primindu-l, să-l bei". Iar eu am zis către dînsul: "Tu cine ești?" Acela mi-a răspuns: "Sînt îngerul lui Dumnezeu". Atunci am zis către dînsul: "Să ne rugăm lui Dumnezeu!" Dar el mi-a zis: "Eu, milostivindu-mă, am venit spre tine, văzîndu-te flămîndă și însetată și postind pînă la ceasul acesta".

Apoi, iarăși am zis către dînsul: "Cine te-a trimis pe tine la mine cu această milă netrebnică și ce grijă porți de răbdarea și postirea mea? Nu știi oare că Dumnezeu și pe cele cu neputință le dăruiește celor ce se roagă către Dînsul?" Zicînd acestea, am început să mă rog. Pe cînd mă rugam, am văzut pe acel om ce mi se arătase cu paharul, întorcîndu-și fața dinspre mine la apus și îndată am cunoscut că este nălucirea vrăjmașului care, și pe cruce, vrea să ne ispitească. Și a pierit acea nălucire.

După aceea a venit iarăși altul și mi se părea că m-a scos la un pîrflu pe care curgea lapte și miere și-mi zicea: "Bea!" Iar eu am răspuns: "Acum ți-am spus ție că nu voi bea apă, nici altă băutură pămîntească, pînă ce nu voi bea paharul morții pentru Hristos, Domnul meu, pe care El singur îl va da mie, prin mîntuirea și nemurirea vieții cele veșnice". Cînd am zis aceasta, omul cel care îmi poruncise să beau din rîu, îndată a pierit împreună cu rîul.

După aceea, mi-a stat înaintea un al treilea om minunat la vedere și a cărui față strălucea ca soarele. Acela, luîndu-mă de mîină, m-a ridicat la cer și mi-a arătat un scaun împodobit, pe care erau puse haine albe și o coroană preafrumoasă. Iar eu, minunîndu-mă de acea frumusețe, am întrebat pe cel ce mă ducea: "Ale cui sînt acestea, Doamne?" El mi-a răspuns: "Acestea sînt răsplătirile nevoițelor tale! Ție îți sînt gătite hainele, coroana și acest scaun". Ridicîndu-mă apoi puțin mai sus, mi-a arătat un alt scaun asemenea împodobit, o haină albă și o coroană. Și l-am întrebat iarăși: "Dar acestea ale cui sînt?" Iar el mi-a răspuns: "Acestea sînt ale bărbatului tău, Timotei". Și iarăși am îndrăznit a-l întreba: "Pentru ce sînt departe scaunele unul de altul?" Și mi-a răspuns: "Multă deosebire este între tine și între bărbatul tău. Oare nu știi că după sfătuirea lui ai intrat și tu în nevoița pătimitoare și aceea este pricina încununării tale? Deci, acum întoarce-te în trupul tău și mîine la ceasurile șase vor veni îngerii lui Dumnezeu ca să ia sufletele voastre și să le înalțe la ceruri. Însă fiți treji ca să nu înceapă vrăjmașul a vă ispiți iarăși".

Vedeniile acestea le-a spus Sfînta Mavra fratelui ei, Timotei, cu care se mîngîia întru Domnul. Iar după ce a sosit acea zi și ceasul al șaselea, îngerul lui Dumnezeu a venit să ia sufletele mucenicilor. Și a zis Sfînta Mavra către poporul ce privea la pătimirea lor: "Fraților și surorilor, aduceți-vă aminte că am făcut cele omenești, viețuind cu oamenii. Și iarăși am săvîrșit și cele ale lui Dumnezeu, fiind robi ai Lui. Iar acum, primim cununile cele fără de moarte de la Domnul nostru Iisus Hristos. Deci, făcînd și voi cele ce sînt ale firii omenești, sîrguiți-vă, de asemenea, ca să săvîrșiți și cele care sînt plăcute lui Dumnezeu, pentru ca să cîștigați iertare de păcate și să primiți cununi de la același Stăpîn al nostru". Zicînd Sfînta Mavra acestea, îndată amîndoi și-au dat sufletele lor în mîinile lui Dumnezeu și așa și-au sfințit mucenicia lor cu bună

nevoință, întru Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia Se cuvine slava, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

Viața Cuviosului Teodosie, egumenul mănăstirii Pecersca (3 mai)

Al doilea mare luminător al pământului Rusiei, după Cuviosul și de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Antonie al Pecerscăi, adică al sfintei făcătoare de minuni lavrei a Pecerscăi Kievului, cel împodobit cu nevoițele și cu minunile ca numărul stelelor, este precuciosul și de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Teodosie. Celor ce doresc a-l cunoaște, fiind martor credincios la cer, Cuviosul Nestor scriitorul de ani ai Pecerscăi a arătat din destul prin scrisori în Patericul Pecerscăi, de la care puțin mai pe scurt se scrie despre dînsul aici.

Cuviosul și purtătorul de Dumnezeu părintele nostru Teodosie al Pecerscăi a fost dintr-o cetate a Rusiei, ce se numește Vasilev sau Vasilcov, născut din părinți binecredincioși și crescut în dreapta credință. A fost dat de părinții săi la învățătura dumnezeieștilor cărți, pe care le-a învățat repede, încît toți se mirau de buna înțelegere a copilului. El cerceta biserica Domnului la rugăciune în toate zilele și asculta cu toată luarea aminte ce se citea și se cînta într-însa. Asemenea stătea cu răbdare la toată pravila bisericească, iar cu copiii care se jucau nu se amesteca, ci se îngreșoșa de jucăriile lor. Părinții lui s-au mutat mai departe în cetatea Curos. Apoi, tatăl s-a mutat din viața aceasta pămîntească, pe calea credincioșilor celor ce trec spre răsăritul cerului și a lăsat lîngă maică-sa pe acest fiu, fiind copil de treisprezece ani, care, împreună cu anii, creștea și cu darul lui Dumnezeu cel în Treime veșnic. El, povățuindu-se de Dînsul și văzînd sfîrșitul vieții celei vremelnice a tatălui său, a început mai mult a se gîndi pentru veșnica sa viață cea nesfîrșită, îndeletnicindu-se cu ostelile cele plăcute lui Dumnezeu și depărtîndu-se de toată veselia lumească. Nu se îmbrăca în haine luminoase, ci cu cele proaste era îndestulat. Avea însă o dorință, adică în ce chip s-ar putea îmbrăca întru mîntuire.

În vreme aceea, s-a întîlnit cu niște străini din Ierusalim, de la care fericitul tînăr, auzind de Sfintele Locuri unde Mîntuitorul lumii S-a ostenit pentru mîntuirea noastră și Și-a vărsat sîngele Său cel scump, a voit să le cerceteze. De aceea, a plecat noaptea cu dînșii pe cale, în ascuns de maica sa. Ea, căutîndu-l trei zile cu plîngere, cînd a aflat unde s-a dus, a alergat degrabă la dînsul cu fiul ei cel mai tînăr și, ajungîndu-l și apucîndu-l foarte mînioasă, îl bătea cu asprime. Aruncîndu-l la pămînt și călcîndu-l cu picioarele, l-a dus legat la casa sa și, ca pe un făcător de rele, l-a încuiat într-o cameră, iar el primea toate acestea cu mulțumire.

După aceea, maica sa, milostivindu-se spre dînsul, l-a lăsat liber și îl sfătua cu rugăminte să nu mai fugă de la dînsa. Deci, fericitul, întorcîndu-se la nevoința sa cea dintîi, se ducea la biserica lui Dumnezeu în toate zilele. Și, văzînd că de multe ori nu se făcea în biserică dumnezeiasca Liturghie din lipsă de prescuri, a socotit ca singur să gătească niște pîini ca acelea, ce se aduc Domnului spre jertfă. Și a început a cumpăra grîu, a-l măcina singur cu mîinile sale, a coace prescuri și a le aduce în biserică spre jertfă, dintre care, pentru unele, deși îi dădea cineva ceva preț, el împărțea acel preț la săraci.

Așa lucrînd, a petrecut doi ani și mai mult. Dar copiii de vîrsta lui îl batjocoreau pentru un lucru ca acela și îl ocărau, îndemnîndu-i la aceasta vrăjmașul cel sufletesc, care pornise și pe maica sa asupra lui. Și îi zicea mama sa: "Te rog, fiule, încetează de a mai face un lucru ca acesta, pentru că aduci ocară asupra neamului tău!" Iar fericitul copil îi răspunse cu smerenie: "Te rog ascultă, o, maică: Domnul nostru Iisus Hristos singur S-a smerit pe Sine pentru noi, dîndu-ne chip ca și noi să ne smerim pentru Dînsul și singur

a prefăcut Trupul Său în pîinea cea gătită la Cina cea de Taină. Deci, ce ocară este a te învrednici să gătești niște pîine ca aceasta, din care are să se săvîrșească marea taină a prefacerii în Trupul lui Hristos"?

Aceasta auzind-o maica lui, s-a minunat de înțelepciunea copilului și de atunci l-a lăsat în pace. Dar, vrăjmașul nu înceta de a o îndemna la oprirea copilului de la o smerenie și osteneală ca aceea. Căci, după trecerea unui an, văzîndu-l maica sa făcînd iar prescuri și înnegrit de dogoarea cuptorului, a început a-l opri, une-ori cu cuvinte blînde, alteori cu îngroziri, iar alteori îl bătea ca să înceteze de la un lucru ca acela. Iar fericitul tînăr, neștiind ce să facă, s-a sculat noaptea, a ieșit în taină din casa sa și s-a dus în altă cetate, începînd a locui la un preot și a-și lucra după obicei lucrul său. Dar maica sa, mergînd în cetatea aceea și găsindu-l în casa preotului, l-a apucat și, bătîndu-l, îl ducea în cetatea sa. Aici, dregătorul cetății, văzîndu-l că este copil smerit, umblînd totdeauna la biserică cu credință și slujind cu osîrdie, i-a dat să poarte o haină luminoasă, dar el, purtînd-o puțin, a dat-o săracilor. Atunci dregătorul i-a dat o altă haină și mai bună ca cea dintîi, dar el, dezbrăcînd-o și pe aceea, a dat-o săracilor. Și așa a făcut de multe ori.

După acestea, fericitul Teodosie s-a dus la un fierar și i-a zis să-i facă un lăntșor de fier, cu care și-a încins mijlocul gol, și, umblînd așa, fierul fiind strîns, îi rodea trupul. Apoi, fiind o zi de praznic, maica sa îl silea să se îmbrace în haină luminoasă, mai ales că atunci îi era poruncit, ca fericitul să slujească la dregătorul cetății, înaintea oamenilor cinstiți care ședeau la masă. Pe cînd se îmbrăca în haina cea luminoasă, maica lui privea cu dinadinsul la el; dar, neputînd a se ascunde, a văzut pe cămașa lui sînge și, voind mai cu adevărat să știe de unde este acesta, a văzut fierul la mijlocul lui și a cunoscut că este din rosătura fierului. De aceea, aprinzîndu-se cu mînie asupra lui, a rupt cămașa de pe el și, bătîndu-l, a luat fierul de la mijlocul lui. Iar fericitul copil, ca și cum nici un rău nu i s-a făcut, s-a îmbrăcat și, mergînd, slujea cu toată liniștea înaintea dregătorului și a celor ce erau cu dînsul.

Într-o vreme, a auzit citindu-se în Evanghelie cuvintele Domnului: *Cel ce iubește pe tată, sau pe maică, mai mult decît pe Mine, nu este Mie vrednic. Și iarăși: Maica Mea și frații Mei aceștia sînt, care ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l fac.* Deci, pătrunzîndu-se de aceste cuvinte, a ieșit din casă, tăinuindu-se de maica sa, și s-a dus în cetatea Kievului. Ajungînd aici, a auzit de Cuviosul Antonie, cel ce cu asprime petrecea în peșteră viață bisericească, și a mers la cuviosul stareț, pe care văzîndu-l, i s-a închinat lui și l-a rugat cu lacrimi să-l primească la el în călugărie.

Iar Cuviosul Antonie a zis către dînsul: "O, fiule, vezi peștera aceasta mîhnicioasă și strîmtă? Tu nu vei putea suferi strîmtoarea în locul acesta". Iar insuflatul de Dumnezeu, Teodosie, i-a răspuns cu umilință: "Să știi, cinstite părinte, că Hristos Dumnezeu purtătorul de grijă a toate, m-a adus la sfinția ta, voind ca prin tine să mă mîntuiesc. De aceea, cîte îmi vei porunci să fac, voi face". Atunci Cuviosul Antonie l-a primit cu dragoste și, binecuvîntîndu-l, l-a dat în grija fericitului Nikon, care era preot și monah iscusit, ca să-l tundă în călugărie, avînd atunci douăzeci și trei de ani. Și aceasta a fost pe vremea domniei în Kiev a binecredinciosului voievod Iaroslav Vladimirovici.

Primind Cuviosul părintele nostru Teodosie sfînta rînduială monahicească, s-a afierosit cu totul lui Dumnezeu și starețului său, Antonie, purtătorul de Dumnezeu, dîndu-se la osteneli mari, ca cel ce cu adevărat primise jugul. Pentru că priveghea în toate noapțile, preamărind pe Dumnezeu și lepădînd greutatea somnului. Și în toate zilele se obosea pe sine cu înfrînarea și cu postul, lucrînd cu mîinile sale, încît se minunau Cuviosul Antonie și fericitul Nikon, de obiceiul cel atît de bun în tinerețile lui, de smerenie, de priveghere și de osteneală; și au preamărit pe Dumnezeu pentru aceasta.

Maica lui l-a căutat mult, nu numai în cetatea sa, dar și în cele dimprejur și, dacă nu l-a găsit, a plîns cu amar ca după un mort. Apoi, după multă vreme, aflînd că este călugărit în Kiev, la peștera Cuviosului Antonie, s-a dus acolo și, rugîndu-se de cuviosul stareț să iasă la dînsa din peșteră, a stăruit mult să-i arate pe fiul său. Iar el, intrînd în peșteră și spunîndu-i de dînsa, fericitul Teodosie s-a tulburat că nu poate să se tăinuiască de maica sa. Și abia fiind îndemnat de stareț, l-a ascultat pe el și a ieșit la dînsa.

Iar maica sa, văzîndu-l schimbat în rînduiala monahicească și uscat la față de multă înfrînare și osteneală, a căzut pe grumajii lui și a plîns cu amar, îndemnîndu-l și zicîndu-i: "Vino, fiule, în casa mea și ceea ce-ți este de folos spre mîntuire, vei lucra acolo după voia ta! Iar cînd mă voi duce din viața aceasta, vei da trupul meu mormîntului și atunci te vei întoarce în această peșteră, pentru că nu pot să viețuiesc fără să te văd".

Atunci fericitul a zis către dînsa: "O, maică, rămîi și tu aici în Kiev să te călugărești într-o mănăstire de femei și astfel vei putea să mă vezi, venind aici. Și, mai bine, îți vei cîștiga mîntuirea și vei vedea fața lui Dumnezeu în viața veșnică". Iar maica sa nu voia nici să audă despre aceasta. Atunci fericitul, intrînd în peșteră, s-a rugat lui Dumnezeu cu osîrdie pentru mîntuirea maicii sale. Dumnezeu a auzit rugăciunea plăcutului Său. Căci, după cîteva zile, venind la fericitul maica sa, i-a zis: "Fiule, iată, voi face cele ce mi-ai zis și de acum nu mă voi mai întoarce înapoi, că așa binevoind Dumnezeu, voi merge în mănăstirea de femei de aici și, tunzîndu-mă în ea, îmi voi petrece restul zilelor mele. Căci, iată, din cuvintele tale am cunoscut că nimic nu este lumea aceasta de puțină vreme!" Acestea auzindu-le fericitul, s-a bucurat cu duhul și, mergînd, i-a spus Cuviosului stareț Antonie.

Deci, a preamărit pe Dumnezeu pentru întoarcerea inimii mamei sale și, ieșind la ea, a învățat-o mult pentru folosul sufletului și a dus-o în mănăstirea cea de femei a Sfîntului Nicolae, unde s-a tuns. Și, viețuind cu dumnezeiască plăcere mulți ani întru bună mărturisire, a adormit cu pace întru Domnul. După tunderea în călugărie a maicii sale, fericitul Teodosie, lepădînd desăvîrșit toată grija cea lumească, a început a se nevoi cu mai mari osteneți în rîvnă plăcută lui Dumnezeu, cu Cuviosul stareț Antonie și cu fericitul Nikon. El s-a arătat degrabă purtător de biruință asupra duhurilor celor rele, izgonind întinericul drăcesc cu postul și cu rugăciunea cea către Dumnezeu, Care îl ajută prin împlinirea cuvîntului Său: *Unde sînt adunați doi sau trei în numele Meu, acolo sînt și Eu în mijlocul lor.*

Fericitul Nikon, ducîndu-se în altă parte de la Cuviosul Antonie, la osebită nevoie, insufletul de Dumnezeu, părintele nostru Teodosie, prin voința Domnului și după dorința Cuviosului Antonie, s-a hirotonit preot și în toate zilele săvîrșea cu toată cucernicia dumnezeiască Liturghie. După Cuviosul Antonie, a pus egumen celor doisprezece frați adunați în peșteră pe fericitul Varlaam, acesta s-a mutat în alt deal și, săpîndu-și peșteră, a început a viețui acolo.

Atunci Cuviosul părintele nostru Teodosie, fiind cinstit cu rînduiala preoției, a rămas în peștera cea dintîi cu fericitul egumen Varlaam, și a făcut cu el deasupra peșterii o biserică mică, în cinstea Preasfîntei Născătoarei de Dumnezeu, pentru adunarea fraților la rugăciunea de obște. El întrecea pe toți cei ce se nevoiau cu asprime acolo, cu postirea, cu trezvia și cu lucrul mîinilor; dar, mai ales cu smerenia, cu ascultarea și cu ajutorul, slujind tuturor. Uneori le aducea apă, iar alteori lemne din pădure. Uneori, odihnindu-se frații noaptea, lua grîul împărțit lor, cel cîștigat cu munca mîinilor lor, și măcina partea fiecăruia și o pune la locul ei. Și astfel, în toate nopțile priveghea la rugăciune.

Uneori, fiind în acea parte tăuni și țințari mulți, ieșea noaptea deasupra peșterii și, dezgolindu-și trupul pînă la brîu, ședea torcînd lînă cu mîinile, iar cu gura citea Psaltirea. Acolo, de mulțimea tăunilor și a țințarilor, tot trupul lui se făcea roșu de sînge, iar el petrecea nemișcat, nesculîndu-se din locul acela, pînă ce sosea vremea Utreniei. Astfel, se afla înaintea tuturor în biserică, stînd la locul său nedepărtat, nici tulburîndu-se cu mintea; iar după ce săvîrșea obișnuita rugăciune, ieșea din biserică în urma tuturor. Pentru aceasta toți îl iubeau și îl aveau ca pe un părinte, minunîndu-se mai ales de smerenia și de răbdarea lui.

După aceasta, fericitul Varlaam, fiind egumenul fraților din peșteră, a fost scos de voievodul Izaslav și pus egumen în mănăstirea Sfîntului Mare Mucenic Dimitrie. Atunci, cu voința și după dorința tuturor fraților, Cuviosul Antonie, chemînd pe Sfîntul Teodosie, l-a binecuvîntat la egumenie, fiind atunci în peșteră numai douăzeci de frați. Vrednicul de laudă egumen, Cuviosul părintele nostru Teodosie, deși luase dregătoria egumeniei, totuși nu și-a schimbat obiceiul smereniei sale, în toate dîndu-se pe el însuși

pildă faptelor celor bune, la toate grăbindu-se înaintea tuturor, în biserică aflându-se înainte de toți și ieșind în urma tuturor. De atunci înflorea și se înmulțea locul acela, cu rugăciunile cele plăcute lui Dumnezeu ale acestui om drept, care împlinea Scriptura, ce zice: *Dreptul ca finicul va înflori și ca cedrul cel din Liban se va înmulți*. Acolo veniseră, pe lângă el, mulți frați în peșteră, care, având sămînța darului aruncată în pămînt bun, aducea rod însutit. Și în puțină vreme a adunat o sută de frați, care înflorea cu obiceiurile lor cele bune și făceau multe roade vrednice de pocăință.

Deci, văzînd Cuviosul părintele nostru Teodosie că numărul fraților crește, că locul este strîmt, că peștera pentru viața liniștită și biserica pentru rugăciune sînt mici și neîncăpătoare, a căutat un loc frumos pentru zidirea unei mănăstiri, nu departe de peșteră, și a început a avea sîrguință, ca să locuiască în locul acela. Astfel, cu binecuvîntarea Cuviosului Antonie, fiind cerut locul acela de la iubitorul de Hristos domn Izaslav, în puțină vreme a zidit acolo, ajutîndu-i Dumnezeu, o biserică mare de lemn, cu hramul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Apoi a făcut chilii multe și a îngrădit mănăstirea, mutîndu-se cu frații din peșteră în locul acela.

Și i-a dat lui Dumnezeu de știa rînduiala studiilor, pe care fericitul Efrem scopitul, cercetînd atunci acele sfinte locuri, a scris-o și a adus-o la el. Acea scriere, primind-o Cuviosul Teodosie, a început în mănăstirea sa, Pecersca, a le rîndui pe toate după tipicul sfîntului locaș al studiilor. După aceea au început toate mănăstirile Rusiei a ține acea desăvîrșită rînduială care nu era mai înainte în Rusia, privind toate la Mănăstirea Pecersca și cinstind-o pe ea cu înțîietatea.

Cuviosul Teodosie, povățuind pe ucenicii săi la adevărata pocăință, avea obiceiul ca în toate nopțile să cerceteze chiliile tuturor, vrînd să știe viața și osîrdia cea către Dumnezeu a fiecăruia. Cînd auzea pe cineva făcînd rugăciune, atunci, bucurîndu-se, preamărea pentru dînsul pe Dumnezeu; iar de auzea cîndva vorbind doi sau trei împreună adunați după rugăciunea Pavecerniței, atunci, lovind cu mîna în ușa, plecă tulburat, arătîndu-le lor prin aceasta venirea sa. Apoi, a doua zi, pe aceia nu-i certa îndată, ci de departe îi învăța pilde. Deci, de era cineva din frați smerit cu inima, acela, îndată cunoscîndu-și vina sa, cerea iertare; iar de era cineva împietrit, acela socotea că pentru altul zice, făcîndu-se el curat, pînă ce Cuviosul îl certa și îi dădea canon.

Astfel, pe toți îi învăța să se roage lui Dumnezeu, să nu vorbească după rugăciunea Pavecerniței, nici să umble din chilie în chilie, ci să se roage lui Dumnezeu în chilia sa, iar cu mîinile să lucreze în toate zilele, avînd pe buze psalmii lui David. Atunci puteai să vezi pe pămînt oameni cu viața asemenea cu a îngerilor, și Mănăstirea Pecersca întocmai ca cerul, în care Cuviosul părintele nostru Teodosie strălucea cu lumina faptelor bune, ca unul din cei mari luminători cerești, precum însuși s-a arătat și cu materialnică lumină, prin care l-a preamărit pe el Dumnezeu.

Sofronie, egumenul mănăstirii Sfîntului Arhanghel Mihail, mergea odată la mănăstirea sa pe o noapte întunecoasă și a văzut o lumină foarte strălucitoare deasupra mănăstirii Cuviosului Teodosie, de care, mirîndu-se, slăvea pe Dumnezeu, zicînd: "O, cît este de mare bunătatea Ta, Doamne! Că ai arătat pe un luminător ca acesta în acest sfînt locaș, care își luminează astfel mănăstirea sa". Aceeași lumină au văzut-o și alții, de multe ori și o spuneau la toți, încît au auzit voievodul și boierii și socoteau acea lumină, faptele vieții celei bune a începătorului acelu sfînt locaș.

Deci, pe fericitul Teodosie, îl iubea foarte mult voievodul Izaslav, iubitorul de Hristos, care, după tatăl său, Iaroslav, ținea scaunul în Kiev și, adeseori mergea la el și se îndulcea de cuvintele lui cele insuflate de Dumnezeu. Și a dat Cuviosul părintele nostru Teodosie poruncă mănăstirii, ca după mîncarea prînzului să nu deschidă poarta nimănu, ca să nu intre nimeni în mănăstire pînă ce va sosi vremea rugăciunii celei de seară. Această rînduială a pus-o, pentru ca peste zi să se odihnească frații puțin, pentru rugăciunile cele de noapte și pentru cîntarea Utreniei.

Într-o zi la amiază, a venit la mănăstire iubitorul de Hristos domn, Izaslav, cu puține slugi și, descălecând de pe cal, niciodată intrând călare în mănăstire, s-a apropiat de poartă și, bătînd, porunca să-i deschidă poarta, ca să intre înăuntru, iar portarul i-a răspuns, că porunca egumenului este să nu deschidă poarta nimănui, pînă ce va fi vremea de Vecernie. Atunci iubitorul de Hristos voievod i-a spus, ca să știe cine este, zicînd: "Iată, eu sînt, numai mie să-mi deschizi!" Portarul, neștiind că este voievodul, îi răspunse: "Îți spun că am poruncă de la egumen, că măcar de ar fi și voievodul, să nu deschid poarta; drept aceea, de vei voi, așteaptă puțin pînă ce va fi vremea de Vecernie". Iar el i-a zis: "Eu sînt voievodul! Au nici mie nu-mi deschizi?"

Deci, portarul, căutînd să-l vadă, l-a recunoscut pe el, însă nu i-a deschis poarta, ci a alergat la Cuviosul și i-a spus, iar voievodul stătea înaintea porții și aștepta. Apoi, ieșind cuviosul și văzînd pe voievod, s-a închinat lui, iar voievodul a început a-i zice: "O, părinte, cît de mare este îngrozirea ta, pe care o spune monahul acesta, că măcar de ar veni și voievodul să nu-l lase să intre!" Iar cuviosul i-a răspuns: "Pentru aceasta s-a făcut, bunule stăpîn, ca în vremea de după amiază să se odihnească frații puțin, pentru osteneala cea de noapte a rugăciunii, iar sîrguința ta mișcată de Dumnezeu către Preasfînta Stăpîină Născătoare de Dumnezeu este bună și spre sporirea sufletului tău și noi ne bucurăm foarte de venirea ta".

Atunci au mers în biserică și, făcînd Cuviosul rugăciune, iubitorul de Hristos voievod se îndulcea de cuvintele cele folositoare de suflet ce ieșeau din gura lui și, cîștigînd mare folos de la el, s-a întors la casa sa, slăvînd pe Dumnezeu. Din acea zi, el a început mai mult a iubi pe Sfîntul, avîndu-l și ascultîndu-l pe el, ca pe unul din cei vechi sfinți părinți. Dar Cuviosul părintele nostru Teodosie nu se mîndrea pentru aceasta că voievodul și boierii îl cinsteau ci, ca un adevărat luminător, strălucea mai mult cu smerenie, spre învățătura tuturor ucenicilor săi. Că, smerindu-se, atunci mai mult se ostenea cu mîinile sale în toate zilele și porunca cu lucrul, iar nu cu cuvîntul. Adeseori intra în pitărie și, fiind chiar egumen, slujea cu cei ce coceau pîine, frămîntînd aluatul și făcînd pîine, neascunzîndu-și deloc talantul puterii trupești. Astfel îi înveselea cu duhul, mîngîindu-i și îmbărbătîndu-i ca să nu zăbovească de loc în lucrul lor.

Într-una din zile, apropiindu-se praznicul Adormirii Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, nu era apă în pitărie și a venit la Cuviosul chelarul, cu numele Teodor, spunîndu-i că nu este cine să aducă apă. Atunci, sculîndu-se îndată Cuviosul, a cărat singur apă din puț. Dar unul din frați, văzîndu-l ostenindu-se, s-a dus degrabă și a spus celorlalți, iar ei, alergînd cu sîrguință, au adus apă destulă.

Odată, nefiind lemne tăiate pentru trebuința fierturii, același chelar a venit la Cuviosul, zicîndu-i: "Poruncește, părinte, cuiva din frații cei fără de lucru, ca, mergînd, să pregătească lemne pentru trebuință". Cuviosul i-a răspuns: "Iată, eu sînt fără de lucru! Voi merge eu!" Atunci era vremea prînzului. Deci, fericitul a poruncit fraților să meargă la masă; iar el, luînd toporul, a început să taie lemne. Frații, ieșind după masă, au văzut pe cuviosul egumen tăind lemne. Drept aceea, au luat topoarele și au tăiat atîtea lemne, încît le erau destule pentru multe zile.

Cînd fericitul Nikon, care a călugărit pe Cuviosul și apoi se dusesse din peșteră, s-a întors în Mănăstirea Pecersca, atunci Cuviosul părintele nostru Teodosie, fiind egumen, îl cinstea ca pe un părinte. De multe ori, fericitul Nikon, cosînd cărți - căci era meșter la lucrul legătoriei -, el îi torcea sfoară pentru trebuința lui. Astfel era smerenia și bunătatea acestui bărbat insuflat de Dumnezeu în ostenele de tot felul. Pe lîngă acestea și haina pe care o purta ca egumen era smerită și simplă. Căci purta pe trupul lui o dulamă de păr aspru, iar deasupra aceleia avea altă haină foarte proastă, pe care o purta, ca să nu i se vadă dulama cea de păr, ce era pe el.

Într-o zi, a mers Cuviosul pentru o trebuință oarecare la iubitorul de Hristos domn Izaslav și, cetatea fiind departe, a zăbovit pînă seara. Vrînd el să plece, a poruncit iubitorului de Hristos voievod, ca să-l ducă în căruță la mănăstire. Dar cînd mergea pe cale a văzut vizitiul că este îmbrăcat cu haină proastă și nu socotea că este egumen. Deci, i-a zis: "Monahule, încalecă tu pe cal, ca eu să mă odihnesc în căruță". Cuviosul, îndată s-a sculat cu smerenie, a încălecat pe cal și astfel ducea pe vizitiu culcat în căruță. Uneori

încăleca pe cal, alteori mergea pe jos și când ostenea încăleca iarăși. Luminându-se de ziua au început boierii a merge la voievod și, cunoscând de departe pe Cuviosul, au descălecat de pe cai și i se închinau lui. Atunci Cuviosul a zis vizitiului: "Iată, acum este ziua; scoală-te și încăleacă pe calul tău!"

Văzînd vizitiul pe cei ce se închinau Cuviosului, s-a înspăimîntat, cutremurîndu-se și sculîndu-se, a încălecat pe cal. Șezînd Cuviosul în căruță, mai mult i se închinau cei ce-l întîm-pinau, iar vizitiului care-l ducea, i se făcuse frică mare. Sosind la mănăstire au ieșit înaintea lui toți frații de i s-au închinat pînă la pămînt. Atunci sluga și mai mult s-a înspăimîntat, gîndind: "Cine este acesta, că toți se închină lui?" Deci, Cuviosul, luîndu-l de mîină, l-a dus în trapeză și a poruncit să-i dea de mîncare și de băut și, dăruindu-l, l-a eliberat. Aceasta a spus-o mai pe urmă fraților singur vizitiul, iar Cuviosul n-a spus la nimeni, învățînd în toate zilele pe frați să nu se înalțe întru nimic, că monahul trebuie să fie smerit și să se facă mai mic decît toți.

Printr-o smerenie ca aceea, Cuviosul învăța pe ucenicii săi, ca în tot lucrul să ia mai întîi binecuvîntare de la mai marele lor, că cel ce seamănă lucrurile sale întru binecuvîntare, în dulceață va secera rodirile dintr-însele! Puterea acestei învățături o arăta el astfel. Cînd veneau la dînsul dreptcredincioșii pentru folos, atunci, după dumnezeiasca învățatură, le punea înaintea lor bucate mănăstirești, pîine și linte. Venind odată voievodul Izaslav și gustînd bucate de acelea a zis către cuvios: "Iată, precum știi, părinte, casa mea este plină de toate bunătățile lumii acesteia, dar niciodată n-am mîncat cu așa dulceață ca acum, deși sînt de multe feluri și de preț mare, totuși nu sînt așa dulci ca aceste bucate. Deci, rogu-te, părinte, să-mi spui de unde este această dulceață în bucatele voastre?"

Iar insuflatul de Dumnezeu părintele nostru Teodosie i-a răspuns: "De voiești, bunule stăpîn, să știi acestea, ascultă-mă și-ți voi spune. La noi, cînd frații vor să fiarbă bucate sau să coacă pîine, au rînduiala aceasta: mai întîi merge fratele cel ce slujește la egumen și ia binecuvîntare de la dînsul. Apoi, închinîndu-se înaintea Sfîntului Altar de trei ori pînă la pămînt, aprinde lumînarea din Sfîntul Altar și cu ea aprinde focul în bucătărie sau în pitărie. După aceea, cînd vor să toarne apă în căldare, zice cel ce slujește către cel mai mare: "Binecuvintează, părinte!" Iar el răspunde: "Dumnezeu să te binecuvinteze, frate". Și așa, tot lucrul lor se face cu binecuvîntare; pentru aceasta se preface în dulceață. Iar slugile tale, precum mi se pare, slujesc cîrtind, certîndu-se, și pîrîndu-se unul pe altul; ba încă de multe ori sînt bătuți și de cei mari, așa că tot lucrul lor nu se face fără păcat. De aceea bucatele nu se preface în dulceață". Auzind voievodul acestea, a răspuns: "Cu adevărat, părinte, așa este precum grăiești".

De se întîmpla Cuviosului cîndva, să audă că în mănăstirea sa s-a făcut un lucru fără binecuvîntare și din neascultare, atunci numea lucrul acela partea vrăjmașului și niciodată nu dădea voie ca binecuvîntata lui turmă să guste din vreo mîncare ca aceea, poruncind s-o arunce ori în apă, ori în foc. Astfel s-a întîmplat la praznicul Sfîntului Mare Mucenic Dimitrie, fiind aproape mănăstirea aceluși sfînt. Cînd ieșea Cuviosul cu frații, i-au adus lui de la niște dreptcredincioși pîini foarte frumoase, pe care el a poruncit chelarului să le pună în ziua aceea la masă înaintea fraților. Iar chelarul, neascultînd, s-a gîndit în sine că a doua zi, venind toți frații, le va pune înainte aceste pîini; iar acum cei ce au rămas să mînce pîinea mănăstirii, lucru pe care l-a și făcut.

A doua zi, Cuviosul și toți frații, mergînd la masă și văzînd acele pîini tăiate și puse pe masă, a chemat chelarul și l-a întrebat: "De unde sînt aceste pîini?" Iar el a răspuns: "Sînt aduse de ieri, dar nu le-am dat la masă, de vreme ce erau frați puțini și m-am gîndit ca astăzi să le pun înaintea tuturor". Iar Cuviosul i-a zis: "Mai bine era să nu te îngrijești de ziua viitoare, ci să faci după porunca mea, pentru că Domnul nostru, Care pururea Se îngrijește de noi, ne-ar fi dat cele de trebuință, ba și de mai mari S-ar fi îngrijit". Apoi a poruncit să adune acele bucăți de pîine în coșniță și să le arunce în rîu, iar chelarului i-a dat canon, ca unuia ce nu ascultase și care făcea și alte neascultări.

Văzînd Cuviosul părintele nostru Teodosie cum că îngrijirea pentru mîine și cîștigarea celor vremelnice nu se face de monahi fără o sfătuire oarecare, deoarece această îngrijire este potrivnică făgăduinței lor,

Învăța cu dinadinsul pe frații săi la fapta bună a necîștigării, ca în singur Dumnezeu să se îmbogățească cu credință și cu nădejde, iar nu să nădăjduiască spre avere stricăcioasă. Pentru aceasta, de multe ori umbla prin chilii și de afla la cineva ceva mîncare, haine mai mult decît cele rînduite, sau ceva din averea deșartă, pe acelea le lua și le arunca ca pe o parte a vrăjmașului și a neascultării. Și așa îi sfătuia pe ei: "Nu se cuvine nouă, fraților, fiind monahi și lepădîndu-ne de cele lumești, să luăm avere în chiliile noastre, căci cum vom putea să aducem rugăciune curată lui Dumnezeu, ținînd comoara în chilie noastră? Ci să ne aducem aminte de cuvintele Domnului, Care zice: *Unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră*. Și iarăși: *Nebunule, în această noapte vor să ceară sufletul tău de la tine, iar cele ce le-ai gătit, ale cui vor fi?* Drept aceea, fraților, să fim îndestulați cu haina noastră cea de nevoie și cu hrana cea pusă înainte pe masă, iar în chilii nu se cuvine a avea nimic din acestea, ca astfel, cu toată osîrdia și cu tot gîndul să aducem rugăciune curată lui Dumnezeu".

Cu aceste îndemnări îi învăța pe ei Cuviosul, cu toate blîndețile și cu lacrimi, pentru că era milostiv, blînd, nemînios și avea milă către toți. Și de se slăbea cu inima cineva din necîștigătoarea lui turmă și se ducea din mănăstire, atunci Cuviosul era în mare grijă și mîhnire pentru el și se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi ca să întoarcă înapoi oaia care se despărțise din turmă și nu înceta rugăciunea pînă ce nu se întorcea cel dus.

Și era acolo un frate nerăbdător, care adeseori fugea din mănăstire și cînd se întorcea; atunci Cuviosul îl primea cu bucurie, și zicea: "Nu-l va lăsa pe el Dumnezeu să se sfîrșească afară din această mănăstire. Deși se duce de la noi, însă el își va lua sfîrșitul vieții tot în această mănăstire". Și se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi ca să dea răbdare fratelui. Apoi, după multe ieșiri ale sale, fratele acela s-a întors în mănăstire, rugînd pe Cuviosul să-l primească. Deci, Cuviosul, fiind cu adevărat milostiv, l-a primit ca pe o oaie care venise din rătăcire și l-a rînduit în turma sa. Atunci fratele, aducînd puțină avere pe care o cîștigase lucrînd, căci era lucrător de haine, a pus-o dinaintea Cuviosului. Iar Cuviosul i-a zis: "De voiești să fii monah desăvîrșit, atunci vei lua aceasta și o vei arunca în cuptorul cel aprins, ca pe un lucru venit din neascultare!" Deci, el, care se căia cu adevărat, adunîndu-le toate, le-a dus, după porunca Cuviosului și, aruncîndu-le în cuptor, le-a ars. De atunci el viețuia în mănăstire, petrecînd restul zilelor sale în pocăință și a adormit acolo în pace, după proorocia Cuviosului.

Cuviosul părintele nostru Teodosie, fiind foarte milostiv cu cei săraci, a făcut o curte aproape de mănăstirea sa și a zidit într-însa o biserică a Sfîntului Întîiului Mucenic Ștefan. Acolo a poruncit să petreacă săracii, orbii, șchiopii și neputincioșii, căroră le dădea cele de trebuință din mănăstire și din toată averea monahicească, a zecea parte. Afară de acestea, în toate sîmbetele trimitea un car cu pîini la cei ce erau în temnițe și în lanțuri.

Și nu numai spre cei nevoiași era milostiv Cuviosul părintele nostru Teodosie, ci și spre cei ce făceau strîmbătate mănăstirii lui. Odată, au adus la el pe niște tîlhari prinși în satul mănăstiresc, care merseră să fure. Cuviosul, vîzîndu-i pe ei legați și în necaz, i s-a făcut jale și, lăcrimînd, a poruncit să-i dezlege și să le dea să mănînce și să bea. Apoi i-a învățat să nu facă nimănu strîmbătate, ci cu ale lor osteneli să fie îndestulați. Dîndu-le cele de trebuință, i-a iertat și i-a eliberat în pace. Drept aceea, Cuviosul părintele nostru Teodosie nădăjduia că Domnul îi va păzi de jefuire tîlhă-rească și de este ceva de nevoie, va da robilor Săi. Această nădejde a Cuviosului s-a adevărit prin minunea aceasta.

Înmulțindu-se numărul fraților, Cuviosul Teodosie a fost nevoit să lărgească curtea mănăstirii pentru facerea chiliilor. Și a început a lucra el însuși și cu frații, spre a face ograda mai mare. Într-o noapte întunecoasă, mănăstirea fiind dezgrădită și nepăzită, au venit la ei tîlharii, zicînd că averea lor este ascunsă în palatul bisericesc. Dar, pornind spre biserică, au auzit un glas care cînta înăuntru. Iar ei, socotind că frații fac rugăciunile Pavcerniței, s-au dus, zăbovind puțin în pădurea cea deasă. După aceea, socotind că au sfîrșit cîntarea, au mers iarăși la biserică, dar au auzit din nou același glas și au văzut o lumină preaminunată în biserică, din care ieșea un miros plăcut, pentru că îngerii cîntau într-însa. Iar ei, socotind că frații săvîrșeau cîntarea de miezul nopții, iarăși s-au dus și așteptau pînă ce vor sfîrși cîntarea,

ca apoi, intrînd în biserică, să ia toate cele ce erau într-însa. Și astfel, venind de mai multe ori, au auzit același glas îngeresc. După aceasta a sosit vremea de cîntare a Utreniei, și, după obicei, eclesiarhul a început a lovi în clopot pentru Utrenie.

Tîlharii, auzind aceasta, s-au dus puțin în pădure și se sfătuiău: "Ce să facem? Că, precum mi se pare, a fost o nălucire în biserică. Iată, acum, cînd se vor aduna toți în biserică, noi să mergem și, apucîndu-i pe toți de la ușă, îi vom omorî și vom lua averea lor". Deci, zăbovind puțin pînă ce frații s-au adunat în biserică cu fericitul Teodosie, povățitorul lor, și au început a cînta psalmii Utreniei, atunci tîlharii au năvălit spre biserică. Dar, deodată au văzut o minune înfricoșătoare, că biserica a fost luată de pe pămînt cu cei ce erau într-însa și s-a suit în văzduh, încît nu le era cu puțină a săgeta într-însa. Iar ei, văzînd minunea aceea, s-au temut foarte și, tremurînd, s-au întors la locul lor. De atunci, umilindu-se, s-au făgăduit să nu mai facă tîlhării, iar vătaful lor, venind la Cuviosul Teodosie cu alți trei tovarăși, s-a căit de aceea și i-au mărturisit cele ce se făcuseră. Cuviosul, auzind acestea, a preamărit pe Dumnezeu, Care nu numai a păzit cele de nevoie ale bisericii, dar l-a și mîntuit de la o moarte ca aceea. Apoi, învățîndu-i pe ei pentru mîntuirea sufletului, i-a eliberat, slăvind și mulțumind lui Dumnezeu și Cuviosului.

Încă o minune ca aceasta s-a făcut pentru a doua oară, pe vremea egumeniei celei plăcute lui Dumnezeu a Cuviosului Teodosie, în mănăstirea lui pentru aceeași biserică, cu adevărat păzită de Dumnezeu din cer și stînd singură în văzduh sub acoperămîntul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. S-a întîmplat unuia din boierii iubitorului de Hristos voievod Izaslav, că mergea înainte peste un cîmp, departe ca de cincisprezece stadii de mănăstirea Cuviosului Teodosie, și, deodată, a văzut de departe o biserică stînd sub nori și, spăimîntîndu-se, a alergat cu slugile sale, vrînd să știe, care este acea biserică? Dar cînd a ajuns la mănăstirea Cuviosului Teodosie, atunci el a văzut că biserica s-a pogorît și a stat în mănăstire la locul ei, iar el, bătînd în poartă și deschizîndu-i portarul, a intrat și a spus Cuviosului ceea ce se făcuse. De atunci adeseori mergea la el, îndulcindu-se de cuvintele lui cele insuflate de Dumnezeu și dînd din averea sa pentru rînduiala mănăstirii și pentru împodobirea bisericii celei păzite de Dumnezeu.

Și nu numai pentru biserică s-a descoperit acea minune, ci și pentru moșiile mănăstirii Cuviosului Teodosie. Căci, odată, au fost prinși niște tîlhari, pe care, legîndu-i, îi duceau în cetate la judecătorul, și li s-a întîmplat a trece pe lîngă un sat al mănăstirii Pecersca. Atunci unul din cei legați, clătînd cu capul spre satul acela, zicea: "Într-o noapte am venit în acest sat, ca să furăm și să apucăm toate cele ce sînt într-însul, dar am văzut o cetate foarte înaltă, de care nu am putut să ne apropiem nicidecum". Pentru că a îngrădit bunul Dumnezeu toate moșiile mănăstirești cu rugă-ciunile Cuviosului Teodosie, cel ce a nădăjduit spre Dînsul. El în toate nopțile, făcînd rugăciune, înconjura mănăstirea sa, și cu aceea, ca și cu un zid tare o îngrădea, cum și toate cele stăpînite de dînsul.

Acest cuvios, ținînd egumenia Mănăstirii Pecersca, avea nădejde spre Dumnezeu și spre Născătoarea de Dumnezeu pentru păzirea mănăstirii și pentru înfrumusețarea bisericii. Un boier al voievodului Izaslav, cel mai înainte pomenit, anume Sudislav Gheuevici, iar din Sfîntul Botez numit Clement, mergînd cu voievodul său la război, a făgăduit: "De mă voi întoarce sănătos la casa mea, voi da Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cea din mănăstirea fericitului Teodosie al Pecerscăi doi talanți de aur și voi face o coroană de aur.

Sosind războiul, mulți din amîndouă părțile au căzut. Mai pe urmă vrăjmașul a fost biruit și acel boier împreună cu ai săi s-au întors, uitînd ceea ce a făgăduit. După cîteva zile, pe cînd dormea la amiază, a auzit un glas înfricoșat, chemîndu-l pe nume: "Clemente!" Iar el, deșteptîndu-se, a văzut înaintea sa icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care era în mănăstirea Cuviosului Teodosie și a auzit glas venind de la dînsa: "Pentru ce, Clemente, ceea ce ai făgăduit să-mi dai nu mi-ai dat? Însă, iată, acum îți zic să te sîrguiești a-ți împlini făgăduința ta!" Și îndată icoana s-a făcut nevăzută. Deci, boierul fiind în frică mare, a luat aur cît făgăduise și de îndată a făcut o coroană de aur pentru împodobirea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care le-a adus în Mănăstirea Pecersca, dîndu-le Cuviosului Teodosie.

După câteva zile, acel boier s-a gândit să dea o Evanghelie tot pentru acea mănăstire. Dar, mergând la Cuviosul Teodosie, a ascuns Sfînta Evanghelie sub haină. Apoi, după rugăciune, vrînd ei să şadă, nearătînd boierul Evanghelia, i-a zis Cuviosul: "Frate Clemente, scoate mai întîi Sfînta Evanghelie cea făgăduită Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, pe care o ai sub haina ta, şi atunci vom şede". Auzind aceasta, boierul s-a înspăimîntat de vederea de mai înainte a Cuviosului - căci nimeni nu-i spusese de aceasta -, şi îndată, scoţînd Sfînta Evanghelie, a dat-o în mîinile Cuviosului. Atunci, şezînd, s-a îndulcit de duhovniceşti vorbiri cu dînsul şi s-a întors la casa sa cu mult folos sufletesc.

Astfel, nădejdea sa către Dumnezeu şi împlinirea lipsei în mănăstirea lui, Cuviosul Teodosie le-a încredinţat cu multe minuni, după cum a spus un monah, anume Ilarion, care în toate zilele şi nopţile a scris cărţi în chilia Cuviosului Teodosie, pe cînd el cînta încet Psaltirea şi cu mîinile torcea lînă sau lucra altceva.

Într-o seară, pe cînd ei lucrau, a intrat iconomul Anastasie, spunînd Cuviosului: "Nu am cu ce să cumpăr pentru a doua zi, cele de nevoie la masa fraţilor şi alte trebuinţe". Iar Cuviosul i-a răspuns: "Precum vezi, acum este seară şi ziua de mîine este departe; de aceea mergi şi aşteaptă puţin, rugîndu-te lui Dumnezeu, căci El se va îngriji de noi şi ne va milui precum va voi!" Auzind acestea iconomul, s-a dus; iar Cuviosul, sculîndu-se îndată, a mers în chilia sa cea mai dinăuntru, ca să-şi cînte după obicei pravila sa. Venind după rugăciune, a stat lucrînd lucrul său şi, iată, a venit iarăşi iconomul, spunîndu-i tot aceeaşi. Iar Cuviosul i-a zis: "Nu ţi-am spus oare să te rogi lui Dumnezeu? Iar de dimineaţă, mergînd în cetate la cel ce vinde, vei lua cu împrumut cele de trebuinţă fraţilor. Pe urmă, Dumnezeu făcîndu-ne nouă bine, vom plăti datoria, căci credincios este Cel ce a zis: "Să nu vă îngrijiţi de a doua zi, că nu ne va lăsa pe noi Dumnezeu cu darul Său".

Ieşind iconomul, a intrat un tînăr luminos în haină ostăşească şi, închinîndu-se, a pus pe masă un taler de aur şi îndată a ieşit afară, fără a zice ceva. Iar Cuviosul, sculîndu-se, a luat aurul şi cu lacrimi s-a rugat lui Dumnezeu, mulţumindu-I. Apoi, a doua zi, chemînd pe portar, l-a întreat: "A venit cineva la poartă în noaptea aceasta?" Iar portarul i-a zis: "Cu adevărat n-a venit nimeni, pentru că după apusul soarelui îndată am închis poarta". Atunci Cuviosul, chemînd pe iconom i-a dat talerul de aur, zicîndu-i: "Ce zici, frate Anastasie, că nu ai cu ce cumpăra cele de trebuinţă fraţilor? Deci, ia-ţi aurul şi mergi de cumpără cele de trebuinţă".

Iconomul, cunoscînd darul lui Dumnezeu, a căzut şi i s-a închinat, cerînd iertare. Iar Cuviosul îl învăţa: "Frate, să nu te deznădăduieşti niciodată, ci să te întăreşti în credinţă şi aruncă toată grija ta spre Domnul, că Acela se îngrijeşte de noi, precum voieşti. Deci, să faci astăzi fraţilor ospăţ, că aceasta este cercetarea lui Dumnezeu, şi, cînd ne lipsim vreodată, Dumnezeu iarăşi se îngrijeşte de noi, precum s-a şi făcut".

Într-o zi a venit de asemenea la Cuviosul, chelarul Teodor, spunîndu-i: "Astăzi nu am ce să pun înaintea fraţilor la masă". Răspuns-a lui Cuviosul: "Mergi de aşteaptă puţin, rugîndu-te lui Dumnezeu, că Acela Se îngrijeşte de noi, iar de nu vom fi vrednici, vei fierbe grîu şi, amestecîndu-l cu miere, vei pune fraţilor la masă. Însă să nădăjduim spre Dumnezeu, Care în pustie a dat pîine popoarelor celor nesupuse. Acela şi nouă azi este puternic să ne dea hrană".

Auzind chelarul aceasta, s-a dus; iar Cuviosul se ruga lui Dumnezeu neîncetat. Şi iată, Ioan, cel întîi între boierii voievodului Izaslav, după voinţa lui Dumnezeu, a umplut trei care cu bucate: pîine, peşte, linte, grîu şi miere, trimiţîndu-l la Cuviosul în mănăstire. Iar Cuviosul, văzîndu-le, a preamărit pe Dumnezeu şi a zis chelarului: "Vezi, frate Teodore, că nu ne lasă pe noi Dumnezeu? Numai de am nădăjdui spre Dînsul cu toată inima! Mergi de fă ospăţ fraţilor pentru astăzi, căci aceasta este cercetarea lui Dumnezeu". Aşa s-au veselit Cuviosul şi fraţii la masă cu veselie duhovnicească, mulţumind lui Dumnezeu, că nu este lipsă celor ce se tem de El. Iar Dumnezeu făcea din destul asemenea faceri de minuni în locaşul lui, cu rugăciunile Cuviosului.

Într-una din zile a venit la Cuviosul Teodosie preotul din cetate, cerînd vin spre slujirea dumnezeieștii Liturghii. Și îndată, Cuviosul, chemînd pe iconomul bisericii, i-a poruncit să umple vasul preotului cu vin. Iar el a răspuns: "Puțin am, abia de trei sau de patru Sfinte Liturghii!" Iar Cuviosul i-a zis: "Dă-i omului acesta tot vinul ce îl avem, iar de noi Se va îngriji Dumnezeu!" Iconomul, ducîndu-se, n-a ascultat porunca Sfîntului și a turnat preotului puțin vin în vas, oprind numai pentru a doua zi la dumnezeiasca slujbă. Iar preotul, luîndu-l, l-a arătat Cuviosului. Atunci Cuviosul, chemînd pe iconom, i-a zis: "Au nu ți-am spus să-i dai tot vinul și pentru ziua de mîine să nu te îngrijești? Pentru că Dumnezeu nu va lăsa fără slujbă biserica Maicii Sale pe ziua de mîine; ci încă și acum ne va da nouă vin destul!" Și așa, iconomul, mergînd, a dat tot vinul preotului și l-a eliberat pe el.

Deci, pe cînd era după cină, după proorocia Cuviosului, au adus trei care cu buți pline de vin, de la o mare jupîneasă din casa iubitorului de Hristos domn Vsevolod. Iconomul bisericii, văzînd aceasta, a preamărit pe Dumnezeu, minunîndu-se de proorocia Cuviosului Teodosie, care a zis: "Într-această zi ne va trimite nouă Dumnezeu vin din destul", precum s-a și întîmplat.

Același iconom bisericesc a văzut altă minune, ce s-a făcut cu rugăciunile Cuviosului, asemenea acesteia.

Odată, la ziua praznicului Adormirii Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, lipsind untdelemnul trebuincios la candelile ce luminau în biserică, s-a gîndit iconomul bisericii ca din semințele pămîntu-lui să stoarcă ulei și de acela să toarne în candelile și să le aprindă. De aceea, întrebînd pe Cuviosul Teodosie, iar el neoprindu-l de la una ca aceasta, a făcut așa, precum s-a gîndit. Dar cînd voia să toarne uleiul acela în candelile, a văzut un șoarece mort căzut în el.

Atunci, degrabă mergînd, a spus Cuviosului, zicînd: "Cu toate că am acoperit bine vasul cu uleiul acela, totuși nu știu pe unde a intrat un șoarece și s-a înecat acolo". Iar Cuviosul, cunoscînd că cu dumnezeiasca purtare de grijă s-a făcut aceasta, a zis iconomului: "Se cade nouă, frate, să nădăjduim spre Dumnezeu, că puternic este să ne dea nouă cele de trebuință, iar, necrezînd, să nu facem un lucru care nu se cade. Ci mergi de varsă uleiul acela pe pămînt și așteaptă puțin, rugîndu-ne lui Dumnezeu, că El are să ne dea în această zi untdelemn din destul". Apoi, iconomul, ascultînd porunca și Cuviosul rugîndu-se, cînd era ceasul de Vecernie, unul din cei bogați a adus un vas foarte mare plin cu unt-delemn, pe care văzîndu-l Cuviosul, a preamărit pe Dumnezeu că așa degrabă a auzit rugăciunea lui. Drept aceea a umplut candelile toate și încă a mai rămas untdelemn destul. Și astfel, au făcut a doua zi praznic luminat Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu.

Din unele minuni ca acestea, care, cu rugăciunile Cuviosului Teodosie, se împlinea lipsa, a fost și aceasta: Iubitorul de Hristos domn Izaslav, care avea cu adevărat dragostea lui Hristos către Cuviosul Teodosie, venea adeseori la el, îndulcindu-se de cuvintele lui cele curgătoare ca mierea. Într-una din zile, voievodul, venind la Cuviosul Teodosie, a zăbovit la dumnezeiasca vorbire pînă la vremea cîntării Vecerniei. Și, iată, deodată, Dumnezeu voind așa, o ploaie mare a căzut. Iar Cuviosul, văzînd o vărsare de apă ca aceea, a chemat chelarul și i-a poruncit să pregătească bucate pentru cina voievodului. Chelarul a zis: "Părinte, nu am must de băut pentru voievod și pentru cei ce sînt cu ei". Iar Cuviosul i-a zis: "Oare nici cît de puțin nu ai?"

Răspuns-a chelarul: "Cu adevărat, părinte, nu am nici o picătură, încît și vasul în care era băutura aceea, l-am răsturnat deșert și l-am pus cu vana în jos". Iar Cuviosul Teodosie, fiind plin de darul lui Dumnezeu după numele său, i-a zis: "Iată, mergi după cuvîntul meu, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, și vei afla mied în vasul acela". Iar el, crezînd, a mers după cuvîntul Cuviosului și a aflat vasul așezat drept și plin de mied. Văzînd el aceasta și înfricoșîndu-se, degrabă a mers și a spus Cuviosului ceea ce se făcuse. Și i-a zis Cuviosul: "Taci, fiule, și nu spune nimănui de aceea, ci iute du-te și adu voievodului și celor cu el cît va fi de trebuință; încă și fraților să dai dintr-acela, pentru că aceasta este binecuvîntarea lui Dumnezeu!" După aceasta, încetînd ploaia, voievodul s-a dus la casa sa, iar în mănăstire a fost atîta binecu-vîntare, încît multă vreme frații s-au îndestulat cu acea băătură.

Odată a venit la același cuvios mai-marele pitarilor și i-a spus: "Nu am făină din care să fac pâini, fraților". Răspuns-a Cuviosul: "Mergi și caută în hambar, doar vei afla în el cumva puțină făină, pînă ce iarăși Dumnezeu Se va îngriji de noi". Iar el a zis către Cuviosul: "Adevărul îți spun, părinte, că eu singur am șters racla și nu mai este nimic în ea, decît într-un unghi puține tărîțe, ca trei sau patru pumni". Cuviosul i-a zis: "Să mă crezi, fiule, că puternic este Dumnezeu, să ne îndestuleze pe noi cu făină și dintr-acele puține tărîțe, precum pe vremea lui Ilie a făcut acelei văduve, căreia i-a înmulțit făina, dintr-un pumn ce avea, încît s-a hrănit aceea cu fiul ei în vreme de foamete, pînă ce s-a făcut îndestulare. Pentru că acum este tot același Dumnezeu, Care este puternic și Care asemenea poate să ne facă și nouă din puțin mult; deci, mergi și caută, doar va fi binecuvîntarea lui Dumnezeu la locul acela".

Iar el, auzind aceasta, în urma rugăciunilor Cuviosului Teodosie s-a dus. Și cum a intrat în hambar, a văzut racla, care mai înainte era goală, fiind plină de făină, încît se vărsa pe pămînt pe deasupra. Și îndată s-a înspăimîntat, văzînd acea preaslăvită minune și, întorcîndu-se, a spus Cuviosului; iar cuviosul i-a zis: "Mergi, frate, și nu spune nimănui de aceasta și să faci pîine după obicei, pentru că, iată, cu rugăciunile cuvioșilor fraților noștri, Dumnezeu a trimis la noi mila Sa".

Pentru aceste multe faceri de bine dumnezeiești, Cuviosul părintele nostru Teodosie mulțumea lui Dumnezeu cu lacrimi în rugăciunile sale, și în toate nopțile petrecea fără de somn, plecîndu-și genunchii pînă la pămînt. Acestea le-au aflat iconomii bisericii, care, mergînd mai înainte de cîntarea Utreniei la chilia lui ca să ia binecuvîntare, îl auzeau totdeauna rugîndu-se și plîngînd mult și, adeseori, bătîndu-se cu capul de pămînt, iar cînd Cuviosul auzea zgomot, îndată tăcea, făcîndu-se că doarme, pînă ce bătea de trei ori cel ce zicea: "Binecuvîntază, părinte".

Atunci el, deșteptîndu-se ca din somn, răspundea: "Dumnezeu să te binecuvînteze". Apoi, mai înainte de toți se afla în biserică, și așa făcea în toate nopțile. Afară de aceasta el se nevoia și cu alte feluri de osteneți în vremea egumeniei sale. Pentru că nimeni nu l-a văzut vreodată zăcînd pe coastele sale, și, cînd voia să se odihnească pentru neputința trupească, după cîntarea Pavecerniței, atunci, șezînd, dormea puțin și îndată, după aceea pleca la cîntarea cea de toată noaptea. Asemenea, nu l-a văzut niciodată turnîndu-și apă pe trupul său, ci își spăla numai mîinile și fața. Iar cînd frații aveau ospăț, el mîncea pîine uscată, verdețuri fierte fără unsoare și bea numai apă. Dar niciodată nu s-a văzut la masă mîhnit, ci totdeauna avea fața veselă, nu de bucate, ci de darul lui Dumnezeu care întărea inima lui.

În toți anii, la postul Sfințelor Paști, se ducea Sfîntul Teodosie în peșteră, unde s-a pus după aceea și cinstitul lui trup. Acolo se închina singur, pînă ce venea Duminica Floriilor. Iar vineri, mai înainte de duminica aceea, în vremea Vecerniei ieșea din peșteră și venea la frați. De multe ori și din peștera aceea, în care îl știau frații că se închină, se ducea noaptea, neștiut de nimeni, la un sat mănăstiresc și petrecea acolo în altă peșteră ascunsă, rugîndu-se lui Dumnezeu. De acolo ieșea tot noaptea, mai înainte de vinerea dinaintea Duminicii Floriilor și venea în peștera cea dintîi. Și așa ieșea la frați în vinerea aceea, încît toți socoteau, că acolo a petrecut el toate zilele postului.

Multe necazuri și năluciri îi făceau cuviosului în peșteră duhurile cele rele. Dar, Dumnezeu i-a dat putere nevăzută spre biruința lor, încît nefiind izgonit nicidecum de acele duhuri, petrecea într-o peșteră așa de întunecoasă, netemîndu-se de mulțimea stăpîniilor întunericului, ci stătea cu tărie ca un bun ostaș al lui Hristos. Cu rugăciunea și cu postul i-a gonit de la sine și nu îndrăzneau să se apropie de dînsul, ci îi făceau năluciri numai de departe.

Odată, după cîntarea Pavecerniței, vrînd să se odihnească puțin, iată, aude în peșteră glas de strigare, de la mulțimea diavolilor, ca și cum unii mergeau în căruțe, alții băteau în timpane, iar alții cîntau din fluier. Și așa toți chiuiau, încît se cutremura peștera. Auzind Cuviosul acestea toate, nu se temea, nici nu se înspăimînta, ci însemnîndu-se cu semnul Sfîntei Cruci și sculîndu-se, a început să cînte Psaltirea și îndată s-a făcut nevăzut acel cutremur și chiot. După rugăciune se auzea iar glas de nenumărați diavoli. Deci, sculîndu-se iarăși Cuviosul, cînta psalmi și acel glas iar se stîngea. Așa în multe zile și nopți îi făceau lui

supărare duhurile cele rele, nedîndu-i pace să se odihnească, pînă ce, cu darul lui Dumnezeu, i-a biruit pe ei desăvîrșit și a luat putere asupra lor, încît acum și de departe nu îndrăzneau să se apropie de acel loc unde făcea Cuviosul rugăciune, ci fugeau de dînsul, lucru care s-a adevărit prin multe minuni.

În casa unde se făcea pîinea pentru hrana fraților, diavolii făceau multe supărări, uneori vârsîndu-le făina, alteori răspîndindu-le aluatul cel pus spre facerea pîinii, făcîndu-le și alte rele. Atunci, mergînd mai marele pitarilor a spus aceasta Cuviosului Teodosie. Deci, mergînd el în casa aceea și închizînd ușa după sine, a petrecut într-însa pînă la Utrenie, făcînd rugăciuni, și din acel ceas nu s-au mai arătat diavoli în acel loc și nu le-a mai făcut nici o supărare.

Într-o zi, a venit la Cuviosul un frate de la un sat mănăstiresc, spunîndu-i: "În grajdul unde închidem dobitoacele este un locaș de diavoli, care fac multe supărări, nelăsînd dobitoacele să mănînce. De multe ori preotul face rugăciuni, stropind locul acela cu apă sfințită, dar fără de nici un folos. Atunci Cuviosul, intrarmîndu-se cu rugăciunea și cu postul, a mers în satul acela și, fiind seară, a intrat în grajd și închizînd ușa a petrecut acolo, făcînd rugăciuni pînă a doua zi. Din ceasul acela nu s-au mai arătat diavoli în acel loc și nimănui din acel sat nu i-au mai făcut supărare.

Nu numai singur Cuviosul biruia puterea diavolească, ci de auzea că vreunul din frați avea supărare de nălucirile diavolești, pe acela îl învăța să nu umble din loc în loc, ci să se intrarmeze cu postul și cu rugăciunea, chemînd pe Dumnezeu spre biruirea diavolilor.

Grăia și aceasta către dînșii: "Asemenea mi se făcea și mie la început. Că într-o noapte, pe cînd cîntam în chilie psalmii obișnuiți, un cîine negru stătea înaintea mea, încît nu puteam a mă închina. Stînd el mult, am vrut să-l lovesc și s-a făcut nevăzut. Atunci atîta frică și cutremur m-a cuprins, încît voiam să fug din acel loc, de nu mi-ar fi ajutat Domnul. Deșteptîndu-mă puțin din spaimă, am început cu osîrdie a mă ruga lui Dumnezeu și a face adeseori închinăciuni. Și astfel a fugit de la mine acea frică, încît din ceasul acela nu mă mai tem de nălucirile drăcești, deși se arată înaintea ochilor mei.

Unul din frați, anume Ilarion, povestea: Multă supărare îmi făceau diavolii în chilie, căci noaptea cînd mă culcam, venea mulțime de diavoli, care mă apucau de păr și, călcîndu-mă, mă trăgeau, iar alții, ridicîndu-mi peretele, ziceau: "Pe aici să-l tragem, ca să-l sugrumăm cu peretele". Și așa îmi făceau în toate nopțile. Eu, neputînd să rabd acestea mai mult, am spus Cuviosului Teodosie și voiam să mă duc din acel loc în altă chilie. Dar Cuviosul mi-a zis: "Nu te duce, frate, ca nu cumva să se laude întru tine diavolii, că, biruindu-te, ai fugit. Căci mai mare răutate vor începe să-ți facă, ca cei ce au luat putere asupra ta. Ci roagă-te lui Dumnezeu cu osîrdie în chilia ta. El, văzîndu-ți răbdarea ta, îți va da biruință asupra lor, încît ei nici nu vor mai îndrăzni a se apropia de tine".

Iar eu iarăși am zis către dînsul: "Rogu-mă ție, părinte, că de acum nu voi să mai petrec în chilia aceea nicidecum, pentru mulțimea diavolilor ce locuiesc într-însa". Atunci Cuviosul a făcut spre mine semnul Crucii și mi-a zis: "Mergi, frate, în chilia ta; de acum nici o supărare nu-ți vor mai face viclenii diavoli și nici nu-i vei mai vedea". Eu, crezînd, m-am închinat Cuviosului și am plecat. De atunci acele duhuri viclene n-au mai îndrăznit a se apropia de chilia mea, fiind gonite cu rugăciunile Cuviosului Teodosie.

Pe lîngă această bărbăție împotriva vrăjmașilor celor nevăzuți, a adăugat Cuviosul Teodosie și bărbăția împotriva vrăjmașilor celor văzuți ai lui Dumnezeu. El avea un obicei ca acesta, că de multe ori, sculîndu-se noaptea în ascuns de toți, ieșea la evrei și cu bărbăție îi dovedea pentru Hristos, ocărîndu-i și mustîrîndu-i ca pe niște lepădători de lege și îi numea pe ei ucigași de Dumnezeu, pentru că dorea mult ca, pentru mărturisirea credinței cea întru Hristos, să fie ucis ca un adevărat următor al Lui; iar mai ales de aceea, de care și Însuși Hristos a fost ucis.

Acest viteaz mărturisitor, pe lîngă dorința aceasta, voia să pătimească și pentru mărturisirea dreptății, precum s-a adevărit astfel: În zilele egumeniei lui a fost o tulburare de la vrăjmașul cel fără de trup,

domnul întunericului, între cei trei frați după trup, voievozi ai Rusiei, în acest mod: Cei doi frați, Svetoslav, voievodul Cernigovului și Vsevolod, voievodul Pereaslavei, au făcut război nedrept asupra fratelui lor mai mare, iubitorul de Hristos Izaslav, voievodul Kievului, pe care, bătându-l, l-au izgonit din Kiev, cetatea scaunului, și ei înșiși au venit la Kiev și au trimis la Cuviosul Teodosie, poftindu-l să vină la ei la prânz. Dar, Cuviosul, cu îndrăzneală, le-a răspuns: "Nu mi se cade mie a merge la masa nedreptății, ca la masa Izabelei!"

Apoi, Vsevolod, ducându-se la stăpînirea sa în Pereaslav, iar Svetoslav, șezînd în Kiev la domnia lui Izaslav, Cuviosul Teodosie a început a-l muștra neîncetat pe voievodul Svetoslav, ca pe cel ce cu nedreptate a șezut pe scaunul fratelui său. De multe ori îl ocăra înaintea celor ce veneau la el la mănăstire, rugîndu-i pentru aceea ca să-i spună lui. Iar după aceea i-a trimis o scrisoare foarte muștrătoare, în care a scris aceasta: "Glasul sîngelui fratelui tău celui de un pîntece cu tine, strigă către Dumnezeu asupra ta, ca sîngele lui Abel asupra lui Cain". Și i-a pomenit pe alți mulți din cei vechi, nedrepti, urîtori și de frați gonitori, pentru învățarea lui. Iar voievodul Svetoslav, citind scrisoarea aceea, s-a mîniat foarte, aruncînd-o la pămînt. Și de atunci, Cuviosul Teodosie a fost vestit că va fi osîndit la surghiun. Pentru aceasta frații din mănăstire, fiind în mare mîhnire, rugau pe Cuviosul să înceteze de a-l mai muștra pe voievod.

Asemenea, venind și mulți boieri și spunîndu-i de mînia voievodului, îl sfătuiă să nu se împotrivescă lui, și-i ziceau: "Iată, voievodul o să te trimită în surghiun pentru aceasta". Iar Cuviosul, auzind că-i spuneau de surghiunie, s-a bucurat cu duhul și a zis: "De aceasta mă bucur, fraților, nimic mai fericit nu mi este în viața aceasta, decît a fi izgonit, pentru dreptate, pentru care sînt gata ori la surghiun, ori la moarte". Și de atunci, mai mult a început a-l ocări pe voievod pentru ura contra fratelui său, dorind foarte mult să fie surghiunit.

Însă, voievodul, deși se mîniase foarte tare, n-a îndrăznit să facă Cuviosului nici un rău, știindu-l că este drept și sfînt; pentru care și mai mult dușmănea pe voievodul Izaslav, fratele său, că are un luminător ca acela în stăpînirea sa. După aceasta, Cuviosul Teodosie, fiind rugat mult de frați și de boieri și înțelegînd că nimic nu sporește asupra voievodului cu cuvintele sale aspre, a încetat de a-l muștra. Și de atunci s-a gîndit ca prin rugăciune să-l îndemne pe el, ca să întoarcă stăpînirea sa fratelui său.

Nu după multe zile voievodul Svetoslav, înștiințîndu-se de schimbarea Cuviosului Teodosie, s-a bucurat și a trimis la el, rugîndu-l, oare îi va da lui voie să vină la mănăstire sau nu? Acela, neoprindu-l, voievodul a venit bucuros cu boierii în mănăstirea lui. Iar Cuviosul cu frații, ieșind din biserică, l-au întîmpinat cu cinste, închinîndu-se cu toții aceluia. Iar voievodul, sărutînd pe Cuviosul, i-a zis: "Iată, părinte, nu îndrăzneam să vin la tine, socotind că mîniindu-te asupra mea, nu mă vei primi în mănăstirea ta". Iar Cuviosul i-a răspuns: "Și ce sporește, bunule stăpîn, mînia noastră asupra stăpînirii tale? Dar, se cade nouă a muștra și a grăi cele spre mîntuirea sufletului, iar vouă se cuvine a le asculta pe acelea".

Apoi, intrînd în biserică, a făcut rugăciuni și, după rugăciune, începînd a grăi din dumnezeieștile scripturi, îl învăța mult pentru dragostea fratelui. Iar voievodul, asemenea, multă pricină aruncă asupra fratelui său. Și astfel, după multă vorbă folositoare de suflet, voievodul s-a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu că s-a învrednicit a vorbi cu un bărbat ca acesta. Și de atunci adeseori venea la el. După aceea, de multe ori însuși Cuviosul Teodosie mergea la acest mare voievod Svetoslav, aducîndu-i aminte de frica lui Dumnezeu și de dragostea către fratele său.

Într-una din zile Cuviosul a mers la voievod și a văzut pe mulți înaintea lui, cîntînd în diferite glasuri de muzici și toți veselindu-se. Iar Cuviosul, șezînd aproape de voievod și privind în jos, i-a zis: "Oare așa va fi și în veacul cel viitor?"

Voievodul, umilindu-se, a lăcrimat puțin și a poruncit ca îndată să înceteze cîntările. De atunci, dacă porunca cîndva aceluia să cînte și auzea de venirea Cuviosului, totdeauna le porunca să înceteze de-a cînta. De multe ori, cînd voievodul afla de venirea Cuviosului, ieșea înaintea ușilor casei și îl întîmpina cu

bucurie. Odată, venind Cuviosul, voievodul i-a zis cu bucurie: "Iată, părinte, îți spun adevărul, că de mi-ar spune cineva că tatăl, cel ce m-a născut, a înviat din morți, nu m-aș bucura așa precum mă bucur de venirea ta și nu m-aș teme de acela așa, ca de cuviosul tău suflet".

Deci, Cuviosul i-a zis: "De este așa precum grăiești, apoi să împlinești cererea mea și să întorci fratelui tău scaunul, pe care binecredinciosul tău tată i l-a dat". Iar voievodul pentru aceasta a tăcut, neștiind ce să răspundă; că aflând de mult îl aprinsese vrăjmașul cu mînie asupra fratelui, încît nici nu voia să audă de el. Însă, Cuviosul Teodosie, în toate zilele și nopțile se ruga lui Dumnezeu pentru iubitorul de Hristos domn Izaslav. La ecteniile bisericesti a poruncit să-l pomenească, ca pe cel după lege domn al scaunului Kievului și frate mai mare; iar pe acesta, ca unul ce nu șezuse după dreapta lege pe scaunul acela, a poruncit ca multă vreme să nu-l pomenească în mănăstirea sa. Dar în cele din urmă, fiind rugat de frați, a poruncit ca și pe acesta să-l pomenească, însă mai întâi pe Izaslav, iar pe urmă pe Svetoslav.

Fericitul Nikon, cel mai sus pomenit, care ajuta întru toate Cuviosului Teodosie, fiind călugărit de el, văzînd o tulburare ca aceea între domniile Rusiei, s-a dus a doua oară cu doi monahi din Mănăstirea Pecersca, în ostrovul Tmutoracan, unde a zidit o mănăstire, iar Cuviosul Teodosie a rămas la celelalte osteneli fără de el.

Cuviosul părintele nostru Teodosie, fiind plin din destul de fapte bune și umplîndu-se mănăstirea sa cea veche cu frați, pe care acum nu-i mai încăpea, a început a purta grijă, rugîndu-se lui Dumnezeu cu osîrdie, ca să mute mănăstirea în alt loc mai larg, și să zidească o biserică mai mare de piatră, întru numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Dumnezeu arăta că este bineprimită rugăciunea lui și locul spre mutare și întemeierea bisericii celei mai mari de piatră și o preamărea cu minuni ca acestea:

Un om dreptcredincios și temător de Dumnezeu, pe cînd mergea pe deal, alături de biserică cea veche a Pecerscâi, pe o noapte întunecoasă, iată, a văzut în mijlocul luminii celei mari, care strălucea numai deasupra mănăstirii, că se arăta Cuviosul Teodosie, stînd înaintea bisericii cu mîinile ridicate spre cer și rugîndu-se lui Dumnezeu. Privind el și minunîndu-se, iată, altă minune s-a arătat: O văpaie foarte mare ieșind din vîrfurile bisericii și făcîndu-se un curcubeu, a trecut la alt deal, unde mai în urmă Cuviosul Teodosie a zidit din piatră biserică cea nouă. Văpaia aceea stătea ca un curcubeu, cu un capăt pe vîrfurile bisericii celei vechi, iar cu altul pe locul celei noi. Această minune a spus-o omul acela cu adevărat în mănăstirea Cuviosului Teodosie.

Într-o noapte, oamenii care locuiau aproape de acel loc, au auzit un glas de nenumărați cîntăreți, iar ei, sculîndu-se din așternuturile lor, au ieșit de prin case și, stînd la un loc înalt, priveau de unde se aude acel glas. Și, iată, strălucea o lumină mare deasupra mănăstirii celei vechi a Pecerscâi și în lumina aceea au văzut ieșind din biserică o mulțime de monahi, mergînd la locul cel nou. Unii duceau icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, alții, mergînd în urmă, aveau în mîini lumînări aprinse, iar înaintea tuturor mergea părintele și povățuitorul lor, Cuviosul Teodosie. Ajungînd la locul acela, au făcut cîntare și rugăciuni; după aceea, cîntînd, s-au întors înapoi și au intrat în biserică cea veche. Aceasta au văzut-o și au spus-o mulți oameni, de vreme ce nici unul din frați nu era acolo, care au cunoscut cu adevărat că au văzut pe îngeri ieșind și intrînd.

Cînd se zidea temeliea cea minunată de piatră a bisericii Mănăstirii Pecersca, în locul cel însemnat de Dumnezeu din cer, atunci Cuviosul Teodosie singur s-a ostenit, căci în toate zilele mergea la acel lucru, privind cu sîrguință și pe cît putea ajuta și la lucru. El, purtînd haină proastă, nu-l socotea nimeni că este egumen, ci numai un ascultător din cei mai mici.

Într-o zi, pe cînd Cuviosul mergea la lucrătorii cei ce zideau biserică, l-a întîmpinat o văduvă năpăstuită de judecător și l-a întrebat: "Părinte, rogu-te, spune-mi, este în mănăstire egumenul vostru?" Răspuns-a Cuviosul: "Ce trebuință ai cu dînsul, că este un om păcătos". Dar femeia i-a zis: "De este păcătos nu știu, numai aceasta știu că pe mulți izbăvește de necaz și de ispită; pentru aceasta și eu am venit, rugîndu-mă

să-mi ajute și mie, fiind năpăstuită fără dreptate de judecător". Cuviosul, înștiințându-se de pricina năpăstuirii ei, îi era jale și a zis către dînsa: "Femeie, mergi la casa ta, iar cînd va veni egumenul nostru, eu îi voi spune despre tine și el te va izbăvi de necazul tău!" Auzind femeia aceasta, s-a dus acasă, iar Cuviosul a mers la judecător și, vorbind pentru dînsa, a izbăvit-o de tiranie și i-a dat toate cu cîte era năpăstuită de dînsul.

Cu niște lucruri ca acestea și cu altele vrednice cerului a ajutat Cuviosul Teodosie la facerea bisericii Mănăstirii Pecersca, cea asemenea cu cerul, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care, deși nu a terminat-o desăvîrșit, însă după moarte, cu rugă-ciunile sale cele către Dumnezeu, ajută Cuviosului Ștefan, care a luat egumenia după dînsul, spre a termina lucrul lui desăvîrșit.

Cuviosul părintele nostru Teodosie, trăind cu dumnezeiască plăcere, a ajuns la sfîrșitul vieții. Și, știindu-și mai dinainte cea către Dumnezeu ducere a sa și ziua odihnei sale, a poruncit să se adune toți frații, nu numai cei ce erau în mănăstire, ci și cei de pe la moșii sau de la alte trebuințe și toți slujitorii, pe care i-a învățat să petreacă fiecare în slujba cea încredințată lui cu toată osîrdia și frica de Dumnezeu și să se silească toți a cîștiga mîntuirea sufletului și viața cea plăcută lui Dumnezeu. Îi mai învăța sîrguința și starea cea cu frică în biserică, despre dragoste și supunere, nu numai către cei mai bătrîni, ci și către cei de o vîrstă cu ei. Și, zicîndu-le Cuviosul Teodosie acestea, i-a binecuvîntat și i-a eliberat.

Apoi a venit dreptcredinciosul domn Svetoslav spre cercetarea cuviosului, iar el, deschizîndu-și gura sa care vărsa dar, a început a-l învăța despre dreapta credință, cum să o păzească și să aibă grijă de sfințele biserici. Și pe lîngă acestea a zis: "Mă voi ruga Domnului Dumnezeu și Preacuratei Maicii Lui pentru dreapta credință a ta, ca să-ți dea stăpînire pașnică și netulburată. Și, iată, încredințez dreptei tale credințe, această sfîntă mănăstire a Pecerscâi, casa Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care singură a voit a o zidi.

După aceea, Cuviosul Teodosie, din răceală fiind cuprins de boală și aprinzîndu-se cu fierbințeală și fiind slăbit foarte mult, s-a culcat pe patul în care nu se culcase niciodată și a zis: "Voia lui Dumnezeu să fie și pentru mine, așa după cum va voi El. Și mă rog Ție, Stăpîne al meu Iisuse Hristoase, să fii milostiv sufletului meu, ca să nu-l întîmpine pe el vicleșugul duhurilor potrivnice, ci să-l primească îngerii Țăi, cei ce ne trec prin vămile cele întunecoase și ne duc la lumina milostivirii Tale".

Zicînd acestea, a tăcut. Iar frații erau în mare necaz și mîhnire, neputînd el să grăiască de trei zile, nici să-și deschidă ochii, încît multora li se părea că a murit, de n-ar fi văzut încă puțină suflare într-însul.

După trei zile s-a sculat Cuviosul din pat și, adunîndu-se toți frații, le-a grăit: "Fraților și părinților, iată acum vremea vieții mele se sfîrșește, precum mi-a arătat Domnul în peșteră în zilele de post. Deci, doresc să vă sfătuiți între voi pe cine voiți să vă pun egumen în locul meu". Auzind frații acestea, au căzut în mare mîhnire și plîngere și, ieșind ei afară, s-au sfătuit cu toții, ca pe Ștefan iconomul bisericii, să-l numească egumen. Apoi, în altă zi, chemînd Cuviosul pe toți frații, le-a grăit: "Ce gîndiți, fiilor, cine este vrednic ca să fie egumen?" Ei toți au zis: "Ștefan este vrednic!" Atunci Cuviosul Teodosie, chemînd pe Ștefan, l-a binecuvîntat a fi egumen în locul său, zicîndu-i: "Iată, fiule, îți dau mănăstirea s-o păzești cu luare aminte și, precum am rînduit în slujbe, așa să ții obiceiurile mănăstirești. Rînduiriile să nu le schimbi, ci toate să le faci după așezarea și rînduiala mănăstii-rească". Iar pe frați i-a învățat să i se supună lui și așa i-a eliberat, făcîndu-le cunoscută ziua morții sale, zicînd: "Sîmbătă, cînd va răsări soarele, sufletul meu va ieși din trup!" După aceasta, chemînd pe Ștefan singur, îl învăța pentru păstoria sfintei turme, iar el nu se despărțea de Cuviosul Teodosie, slujindu-i acolo cu smerenie, căci slăbise mult de boală.

Sosind sîmbăta și luminîndu-se de ziuă, Cuviosul a trimis și a chemat la el pe toți frații și astfel, pe rînd i-a sărutat pe toți cu dragoste, plîngînd și tînguindu-se de despărțirea de un păstor așa de bun. Apoi le-a zis: "Iubiții mei frați, iată cu dragoste v-am sărutat pe toți, căci mă duc la Stăpînul meu Iisus Hristos. Iată

acum egumenul vostru, pe care singuri l-ați ales. Pe acesta să-l aveți părinte duhovnicesc, pe acesta să-l ascultați și după porunca lui toate să le faceți cu plăcere dumnezeiască. Iar Dumnezeu, Care a făcut toate bunătățile cu cuvântul și cu înțelepciunea Sa, să vă binecuvinteze și să vă păzească de primejdia vicelanului vrăjmaș și să păzească credința voastră tare și nemișcată într-un gând și într-o dragoste, pînă la cea din urmă suflare. Apoi vă mai rog și vă jur, ca haina în care sînt acum, cu aceasta să mă puneți în peșteră, unde petreceam în zilele cele de post; nici să nu spălați săracul meu trup și nimeni din oamenii mireni să nu mă vadă îngropîndu-mă, ci numai voi singuri să îngropați trupul meu, în locul ce s-a zis mai înainte.

Acestea auzindu-le frații din gura Sfîntului Teodosie, plînsese și lacrimi ieșeau din ochii lor, iar Cuviosul iarăși mîngîindu-i, le zicea: "Iată, mă fîgăduiesc vouă, fraților și părinților, că deși mă duc cu trupul de la voi, cu sufletul totdeauna voi fi cu voi". Apoi, după cuvintele acestea i-a trimis afară pe toți, nelăsînd pe nici unul la el. Iar unul din frați, care îi slujea totdeauna, făcînd pe dinafară o gaură mică, privea prin ea la dînsul; și a văzut pe Cuviosul sculîndu-se și căzînd cu fața la pămînt. Și se ruga cu lacrimi milostivului Dumnezeu pentru mîntuirea sufletului său, chemînd în ajutor pe toți sfinții, dar mai ales pe Preasfînta Stăpîna noastră Născătoare de Dumnezeu, căreia îi încredința turma sa și locul acela.

După rugăciune s-a culcat pe patul său. Apoi, odihnindu-se puțin, a căutat spre cer și, avînd fața veselă, cu mare glas a zis: "Binecuvîntat este Dumnezeu! Dacă este așa, apoi de acum nu mă tem; ci mai ales, bucurîndu-mă, mă voi duce din lumea aceasta!" Precum este înțeles, o oarecare arătare văzînd, a grăit acestea. Apoi s-a culcat cu rînduială, întinzîndu-și picioarele și punînd mîinile pe piept în chipul crucii. Așa și-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu și s-a adăugat în ceata Sfinților Părinți, în anul de la zidirea lumii 6582, iar de la nașterea lui Hristos 1074, în trei zile ale lunii mai, într-o sîmbătă, precum singur a proorocit, pe cînd răsărea soarele.

Atunci, frații au făcut deasupra lui plîngere mare și, luînd sfîntul lui trup, l-au dus în biserică, săvîrșind obișnuitele rugăciuni și cîntări pentru cel mort. Deci, îndată, după o dumnezeiască arătare, mulțime de popor a venit cu osîrdie și toți așteptau înaintea porților mănăstirești, pînă ce vor duce trupul Cuviosului Teodosie la peșteră spre îngropare. Iar frații, încuind porțile, nu lăsau pe nimeni, așteptînd pînă ce se va risipi poporul, ca atunci să îngroape trupul Cuviosului, precum le poruncise. Și, îndată, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, cerul s-a acoperit fără de veste cu nori și a căzut o ploaie mare; și astfel s-au dus aceia. Apoi ploaia a încetat și soarele a strălucit iarăși. Atunci frații, ducînd trupul Cuviosului la peșteră, l-au pus în ea cu cinste.

În acea vreme voievodul Svetoslav, fiind aproape de Mănăstirea Pecersca a văzut deasupra ei un stîlp de foc de la pămînt pînă la cer, încît din aceea el a priceput moartea Cuviosului și a zis către cei ce erau cu el: "Iată, precum mi se pare, Cuviosul Teodosie s-a mutat astăzi de pe pămînt la cer, pentru că am fost ieri la el și l-am văzut bolnav foarte greu". Apoi, trimițînd și înștiințîndu-se de moartea lui, a plîns mult după dînsul.

În acel an, cu rugăciunile părintelui nostru Teodosie, a fost în mănăstirea lui belșug de toate bunătățile, la moșiile ei a fost îndestulare, adăugire de dobitoace, precum n-a fost niciodată mai înainte. Frații, văzînd acestea, și-au adus aminte de fîgăduința sfîntului lor părinte și au preamărit pe Dumnezeu, pentru că s-a învrednicit învățătorul și povățuitorul lor cu darul facerii de minuni, care s-a adevărit după moartea lui prin multe minuni, la cei ce-l cheamă în ajutor.

În acea vreme, un boier, căzînd în urgia marelui voievod Svetoslav, toți îi ziceau: "Voievodul voiește să te trimită în surghiunie". Iar el se ruga lui Dumnezeu cu osîrdie și chema pe Cuviosul Teodosie în ajutor, zicînd: "Știu, părinte, că ești sfînt! Iată, a sosit vremea ispitei mele. Grăbește, rugînd pe Stăpînul ceresc, să mă izbăvească din ea". Și, adormind el, i s-a arătat Cuviosul Teodosie, zicîndu-i: "De ce te mîhnești așa? Au ți se pare că eu m-am dus de la voi? Deși cu trupul m-am despărțit, dar cu sufletul sînt totdeauna

cu voi. Deci, iată, mâine te va chema voievodul, neavînd nici o mînie asupra ta și iarăși te va așeza în rînduiala ta cea dintîi!"

Boierul acela, deșteptîndu-se din somn, a văzut pe Cuviosul ieșind afară pe ușă, și i s-a împlinit lui cuvîntul cu lucrul, iar el, de atunci, mai mare dragoste a luat către Mănăstirea Pecersca.

Un bărbat, vrînd să se ducă pe cale, a adus un sicriaș în mănăstirea Cuviosului Teodosie, plin de argint și l-a dat spre păstrare unui monah cunoscut al său, cu numele Conon. Și a văzut acest lucru unul din frați, cu numele Nicolae. Deci prin îndemnare diavolească, l-a furat și l-a ascuns; iar Conon, intrînd în chilia sa și, căutînd, n-a găsit sicriașul acela. Atunci, fiind în mare mîhnire, se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu, chemînd pe Cuviosul Teodosie, ca prin ajutorul lui să fie scăpat de rușinea ce va avea, de la cel ce i-a dat acel argint spre păstrare. După aceasta, adormind puțin, a văzut arătarea Cuviosului Teodosie, care zicea către dînsul: "Lucrul de care te mîhnești, l-a luat monahul Nicolae prin îndemnare diavolească, ascunzîndu-l în peșteră". Și i-a arătat locul: "Iată ce este al tău! Mergi și nimănui să nu spui de aceasta!" Deșteptîndu-se el, s-a bucurat și, aprinzînd lumînări, a mers la locul arătat și pe cel pierdut l-a aflat, dînd mulțumire lui Dumnezeu și plăcutului Lui, Cuviosul Teodosie.

Unul din clericii bisericii Sfînta Sofia din Kiev era bolnav de o neputință aprinsă și, venindu-și puțin întru sine, se ruga lui Dumnezeu și Cuviosului Teodosie pentru ușurarea bolii. Adormind el puțin, a văzut pe Cuviosul Teodosie, dîndu-i toiagul său și zicîndu-i: "Ia acesta și umblă cu el". Iar el, deșteptîndu-se, a simțit îndată depărtarea înfocatei aprinderi și încetarea bolii. După ce s-a însă-nătoșit a mers în Mănăstirea Pecersca și a spus fraților cum s-a tămăduit de boală, cu rugăciunile Cuviosului Teodosie. Auzind aceia, au preamărit pe Dumnezeu, Cel ce a dat un dar ca acesta robului Său și părintelui lor.

Cuviosul Teodosie, ca egumen al Mănăstirii Pecersca, a rînduit ca în cele patruzeci de zile ale sfîntului și marelui post, vineri, în săptămîna dintîi, să se pună la masă părinților, ca celor buni nevoitori ce s-au ostenit întru înfrînare, pîine foarte curată, mai ales cu miere și cu mac. Fericitul Nicon, luînd egumenia Pecerscâi după fericitul Ștefan cel ce era pus egumen de Cuviosul Teodosie, a poruncit chelarului să facă asemenea după rînduiala Cuviosului, în vinerea dintîi a Sfîntului și Marelui Post ce sosise. Iar el n-a ascultat acea poruncă și n-a împlinit rînduiala Cuviosului Teodosie, zicînd: "Nu este adevărată și nu am făină spre a face pîini ca acelea". Însă, Dumnezeu n-a lăsat să se strice rînduiala Cuviosului Teodosie, pentru că, după Sfînta Liturghie, frații, mergînd spre trapeză, la rîndul cel de post, iată, de unde nu se așteptau, le-au adus un car de pîini ca acelea.

Lucrul acesta, văzîndu-l frații, au preamărit pe Dumnezeu și pe plăcutul Lui, cel ce nu-i părăsea, nici după ducerea sa de la dînșii din această viață, pe părintele și povățuitorul lor, Cuviosul Teodosie, care umple de bunătați obștea mănăstirii sale. Cu ale cărui sfînte rugăciuni care ne ajută cu dreptate, să ne învrednicim și noi a cîștiga, cu darul lui Dumnezeu, viața veșnică, întru Iisus Hristos Domnul nostru, Cel slăvit împreună cu Dumnezeu Tatăl și cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Pătimirea Sfintei fecioare și Mucenițe Pelaghia (4 mai)

Dioclețian, păgînul împărat al Romei, pornind prigoană în toată lumea asupra creștinilor, mulți din ei fugeau în munți, temîndu-se de mînia tiranului, iar cei mai tari în credință și cei ce se temeau mai mult de Dumnezeu decît de oameni, petreceau în sfintele biserici, rugîndu-se Domnului să-i întărească în nevoițe și să-i facă biruitori asupra vrăjmașilor.

În acea vreme era în Tars, cetatea Ciliciei, un episcop cu numele Clinon, care pe mulți elini, adică păgîni, aducîndu-i la adevăratul Dumnezeu și botezîndu-i, ca un bun păstor îi împreuna cu turma lui Hristos și îndemna pe fiecare cu sfaturi folositoare de suflet, ca să stea cu bărbăție pentru Hristos Domnul său și să-și pună pentru Dînsul sufletul, așteptînd să ia de la Dînsul cununa biruinței în Împărăția Cerurilor. De aceasta auzind împăratul Dioclețian, fiind atunci în Cilicia, a poruncit să caute pe acel episcop, încuind porțile cetății Tarsului, ca să nu scape. Înștiințîndu-se episcopul prin dumnezeiasca descoperire, mai înainte de vreme a ieșit în taină din cetate, neștiind nimeni, de vreme ce încă nu venise ceasul lui, și se ascundea împreună cu alți creștini prin munți și prin pustietăți. Neputînd împăratul să afle pe episcop și-a întors mînia sa spre aceia pe care i-a botezat episcopul și, prinzîndu-i, i-a aruncat în temniță.

În acea cetate era o fecioară cu numele Pelaghia, de neam bun și bogat, minunată la frumusețe, înțeleaptă și plină de frica lui Dumnezeu. Auzind ea de la creștini despre Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, s-a aprins de dragostea Lui, crezînd într-Însul, și și-a pus în minte să nu se însoțească cu nimeni din oamenii pămîntești cei muritori și stricăcioși, ci să se facă mireasa Mirelui Celui ceresc, Care este fără de moarte și nestrăcios, dorind foarte mult Sfîntul Botez. Înștiințîndu-se ea că episcopul creștin a fugit din cetate, s-a întristat și s-a mîhnit cu duhul, dorind ca să-l vadă și să primească botezul din mîinile lui, pentru că nu-l văzuse, ci numai auzise de dînsul. Ea avea maică văduvă elină, căreia îi tănuia credința și dorința ei cea întru Hristos.

În vremea aceea, auzind fiul împăratului de frumusețea cea minunată a Pelaghiei și într-adins vrînd s-o vadă, a trimis la dînsa bărbați cinstiți, dorind să o ia de soție, lucru de care era foarte bucurată mama Pelaghiei. Dar, fericita fecioară Pelaghia, însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, a răspuns fără frică: "Eu m-am logodit cu Fiul lui Dumnezeu, cu Împăratul cel fără de moarte". Întorcîndu-se trimișii, au spus fiului împăratului cele auzite din gura fecioarei. Atunci, umplîndu-se el de mare mînie, voia să se răzbune, dar nu îndată, pentru că nădăjduia că se va lega fecioara și se va învoi la dorința lui.

Pelaghia a zis către mama sa: "Voiesc să mă duc la doica mea, pentru că nu am văzut-o de mult". În acea vreme, doica petrecea într-un sat, afară din cetate. De aceea s-a gîndit să se ducă la dînsa, pentru că poate să afle pe episcopul creștin, de care auzise în taină de la oarecare creștin în ce loc s-a ascuns. Dar mama sa, fiind învățată de diavol, nu s-a învoit cu cererea ei, ci în tot chipul o oprea, zicîndu-i: "Nu-ți este cu putință, o, fiică, să te duci acum acolo, ci vei merge altădată". Pentru aceasta Pelaghia era mîhnită. În noaptea aceea i s-a arătat ei Domnul în chipul episcopului Clinon, negrăind nimic către dînsa, ci numai arătîndu-i asemănarea episcopului. Fecioara se miră de bărbatul ce i se arăta în vedenie, că fața lui era cinstită și prealuminată, iar îmbrăcămîntea minunată. Deșteptîndu-se din somn, a trimis în taină pe doi oameni credincioși ai săi în temnița unde erau ținuți creștinii în legături, ca să-i întrebe pe dînșii cum este chipul episcopului. Ducîndu-se aceia și cercetînd de asemănarea feței episcopului, s-au întors, spunînd Pelaghiei cele ce au văzut, iar ea s-a minunat, pentru că toate cele ce spuneau ei, se asemănau cu vedenia cea din somn, și a cunoscut din aceasta, că în adevăr a văzut pe episcopul Clinon.

Deci ea se bucura cu duhul, iar cu inima dorea să-l vadă la față. Pentru aceasta se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Învredniceș-te-mă, Doamne, ca să văd pe slujitorul Tău, pe vestitorul bunătăților Tale și nu mă lipsi pe mine de tainele Tale cele sfinte!" Apropiîndu-se către maică-sa, a zis: "Doamnă, mama mea, mă rog ție, lasă-mă să mă duc la doica mea, că de mult n-am văzut-o. Iar maică-sa, deși nu voia să-i dea voie, însă în cele din urmă s-a învoit a o lăsa, de teamă să n-o mîhnească și să se îmbolnăvească. Deci, a poruncit să se pregătească carete, cai și multe slugi și a împodobit-o cu porfiră împărătească, cu podoabe de aur și cu pietre scumpe, ca pe o fecioară logodită cu fiul împăratului; iar pe lîngă dînsa a pus slugi și fameni credincioși. Astfel, așezînd-o într-o caretă aleasă, a trimis-o, zicîndu-i: "Mergi sănătoasă, fiica

mea, și cu ale mele cuvinte te închină doicii tale!" Pelaghia s-a dus bucurându-se în cale, înconjurată de o mulțime de slugi.

După ce s-a depărtat de cetate, ca la zece stadii, s-a apropiat de un munte oarecare cu păduri și unul din slujitorii, cu numele Longhin, a văzut pe un bărbat cinstit, pogorându-se din munte. Acela era episcopul Clinon care, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, i s-a întâmplat de a întâmpina pe cei ce veneau. Cunoscându-l Longhin, cel ce era în ascuns creștin, a zis către altul ce era asemenea în taină creștin: "Frate Iuliane, cunoști pe bărbatul ce vine înaintea noastră? Acesta este omul lui Dumnezeu, episcopul Clinon, prin care a străbătut slava în tot Răsăritul cu minunile făcute de dânsul și, înștiințându-se împăratul, l-a căutat mult și nu l-a aflat; pentru aceea a pornit prigoană împotriva creștinilor". Vorbind acestea între ei, Longhin și Iulian, cei doi fameni pe care Pelaghia îi trimisese în temniță la creștini ca să-i întrebe pentru asemănarea feței episcopului, au auzit cele vorbite și îndată au vestit Pelaghiei cele ce auziseră.

Pelaghia a poruncit să oprească careta și, ieșind dintr-însa, a mers pe jos în întâmpinarea omului lui Dumnezeu, iar slugilor le-a poruncit ca să fie departe și să se odihnească sub copacii dumbrăvii, pentru că nu voia ca elinii cei necurați să audă tainele sfintei credințe. Apropiindu-se către omul lui Dumnezeu, i-a urât de bine, zicându-i: "Bucură-te, slujitorul lui Hristos!" Iar episcopul a răspuns: "Fiică, fie pacea Hristosului meu cu tine". Zis-a Pelaghia: "Bine este cuvântat Dumnezeu, Cel ce mi-a arătat mie în vedenie asemănarea feței tale și te-a trimis pe tine la mine, ca să mîntuiești sufletul meu din pierzare. Deci, acum rogu-te pe tine, pentru Dumnezeul Căruia Îi slujești, spune-mi oare tu ești Clinon, episcopul creștinilor?" Răspuns-a acela: "Eu sînt păstorul oilor celor cuvîntătoare ale lui Hristos, care se nădăjduiesc a cîștiga viața cea veșnică". Iar Pelaghia a zis către dînsul: "Și ce poruncești oilor cuvîntătoare ca să poată avea viață veșnică?"

Zis-a episcopul: "Le învăț cunoștința Tatălui, a Fiului și a Sfîntului Duh și le povățuiesc la viața cea plăcută lui Dumnezeu, în frica și în dragostea lui Iisus Hristos!" Zis-a Pelaghia: "Spune-mi, părintele meu, ce este mai ales și mai de trebuință celor ce voiesc să se unească cu Dumnezeuul tău?" Zis-a episcopul: "Îți vestesc botezul, întru iertarea păcatelor și întru viața veșnică, că mai mult decît acela nimic nu este mai de trebuință".

Căzînd Pelaghia la picioarele episcopului, îl ruga, zicînd: "Miluiește-mă, stăpîne, și-mi dă acel dar, că de cînd ai început a vorbi cu mine, lumina lui Dumnezeu a răsărit în inima mea și mă lepăd de satana, de îngerii lui, de meșteșugurile lui și de idolii cei fără de suflet pe care i-am urît demult ca pe niște netrebnici și care nu sînt pricinuitoarii vieții, ci ai morții și ai pierzării veșnice. Iar acum rog pe Dumnezeul cel ceresc că, deși sînt nevrednică a fi mireasa Fiului Său, Care mi-a luminat inima mea, totuși cred că Acela este soarele dreptății".

Episcopul, auzind niște cuvinte ca acelea, se mira de osîrdia ei cea atît de mare către Dumnezeu, bucurându-se de dînsa cu duhul. Ridicîndu-și mîinile spre cer, a zis: "Dumnezeule și Părinte al Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce șezi în cer și ai chemat pe această fecioară întru cunoștința Ta, trimite ei Sfîntul Botez al iubitului Tău Fiu". Așa rugîndu-se episcopul, deodată un izvor de apă vie a izvorît din pămînt înaintea lor. Și, văzînd episcopul, a preamărit pe Dumnezeu, zicînd: "Mare ești Dumnezeul nostru Tată, Fiule și Duhule Sfinte, că ai dat botezul ca moștenire fiilor omenești spre viața veșnică. Și acum, Doamne, știutorul de inimi, Tu știi smerenia robului Tău, că mă rușinez a boteza pe fecioara aceasta. Deci, Tu, Atotputernice, rînduiește cu purtarea Ta de grijă și mă învață ce mi se cade să fac!"

Pelaghia a zis către dînsul: "Stăpîne și părinte, s-a auzit rugăciunea ta; că iată, văd pe doi tineri purtători de lumină, stînd la izvor și ținînd o pînză curată prealuminată. Deci nu te îndoia a mă boteza pe mine!" Iar episcopul, mulțumind lui Dumnezeu, s-a apropiat de izvor și a văzut doi îngeri ai lui Dumnezeu, precum îi spusese Pelaghia, care țineau o pînză mai albă decît zăpada, ca să acopere trupul cel fecioresc. Și, sfințind apa, se ruga, zicînd: "Împărate a toată făptura, Cel ce faci pe îngerii Tăi duhuri și pe slugile Tale

pară foc, fă-mă pe mine vrednic a boteza pe această fecioară, pe care ai trimis-o la mine, s-o aduc Ție jertfă vie, întru miros de bună mireasmă duhovnicească, și o numără pe ea cu ceata aleșilor Tăi în ziua Împărăției Tale, și ia-o cu cele cinci fecioare înțelepte în cămara Hristosului Tău, avînd aprinsă făclia sa". Sfirșindu-și rugăciunea, a botezat pe fericita fecioară Pelaghia în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, și a împărtășit-o pe ea cu pîrticica Trupului lui Hristos, pe care o purta cu sine.

După aceasta Sfînta fecioară Pelaghia s-a închinat episcopului și, sărutînd picioarele lui, i-a zis: "Stăpîne al meu și fericite părinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine ca să mă întărească pe mine cu Duhul Său cel Sfînt". Episcopul i-a zis: "Dumnezeul Căruia te-ai dat pe tine, să-ți trimită ajutor din sfîntul Său locaș și să-ți dăruiască biruință asupra potrivnicului!" Iar fecioara, fiind plină de multă bucurie de la Sfîntul Duh, a zis episcopului: "Părinte, pentru Dumnezeu Cel ce mi-a dat prin tine mîntuire, rogu-te pe tine, nu trece cu vederea această rugămintă a mea, de vreme ce prin sfintele tale mîini am luat porfira duhovnicească și nesticăcioasă a Împăratului Cel veșnic. Deci, de acum nu mi se cuvine mie a purta această porfiră pămîntească stricăcioasă și aceste podoabe; ia-le pe acestea tu, părinte, și le vinde, iar prețul să-l împarți la cei ce au trebuință, căci mie de acum toate acestea îmi sînt urîte".

Zis-a către dînsa episcopul: "Deși îmi este cu neputință ca în mîinile mele să iau acestea, însă le voi lua, ca să nu te mîhnesc pe tine, de vreme ce, chemîndu-l pe Dumnezeu, mă poștești pe mine, voi face precum poruncești". Zis-a Pelaghia: "Eu am auzit că Domnul nostru zice în Sfînta Evanghelie: *Nu poate nimeni să slujească la doi domni; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona*. Deci și eu, vrînd a-i sluji lui Dumnezeu Unul, lepăd pe mamona!" Episcopul s-a minunat de înțelegerea ei, apoi, rugîndu-se pentru dînsa și binecuvîntînd-o, s-a dus. Deci, sfînta se bucura întru Duhul Sfînt și slăvea pe Dumnezeu, mulțumindu-I că a învrednicit-o a primi darurile cele cerești, și s-a întors la slugile sale cele ce o așteptau, pe care i-a găsit întunecați cu ochii din lucrarea diavo-lească și nu puteau să vadă, nici nu știau unde se vor duce. Sfînta, cunoscînd că aceea li s-a făcut din răutatea vrăjmașului, a însemnat pe fiecare cu semnul Sfîntei Cruci și îndată a gonit întunericul din ochii lor și au început a vedea bine, ca și mai înainte.

Și au întreat-o pe ea, zicînd: "Unde este omul acela cu care ai vorbit, doamnă? Căci am văzut și pe o femeie prealuminată stînd între voi, care avea pe capul ei două coroane, iar deasupra coroanelor strălucea o cruce". Iar Sfînta Pelaghia le-a poruncit să tacă. După aceea, a început a-i învăța pe ei credința întru Domnul nostru Iisus Hristos, la care i-au răspuns: "O, doamna noastră, cum nu vom crede în Acela, Care după moarte ne poate izbăvi de muncile cele veșnice și ne dăruiește viața veșnică în ceruri?" Și se bucura sfînta de întoarcerea lor și-i sfătuia să se boteze fără zăbavă.

După acestea, suindu-se în caretă, a mers la doica sa, care a ieșit în întîmpinarea Sfîntei Pelaghia și a văzut-o pe ea cu fața mai frumoasă decît frumusețea ei de mai înainte, fiind neîmbrăcată în hainele cele scumpe și fără de toate podoabele. Și, primind-o pe ea cu bucurie, a văzut toate obiceiurile ei schimbate, nu ca mai înainte, mîndră și măreață; ci acum era smerită, blîndă; înainte era limbută, iar acum tăcută; mai înainte se hrănea cu multe feluri de bucate și dulcetuiri, iar acum petrecea în posturi și în înfrînări, mulțumindu-se cu puțină hrană. Mai înainte își petrecea zilele în deșertăciuni și mîngîieri și nopțile dormind pe pat moale, iar acum cea mai mare parte a zilei o petrecea în rugăciuni și se odihnea pe pat vîrtos, iar noaptea se scula la rugăciune.

Deci, doica a cunoscut că Pelaghia a primit credința creș-tinească și a început a-i zice: "Iubita mea fiică, precum cu frumusețea trupească cea foarte mare ai făcut pe fiul împăratului să se minuneze și pe toți cei ce te vedeau, tot așa cu frumusețea cea adevărată sufletească, sîrguiește-te ca să fii plăcută Fiului lui Dumnezeu, Împăratul cel veșnic, Căruia te-ai dat pe tine ca mireasă, pentru că în adevăratul Dumnezeu, precum văd, ai crezut. Acela să te întărească pe tine la nevoința cea pătimitoare pentru El și să-ți dăruiască ție biruință asupra potrivnicului și cu cunună de dăntuire să te încununeze pe tine întru slava Sa. Deci, du-te cu pace în grabă de la mine, fiica mea, pentru că nu voiesc să zăbovești în casa mea, căci mă tem de primejdie și de risipire din partea fiului împăratului, care se mîndrește că te are pe tine ca logodnică. Și nu numai pe mine singură mă cruț, că de aș pătimi cu tine, apoi și răsplătire de la Dumnezeu

împreună cu tine aş fi luat, dar cruţ pe tot neamul meu. Pentru că dacă va şti fiul împăratului, care te doreşte pe tine, că tu eşti creştină şi zăboveşti în casa mea, apoi îndată nu numai pe mine singură, ci şi toată casa mea, cu tot neamul meu ne va pierde". Nişte cuvinte ca acestea ale doicii auzindu-le Sfânta Pelaghia, plecându-se cu smerită faţă, s-a dus de la ea şi s-a întors la maica sa.

Apropiindu-se Pelaghia de casa sa, i-a ieşit maica ei în întâmpinare, care s-a înspăimântat când a văzut pe Pelaghia că nu e în porfiră împărătească, nici în podoabe, ci în haine proaste; dar nu pricepea cauza. Atunci una dintre slugi, i-a spus ei în taină toate cele ce se făcuseră pe cale, cum Pelaghia a luat credinţa creştinească, botezându-se de episcopul creştinesc.

Auzind aceasta maica ei, s-a făcut ca o moartă şi zăcea pe patul durerii de mîhnire mare. Apoi, venindu-şi în sine şi neziicînd nimic fiicei sale, a alergat la împăratul şi a cerut să-i dea ei ostaşi, ca să-i trimită să caute pe episcopul creştinesc, să-l prindă şi să-l aducă la judecată, pentru că a amăgit pe fiica ei. Şi împăratul i-a dat mulţime de ostaşi înarmaţi, călăreţi şi pedestri. În acea vreme, fericita Pelaghia, văzînd pe maica sa foarte mînioasă, şi-a luat pe famenii ei şi pe cîteva slugi care crezuseră în Hristos şi a ieşit cu dîşii în taină din casă, trecînd un rîu ce se numea Kidnos şi s-au ascuns acolo.

Maica ei, venind în casă cu ostaşii, n-a găsit pe Pelaghia şi, căzînd într-un îndoit necaz, a trimis pretutindenii ostaşi, ca să caute pe Pelaghia şi pe episcopul Clinon. Deci s-au dus prin toate părţile de primprejur, întrebînd la drumuri, căutînd prin munţi şi prin cetăţi şi prin pustietăţi şi nu-i putea afla, fiind acoperiţi de dumnezeiasca sprijinire. Şezînd Sfânta Pelaghia pe cealaltă parte de rîu, vedea pe ostaşii cei ce o căutau, iar ei, fiind orbiţi, nu o vedeau pe ea, nici pe cei ce erau cu dînsa. Sfânta a zis către slugile sale: "Vedeţi oare, că Domnul nostru iubeşte şi acoperă pe robii Săi cei ce nădăjduiesc spre Dînsul?" Deci, ostaşii, căutîndu-i pretutindenii, s-au întors osteniţi la cea care i-a trimis, neafînd nici pe Pelaghia, nici pe episcop. Atunci maica ei mai mult s-a mîhnit şi s-a scîrbit şi a rămas abia vie din acea întristare mare.

După aceea, Sfânta Pelaghia, primind sfat bun de la Duhul Sfînt şi aprinzîndu-se de dragostea Mirelui său cel ceresc, voia să se dea la munci pentru Dînsul. Pentru aceea s-a dus acasă la maica sa şi a început a grăi: "Pentru ce te mîinii în zadar, o maică? Pentru ce nu voieşti să cunoşti adevărul? Nu te-ai ruşinat oare a trimite ostaşi spre căutarea bărbatului cel sfînt, care cinsteşte pe Dumnezeu cel Atotputernic, pe Ziditorul a toată făptura? Nu te ruşinezi tu a ridica război asupra Dumnezeului ceresc? Nu ştii că episcopul, robul Lui, de ar fi cerut de la Dînsul i-ar fi trimis numaidecît un înger al Său, care într-o clipeală a ochiului ar fi omorît toate cetele oştilor împărăteşti?"

Sfînta Pelaghia, grăind acestea pentru Domnul nostru Iisus Hristos, sfătuia pe maica sa să cunoască pe adevăratul Dumnezeu, dar n-a sporit întru nimic. Maica sa, fiind orbită cu nebunia şi împietrită cu răutatea, nu lua aminte la cuvintele ei cele insuflate de Dumnezeu, ci a trimis la fiul împăratului, zicîndu-i: "Iată, logodnica ta s-a însoţit cu Dumnezeul cel ceresc!" Auzind aceasta tînărul, s-a umplut de jale mare şi de întristare şi s-a deznădăjduit cu totul de aşteptarea sa, că se gîndea cît de mult tatăl lui muncea pe creştini, şi n-a putut pe nici unul să-l plece la gîndul său.

El, şezînd tulburat şi mîhnit în palatul său, socotea în sine: Dacă Pelaghia a crezut în Dumnezeul creştinesc şi s-a însoţit cu Dînsul, apoi nicidecum nu va voi să se depărteze de Dînsul şi să-mi fie mie soţie. Deci, ce voi face? S-o dau la munci, nu va folosi la nimic, pentru că ştiu cu cîtă bucurie creştinii pentru Dumnezeul lor se dau de bunăvoie la toate muncile şi la cea mai cumplită moarte. Astfel va face şi Pelaghia. Mai iute ar vrea să moară, decît să-mi fie soţie; iar eu mă voi umple de ruşine şi de jale mai mare. Ruşine şi ocară îmi va fi de la creştini, iar jale pentru moartea ei, că o iubesc fără măsură şi nu pot suferi văpaia dragostei ce arde în mine aprinsă. Însă ştiu ce voi face: să nu privesc la muncile ei, ca să nu mă muncesc de durerea inimii rănite de dragoste şi mă voi ucide singur. Pentru că mai bine îmi este ca să mor odată, decît în toate zilele trecîndu-mă cu vederea şi urîndu-mă de necaz, cu a cărei dragoste sînt rănit.

Zicînd acestea, și-a scos sabia și, golindu-și pieptul, l-a rezemat de vârful sabiei cel ascuțit și a zis, plîngînd: "Amar de ceasul în care ochii mei au văzut acea frumusețe, de care nu mă îndulcesc, nici nu mă satur de ea, pentru că îndată mă voi izbăvi de tot necazul". Zicînd acestea, s-a înjunghiat cu sabia și îndată a murit.

Mama Pelaghiei, înștiințîndu-se de moartea fiului împăratului, s-a înspăimîntat, temîndu-se de împăratul Dioclețian, ca să nu o piardă cu toată casa și cu tot neamul ei, răzbunîndu-și moartea fiului său. Deci, singură a legat pe fiica sa și a dus-o la împărat, asupra căreia punea pricina morții fiului lui, și a dat-o pe ea spre pedeapsă. Iar Dioclețian, căutînd spre ele, a zis cu jale: "Ce ați făcut voi acum? Ați omorît pe fiul meu". Și a zis mama: "Iată, o, împărate, ți-am adus-o pe aceasta, care este pricina morții fiului tău, pe aceasta să o pedepsești și să răzbuni moartea fiului tău!"

Văzînd Dioclețian frumusețea cea negrăită a Pelaghiei, cea mai frumoasă decît toate femeile și însoțitoarele lui, o frumusețe pe care niciodată n-o văzuse, s-a mutat spre alt gînd, dar nu de izbîndire, ci de desfrînare, și căuta cum ar întoarce-o pe ea de la Hristos și s-o ia de femeie pentru el. Atunci îndată a poruncit ca să aducă mulțime de aur și pietre scumpe înaintea fecioarei, vrînd să amăgească pe mireasa lui Hristos, iar mamei ei i-a dat libertate și o sută de talanți, pe care, luîndu-i, s-a dus acasă, bucurîndu-se cu o bucurie diavolească; iar Sfînta Pelaghia a rămas în palatele împărătești, păzindu-se cu cinste de slujnicile împărătești.

A doua zi a poruncit împăratul să aducă cu cinste pe sfînta fecioară înaintea lui, iar el ședea cu tot sfatul său de ostași întru slava sa. Și a început înaintea tuturor a grăi către fecioară: "Un lucru poftesc de la tine: să te lepezi de Hristos și eu te voi lua de soție și vei fi cea dintîi în casa mea. Voi pune pe capul tău coroana împărătească și vom stăpîni împreună toată împărăția mea și de voi avea fiu din tine, acela, după mine, va ședea la scaunul meu, împărătînd toată lumea".

Sfînta Pelaghia, umplîndu-se de dumnezeiască rîvnă, a răspuns fără frică: "O, împărate, ce, ai înnebunit de vorbești unele ca acestea către mine? Să știi cu adevărat că nu voi face voia ta, fiindu-mi greață de nunta ta cea urîtă, pentru că am mire pe Hristos, Împăratul cel ceresc. Nici cununa ta împărătească cea deșartă și de puțină vreme nu doresc; căci îmi sînt gătite la Dumnezeu în cereasca împărăție, trei cununi nesticăcioase: cea dintîi pentru credință, că am crezut cu toată inima în adevăratul Dumnezeu; a doua pentru curăție, că mi-am logodit Lui fecioria mea neîntinată; iar a treia cunună, pentru mucenicie, că voiesc să pătinesc toate muncile pentru Dînsul și să-mi pun sufletul meu pentru dragostea Lui cea dumnezeiască".

Auzînd Dioclețian aceste cuvinte îndrăznețe, s-a umplut de mînie, și îndată a poruncit să ardă un bou de aramă, vrînd ca așa să înfricoșeze pe fecioară. Iar după ce a ars boul, încît scotea scînteii ca un cărbune aprins, ducea spre el pe sfînta fecioară. Între poporul care privea la acea priveliște, erau mulți creștini și preoți tăinuți. Aceia, văzînd pe fecioară ducînd-o la mucenicie, se rugau pentru ea în taină lui Dumnezeu, ca s-o întărească cu puterea Sa. Deci, împăratul și boierii, cu toții sfătuiau pe sfînta fecioară, cu îmbunări și cu certări, ca să facă voia împăratului, însă după ce fecioara a rămas neclintită ca un stîlp în hotărîrea sa, atunci împăratul a poruncit ca s-o dezbrace de toate hainele și s-o pună pe ea goală înaintea lui.

Văzînd sfînta pe cei ce voiau s-o dezbrace, a strigat cu glas mare către Dioclețian: "Adu-ți aminte, o, împărate, de femeile și de însoțitoarele tale, căci și eu port același trup ca și acelea". Însă împăratul, fiind plin de pofta cea necurată și vrînd prin vedere să-și sature ochii cei desfrînați de goliciunea feciorească, a poruncit ca s-o dezbrace mai degrabă. Ea, neașteptînd să fie dezbrăcată de mîinile celor necurați, însemnîndu-se cu semnul Sfîntei Cruci, îndată s-a dezbrăcat singură de toată îmbrăcămintea sa și a aruncat-o înaintea feții împăratului și stătea goală la priveliștea îngerilor și a oamenilor, împodobindu-se cu rușinea cea feciorească ca și cu o porfiră împărătească, și ocăra pe împăratul, zicînd: "Socotesc, că tu ești acel șarpe, care a înșelat pe Eva și l-a îndemnat pe Cain să ucidă pe Abel. Tu ești diavolul acela, care

a cerut pe dreptul Iov de la Dumnezeu să-l ispitească, dar degrabă vei pieri cu sunet, vrăjmaș al lui Hristos, împreună cu toți cei de un gând cu tine".

Acestea zicînd, și-a făcut iarăși semnul Sfintei Cruci și a alergat singură la boul cel înroșit, neașteptînd pînă ce o vor arunca pe ea. Dar cînd s-a apucat cu mîinile de boul acela, îndată cinstitele ei mîini s-au topit ca ceara de iuțimea focului, însă ea, ca și cum n-ar fi simțit durerea, și-a băgat capul în fereastra boului și a intrat cu tot trupul înăuntru, slăvind cu glas mare pe Dumnezeu și zicînd: "Slavă Ție Doamne, Unule născut Fiul lui Dumnezeu cel de sus, Care m-ai întărit pe mine neputincioasa la această nevoie și mi-ai ajutat să biruiesc pe diavolul și meșteșugurile lui, Ție și Părintelui Tău Cel fără de început, împreună cu Sfîntul Duh, se cuvine slavă și închinăciune în veci".

Astfel și-a dat sfîntul ei suflet în mîinile Celui Preacurat și fără de moarte Mire al său și a intrat împreună cu El în cămara cea cerească, în glasul bucuriei și al cîntării cetelor îngerești. Iar trupul ei cel cinstit s-a topit ca untul în boul cel de aramă și s-a revărsat ca un mir de bună mireasmă, umplîndu-se toată cetatea de acea negrăită bună mirosire.

Iar oasele ei cele cinstite, a poruncit păgînul împărat, să le arunce afară din cetate și le-au dus la un munte ce se numea Linaton. Atunci, mergînd patru lei din pustie, ședeau lîngă ele, păzindu-le de alte fiare și de păsările cele mîncătoare de trupuri; iar descoperirea lor s-a făcut de către Dumnezeu fericitului episcop Clinon, atît despre sfîrșitul Sfintei Pelaghia, cît și de oasele ei. Deci, ducîndu-se episcopul la muntele acela, a găsit cinstitele ei oase și pe leii aceia șezînd lîngă ele. Iar după ce au văzut leii pe omul lui Dumnezeu, au mers la el și, plecîndu-se înaintea lui, s-au întors în pustie.

Deci, episcopul, luînd oasele sfintei mucenițe, le-a dus la un loc mai înalt al aceluia munte și le-a pus într-o piatră, unde mai pe urmă, pe timpul împărăției lui Constantin, strălucind buna credință pretutindeni, a făcut biserică deasupra cinstitelor moaște ale miresei lui Hristos și a scris numele sfintei pe acea piatră astfel: "Sfînta fecioară Pelaghia, care s-a dat pe sine lui Dumnezeu și pînă în sfîrșit s-a nevoit pentru adevăr, aici se odihnește cu moaștele sale, iar sufletul ei împărățește în cer, împreună cu îngerii întru slava lui Hristos".

Astfel și-a sfîrșit pătimirea Sfînta Muceniță Pelaghia, întru Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfintei Mare Mucenițe Irina (5 mai)

În vremile acelea, cînd poporul trăia în întuneric și în umbra morții, prin închinarea la idoli păgînești, a început a străluci lumina sfintei credințe prin propovăduirea apostolilor. Atunci era un împărat cu numele Liciniu, care viețuia în cetatea ce se numea Maghedon. Acela avea împărăteasă de un nume cu sine, pe Licinia, care a născut o fiică și a numit-o Penelopi. După ce a început a veni în vîrstă, ca de șase ani, s-a arătat foarte frumoasă la față, încît pe multe fecioare le întrecea cu frumusețea ei. Deci, tatăl ei a zidit pentru ea un stîlp, afară din cetate, departe, într-un loc frumos și deosebit, care avea diferite camere, toate împodobite cu toată bunăcuviința și îndestulate cu multă bogăție, în care erau: scaune, mese, sfeșnice, paturi și toate vasele ferecate cu aur.

Pe acel stîlp a așezat pe fiica sa, Penelopi, împreună cu treisprezece fecioare frumoase și a adus acolo pe zeii săi de aur, ca să păzească pe fiica lui. După ce a închis-o acolo, pînă la vîrsta cea desăvîrșită, cuviincioasă nunții, a pus lîngă ea o cinstită bătrînă, cu numele Caria, ca să-i fie învățătoare, care ședea și mînca împreună cu ea, fiind mai mare peste celelalte fecioare. A mai pus încă și pe un bătrîn, bărbat

cinstit și înțelept, cu numele Apelian, ca s-o învețe carte în toate zilele. Acolo a petrecut astfel fecioara șase ani și trei luni și după al doisprezecelea an al vârstei ei, tatăl ei gîndea s-o însoțească cu vreunul din cei mai luminați fii împărătești.

În acea vreme, fecioara, șezînd pe stîlpul cel înalt în camera sa, un porumbel a zburat prin fereastra de la răsărit, avînd în cioc o ramură de măslin, pe care lăsînd-o pe masă, a zburat afară. După un ceas a intrat înăuntru un vultur, aducînd o cunună făcută din diferite flori, pe care lăsînd-o pe masă, a zburat și el afară. Pe altă fereastră a intrat un corb, aducînd în cioc un șarpe mic, pe care l-a lăsat pe masă și a zburat afară. Fecioara căuta spre acelea împreună cu învățătoarea ei și se minunau amîndouă, nepricepînd ce să fie aceste semne.

După ce Apelian, învățătorul s-a suit la dînsule, la vremea sa, i-au spus lui cele ce văzuseră. Apelian, fiind creștin în ascuns și mai înaintevăzător, a socotit în minte și a zis către fecioară: "Ascultă, Penelopi, fiica împăratului, să știi că porumbelul înseamnă obiceiul tău cel bun, adică blîndețea, alinarea și întreaga înțelepciune feciorească; iar ramura de măslin înseamnă darul lui Dumnezeu, care, prin Botez, se va da ție. Vulturul cel înalt înseamnă împărat biruitor, adică vei împărăți peste patimi și te vei înălța prin gîndirea ta la Dumnezeu și vei birui pe vrăjmașii nevăzuți ca pe niște păsări proaste. Iar cununa cea de flori este semn al răsplătirii, pe care, pentru nevoințele tale, o vei lua de la împăratul Hristos în cereasca Lui împărăție, unde ți se gătește cununa nesticăcioasă a slavei celei veșnice. Iar corbul cu șarpele înseamnă vrăjmașul diavol, care vrea să aducă asupra ta scîrbă, mîhnire și izgonire, ca un balaur cumplit. Deci, să știi, o, fecioară, că Împăratul cel mare, Care stăpînește cerul și pămîntul, vrea să te logodească, spre a-i fi mireasă Lui, și ai să suferi pentru Dînsul multe ispite".

Auzind fecioara o tîlcuire ca aceasta, a pus la inimă cuvintele lui Apelian și a început cu dorință dumnezeiască a se bucura în inima ei. A doua zi s-a suit la dînsa pe stîlp tatăl ei, împăratul Liciniu, cu împărăteasa și cu boierii, vrînd s-o vadă și s-o sfătuiască pentru nuntă. Văzînd fața ei strălucind ca raza luminii soarelui, s-a bucurat și a zis către dînsa: "Iată, iubita mea fiică, ai ajuns acum la vremea nunții. Deci, spune-mi, care fiu de împărat îți este plăcut, ca să te logodesc cu dînsul?" Și-i spuneau ei despre mulți fii ai împăraților celor dimprejur. Atunci ea a zis către dînsul: "Tată, dă-mi șapte zile să mă gîndesc și după aceea îți voi răspunde".

Crezînd tatăl cuvintele ei, s-a dus acasă. Atunci Penelopi, apropiindu-se de idoli, le-a zis: "De sînteți zei, ascultați-mă pe mine. Tatăl meu vrea să mă logodească, iar eu aș fi voit să petrec într-o feciorie, pentru că grijile vieții sînt piedică pentru slava lui Dumnezeu. Deci, spuneți-mi, oare să merg după bărbat sau nu?"

Idolii cei muți tăceau, fiind fără de suflet. Deci, scuipîndu-i, fecioara s-a întors spre răsărit și, căuțînd spre cer, a zis: "Dacă Tu ești Dumnezeul cel adevărat, pe care galileenii te propovăduiesc, mă rog Ție, arată-mi, este bine să-mi iau bărbat sau să petrec totdeauna în feciorie?"

Fiind seară, a adormit și a văzut în vedenie pe îngerul lui Dumnezeu, grăind către dînsa: "Penelopi, de acum nu te vei mai numi așa, ci Irina, și vei fi multora scăpare și pașnică adăpostire; și prin tine multe suflete omenești se vor mîntui, întorcîndu-se la Dumnezeu. Numele tău va fi mare și minunat în toată lumea, iar ceea ce ți-a spus bătrînul Apelian de păsările văzute este adevărat, că Duhul lui Dumnezeu a grăit prin gura sa. Iată, va veni la tine în această noapte omul lui Dumnezeu, Timotei, cel ce de la Sfîntul Pavel, Apostolul lui Hristos, a luat învățătură și preoție și poartă scrisorile lui. Acela te va boteza și te va învăța ce vei face". Zicînd îngerul acestea, s-a făcut nevăzut.

Venindu-și fecioara în sine, s-a umplut de bucurie și aștepta venirea preotului. După puțină vreme a venit la stîlpul acela omul lui Dumnezeu, Timotei, povățuindu-se de îngeri și, suindu-se pe acel stîlp, a fost primit cu bucurie de fecioară. Astfel, șezînd el, o învăța pe ea, pe povățuitoarea ei și pe toate slugile ei, care-l ascultau cu plăcere. După ce a învățat-o din destul despre adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos și

despre sfînta credință cea întru Dînsul și despre tainele creștinești, a botezat-o în numele Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh și i-a pus numele Irina, în loc de Penelopi.

Asemenea a botezat pe Caria, învățătoarea ei, și pe toate celelalte slugi; iar pe Irina a făcut-o mireasa lui Hristos, ca să-și păzească fecioria neîntinată pînă la sfîrșitul său. Și a întărit-o pe ea, să fie vitează întru nevoița cea pătimitoare, în care avea să intre pentru Domnul său Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu, Mirele cel fără de moarte. După ce a învățat-o din destul, a binecuvîntat-o pe ea și pe cele ce erau cu dînsa și, dîndu-le scrisorile apostolești și încredințîndu-le darului lui Dumnezeu, s-a dus la locul său.

Fericita Irina împreună cu acele fecioare, ziua și noaptea laudau și mulțumeau lui Dumnezeu și se învățau neîncetat de dînsa scrisorile apostolești. Iar pe zeii părintești cei de aur, i-a aruncat pe cîte unul jos, zicînd către dînșii: "De sînteți zeii, mîntuiți-vă singuri!" Căzînd idolii de la o așa înălțime pe pămînt, se sfărîmau și se risipeau ca praful; iar Sfînta batjocorea neputința lor și se bucura întru Domnul său Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu.

După ce au trecut cele șapte zile, tatăl și mama ei împreună cu boierii s-au suit pe stîlp la ea și i-au zis de nuntă. Iar ea le-a răspuns: "Cu adevărat să știți că eu sînt roaba lui Hristos, în Care am crezut. Pe Acela L-am iubit, pentru că este Împărat ceresc și veșnic, și Aceluia m-am făcut mireasă, ca unui Mire curat, nestri-căcios și fără de moarte; iar alt bărbat nu voiesc să cunosc, nici nu mă voi închina altui dumnezeu, pentru că nu este alt dumnezeu afară de Acela. Nu vedeți oare pierzania zeilor voștri, care, căzînd la pămînt prin fereastră, nu au putut să-și ajute lor? Apoi cum vor fi ajutători vouă? Deșartă este nădejdea voastră, pe care o aveți spre dînșii și deșartă este osteneala și cheltuiala voastră la idoli, pentru că aurul și argintul se cădea a-l împărți celor ce au trebuință săracilor, sărmanilor și văduvelor. Iar voi, chemînd lucrători, vă făuriți zeii fără de suflet și ați lipsit pe săraci de trebuințele lor și v-ați făcut vrăjmași Dumnezeului Celui viu și slugi ai diavolilor.

Pînă cînd vă veți zbate ca o juncă neînvățată, înjugată la jug? Cunoașteți pe adevăratul Dumnezeu și înțelegeți pe Cel ce poate a omori și a învia. Și, cînd va străluci lumina lui Dumnezeu în inimile voastre, atunci va fugi de la voi diavolul, care trage pe oameni din lumină la întuneric și îi scoate din cetatea lui Dumnezeu la pierzare și îi mută din cei de-a dreapta la cei de-a stînga. Deci, voi mai întîi sîrguiți-vă să fugiți de dînsul, că amar este și cumplit. Acela este satana, cel ce acoperă ochii inimilor voastre, ca să nu cunoașteți adevărul. Mai ales către tine, o, părinte, îmi este îndreptat cuvîntul, ca să cunoști pe Dumnezeu cel ce a alcătuit toate cu cuvîntul. Tu, cînd ai voit să zidești acest stîlp pentru mine, ai pus la lucru mulți oameni, căci erau trei mii și cinci sute de lucrători și trei sute de conducători, și abia în nouă luni au putut săvîrși această zidire. Iar Dumnezeu tuturor veacurilor, cu un cuvînt al Său a făcut cerul, soarele, luna și stelele, lumina și întunericul, și a numit lumina ziuă, iar întunericul l-a numit noapte.

A întemeiat greutatea pămîntului pe nimic, iar apelor le-a poruncit să curgă spre slujba noastră și multe feluri de copaci au crescut. A așezat vremile, anii și lunile și a făcut fiarele și dobi-toacele pămîntului, păsările cerului și peștii în ape, iar la sfîrșit a făcut pe om, cu preacuratele Sale mîini, luînd țărîna din pămînt și l-a pus pe el stăpîn a toată lumea, pe toate supunîndu-le sub picioarele lui. Toate acelea în șase zile le-a săvîrșit Dumnezeu, prin Cuvîntul Său, Care este Unul născut, Fiul, Iisus Hristos, Care fără de maică dintr-Însul S-a născut mai înainte de toți vecii, Cel de o ființă și de un ipostas cu Dînsul, Care, în anii cei mai de pe urmă, S-a întrupat fără de tată și S-a născut din Curata și pururea Fecioară, cu lucrarea Sfîntului Duh, și cu oamenii a petrecut și minuni fără de număr a făcut. Orbilor le-a dat vedere, pe cei bolnavi i-a curățit, pe cei slăbănogi i-a ridicat și pe morți i-a înviat.

Pe Acesta iudeii L-au răstignit din zavistie, voind astfel singur a pătimi pentru mîntuirea noastră. Dar, după moartea și după îngroparea Sa, a înviat a treia zi, cu puterea dumnezeirii Sale, și S-a înălțat la cer și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, trimițînd Duhul Sfînt la sfinții Săi ucenici. Pe aceia i-a trimis în toată lumea, ca să lumineze pe cei întunecați, să întoarcă pe cei rătăciți și să mîntuiască pe cei pierduți; pentru că voiește ca toți să se mîntuiască și nu va lipsi mila Lui spre neamul omenesc pînă în veac".

Acestea grăindu-le Sfînta, toți o ascultau cu dulceață; apoi, luînd împăratul și împărăteasa pe iubita lor fiică, au adus-o în cetate. Aici au ieșit întru întîmpinarea fiicei împăratului toate fetele cetății și, dănuind, i se închinau ei. Tot poporul, alergînd la locuri înalte, suindu-se pe ziduri și pe case, îi cînta laude, fericind pe Penelopi fecioara cea frumoasă. Deci, cînd s-a apropiat Sfînta Irina de palatele împărătești, a văzut diavolul, care striga către dînsa: "Nimic nu-ți este de obște ție și mie în cetatea aceasta, fecioară; du-te de la cetatea noastră, căci aici nu viețuiește nimeni din creștini". Iar Sfînta i-a zis: "În numele lui Iisus Hristos îți poruncesc ție, ca să-mi spui cine ești tu!" Iar el a zis: "Eu sînt demonul care petrec în idolul Apolon, învățătorul desfrînării și al preadesfrînării, ajutătorul vrăjitorilor, povățuitorul tîlharilor, prieten al desfrînaților, făcător de glume al bețivilor, cel ce mă bucur de vărsările de sînge; sînt povățuitor a toată nedreptatea și minciuna și tată a toată răutatea și îți zic să pleci din cetatea noastră, ca să nu pornesc asupra ta pe tatăl tău, aprinzîndu-l pe dînsul cu mînie spre a te ucide".

Acel glas al demonului mulți l-au auzit, iar pe el nu l-au văzut. Deci, fericita fecioară l-a certat pe el, zicîndu-i: "Eu îți poruncesc ție: În numele lui Iisus Hristos, să ieși din cetatea aceasta!" Și cutremurîndu-se demonul, s-a făcut nevăzut. După aceasta diavolul a răzvrătit inima împăratului și l-a pornit pe el cu mînie și cu iuțime asupra fiicei sale și, chemînd pe împărăteasă, i-a zis: "Ce am făcut, căci fiica noastră este amăgită? O, de n-aș fi zidit turnul acela; căci, vrînd să păzesc pe fiica mea, am pierdut-o și m-am lipsit de nădejdea mea". Iar împărăteasa a zis către dînsul: "Neînțelepte cuvinte grăiești tu, căci, cu ce s-a înșelat fiica noastră? Și ce răutate vezi într-însa? Împăratul a răspuns: "Crede în Hristos și de zei se leapădă". Zis-a împărăteasa: "Zei cei ce n-au făcut cerul și pămîntul, să piară; iar fiica mea s-a învrednicit slavei împăratului Hristos, Cel ce a chemat-o la viața veșnică".

Atunci împăratul, mîniindu-se, a poruncit să dea afară din palat pe împărăteasă, iar una din slujnice, alergînd, a spus fecioarei Irina. Ea, sculîndu-se, a mers și a stat înaintea tatălui său. Deci, dacă a văzut-o pe ea împăratul, s-a plecat în jos, căci îi trecea mînia din inima sa, fiind pornit de diavolul, și a zis Sfînta Irina către tatăl său: "Pentru ce este întristată fața ta, o, tată? Împărăția ta este în pace, război nu ai înaintea ta, eu, fiica ta, am venit la tine. Deci, de unde este asupra ta această mîhnire?" Iar împăratul i-a răspuns: "Mai bine mi-ar fi fost mie, de nu te-aș fi născut, pentru că pentru tine am făcut acel prealuminat stîlp; iar pe zeii mei cei de aur i-am pus ca să te păzească. Asemenea am pus mese, paturi și scaune împodobite cu aur, iar tu mi-ai răsplătit cu rele în loc de bune".

Iar ea a zis: "Spune-mi, tată, ce rău ți-am făcut eu?" Și a zis împăratul: "Oare nu puțin rău este acesta, că numești pe Hristos Dumnezeu, iar de zeii mei te lepezi?" Zis-a Sfînta: "Nimic n-am făcut rău, tată, căutînd spre Hristos, adevăratul Dumnezeu și punîndu-mi nădejdea spre El, iar nu spre idoli tăi". Împăratul cu glas groaznic, a zis: "Penelopi, jertfește zeilor!" Răspuns-a Sfînta: "Nu-mi întoarce numele meu, că nu sînt Penelopi, ci mă numesc Irina; căci acest nume mi s-a pus mie de înger în vedenie și de preot, prin Sfîntul Botez". Iarăși i-a zis împăratul cu mînie: "Rod străin, iar nu al meu, jertfește zeilor!" A răspuns Sfînta Irina: "Nu voi jertfi diavolilor celor ce te pornesc pe tine la mînie și care sînt pricinuitori focului veșnic, cel pregătît păgînilor".

Iar împăratul s-a tulburat de mînie mare și a poruncit s-o arunce legată în picioarele unor cai sălbatici, ca s-o calce. Fecioara fiind aruncată, a mers împăratul singur la cai, vrînd să-i vadă moartea ei. Dar iată un cal mai sălbatic decît ceilalți, dezlegîndu-se din legături, deodată s-a repezit asupra împăratului și, apucîndu-i cu dinții mîna cea dreaptă a împăratului, a smuls-o din umăr și sfișîindu-l, l-a omorît. Iar după aceea a stat blînd la locul lui; asemenea s-au făcut blînzi ca mieii și ceilalți cai, fără a vătăma pe Sfînta Irina.

Calul care omorîse pe împărat, din porunca lui Dumnezeu, luînd glas omenesc, fericea pe Sfînta Muceniță, astfel: "Fericită ești tu, porumbița lui Hristos, care ai călcat pe vrăjmașul șarpe. Tu ești minunată pe pămînt, la ceruri vei fi cinstită cu dragoste; tu te vei număra cu dreptii, unde te așteaptă lumina cea veșnică și cămara Mirelui Celui fără de moarte, ca pe o fecioară înțeleaptă și vitează. Deși ești femeie cu trupul, dar cu duhul arăți lupta cea bună".

Deci, dezlegându-l din legături, Sfânta Irina cu rugăciunea a înviat pe tatăl său cel mort și a tămăduit mâna lui. Atunci împăratul, împărăteasa și toată casa lor și mult popor, ca la trei mii, au crezut în Hristos. Nu după multă vreme, împăratul, lăsându-și împărăția ca să poată sluji mai liber lui Hristos, s-a așezat cu soția și cu casnicii săi în acel turn, pe care l-a zidit pentru fiica sa. Iar Sfânta Irina a rămas în cetate, învățând poporul și aducând pe mulți la Hristos Dumnezeu, petrecând în casa celui dintâi învățător al său, bătrînul Apelian.

După acestea a luat împărăția cetății Macedoniei alt împărat, cu numele Sedechie. Acela, înștiințându-se despre Sfânta Irina, a chemat pe bătrînul Apelian și l-a întrebat: "La tine este fecioara, fiica împăratului?" Răspuns-a Apelian: "La mine este, împărate". Împăratul a zis: "Nu știi ce gîndește ea?" Răspuns-a bătrînul: "Gîndul ei este ca și al meu și al tuturor celor ce știu pe Dumnezeu Cel adevărat. În toate zilele postește pînă seara, iar seara mănîncă o bucată mică de pîine și bea un pahar de apă. Altă masă nu știe. Pat nu are, ci se odihnește puțin pe pămînt, ziua și noaptea petrecînd în rugăciuni către Dumnezeu și îndestulîndu-se cu citirea dumnezeieștilor cărți".

Auzind împăratul acestea s-a minunat și, trimițînd pe eparhul său, a adus-o la sine cu cinste. Venind fecioara la el, i-a zis: "Bucură-te, împărate!" Răspuns-a împăratul: "Bucură-te și tu, fiică luminată". Zis-a fecioara: "Pentru ce m-ai chemat?" Împăratul a răspuns: "Să ședem și să vorbim cele de pace și de dragoste". Fecioara a zis: "Eu citesc în Sfînta Scriptură că: *În adunarea deșertăciunilor nu voi șede și cu călcătorii de lege nu voi umbla*".

A zis împăratul: "Dar oare noi sîntem călcători de lege?" Sfînta a răspuns: "Tot păgînul, care nu știe pe adevăratul Dumnezeu și se închină idolilor, este călcător de lege". Zis-a împăratul: "Mă silești să te muncesc fără voia mea, necruțîndu-te pe tine, care ești fiica împăratului". Sfînta Irina a răspuns: "Apoi pentru ce mai zăbovești, îndeletnicindu-te cu vorba? Ci începe a mă munci, căci sînt gata de toate muncile pentru Dumnezeuul meu". Împăratul a zis: "Fecioară, lasă toată bîrfirea și jertfește zeilor". Sfînta a răspuns: "În zadar te mîinii, împărate, întăritat fiind de satana. Să știi cu adevărat, că nu voi sluji diavolului, nici nu-mi voi cruța trupul meu pentru Hristos Domnul meu!"

Împăratul, umplîndu-se de mînie, s-a sfătuit cu eparhul cum ar putea s-o omoare. Deci, mai întîi săpînd o groapă adîncă și umplînd-o de șerpi, de vipere, de vasilști și de tot felul de tîrîtoare, a aruncat pe Sfînta fecioară acolo, unde a petrecut zece zile vie și sănătoasă, pentru că îngerul Domnului s-a pogorît cu ea în groapă și a păzit-o nevătămată, iar tîrîtoarele toate au murit.

Înștiințându-se împăratul că mucenița este vie în groapă, s-a minunat și i se părea căci cu vrăjile a fermecat și a omorît pe acei șerpi. Deci, poruncind s-o scoată din groapă, a șezut la judecată și a zis către dînsa: "Jertfește zeilor, care te-au cruțat, pentru că au omorît șerpii, iar pe tine te-au păzit vie, ca să cunoști puterea și bunătatea lor și să te închini lor". Sfînta a răspuns: "O, nebunule, și amăgitule de satana, cel călcat de mine, crezi că zeii cei de lemn sau de piatră pot să omoare șerpii? Ci, tu degrabă vei cădea în groapa cea de dedesubt a iadului, împreună cu zeii tăi, cărora le slujești și te vei afunda în întunericul cel mai dinafară, cel pregătit ție și diavolului, unde va fi plînsul și scrișnirea dinților". Împăratul, suflînd cu mînie, a chemat un lucrător de lemn, și a poruncit s-o taie cu un fierăstrău de fier.

Deci, după ce a legat-o de un lemn s-o taie, fierăstrăul nu se atingea de trupul ei cel fecioresc, ci se îndoia ca de o piatră, apoi s-a frînt prin mijloc. Și a adus alt fierăstrău, dar și acela s-a frînt; iar cei ce tăiau, căzînd singuri pe frînturile fierăstrăului, s-au tăiat și au murit. După aceea, împăratul a poruncit să aducă al treilea fierăstrău mai ascuțit și mai tare și să taie pe fecioară peste coapsele ei. Deci, legînd-o, au pus-o la pămînt pe spate, punîndu-i o piatră mare pe piept, și au început a-i tăia sfîntul ei trup cu fierăstrăul; iar împăratul a rîs și a zis către muceniță: "Unde este Dumnezeul tău? Să vină acum și să-ți ajute, dacă este putere într-Însul".

Zicînd împăratul acestea, deodată s-au făcut fulgere și tunete înfricoșate și tulburare în văzduh; iar slujitorii care o tăiau cu fierăstrăul au murit. Împăratul de frică a fugit în palat, iar poporul a fugit și s-a vărsat ploaie mare ca un rîu, cu grindină cumplită, și mulți dintre oameni au căzut morți, fiind uciși de fulger, de tunet și de grindină. În acel timp îngerul Domnului, pogorîndu-se, a prăvălit piatra aceea de pe pieptul sfintei, i-a tămăduit rana și a ridicat-o sănătoasă. Această minune văzînd-o poporul, opt mii de oameni au crezut în Hristos.

După aceea, împăratul, iarăși fiind pornit de diavolul, a prins pe Sfînta și s-a sfătuit cu eparhul cum s-o piardă. Deci, au hotărît s-o omoare astfel: au legat-o de roata morii ca, întorcîndu-se roata s-o sfarme; după ce au dat drumul apei sub roată, apa s-a oprit ca împietrită și n-a curs nici o picătură, rămînd Sfînta fără de vătămare. Iar împăratul cu boierii lui strigau: "O, cît de mare este puterea acestei fermecătoare! Iată, a prefăcut firea apei într-o altă fire". Poporul, care privea la o minune ca aceea, s-a ridicat împotriva împăratului și a strigat cu glas mare, ocărîndu-l și certîndu-l. Și, luînd pietre, a aruncat asupra lui și l-a izgonit din cetate. El, ducîndu-se în patria sa, a mai trăit șapte zile și a murit acolo de necaz, de mînie și de rușine.

După moartea lui Sedechie, Savah, fiul lui, vrînd ca să răzbune necinstea adusă tatălui său, a adunat mare putere de oaste, ca la o sută de mii, și a mers cu război asupra cetății Macedoniei. Auzind cetățenii că se apropie împăratul Savah, s-a temut și a închis cetatea, și au zis către Sfînta Irina: "Pentru tine pierim". Iar ea, poruncindu-le să nu se teamă, a ieșit împotriva împăratului celui ce venea, rugîndu-se lui Dumnezeu și zicînd: "Cel ce ai auzit oarecînd pe robul Tău, Proorocul Elisei, ascultă și rugăciunea mea, și lovește nevăzut oștirea aceasta ce vine să piardă cetatea; orbește pe vrăjmașii tăi, ca să cunoască că tu ești adevăratul Dumnezeu!"

Ascultînd Domnul rugăciunea ei, îndată a lovit cu orbirea pe împărat și pe toți ostașii ce erau cu dînsul. Înțelegînd împăratul, că Irina a adus aceea orbire asupra lui și a ostașilor săi, a trimis cu rugăciune la dînsa, zicînd: "Acum cunosc că este nebiruită puterea Dumnezeului tău. Deci, mă rog ție, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine și pentru ostașii mei, ca să ne dea vederea". Plecîndu-se Sfînta spre milă, a făcut rugăciuni către Stăpînul tuturor și a căpătat vederea împăratul cu toți cei ce erau cu el. Atunci a făcut pace cu cetățenii, grăindu-le: "Să mă aveți pe mine împărat, precum l-ați avut pe tatăl meu; iar eu voi ierta necinstea ce ați făcut tatălui meu".

Văzînd cetățenii puterea cea mare a împăratului, au făcut pace cu dînsul și, deschizînd cetatea, i s-au închinat lui, primindu-l ca împărat al lor. După ce împăratul Savah a dobîndit împărăția și s-a întărit într-însa, s-a pornit cu mînie contra Sfintei Irina, pentru că diavolul îl îndemna la acelea; și, chemînd pe muceniță la dînsul, i-a zis: "Iert cetății greșeala aceea; iar asupra ta mă mîinii, deoarece pentru tine s-a sculat poporul asupra tatălui meu cu ură și l-a ucis cu pietre; însă de voiești ca să fii și tu iertată, fă-mi voia mea, adică, să aduci jertfe zeilor". Iar Sfînta a ocărît pe împărat pentru nebunia lui și l-a pornit mai mult spre mînie. Deci, a poruncit împăratul ca s-o arunce în temniță, sfătuiindu-se cu boierii cum să o muncească.

Sfînta, șezînd în temniță șapte zile, i s-a arătat Hristos, zicîndu-i: "Nu te teme, fiică, că Eu, întărindu-te, sînt cu tine". După aceea, împăratul, scoțînd pe muceniță din temniță, a poruncit ca să-i bată în tălpi piroane de fier ascuțite și, punîndu-i un sac plin de nisip în spate, să o izgonească pînă la un anumit loc, care era departe de cetate ca la cinci stadii. Deci, slujitorii punînd frîu în gura sfintei, au dus-o acolo, izgonind-o iute ca pe un dobitoc. Sfînta alerga și zicea către Dumnezeu: "Cu adevărat sînt ca un dobitoc la Tine, Doamne, și eu pururea cu Tine; ținutu-m-ai de mîna dreaptă, cu sfatul m-ai povățuit și cu slavă m-ai primit".

Căutînd sfînta de-a dreapta sa, a văzut pe îngerii Domnului călătorind împreună cu dînsa și s-a bucurat foarte. După ce a ajuns la locul numit și, cînd se întorcea spre cetate, slujitorii cu batjocură tîrau cu frîul

pe muceniță și popor mult urmînd, a văzut Sfînta înaintea sa pe un înger bătînd pămîntul cu toiagul și a zis în sine: "Iată, va să fie pierzarea vrăjmașilor lui Dumnezeu!"

După ce a ajuns la locul cel bătut de înger, deodată, desfă-cîndu-se pămîntul, a îmghițit pe slujitorii muncitorului, cei ce duceau pe sfînta; iar ea a rămas dezlegată de frîu, sacul i-a căzut din spinare, piroanele i-au ieșit din picioare și, vindecîndu-se, umbla slăvind pe Dumnezeu. Înștiințîndu-se împăratul de aceasta, a zis: "Zei au deschis pămîntul și au pierdut pe slujitori de la această fermecătoare". Însă unii se împotriveau, zicînd: "Dumnezeu cel viu este cu Sfînta Muceniță Irina!" Iar alții batjocoreau pe Sfînta fecioară.

Venind îngerul cel ce deschisese pămîntul, a ucis cu moarte năpraznică pe mulți necredincioși, ca la zece mii, iar cei ce rămăseseră, strigau: "Dumnezeul Irinei, miluiește-ne pe noi, pentru că credem în Tine și scăpăm la Tine!" Deci, au crezut în acea vreme ca la treizeci de mii de suflete. Împăratul, necrezînd, l-a lovit și pe el îngerul lui Dumnezeu și a pierit cu sunet, ticălosul. Sfînta făcea în cetate multe minuni cu puterea lui Hristos, pentru că nu numai pe bolnavi îi tămăduia, curăța leproșii și izgonea diavoli din oameni. Ci și pe un tînăr mort, ai cărui părinți plîngeau cu amar, l-a înviat cu rugăciunea și a adus la Hristos cam cincizeci de mii de suflete.

Cu porunca lui Dumnezeu a venit în cetate Sfîntul Timotei preotul, cel care a botezat-o pe Sfînta Irina, pe care vîzîndu-l, Sfînta s-a bucurat și i s-a închinat. Luînd pe acel preot și pe tot poporul cel ce crezuse în Hristos, s-a dus la turnul unde locuia tatăl și mama sa, slujind în liniște lui Dumnezeu și acolo au primit Sfîntul Botez toți cei ce crezuseră în Hristos.

Sfînta Irina a petrecut în cetatea Macedoniei trei ani, învățînd și încredințînd popoarele. După aceea s-a dus la altă cetate ce se numea Calinic, (sau Calipoli) unde era împărat Numerian, ruda lui Sedechie și a lui Savah, împărații cei dintîi. Cînd Numerian făcea praznicul spurcatei zeițe Artemida, aducînd jertfe idolului ei, Sfînta Irina, stînd în fața lui, l-a mustrat pentru păgînatatea lui și a mărturisit pe Hristos adevăratul Dumnezeu. Atunci împăratul a zis către boierii săi: "Această fecioară este asemenea la față și la stat cu tatăl său, Liciniu, dar fiii cei răi mîhnesc pe părinți; pentru că după răutățile acestei fecioare, tatăl ei cel bun s-a lipsit de împărăție. Aceasta a fost pricinuitoare de moarte a fratelui meu, Sedechie, și pe Savah, fiul lui, după cum am auzit, l-a omorît cu vrăjile ei. Deci, fecioara aceasta este cu adevărat pierzătoare de împărați".

Apoi s-a întors către Sfînta și a zis: "Ce zici, vrăjitoare, vei jertfi oare zeilor, sau încă vei mai petrece în socoteala ta cea pierzătoare?" Sfînta, însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, a răspuns: "Eu voi jertfi jertfă de laudă Dumnezeului Celui de sus, iar diavolilor tăi și idolilor celor neînsuflețiți ai tăi, nu voi aduce jertfă. Cele ce le grăiești pentru împărați, să știi cu adevărat că Dumnezeuul meu, Cel ce stăpînește viața și moartea, le-a poruncit lor să moară, iar nu mie. Teme-te și tu de Dumnezeul meu, că puține sînt zilele tale și degrabă te va ajunge sfîrșitul tău".

Auzind împăratul acestea, s-a aprins de mînie și, scrîșnind din dinți, a răcnit ca un leu și îndată a poruncit să se ardă trei boi de aramă, zicînd: "Dacă într-un bou va birui puterea focului cu vrăjile, apoi să se arunce în celălalt, iar dacă și într-acela aceeași va face, apoi să se arunce întru al treilea! Și s-a făcut așa. După ce au ars acei boi de aramă și i-a roșit ca pe un cărbune, a aruncat pe Sfînta într-un bou, și se ruga în dînsul, strigînd: "Dumnezeule, grăbește spre ajutorul meu, ceea ce pătinesc pentru numele Tău cel sfînt!""

Și s-a arătat ei îngerul Domnului, spunîndu-i să nu se teamă și răcorindu-i acea văpaie. Iar poporul cîrtea contra împăratului, zicînd: "În zadar ai pierdut tinerețile cele frumoase ale fecioarei acesteia". Deci, după ce s-a răcorit arama, s-a aflat Sfînta vie și sănătoasă, neavînd nici o vătămare de foc. Și a zis împăratul către cei ce stăteau de față: "Au nu v-am zis vouă că este fermecătoare fecioara aceasta! Oare cum a stins focul? Aruncați-o pe ea în celălalt bou".

Și a aruncat pe Sfînta în al doilea bou. Dar și acela răcorindu-se, a aruncat-o în al treilea și îndată acel bou, cu porunca Atotputernicului Dumnezeu, s-a pornit din loc, ca fiind viu, și a umblat un sfert de stadie. Și iarăși s-a întors la locul său și a crăpat; și dintr-însul a ieșit Sfînta Muceniță întregă. Poporul, văzînd o minune ca aceea, cu mare glas strigă: "Mare ești Dumnezeul Irinei, miluiește-ne pe noi după mare mila Ta, Tu ești Dumnezeul nostru Cel tare și puternic, Care faci minunate și preaslăvite minuni!"

Și au crezut în Hristos ca la zece mii de suflete. Deci, împăratul petrecea nu numai întru necredință, ci și pe Dumnezeu Cel Preaînalt hulea și, fiind lovit de îngerul cel nevăzut a lui Dumnezeu, s-a îmbolnăvit de moarte. Iar mai înainte de a muri, a poruncit eparhului său, Babodon, ca în multe feluri muncind pe Irina, să o ucidă cu cumplită moarte. Și a pierit acel ticălos împărat, iar Sfînta a petrecut în cetatea aceea cîteva zile, învățînd poporul credința cea întru Hristos, tămăduind toate neputințele; iar preotul Timotei, mergînd acolo, a botezat pe cei ce credeau.

Eparhul, văzînd cum că tot poporul cetății ține cu Sfînta Irina, s-a temut să o muncească acolo, ca să nu se facă gîlceavă și tulburare în popor pentru dînsa. Deci, s-a dus într-altă cetate, care se numea a lui Constantin; iar pe muceniță a poruncit ostașilor să o prindă și legată să o ducă după dînsul. El, mergînd în cetatea aceea, a șezut la judecată și, punînd pe Sfînta în fața sa, a zis către dînsa: "Oare știi, că putere îmi este dată mie asupra ta? Deci, apropie-te de zeii noștri și adu-le jertfe, ca să nu te muncesc cu cumplite munci".

Răspuns-a sfînta: "Ascultă, eparhule! Toate muncile cîte vei putea să le afli, pune-le asupra mea, și vei vedea puterea Dumnezeului meu!" Atunci eparhul a poruncit ca să aducă un grătar de fier și, punînd pe muceniță pe grătar, s-o lege cu lanțuri de fier și să-i pună împrejur mulțime de lemne și să le aprindă. După ce s-a aprins focul, eparhul a poruncit ca să toarne peste muceniță unt-delemn, untură și smoală; și astfel, arzînd Sfînta mult timp, străluceau legăturile și lanțurile cele de fier ca un cărbune aprins. Iar Sfînta a rămas nevătămată și, fiind în rouă răcoroasă, cînta, slăvind pe Dumnezeu.

După aceea s-a dezlegat de înger din fiarele acelea și a ieșit sănătoasă, lucru care, văzîndu-l eparhul și cei ce erau cu dînsul, s-au mirat foarte mult. Deci, eparhul, căzînd la picioarele ei, i-a zis: "Roaba Dumnezeului Celui adevărat, mă rog ție, să nu mă pierzi pe mine, precum ai pierdut pe ceilalți împărați; căci și eu cred în Fiul lui Dumnezeu și voiesc să fiu creștin". Astfel, a crezut eparhul Babodon și împreună cu dînsul popor mult și a adus acolo îngerul lui Dumnezeu pe Timotei preotul și s-a botezat de dînsul toți cei ce au crezut.

Sfînta Irina, petrecînd în cetatea aceea cincizeci de zile, a ieșit de acolo și a fost prinsă de ostașii împăratului Savorie, care împărătea în Mesemvria, cetate a Traciei, și au dus-o la dînsul, căci acel împărat, auzind de cele făcute de dînsa, căuta să o prindă. El, văzînd pe Sfînta, s-a umplut de mînie și a ucis-o cu sabia. Și a fost îngropată afară din cetate. Deci, a zis împăratul: "Lucruri înfricoșate s-a auzit de fermecătoarea aceea; căci pe împărați i-a ucis cu farmecele sale, iar acum pentru ce n-a putut să mă ucidă pe mine, ci eu am ucis-o pe ea? Unde este dar Hristos, ajutorul ei? Pentru ce nu a izbăvit-o din mîinile mele?"

Astfel, ocăra necredinciosul împărat puterea lui Hristos și se lăuda, ca unul ce a biruit. Dar puterea cea mare a lui Dumnezeu, ce lucru nu poate să facă? Deoarece, în vremea morții Sale celei de voie și ocărită de iudei, multe trupuri ale sfinților celor adormiți le-a înviat și a intrat în sfînta cetate și s-a arătat multora. Acela, au nu putea și pe această Sfîntă s-o învieze din morți, ca să intre în Mesemvria și să se arate împăratului? Însă, cu adevărat, puternic este Hristos, Dumnezeul nostru în cer și pe pămînt și toate cîte le voiește le face, fiindcă a trimis pe îngerul Său și a sculat-o pe ea vie din groapă și a zis către dînsa îngerul Domnului: "Măcar că ți-ai sfîrșit nevoința pătimirii tale și ți se cădea de acum să te odihnești, pentru că fericită ești și desăvîrșită la cer, dar ca să nu se laude păgînatatea și fărădelegea, ca și cum ar fi biruit puterea Dumnezeului nostru, să intri în cetate ca să te vadă pe tine vie și să se rușineze toți ocăritorii cei

păgîni și să cunoască pe Dumnezeu nostru Atotputernic! Și nu vei mai pătimi de acum înainte nici un rău de la nimeni".

Deci, Sfînta a intrat în cetatea Mesemvria, ținînd o stîlpare de măslin în mîinile sale. Iar cînd au văzut-o cetățenii, s-au umplut de negrăită spaimă și de mirare și au alergat la dînsa tot poporul, strigînd cu glas mare: "Minunat este Dumnezeu al Irinei și nu este altul afară de Acela!" Și a spus împăratului că Irina s-a sculat din morți; iar el s-a temut foarte și, văzînd-o pe ea, a căzut la picioarele ei, zicînd: "Acum am cunoscut, că mare Dumnezeu ai! Deci, mă rog ție să petreci în cetatea noastră și să ne faci pe noi creștini".

Sfînta a petrecut între dînșii șaptezeci de zile, învățîndu-i sfînta credință și toți au crezut în Hristos. Deci, venind cu porunca lui Dumnezeu fericitul Timotei preotul, a botezat pe împărat și pe tot poporul lui. După aceea s-a dus de acolo în patria sa, în cetatea Macedoniei, unde a aflat pe tatăl său adormit întru Domnul; și a plîns lui Dumnezeu, rugîndu-se pentru dînsul.

Acolo a petrecut vreme puțină cu maica sa și s-a răpit de un nor, care a dus-o în Efes. Și, umblînd apostolește prin cetate, propovăduia pe Hristos, făcînd minuni prin tămăduirea a diferite neputințe și pe mulți îi întorcea de la idoli către Hristos. După multă vreme a venit acolo la dînsa bătrînul Apelian, fiind trimis de Dumnezeu, cel ce i-a fost ei altădată învățător și de care Sfînta s-a bucurat mult. După cîteva zile a zis către popor: "Bucurați-vă, frații mei, și pacea lui Iisus Hristos să fie cu voi! Mîngîiați-vă, veseliți-vă întru Domnul nostru și să fiți tari în credință; iar eu mă voi duce de la voi, mulțumindu-vă că m-ați primit pe mine cea străină. Dar să știți, că tot cel ce primește pe cel străin, prieten se face cerescului Dumnezeu". Și cetățenii grăiau între dînșii: "Unde se duce învățătoarea noastră?" Unii ziceau: "Au doară vrea să se odihnească întru Domnul?" Iar alții grăiau: "Vrednică este aceasta lui Dumnezeu și de aceea se va lua de la ochii noștri, deoarece noi sîntem păcătoși".

A doua zi, Sfînta Irina, luînd pe bătrînul Apelian și pe șase bărbați cucernici, s-a dus cu dînșii după cetate și, aflînd într-o piatră un mormînt nou deșert în care nimeni n-a fost pus niciodată, a intrat în acel mormînt și a zis către Apelian și către ceilalți bărbați: "Acoperiți-mă bine deasupra cu această piatră, ca nimeni altul să nu mă poată descoperi, pînă a patra zi". Sărutînd, cu cea mai de pe urmă sărutare, pe Apelian și pe bărbații cei ce erau cu dînsul, s-a însemnat cu semnul Sfîntei Cruci și s-a culcat; iar bărbații au pus piatra cea mare deasupra mormîntului și s-au întors în cetate.

A patra zi, mergînd la mormînt Apelian cu aceiași bărbați, n-au mai găsit trupul Sfîntei Irina și s-au gîndit între dînșii, cum că a mutat-o pe ea Hristos Dumnezeu în Rai. Ducîndu-se în cetate, au spus aceasta poporului. Atunci, au alergat mulți la mormînt și, văzîndu-l deșert, s-au minunat și au slăvit pe Dumnezeu cu spaimă. Astfel a fost viața și pătîmirea fecioarei Irina, cea de neam bun; în acest fel au fost nevoințele miresei lui Hristos.

După cum s-a zis, ea a stat la întrebare mai întîi înaintea tatălui său Lichinie, apoi a lui Sedechie și a lui Sedah fiul lui; după aceea înaintea lui Numerian și a eparhului Babodon; iar la sfîrșit, înaintea lui Savorie. Cetățile în care a pătimit sînt acestea: Macedonia, patria sa, Calinica sau Calipoli a lui Constantin și Mesemvria cea din Tracia. Și s-a odihnit întru Domnul în Efes, în cinci zile ale lunii mai și, stînd înaintea lui Hristos, se roagă pentru toată lumea.

Acestea le-a scris bătrînul Apelian, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe Dumnezeu Unul în Treime, Căruia I se cuvîne cinste și închinăciune de la oameni, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă - Este de trebuință a se ști și aceasta, cum că tatăl Sfîntei Irina, împăratul Liciniu, nu a fost acel Liciniu, care mai pe urmă a fost părtaș la împărăție cu marele Constantin, cel ce a avut de soție pe sora lui Constantin și a stăpînit toate părțile răsăritului, ci altul cu același nume, care a fost mai înainte cu mulți ani, împărat al unei cetăți ce se numea Maghedoe, care este în hotar cu Macedonia, precum și Sfînta

Scriptură s-a obișnuit a numi împărați pe stăpînitorii fiecărei cetăți. Acest lucru este arătat în cartea Facerii, în capitolul paisprezece. Niște împărați ca aceștia sînt mai ales împărăței, decît împărați, precum a fost și acest Liciniu, tatăl Irinei, deoarece în prolog, este scris Vasilisc, iar nu Basileus, adică împărăței iar nu împărat. Deci, cum că acest Liciniu este altul decît Liciniu cel care a împărățit împreună cu Constantin, este arătat aici. Acela avea de soție pe sora lui Constantin, cea cu numele Constanția, iar acesta avea pe cea de un nume cu dînsul, Licinia. Acela petrecea în cetatea Nicomidiei, iar acesta în Maghedon. Acela a pierit întru păgînătate, iar celălalt s-a sfîrșit cu cinste întru creștinătate. Acela a fost după trei sute de ani de la nașterea lui Hristos, iar acesta a petrecut la înfția sută de ani, aproape de zilele apostolilor, pentru că preotul Timotei, cel ce a botezat pe fiica lui, Sfînta Irina, a luat învățătura și preoția de la Sfîntul Apostol Pavel.

Viața Sfîntului și Dreptului Iov, mult pătimitorul (6 mai)

Sfîntul și dreptul Iov se trăgea din seminția lui Avraam, fiu din fiii lui Isav, care era al cincilea de la Avraam. El își avea petrecerea sa în pămîntul Hus, într-una din laturile Arabiei, și era cel mai bogat om de la răsăritul soarelui, fiind foarte temător de Dumnezeu. Dintre dobitoace avea șapte mii de oi, trei mii de cămile, cinci sute perechi de boi; asinele ce se pășteau erau cinci sute și slugi foarte multe, avînd el lucruri mari pe pămînt, pentru că era bărbatul acesta de bun neam și cu cinste mare între toți cei ce viețuiau la răsărit.

Acesta era om adevărat, fără prihană, drept și credincios, depărtîndu-se de la tot lucrul rău. El avea șapte feciori și trei fete. Și feciorii, văzînd pe tatăl lor că face milostenie veșnic la mii de săraci, au început să facă la fel ca tatăl lor; și mulți oameni erau chemați la masă și ei slujeau la masa celor necăjiți acolo. Deci, într-o zi, se ospătau toți împreună la cel dintîi frate, într-altă zi la celălalt frate și așa pînă la cel din urmă, cînd începeau iarăși de la cel dintîi. Iar după ce se sfîrșeau cele șapte zile ale ospetelor lor, Iov trimitea la dînșii, sfătuindu-i și învățîndu-i, ca fiecare să-și cerceteze conștiința sa cu de-amănuntul, dacă n-a greșit ceva cu cuvîntul sau cu gîndul împotriva Domnului; pentru că se temea dreptul Iov de Dumnezeu foarte mult, nu cu temerea firii celei de rob, ci cu temerea dragostei celei de fiu și cu dinadinsul se păzea pe dînsul și pe toată casa sa, ca să nu facă vreo supărare Domnului Dumnezeu.

Și acest om al lui Dumnezeu, aducea jertfă de curățire, cum se aduceau jertfe sîngeroase atunci, socotind în sine: *ca nu cumva copiii mei, fiind tineri, să fi greșit ceva cu gîndul lui Dumnezeu.* Așa făcea dreptul Iov în toate zilele.

Și a fost ca în ziua de astăzi: *Fost-a întru una din zile și au venit îngerii Domnului înaintea Domnului.* Îngerii lui Dumnezeu cei puși ca să păzească neamul omenesc, au venit înaintea lui Dumnezeu, ca să-i aducă Lui rugăciunile oamenilor și nevoile lor cele de multe feluri. Cu dînșii a venit și diavolul, ispititorul și cleveitorul oamenilor; nu că putea să stea împreună cu îngerii înaintea lui Dumnezeu la cer, de unde s-a lepădat, ci a stat departe, afară din cer, înaintea ochiului Celui Atotvăzător al lui Dumnezeu. Și atunci a venit și satana, iar Dumnezeu L-a întrebat: "Dar tu de unde vii?" Dar Dumnezeu i-a pus întrebarea, ca să ne răspundă nouă cum a fost istoria lui Iov.

Și, răspunzînd diavolul către Domnul, a zis: "Înconjurînd pămîntul și străbătînd partea cea de sub cer, și iată sînt de față". Și i-a zis lui Domnul: "Oare socotit-ai în gîndul tău de robul Meu Iov, că nu este asemenea lui, cineva din oamenii cei ce sînt pe pămînt, fiind fără de prihană, drept și credincios, depărtîndu-se de toate lucrurile cele rele?" Și asta o spunea Dumnezeu, nu pentru că era sărac sau necăjit, ci foarte bogat.

Răspuns-a diavolul și a zis Domnului: *Oare Iov în deșert cinstește pe Dumnezeu? Oare nu ai îngădit Tu pe cele dinlăuntru și pe cele din afară ale casei lui și pe toate cele ce sînt împrejurul lui; lucrurile mîinilor lui nu le-ai binecuvîntat și dobitoacele lui nu le-ai înmulțit pe pămînt? Dar trimite mîna Ta și Te atinge de toate cele ce are și să vedem dacă nu Te va blestema pe Tine în față!* Ca și cum ar fi zis: "Cum nu s-ar teme, dacă i-ai dat atîta avere și cinste? Dar, dă-l pe mîna mea, să vedem nu Te va blestema în față?"

Atunci Domnul a zis diavolului: *Toate cîte sînt ale lui, le dau în mîinile tale; dar de el să nu te atingi!* Vedem că diavolul nu poate face nimic fără voia lui Dumnezeu și fără îngăduința Lui. Putea el să se ducă peste Iov și mai înainte, că avea mare ură pe el, că era drept; însă, pînă n-a luat blagoslovenia lui Dumnezeu, nu s-a dus. Pentru că numai unde îi îngăduie Dumnezeu se duce; căci puterea drăcească este îngădită de puterea Atotțiitorului Dumnezeu și nu-i îngăduie să facă mai mult decît vrea El.

Și a venit diavolul la Iov. Și prima dată, cînd a ajuns asupra gospodăriei lui Iov, a pogorît foc din cer. Atunci un vestitor a venit la Iov și i-a spus: "Foc a căzut din cer pe pămînt și a ars oile tale, asemenea și pe păstori i-a mistuit, iar eu am rămas singur și am venit să-ți spun". Pe cînd acesta grăia, a venit un alt vestitor și a zis către Iov: "Perechile de boi arau și asinele pășteau aproape de dîșii, cînd, venind hoții, le-au furat pe ele, iar pe slugi le-au omorît cu sabia; și, rămînînd eu singur, am venit ca să-ți spun despre acestea". În același timp un alt vestitor a venit la Iov și i-a grăit lui: "Haldeii, făcînd trei tabere, au năvălit asupra noastră și au înjugat cămilele și le-au robit, și slugile le-au ucis cu sabia; iar eu am rămas singur și am venit să-ți spun".

La urmă a venit alt vestitor, grăind către Iov: "Feciorii tăi și fetele, mîncînd și bînd la fratele lor cel mai mare, deodată a năvălit dinspre pustie un vînt mare cu vifor și s-a atins de cele patru unghiuri ale casei și a căzut casa peste copiii tăi și toți au murit; iar eu am rămas singur și am venit să-ți spun".

Acesta i-a rupt inima, dar tot n-a îndrăznit să zică cuvînt de rău împotriva lui Dumnezeu. Atunci Iov s-a sculat, și-a rupt hainele sale, și-a tuns perii capului, și-a presărat țărînă peste capul și, căzînd cu fața pe pămînt, s-a închinat Domnului și a zis: *Gol am ieșit din pîntecele maicii mele, gol mă voi duce în groapă; Domnul a dat, Domnul a luat! Precum a voit Domnul, așa a făcut. Fie numele Domnului binecuvîntat de acum și pînă-n veac!* De toate acestea cîte i s-au întîmplat, Iov n-a greșit înaintea Domnului nici cu inima, nici cu gura; pentru că n-a zis nimic fără de minte împotriva Domnului. Atît de tare se temea Iov de Dumnezeu.

Atunci satana, văzînd că i-a luat totul și nu l-a biruit, s-a dus iar la Dumnezeu. Și a fost că în ziua aceasta, îngerii lui Dumnezeu au venit, ca să stea înaintea Domnului și împreună cu ei a venit și diavolul. Și a zis Domnul către diavol: "Dar tu de unde vii?" Iar el a zis: "Străbătînd partea cea de sub cer și înconjurînd tot pămîntul am venit". Atunci Domnul a zis către dînsul: "Oare gîndit-ai la robul Meu Iov? Că nu este nici un om ca acesta din cei de pe pămînt, care i-ar fi fost lui asemenea: fără de prihană, drept, credincios, ferindu-se de tot răul și nețînîndu-se de răutate; iar tu în zadar i-ai cerut averile, slugile și fiii lui, ca să le pierzi".

Răspunzînd diavolul, a zis către Domnul: "Piele pentru piele; toate cîte le are omul, le va da pentru sufletul său! Deci, nu așa! Ci trimite mîna Ta și Te atinge de trupul și de oasele lui; atunci vei vedea, de nu Te va blestema în față!" Iar Domnul a zis către diavol: "Iată, ți-l dau ție, dar să nu te atingi de sufletul lui". Iată ce este mai scump la om! Sufletul. Că sufletul este mai scump decît tot ce există în lumea aceasta. De aceea îi atîta luptă pentru mîntuirea sufletului.

Și a venit diavolul, cu voia și cu îngăduința lui Dumnezeu, și l-a lovit pe Iov, de la cap pînă la picioare cu lepră. Atunci Iov, cînd s-a văzut lepros din creștet pînă-n talpă, a căzut la pămînt de durere; și, a ieșit afară din cetate, unde ședea pe gunoi, curățindu-și rănile cu un hîrb. Și n-a fost bătaia lui Iov o zi, o lună sau un an, ci șapte ani și jumătate l-au mîncat viermii de viu pe Iov! Așa a răbdat. Iar soția lui, rămînînd

sănătoasă, pentru că pe ea n-a lovit-o diavolul, că era mai slabă în credință, se ducea cu traista prin sat, la cerut; și îi aducea câte ceva de hrană. Singurul ajutor îi era soția lui; singura mîngîiere, ca să nu moară de foame.

Trecînd multă vreme și văzînd diavolul că nu l-a biruit pe Iov, a încercat prin femeie, cu care biruise în rai pe Adam. Știa că femeia e mai slabă. Și a zis către dînsul femeia lui: "Iată, acum te mănîncă viermii de viu în gunoi, ți-a luat toată averea și copiii de atîția ani și tu nu zici nici un cuvînt de hulă împotriva lui Dumnezeu și nu-ți pierzi răbdarea! Pînă cînd vei răbda acestea? Iată, voi mai îngădui încă puțin timp, așteptînd nădejdea mîntuirii mele; că s-a pierdut pe pămînt pomenirea ta, fiii și fetele tale; durerile și ostenelele pîntecelui meu, pe care în zadar i-am născut cu chinuire; iar tu singur șezi afară, fără acoperămînt, pe gunoi și plin de viermi, iar eu rătăcesc slujind și trecînd din loc în loc și alergînd din casă în casă, așteptînd apusul soarelui, ca să mă odihnesc de ostenelele mele și de durerile cele ce acum mă cuprind. Deci, zi vreun cuvînt de hulă împotriva lui Dumnezeu și mori".

Iar Iov îi spunea cu blîndețe, că vedea că diavolul vorbește prin gura ei: "Pentru ce grăiești așa, ca o femeie din cele nebune? Nu sînt eu Iov care eram ca împărații de bogat și cinstit în lume? Nu-ți aduci aminte ce cinste am avut noi pe pămînt și cîtă avere și cîte slugi aveam? Apoi, cum am primit cele bune din mîna Domnului, oare pe cele rele să nu le suferim?"

Auzind trei prieteni ai lui de toate răutățile care au venit asupra lui, au mers la dînsul fiecare din țara sa: Elifaz, împăratul Temanului, Bildad, stăpînitorul Savheilor și Țofar, împăratul Mineilor. Aceștia erau ca niște împărați de bogați, boieri mari din alte țări, care cumpărau mii de vite de la Iov, miei și lînă. Ei auziseră de bătaia lui Iov, dar nu credeau că-i chiar așa; și se sfătuiseră între dînșii, ca să-l cerceteze pe Iov și să-l mîngîie.

Văzîndu-l de departe, cum îl știau ce om cinstit era, ce palate și ce slugi avea, nu l-au cunoscut și au strigat cu glas mare și au plîns, rupîndu-și hainele și presărîndu-și țărînă peste capetele lor. Ei au stat la dînsul șapte zile și șapte nopți și nimeni dintre dînșii n-a vorbit către dînsul vreun cuvînt, pentru că vedeau rănile lui cumplite și foarte mari. Și gîndeau, ce va fi asta? Ce fel de bătaie a lui Dumnezeu este asta?

Și la șapte zile a deschis cuvîntul Elifaz și, în loc să-l mîngîie pe Iov în rănile și în durerea lui, în loc să-l îmbărbăteze, că erau prieteni de altădată, au început să-l rănească cu cuvîntul: "Iov, mi se pare că te-a rețezat Dumnezeu ca pe un copac tomnatic, care nu face roadă. De ce-ai ajuns tu așa? Ai oprit plata văduvelor și simbria lucrătorilor! Ai fost nemilostiv și aspru! Ai fost mîndru! Ai uitat de Dumnezeu! Ai făcut fărădelegi înaintea Lui!" Și așa mereu l-a mustrat. La fel și al doilea prieten și al treilea.

Iar Iov a început a le spune lor cu blîndețe: "Dragii mei; prietenii mei, spre dosadă ați venit aici și spre rană mie. Mai bine ziceam eu gropii, "muma mea", și viermilor, "voi sînteți frații și surorile mele", decît să vină prietenii mei și să mă rănească cu cuvinte". Adică, mai bine mă mîngîiam cu viermii și cu gîndul la groapă, decît să aud din gura voastră acestea.

Și le-a spus Iov: "Voi mă învinuiți că am oprit plata slugilor și că am făcut nedreptate. Eu nu mă laud, dar adevărul voi vorbi. Eu am fost tatăl sărmanilor și maica văduvelor; eu am fost ochiul orbilor și urechea surzilor; piciorul șchiopilor și mîna ciungilor. Tunsura mieilor mei a încălzit umerii săracilor. Ușa mea nu s-a închis la tot străinul și toată averea mea am socotit cu putere s-o împart la cei necăjiți. Deci, nu-i adevărat ce vorbiți voi. Adevărat că mîna Domnului mă ceartă pentru păcatele mele, dar ceea ce mă învinuiți voi nu este adevărat".

Văzînd Dumnezeu răbdarea lui Iov, după ce-au plecat cei trei prieteni, a apărut Dumnezeu în nori și în vifor deasupra lui. Iov zăcea acolo de șapte ani jumătate, numai oasele și inima rămăsese - căci carnea lui era mîncată de viermi. Și cînd a venit Ziditorul cerului și al pămîntului, Iov era acum rănit și de prietenii

lui, ocărit și defăimat și de soția lui și de toți. Deodată aude glasul lui Dumnezeu din nori: "Iov, scoală-te ca un bărbat, ia veșmîntul tău - că i-a trimis un veșmînt din cel mai alb ca zăpada -, încinge-te și să stăm de vorbă amîndoi!"

S-a sculat Iov, sănătos ca la 30 de ani și frumos și vesel, s-a îmbrăcat cu veșmîntul dat de Dumnezeu. Și a spus Dumnezeu către el: "Iov, unde erai tu cînd am întemeiat pămîntul? Spune-mi Mie care-i lățimea cea de sub cer? În ce loc locuiește întunericul și ce loc are lumina? Unde erai tu cînd am măsurat Eu munții cu așezămîntul cunoștinței, văile cu cumpăna și dealurile; cînd am pus mării hotar nisipul și am îngrădit marea cu nisip și I-am spus: "Pînă aici să stai și întru tine să se sfărîme valurile tale"? Eu am întins crivățul pe uscat. Eu am făcut cuvîntători pe pămînt. Eu am măsurat greutatea vînturilor. Eu am însemnat calea fulgerilor sub cer. Eu am rînduit nașterile fiarelor din codri, nașterea dobitoacelor pămîntului și a oamenilor. Eu am făcut orionul și rarița cea de miazănoapte și am împodobit cerul cu stele, cu soare și lună, și lumină am dăruit zidirii Mele. Spune-Mi, unde erai tu atunci? Iov, Eu pe tine Te-am turnat ca laptele în pîntecele maicii tale, Te-am închegat ca brînza, Te-am țesut ca pînza, Ți-am făcut inimă și oase și te-am făcut făptura Mea în pîntecele maicii tale și Eu am zidit inima ta și am știut că nu-ți vei pierde răbdarea. Eu am întemeiat inima ta întru tine și credința și răbdarea ta.

Și acum, Iov, fiindcă ai așteptat cu răbdare venirea Mea și n-ai zis vreun cuvînt rău în atîtea scîrbe și necazuri și boale, iată, Eu îți dăruiesc ție de acum înainte încă 140 de ani de viață; și vor fi averile tale îndoite. Și vei ajunge să trăiești pînă la al cincilea strănepot și vei adormi plin de zile și vei veni la Mine să te veselești cu Mine în veci".

După ce l-a vindecat Domnul de bube, a binecuvîntat și cele de pe urmă ale lui Iov, mai mult decît pe cele dintîi; și erau dobitoacele lui paisprezece mii de oi, șase mii de cămile, o mie de perechi de boi și o mie asini de herghelie. I s-au născut lui iarăși șapte fii și trei fete, precum avea și mai înainte. Deci, Domnul a îndoit dobitoacele lui Iov, iar copiii nu i-a îndoit, ca să nu soco-tească cineva, cum că copiii lui cei dintîi au pierit ca și dobitoacele; pentru că dobitoacele au pierit cu totul, iar copiii cei morți n-au pierit, ci se vor afla la învierea dreptilor. Fetele lui erau atît de frumoase, încît nu se aflau sub cer alte fecioare mai frumoase ca fetele lui Iov, cărora le-a dat moștenire între frații lor.

Iov a trăit de toți anii, 248, văzînd pe fiii fiilor săi, pînă la a patra semînție; și s-a sfîrșit întru adînci bătrîneți. Iar acum petrece în viața cea neîmbătrînită unde anii nu se împutinează, în Împărăția Tatălui, a Fiului și a Sfîntului Duh, a Unuia Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Varvar ostașul și a celor împreună cu el (6 mai)

Pe cînd urîtorul de Dumnezeu, împăratul Iulian Paravatul, avea război cu un popor ce se numea Franci, a trimis împotriva lor pe voievodul Vach, în a cărui armată era un ostaș viteaz cu numele Varvar, cu credința creștin, însă în ascuns. Gătindu-se armatele din amîndouă părțile la război, francii aveau un luptător tare, asemenea cu Goliat, care, ieșind înaintea armatei grecilor, chema la luptă deosebită pe cineva să se lupte cu dînsul și ocăra pe greci, deoarece nimeni din ostașii lor nu îndrăznea să iasă împotriva lui. Acel viteaz era înfricoșat la vedere, mare și puternic la trup.

Vach voievodul, știind vitejia fericitului Varvar, l-a chemat la sine și l-a întrebat: "Oare vei putea să ieși la luptă împotriva aceluia mîndru luptător, care se laudă în puterea sa?" Varvar, nădăduind spre ajutorul Domnului său Iisus Hristos, în care credea, nu s-a lepădat, ci a ieșit întru întîmpinarea lui și, întrarmîndu-

se cu semnul Sfintei Cruci, s-a dus. Îmbrățișându-se cu vrăjmașul, l-a biruit și l-a ucis cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru că i-a ajutat un înger al Domnului, care era pus lângă fericitul Varvar. Deci, s-au rușinat francii și s-au temut; iar grecii, căpătînd îndrăzneală, au pornit asupra lor și i-au biruit pînă în sfîrșit.

Deci, pentru o viteză ca aceea, fericitul Varvar avea mare cinste între ostașii greci, fiind lăudat de împărat, care l-a și cinstit cu dregătoria de comit. După aceea slăvită biruință asupra vrăjmașilor, voievodul Vach, aflîndu-se cu oastea sa în Tracia, a voit să aducă jertfă idolilor, dîndu-le mulțumire pentru cea biruință, pe care o socotea că i s-a dăruit, nu de la Hristos Dumnezeu, ci de la zeii săi cei deșești, chemînd și pe comitul Varvar la acele spurcate jertfe ca pe cel dintîi biruitor.

Sfîntul Varvar s-a mărturisit că este creștin și s-a lepădat de idoli. Deci, voievodul a înștiințat de acestea pe împărat, care, aducînd la sine pe ostașul lui Hristos, îl silea ca să jerească idolilor. Iar el, nesupunîndu-se, a poruncit ca să-l pună la munci și să-i taie pîntecele cu sabia, pînă ce i se vor vărsa măruntaiele pe pămînt. Rugîndu-se sfîntul, i s-a arătat îngerul, care, adunîndu-i cele dinlăuntru, le-a băgat iarăși la locul lor în pîntece, și astfel a tămăduit pe mucenic, încît nu era nici o urmă de rană pe trup, izbăvindu-l de munci.

Văzînd voievodul Vach o minune ca aceea, a crezut în Hristos împreună cu doi ostași, Calimah și Dionisie, și l-au mărturisit; iar pe spurcații zeii i-au ocărît. Pentru aceea, cu porunca împăratului Iulian le-a tăiat capetele noilor mărturisitori ai numelui lui Hristos, Vach, Calimah și Dionisie, și s-au numărat cu ceata sfinților mucenici la cer. Iar pe Sfîntul Mucenic Varvar a poruncit păgînul împărat să-l lege de o roată de fier și sub roată să aprindă un foc mare și să întoarcă cea roată cu mucenicul deasupra focului, turnînd untdelemn fierbinte pe trupul cel pătîmitor. Mucenicul, rugîndu-se la Dumnezeu, petrecea neas și focul acela se pornea asupra ostașilor care îl munceau, arzînd pe doi dintre dînșii pînă i-a făcut cenușă. Deci, a aruncat pe pătîmitor în temniță, unde i s-a arătat Dumnezeu și l-a întărit.

A doua zi, scoțîndu-l, l-au întins gol în patru părți și l-au bătut fără de milă cu vine de bou pe spate și pe pîntece. Apoi, arzînd un cuptor trei zile, au aruncat acolo pe mucenic, în care cuptor a petrecut șapte zile. În urmă s-a aflat viu și sănătos, nevătămat cît de puțin de foc și a ieșit din cuptor ca dintr-o baie, slăvind și mulțumind lui Dumnezeu. După aceea, iarăși l-au aruncat în temniță, în care puseseră o mulțime de scorpioni, șerpi și tot felul de tîrîtoare, ca să-l omoare. Însă Sfîntul Varvar, izgonind de la sine cu semnul Sfintei Cruci acele tîrîtoare, a rămas nevătămat.

După aceea muncitorul cel împietrit, nevrînd să cunoască puterea lui Hristos, a poruncit ca să înroșească un bou de aramă și să arunce într-însul pe mucenic. Dar și din acela sfîntul a ieșit nevătămat, pentru că nu simțea cîtuși de puțin focul. Iar boul de aramă ca și cum ar fi fost viu, a simțit arderea focului, încît a început a muși și a umbla. Mulți văzînd cea minune, au crezut în Hristos. În sfîrșit, muncitorul a poruncit să taie capul mucenicului, și așa Sfîntul Mucenic Varvar și-a sfîrșit nevoița sa cea pătîmătoare pentru Hristos, iar trupul lui cel cinstit, luîndu-l episcopul Filichie, l-a pus în cetatea Mutonia din Pelopones, slăvind pe Dumnezeu Cel lăudat, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Sfîntul Varvar tîlharul (6 mai)

Fericitul Varvar a fost mai înainte tîlhar cumplit în părțile Lucaniei. El a vărsat mult sînge omenesc și nu putea nimeni să-l prindă, nici să i se împotrivescă lui, de vreme ce era foarte puternic cu trupul. Dar, preabunul și iubitorul de oameni Dumnezeu, Care nu voiește moartea păcătosului, ci voiește ca toți să se mîntuiască, precum altădată pe Pavel, l-a vînat astfel și pe acesta, cu purtarea Sa de grija cea minunată.

Într-o vreme, acest tâlhar, șezînd în peșteră și privind la mulțimea aurului adunat din tâlhărie, s-a atins de inima lui darul lui Dumnezeu, care duce la pocăință pe cel păcătos. Deci, tâlharul, umilindu-se cu sufletul și aducîndu-și aminte de înfricoșata judecată a lui Dumnezeu, a început a plînge, zicînd în sine: "Vai de mine păcătosul, ce am făcut! Mult sînge omenesc am vărsat, pe multe femei le-am spurcat cu păcatul trupesc, averile cele străine le-am răpit, multe răutăți am făcut și astăzi sau mâine voi muri, dar cele ce le-am cîștigat ale cui vor fi?" Și iarăși a zis: "Știi, că pe tâlharul cel de demult l-a primit Hristos cu milostivirea Sa; cred că și pe mine mă va primi, de mă voi pocăi. Deci, mă pocăiesc, caut și doresc milostivirea Lui".

Acestea socotind în sine, s-a sculat și n-a spus nimic tovarășilor săi. Ci, luînd numai sabia sa sub haină și lăsînd toate, s-a dus noaptea în satul cel mai apropiat, în care era o biserică, și a intrat în acea biserică la vremea cîntării Utreniei. Iar după Utrenie a căzut la picioarele preotului, zicînd cu lacrimi: "Părinte sfinte, nu mă lepăda pe mine păcătosul și ticălosul, care am venit la sfinția ta, pentru că voiesc să mă pocăiesc de toate răutățile ce le-am făcut!"

Deci, preotul, ridicîndu-l de jos, l-a dus la Sfîntul Altar și i-a zis: "Spune, fiule, cele ce ai făcut înaintea lui Dumnezeu; iar eu smeritul, voi fi martor mărturisirii și pocăinței tale". El a zis: "Părinte, eu sînt Varvar tâlharul, de care, precum mi se pare, ai auzit și sfinția ta. Eu m-am umplut de multe păcate, de necurății trupești, de jefuiri și de ucideri, pentru că am ucis ca la trei sute de oameni și, pe lîngă ei, și pe doi preoți i-am pierdut cu sabia, fiindcă nu voiau să mă primească la pocăință. Iar acum, tu părinte, dacă știi că mă va primi Dumnezeu pe mine care mă pocăiesc, apoi leagă-mi rănile mele cu dumnezeieștile porunci, precum voiești; iar de nu, ia această sabie a mea și poruncește, ca să măucidă cu ea". Iar preotul i-a zis: "Fiule, nu este păcat care să biruiască milostivirea lui Dumnezeu, decît numai să nu deznădăjduiești; ci să mergi în casa mea și ce-ți voi porunci, să împlinești cu lucrul".

Deci, preotul, ieșind din biserică, a luat seama și a văzut după el pe Varvar mergînd pe coate și pe genunchi și i-a zis: "De ce faci aceasta, fiule?" Zis-a Varvar: "Părinte, de cînd m-am aruncat la pămînt înaintea Domnului Dumnezeuului meu împreună cu păcatele mele, nu mă voi ridica de la pămînt, pînă ce mi se vor ierta toate faptele mele cele rele". Preotul i-a zis: "Fiule, tu de voie te făgăduiești lui Dumnezeu spre aceasta; deci, păzește-o și se vor ierta ție toate".

După ce au mers acasă, preotul iarăși i-a zis: "Iată, fiule, copiii mei, slugile, dobitoacele și cîinii. Cu care voiești să fii asemenea, cu aceia ai să primești hrană". Zis-a Varvar: "Părinte, eu gîndesc, că nici cu cîinii nu sînt vrednic să mînc, însă pentru nevoia cea trupească, care are trebuință de hrană, să mă rînduiești împreună cu aceia, ca să gust mîncarea și să petrec afară, fără acoperămînt în toate zilele și nopțile". Preotul i-a zis: "Fă dar așa, o, fiule, precum grăiești înaintea lui Dumnezeu și să nădăjduiești spre milostivirea Lui cea mare!" Astfel a petrecut Varvar la preotul acela trei ani, ca dobitocul cel cu patru picioare, tîrîndu-se pe coate și pe genunchi și nici nu se scula de jos, socotindu-se a fi nevrednic de oameni, ci vrednic de dobitoacele cele cu patru picioare. Și mîncă și se sălășluia cu cîinii afară, ziua și noaptea. După al treilea an, preotul i-a zis: "De acum, fiule, să încetezi a te hrăni cu cîinii, pentru că S-a milostivit spre tine Domnul". Varvar a răspuns: "Părinte, voiesc să mă hrănesc tot ca dobitoacele". Preotul i-a zis: "Fiule, Dumnezeu vede și această făgăduință a ta, pe care o făgăduiești Lui din smerenia ta și voiești să pătimești pentru păcatele tale".

După ce a ieșit Varvar cu dobitoacele afară din sat, umblînd după asemănarea lor și, hrînindu-se cu verdețuri crude ca și ele, a ajuns la o dumbravă și a petrecut acolo doisprezece ani, cu trupul gol; neavînd pe sine nici o ruptură de haină; și s-a făcut trupul lui ca și coaja finicului, arzîndu-se de zăduful soarelui și crăpîndu-se de ger, încît se înnegrise ca și cărbunele. Astfel s-a făcut fericitul Varvar de bunvoie mucenic. După ce i s-au împlinit acei doisprezece ani ai pătimirii lui în pustie, i s-a făcut înștiințare prin dumnezeiasca descoperire pentru iertarea păcatelor lui și că o să-și sfîrșească prin sînge - mucenicește - nevoița pocăinței sale.

Deci, odată, umblînd prin dumbravă, s-a apropiat de un drum, unde stăteau niște neguțatori. Aceia, socotind că a venit o fiară - fiindcă nu știau ce era în iarba aceea - au luat arcurile lor și, punînd săgeți, au tras în el și l-au lovit cu trei săgeți. După aceea au mers acolo și au văzut pe omul cel săgetat de ei și s-au înspăimîntat. Iar el le-a zis să nu se teamă, nici să se întristeze, spunîndu-le toate cele pentru sine, și i-a rugat, ca să dea de știre preotului din satul acela, de sfîrșitul lui. Aceasta zicînd-o, și-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu.

Înștiințîndu-se preotul despre aceasta de la acei neguțatori, a mers acolo și a văzut trupul fericitului Varvar, strălucind ca o lumină. Și, făcînd slujba cea obișnuită pentru înmormîntare, l-a îngropat pe el în același loc unde l-a aflat ucis. După aceea a început a se face la mormîntul lui tămăduiri de toate neputințele. Iar după cîtiva ani, adunîndu-se poporul cu preotul, au descoperit mormîntul și au aflat trupul sfîntului nestrîcat și izvorînd mir de tămăduire. Deci, minunîndu-se, au preamărit pe Dumnezeu și au adus în satul lor, cu mare cinste acele cinstite moaște ale Sfîntului Varvar și le-au pus în biserică, minunîndu-se de acea minunată iubire de oameni și milostivire a lui Hristos Dumnezeul nostru, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste și închinăciune, în veci. Amin.

Arătarea Semnului Sfintei Cruci la Ierusalim (7 mai)

După moartea celui întîi între creștini, a bincredinciosului și dreptului împărat Sfîntul Marele Constantin, luînd împărăția fiul său Constantie și abătîndu-se la răucredinciosul eres al lui Arie, care hulea pe Fiul lui Dumnezeu, s-a făcut - spre rușinarea ereticilor celor răucredincioși, spre încredințarea necredincioșilor și spre întărirea celor dreptcredincioși - un semn minunat în Sfînta Cetate a Ierusalimului, în Duminica Cincizecimii, cînd se prăznuiește Pogorîrea Sfîntului Duh. Și s-a întîmplat atunci de era duminica aceea în șapte zile ale lunii mai.

În ceasul al treilea s-a arătat pe cer închinarea cinstitei Cruci a Domnului, care strălucea cu o lumină negrăită, mai mult decît razele soarelui, la care privind tot poporul, se minuna cu spaimă mare. Acel semn al Sfintei Cruci a stat deasupra sfîntului munte al Golgotei, pe care Domnul nostru Iisus Hristos S-a răstignit și s-a întins Crucea cu lungimea sa, ajungînd pînă la muntele Eleonului, care este departe de la Golgota ca la cincisprezece stadii; și se potrivea lățimea Crucii cu lungimea sa. Iar frumusețea ei era atît de împodobită, încît se asemăna cu fața curcubeului, atrăgînd astfel privirea tuturor către ea. Deci, toți cîți aveau orice lucruri în mîinile lor și cei care erau prin case, lăsîndu-și toate treburile lor, ieșeau și priveau cu frică spre acel semn preaminunat. Apoi, toată mulțimea ierusalimitenilor, umplîndu-se de frică și de bucurie de dumnezeiasca vedere, au alergat la sfînta biserică cu mare umilință și cu căldura duhului, bătrîni și tineri, bărbați și femei cu pruncii cei sugători, asemenea și fecioarele cele neispitite de nuntă, care se țineau prin cămări, ieșind din camerele lor, alergau iarăși acolo. Alergau oamenii de toate vîrstele și rînduiala, străinii și nemernicii, creștinii și cei de altă credință și toți cu o gură și printr-un glas preamăreau pe Iisus Hristos Domnul nostru, Fiul lui Dumnezeu, Unul născut, Dumnezeu adevărat din Dumnezeuul Cel adevărat, pe Făcătorul minunilor celor mari.

Atunci, necredincioșii și ereticii, vrăjmașii și hulitorii dumnezeirii lui Hristos, s-au umplut de rușine, văzînd cît este de mare slava și puterea lui Hristos Domnul, întru arătarea Crucii celei dumnezeiești; și a dovedit atunci cu lucrul Său chiar, că credința creștinească este dreaptă, adevărată și mîntuitoare. Ea nu este alcătuită din dovedirea cuvintelor celor din înțelepciunea omenească cea din afară, ci din Duhul Sfînt prin descoperire și putere întărită, fiind mărturisită din cer cu semne și cu minuni.

De acest minunat semn, Preasfințitul Chiril, patriarhul Ierusalimului, a înștiințat prin scrisoare pe împăratul Constantin, sfătuiindu-l spre dreapta credință. Iar Hermias Sozomen a scris că, prin acea arătare

pe cer a Sfintei Cruci, foarte mulți dintre evrei și păgâni s-au încredințat; și, apropiindu-se cu pocăință de Hristos Dumnezeuul nostru, au primit Sfântul Botez și au slăvit cu bună credință pe Hristos, Cel ce este de o ființă cu Tatăl și cu Sfântul Duh. Iar noi, prin Crucea arătată, mărturisim puterea Lui cea nespusă, îl înălțăm pe El cu laudele noastre, că este Domnul Dumnezeuul nostru și ne închinăm așternutului picioarelor Lui, adică Crucii celei sfinte, rugînd bunătatea Domnului, ca la a doua și înfricoșătoarea Sa venire, să ne învrednicească pe noi a vedea întru bucurie și întru nădejdea mîntuirii semnul Fiului Omenesc - Crucea cea sfîntă-, care voiește pe cer să se arate. Cu aceea, ca și cu o cheie, să ne deschidă nouă ușile Împărăției Cerului, precum oarecînd tîlharului Raiul și, împreună cu oile cele binecuvîntate, să ne rînduiască pe noi în veci. Amin.

Sfîntul Mucenic Acachie **(7 mai)**

Pentru a treia oară, diavolul a ridicat prigonire asupra robilor lui Hristos, cînd împărătea la răsărit Maximian. Întru acea vreme Sfîntul Acachie a intrat în frumoasa nevoiță a pătimirii pentru Hristos. Acest mucenic era cu neamul din Capadocia, cu rînduială de ostaș, cu cîntea de sutaș și sub mîna tribunului Firm, conducătorul oastei ce se numea Martesie. Acest Firm avea poruncă de la păgînul împărat să caute, nu numai prin cetăți, ci și printre ostași, dacă nu cumva se află cineva crezînd în Hristos sau dacă de zeii lor cei păgînești cineva se leapădă. Unul ca acela să fie supus la judecată și la munci; iar, de s-ar împotrivi cu totul la porunca împărătească, acela să fie pedepsit cu moartea.

Deci, tiranul Firm, chemînd pe ostașii săi, îi întreba pe cîte unul, cum crede fiecare din ei; și dacă afla pe cineva că este de credință creștină, pe acela, amăgindu-l cu îmbunări și îngrozindu-l cu munci, îl silea la închinarea idolească. Astfel, pe mulți din cei mici la suflet, slabi în credință și fricoși, i-a plecat la a sa păgînatate. Dar, cînd a chemat pe sutașul Acachie, acela cu mare glas a strigat: "Eu m-am născut între creștini; deci, creștin sînt și creștin voiesc să rămîn. Martor îmi este mie Domnul meu Iisus Hristos, că nu numai de la tatăl și de la maica mea sînt creștin, ci și de la moși și strămoși". Deci, îl sfătuiua Firm cu multe feluri de înșelări și de ispite spre al său gînd, dar nu o dată, ci de mai multe ori chemîndu-l, uneori îl îmbuna, alteori îl îngrozea, pentru ca să se supună poruncii împărătești.

Apoi, văzîndu-l neînduplecat, l-a pus în lanț și l-a trimis la voievodul Vivian. Voievodul, șezînd la judecată și pe mărturisitorii lui Hristos întrebîndu-i, Antonin Comentarisie i-a spus, zicînd: "Firm, tribunul cetei Martesiei, a trimis aseară legat la a ta stăpînire pe sutașul său, deoarece nu se supune poruncii nebiruitului nostru împărat, ci urmează credinței creștine". Și îndată a pus de față pe cel legat înaintea judecării voievodului; iar voievodul, căutînd spre dînsul, a zis: "Cum îți este numele?" Răspuns-a cel legat: "Numele cel mai dorit mie și la tot neamul meu, este nume de creștin, care de la Hristos este, iar după obiceiul omenesc, numele meu este Acachie". Zis-a voievodul: "După nume îți este și obiceiul tău, pentru că rău ești, nesupunîndu-te poruncii împărătești". Zis-a Sfîntul: "Cu meșteșugire vorbești către mine, o, voievodule, și nu îmi tîlcuiești bine numele meu; pentru că Acachie va să zică - fără de răutate - și bine și cu dreptate sînt numit cu acel nume, că nu voiesc să fiu părtaș răutății diavolului".

Zis-a voievodul: "De unde limbuțești tu cu niște cuvinte fără de socoteală ca acestea înaintea noastră?" Răspuns-a Sfîntul: "Eu sînt cu neamul din Capadocia, din care mulți au fost mucenici ai lui Hristos mai înainte de mine și pe al căror dar dăruit de Dumnezeu l-am văzut cu ochii după sfîrșitul lor, pentru că din morminte și moaștele lor izvorăsc tămăduiri de boli. Am voit să fiu următor acelor mai bine, decît să mă supun legilor voastre celor nedrepte, care degrabă vor pieri împreună cu voi". Zis-a voievodul: "Să nu socotești că te voi da la munci mici, pentru că singură limbuția ta cea cu mîndrie și deșartă grăire are trebuință de mari pedepse, pe care, ca să nu le pătimești, leapădă-ți gîndurile tale cele nesupuse și, ascultînd împărăteștile porunci, închină-te zeilor, cu a căror voie împărății împărătesc și biruatorii

dănuiesc. Deci, rușinează-te de noi, cei ce ședem la această judecată și să nu te socotești pe tine a fi mai înțelept decât noi toți, nici să nădăjduiești în zadar spre Omul Care se numește Hristos și despre Care aud că L-au muncit după lege și L-au osîndit la moarte".

Răspuns-a Sfîntul: "Te rătăcești, o, judecătorule că, grăind acestea, rău greșești, fiind orbit de sataniceștile amăgiri. Pentru că, nu cu voia acelor pe care tu îi numești zei împărățesc împărății și se fac biruitori, ci acestea se săvîrșesc cu rînduiala și cu voia bunului nostru Dumnezeu. Iar dacă zici că nădăjduiesc spre un Om care a fost muncit și osîndit la moarte, aceasta să o știi că Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, venind pe pămînt pentru a noastră mîntuire, S-a făcut om; și, fiind Dumnezeu adevărat, a luat asupra Sa firea noastră cu oarecare minunat și negrăit chip, lucru pe care tu nu-l înțelegi și nici nu poți să-l auzi, dacă nu vei voi mai întîi să fii creștin; pentru că Hristos, fiind din fire precum am zis, Dumnezeu adevărat și Cuvînt al Tatălui nedespărțit de Dînsul, dar totdeauna de o ființă cu Dînsul și împreună mai înainte din veci, într-o Sa vreme, într-o care El a voit, a săvîrșit lucrul mîntuirii noastre și ne-a izbăvit din robia vrăjmașului, care din început pizmuia asupra noastră".

La acestea a răspuns voievodul: "Dacă împărății sînt potrivnici Hristosului tău, apoi pentru ce El nu-i pedepsește pe dînșii, fiind Dumnezeu Atotputernic precum zici tu?" Răspuns-a Sfîntul: "După acestea poți să cunoști milostivirea și puterea Lui că, necinstindu-se de voi, nu vă pedepsește îndată, ci îndelung răbdă, așteptînd ca voi, elinii, cei ce nu aduceți cinstea cea cuviincioasă lui Dumnezeu, ci diavolilor, să vă pocăiți și să încetați de la un lucru rău ca acesta. Însă și pentru aceea îndelung răbdă, nepierzîndu-vă pe voi îndată, ca robii Lui cei aleși și iubiți, să fie iertați în lume și să-și săvîrșescă nevoița lor cea bună. Pentru că, de v-ar fi pierdut pe voi îndată Hristos Dumnezeuul nostru, apoi și voi ați fi pierit în veci și robii Lui n-ar fi fost arătați; și așa puterea darului ar fi fost în deșert. Cum ar fi putut Stăpînul nostru să Se preamărească cu slăvire, de n-ar fi fost îndelung răbdător spre pedepsirea păcatelor voastre? Iar acum vă lasă să fiți voi fără de pedeapsă, ca unii ce asupriți a Lui îndelungată răbdare și vă abateți mai mult într-o păgînatate de la Dînsul, vă mîniați asupra noastră cu nedreptate și vă gătiți mai mare pierzare vouă de nu vă veți pocăi, afundîndu-vă într-însa cu fărădelegile voastre. Și noi, cei ce știm stăpînirea Lui, răbdăm pentru El cu vitejie, ca să dobîndim de la El viața veșnică; iar slava Lui va fi mai arătată spre acei oameni, care cunoscîndu-și rătăcirea, se vor pocăi și își vor îndrepta viața lor".

Minunîndu-se de un răspuns ca acesta cu bună înțelegere al mucenicului, Vivian voievodul l-a întrebat pe el, zicînd: "Oare ai învățat carte, de răspunzi așa de bine? Pentru că văd că ai grăit cu bună înțelegere adevărind că viața omenească este într-o lui Dumnezeu stăpînire, rînduială și îndelungată răbdare". Răspuns-a Sfîntul: "Poți să cunoști din aceasta, puterea și darul lui Dumnezeu, Cel ce pe toate le stăpînește, că eu, neînvățînd înțelepciunea cărții, fără numai puțin pentru citirea rugăciunilor, așa îți răspund ție; pentru că Dumnezeu grăiește prin gura robilor Săi, de care lucru - voi fiind înțelepți -, vă minunați și ne lăudați pe noi. Că din început, cînd a voit Domnul nostru Iisus Hristos să arate împărăția Sa cea duhovnicească la toată lumea, la propovăduirea aceea, n-a ales oameni de bun neam, bogați, filosofi preaînțelepți și cititori iscusiti, ci pescari și vameși simpli și neînvățați. Aceasta a făcut, ca puterea Lui cea neajunsă și înțelepciunea Lui, care pe toată mințea o covîrșește, să fie cunoscută întru aceia pe care nevăzut i-a învățat și înțelepțit Duhul Sfînt.

După aceasta a zis voievodul: "Lăsîndu-ți cea netrebnică multă vorbire la aceasta să-mi răspunzi: Știi porunca cea împărătească, care vă poruncește vouă creștinilor ca, ori să jertfiți zeilor, ori să vă supuneți muncilor? Deci, spune-mi mie, te vei supune poruncilor împărătești și vei jertfi zeilor, sau te lepezi cu totul?" Răspuns-a Sfîntul: "Eu, adeseori fiind întrebat și de tribunul Firm, am mărturisit că sînt creștin, și ceea ce am grăit către acela, aceasta o grăiesc și către tine acum: Creștin sînt și nu voi jertfi necurațiilor diavoli!" Zis-a voievodul: "Cruță-ți tinerețile tale, fiindcă te văd pe tine că nu ai mai mult de douăzeci și cinci de ani și, încă cinstindu-ți vrednicia de sutaș, n-am voit ca îndată să te muncesc pe tine; dar, de vei petrece mai mult într-o această nebulie a ta, mă vei sili pe mine ca, fără voia mea, să te dau la munci cumplite". Răspuns-a Sfîntul: "Nu este aceasta nebulie, ci bună cunoștință și lucru plăcut lui Dumnezeu; că nu las eu pe Unul adevăratul Dumnezeu, Ziditorul meu, cu a Cărui milostivire sînt păzit pînă acum".

Zis-a voievodul: "Cum zici tu că unul este Dumnezeu, cînd nu de mult ai mărturisit pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu? Dacă Dumnezeul vostru are Fiul asemenea cu Sine, apoi adevărat este de trebuință, ca pe doi dumnezei să mărturisești, pe Unul Dumnezeu Tatăl și pe altul Dumnezeu Fiul! Și de sînt doi dumnezei, apoi pentru ce acum mărturisești numai un singur Dumnezeu? Iată, văd lămurit, că tu minți și singur te încurci însuși prin cuvinte nepotrivite!"

La acestea a răspuns Sfîntul Acachie "Cred și mă nădăjduiesc spre Domnul meu Iisus Hristos, Cel ce S-a răstignit în zilele lui Ponțiu Pilat, că Duhul Sfînt mă va înțelepți și-mi va da mie cuvînt, ca la răspunsul tău să-ți răspund luminat; deoarece nu este mică această întrebare a ta: pentru ce noi numim doi dumnezei și cinstim numai unul? Deci, îți spun ție: Nu mărturisim numai pe Tatăl și pe Fiul, ci și pe Duhul Sfînt, nedespărțit de Tatăl și de Fiul; deci sînt fețele cele în trei numiri, dar una este dumnezeirea și puterea. Și zicem că Unul este Dumnezeu, Care are Cuvînt și Duh Sfînt; că nu se cade ca să fie Dumnezeu fără Cuvînt și fără Duh de viață. Și îți voi mai spune și asemănarea, pe cît voi putea, fiind neînvățat: "Împăratul, pe care tu îl numești stăpîn, iar eu îl numesc om, se numește Maximian și fiul lui se numește Maxențiu. Deci, doi sînt, dar firea lor cea omenească este una și împărăția lor nedespărțită; deci, se cinsteste fiul pentru tatăl, iar tatăl pentru fiul se slăvește. De asemenea, se cade a socoti și pentru Dumnezeu. Căci, de vreme ce dumnezeiasca ființă a Tatălui, a Cuvîntului și a Sfîntului Duh este una și aceeași neschimbată; unul este cu adevărat Dumnezeu cel cinstit de noi".

Zis-a voievodul: "Nu odată te-am sfătuit pe tine, ca să te întorci la lucrul ce-ți este pus înainte; iar tu te sîrguiești, prin aceste cuvinte ale tale nefolositoare, să mă depărtezi pe mine de la lucrul ce este de față. Una îți poruncesc: să aduci jertfe zeilor celor părintești, prin care toate se alcătuiesc; iar de nu vei voi, apoi nu te voi răbda mai mult pe tine". Răspuns-a Sfîntul: "Să nu nădăjduiești că mă vei înfricoșa pe mine cu îngrozirea, căci iată ai gata trupul meu spre primirea rănilor; deci, muncește-l precum voiești. Iar mintea și voința duhului meu, nici tu, nici împăratul tău, nici diavolii tăi, căroră te închini, nu vor putea niciodată să o întoarcă și să o înduplece la păcat".

Atunci voievodul, mîniindu-se, a poruncit să lege pe Sfîntul Acachie gol, de patru stîlpi, și să-l întindă în patru părți și să-l bată șase ostași, fără milă, cu vine de bou; mai întîi pe spate, apoi să-l întoarcă pe pîntece, să vadă, îi va ajuta Dumnezeul lui. Mucenicul, fiind mult bătut - schimbîndu-se ostașii care-l băteau - și, roșindu-se pămîntul cu sîngele lui, nimic alta nu grăia pătimitorul, fără numai acestea: "Hristoase, Mîntuitorul meu, ajută smeritului robului Tău! Doamne, Dumnezeul meu, nu mă lăsa pe mine!"

Voievodul, văzînd pe mucenic cu totul rănit și sîngerat, a zis către dînsul: "Vei jertfi acum zeilor?" Răspuns-a Sfîntul: "Nu voi jertfi diavolilor, pentru că am pe Domnul meu Iisus Hristos, Cel ce îmi ajută mie, și acum sînt mai tare în muncă de cum eram mai înainte; căci pînă acum așteptarea muncilor îmi tulbura gîndurile mele; iar după ce am început a le pătimi pe acestea, m-am întărit cu ajutorul lui Hristos și m-am făcut mai viteaz și mai întărit spre toate muncile cele multe și grele, nădăjduind fără de îndoială spre Dumnezeul meu. Să știi că, pe cît mă muncești mai mult, pe atît îmi faci mie folos; și, pe cît mă rănești pe mine mai cumplit, pe atîta îmi mijlocești mai mare dar de la Dumnezeul meu".

Deci, voievodul umplîndu-se de mînie, a poruncit să-l bată cu niște plăci de plumb peste obraz. Voievodul, văzînd stricîndu-se fața cea frumoasă a Sfîntului, a zis către el: "Jertfe zeilor, ca să te izbăvești din cele mai grele munci ce vor să se aducă ție". Răspuns-a Sfîntul: "Pentru atîta nu mă îngrijesc de muncile cele ce vor să se aducă asupra mea, pe cît nu m-am îngrijit de cele trecute". Zis-a voievodul: "Cum tu, ostaș fiind și necărturar, răspunzi la judecată cu vorbe frumoase?" Răspuns-a mucenicul: "Duhul Sfînt dăruiește robilor Săi a grăi cu libertate și a răbda. Căci a zis Mîntuitorul nostru către ucenicii Săi: *Cînd vă veți duce la domni și împărați, să nu vă îngrijiți, cum și ce veți grăi; căci se va da vouă în acel ceas, gură și înțelepciune, și nu voi veți grăi, ci Duhul Tatălui vostru este Care grăiește întru voi.* Zis-a Antonin Comentarisiu: "Și ce folos îți este ție, ticălosule, de vorba ta cea multă, petrecînd întru împotrivire și primind răni? Iar după ce alte munci mai cumplite vor pune pe tine, atunci, nevoind, vei

face voia împăra-tului". Răspuns-a lui Sfîntul: "Du-te de la mine și te sfătuiește pe tine singur. Că, de vreme ce nu m-am îngrijit de îngrozirea voievodului și de bătăile ce mi-a dat, apoi oare pe tine te voi asculta?" Atunci voievodul a poruncit să arunce pe mucenic în temnița din Pirint, cetatea Traciei, în care Sfîntul a petrecut șapte zile.

Sfîntul Acachie a șezut în temniță, veselindu-se întru Domnul său că s-a învrednicit să pătimească pentru El unele ca acelea. În acea vreme i-a venit voievodului Vivian o scrisoare de la Flachin, ighemonul Traciei, prin care îi porunca să meargă la Bizanț, să-l întîmpine pe el acolo și să aducă împreună cu dînsul și pe cei ce îi are legați. Deci, voievodul s-a dus acolo și a adus cu dînsul și pe Sfîntul Mucenic Acachie cu alți închiși, care erau legați pentru niște pricini oarecare. El, slăbind pe cale, de bătăi, de fiarele cele grele, de foame și de sete, de călătoria cea lungă și grabnică, și ostașii cei ce-l duceau fiind nemilostivi, îl împingeau și-l duceau, silindu-l cu batjocură ca să alerge mai iute. Astfel fiind sfîntul, nu mai aștepta viața sa, ci vedea că degrabă are să se sfîrșească. El se ruga de cei ce-l duceau, ca să se odihnească puțin și să-i dea voie să se roage lui Dumnezeu, dar ostașii nu i-au îngăduit.

După ce a stat undeva să se odihnească, a ridicat Sfîntul ochii spre cer, începînd a se ruga, astfel: "Slavă Ție, Dumnezeule, Cel ce arăți milostivire din îndurarea Ta, celor ce iubesc numele Tău cel sfînt! Slavă Ție Celui ce m-ai chemat pe mine păcătosul la această nevoie! Slavă Ție, Doamne al meu, Iisuse Hristoase, Cel ce știi neputința sufletului nostru și mi-ai dăruit răbdare a suferi cu tărie muncile! Văzîndu-mă acum pe mine, Stăpîne, cuprins de multe rele, încît, precum mi se pare, sufletul singur vrea să se dezlege din legăturile trupești; trimite pe îngerul Tău cel sfînt, ca să-mi ajute în strîmtorările acestea și să mă tămăduiască. Sau binevoiește ca, în orice chip, să poruncească muncitorul să mă sfîrșească cu moarte și așa mai degrabă să vin la Tine, Dumnezeul meu!"

Așa rugîndu-se Sfîntul către Dumnezeu, văzduhul s-a înnorat și a venit un glas spre dînsul din nor, zicîndu-i: "Îmbărbătează-te, Acachie, și te întărește". Acest glas l-au auzit toți cei ce erau acolo, și ostașii și cei legați se mirau, zicînd: "Oare și norii vorbesc ca oamenii? Cînd a mai auzit cineva acestea, ce le auzim noi acum?" Mulți din cei legați, auzind acel glas, au crezut în Fiul lui Dumnezeu și, căzînd la picioarele mucenicului, îl rugau să-i învețe pe dînșii din credința creștinească.

Iar Sfîntul Mucenic Acachie, mergînd împreună cu ei, le zicea: "Eu nu m-am îndeletnicit în cărți, ci în ostășie; însă sînt crescut în casă preotească și sînt de neam preoțesc. Mi-am adus aminte de cele ce auzeam de la preoți, cum că Dumnezeu, vrînd să dea mîntuire omului celui căzut din Rai și să-l elibereze din iad, a trimis în această lume pe Fiul Său, Cuvîntul Cel împreună veșnic. Deci, venind Fiul lui Dumnezeu, a luat trup din Preasfînta Curată Fecioară Maria, făcîndu-Se în chip de om; a răbdat Crucea de voie, ca să îndrepteze păcatul neascultării lui Adam prin lemnul Crucii și să-i dăruiască iertare omului celui osîndit, plătînd singur pentru noi datoria, prin pătimirea Sa cea de bunăvoie. Pironindu-se pe Cruce, a rupt zapisul ce era asupra noastră și a dezlegat păcatul; cu moartea sa a călcat moartea, iadul a prădat și toată stăpînirea și puterea diavolului a rușinat-o, făcînd-o neputincioasă. După ce a izgonit toată tabăra diavolească, a sfărîmat porțile de aramă și a frînt zăvoarele cele de fier, s-a sculat din morți a treia zi și a dăruit mîntuire neamului omenesc, ca să învieze toți și să viețuiască în toți vecii, cei ce vor să fie nesfîrșiți, pentru că în această lume văzută petrece puțină vreme și nimic nu este".

Auzind cei legați acestea și alte cuvinte ale mucenicului, cu osîrdie s-au întors la credința creștinească. Venind ei noaptea pe cale, după ce au mers la un sat ce era aproape, cei legați au văzut la miezul nopții niște tineri îmbrăcați în haine luminoase. Acei tineri erau sfinții îngeri, ca și cum ar fi fost de rînduială ostășească și vorbeau cu Sfîntul Acachie. Cei ce îi vedeau, socoteau că tovarășii și prietenii lui Acachie au venit noaptea, de frica muncitorului, ca să-l cerceteze. După ce s-a făcut ziua, au plecat în cale și, mergînd în ziua aceea cu sîrguință, au ajuns noaptea în cetatea Bizanțului și i-au închis pe toți într-o casă. Cei legați au văzut iarăși la miezul nopții niște tineri ca aceia din noaptea trecută vorbind cu Sfîntul Acachie. Ei vedeau pe acei tineri luminoși care se arătaseră, cum spălau cu apă caldă rănile mucenicului și le sărutau.

Privind aceasta ziceau între ei: "Cu adevărat aceasta este vedenie dumnezeiască, pentru că sfinți îngeri în noaptea trecută au întâmpinat pe mucenicul lui Hristos, iar nu oameni. Și acum au aceeași grijă de dînsul". A doua zi, ducîndu-i pe toți în temniță, voievodul a poruncit păzitorului temniței, ca pe Mucenicul Acachie să-l închidă singur în temnița cea mai dinăuntru, legat cu lanțuri de fier și ferecat în obezi și pe nimeni să nu lase la dînsul, nici să-i dea mîncare și băutură ca, strîmtorîndu-se de foame, de sete și de greutatea legăturilor să slăbească și să se supună mai cu înlesnire la voia lor; iar pe ceilalți legați a poruncit să-i închidă în temnița cea mai dinafară.

După ce a sosit noaptea, cei legați s-au învrednicit iarăși de o vedenie minunată; pentru că au văzut strălucind o lumină în temnița cea mai dinăuntru. Uitîndu-se printr-o ferestruică, au văzut niște bărbați purtători de lumină, care, dezlegînd pe Sfîntul mucenic din legături, îi tămăduiau rănilor și îi puneau dinainte hrană minunată, albă ca zăpada, dîndu-i și băutură. Văzînd ei aceasta în toate nopțile, au chemat păzitorul acelei temnițe și i-au spus acea vedenie; iar el, privind prin ferestruică, a văzut cu ochii săi aceea lumină și, deodată, deschizînd ușile temniței, a intrat înăuntru. Dar n-a văzut și n-a aflat pe nimeni, decît numai pe mucenic singur stînd în legături; și s-a mirat și s-a înspăimîntat păzitorul temniței.

După ce au trecut șapte zile de la ducerea lor în Bizanț, voievodul, șezînd la judecată, a pus de față pe Sfîntul Mucenic Acachie și, văzîndu-l sănătos cu trupul și luminat la față, s-a mirat; pentru că aștepta să-l vadă foarte slăbit de răni, legături, foame, sete și de osteneala drumului. Și s-a mîniat voievodul asupra ostașilor, pîrîndu-i-se că aceia i-au dat odihnă, și a zis către dînșii cu mînie: "Nu v-am poruncit eu vouă, ca pe acest om să-l închideți în temnița cea mai dinăuntru, cu obezi să-l ferecați, cu fiare grele să-l legați peste tot trupul și să nu-i dați hrană și băutură nicidecum? Iar voi l-ați lăsat liber, ca să se odihnească și să se tămăduiască de răni și, iată, acum îl văd sănătos și mai frumos decît cum era mai întîi". Iar Antonin Comentarisie a zis: "Așa mă jur pe puterea ta, o, stăpîne, că toate s-au făcut după poruncile tale. Deoarece de la Pirint pînă la această cetate a fost adus cu nevoie, legat cu fiare grele, pe care, dacă voiești poți singur a le cumpăni, cît sînt de grele, a fost închis în cea mai strîmtă temniță și nimeni de aici nu i-a dat ceva de trebuință; întreabă pe păzitorul temniței și te vei înștiința, dacă nu au fost așa toate, precum ai poruncit".

Îndată, voievodul a poruncit ca să cheme pe păzitorul temniței, căruia i-a zis cu glas groaznic: "Ticălosule, pentru ce n-ai făcut precum ți s-a poruncit și ai lăsat pe legatul acesta de s-a hrănit și s-a tămăduit în odihnă; iată, acum stă de față tare cu trupul, ca și cum ar fi venit la război și la luptă?" Iar Sfîntul Acachie a zis: "Tăria și puterea îmi sînt date din cer, de la Iisus Hristos, dătătorul de nevoie, Care m-a tămăduit pe mine de răni și m-a făcut sănătos". Voievodul a zis cu mînie către cei ce stăteau de față: "Loviți-l peste gură și sfărîmați-i dinții, ca să nu răspundă neîntrebat". Și slujitorii au bătut pe mucenic; iar voievodul iarăși a zis către păzitorul temniței: "Ce răspunzi tu, ticălosule?"

Păzitorul a răspuns: "Mă jur pe puterea ta, că toate cîte mi-ai poruncit le-am făcut, încă și mai multe răutăți i-am adăugat lui, dar alții au fost tămăduitorii și hrănitorii lui, precum știu toți cei ce sînt ținuți în temniță; întreabă pe aceia și dacă vei auzi într-altfel, iată, capul meu este înaintea ta, fă ce vei voi. Am văzut niște ostași îmbrăcați luminos, dintre care unii îl dezlegau pe acesta din legături, alții, ștergîndu-i rănilor, i le tămăduiau; iar alții îi puneau dinainte hrană și băutură și vorbeau cu el prietenește. Toți acești legați, care au fost aduși cu el de la Pirint, mi-au spus, că i-au văzut adeseori pe cale, apoi chiar aici în temniță. Dar eu, necrezînd cuvintelor lor, am voit să văd singur aceea și am văzut cu ochii mei, precum mi-au spus ei; iar după ce am deschis ușa fără de veste, am intrat la el în temnița cea dinăuntru, vrînd să întreb cine și de unde sînt și cum au intrat prin ușile încuiate; dar nu am găsit pe nimeni, decît numai pe cel legat, fiind în obezi și în lanțuri și rugîndu-se către Dumnezeuul său sau uneori dormind". Voievodul a zis păzitorului: "Tu, ticălosule, luînd aur de la rudeniile lui Acachie, ai lăsat pe aceia la el cu bucate, cu băutură și cu doctorii".

Și îndată a poruncit să bată tare pe păzitor cu vergi de plumb; iar păzitorul, fiind bătut striga, zicînd: "Te rog, o, stăpîne, cercetează mai întîi cu dinadinsul și te înștiințează, dacă nu va fi așa, precum îți spun, și

atunci să mă ucizi". Zis-a voievodul: "Spune că omul acesta este fermecător și vrăjitor". Răspuns-a păzitorul: "Ceea ce știu, aceea îți spun, eu nu știu dacă el este vrăjitor sau nu". Și astfel, nevinovatul păzitor a pățimit o bătaie cumplită ca aceea, pentru mucenicul lui Hristos, care se numea Cakie. Deci, Sfântul Mucenic Acachie, văzînd aceea, rîdea de nebunia voievodului, deși avea sfărîmată gura și obrazul, și, văzîndu-l voievodul, s-a aprins cu mai multă mînie și a zis către mucenic: "Au tu ai venit să rîzi de noi, nădăjduindu-te spre ale tale vrăji?" Sfîntul a răspuns: "Nu rîd eu și nu mă bucur de pierzarea voastră, dar mai ales mă doare inima de veșnica voastră osîndire, de care voi singuri vă rîdeți și vă batjocoriți viața voastră că, lăsînd pe Dumnezeu cerului, al pămîntului și al mării, pe Făcătorul tuturor, vă închinați pietrei și lemnului celui neînsuflăit".

Atunci voievodul a poruncit la zece ostași să-l bată cu bețe de stejar pe spate și pe pîntece; iar mucenicul se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, ajută robului Tău!" Și a venit glas de sus, întărîndu-l, și îndată cei ce-l băteau au înțepenit și nu puteau mai mult să ridice mîinile lor asupra mucenicului. Voievodul, nepricepînd ce să-i mai facă, s-a gîndit să trimită pe mucenic la ighemon, care atunci venise iarăși acolo în Bizanț și i-a scris o scrisoare astfel: "Minunatului și marelui judecător Flachin, ighemonul Traciei, voievodul Vivian, îi zice: bucură-te! Pe Acachie, apărătorul necuratei credințe creștinești, pe care l-a trimis la mine de mai mult de douăzeci de zile Firm, tribunul oștilor Martesiei și care nu voia să se supună poruncilor împărătești, l-am muncit după legea judecății și n-am putut deloc să-l înduplecăm spre împlinirea voii împărătești; dar, de vreme ce stăpînirea ta mai bine poți să-l pedepsești și să-l înfricoșezi, de aceea îți trimit pe acest om la a ta mai mare judecată, cu faptele cele scrise despre el, de Comentarisie".

Ighemonul, pentru că avea femeie creștină care îl îndemna în taină cu rugăminte și cu jurăminte ca, pe creștinii cei aduși la el la judecată, să nu-i muncească mult, ci degrabă să-i dea morții, luînd scrisoarea voievodului, a poruncit să pună pe mucenic în temniță, însă fără de legături și fără de pază mare. După cinci zile, ighemonul, punînd înainte pe mucenic la judecată și poruncind a citi faptele cele despre el trimise de voievod, s-a mirat de cruzimea aceluia și de tăria mucenicului, ocărînd pe Vivian pentru aceea; căci pe un om ce era ostaș cu dregătoria, l-a muncit atît de lung și atît de cumplit, neomorîndu-l îndată prin tăiere cu sabia. Deci, văzînd că nu este deloc cu puțință să plece spre idoli pe mucenicul lui Hristos, a poruncit să-i taie capul cu sabia, afară din cetatea Bizanțului.

Pe cînd ei duceau pe mucenic spre tăiere, el striga către Dumnezeu, zicînd: "Cu cît de multe limbi aș fi voit a Te lăuda pe Tine, Hristoase, Dătătorule de viață, Fiul lui Dumnezeu, Care îmi ești atît de bun și milostiv mie, păcătosului, învrednicindu-mă în partea sfinților mucenici".

Ajungînd la locul cel de tăiere și cerînd vreme spre rugăciune, și-a plecat genunchii și se ruga astfel: "Slavă Ție, Dumnezeule, laudă se cuvîne mării Tale cea nemăsurată, că astfel Te-ai preamărit întru noi cei însărcinați cu păcatele; pentru că, pe cît ne arăți mai multe faceri de bine și pe cît mai mult ne ierți păcatele noastre, pe atît strălucește mai luminat și se preamărește slava milostivirii Tale. Fie binecuvîntat numele slavei Tale, Dumnezeule, căci pe mine, care sînt nevrednic facerilor Tale de bine, m-ai învrednicit de atîta cinste, ca să mă numesc mucenic al lui Hristos, și această cinste mi-ai dăruit-o mie, nu pentru oarecare lucruri ale mele, ci din însăși bunătatea și iubirea Ta de oameni cea negrăită. Deci, Te binecuvîntez pe Tine, Doamne Dumnezeule, Sfîntul lui Israel, împreună cu Unul Născut Fiul Tău și cu Sfîntul Duh; căci a Ta este slava și cinstea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin".

Acestea zicîndu-le, și-a plecat sub sabie capul său și i l-au tăiat. Astfel și-a săvîrșit pătîmirea sa cea pentru Hristos, Sfîntul Mucenic Acachie; iar trupul lui cel sfînt l-au îngropat niște oameni cucernici cu cinste, în locul care se numea Stavron. Acestea au fost pe timpul împărăției lui Maximian, iar peste noi împărățind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvîne slava și stăpînirea în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Nil de Sorska (7 mai)

Acest cuvios s-a născut în anul 1433, într-o familie aleasă, iubitoare de Hristos, din Moscova. Apoi, voind să ia jugul cel bun al nevoinței, s-a făcut călugăr în mănăstirea Sfântul Chiril de la Lacul Alb. Apoi, s-a retras la liniște și și-a făcut o chilie din lemn, unde se nevoia ca un mare sihastru. Auzind de viața lui curată, mulți tineri veneau la el și se făceau călugări. Așa a ajuns sihăstria aceea vestită în nordul Rusiei. De două ori pe săptămână - miercurea și sîmbăta seara - se adunau toți frații, se făcea priveghere de toată noaptea, iar dimineața ascultau Sfînta Liturghie și se împărtășeau cu Preacuratele Taine, apoi iar se întorcea fiecare la chilia sa, cugetînd la cele sfinte și rugîndu-se neîncetat. Se hrăneau din lucru mîinilor, nu primeau pe mireni, mai ales femeile, și evitau muncile agricole grele, vorbind neîncetat cu Hristos.

Așa a devenit cunoscut Sfîntul Nil în toată Rusia ca un mare părinte duhovnicesc.

În anul 1503, Cuviosul Nil a susținut la Sinod să fie scutite mănăstirile de administrarea satelor și a marilor terenuri agricole donate lor, care îndepărtează pe călugări de rugăciune și de viața curată în Hristos. Dimpotrivă, el îndemna pe toți la viață isihastă și la practicarea rugăciunii neîncetate. Aceasta a tulburat multă vreme Biserica Ortodoxă din Rusia.

Cuviosul Nil s-a retras la bătrînețe la mult iubita sa liniște, în sihăstria întemeiată de el, ce se chema Sorska, vestită în toată Rusia de nord, dedicîndu-și ultimii ani de viață studierii Sfîntei Scripturi și scrierilor Sfîntilor Părinți.

Văzîndu-se bătrîn și împovărat de zile și-a alcătuit testamentul de înmormîntare, în care scria, printre altele: "După moartea mea, aruncați trupul meu în loc pustiu ca să-l sfișie animalele și păsările cerului, căci a păcătuit așa de mult împotriva lui Dumnezeu, că este întristat de înmormîntarea mea...".

La 7 mai 1508 și-a dat sufletul său în mîinile lui Hristos, fiind plîns mult de ucenicii săi.

Pomenirea Sfîntului Slăvitului Apostol și Evanghelist Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu (8 mai)

Se cuvine a ști că tatăl cuvîntătorului de Dumnezeu era Zevedeu, iar maica sa era Salomi, fiica lui Iosif, logodnicul Născătoarei de Dumnezeu. Pentru că Iosif a avut patru feciori: pe Iacov, pe Simeon, pe Iuda și pe Iosif, și trei fiice: pe Estir, pe Marta și pe Salomi, care a fost femeia lui Zevedeu și maică a lui Ioan cuvîntătorul de Dumnezeu. Deci, Mîntuitorul, era unchi lui Ioan, pentru că era frate al Salomeei, fiica lui Iosif. Se cuvine să știm că, în vremea în care a fost vîndut Domnul nostru iudeilor și a fost răstignit, au fugit toți. Dar Ioan, ca un iubit, a fost de față la vînzarea și la răstignirea Lui și a venit la mormînt cu Petru.

Apoi a luat pe Născătoarea de Dumnezeu întru ale sale. De aceea se zice că a avut trei maici pe pămînt: întîi pe Salomi, dintru care s-a născut; a doua, tunetul, că s-a numit "fiul tunetului"; și a treia pe Preasfînta Născătoarea de Dumnezeu, precum a zis Domnul: *Iată Maica ta!* Și a îngrijit-o Ioan pînă la adormirea ei. Apoi a venit la Efes și a dăruit prin rugăciunea sa capiștea Artemidei și a mîntuit din rătăcire patru sute de mii de bărbați și femei ce slujeau Artemidei și i-a adus la lumină. Iar muntele pe care se află biserica cuvîntătorului de Dumnezeu se numește Livaton, unde, spre apus, zace Sfîntul Timotei. Iar Maria Magdalena și cei șapte tineri din Efes sînt în muntele din apropiere, ce se cheamă Hileon. Iar Sfînta Ermiona, fiica lui Filip, unul din cei șapte diaconi, din cele patru proorocițe fiice ale lui, zace aproape în

acel munte; și Audact, mucenicul, și fiica sa, Calistena, și alți mucenici ce au fost episcopi: Ariston, Tiranos, Aristovul și Pavel cetățeanul pustiuului. Și se face prăznuirea Sfântului Ioan, în cinstita sa apostolească biserică, ce este la locul ce se numește Evdomon.

Cinstita mutare a Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, cel ce s-a rezemat pe pieptul Mîntuitorului, a iubitorului de feciorie și ucenicul iubit al lui Hristos, se prăznuiește în 26 ale lunii septembrie, unde s-a scris pe larg viața lui cea sfîntă. În această zi, însă, se cinstește numai pomenirea prafului tămăduitor, care ca minune iese în fiecare an din mormîntul lui, în ziua a opta a lunii mai și pe care creștinii cei de acolo îl numesc mană. Pentru că Sfîntul Ioan, trăind mai mult de o sută de ani și ostenindu-se în bunăvestirea lui Hristos, a ieșit împreună cu șapte ucenici ai săi din cetatea Efesului și le-a poruncit să-i sape un mormînt în chipul Crucii și într-însul - precum scrie în viața lui - să fie îngropat de viu. Auzind frații cei din cetate de aceasta, au mers și au săpat mormîntul lui și n-au aflat trupul Apostolului și s-au întors, plîngîndu-l mult. După aceea, mergeau adeseori la mormîntul lui și acolo își săvîrșeau rugăciunile către Dumnezeu, chemînd în ajutor și spre mijlocire pe Sfîntul Ioan.

După aceea a început în fiecare an, în această lună și zi, a ieși din mormîntul lui un praf subțire făcător de minuni, pe care credincioșii luîndu-l, tămăduiau neputințele și patimile ce erau în popor. Pentru aceea s-a așezat într-această zi, precum și în luna lui septembrie, să-l lăudăm cu bisericesti cîntări de laude și să-l ferim pe acest plăcut al lui Dumnezeu, care mai mult decît alții a fost iubit lui Dumnezeu. Cu rugăciunile aceluia să cîștigăm și noi tămăduire de bolile noastre cele sufletești și trupești și să ne învrednicim a fi plăcuți și iubiți lui Hristos Dumnezeul nostru.

Viața Cuviosului Arsenie cel Mare **(8 mai)**

Cuviosul Arsenie s-a născut în Roma cea Veche, din părinți creștini și dreptcredincioși. El a crescut în învățarea cărții și în frica lui Dumnezeu. Ajungînd bărbat desăvîrșit, s-a arătat înțelept, pentru că a trecut bine toată învățătura retoricii și a filosofiei, cunoscînd limba grecească și latinească. Defăimînd deșertăciunile acestei lumi și lăsînd afară înțelepciunea elinească, a intrat în rîndul clericilor, spre slujba lui Dumnezeu, căutînd înțelepciunea cea duhovnicească, pe care Sfîntul Apostol Iacov o lăuda, numind-o curată, pașnică, blîndă, bine supusă, plină de milă și bună de roduri". El a fost hirotonit diacon al bisericii celei mari din Roma, unde trăia în curăție cu întreaga înțelepciune, sîrguindu-se a fi vrednic locaș al Sfîntului Duh, Cel ce sfîntește toate. Într-acea vreme împărătea la Răsărit, Teodosie cel Mare; iar la Apus, în Roma cea Veche, Grațian. Teodosie avea doi fii: Arcadie și Onorie, cărora le căuta un învățător pentru ca acela să-i învețe, nu numai înțelepciunea cea omenească, ci și pe cea dumnezeiască; ca să devină ei iscușiți în filosofia păgînească și în înțelepciunea creștinească cea îmbunătățită, care povățuiește spre iubirea lui Dumnezeu. El a trimis în toate părțile și țările de sub stăpînirea sa, să caute pe unul ca acesta; dar nu putea să-l afle, pentru că, deși aflau trimișii mulți înțelepți, totuși nu erau cu viață plăcută lui Dumnezeu; și iarăși, a aflat mulți plăcuți lui Dumnezeu, dar nu erau iscușiți în înțelepciunea cea dinafară.

Deci, a fost nevoit împăratul Teodosie să scrie lui Grațian, împăratul Apusului, poftindu-l să caute în stăpînirea sa un bărbat ca acela și să-l trimită la dînsul să-i învețe copiii.

Împăratul Grațian s-a sfătuit împreună cu Papa Damasus și au zis: "Rușine va fi împărăției noastre dacă nu vom afla la noi un om înțelept și îmbunătățit, precum voiește împăratul Teodosie, care să poată învăța pe fiii săi filosofia și să-i povățuiască în frica lui Dumnezeu, cu cuvîntul, cu fapta și cu viața cea plăcută lui Dumnezeu". El, căutînd, n-a aflat în toată Roma mai bun și mai iscusit în amîndouă înțelepciunile, în cea lumească și în cea duhovnicească, decît pe diaconul Arsenie, care viețuia după Dumnezeu, și pe mulți îi covîrșea cu cuvîntul și cu lucrul, cu înțelepciunea și cu viața, deși nu era tocmai tînăr. Chemîndu-l, i-a

spus cererea împăratului Răsăritului, poruncindu-i să meargă acolo; iar el se lepăda în tot chipul, zicînd că el a lăsat de mult înțelepciunea cea lumească, după ce a început rînduiala slujbei lui Dumnezeu și a uitat scolasticeștile graiuri, neputînd măcar a-și aduce aminte, ci vrea ca în liniște să slujească în rînduiala Bisericii și Altarului.

Pe cît el se lepăda, pe atît împăratul cu papa îl îndemnau, sfătuiindu-l să-i asculte pe ei, într-acel lucru atît de trebuință împăraților creștini și Bisericii lui Dumnezeu; să învețe pe copiii împărătești nu numai înțelepciunea cărții, ci și buna credință cea creștinească, ca să nu creadă vorbelor păgînești; ci să știe, după aceea, a apăra și a lărgi sfînta credință cea creștinească. Deci, Arsenie fără să vrea s-a supus voinței împăratului și a papei și a fost trimis de ei la Constantinopol, la împăratul Teodosie cu toată cinstea. Ajungînd fericitul Arsenie la Constantinopol, a fost primit de împăratul Teodosie cu dragoste; pentru că, văzîndu-l și cunoscîndu-l din chip și din vedere că este omul lui Dumnezeu, plin de înțelepciune și de iubire de Dumnezeu, s-a bucurat de el foarte și a înălțat mulțumire lui Dumnezeu.

Aducînd împăratul pe cei doi fii ai săi, pe Arcadie și pe Onorie, i-a încredințat lui, zicîndu-i: "Tu mai mult să le fii lor tată decît mine; căci mai mare lucru este să le dai lor bună înțelegere, decît a-i naște pe ei. Deci, ți-i încredințez buneii tale înțelegeri, înaintea lui Dumnezeu, Care privește spre noi, ca să-i faci pe ei astfel precum doresc să-i am. Pune pe chipul bunătății și al înțelepciunii tale, ca un tată duhovnicesc, ca să nu se vatăme cu nici un fel de sminteli din cele tinerești, și pentru aceasta va fi ție nădejde în Dumnezeu, fără de îndoială de răsplătire veșnică. O, cinstite Arsenie, dacă îi vei crește pe dînșii fără de prihană, păzindu-i în bună învățătură, atunci eu m-aș bucura și aș mulțumi lui Dumnezeu. Îți grăiesc acestea și-ți poruncesc înaintea lor, ca singuri să audă și să ia aminte. Să nu cauți la aceea, că sînt fii de împărat, ci în tot chipul să-i supui pe ei la frica învățaturii tale, pentru că voiesc, ca în toate, să se supună ție, ca unui adevărat părinte și învățător al lor și să te asculte ca niște fii și ucenici".

Astfel împăratul, încredințînd lui Arsenie pe fiii săi, a poruncit ca școala lor să fie aproape de palatul său, ca să-i fie cu puțință a merge singur adeseori la ei, să vadă și să știe de învățatura și de viața fiilor săi. Iar pe fericitul Arsenie l-a cinstit, dîndu-i loc între senatorii săi, și a poruncit să-l cheme pe el tată, nu numai al fiilor împărătești, ci și al lor.

Deci, Arsenie se numea tată al împăratului și al fiilor lui. Se scrie și aceasta în Pateric, că fericitul Arsenie a primit pe amîndoi fiii împărătești, Arcadie și Onorie, din scaldătoarea Sfîntului Botez, adică le-a fost naș, pentru că s-au botezat nu în pruncie, ci după ce au ajuns în vîrstă desăvîrșită.

Primind Arsenie spre povățuire pe fiii împăratului, avea mare grijă de ei, învățîndu-i cărțile grecești și latinești și spunîndu-le lor toată înțelepciunea din dumnezeiasca Scriptură, îi povățuia spre folos la obiceiuri bune, la calea cea dreaptă și plăcută lui Dumnezeu. Dar, mai ales, îi învăța pe ei în ce fel să fie, cînd va binevoi Dumnezeu, să le dea lor împărăția pămîntească, pentru ca ei să nu se împodobească numai cu coroana împărătească, ci mai mult cu faptele cele bune și milostive, cu dreapta credință și cu cucernicia cea creștinească. Pentru că împărăția au avut-o și oamenii răi și păgîni, precum au fost mai înainte împărății cei păgîni; iar a fi cu faptele bune, acesta este lucrul firesc al împăraților creștini, care sînt datori a plăcea și a fi iubiți lui Dumnezeu și poporului; încît să rămînă pomenirea lor după ei, fericindu-se de neamuri.

O învățătură ca aceasta le dădea lor preaînțeleptul Arsenie și-i cinstea pe ei ca pe niște fii împărătești, îi pune pe două scaune și el singur îi învăța, stînd înaintea lor. S-a întîmplat într-o vreme de a mers la ei împăratul fără de veste și, văzînd pe fii săi șezînd pe scaune, iar pe Arsenie stînd înaintea lor, s-a mîhnit foarte și a zis către Arsenie: "Oare așa ți-am poruncit? Au nu ți-am zis ca să-i ții pe ei ca pe niște ucenici ascultători și fii ai tăi; iar nu ca niște feciori de împărat?" Fericitul Arsenie a răspuns cu smerenie, zicînd: "Împărate, fiecărui lucru i se cuvine fapta cuviincioasă, tinerețile au trebuință de învățătură, iar cinstea împărătească avem datoriată a o împlini".

De aceste cuvinte împăratul mîhnindu-se mai mult, i-a zis: "Au doară tu îi pui pe ei împărați?" Aceasta zicînd-o, a luat de la fii semnele cele împărătești și a pus pe Arsenie, nevoind el, pe scaun; iar fiilor le-a poruncit ca să stea înaintea lui, zicînd: "De vor învăța a se teme de Dumnezeu, a păzi poruncile Lui și a-i plăcea Lui cu dreptate și cu blîndețe, Împăratul Cel ceresc este puternic, ca să le dea împărăție pe pămînt, de vor fi vrednici pentru aceea. Iar de vor fi răi și nevrednici, apoi mai bine le va fi lor să petreacă fără împărăție, decît să împărătească cu nebunie. Și mă rog lui Dumnezeu, mai bine din copilăria lor să piară cu moarte de pe pămînt, decît ar fi răi și ar crește spre vătămarea sufletelor lor și a altora". Astfel învățîndu-i împăratul, s-a dus; iar Arsenie lăuda pentru aceea în mintea sa pe împăratul și de atunci făcea după porunca lui, pentru că el, șezînd, învăța pe fiii împărătești care îi stăteau înaintea.

Petrecînd el în mare cinste și slavă, se mîhnea foarte, întristîndu-se cu duhul, pentru că lui îi era urîtă slava, bogăția și gîlceava acestei lumi și avea mare dorință ca în liniște, în sărăcie și în smerenie monahicească să slujească lui Dumnezeu, rugîndu-se Lui cu dinadinsul, ca să-i arate lui o cale lesnicioasă spre a scăpa de viața cea din palatul împărătesc, spre cîștigarea petrecerii celei deosebite și pustnicești.

Într-una din zile a aflat pe Arcadie căzut într-o sminteală copilărească. Deci, mîniindu-se pe el, l-a bătut tare cu niște vergi și l-a rănit atîta, încît să pomenească bătaia aceea pînă la moarte; pentru că rămăseseră pe trup semnele acelea. Aceasta s-a făcut din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, ca prin acea pricină să scoată pe Arsenie din lume și să-l ducă la viața pustnicească dorită de el. Deoarece Arcadie a prins răutate mare în inima sa asupra învățătorului său pentru bătaia aceea și, venind în vîrsta cea desăvîrșită, se gîndea cum l-ar ucide pe el. Descoperindu-și gîndul său unui credincios spătar de-al său, îl ruga săucidă în taină pe Arsenie cu orice chip. Spătarul, temîndu-se de Dumnezeu și de împăratul Teodosie și, nevoind să facă un lucru rău ca acela, deoarece și pe Arsenie pentru acea faptă bună a lui, iubindu-l și cinstindu-l, i-a spus în taină gîndul cel rău al lui Arcadie și îl sfătua ca, precum știe să-și păzească viața. Deci, Arsenie, fiind cuprins de mîhnire și de frică, se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, ca să-i îndrepte calea lui spre mîntuire. Pe cînd se ruga, a auzit noaptea un glas de sus, zicîndu-i: "Arsenie, fugi de oameni și te vei mîntui". Arsenie, auzind aceasta, îndată s-a îmbrăcat în haine proaste și a ieșit din palatul împărătesc, neștiind nimeni. Deci, mergînd la limanul mării, a găsit, după rînduiala lui Dumnezeu, o corabie mergînd spre Alexandria și, urcîndu-se într-însa, a plecat lăsîndu-se în voia lui Dumnezeu.

Sosind în Alexandria, s-a dus îndată la schitul pustiei, unde, mergînd la biserică, a rugat preoții să-l facă monah și să-l povățuiască la calea mîntuirii. Ei, văzîndu-l după față, după vedere și din vorbă că este bărbat cinstit, l-au întrebat cine este și de unde vine. Iar el le-a răspuns: "Sînt un om străin și sărac!" Deci, sfătuiindu-se preoții între ei cine ar fi putut să ia pe acela lîngă sine și să-l povățuiască la nevoința vieții monahicești, l-au dus la părintele Ioan Colov și i-au spus despre bărbatul care venise la călugărie. Bătrînul, făcînd rugăciune, a zis: "Voia Domnului să fie!"

Și le-au pus masa, căci era ceasul al zecelea din zi și, șezînd preoții să mănînce cu bătrînul, au lăsat pe Arsenie, pentru că nimeni nu i-a zis să șadă la masă. Mîncînd aceia, el stătea înaintea lor privind în jos, părăindu-i-se că stă înaintea lui Dumnezeu și a sfinților îngeri. Deci, bătrînul, luînd dinaintea sa o bucată de pîine, a aruncat-o înaintea lui, zicîndu-i: "De voiești, mănîncă!" Bătrînul a făcut aceasta, ispitind smerenia lui și vrînd să știe oare cu adevărat a venit să se lepede de sine? Arsenie a gîndit în sine, zicînd: Acest bătrîn este îngerul lui Dumnezeu mai înainte-văzător și, cunoscîndu-mă că sînt mai rău decît un cîine, mi-a aruncat această pîine ca unui cîine; deci, mi se cade ca să mănînc ca un cîine, hrana ce mi s-a dat. Deci, plecîndu-se jos, a mers pe pămînt pe mîini și pe picioare, ca un dobitoc cu patru picioare și luînd cu gura acea bucată de pîine, a mers într-un colț al chiliei și, stînd acolo pe pămînt, a mîncat-o. Iar Cuviosul Ioan Colov, văzînd atîta smerenie a lui, a zis către preoți: "Acesta va fi monah iscusit!" El a iubit pe Arsenie foarte mult pentru smerenia lui și îndată l-a îmbrăcat în schima monahală, povățuindu-l la nevoința cea duhovnicească. Apoi, după puțină vreme, i-a dat o chilie aproape de sine, poruncindu-i să petreacă ca un monah desăvîrșit.

După plecarea lui Arsenie din palatul împărătesc, s-a făcut de împăratul Teodosie multă cercetare pentru el. Pentru că împăratul s-a mîhnit foarte mult după el și a trimis prin toate părțile ca să-l caute, dar n-a putut să-l afle, acoperind Dumnezeu pe robul Său, pînă la vremea arătării lui spre folosul multora.

Arsenie, trăind în postire în chilia pe care i-o dăduse bătrînul, plăcea lui Dumnezeu, cu ostenele și cu toată făpta bună și degrabă a întrecut pe mulți părinți prin pustniceștile sale nevoițe, rugîndu-se lui Dumnezeu și zicînd: "Doamne, povățuiește-mă pe mine, cum să mă mîntuiesc!" Atunci iarăși s-a auzit un glas grăind către dînsul: "Arsenie, fugi de oameni și petrece în liniște; căci, aceasta este rădăcina curăției!" Deci, sculîndu-se, s-a dus mai departe în pustie pentru liniștea sa și, făcîndu-și o chilie mică, locuia singur într-însa, sîrguindu-se în tot chipul să păzească tăcerea. Pentru aceasta, totdeauna se dădea de o parte de la tot felul de vorbe, înălțîndu-și mintea sa la cele cerești. Adică, cu trupul era pe pămînt, iar cu duhul se împărtășea cu puterile cele de sus, venind la biserică numai Duminicile și în zilele de praznic, de unde, după săvîrșirea slujbei bisericești, îndată se întorcea în liniște la chilia sa cea pustnicească. El nu vorbea cu nimeni nimic, decît numai cînd îl întreba cineva de vreun lucru de trebuință, atunci răspundea cu cuvinte scurte și alerga la liniștea sa. Viața lui era de minune tuturor părinților celor din schit.

Odată l-a întrebat părintele Marcu, zicînd: "Părinte, pentru ce fugi de noi?" Arsenie i-a răspuns: "Dumnezeu știe cît vă iubesc pe voi, dar nu pot să fiu și cu Dumnezeu și cu oamenii; căci puterile cele de sus mii de mii și întuneric de întuneric se află în ceruri și toți cu o voie și cu un gînd slăvesc pe Dumnezeu; iar voile omenești sînt multe pe pămînt și gîndurile de multe feluri; pentru că fiecare își are voia și gîndul său; deci, nu pot să las pe Dumnezeu și să viețuiesc cu oamenii!" Astfel, fericitul Arsenie, unindu-se cu Dumnezeu, se depărta de oameni și dorea ca să nu fie văzut și știut de nimeni. Dar făclia nu putea să stea mult ascunsă sub obroc; căci, străbătînd pretutindeni vestea despre viața lui cea îmbunătățită, s-a făcut înștiințare și în Constantinopol despre el.

După moartea dreptcredinciosului împărat Teodosie cel Mare, împărățind Arcadie, fiul lui, a luat înștiințare despre Cuviosul Arsenie, unde este și cum viețuiește; deci, i-a scris, cerîndu-și iertare cu smerenie pentru păcatul său cel din tinerețe; stăruind de el ca să se roage lui Dumnezeu pentru el și pentru fratele său, Onorie, care luase împărăția Apusului, să le îndrepteze Domnul bine împărățiile lor, dăruindu-i încă tot birul împărătesc, care se lua din Egipt, pentru ca el să-l împartă, precum va voi, bisericilor și mănăstirilor și tuturor celor ce au trebuință. Dar, Cuviosul Arsenie n-a voit să-i scrie, ci prin cuvinte a răspuns trimisului, zicîndu-i: "Spune celor ce te-au trimis, că așa grăiește smeritul Arsenie: Dumnezeu să vă ierte pe voi, fiilor, și împărățiile voastre să le îndrepteze după bunăvoia Sa și pe voi să vă povățuiască ca să faceți voia Lui. Iar ceea ce ați scris pentru bir, de aceasta nu are trebuință Arsenie, pentru că el este mort pentru lume și să nu-l socotească nimeni că este între cei vii". Cu un răspuns ca acesta Cuviosul a eliberat pe trimisul împăratului, iar el se sălășluia în pustie, în chilia sa deosebită, trăind în tăcere și vorbind cu Dumnezeu neîncetat prin rugăciune; iar, uneori, povățuia pe alții la viața cea liniștită.

Mergînd el într-un loc, care avea o mulțime de trestie, a aflat acolo pe niște frați șezînd; iar trestia, clătîndu-se de vînt, făcea zgomot mare. Și a întrebat pe frați, zicînd: "De unde vine acest zgomot?" Aceia i-au răspuns: "Trestia sună de vînt, părinte". Cuviosul le-a zis: "Apoi pentru ce ședeți voi aici, ascultînd zgomotul trestiiilor? Dacă cineva iubește cu adevărat tăcerea, apoi nu poate suferi nici glasul cel de pasăre; căci și din acela se tulbură pacea inimii, cu atît mai mult de un zgomot ca acesta de trestie.

Într-una din zile a venit la dînsul pentru cercetare Teofil, arhiepiscopul Alexandriei, împreună cu oarecare boieri, și voiau să audă de la el cuvînt de folos. Iar starețul, tăcînd puțin, a zis către dînsii: "De vă voi spune un cuvînt pe care îl veți auzi, apoi voi veți face ceea ce voi zice eu?" Ei s-au făgăduit ca să facă aceea ce le va porunci. Și le-a zis starețul: "Oriunde veți auzi de Arsenie, să nu veniți". Minunîndu-se de cuvîntul lui, s-au folosit și s-au dus.

Arhiepiscopul a voit iarăși să vadă pe Cuviosul Arsenie și a trimis la el, întrebîndu-l dacă îi va deschide lui chilia cînd va veni?" Iar starețul a răspuns prin trimis: "De vei veni, îți voi deschide; iar de-ți voi

deschide ție, apoi voi deschide tuturor. De aceea nu voi mai șede a ici". Auzind arhiepiscopul, nu s-a dus, temându-se să nu plece starețul din hotarele lor aiurea.

Un frate oarecare străin a mers la chilia Cuviosului Arsenie și a bătut în ușă, vrînd să-l vadă. Iar starețul, socotind că a venit ascultătorul cel ce îl slujea, i-a deschis ușa îndată; dar, văzînd pe fratele cel străin, a căzut cu fața la pămînt, ca să nu-l vadă pe cel ce a venit. Fratele se ruga de stareț ca să se scoale de la pămînt, iar el nicidecum nu voia, ci răspundea: "Nu mă voi scula, pînă ce nu te vei duce de aici". Rugîndu-l fratele mult și neluîndu-i în seamă rugăciunea, a plecat.

Un alt frate de departe, mergînd la schitul cuviosului, voia să vadă pe Cuviosul Arsenie. Pentru aceasta ruga pe cei bisericești ca să-l ducă la el, zicînd: "Voiesc să vorbesc cu părintele Arsenie". Aceia i-au zis: "Odihnește-te, frate, pînă în ziua Duminicii, cînd va veni la biserică și-l vei vedea". Iar fratele le-a răspuns: "Nu voi mîncă, nici nu voi bea, pînă ce nu-l voi vedea". Atunci ei l-au trimis cu un frate, ca să-l ducă la chilia starețului.

Chilia lui Arsenie era departe de biserică ca la 50 de stadii în pustie. Și, mergînd la el, a bătut în ușă; iar starețul, deschizîndu-le, i-a primit în chilie, dar șede, tăcînd și căuțînd în jos. Au stat și ei tăcuți și nici unul dintr-înșii n-a grăit vreun cuvînt. Deci, șezînd ei astfel, a zis fratele cel bisericesc: "Eu mă voi duce înapoi, pentru că am acolo un lucru bisericesc". Și, sculîndu-se, voia să se ducă. Fratele cel străin, neavînd îndrăzneală către stareț și rușinîndu-se a rămîne, a zis către fratele cel bisericesc: "Voi merge și eu cu tine". Și, sculîndu-se, s-a închinat starețului și a plecat, neauzind nici un cuvînt de la dînsul. După aceea l-a rugat pe fratele cel bisericesc să-l ducă la părintele Moise, care dintre tîlhari s-a întors la pocăința monahicească, și l-a dus.

Fericitul Moise i-a primit bucurîndu-se, arătîndu-le multă dragoste; iar după ce i-a odihnit, i-a eliberat. Atunci fratele cel bisericesc a zis către celălalt: "Iată, am văzut pe amîndoi: pe părintele Arsenie și pe părintele Moise. Deci, care ți se pare mai bun?" Zis-a fratele cel străin: "Cel ce ne-a primit cu dragoste, acela este mai bun". Auzind aceasta un oarecare din părinți, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, arată-mi lucrul acesta, cum unul fuge de oameni pentru numele Tău, iar altul primește pe toți pentru numele Tău? Deci, care dintre ei este mai desăvîrșit și este vrednic de mai mari daruri ale Tale?" După aceasta, a văzut părintele acela în vedenie două corăbii mari înotînd pe un rîu, într-una era Cuviosul Arsenie și duhul lui Dumnezeu îi îndrepta corabia cu multă liniște; iar în cealaltă corabie era Cuviosul Moise și îngerii lui Dumnezeu erau cu dînsul, care îi îndreptau corabia și faguri de miere puneau în gura lui Moise.

Această vedenie a spus-o părintele acela la toți părinții iscusiți și, socotind, a zis că mai desăvîrșit este Arsenie, cel ce tace, decît Moise, cel ce primește pe străini, pentru că Arsenie petrece cu Însuși Dumnezeu, iar cu Moise petrec îngerii lui Dumnezeu. Așa Cuviosul Arsenie, înstrăinîndu-se de vederea și de vorbirea omenească, cu mult mai mult se ferea de vederea și de vorbirea femeiască, precum ne va arăta cuvîntul ce urmează.

O jupîneasă oarecare, bogată, dreptcredincioasă, înțeleaptă, temătoare de Dumnezeu și cu viața cuviincioasă, auzind de Cuviosul Arsenie, a mers de la Roma în Alexandria, vrînd să vadă pe sfîntul bătrîn. Acolo a primit-o cu mare cinste arhiepiscopul Teofil, ca pe una ce era din casa celor dintîi senatori. Jupîneasă aceea a rugat pe arhiepiscop să înduplece pe stareț să o primească cu dragoste ca pe o străină și să o învrednicească binecuvîntării, deoarece se ostenise atît de multă cale pentru el. Deci, arhiepiscopul se sîrguia în tot chipul, să-i mijlocească ei acel lucru la stareț, dar n-a putut nicidecum, pentru că se lepăda a o vedea, dar nici nu voia să audă de femeie.

Jupîneasă, luînd cunoștință de aceea, a poruncit să-i pună șaua pe calul său, zicînd: "Cred Dumnezeului meu că voi vedea pe Arsenie, pentru că n-am venit să văd om, fiindcă și în cetatea noastră sînt mulți oameni, dar vreau să văd prooroc. Și de aceea am suferit atîtea osteneli pe mare". Deci, s-a dus în pustia

aceea. Când s-a apropiat jupîneasa de chilia cuviosului s-a întîmplat, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, de era starețul afară din chilie; iar ea, mergînd fără de veste, a căzut la picioarele lui. El cu mîhnire a ridicat-o și, căuțînd spre dînsa cu mînie, i-a zis: "Dacă ai voit să vezi fața mea, vezi-o dar". Iar ea de rușine n-a putut să caute cu ochii spre fața lui. Deci, starețul a zis către dînsa: "Dacă ai auzit de faptele mele bune, acelea îți erau de trebuință să le socotești și să le urmezi. Dar de ce trebuință îți era a vedea fața mea? Și cum ai îndrăznit să vii atîta cale depărtată? Nu știi oare că ești femeie și nu ți se cade să ieși afară din casă? Pentru aceea ai venit aici ca, după ce te vei întoarce la Roma, să începi a te lăuda către celelalte femei, zicînd: "Am văzut pe Arsenie, și astfel vei face mare cale femeilor, care vor vrea să vină la mine?"

Ea a răspuns: "Dacă Domnul îmi va da mie să mă întorc, nu voi lăsa pe nimeni să vină aici, să te supere pe sfinția ta; iar eu mă rog ca tu să te rogi lui Dumnezeu pentru mine acum și întotdeauna, să mă pomenești în sfintele tale rugăciuni". Răspuns-a starețul: "Mă rog lui Dumnezeu ca să-ți șteargă pomenirea ta de la inima mea". Auzind ea acestea, a plecat tulburată și, mergînd în cetatea Alexandria, s-a îmbolnăvit de necaz. Arhiepiscopul, înștiințîndu-se că s-a îmbolnăvit jupîneasa, a mers la dînsa pentru a o cerceta și a o întreba de pricina bolii. Iar ea i-a zis: "Mai bine mi-ar fi fost mie de n-aș fi venit aici, pentru că am rugat pe starețul Arsenie să mă pomenească în rugăciunile sale, iar el mi-a zis: "Mă voi ruga lui Dumnezeu ca să-ți șteargă pomenirea ta de la inima mea! Și iată eu pentru aceea mor de necaz". Arhiepiscopul a grăit către dînsa: "Nu te mîhni de aceasta, o, fiică, că nu fără de pricină a zis aceasta sfîntul stareț, pentru că tu ești femeie, iar prin femei diavolul face multe ispîte sfinților bărbați. Deci, starețul a zis acele cuvinte, cu dinadinsul păzindu-se de ispitele vrăjmașilor; iar pentru sufletul tău se roagă și se va ruga totdeauna". Deci, jupîneasa, mîngîindu-se cu acele cuvinte, s-a însănătoșit și s-a dus cu bucurie întru ale sale.

Cuviosul Arsenie petrecînd în liniștea sa, cu tot gîndul se adîncea în rugăciuni către Dumnezeu și se aprindea cu dragoste de serafim către El, încît cu totul era încălzit de fierbințeala gîndirii de Dumnezeu. Odinioară un frate de la schit, mergînd la chilia lui pentru o trebuință oarecare, s-a uitat pe o fereastră și a văzut pe starețul, stînd la rugăciune cu totul învăpăiat ca focul, și s-a spăimîntat. Și era vrednic fratele de vedenia aceea căci, stînd puțin, a bătut în ușă și, ieșind starețul și văzînd pe fratele înspăimîntat, l-a întrebat: "De mult stai aici? N-ai văzut ceva?" Iar fratele a zis: "N-am văzut nimic". Iar el, vorbind cu dînsul pentru ce îi era trebuință, l-a eliberat.

Se mai spune de acest cuvios și aceasta. Pe cînd era el în palatul împărătesc, nimeni din boieri nu purta mai bune haine decît el; iar după ce s-a lepădat de lume, nimeni din monahi nu purta haine mai proaste decît dînsul. Însă a păstrat încă oarecare puțină rămășiță din obiceiul cel lumesc; pentru că uneori punea picior peste picior cînd ședea și-l vedeau astfel frații, dar nu îndrăzneau să-l îndrepteze pe el, de vreme ce era foarte cinstit de toți. Deci, unul dintre dînșii, părintele Pimen, a zis către ceilalți: "Să mergem la părintele Arsenie și eu voi ședea înaintea lui astfel, după cum s-a obișnuit el a ședea; iar voi să mă certați pe mine, ca și cum nu aș ședea bine, că atunci eu voi începe a-mi cere iertare și starețul se va îndrepta din aceea". Deci, au mers și a făcut așa. Iar Cuviosul Arsenie, cunoscînd că nu se cade ca să șadă monahul astfel, de atunci s-a îndreptat.

El era atît de smerit, încît căuta învățătură de folos și de la cei simpli; pentru că, odată, vorbind cu un bătrîn egiptean, cerea să-l povățuiască pe el, cum ar fi putut să gonească de la sine gîndurile cele neplăcute lui Dumnezeu. Văzînd aceea alt frate, i-a zis lui mai pe urmă: "Pentru ce, părinte, fiind atît de iscusit în Scriptură, știind bine limba grecească și latinească, întrebî pe un om simplu pentru îndreptarea gîndurilor tale?" Răspuns-a Cuviosul: "Învățătura cea grecească și cea latinească o știu, iar alfabetul, pe care acel simplu îl știe, încă nu am putut a-l învăța!" Aceasta o zicea sfîntul, adevărînd că smerenia este începătura a tuturor faptelor bune, precum și alfabetul este începătura cărților. Și, chiar dacă ar ști cineva toată înțelepciunea lumescă, dar de nu va avea smerită cugetare adevărată, acela nu va putea să afle mîntuitoarea cale către Dumnezeu.

Cuviosul mai avea pe lângă smerenia sa și umilința mare, pentru că în toată vremea vieții sale, șezând și lucrând lucrul mâini-lor, ținea un șervet în sân, cu care ștergea lacrimile cele ce curgeau din ochii lui, fiindcă plîngea întotdeauna. El petrecea lucrînd toată ziua și rugîndu-se toată noaptea. Puțin somn primea cîteodată. Iar cînd avea nevoie să doarmă, zicea către somn: "Vino aici, robule cel rău, dar să nu zăbovești la mine! Astfel șezînd, dormita puțin, apoi degrabă scuturînd somnul de la ochi, se scula, se ruga și zicea către ucenici: "Monahului îi este destul să doarmă un ceas!" Iar cînd venea ziua Duminicii, se scula din seara sîmbetei la rugăciune și, întinzîndu-și mîinile în sus, lăsa soarele după sine, și astfel ședea pînă ce soarele răsărea în fața lui.

Cuviosul se îndeletnicea cu împletirea de coșnițe și de funii din frunze de finic. El nu schimba apa în care își muia frunza cea de finic pînă la anul, fără numai turna cîte puțină. Și îi ziceau lui unii din frați: "Pentru ce, părinte, nu schimbi apa finicului, oare nu simți că miroare greu în chilia ta?" Iar sfîntul le răspundea lor: "În locul tămîiei și a mirurilor celor binemirosoare, pe care în lume bine le-am mirosit, acum se cade să miros putoarea aceasta, ca în ziua înfricoșatei judecăți, să mă izbăvească Domnul de putoarea cea nesuferită a iadului".

Pe acest părinte de multe ori îl supărau diavolii, aducîndu-i oarecare ispitiri. Deci, odată, fratele care îi slujea, apropiindu-se de chilie, a auzit pe bătrînul, strigînd către Dumnezeu: "Nu mă lăsa pe mine, Doamne, că nici un bine n-am făcut înaintea Ta! Ci dă-mi mie după darul Tău, ca măcar de acum să pun început bun!"

S-a întîmplat odată că Cuviosul Arsenie s-a îmbolnăvit. Și, mergînd clericii, l-au luat și l-au adus aproape de biserică, în bolniță, ca să-i slujească lui. Și l-au așezat pe un pat cu așternut, punînd sub capul lui o pernă moale. Deci, a mers la dînsul un frate ca să-l cerceteze și, văzînd pe cuviosul culcat pe pat cu așternut și pernă moale sub cap, s-a smintit, zicînd: "Oare acesta este părintele Arsenie? Și oare pe acest fel de pat moale se culcă?" Și, înțelegînd aceasta preotul bisericii, a luat deosebi pe fratele acela și l-a întrebat pe el, zicînd: "Frate, cînd ai fost în lume, ce rînduială aveai? Și ce fel ți-a fost viața ta?" Iar el a zis: "Am fost păstor de dobitoace și mi-am petrecut zilele mele în multe osteneli și griji".

Iarăși l-a întrebat pe el preotul: "Dar acum cum petreci în chilia ta?" Iar el a zis: "Viețuiesc întru odihnă, avînd cele de trebuință și trăind fără de grijă". Zis-a lui preotul: "Acesta pe care îl vezi - părintele Arsenie -, cînd era în lume, a fost tată al împăraților și îi stăteau lui înainte o mie de slugi. Era îmbrăcat în haine luminoase, cu brîie de aur și cu gherdane era încins; așternutul lui era de mult preț și bogăție la dînsul era fără de număr. Iar tu ai fost unul dintre cei săraci, păscînd dobitoacele, și n-ai avut o odihnă ca aceasta în lume, precum ai acum în călugărie. Deci, tu acum te odihnești după ostenelile cele din lume, iar părintele Arsenie se ostenește după odihna și îndestularea cea luminoasă și pătimizește în sărăcie!" Deci, fratele acela umilindu-se, s-a închinat preotului, cerîndu-și iertare și zicînd: "Cu adevărat, părinte, așa este. Eu am venit de la osteneli la odihnă, iar părintele Arsenie a venit de la odihnă la osteneli!" Și, folosindu-se fratele acela, s-a dus.

Într-o vreme a venit năvălirea barbarilor asupra părții aceleia, și fugeau părinții prin cetăți și prin locuri ascunse, lăsînd schitul. Iar cuviosul n-a voit să iasă din pustie la cetăți, zicînd: "Dacă Dumnezeu nu mă va păzi pe mine, apoi pentru ce viețuiesc pe pămînt?" Și au pustiit barbarii schitul, iar pe Cuviosul Arsenie nici unul din barbari nu l-au putut afla într-acea pustie, pentru că Dumnezeu acoperea pe robul Său. Apoi, gîndind în sine să nu fie lăudat de ceilalți părinți, că va crește întru dînsul oarecare slavă deșartă, a apucat calea aceea pe care au fugit și ceilalți părinți. El plîngea pentru pustiirea schitului, zicînd: "Lumea a pierdut Roma, iar monahii au pierit schitul". După plecarea barbarilor, iarăși s-au întors părinții la locurile lor și, înnoind pe cele risipite, viețuiau ca mai înainte. Asemenea s-a întors în chilie și Cuviosul Arsenie.

Cuviosului Arsenie i s-a adus din Roma o diată a unui oare-care boier, rudenia lui, care, murind, i-a lăsat multe bogății și averi ca să le împartă precum va voi. Starețul, luînd acea diată voia să o rupă; dar trimisul a căzut la picioarele lui, zicînd: "Rogu-te pe tine, părinte, să nu rupi diata, ca să nu fie căutată la mine de

cei ce m-au trimis". Atunci cuviosul i-a dat lui diata întreagă, zicînd: "Eu mai înainte decît acela am murit, și cum el a murit de curînd, mă face pe mine cu diata aceasta moștenitor al averilor sale, fiind eu mort". Și a întors înapoi pe trimisul acela cu diata.

Cuviosul nu locuia totdeauna în același loc; ci, uneori din pustia schitului se muta la alte locuri mai liniștite, fugind de cei ce veneau și-l supărau. El petrecea la un loc ce se numea Troghin, mai sus de Babilon, în preajma cetății Memfis, asemenea și în Canopol Alexandriei și prin alte locuri pustii, și iarăși se întorcea la schit, dar nimeni nu putea să ajungă chipul viețuirii lui.

Șezînd el în părțile cele de jos ale Egiptului și, neputînd să sufere supărările celor ce veneau la dînsul și-i tulburau liniștea, a voit să-și lase chilia și să se ducă aiurea. Deci, neluîndu-și nimic, a ieșit, zicînd către cei doi ucenici ai săi, Alexandru și Zoil: "Tu, Alexandre, să rămîi aici, iar tu, Zoil, să mergi cu mine la rîu și să-mi cauți o corabie, care merge la Alexandria și pe urmă te vei întoarce la fratele tău, Alexandru". Deci, ucenicii lui s-au tulburat de aceste cuvinte, însă nu îndrăzneau să întrebe pe stareț pentru ce să desparte de dînșii? Și a plecat starețul în părțile Alexandriei, dar a căzut într-o boală mare, în care a zăcut multă vreme. Iar ucenicii lui, Alexandru și Zoil, cei ce rămăseseră în chilie, se întrebau între ei, dacă n-a mîhnit cineva dintre dînșii pe cuviosul stareț cu vreo neascultare. Și, neaflînd între ei nici o pricină, se mîhneau de plecarea starețului. După ce cuviosul s-a însănătoșit, a zis în sine: "Mă voi duce iarăși la ucenicii mei". Și, sculîndu-se, s-a dus.

El fiind aproape de rîu și mergînd oameni mireni pe acea cale, din întîmplare, o femeie arabă s-a atins de cojocul cuviosului; iar starețul, mîhnindu-se, a certat-o căci, fiind femeie, a îndrăznit de s-a atins de haine călugărești. Și i-a zis lui aceea: "Dacă ești monah, apoi du-te în munte pustiu!" Starețul, umilindu-se de cuvintele ei, grăia în sine, poftind adeseori cuvintele femeii aceleia: "Dacă ești monah, Arsenie, du-te în munte și sălășluiește-te în pustie". Și a mers la un loc ce se numea "piatră", unde petreceau ucenicii lui; și acolo l-au întîmpinat Alexandru și Zoil, care, căzînd la picioarele lui, plîngeau. Și a plîns și starețul, căzînd pe grumajii lor. Ucenicii au zis către stareț: "Ducerea ta de la noi, părinte, multă mîhnire ne-a făcut nouă, pentru că ne ziceau părinții: Nu s-ar fi dus de la chilia sa părintele Arsenie, dacă ucenicii nu l-ar fi mîhnit pe el prin a lor neascultare și nesupunere". Grăit-a starețul către dînșii: "Și eu am înțeles aceasta, fiilor, cum că părinții astfel zic de voi, și pentru aceasta m-am întors la voi, și vor zice acum părinții de mine: "Porumbelul cel ce a zburat din corabia lui Noe, neaflîndu-și odihnă picioarelor sale, iarăși în corabie la Noe s-a întors". Și s-au mîngîiat ucenicii și au petrecut toți împreună pînă la sfîrșitul vieții cuviosului.

Cuviosul Arsenie, șezînd în chilia sa, i s-a descoperit lui de la Dumnezeu acestea: El a auzit un glas, zicînd către dînsul: "Ieși din chilie, ca să-ți arăt lucrurile omenești". Ieșind starețul, s-a făcut ca într-o uimire și a văzut pe îngerul lui Dumnezeu, luîndu-l de mîină și ducîndu-l la un loc și i-a arătat lui un om arap, tăind lemne și făcînd o sarcină mare; iar arapul se încerca să ia sarcina aceea pe spate și s-o ducă, dar nu putea, fiindcă era grea. Deci el, în loc ca să ia lemne din sarcină și să o facă mai ușoară, iarăși tăia lemne și adăuga la sarcină și o făcea mai grea decît întîi. Și iarăși, încercînd s-o ridice și neputînd, mai multe lemne punea și îngreuna sarcina.

Îngerul Domnului, ducînd pe fericitul Arsenie de acolo, i-a arătat lui un alt om care, stînd la un puț, scotea apă și o turna într-un vas crăpat și spart. Apa curgea afară din vasul crăpat și spart. Apa curgea din vas și se întorcea înapoi în puț, iar cel ce o scotea, se ostenea în zadar. Iarăși îngerul a arătat starețului altă vedenie: Se vedea o biserică stînd deschisă și doi bărbați călări pe cai, ducînd o bîrnă în curmeziș, amîndoi voiau să treacă prin ușile bisericii, dar nu puteau, fiindcă lemnul era de-a curmezișul; iar unul cu altul nu se învoia, ca să îndrepteze lemnul în lungimea drumului și să meargă înainte pe ușă. Voind amîndoi deodată să intre, mergeau în curmeziș, pentru aceea au rămas afară de uși, neputînd să intre în biserică cea deschisă.

Deci, starețul a întrebat pe îngerul ce-l ducea pe el: "Ce este această vedenie?" Și i-a flcuit lui îngerul astfel: "Acești oameni care au dus bîrna, cu chipul sînt bărbați îmbunătățiți, însă mîndri, nevoind să se smerească unul altuia. Pentru aceea nu intră întru împărăția cerului, ci rămîn afară pentru mîndria lor, prin care ei toată fapta lor cea bună o pierd. Iar cel ce scotea apă și o turna în vasul cel spart, înseamnă omul care are fapte bune, însă de păcate nu se părăsește; pentru aceea în deșert se ostenește, de vreme ce cu păcatele își pierde plata sa, pe care era să o cîștige de la Dumnezeu. Iar arapul care tăia lemne și le adăuga la sarcină, cu chipul este un om, care în multe păcate petrece și, în loc de pocăință, adaugă mai mari fărădelegi peste fărădelegile sale cele mai dinainte. Această vedenie o spunea Cuviosul Arsenie ucenicilor săi spre folos, ca și cum era văzută de un alt stareț, iar nu de el.

O altă înfricoșată descoperire, care se întîmplase altor părinți pentru dumnezeieștile Taine ale lui Hristos, o spunea astfel: "A fost într-un schit un stareț minunat cu viața și slăvit între părinți pentru faptele cele bune ale sale. Acela, din neștiința sa - pentru că era prea prost și neiscusit în dumnezeiasca Scriptură - se smîntea cu necredința pentru Preacuratele Taine, zicînd că pîinea pe care o primim din dumnezeiescul Altar și paharul, cu care ne împărtășim, nu este adevăratul Trup și Sînge al lui Hristos, ci numai închipuire a Trupului și a Sîngelui Lui. Auzind aceasta doi stareți iscușiți, ziceau între ei că nu cu răutate grăiește starețul acestea despre Sfintele Taine, ci din prostie și din neștiință; și se sîrguiau să-l îndrepteze pe el în aceea. Ei s-au dus la dînsul și, vorbind și altele pentru folosul sufletului, au început a zice și aceasta: "Am auzit, părinte, un cuvînt necuviincios despre un frate, că ar fi zis că pîinea pe care o primim și paharul pe care îl bem din Sfîntul Altar, nu este Trupul și Sîngele lui Hristos, ci numai o închipuire".

Iar starețul a răspuns: "Eu sînt cel ce am zis aceasta". Iar ei l-au rugat, zicînd: "Să nu crezi așa, părinte, ci într-acest chip: Nouă ne-a dat Sfînta Biserică sobornicească a crede și a mărturisi că pîinea este cu adevărat Trupul lui Hristos și vinul în pahar este adevărat Sîngele Lui; iar nu închipuire a Trupului și a Sîngelui". Pentru aceea îi aduceau multe cuvinte din dumnezeiasca Scriptură și de la Sfîntii Părinți, dovedind necredința lui, dar în prostia sa zicea: "De nu mă voi încredința cu însuși lucrul, nu voi crede".

Bătrîni i-au zis: "Părinte, să ne rugăm dar lui Dumnezeu pentru aceasta. Noi toți trei postim o săptămînă, ca să-ți descopere ție această Taină; și credem că-ți va descoperi, nevoind să-ți pierzi ostenele tale de mulți ani". Starețul a primit cu bucurie cuvîntul acesta și s-au închis fiecare în chilia sa, postind și rugîndu-se toată săptămîna. Starețul acela zicea în rugăciunea sa cea către Dumnezeu: "Doamne, Tu știi că nu din răutate nu cred, dar cu mîntea mea proastă nu pot înțelege și pătrunde taina aceasta. Deci, arată-mi, după bunătatea Ta, singur adevărul, ca să nu mă rătăcesc cu credința". Asemenea și cei doi stareți rugîndu-se, ziceau: "Doamne, arată fratelui nostru această taină a Ta, ca să nu rămînă în necredință și să nu-și piardă osteneala sa cea îmbunătățită". Dumnezeu a ascultat rugăciunea lor și le-a descoperit această înfricoșată taină astfel: După ce s-a sfîrșit săptămîna postirii lor și a rugăciunilor, sosind ziua Duminicii, au intrat toți acei trei stareți în biserică la dumnezeiasca Liturghie și împreună au stat la un loc.

Acolo li s-au deschis ochii, cînd s-a pus pîinea pe Sfînta Masă și au văzut un Prunc mic. Preotul, întinzînd mîna ca să frîngă pîinea, a văzut pe îngerul Domnului pogorîndu-se din cer, avînd în mîini un cuțit, și, junghiind Pruncul, l-a turnat sîngele în pahar. Și cînd preotul frîngea pîinea, îngerul sfărîma trupul în părțile; iar cînd frații au mers să se împărtășească cu Sfintele Taine, a mers și părintele care nu credea și, luînd în mînă carne crudă și sîngerată și văzînd în pahar sînge, temîndu-se a strigat, zicînd: Cred, Doamne, că pîinea este Trupul Tău și vinul este Sîngele Tău.

Și îndată carnea s-a făcut pîine și sîngele vin și s-a împărtășit cu multă frică și cu umilință. Părinții i-au zis: "Știe Hristos Dumnezeu că neamul omenesc nu poate să mănînce carne crudă, nici să bea sînge; de aceea își dă Preacuratul Său Trup sub chipul pîinii și Sîngele Său cel făcător de viață sub chipul vinului, ca să-l poată primi cei ce se împărtășesc cu credință". Pentru aceasta ei au dat laudă lui Hristos Dumnezeu, că n-a lăsat pe starețul cel îmbunătățit să piară cu necredința.

Un frate oarecare a întrebat pe părintele Arsenie pentru folosul sufletului; iar fericitul i-a zis: "Îngrijește-te în tot chipul ca, cele făcute în mintea ta, să fie plăcute lui Dumnezeu și cu înlesnire vei birui păcatele cele dinafară". Aceasta o zicea sfântul, arătând că toate patimile păcatelor se nasc din voința minții și din gândurile cele spurcate ale ei, care, primindu-se în inimă, se țin cu îndulcire. Iar cel ce-și îndreptează mintea sa către Dumnezeu și izgonește îndată gândurile cele spurcate, își taie patimile și biruiește poftele păcatelor".

Starețul a mai zis: "De vom căuta pe Dumnezeu cu adevărat, El singur va veni la noi și-L vom vedea; și dacă Îl vom ține pe El la noi prin viață curată, va petrece împreună cu noi".

Alt stareț a întrebat pe părintele Arsenie: "Părinte, mie îmi zic gândurile: ce vei face, căci ești bătrîn și nu poți să postești, nici să te ostenești pentru bătrînețe? Deci, du-te de cercetează bolnavii, pentru că acesta este semnul dragostei". Iar cuviosul, înțelegînd că gândul acesta este din meșteșugire diavolească, a zis acelui stareț: "Mănîncă, bea, dormi, nu lucra, decît numai să nu ieși din chilia ta". Acestea le zicea, pentru că sfântul știa că monahul, ieșind din chilie și apropiindu-se de locașurile mirenești, îl încurcă vrăjmașul cu multe curse, spre sminteală și cădere. Deci, nu se cuvine aceluia ce a murit pentru lume, să iasă afară din chilia și din mănăstirea sa, fără de pricină, precum cel mort nu iese afară din mormîntul său. Iar monahul care umblă afară din mănăstire, după voia sa, este cu adevărat mort, pentru că a murit cu sufletul.

Sfîntul iarăși zicea: "Sînt mulți care se sîrguiesc a-și păzi curăția trupească, de aceea își omoară trupul lor cu postiri, cu privegheri și cu multe osteneți. Dar sînt puțini cei ce-și păzesc sufletul de spurcăciunea păcatului slavei deșarte, de iubirea de cinste, de iubirea de argint, de zavistie, de ura de frați, de mînie, de pomenirea de rău, de osîndire și de mîndrie. Unii ca aceștia, pe afară sînt curați cu trupul, iar cu sufletul sînt foarte spurcați. Ei sînt asemenea ca mormintele cele văruite, care pe dinăuntru sînt pline cu oase împutite. Fericii sînt cei ce se sîrguiesc, ca atît trupul cît și sufletul să le fie curate de toată spurcăciunea; pentru că cei curați cu inima, iar nu numai cu trupul, sînt fericii, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

Un frate a zis cuviosului: "Părinte sfinte, am învățat cuvinte din cărți și din psalmi și mă sîrguiesc să le citesc cu osîrdie. Dar, citindu-le pe acelea, nu am umilință, fiindcă nu înțeleg puterea dumnezeieștii Scripturi, și din această cauză mă scîrbesc foarte". Răspuns-a lui fericitul: "Fiule, se cade ca neîncetat să te deprinzi la citirea cuvintelor Domnului, măcar de n-ai umilință și nu le înțelegi puterea. Pentru că am auzit ceea ce zice părintele Pimen și ceilalți Sfinți Părinți, că descîntătorii cei ce s-au obișnuit a descînta șerpilor, ei nu înțeleg acele cuvinte pe care le grăiesc; iar șerpilor, auzind puterea cuvintelor, le cunosc cu sfințenie și se îmblînzesc, dîndu-se în mîinile lor. Așa facem și noi. Măcar că nu înțelegem puterea cuvintelor dumnezeieștii Scripturi, însă, cînd le avem neîncetat în gurile noastre, auzindu-le diavoliilor se înfricoșează și fug de la noi, nesuferind cuvintele Sfîntului Duh, care le-a grăit prin robii Săi, prooroci și apostoli".

Apropiindu-se vremea mutării lui la Dumnezeu, a zis ucenicii săi: "Să nu faceți pentru mine acea pomenire, adică să puneți masă și să chemați frații la mîncare și la băutură. Numai de aceasta să vă îngrijiți, ca să se săvîrșească aducerea dumnezeieștilor jertfe, pentru păcătosul meu suflet". Auzind acestea, ucenicii s-au tulburat și au început a plînge. Iar el le-a zis: "Nu plîngeți, fiilor, că încă n-a venit ceasul sfîrșitului meu, însă este aproape". Deci, l-au întrebat ucenicii: "Părinte, cum te vom îngropa?" Iar el le-a zis: "Nu știți oare, să mă legați de picioare cu o funie și să mă aruncați în munte?"

După ce i s-a apropiat moartea, a început a se teme și a plînge. Și, văzîndu-l ucenicii plîngînd, l-au întrebat: "Oare și tu te temi de moarte, părinte?" El a răspuns către dînșii: "Frica aceasta cu adevărat a fost în mine în toate zilele călugăriei mele, din ziua în care am luat asupra mea acest chip". Și a adormit Cuviosul părinte Arsenie, somnul cinstitei morți, dîndu-și sfîntul său suflet în mîinile Domnului, Căruia l-a slujit cu osîrdie. Auzind părintele Pimen, că s-a mutat părintele Arsenie, a lăcrimat și a zis: "Fericit ești,

părinte Arsenie, că ai plîns în toate zilele vieții tale! Pentru aceasta în veci te vei veseli; căci cel ce nu plînge aici de voie, va plînge acolo în munci fără de voie, dar fără nici un folos!"

Se povestește de Cuviosul Arsenie și aceasta: că acesta era cuvîntul lui adeseori, zicînd către sine: "Arsenie, la ce ai venit aici? N-ai venit la odihnă, ci la osteneți; nu la lenevire, ci la nevoiță. Deci, nevoiește-te, ostenește-te și nu te lenevi". Încă și aceasta o spunea sfîntul: "De multe ori m-am căit de cuvîntul pe care îl grăiam, iar de tăcere, niciodată!"

Părintele Daniil povestea despre dînsul: "Niciodată nu voia să grăiască vreo întrebare din carte, măcar deși putea, fiindcă știa bine dumnezeiasca Scriptură; însă, tăcea, ca să nu se arate înțelept în cărți. Nici nu scria vreo scrisoare la cineva, socotindu-se că este prost pentru Hristos și neștiutor. Nici de slujba altarului nu se atingea, măcar că era sfințit pentru aceasta, ci cu monahii cei nesfințiți se apropia la dumnezeieștile Taine; și aceasta o făcea din smerenia sa cea mare. Iar cînd mergea în biserică la soborniceasca cîntare, se ducea după un stîlp, ca nici el să nu vadă pe cineva la față, dar nici fața lui nimeni".

Vederea lui era îngerească, ca și a lui Iacov cel din Legea Veche; cu totul era cărunt, curat la trup și uscat din înfrînarea cea mare și barba mare pînă la brîu; iar perii de la ochi îi căzuseră din cauza plînsului din toate zilele; era înalt la stat și gîrbov la bătrînețe. El a avut un sfîrșit fericit, viețuind în călugăreștile osteneți cincizeci de ani; cu postul și cu rugăciunile plăcînd lui Dumnezeu. În schit a petrecut patruzeci de ani, zece ani la un loc ce se numea Troghin, mai sus de Babilon, în spatele cetății Memfis, iar trei ani a viețuit în Canopolul Alexandriei. Întorcîndu-se iarăși în Troghin a petrecut doi ani și a adormit acolo întru Domnul, avînd vîrsta de o sută de ani și mai bine. El a fost bărbat bun, plin de Duhul Sfînt și de credință. Cu ale cărui sfinte rugăciuni să ne învrednicim și noi a cîștiga iertare de păcate și viața veșnică de la Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine slavă împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Prooroc Isaia (9 mai)

Sfîntul Prooroc Isaia era de neam din Ierusalim și se trăgea din seminția împăraților iudei. El era fiul lui Amos, nu al Proorocului Amos, pentru că Proorocul Amos era de neam tecuntean și păstor de dobitoace; iar nu ierusalimnean din casă împărătească, fiind cinstit între sfinții prooroci. Amos, tatăl lui Isaia, era unul din rudeniile împăratului Ierusalimului, frate bun cu Amesie, împăratul iudeu, care nu era numărat între sfinții prooroci.

Isaia, fiul lui, crescuse în frica lui Dumnezeu, învățînd legea Domnului. După ce a ajuns la vîrsta cea desăvîrșită, s-a însoțit cu o femeie după lege și a născut fiu, precum singur zice de aceasta: "M-am apropiat de proorociță", adică de soția mea, cea luată din ceata fecioarelor, pentru a petrece împreună; și, care, pînă la vremea nunții slujea în biserica Domnului, cu fapte bune și sfinte, deprinzîndu-se a se ruga neîncetat lui Dumnezeu; și se învrednicise de darul proorociei, pentru viața ei cea plăcută Lui. Ea este numită proorociță pentru două lucruri: întîi pentru că este soție de prooroc, iar al doilea pentru că singură a luat darul proorociei de la Dumnezeu. Și a zămislit în pîntece de la bărbatul său, proorocul Isaia, și a născut fii.

Deci, Isaia a zis: *Iată, eu și pruncii pe care mi i-a dat Dumnezeu.* Aici, după înțelegerea fîlcuitorilor, vorbește despre fiii săi cei firești și se pomenește în proorocia lui Iacov, fiul lui. Iar fericitul Ieronim spune de proorocul Isaia, din povestire ebraică și aceasta: "El a fost, după maică, moș al împăratului Manase, muncitorul său; pentru că din fiica lui Ofovia, cea însoțită cu împăratul Ezechie, s-a născut

Manase. Sfântul Isaia a început a prooroci în împărăția lui Azaria, împăratul Iudeii, care, în Sfânta Scriptură, se numește Ozia.

Acel împărat a fost fiul lui Amesie împăratul și nepot al lui Amos, tatăl lui Isaia. Deci, Sfântul Isaia a proorocit în zilele împăratului Azarie, numit și Ozia, fiul lui Amesie, în zilele împăratului Ioatam, fiul lui Ozia, în zilele împăratului Ezechie, fiul lui Ahaz, în zilele împăratului Ahaz, fiul lui Ioatam și în zilele împăratului Manase, fiul lui Ezechie, de la care a și pătimit.

Dar cum și ce a proorocit el, este destul de arătat în cartea lui cea scrisă pe larg, în care este arătată și viața lui cea plăcută lui Dumnezeu. El a fost atât de bineplăcut lui Dumnezeu, încât s-a învrednicit a-L vedea șezând pe scaun înalt și preînălțat, Căruia împrejur Îi stăteau serafimii cei cu câte șase aripi, strigând: *Sfint, sfint, sfint Domnul Savaot; plin este cerul și pământul de slava Lui*. Iar când Isaia proorocul a văzut aceasta, s-a umplut de spaimă și a zis în sine: *O, ticălosul de mine, m-am învrednicit a vedea pe Domnul Savaot cu ochii mei, fiind om, avînd buze necurate și petrecînd în mijlocul poporului, cel ce are buze necurate*.

Și s-a trimis la dînsul unul din serafimi, avînd în mîini un cărbune aprins, pe care îl luase cu cleștele din altar și s-a atins de buzele lui, zicîndu-i: *Iată, s-a atins acesta de buzele tale și va șterge Domnul fărădelegile tale și păcatele tale le va curăți*. După aceasta a auzit Sfântul Isaia glasul Domnului, grăind către dînsul: *Pe cine voi trimite și cine va merge la poporul Meu*. Și a zis Isaia: *Iată, eu sînt Doamne*. *Trimite-mă pe mine!* Și l-a trimis pe el Domnul la poporul Său, ca să îndemne pe cei păcătoși la pocăință și să le spună lor cele ce vor să fie, adică vor lua multe feluri de pedepse, de nu se vor pocăi; iar de se vor întoarce la Dumnezeu cu pocăință, vor primi milă și iertare.

Deci, a proorocit Sfântul Isaia despre multe feluri de lucruri, precum și despre robia Galileei și a Samariei de către asirieni; despre năvălirea lui Senaherim asupra Iudeei, despre stricarea multor țări și cetăți cu multe feluri de războaie; dar, mai ales, a proorocit despre zămislirea și nașterea lui Hristos din Preacurata Fecioară, prin Care s-a mîntuit neamul omenesc. El a zis: *Iată, Fecioara va lua în pîntece și va naște Fiul și vor chema numele Lui, Emanuel, care se tâlcuiește cu noi este Dumnezeu*. Și iarăși: *Ieși-va toiag din rădăcina lui Iesei - Preacurata Fecioară - și floare din rădăcina lui va crește - Hristos - și va odihni peste dînsul Duhul lui Dumnezeu, Care din Tatăl este și spre Fiul Se odihnește*. Și iarăși: *Prunc S-a născut nouă și Fiul S-a dat nouă, a Cărui stăpînire s-a făcut peste umărul Lui; și se cheamă numele lui, Înger de mare sfat*. Asemenea a proorocit și despre patimile lui Hristos, zicînd: *Acesta, poartă păcatele noastre și pătîmește durere pentru noi*. *Răpitu-S-a pentru păcatele noastre și a fost muncit pentru fărădelegile noastre și cu rana Lui noi toți ne-am vindecat*. *Ca o oaie spre junghiere S-a adus și ca un miel fără de glas împotriva celui ce-L tunde pe El; așa nu Și-a deschis gura Sa...*

Chiar și despre Crucea lui Hristos mai înainte a vestit, zicînd: *Slava Libanului va veni la tine, Ierusalime, cu chiparos, cu perg și cu cedru, ca împreună să preamărească locul cel sfînt al Meu, zice Domnul - și locul picioarelor Mele îl voi preamări*. El a mai vestit a doua înfricoșată venire a lui Hristos, zicînd: *Iată, Domnul va veni ca focul și carele Lui ca vișorul, ca să dea cu mînie izbîndirea Sa și certarea în văpaie de foc*. *Căci cu focul Domnului se va judeca tot pământul*.

Proorocul Isaia petrecea întru defăimarea lumii; pentru că deși era rudă cu împărății Iudeii și putea să aibă multe bogății și slava lumii aceștia, însă pe toate acelea le-a trecut cu vederea pentru Dumnezeu și petrecea cu soția sa cea plăcută lui Dumnezeu, în sărăcie de bunăvoie și smerenie, în înfrînare mare și în viața cea aspră a trupului. Haina lui era un fel de sac făcut din păr, pe care îl punea pe trupul gol; una pentru smerenie, alta pentru omorîrea trupului, iar alta, ca să dea oamenilor celor păcătoși chip de pocăință. Și cu un chip smerit ca acela, ruga pe Dumnezeu pentru dînșii.

Altădată a umblat gol trei zile prin mijlocul Ierusalimului, nerușinîndu-se de mulțimea poporului, nici necinstindu-și neamul său cel bun. Aceasta a făcut-o după porunca Domnului; pentru că împăratul

Ezechie împreună cu Ierusalimul, când a venit Sargon și Senaherim, împăratul asirienilor, asupra Iudeei cu putere multă, nădăjduia mai mult spre ajutorul Egiptului și al Etiopiei - pentru că se obișnuiseră iudeii de a câștiga ajutor mai mult de la egipteni și de la etiopieni, decât a cere ajutorul lui Dumnezeu. Atunci Sfântul Isaia a sfătuit pe împărat și pe popor, ca să alerge spre Dumnezeu mai mult decât spre oameni și de la Cel Preaînalt să ceară și să nădăjduiască ajutor; iar nu de la aceia, care singuri nu pot să se apere, pentru că s-a apropiat și de ei pierzare. El a proorocit și de pieirea Egiptului și a Etiopiei, care are să vină asupra lor, tot de la același împărat al asirienilor, Senaherim. Și ca proorocia lui să fie încredințată tuturor, a mers gol prin toată cetatea; pentru că s-a făcut către dînsul cuvîntul Domnului, zicîndu-i: *Mergi și leapădă sacul de pe mijlocul tău și scoate încălțămintele tale din picioare.*

Iar proorocul a făcut așa, umblînd gol și desculț trei ani, spunîndu-le cu cuvintele și arătîndu-le cu goliciunea sa că se vor lipsi iudeii de ajutorul Egiptului și al Etiopiei, spre care în zadar se nădăjduiesc și, cum că, cu un chip ca acesta, egiptenii și etiopienii se vor duce în robie goi. Pentru că a grăit Domnul: "Precum a umblat robul Meu, Isaia, gol și desculț, așa va duce împăratul asirienilor pe robiții Egiptului și al Etiopiei, pe tineri și pe bătrîni, goi, desculți și descoperiți spre rușinea Egiptului".

Proorocul Isaia a închipuit cu acea goliciune a sa, goliciunea lui Hristos Domnul nostru, Care a fost dezgolit pe Cruce în privirea tuturor, pe care El a voit a o suferi pentru goliciunea lui Adam, ce a cunoscut-o în rai, după călcarea poruncii lui Dumnezeu.

Proorocia lui Isaia despre Egipt și despre Etiopia s-a împlinit îndată; pentru că Senaherim, împăratul asirienilor, auzind că Toroc, împăratul Etiopiei, vine asupra lui, ajutînd iudeilor, s-a întors împotriva lui și, biruindu-l, a supus împărăției sale pămîntul Egiptului și al Etiopiei; iar după aceea a mers asupra Iudeei, oștindu-se și luînd multe cetăți. El se lăuda că va lua Ierusalimul și pentru aceasta hulea pe Dumnezeu Cel Înalt prin voievodul său, Rapsac, pe care îl trimisese cu putere multă contra împăratului Ezechie.

Proorocul Isaia era și mare făcător de minuni, căci, Ierusalimul fiind amenințat de înconjurarea celor de altă seminție, din cauza lipsei de apă, el, cu rugăciunea sa - precum scriu despre aceasta Sfântul Epifanie și Sfântul Dorotei al Tirului -, a scos un izvor de apă de sub muntele Sionului. Și s-a numit izvorul acela "Siloam", adică trimis; căci de la Dumnezeu s-a trimis poporului cel însetat acel izvor, pentru prooroceștile rugăciuni. Izvorul acela era minunat, pentru că izvora apă numai iudeilor; iar celor de altă seminție se făcea uscat. Sfântul prooroc a izbăvit cu rugăciunea sa cetatea Ierusalimului de înconjurarea barbarilor; pentru că într-o noapte, a ieșit îngerul Domnului și a ucis din oastea asirienilor o sută optzeci și cinci de mii. Deci, Senaherim, sculîndu-se dimineața și văzînd atîta mulțime de trupuri moarte, s-a înspăimîntat și a fugit cu rușine de la Ierusalim și s-a așezat în Ninive, unde a fost ucis de fiii săi. Sfântul Isaia a tămăduit pe împăratul Ezechie de o boală, de care se îmbolnăvisese de moarte; și i-a spus aceluia de la fața Domnului, că pentru rugăciunile și lacrimile lui, i se mai adaugă la viață încă cincisprezece ani. Și a fost pentru aceasta, că soarele s-a întors înapoi pe fiecare zi cu zece trepte, adică la zece minute, care se arăta în ceasornicul de pe zid.

Deci, ziua aceea a fost mare durere după asemănare; însă nu după asemănarea acelei zile, în care odată Isus al lui Navi a oprit soarele în loc, când a biruit pe vrăjmași. O minune ca aceasta a înspăimîntat toată lumea, încît Merodah Valadan, fiul lui Valadan, împăratul Babilonului, a trimis o scrisoare și soli cu daruri în Ierusalim, la Ezechie, împăratul Iudeei, întîi ca să-l cerceteze pe el, căci auzise că a fost foarte rău bolnav și se sculase; iar al doilea, ca să întrebe de minunea ce se întîmplase, că soarele s-a întors înapoi și iarăși s-a îndreptat în calea sa, deoarece se făcuse știre despre aceea la împăratul Babilonului, că pentru Ezechie se făcuse acea minune. Ezechie s-a bucurat foarte mult de trimișii împăratului Babilonului și le-a arătat toate bogățiile casei sale, care lucru n-a fost plăcut Domnului. Deci, a venit la el Sfântul Prooroc Isaia și i-a zis: "Ce au văzut în casa ta bărbații ce veniseră din Babilon?" Ezechie a răspuns: "Toate cîte sînt în casa mea le-au văzut și nu a fost în casă nici un lucru din cămările mele, pe care nu l-ar fi văzut".

Isaia i-a zis: "Ascultă cuvîntul Domnului Savaot: Vor veni zile, cînd babilonienii vor lua toate cele din casa ta și toate cîte au adunat părinții tăi pînă în această zi, le vor duce în Babilon și nu vor lăsa nimic; încă vor lua și din fiii tăi pe care i-ai născut și îi vor duce în Babilon, unde îi vor face servitori în casa împăratului Babilonului". Această proorocie a Sfîntului Isaia s-a împlinit mai pe urmă, iar împăratul Ezechie s-a sfîrșit în pace și a fost îngropat împreună cu părinții săi.

După sfîrșitul împăratului Ezechie a luat împărăția Iudeei, Manase, fiul lui Ezechie, fiind în vîrstă de doisprezece ani și făcînd viclesug înaintea ochilor Domnului. Pentru că, după ce a venit în vîrstă desăvîrșită, a început a umbla nu după poruncile Domnului, ci după uriciunile păgînești. Fiindcă a zidit capiște idolilor și altar lui Baal și se închina idolilor celor ciopliți, iar casa Domnului a spurcat-o cu jertfe idolești și pe fiii săi i-a trecut prin foc, după cum făceau închinătorii de idoli. El se îndeletnicea cu vrăji și basme, răzvrătind poporul Domnului și ducîndu-i pe ei, împreună cu sine, la închinarea de idoli; iar pe cei ce nu se învoiau la voia lui cea păgînească, îi ucidea. El a vărsat foarte mult sînge nevinovat, pînă ce Ierusalimul s-a săturat de mult sînge; pentru care lucru, muștrîndu-se și ocărîndu-se de Sfîntul Prooroc Isaia, s-a pornit spre mînie. Asemenea și boierii Ierusalimului și mulți din popor s-au umplut de mînie asupra proorocului lui Dumnezeu, de vreme ce, muștrîndu-i pentru acele păcate grele, îi numea boieri ai Sodomei și ai Gomorei, zicîndu-le: *Ascultați cuvîntul Domnului, boieri ai Sodomului, luați aminte la legea lui Dumnezeu, popoarele Gomorului.*

Acestea le zicea pentru apucăturile lor cele rele, deoarece prin faptele lor cele necurate, se asemănau cu Sodoma și cu Gomora. Deci, toți, împreună cu împăratul, nesuferind o muștrare ca aceea, căutau să ucidă pe sfîntul. Astfel, Sfîntul Prooroc Isaia a fost tăiat la cîmp, afară din Ierusalim, cu fierăstrăul de lemn, din porunca împăratului Manase. Și așa, Isaia, marele prooroc al lui Dumnezeu, s-a sfîrșit mucenicește la adînci bătrîneți, avînd o sută douăzeci și șase de ani. El este lăudat de Isus al lui Sirah, astfel: *Domnul a izbăvit pe poporul Său prin mîna lui Isaia; a biruit oștile asirienilor și le-a sfărîmat îngerul Lui; căci Ezechie a făcut plăcere înaintea Domnului și s-a întărit pe căile lui David, tatăl său, pe care le-a poruncit Isaia, proorocul cel mare și credincios în vedeniile sale: În zilele lui soarele s-a tras înapoi și a prelungit viața împăratului cu mare duh, a văzut pe cele de pe urmă și a mîngîiat pe cei ce se tînguiau. În Sion pînă în veac a arătat pe cele ce vor fi și pe cele ascunse.*

După uciderea proorocului Isaia, trupul lui cel cinstit, luîndu-l unii din cei temători de Dumnezeu, l-au îngropat aproape de izvorul acela al Siloamului, pe care Sfîntul Isaia l-a scos cu rugăciune-ne sa. Pentru aceasta l-au pus pe el acolo ca, cu rugăciunile proorocului lui Dumnezeu, Isaia, și după moartea lui, să izvorască neîncetat apa Siloamului. Lîngă izvorul acela, a fost zidită o scăldătoare, la care orbii din naștere a căpătat vedere, punînd pe ochii lui tina cea făcută din scuipat de Domnul nostru Iisus Hristos, și care a fost trimis ca să se spele. Chiar pînă astăzi apa aceea are o putere tămăduitoare, pentru că se povestește de cei ce cercetează Sfintele Locuri ale Ierusalimului că, saracinii, care acum locuiesc acolo cu voia lui Dumnezeu, fiind din firea lor puturoși cu trupurile - ca și caprele -, își spălau copiii în apa Siloamului, și chiar ei se spălau, și goneau acea putoare. Încă și celor bolnavi de ochi li se aduce mare ajutor din apa aceea, cu rugăciunile Sfîntului Prooroc Isaia și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Viața și pătimirea Sfîntului Hristofor Mărturisitorul și a celor împreună cu dînsul (9 mai)

Luînd cu nedreptate împărăția Romei, prearăul Dechie, la anul de la Hristos 108 și, punînd ajutor la ocîrmuirea împărăției pe Valerian, îndată a pornit prigoană mare contra creștinilor, pe care istoricii o numără a opta. El a pornit această prigoană, cum zic unii din istorici, din pizma ce o avea asupra lui Filip,

cel mai înainte de dînsul, care iubea pe creștini și îi cinstea; unii zic că Filip s-ar fi făcut chiar creștin. Dechie, atît s-a îndrăcit cu luptarea contra lui Dumnezeu și atît de aspru și cumplit s-a ridicat asupra creștinilor, încît a scris cărți și porunci nelegiuite și nedrepte către toți ighemonii și stăpînitorii cei de sub stăpînirea lui, care erau păgîni ca și dînsul. El le-a poruncit ca, cu mare groază, să silească pe cei drepți și binecredincioși robi ai lui Hristos, să jertfească idolilor și să mănînce bucate din cele spurcate cu sîngele dobitoacelor jertfite; iar cîți nu vor să se lepede de Hristos, mai întîi să-i pedepsească și să-i bată cu felurite răni și să le pună asupra lor nenumărate munci; iar după aceea, să-i omoare cu nemilostivire. Deci, toți stăpînitorii și ighemonii țarilor și cetăților se sîrguiau cu toată puterea să se arate bineplecați și supuși către împăratul, avînd păgîni multă îndrăzneală, iar cei credincioși erau prigonîți și munciți păgînește.

Într-acea vreme, un voievod al împăratului, făcînd război cu alte neamuri și biruindu-le, a aflat într-acele neamuri un om din cei cu capul de cîine, care mănîncă oameni și cărora noi le zicem căpăuni; pe acela voievodul l-a luat rob. El era înțelept la minte din fire și cu cunoștință bună, cugetînd dumnezeieștile cuvinte întru inima sa; și, văzînd pe păgîni pedepsind totdeauna pe creștini cu multe feluri de munci, se mîhnea și împreună pătînea durere, ca un milostiv ce era. Dar, fiindcă nu putea să vorbească și să mustre pe păgîni ca un om, s-a dus de la dînsii la un loc deosebit, afară din cetate, și, căzînd la pămînt, a făcut cu mintea rugăciunea aceasta: "Doamne, Atotțiitorule, auzi smerenia mea și arată milostivirea Ta, spre mine nevrednicul robul Tău. Deschide buzele mele, și dă-mi grai omenesc, ca să pot mustra pe tiranul".

Astfel rugîndu-se el, îndată s-a aflat înaintea lui un om purtător de haine albe și a zis către dînsul: "Reprovos - că astfel se numea el mai înainte -, s-a auzit rugăciunea ta! Scoală-te să iei darul de la Domnul". Deci, sculîndu-se, s-a apropiat de buzele lui, omul acela purtător de haine albe și, suflîndu-i în gură, îndată a vorbit fără de împiedicare; și, mergînd îndată în cetate și văzînd pe creștini muncindu-se de muncitori, l-a durut inima, ca și cum însuși ar fi pătimit munci, și a zis către păgîni aceasta: "O, povățuitori ai întinericului și plini de fărădelegi, nu vă ajunge vouă că ați vîndut sufletele voastre satanei? Ne siliți și pe noi, care ne temem de Dumnezeu Cel adevărat, să pierim împreună cu voi? Eu sînt creștin și nu sufăr să mă închin zeilor celor deșerți și uriciunilor celor netrebnice".

Sfîntul, zicînd acestea, un slujitor cu numele Vachies, care se întîmplase aproape de dînsul, l-a lovit peste gură; iar fericitul a zis cu blîndețe: "Sînt legat de Mîntuitorul meu Iisus Hristos și pentru aceasta nu-ți fac ție răsplătirea cuviincioasă; iar dacă m-aș mînia, nu poate să mă biruiască nici toată împărăția voastră cea stricată și răzvrătită".

Deci, ducîndu-se Vachios în cetatea unde era împăratul, i-a vestit lui acestea, zicînd: "Sînt puține zile de cînd, muncind voievodul pe creștini după dumnezeiasca ta poruncă, s-a arătat în mijlocul poporului un uriaș înfricoșat, tînăr cu vîrsta, iar capul și căutătura sălbatică, dinții lui ies afară din gură ca și ai porcului, capul lui este de cîine și, în scurt să zic, atît este de grozav, încît nu pot nicidecum, să-i povestesc chipul lui. El hulește pe zei și împărăția ta și pentru aceea l-am lovit pe el cu palma peste obraz; dar s-a lăudat, că nu se teme de toată împărăția ta. Deci, pentru aceasta am venit să vestesc împărăției tale; nu cumva a auzit Dumnezeu creștinilor rugăciunile lor și l-a trimis pe dînsul spre ajutorul lor?"

Împăratul, mîniindu-se, a zis către dînsul: "Oare ai diavol și pentru aceasta ți s-a arătat ție într-acest chip?" Așa a zis și îndată a trimis două sute de ostași, zicînd: "Legăți-l pe el și astfel să mi-l aduceți; iar dacă se va împotrivi vouă, tăiați-l în mii de bucăți și numai capul lui să mi-l aduceți să-l văd, de este atît de înfricoșător precum spune ticălosul acesta". Fericitul Reprovos s-a dus la biserica creștinilor și, șezînd dinafară la poartă, a înfipt toiagul său în pămînt și, plecîndu-și capul, s-a rugat, zicînd: "Doamne Dumnezeule, Atotțiitorule și Atotputernice, Cela ce Te porți pe Heruvimi și ești slăvit de Serafimi și lăudat de toți sfinții Tăi, ascultă-mă astăzi pe mine nevrednicul și poruncește ca să înfrumusețeze toiagul meu ca al Sfîntului Tău prooroc Aaron, ca să se arate și spre mine bunătatea Ta cea multă și să mă fac întru mărturisirea Ta mai sîrguitor, ca să Te preamăresc pe Tine, Tată și pe Fiul și pe Sfîntul Duh, în veci. Amin."

Astfel rugându-se îndată, o, minune, toiagul a odrăslit! Pentru aceea, văzînd un semn minunat ca acesta, s-a întărit mai bine și iarăși s-a rugat, mulțumind Domnului. Deci, ostașii pe care îi trimisese Dechie să prindă pe sfîntul, au ajuns acolo într-aceleas cînd el se ruga afară din biserică; și, văzîndu-l de departe, s-au înfricoșat de chipul lui, neîndrăznind să se apropie de el. Iar unul din ei a îmbărbătat pe ceilalți, zicînd: "Ce ne înfricoșăm de un om fără de arme?" Și, ducîndu-se aproape de el, l-a întrebat, zicînd: "De unde ești și pentru ce plîngi fără de mîngîiere?" El a răspuns cu smerită grăire: "Plîng pentru oamenii cei fără de pricepere, care au lăsat pe adevăratul Dumnezeu și se închină idolilor celor neînsuflețiți". Deci, după ce au auzit ostașii că vorbește cu blîndețe, au luat îndrăzneală și au zis către dînsul: "Împăratul ne-a trimis să te aducem legat la el, pentru că nu te închini zeilor celor vechi; ci te închini unui oarecare Dumnezeu nou".

Reprovos a zis către dîșii: "Dacă mă veți lăsa dezlegat, voi merge de voia mea; iar a mă lua legat, nu puteți, că stăpînul meu, Hristos, a dezlegat legăturile păcatelor mele și m-a eliberat de tatăl vostru, satana". Ei au zis către dînsul: Dacă nu voiești să mergi, du-te unde vrei; iar noi vom zice către împărat, că nu te-am aflat". Sfîntul a zis către dîșii: "Ba nu! Vă rog numai pe voi să mă îngăduiți cîtva timp, pînă voi lua Sfîntul Botez și atunci vom merge împreună". Iar ei au răspuns: "Cheltuiala noastră s-a sfîrșit, și nu mai avem merinde, că te căutăm de multe zile".

Deci, sfîntul le-a zis: "Aduceți acea puțină hrană ce aveți, ca să vedeți puterea Dumnezeului meu". Punînd ei înaintea lui bucatele ce le aveau, sfîntul a îngenuncheat și s-a rugat, zicînd: "Doamne Dumnezeule, care ai binecuvîntat cele cinci pîini și ai săturat popor nenumărat, auzi-mă pe mine, robul Tău, și înmulțește pîinile acestea, ca să vadă și aceștia minunile Tale și să creadă că Tu singur ești Dumnezeu adevărat, Care poți toate!"

Rugîndu-se el, a venit îngerul Domnului și a zis către dînsul: "Îndrăznește, pătimitorule al lui Hristos, Hristofore, că, Acela către care te-ai rugat, m-a trimis spre ajutorul tău, să-ți îndeplinesc toate cererile tale". Îngerul, binecuvîntînd pîinile, le-a înmulțit. Atunci sfîntul a zis către ostași: "Mîncăți acum, fraților, cît voiți, și să cunoașteți din aceasta puterea Dumnezeului meu, care nu numai bunătățile cele pămîntești le dăruiește celor ce cred în Dînsul, ci și pe cele cerești, fiindcă este puternic și preabun".

Deci, ostașii, văzînd o minune ca aceasta, s-au înspăimîntat și au strigat cu toții: "Mare este Dumnezeul creștinilor, Care mîntuiește pe robii Săi!" Apoi, închinîndu-se sfîntului, au zis: "Credem și noi într-Unul adevăratul Dumnezeu, Căruia I te închini, că Acela este Atotputernic și mulțumim ție că te-ai arătat ca o făclie luminoasă nouă, celor întunecați, și ne-ai scos pe noi din întunericul înșelăciunii, povătuindu-ne către lumina adevărului. Deci, noi de acum sîntem cu tine și poruncește-ne nouă, ca să facem orice voiești".

Atunci sfîntul, veselindu-se, i-a învățat din destul mîntui-toarea propovăduire a lui Dumnezeu, cît cuprinde Sfînta Evanghelie. După aceea a plecat cu dîșii în Antichia, la Sfîntul Vavila, arhiepiscopul, și i-a povestit toată pricina. Arhiepiscopul, mulțumind lui Dumnezeu, i-a învățat și i-a botezat pe toți, numind pe Reprovoș, Hristofor, care a sfătuit după aceea pe ostași să meargă la împărat. Mergînd ei pe cale, îi întărea sfîntul, zicînd: "Fiilor și frații mei iubiți, acum cunoașteți pe Dumnezeu, în care am crescut. Deci, acum să răbdăm pentru dînsul răni și bătaii și să nu ne lepădăm de El, chiar de ne-ar face orice fel de supărări; noi, însă să stăm bărbătește, netemîndu-ne nicidecum de înfricoșările tiranilor, nici de muncile lor cele înfricoșătoare, pentru că ne va ajuta nouă Stăpînul nostru Hristos, în Care am crescut. Deci, legați-mă pe mine și mă duceți la Dechie, precum v-a poruncit vouă; iar dacă vă temeți de munci, duceți-vă unde vreți, îngrijindu-vă de mîntuirea voastră". Ei, auzind aceasta, au lăcrimat și n-au voit să lege pe dascălul și pe povătuitorul lor către adevărata credință. Dar, de vreme ce el a voit și a primit, ei l-au legat.

Ajungînd la palatul împărătesc și, văzînd Dechie pe sfîntul, s-a înfricoșat atît de mult, încît puțin a lipsit de n-a căzut de pe scaun. Atunci a zis sfîntul către el: "O, preanenorocită și stricată împărăție, dacă te-ai

temut de mine, robul lui Dumnezeu, slabule și fricosule, apoi cum vei răbda mînia Lui în ceasul judecării, cînd te vor trage diavolii la divanul cel înfricoșat, ca să răspunzi pentru sufletele care le-ai pierdut?"

După ce tiranul cu anevoie și-a venit în fire, a întrebat pe Hristofor, mărturisitorul lui Hristos, care-i este credința, neamul și numele. Iar el a răspuns: "Sînt creștin și mai înainte mă numeam Reprovos, iar acum, din Sfîntul Botez, mă numesc Hristofor. Neamul meu se arată din fața mea și mă nevoiesc pentru Hristos Domnul meu; deci nu mă plec poruncilor tale cele păgînești". Dechie a zis către dînsul: "Rece și rău nume ți-a dat, care nu te folosește pe tine, ticălosule". Iar sfîntul a zis către dînsul: "Rece este numirea voastră, nebunilor, că ați lăsat pe Dumnezeu Cel adevărat și vă închinați pietrelor". Dechie iarăși i-a zis: "Fie-ți milă de trupul tău și jertfește zeilor, ca să te învrednicească de multă cinste și să te fac popă al lor, ca să nu pieri cu nedreptate. La acestea sfîntul a răspuns: "Să nu fie să mă lepăd eu de adevăratul Dumnezeu meu, o, prea fărădelege tiran și să mă închin idolilor celor deșerți! Bunătățile tale să le ai tu! Cei deșerți de minte și cei de o minte cu tine sînt nebuni. Mie nu-mi este milă de trupul meu, precum ai zis, ci de suflet, ca un înțelept. Deci, pentru dînsul slujesc și mă închin Dumnezeului Celui fără de moarte; iar zeii tăi cei cu nume mincinos sînt diavoli și vă amăgesc, ca să vă ia sufletele voastre și să le ducă în pierzare; deci, să nu ai pentru mine nici o nădejde, că mă voi pleca voinței tale celei fără de Dumnezeu; pentru aceea fă cu mine ce voiești".

Împăratul, mîniindu-se, a poruncit să-l spînzure de părul capului, legîndu-i o piatră de picioare, și să-l împungă cu sulițele peste tot trupul. Sfîntul, pătîmind acestea, răbda vitejește și zicea către tiran: "Nu mă plec ție, păgînule, nu mă închin zeilor tăi, nici nu bag în seamă muncile și rănile tale, ca de niște lucruri trecătoare, pentru dragostea Hristosului meu, Care îmi va răsplăti cu bunătățile cele vrednice pentru aceste munci, pe care le rabd pentru Dînsul; iar pe tine, o, ticălosule, te așteaptă focul cel veșnic, pe care îl vei moșteni împreună cu diavolii, cărora le slujești". Atunci împăratul, mîniindu-se și mai mult, a poruncit să-i ardă subțioarele cu făclii aprinse. Făcîndu-se acestea, l-a sfătuit pe Dechie oarecare din boieri, să-i vorbească cu cuvinte bune, doar îl va asculta și-l vor avea în războaie ajutător. Deci, dezlegîndu-l, împăratul l-a rugat, zicîndu-i: "Mărturisește pe zei, bunule om, că voiesc să te am drumet la carul meu". Zis-a sfîntul către dînsul: "Fă-te creștin și mă vei avea drumet la carul tău și vei împărăți cu Hristos în veci".

Văzînd împăratul că se ostenește în deșert, a poruncit să aducă două femei desfrîmate foarte frumoase, împodobite cu haine de mult preț lucrate cu aur și cu mărgăritare și stropite cu miruri și cu arome binemirosoare. Pe acelea le-a închis împreună cu sfîntul, într-o cameră împărătească și vicleanul Dechie le-a făgăduit mulți bani, dacă îl vor îndupleca pe el să se închine idolilor.

Îndată ce le-a închis, sfîntul a îngenuncheat și s-a rugat, zicînd: "Vezi, Doamne, cum au întins cursă și sminteli picioarelor mele; izbăvește-mă de cei nedrepti și păzește-mă de aceste ispite. Așa, Doamne, să nu mă părăsești pe mine robul Tău, căci a Ta este slava în veci. Amin".

Și, sculîndu-se, a întrebat pe acele femei ce voiesc, iar ele, văzîndu-l, s-au înfricoșat și și-au întors fața lor la perete. El, iarăși le-a întrebat cu blîndețe același lucru. Ele i-au răspuns: "Împăratul ne-a trimis pe noi să te sfătuim ca să-l ascuți și să te închini idolilor, ca să nu te omoare cu moarte cumplită". Sfîntul le-a zis: "Eu nu mă tem de această moarte vremelnică, ca să împărățesc cu Hristosul meu în veci, în Care și voi, dacă veți crede, va fi ferice de voi, că veți moșteni toată desfătarea bunătăților celor veșnice și vă veți bucura totdeauna în Rai împreună cu sfinții".

Femeile, auzind acestea, mai mult s-au înfricoșat și s-au sfătuit între ele, zicînd: "Dacă vom crede în Dumnezeul acestuia, ne va omorî Dechie, iar dacă nu vom crede, ne va ucide acest om numaidecît. Deci, mai bine este să credem în Hristos, Care ne va da acum - dacă vom muri pentru El - viață veșnică și nemuri-toare". Deci, au zis către el: "Credem în Hristos și roagă-te Lui, să ne ierte păcatele noastre cele multe".

După aceea sfântul le-a întrebat dacă au ucis pe cineva sau de au făcut farmece sau de au vrăjit; iar ele au zis: "Nu! Ci mai ales pe mulți osîndiți la moarte și pe mulți robi cu plata desfrînării i-am răscumpărat, iar alt rău n-am făcut". Deci, sfântul, punîndu-și mîinile cruciș pe capetele lor, s-a rugat astfel: "Doamne Iisuse Hristoase, ajută roabelor Tale, Achilina și Calinica, și fă-le pe ele oi ale turmei Tale, ca să se numere împreună cu sfinții Tăi; iertîndu-le lor cîte au păcătuit în neștiință, căci a Ta este slava în veci. Amin".

După rugăciune, sfântul le-a învățat articolele credinței; iar ele se bucurau, slăvind pe adevăratul Dumnezeu în Care au crezut și pe care L-au cunoscut. Iar a doua zi, le-au dus la Dechie și le-au întrebat de au înduplecat pe sfântul să se închine idolilor. Iar ele au răspuns: "Noi, mai ales am crezut în Hristos, Care este adevăratul Dumnezeu și Mîntuitor al lumii". Iar Dechie a zis: "Precum văd și voi v-ați fermecat". Achilina i-a zis: "Unul este Dumnezeu, Care a făcut cerul și pămîntul și mîntuiește pe toți cîți cred în El; iar zeii tăi sînt niște pietre nesimțitoare și nu pot să vă ajute vouă, decît numai vă povățuiesc la pierzare".

Atunci Dechie, mîniindu-se, a poruncit s-o spînzure de părul capului și să lege de picioarele ei două pietre mari de moară. Făcîndu-se aceasta, se rupeau măruntaiele ei de greutatea pietrelor și pielea capului s-a dezlipit și simțea o durere foarte mare și cumplită, pentru care s-a întors către sfântul și i-a zis: "Te rog pe tine, robule al lui Dumnezeu, fă rugăciune pentru mine, căci simt multe dureri". Sfântul a înălțat mîinile la cer, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, miluiește pe roaba Ta, să nu o lași a se munci mai mult, ci ia în pace sufletul ei". Mucenița, zicînd acestea, și-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu, în ziua întîi a lunii aprilie. După aceea, a zis tiranul către Calinica: "Vezi ce a pățimit aceasta, ca o nesupusă și potrivnică? Deci, măcar tu, înțelepțește-te și jertfește zeilor, ca să nu pătimești mai mult unele ca acestea". Deci, înțeleapta și buna Calinica, voind să batjocorească și să amăgească pe tiran, i-a zis: "De vreme ce îmi poruncești să mă închin zeilor, sînt nevoită să mă supun împărăției tale; deci, duceți-mă la capiște, ca să-i cinstesc precum se cuvine, după cuvîntul tău împărătesc".

Împăratul, socotind că aceasta le zicea cu dinadinsul, s-a bucurat necunoscătorul și a poruncit să întindă haine albe de la palat pînă la capiștea idolilor și, luînd pe purtătorii de sulite, a dus pe sfînta, bucurîndu-se, stropind tot drumul cu miruri bine miro-sitoare și de mare preț. Iar cînd a ajuns sfînta la capiște, a întrebat pe nelegiuții popi: "Care zeu este mai mare?" Ei i-au arătat pe idolul Dia, pe care, apucîndu-l de mîna, a zis: "Dacă ești zeu, grăiește și spune-mi ce voiești să-ți fac, căci eu am venit ca să-ți slujesc". Văzînd că nu-i răspunde, a strigat mai tare către idol: "Zeu al păgînilor, vorbește cu mine!" Însă el nu avea nici glas, nici auz.

Atunci ea a rîs și a zis: "Vai, mie păcătoasa, zeii s-au mîniat asupra mea, căci i-am defăimat și nu voiesc să vorbească cu mine, sau poate dorm și nu aud". Iar popii au zis: "Pocăiește-te din tot sufletul și te vor ierta". Deci, mărturisitoarea și-a scos brîul și năframa sa și cu acelea a legat pe idol; apoi, căutînd la cer, s-a rugat, zicînd: "Doamne Dumnezeule, Mîntuitorul sufletelor noastre, ajută-mi în ceasul acesta". Și a tras brîul cît a putut, surpînd pe idol; asemenea a tras și pe idolul Ieracliei și pe al lui Apolon și au pierit acești trei idoli, zdrobindu-se. Apoi a surpat și din ceilalți, cîți a putut, zicînd: "Fugiți, zeii păgînilor, și vă prăpădiți". Popii, văzînd acestea, au prins-o ca să nu zdrobească și pe ceilalți pe care îi batjocorea, zicînd: "Adunați oasele zeilor voștri și puneți sare și untdelemn, ca să-i vindecați". Deci, ducîndu-se la Dechie toți popii împreună cu poporul, au pîrît pe mărturisitoarea credinței creștine, zicînd: "Această îndrăcită a surpat zeii noștri și a zdrobit pe cei mari și mai trebuincioși zeii și, de n-am fi apucat să o legăm, ca o nerușinată, i-ar fi surpat pe toți".

Iar împăratul a zis către ea cu mînie: "O, femeie rea, au nu mi-ai făgăduit mie ca să jertfești idolilor și cum ai îndrăznit de i-ai zdrobit, necinstindu-i?" Iar ea a răspuns: "Eu n-am surpat pe zeii, ci am sfărîmat numai niște pietre, ca să zidiți case, dacă aveți trebuință; dar, de vreme ce îi numiți zeii, vai vouă, nebunilor, căci zeii voștri au fost biruiți de o femeie și n-au putut să se păzească. Deci, cum nădăjduiți să luați vreun ajutor de la unii ca aceștia?"

Atunci tiranul, mâniindu-se foarte, a poruncit unui meșter în lemn, de a făcut îndată un lemn cu patru muchii, de care a spânzurat-o pe sfînta și, înfișindu-i țepi lungi de la călcîie pînă la umeri, au legat de picioarele și de mîinile ei două pietre grele. Făcîndu-i-se toate acestea, simțea dureri foarte tari și cumplite și suferea multe chinuri pătimitoare. Pentru aceea, căutînd către sfînt, a zis: "Rob al lui Dumnezeu, roagă-te Lui pentru mine, că m-am îngreuiat foarte". Iar el, căutînd la cer, s-a rugat, zicînd: "Doamne Dumnezeu sfîntilor Tăi, primește și pe roaba Ta aceasta, că Tu singur ești milostiv și iubitor de oameni în veci. Amin".

Atunci roaba lui Dumnezeu și cu adevărat buna biruitoare Calinica, a zis: "Doamne, în mîinile Tale îmi dau sufletul meu". Zicînd acestea, și-a dat sufletul, în două zile ale lunii lui aprilie.

Mîniindu-se Dechie, a ocărît pe sfîntul, zicînd: "Tu, mai ales, se cădea să piei, rău-numitule, față de cîine, chip străin și ciudat, iar nu aceste femei preafrumoase, pe care tu, cu vrăjile tale, le-ai amăgit. Deci, ce zici acum? Vei jertfi zeilor, ori petreci tot în necurăția ta de mai înainte?" Iar mărturisorul lui Hristos a rîs, zicînd: "După cuviință și cu dreptate te-a numit Dechie, ca cel ce ești primitor și legătură a lucrării tatălui tău, satana, care te are pe tine vas și unealtă la toate voile lui. Ce voiești? Și ce mă ispitești în zadar, de-ți pierzi vremea degeaba? Eu ți-am zis de multe ori că nu mă închin dracilor celor necinstiți. Și așa fi vrut să te aduc pe tine la cunoștința adevărului, dar nu ești vrednic, ca un orb ce ești, să vezi soarele dreptății cel strălucit. Deci, îmbărbătează-te slujitor al diavolului și muncește cu nedreptate pe cei drepti!"

Zicînd acestea, s-au văzut adunați la un loc cei două sute de ostași care crezuseră, luînd aminte la cele ce se lucra, și a zis către ei: *Veniți, fiilor și ascultați-mă pe mine, că vă voi învăța frica Domnului*. Ostașii au lepădat armele și hainele înaintea împăratului și, căzînd, au sărutat pe sfînt, zicîndu-i: "Bucură-te, luminătorule, care ne-ai luminat și ne-ai povățuit pe noi la lumina cunoștinței lui Hristos adevăratul Dumnezeu".

Văzînd împăratul că toți s-au închinat sfîntului, s-a înfricoșat, ca nu cumva să fi cugetat să-i ia împărăția și a zis către dînsul: "Tiran și potrivnic te-ai făcut mie". Iar sfîntul a zis către el: "Nu te teme, că tu singur vei moșteni focul cel veșnic și toți cei rătăciți împreună cu tine". Atunci ostașii au zis către Dechie: "O, împărate, noi am crezut în Hristos și am mîncat pîine cerească, cînd ne-ai trimis să-ți aducem pe robul Lui; deci, nu ne vom lepăda de credința aceasta, de am pătimi de la tine oricît de multe munci". Atunci Dechie a zis către ei: "Ce am greșit vouă, fiilor, de m-ați lăsat pe mine? Vă lipsesc cai, haine sau bani? Veniți, vă rog, luați îndoit cele ce aveți de trebuință și nu mă lăsați pe mine".

Iar ei au răspuns: "Fie-ți ție bogățiile, ca să te bucuri de ele, cînd diavolii cărora te închini te vor arunca în tartar; iar noi nu avem nevoie de bunătățile tale, nici nu ne temem de muncile tale". Mîniindu-se Dechie și temîndu-se mai mult, ca să nu urmeze și alții acelora și să creadă în Hristos, i-a hotărît la moarte. După ce le-a tăiat capetele afară din cetate, sfintele lor trupuri le-au aruncat într-un cuptor ars, ca să ardă după porunca lui, însă focul nu s-a atins de ele. Iar cei binecredincioși au luat noaptea sfintele moaște și le-au îngropat în 7 zile ale lunii lui aprilie.

După aceasta, păgînul Dechie a închis iarăși în temniță pe mucenic și după cîteva zile l-a adus la divan și i-a zis: "Nebunule, dacă nu mă vei asculta pe mine ca să te închini zeilor, nu te voi suferi nici un ceas; ci te voi chinui cu nenumărate munci". Iar sfîntul i-a zis: "Nu mă înfricoșează pe mine cuvintele tale, fiu al diavolului și moștenitor al muncii celei veșnice, pentru că eu am în ajutor pe Dumnezeu meu și nu mă tem de muncile tale". Atunci a poruncit tiranul să facă o cămașă de fier, s-o găurească în patru părți și, băgînd pe mucenic în ea, să-l țintuiască.

Aducînd lemne multe le-a grămădit și, turnînd peste ele douăzeci de vedre de untdelemn și dîndu-le foc, a aruncat pe sfîntul deasupra lor. Văpaia s-a înălțat atît de sus, încît s-au cutremurat toți cei ce stăteau împrejur; iar el stătea nevătămat, rugîndu-se cu mucenicie către Dumnezeu, ca și cum ar fi fost într-un loc răcoros, așa era de rece văpaia focului. Trecînd mult timp și stingîndu-se focul, a ieșit sfîntul cu totul

sănătos și nevătămat, încît nu i-a ars nici măcar un fir de păr sau vreun petic din haină. Văzînd cei ce stăteau împrejur o minune înfricoșată ca aceasta, au crezut în Hristos ca la o mie de oameni, zicînd: "Mare este Dumnezeuul creștinilor! Ajută-ne nouă, Împărate ceresc, că și noi credem în Tine!" Și, căzînd la picioarele mucenicului, ziceau: "Cu dreptate te-au numit pe tine Hristofor, că tot pe Hristos Îl porți în inima ta, și nu bagi în seamă nicidecum muncile tiranului". Apoi, strigînd și zicînd către împărat: "O, Dechie, rușinează-te și înfruntează-te, că a biruit Hristos!"

Auzînd tiranul glasurile lor s-a înfricoșat și, fugînd, s-a dus la palat. Rămînînd sfîntul în tîrg fără de frică, învăța pe cei ce crezuseră, ca să se îngrijească mai bine de credință. Atunci păgînii au îndemnat pe împărat să omoare pe sfînt, ca să nu-și piardă împărăția. Ei, a doua zi, aveau praznic mare și, șezînd tiranul la judecată, a trimis o mulțime numeroasă de ostași ca să lege pe toți cîți au crezut, prin sfînt, în Hristos și să le taie capetele. Iar Sfîntul Hristofor îi îmbărbăta întru mărturisirea sfîntei credințe și îi învăța să nu se teamă de moartea vremelnică, ca să viețuiască veșnic în Rai. Ascultînd ei cuvintele lui, au stat cu bărbăție și s-au săvîrșit ca niște miei fără de răutate, în nouă zile ale lunii lui aprilie. Iar răul și păgînul Dechie născocea multe feluri de măiestrii, ca să omoare cu moarte cumplită pe mucenic. Deci, a poruncit să aducă o piatră mare, pe care abia o ridicau treizeci de bărbați și au găurit-o, printr-o parte au legat un capăt de lanț, iar cu celălalt capăt a legat grumazul sfîntului și, legîndu-i mîinile și picioarele, l-au aruncat într-un puț adînc, socotind cum că îi este cu neputință, să mai iasă din acel loc întunecos. Dar, în zadar a cugetat, că îngerul Domnului s-a pogorît și l-a scos viu și nevătămat din acel puț.

Văzînd Dechie această minune s-a îndrăcit de mînie, că n-a putut să omoare pe un om gol și fără arme. Deci, l-a întreat: "Pînă cînd vrăjile tale te păzesc neprins și nevătămat de munci și nu pot să te piardă atîtea chinuri cîte ți-am dat pînă acum?" Iar sfîntul a răspuns: "Pînă la sfîrșitul vieții vremelnice defaim scornirile tale, avînd pe Hristos al meu ajutor". Atunci a poruncit, să facă o îmbrăcăminte de fier și, arzînd-o în foc, să îmbrace pe sfîntul cu ea. Dar nici cît de puțin nu s-a apropiat de dînsul arderea îmbrăcăminteii cele din fier, ci a rămas nevătămat. Deci, tiranul cel vătămat la mîntuire și preanelegiuit, zicea către sfînt cuvinte vătămătoare de suflet și deșarte, îndemnîndu-l pe el, să se închine necuraților idoli. Iar mucenicul a răspuns cu pricepere și a zis lui: "Ai auzit de multe ori că nu-mi voi schimba socoteala mea, ca să mă închin idolilor celor muți, chiar de mi-ai aduce nenumărate munci. Deci, de ce te ostenești, te muncești și te păgubești în zadar de atît timp? Eu mă închin lui Hristos și Îi slujesc Lui de-a pururea și totdeauna, ca unui Dumnezeuu preavrednic și preabun; iată, fă-mi mie cîte voiești".

Dechie, cunoscînd socoteala cea neschimbată a mucenicului, a dat asupra lui nedreapta hotărîre cea mai de pe urmă, zicînd astfel: "De vreme ce nebiritul cu muncile și netrebnicul Hristofor a defăimat nebunește poruncile mele, poruncesc să i se taie capul lui cel urîcios și grozav". Deci, luîndu-l pe el muncitorii, l-au dus la locul cel de pierzare și îi urma lui mulțime nenumărată de popor păgînesc și creștinesc.

Ajungînd acolo, a cerut de la muncitori puțină vreme; și, sfînd, a făcut o rugăciune în auzul tuturor, zicînd astfel: "Doamne Dumnezeule, Atotțiitorule, mulțumesc Ție, că întru toate mi-ai ajutat și ai rușinat pe vrăjmașul meu, împreună cu slujitorii lui. Te rog și acum să stai lîngă mine, preabunule Doamne, și primește în pace sufletul meu, numărîndu-mă pe mine împreună cu cei mai de pe urmă ai Tăi și dă și prearăului Dechie vrednică plată a păgînă-tății lui, ca să se muncească de diavoli, cărora le slujește. După dreptate încă mă rog bunătății Tale, Împărate Atotputernice, ajută creștinilor acestora și tuturor celorlalți, care se află peste tot locul stăpînirii Tale și îi izbăvește pe dînsii de toate smintelile diavolului. Dă, Doamne, trupului meu darul ca să izgonească pe diavoli și unde s-ar afla vreo părticică din moaștele mele, să nu vatăme locul acela nici foamea și nici vreo grindină sau lucru de scîrbă să nu se întîmple aceluia ce va avea la sine vreo parte cît de mică din moaștele mele. Iar pe cîți săvîrșesc praznicul pătimirii mele și citesc viața mea, păzește-i întregi și nevătămați, ca să Te slăvească pe Tine, Doamne, Cel preabun, căci bine ești cuvîntat în veci. Amin".

Astfel rugându-se, s-a auzit glas din cer, zicându-i: "Toate câte ai cerut de la Mine, le voi săvârși pe deplin, ca să nu te mîhnesc nicidecum. Încă și aceasta îți zic: Dacă cineva se va afla într-o nevoie oarecare și Mă va chema pe Mine, pomenind numele tău, degrabă îi voi da ajutor. Deci, bucurîndu-te, vino să dobîn-dești bunătățile și bucuria, care ți-am gătit ție!"

Acestea auzindu-le sfîntul, s-a bucurat și a zis gealutului: "Împlinește-ți porunca". Iar el, cu multă frică și evlavie apropiindu-se, a tăiat cinstitul cap al mucenicului. După aceea însuși gealutul s-a înjunghiat singur pe sine și a murit, căzînd peste trupul mucenicului; și s-a întîmplat aceasta în nouă zile al lunii mai.

Atunci, venind episcopul Ataliei, cu numele Petru și, dînd ostașilor mult argint, a cumpărat trupul mărturisorului lui Hristos, și l-a înfășurat cu giulgiuri curate și cu arome și, luîndu-l, l-a dus în cetatea lui, care era aproape de un rîu și pe care o îneca de multe ori cînd erau multe ploi, făcînd multă pagubă. Deci, episcopul a pus moaștele Sfîntului Hristofor în țărmurile rîului și din ceasul acela rîul n-a mai îndrăznit să vatăme cetatea, pînă în ziua de astăzi. Astfel preamărește Domnul, pe cei ce Îl preamăresc pe El.

După săvîrșirea sfîntului mucenic, s-a trimis urgie din cer de la Dumnezeu, cu dreaptă judecată asupra lui Dechie, ca să se îplinească cererea sfîntului, și l-a lovit o boală cumplită. Văzînd ticălosul că i se topea trupul lui de boală, striga, zicînd: "Vai, mie ticălosul, pentru că am omorît fără dreptate pe Hristofor, robul lui Hristos; iar acum iau cumplita răsplătire". Iar împărăteasa a răspuns lui: "Dar nu ți-am zis eu atunci, ca să încetezi de a munci pe robii lui Hristos și nu m-ai ascultat? Acum ce să mă fac; iată, rămîn văduvă, ticăloasa de mine?" Atunci Dechie a trimis pe niște ostași, zicîndu-le: "Rogu-vă pe voi, alergați unde am omorît pe Hristofor, robul lui Hristos, și căutați poate veți afla vreo pîrticică din moaștele lui sau vreun petic din haina lui să-mi aduceți; că atunci voi muri poate, dacă se va atinge de mine". Iar ei, mergînd, au căutat cu de-amănuntul și, neaflînd absolut nimic, au luat din țărîna locului unde s-a vărsat sîngele lui și, muind-o în apă, au adăpat pe Dechie. Astfel, și-a dat la osîndă pîngăritul și preane-curatul său suflet, ca pedeapsă pe care i-a dat-o Dumnezeu, pentru arvuna muncii celei fără de sfîrșit.

Astfel povestește sfîrșitul lui Dechie unul din scriitorii vieții sfîntului. Iar Meletie Atineul, scriitorul istoriei bisericești, Ioan Zonara și alții, despre moartea lui Dechie, zic astfel: "Dechie, pornind prigoană contra celor ce cinsteau pe Hristos, neîmplinind nici doi ani deplin întru împărăția romanilor, a pierit cu rușine. Căci, prădînd Bosforul barbarii, adică scîții, Dechie s-a luptat cu dînșii și pe mulți i-a ucis. Fiind ei strîmtorați și făgăduindu-se că vor lăsa toată prada, dacă îi va lăsa liberi să se ducă, Dechie nu s-a înduplecat, ci a trimis pe Gal, unul din senatorii lui, contra barbarilor, poruncindu-i ca să nu-i lase să treacă. Gal, fiind vrăjmașul lui Dechie, a sfătuit pe barbari să stea la război, acolo unde este o baltă adîncă. Și astfel, barbarii, stînd la război și spatele întorcîndu-și apucîndu-se de fugă, Dechie s-a luat după ei; dar, el însuși împreună cu fiul său și cu mulțime de romani, au căzut în balta aceea mocirloasă și acolo toți au pierit, încît nici trupurile lor nu s-au aflat scufundate cu totul în noroiul bălții; astfel răsplătindu-i Dumnezeu pentru socoteala lui cea de fiară și pentru mînia și urciunea ce avea asupra creștinilor.

Deci, s-au pus amîndouă istoriile pentru sfîrșitul lui Dechie, ca să poată înțelege oricine, care este cea mai adevărată; și, deși se deosebesc povestirile, amîndouă adeveresc cum că tot pentru goana și uciderea creștinilor, i s-a întîmplat un astfel de sfîrșit. De care, cu rugăciunile Sfîntului Marelui Mucenic Hristofor și cu darul și milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos să ne izbăvim. Căruia I se cuvine toată slava, împreună și Celui fără de început al Său Părinte și Preasfîntului și de viață făcătorului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Aducerea Cinstitelor Moaște ale Sfântului Nicolae, Arhiepiscopul din Mira Lichiei (9 mai)

Pe vremea binecredinciosului împărat grec Alexie și a patriarhului Constantinopolului, Nicolae, stăpînind în Rusia iubitorul de Hristos marele domn al Kievului, Vsevolod Iaroslavici și Vladimir cel de bun neam, domnul Cernicovului, care după aceea s-a făcut monah, a fost năvălire a ismailitenilor contra stăpînirii grecești de pe acea parte de mare, pentru că, începînd de la Herson, vrăjmașii Crucii lui Hristos, au robît pămîntul creștin pînă la Antiohia și Ierusalim și au pustiit cu foc și cu sabie toate cetățile și satele, bisericile și mănăstirile; iar pe cei ce au scăpat de sabie, bărbați, femei și copii, i-au robît și toate părțile acelea le-au luat în stăpînirea lor. Atunci și cetatea Mirelor, cea din latura Lichiei, unde se aflau cinstitele moaște ale arhiepiscopului lui Hristos, Nicolae, au pustiit-o tot aceiași agareni.

Toate acestea s-au făcut însă cu voia lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre cu care mîniem foarte mult pe Domnul și întărîtăm pînă la amărăciune îndelunga Lui răbdare, precum zice pentru cei păcătoși în psalmi: *Amărit-au pe Cel Preaînalt...* Pentru că, Dumnezeu prea mult Se mîhnește de fărădelegile poporului ce viețuiește fără de pocăință; atunci nu cruță nici pe sfinții Săi, nici ascultă rugăciunile plăcuților Săi; pentru că a zis oarecînd către Sfîntul Prooroc Ieremia: "De va sta Moise și Samuil înaintea feței Mele, rugîndu-se pentru poporul cel ce Mă urăște, sufletul meu nu este către poporul acesta. Surpat-am pe dînșii de la fața Mea, la moarte, la sabie, la foamete și la robie".

Cu o dreaptă mînie ca aceasta a lui Dumnezeu, pustiindu-se multe părți grecești de la răsărit, între care a fost și Lichia, cu cetatea ce se numește Mira; prin aceasta a voit Domnul, să se aducă cinstitele moaște ale Sfîntului Nicolae, plăcutului Său, din cetatea cea pustiită, Mira, în cetatea cea cu popor, care se numește Bari, și care este în Italia. Astfel, moaștele unui luminător ca acesta al lumii, al cărui sfînt suflet petrece întru cetele cerești cu cinstea cea vrednică, n-a voit să fie pe pămînt cu cinstire sub obroc. Și ca izvorul cel pururea curgător al minunilor celor de tămăduiri să nu fie lipsit de cei ce scot dintr-însul; iar pe de altă parte, ca și Apusul, să nu se lipsească de facerile de bine ale lui Dumnezeu, care se dau prin mijlocirile marelui arhieru.

Aducerea acestor sfînte moaște s-a făcut într-acest fel: "Unui preot care locuia în cetatea Bari, om drept, cinstit și cucernic, i s-a arătat înaintea Sfîntului Nicolae, zicîndu-i: "Mergi și spune poporului acestuia și la tot soborul bisericesc ca, ducîndu-se în Mira, cetatea Lichiei, să ia de acolo moaștele mele și, aducîndu-le aici, să le pună în această cetate a Varului, pentru că nu pot să fiu în acel loc pustiit; așa voind Domnul Dumnezeu meu".

Preotul, sculîndu-se după vedenia aceasta, a mers în biserică și a spus clerului bisericii și la tot poporul arătarea Sfîntului Nicolae, ce o văzuse în acea noapte. Iar ei, auzind acestea, s-au bucurat mult, zicînd: "Astăzi a preamărit Domnul mila Sa, spre poporul Său și spre cetatea noastră". Deci, degrabă au rînduit trei corăbii și au ales niște oameni vestiți și temători de Dumnezeu, dîndu-le lor din sfințita rînduială cîteva fețe cinstite, ca să meargă pentru aducerea sfîntelor moaște ale marelui Arhieru Nicolae. Deci, socotind ei lucrul călătoriei lor, au gîndit, ca nu în loc de cîștigarea cea dorită a moaștelor celor făcătoare de minuni, să li se întîmple lor ceva împotriva. Deci, luînd asemănare neguțătorească, ca și cum ar face ei o neguțătorie și ca să nu le împiedice calea mării oarecare popoare, au umplut corăbiile lor cu grîu și au plecat, făcîndu-se că merg la neguțătorie. Astfel, călătorind cu bună sporire, au ajuns mai întîi la Antichia unde, vînzîndu-și grîul după obiceiul neguțătorească, au cumpărat alte lucruri.

Apoi, auzind de la alți negustori venețieni, care veniseră mai înainte din alte părți, cum că și ei au de gînd să meargă la Lichia, în cetatea Mirei, pentru moaștele Sfîntului Nicolae, varenii s-au sîrguit, ca să-i întreacă pe dînșii. Deci, mai degrabă călătorind și mai iute înotînd, fiindcă Dumnezeu purtase de grijă spre ajutorul lor, au ajuns în latura Lichiei și au stat la malul cetății Mirelor și, întrebînd cu dinadinsul de

biserica sfântului și despre moaștele lui, și-au luat armele, temându-se ca nu cumva să-i oprească pe dînșii cineva, și au mers la biserică. Acolo, aflînd patru monahi, i-au întrebat pe dînșii: "Unde se află moaștele Sfîntului Nicolae, că voim - ziceau dînșii - să ne închinăm lor". Iar monahii le-au arătat lor mormîntul în biserică, întru care, ca sub un obroc, zăceau sub pardoseală în pămînt, moaștele cele tămăduitoare ale arhiereului lui Hristos.

Deci, varenii, dînd la o parte pardoseala bisericii și săpînd pămîntul, au găsit racla sfîntului; iar cînd au descoperit-o, au văzut-o plină de mir binemirositor, care izvorîse din cinstitele lui moaște. Apoi, mirul l-au turnat în vasele lor, iar moaștele sfîntului, luîndu-le cu bucurie pe brațele lor preoții, le-au dus la corăbiile lor și le-au pus cu cinste într-una din ele. Luînd ei sfintele moaște, s-au dus cu dînșii și doi monahi, iar doi au rămas la locul acela lîngă biserică. Cu o bună neguțătorie ca aceasta și cu cîștigul cel fără de preț, varenii, depărtîndu-se de malul Mirei Lichiei în 28 de zile ale lunii lui aprilie, după o bună și fericită călătorie, au ajuns degrabă în cetatea lor într-o Duminică, în nouă zile ale lunii lui mai, la vremea Vecerniei.

Poporul cel din Bari, înștiințîndu-se de venirea la dînșii a cinstitelor moaște ale marelui plăcut al lui Dumnezeu, Nicolae, îndată a ieșit întru întîmpinarea sfintelor moaște împreună cu episcopii, cu preoții, cu monahii și cu tot clerul bisericesc, bărbați, femei și copii, și mulțimea a tot poporul, de la mic pînă la mare, cu făclii și cu tămîie, cîntînd și lăudînd pe Dumnezeu și săvîrșind cîntări de rugăciune arhiereului lui Hristos. Apoi, luînd cu bucurie și cu cinste acea neprețuită și duhovnicească vistierie, au pus-o în biserică Sfîntului Ioan Înaintemergătorul, care era lîngă mare. Și se făceau multe minuni la moaștele cele tămăduitoare. Pentru că șchiopii și orbii, surzii și îndrăciții, cum și cei cuprinși de tot felul de boli, primeau tămăduiri, atingîndu-se de moaștele sfîntului. Luni de dimineață erau patruzeci și șapte de bărbați și de femei tămăduiți; marți, douăzeci și două; miercuri, douăzeci și nouă; joi dimineața a tămăduit pe un om surd, care fusese cinci ani într-acea neputință.

După aceasta, Sfîntul Nicolae, arhiereul lui Hristos, arătîndu-se în vedenie unui oarecare monah plăcut lui Dumnezeu, i-a zis: "Am venit cu bunăvoia lui Dumnezeu în această cetate, într-o Duminică, în ceasul al noulea din zi și, într-aceiași ceas, am dat din darul Dumnezeului, tămăduire la unsprezece oameni". Această arătare a sfîntului, monahul acela a spus-o la toți, spre mărirea plăcutului său. După aceea, în toate zilele, sfintele lui moaște n-au încetat a da cu minune tămăduire și se dau pînă acum, celor ce aleargă la dînsul cu credință. Deci, cetățenii Varului, văzînd darul cel făcător de minuni al moaștelor Sfîntului părinte Nicolae, curgînd dintr-un izvor fără de scădere, au zidit o biserică din piatră în numele lui, mare și frumoasă și au înfrumusețat-o cu tot felul de podoabe scumpe.

După aceasta, au ferecat o raclă de argint cu pietre de mult preț și au aurit-o peste tot. Iar în anul al treilea, după aducerea cinstitelor moaște de la Mira Lichiei la Var, adunînd clerici din cetățile și țările cele dimprejur ale arhiepiscopiei și episcopiei, au făcut cinstita mutare a sfintelor moaște ale făcătorului de minuni Nicolae din Biserica Botezătorului, în biserică cea nouă, zidită din piatră, întru numele lui, în aceeași zi în care mai înainte le aduseseră în Var, de la Mira Lichiei și le-au pus cu racla cea de argint în altar. Iar racla cea veche pe care o aduseseră de la Mira Lichiei, au pus-o în biserică, avînd în ea oarecare sfinte moaște, pentru închinăciunea celor ce veneau. Dintr-acea vreme s-a așezat, praznicul aducerii cinstitelor moaște ale arhiereului lui Hristos, Nicolae, să se prăznuiască în toți anii, în ziua a noua a lunii mai, cinstind prin acest praznic amîndouă aduceri; adică pe cea din Mira la Var și pe cea din biserică Mergătorului Înainte, în biserică cea nouă pe care varenii au zidit-o din piatră, în numele Sfîntului Nicolae.

Nu numai într-acea cetate a Apusului, ci și în cetățile și laturile Rusiei, în aceeași vreme s-a luat obiceiul de a se prăznui această aducere, cu bună credință și cu bună cucernicie din dragostea cea către Sfîntul Nicolae, făcătorul de minuni; deoarece și Rusia cea din nou luminată atunci, s-a învrednicit de multe minuni ale Sfîntului Nicolae. După ce au trecut cîțiva ani, după buna voire a Sfîntului Nicolae - precum s-a arătat în vedenia unui oarecare monah -, i-a poruncit și a pus sub Sfîntă Masă în altar, cinstitele lui

moaște, care izvorăsc totdeauna mir; precum se vede și acum acolo, că se dă spre tămăduirea tuturor bolilor și întru slava lui Hristos Dumnezeu nostru, Cel ce este preamărit întru sfântul Său, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă: - În prolog, după istoria scrisă despre aducerea cinstitelor moaște ale arhierelui Nicolae, se adaugă și o sfătuire către dreptcredincioși, pe care mai pe scurt, o pomenim și noi, aici, în acest fel: Să nu te minunezi, iubite cititor, că a voit Dumnezeu de a mutat trupurile sfinților din părțile Răsăritului la Apus, fiindcă năvăleau multe răutăți de la păgînii agareni asupra dreptei credințe; precum asemenea să nu te minunezi, că a adus moaștele Sfântului Nicolae de la Mira Lichiei la Var.

Aceasta s-a făcut, nu pentru cea mai multă dreaptă credință a apusenilor, nici pentru credința cea rea a răsăritenilor, pentru că răsăritenii, cu darul lui Dumnezeu, petreceau fără de prihană întru buna credință a părinților lor; iar apusenii este arătat că de la începutul anului 809, de la nașterea lui Hristos, au scormit un lucru nou în mărturisirea credinței despre purcederea Sfântului Duh. Deci, Dumnezeu a trimis trupurile sfinților Săi de la Răsărit la Apus, ca pe oarecare apostoli vii, care, sfătuiau cu facerile de minuni, pe cei de acolo, să se întoarcă iarăși la mărturisirea credinței celei dintîi, împreună cu răsăritenii. Pentru că minunile nu se fac pentru cei dreptcredincioși, nici la unii ca aceștia se trimit ucenicii lui Hristos la propovăduire, ci prin mijlocul celor blînzi, care merg ca oile prin mijlocul potrivnicilor lor.

Pomenirea Sfântului Apostol Simon Zilotul (10 mai)

Acest sfânt Apostol era de neam din Cana Galileei, cunoscut Domnului nostru Iisus Hristos și Preacuratei Maicii Sale, deoarece Cana nu este departe de Nazaret. Cînd Simon a avut nunta cea legiuită, a fost chemat și Iisus cu ucenicii acolo, unde, neajungîndu-le vinul, Domnul a prefăcut apa în vin. Mirele, văzînd o minune ca aceea, îndată a crezut că Domnul este adevăratul Dumnezeu și, lăsîndu-și nunta și casa, i-a urmat Lui cu osîrdie, pentru care s-a numit "Zilotul", adică rîvnitor. Deci s-a aprins cu afit de mare dragoste dumnezeiască către Hristos, încît și mireasa sa și pe toate cele lumești le-a trecut cu vederea pentru dragostea lui Dumnezeu, și și-a făcut sufletul său mireasă Mirelui Celui fără de moarte, numărîndu-se în ceata ucenicilor lui Hristos, unul din cei doisprezece Apostoli.

După ce a primit cu ceilalți Sfinți Apostoli, Sfântul Duh, Cel ce S-a pogorît în chip de limbi de foc, a trecut în Mauritania și în Africa, propovăduind pe Hristos și răbdînd pentru El cu rîvnă înfocată. După aceea, fiind în Britania și luminînd pe mulți prin cuvîntul Evangheliei, a fost răstignit de cei necredincioși și s-a sfișit prin pătîmirea cea de un chip cu a lui Hristos.

Cuvioasa Isidora, ce s-a făcut nebună pentru Hristos (10 mai)

În mănăstirea de fecioare a Tabenisiotencelor, care este în Tebaida Egiptului, a fost o fecioară cu numele Isidora, care se prefăcea că este nebună pentru Dumnezeu, ca și cum ar fi fost îndrăcită. Ea era într-atîta defăimare din partea surorilor, încît nici una nu voia să guste hrană împreună cu ea, ci era de toate defăimată, ocărită și necăjită. Dar ea răbda toate acelea cu tăcere și cu mulțumire; și totdeauna se ostenea la bucătărie și în celelalte ascultări mănăstirești, slujind și nescîrbindu-se de lucrurile cele mai necurate din mănăstire; pentru că curăța locurile cele spurcate și era întocmai ca un burete în mănăstire, curățînd și

spălînd toată necurătenia. Astfel de ostenele le suferea neîncetat, încît nici un ceas nu și-a petrecut în zadar, ci de dimineată pînă în seară, în orice lucru se afla, își folosea trupul.

Uneori se făcea că este îndrăcită, tăinuindu-și cu înțelepciune fapta cea bună dinaintea celor ce o vedeau. În ea se împlinea cuvîntul acesta al Apostolului: *Dacă se pare cuiva că este înțelept între voi în veacul acesta, să se facă nebun, ca să fie înțelept*. În acea mănăstire erau 300 fecioare călugărițe; deci, toate acele fecioare purtau pe cap, după rînduiala monahicească, culion; iar ea își acoperea capul cu un petic prost și urît; și n-a fost văzută de nimeni mîncînd vreo bucată de pîine sau șezînd la masă, ci în tot timpul vieții sale s-a hrănit numai din rămășițele și fărîmiturile adunate de pe masă; iar în loc de fiertură sorbea spălături, cu care spăla oalele și căldările. Ea nu făcea nimănui nici o mîhnire, nici ea nu s-a mîniat sau s-a necăjit vreodată și nu s-a certat pentru ceva; ci, totdeauna, tăcea nerăspunzînd nimănui vreun cuvînt, nici la vreo ocară mică sau mare, deși adeseori era bătută de toate și totdeauna era urîtă și batjocorită.

În această viață aspră petrecînd multă vreme fericita Isidora, s-a făcut descoperire despre ea Cuviosului Pitirun, bărbat sfînt și foarte îmbunătățit, care petrecea în pustiu ce se numea Porfir. Aceluia, sîndu-i în față îngerul Domnului, i-a zis: "Pentru ce te trudești cu mintea pentru viața ta îmbunătățită, în care ți se pare că ești mare, șezînd în acest loc pustiu? Voiești să vezi o femeie mai îmbunătățită și mai plăcută lui Dumnezeu decît tine? Scoală-te și mergi la mănăstirea de femei cea din Tabenisiot și vei găsi acolo pe una ce poartă pe capul ei un petic urît. Acea este mai bună înaintea lui Dumnezeu decît tine, deoarece petrece într-atîta sobor și de-a pururea slujind tuturor și fiind de toate batjocorită, niciodată nu s-a depărtat cu inima de Dumnezeu, ci totdeauna mintea ei este adîncită către Dumnezeu. Iar tu, petrecînd aici în singurătate și neieșind niciodată cu trupul, toate cetățile le cuprinzi cu mintea ta".

Deci, marele Pitirun, sculîndu-se îndată, s-a dus la Tabenisiot, unde, ajungînd la mănăstirea de bărbați, a rugat pe egumen ca să poruncească slujitorilor să-l ducă la mănăstirea de fecioare. Deoarece acel cuvios părinte era slăvit între părinți și foarte cinstit pentru sfințenia vieții și pentru bătrînețile lui, cu sîrguință l-au trecut peste rîul care curgea înaintea mănăstirii și l-au dus pînă la mănăstirea de fecioare, unde, intrînd și făcînd obișnuita rugăciune, s-a rugat ca toate surorile să vină înaintea lui să le vadă. Deci, adunîndu-se toate înaintea lui, cuviosul n-a văzut pe aceea despre care a fost înștiințat de înger și pentru care venise. Deci, le-a zis: "Să aduceți la mine toate surorile, căci precum socotesc, una nu este aici". Călugărițele îi ziseră: "Toate sîntem de față, înaintea cinstitei tale fețe".

Starețul a zis: "Lipsește una, despre care mi-a spus îngerul Domnului". Acelea au răspuns: "Toate sîntem aici, părinte, decît numai una a rămas în bucătărie, neavînd minte, pentru că este îndrăcită". Părintele le-a zis: "S-o aduceți și pe aceea la mine, ca s-o vad, căci pentru ea am venit aici". Deci, s-au dus după ea și au chemat-o, dar ea nu voia să meargă, pentru că înțelese cu duhul de descoperirea care se făcuse starețului pentru dînsa. Și, luînd-o călugărițele, o trăgeau cu sila, zicîndu-i: "Marele părinte Pitirun te cheamă pe tine!" După ce au adus-o înaintea starețului, el, văzînd-o și cunoscînd că este aceea de care îi spusese îngerul, pentru că vedea darul lui Dumnezeu peste ea, a căzut la picioarele ei, zicînd: "Binecuvîntează-mă, maică!" Iar ea asemenea a căzut înaintea lui, zicînd: "Tu pe mine binecuvîntează-mă, părinte și stăpînul meu!"

Văzînd acest lucru toate celelalte, s-au minunat și au zis către el: "Să nu-ți fie ție această necinste, o, părinte, căci este îndrăcită aceasta". Cuviosul Pitirun le-a răspuns: "Voi sînteți îndrăcite, iar aceasta este mai mare înaintea Domnului decît mine și decît voi toate și ne este maică nouă tuturor; și rog pe Dumnezeu, ca să mă învrednicească părții ei, în ziua judecării". Auzind aceasta, toate fecioarele au căzut la picioarele starețului, plîngînd și mărturisind toate relele care făcuseră fericitei Isidora, supărînd-o și necăjind-o în toate ceasurile. Una zicea: "Eu totdeauna o ocăram pe Isidora!" Alta: "Eu turnam lături peste ea". Alta: "Eu o loveam cu călcîiul". Alta: "Eu o băteam cu bățul". Iar altele mărturiseau relele ce-i făceau ei și, căzînd la picioarele fericitei, își cereau iertare. Deci, marele stareț împreună cu Cuvioasa Isidora, au făcut cu dinadinsul rugăciune către Dumnezeu pentru surori, ca să li se ierte greșelile lor.

După aceea, Cuviosul Pitirun, învățând mult pe surori și vorbind mult pentru folosul sufletului, le-a dat pace și s-a întors la locul său, slăvind pe Dumnezeu, Care l-a învrednicit a vedea pe roaba Sa cea ascunsă. Iar Cuvioasa Isidora, după plecarea starețului, nesuferind să fie cinstită de surori, a ieșit în taină din mănăstire și s-a ascuns în locuri neștiute, pînă la mutarea sa cea către Dumnezeu. Astfel a fost viața plăcutei lui Dumnezeu, care, sub chipul nebuniei, a slujit Domnului în taină ca sub un acoperământ; iar acum arătat își ia plata de la Dînsul, înaintea tuturor cetățenilor cerești, cu care sălășluindu-se, slăvește pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, Dumnezeu în Treime. Amin.

Pomenirea Fericitei Taisia (10 mai)

Unei fecioare creștine, anume Taisia, din părțile Egiptului, murindu-i părinții, a rămas orfană. Deci, voind să trăiască în feciorie, și-a împărțit averile sale săracilor și casa sa a făcut-o primitoare de monahi schiteni. Și a petrecut multă vreme, primind și odihnind pe sfinții părinți. După un timp, isprăvindu-se averile ei, a început a suferi în sărăcie. După îndemnul diavolului s-au lipit de ea niște oameni iubitori de păcate, îndărătnicind-o și abătînd-o de la calea lui Dumnezeu. Deci, a început a trăi rău, tăvălindu-se în necurăția desfrînării. Auzind părinții schitului de viața ei îndărătnică s-au mîhnit și, sfătuiindu-se, au chemat pe părintele Ioan Colov și i-au zis: "Am auzit de acea soră că petrece rău și cînd putea ea, ne-a arătat multă dragoste prin facere de bine. Deci și noi să arătăm către dînsa duhovnicească dragoste împrumut și s-o ajutăm, îngrijindu-ne de mîntuirea ei. Ostenește-te, părinte, și mergi la dînsa și, după înțelepciunea cea dăruită ție de la Dumnezeu, sfătuieste-o spre pocăință și mîntuiește sufletul ei cel pierdut; iar noi vom face rugăciuni cu postiri, ca să-ți ajute Domnul".

Părintele Ioan Colov, ascultînd porunca sfinților părinți, s-a dus în cetate la Taisia, rugîndu-se în sine lui Dumnezeu, Ajutătorul său, Care dorește mîntuirea tuturor. Și, venind la casa ei, a bătut în poartă, zicînd bătrînei ce păzea: "Spune-i stăpînei tale de mine, că am venit să vorbesc cu dînsa". Portărița a răspuns către dînsul cu mînie: "Voi monahii i-ați mîncat averile ei de la început". Grăit-a starețul către ea: "Spune-i de mine, că are să ia de la mine un mare lucru!" Ducîndu-se portărița, a spus Taisiei; iar ea a zis: "Monahii aceia totdeauna umblă pe lîngă Marea Roșie și găsesc mîrgăritare, deci, adu-l la mine". După ce a intrat starețul în casă la Taisia, a șezut aproape de ea și, uitîndu-se la fața ei, a suspinat cu greu și, plecînd capul, a început a plînge. Ea a zis către dînsul: "De ce plîngi, părinte?"

Iar starețul a zis: "Văd că pe fața ta joacă satana! Deci, cum nu voi plînge? Ce lucru nu ți-a fost ție plăcut întru Domnul nostru Iisus Hristos, Mirele Cel preacinstit și fără de moarte, că ai trecut cu vederea cămara Lui și te-ai lipit de satana și de toate lucrurile lui cele spurcate?" Auzind ea acestea s-a umilit, pentru că cuvintele starețului i s-au părut că sînt ca niște săgeți de foc, pătrunzîndu-i inima. Și îndată i s-a făcut urîță viața ei cea spurcată și singură s-a ocărit și se rușina de lucrurile sale cele rele. Și a zis către stareț: "O, părinte, oare mai este pocăință păcătoșilor?" Zis-a starețul: "Cu adevărat este! Și Mîntuitorul așteaptă făgăduința ta, vrînd să te primească cu brațe părintești, pentru că nu voiește moartea păcătosului, ci întoarcerea spre viață. Iar eu voi fi chezaș pentru tine, că dacă te vei pocăi cu adevărat și cu toată inima te vei întoarce la Dînsul, El iarăși te va iubi ca pe o mireasă a Lui și, curățindu-te de toate spurcăciunile păcatelor, te va duce în nesticăcioasa Sa cămară cerească, unde se vor bucura de tine toate cetele îngerești; pentru că ei au bucurie de păcătosul ce se pocăiește". Iar Taisia a zis către el: "O, părinte, fie voia Domnului! Ia-mă pe mine de aici și du-mă unde știi tu, unde mi-ar fi loc bun pentru pocăință". Zis-a starețul: "Deci să mergem!" Și, sculîndu-se, au ieșit din casă.

Deci, sculîndu-se, ea a plecat cu starețul, nerînduind nimic pentru casa sa și nici n-a poruncit cuiva, ci toate le-a lăsat pentru Dumnezeu. Văzînd părintele Ioan că n-a rînduit nimic pentru casa sa, s-a minunat de acea grabnică schimbare a ei și de dragostea cea către Dumnezeu și, mulțumind Domnului, mergea pe

cale. Iar ea de departe urma lui, pînă ce au ajuns într-o pustie, unde i-a apucat noaptea. Făcînd starețul pe pămînt un căpătîi de nisip, a zis către Taisia: "Odihnește-te aici și dormi, acoperindu-te cu darul lui Dumnezeu". Și, îngrădind-o cu semnul Sfintei Cruci, s-a depărtat puțin de la ea, pentru a-și face obișnuitele sale rugăciuni; apoi s-a culcat pe pămînt și a adormit.

Deșteptîndu-se la miezul nopții, a văzut o strălucire din cer și, ridicîndu-și ochii spre cer, a văzut o cale prealuminoasă, ajungînd pînă la fecioara ce dormea și s-a înspăimîntat. Uitîndu-se el spre dînsa, a văzut pe îngerul lui Dumnezeu înălțînd spre cer pe acea cale sufletul Taisiei. Și privea spre ea, pînă ce s-a ascuns acea minunată vedenie de la ochii lui. Sculîndu-se, s-a dus la dînsa și, clătînînd-o, a găsit-o moartă. Atunci starețul s-a aruncat cu fața la pămînt înaintea lui Dumnezeu; pentru că-l cuprinsese frică și cutremur și un glas de sus i-a zis: "Pocăința ei, cea făcută într-un ceas, a fost mai primită lui Dumnezeu, decît a acelor ce de multă vreme se pocăiesc; iar o căldură ca aceasta către Dumnezeu n-o arată toți întru inimile lor". Și a petrecut starețul în rugăciune pînă ce s-a luminat de ziuă și a îngropat cinstitul trup al fericitei Taisia.

Mergînd la schit a spus sfinților părinți toate cele ce se făcuseră. Auzind toți aceasta, cu mirare au preamărit pe Dumnezeu, mulțumind milostivirii celei mari a lui Hristos Dumnezeu, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Pățimirea Sfîntului Mucenic Mochie (11 mai)

Pe vremea împărăției lui Dioclețian, fiind antipat în Europa Laodichie și Maxim, și pretutindeni neîncetînd prigoana împotriva creștinilor, era un preot al Sfintei Biserici a lui Dumnezeu cu numele Mochie, în cetatea Amfipoli, care este în latura Macedo-niei. Acela, pe cînd cei necredincioși săvîrșeau spurcatul praznic al necuratului și păgînescului zeu Dionis, aprinzîndu-se cu rîvnă după Hristos Dumnezeu, a stat în mijlocul poporului și a strigat, zicînd: "Vedeți și ascultați oameni amăgiți: Pînă cînd veți rătăci în întunericul îndrăcirii de idoli nebunești? Pînă cînd nu înțelegeți pierzarea voastră și nu vă îngreșoșați de înșelăciunea voastră cea diavolească? Întoarceți-vă și cunoașteți pe Stăpînul Dumnezeu, Cel arătat prin Unul născut Fiul Lui, Domnul nostru Iisus Hristos, Care cu lumina adevărului a luminat întunecimea neștiinței".

Acestea și mai multe altele le grăia fericitul Mochie, nu odată, ci în toate zilele, intrînd în popor, cu mare glas mustra rătăcirea închinării de idoli, iar pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, Îl propovăduia. Dar cetățenii cei orbiți cu nebunia, neluînd aminte la folositoarele cuvinte ale învățătorului celui insuflat de Dumnezeu, își săvîrșeau înainte necurata lor prăznuire. În acest timp, a venit de la Apolonia, cetatea Macedoniei, în Amfipoli, un antipat cu numele Laodichie, care aducea jertfă lui Dionis. El s-a înștiințat că Mochie, slujitorul lui Hristos, pe mulți i-a întors de la prăznuirea lui Dionis. De aceea, necredincioșii cleveteau asupra sfîntului, zicînd: "Aici este un învățător creștin, care cu învățături străine amăgește poporul, ca să creadă în Omul Cel răstignit și omorît, și mulți, ascultîndu-i amăgirile lui, s-au întors de la zeii noștri; deci, de nu veți opri învățătura aceea, toată cetatea se va duce în urma lui și vor fi în deșert jertfele cele făcute zeilor".

Atunci antipatul, umplîndu-se de mînie, a poruncit să prindă pe sfînt. Deci, șezînd la judecată și punînd înaintea lui pe mărturisorul lui Hristos, a zis către dînsul: "Spune-mi cine ești tu, cel ce nu voiești să jertfești, ca noi, zeilor; iar pe cei ce jertfesc îi îndărătnești și-i abați de la închinăciunea lor?" Sfîntul Mochie a răspuns: "Neștiutorule, cel ce nu cunoști adevărul, pentru ce întrebă de acelea pe care nu poți a le înțelege? Adună-ți întîi gîndurile minții tale și cunoaște adevărul, că eu, învățînd Sfînta Scriptură, am cunoscut cum că idolii păgînilor sînt diavoli și nădejdea cea către dînșii este deșartă". Laodichie a zis:

"Văd că ai învățat multe a grăi". Mochie a zis: "Din multa noastră grăire se învață adevărul, pe care, ca să-l înțelegi, ascultă cele ce zic: "Zeii cărora vă închinați sînt diavoli muți și surzi".

Laodichie a zis: "Jertfește zeilor ca să-ți dobîndești viața ta, pe care singur de voie ai gîndit să o pierzi". Răspuns-a sfîntul: "O, antipate, moartea cea pentru Hristos îmi este mie mare cîștig!"

Atunci antipatul, suflînd cu mînie, a poruncit să spînzure pe Sfîntul Mochie în pielea goală și cu unghii de fier să-i strujească trupul lui pînă la oase, de la cap pînă la picioare. Strujindu-l, sfîntul striga către Dumnezeu, zicînd: "Stăpîne, Cel ce împărățești în veci și strălucești cu razele dreptății, arată robilor Tăi dumnezeirea Ta și dă-mi mie ca fără de împiedicare să mă nevoiesc pentru poruncile Tale". Deci, slujitorii aceia au muncit mult pe sfînt, pînă ce au ostenit. Atunci muncitorul, mîniindu-se asupra lor, a poruncit să-i gonească pe dînșii ca pe niște leneși și neputincioși; iar pe mucenic, dezlegîndu-l, l-a pus iarăși înaintea sa. Și a stat sfîntul mai tare cu trupul și mai îndrăzneț în mărturisirea adevărului, slăvind pe Dumnezeu cu mare glas. Deci, a zis către dînsul Laodichie: "Jertfește zeului Dionis, ca să te izbăvesc pe tine de răutățile cele multe". Mucenicul a răspuns "Oare ți se pare a fi Dumnezeu, idolul cel ce este nemișcat și fără de glas și făcut cu meșteșug de mîini omenești? O, rătăciturile slujitor al diavolului, oare nu vezi că n-a slăbit trupul meu de muncile tale și n-am simțit durerea în bății, pentru că toată puterea ta este deșartă?"

Auzind acestea Laodichie, a zis: "Această neslăbire a ta în munci, nu este din puterea Dumnezeului tău, ci din meșteșugul cel vrăjitoresc. Deci, voi porunci să te ardă pe tine în foc, ca toate alcătuirile și încheieturile tale să se facă cenușă și să se arunce în vînt". Deci, îndată a poruncit muncitorul să ardă un cuptor mare cu smoală, cu cîlți și cu vreascuri. Și, făcîndu-se aceasta, flacăra cuptorului ieșea la o înălțime ca de șaizeci de coți, încît se întunecase văzduhul de fum. Atunci Laodichie a zis către sfînt: "Jertfește zeului Dionis". Iar mucenicul tăcea. Și iarăși a zis muncitorul: "Pînă cînd vei petrece în nesupunerea ta? Vezi focul cel gătit pentru tine! Deci, cunoaște puterea zeului Dionis și te închină lui". Răspuns-a sfîntul: "Ți-am zis ție, o, antipate, că nu mă voi închina pierzătorului de suflete omenești, cel surd, orb și mut. Să știi că cel ce se numește de tine Dumnezeu, nu este Dumnezeu, ci idol".

Răspuns-a Laodichie cu mînie: "O, blestematele, au doar acela este idol, care are întru sine putere dumnezeiască? Pentru că puterea aceea ce este în el, primește de la noi jertfe și ne dăruiește nouă mîntuire". Zis-a către dînsul sfîntul: "Oare vei voi ca, apropiindu-mă, să jertfesc dumnezeului tău și toți, văzîndu-mă aducînd jertfă, să cunoască puterea lui Dionis?" Laodichie a zis: "Închină-te și jertfește și atunci vei cunoaște puterea aceluia".

Deci, intrînd Sfîntul Mochie în capiștea idolească, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci și, întrarmîndu-se astfel cu arma lui Hristos asupra diavolului, a stat unde era idolul lui Dionis întărit și s-a rugat către adevăratul Dumnezeu, zicînd: "Stăpîne, Cel ce ții toată făptura și toate le-ai zidit prin Hristosul Tău; Cel ce ai rușinat pe diavolul cel înstrăinat de adevărul Tău și ai dăruit fericirea înțelepciunii celor ce se tem de Tine, Doamne, și cinstesc numele Tău cel sfînt; Cel ce ai sfărîmat idolii Babilonului și ai arătat adevărata credință a proorocului Daniil, Cel ce ai făcut zadarnic urîtul altar idolească prin cei trei tineri ai Tăi și ai stins văpaia focului în cuptor; Cel ce ai înecat pe învîrtoșatul Faraon în adîncul mării, Cel ce ai ascultat rugăciunile lui Moise și ai scos prin toiag apă din piatră; Tu, Cel ce ești acum și ai fost și mai înainte și vei fi Împărat veșnic, auzi-mă pe mine robul Tău, că iată mă rog Ție; vino în ajutorul meu și arată puterea Ta acelora care socotesc adevărul drept minciună, să Te cunoască pe Tine unul, adevăratul și veșnicul Dumnezeu și să izgonească întunericul rătăcirii închinării de idoli!"

Astfel rugîndu-se, a strigat cu mare glas către idol, zicînd: "Dionise, netrebnic și deșert, mut și surd, îți poruncesc ție, în numele cel mare și preaslăvit al Hristosului meu, Cel ce locuiește întru cei de sus, să cazi din întărirea ta și să te întinzi pe pămînt, ca să se arate la toți neputința ta". Deci, îndată s-a cutremurat pămîntul și capiștea și a căzut idolul cu mare zgomot, risipindu-se ca praful; și au fugit afară toți cei ce erau acolo de frică și se mirau de lucrul ce se făcuse. Atunci Sfîntul Mochie a zis către antipatul

Laodichie: "Iată, vezi înșelăciunea diavolească care afundă pe oameni în moarte; deci, vino și adună praful zeului tău spre care ai nădăjduit și cunoaște în ce fel de pierzare stai".

Iar Laodichie s-a mîhnit foarte, fiindu-i jale de idolul lui, Dionis, și îndată a poruncit ca, bătînd pe sfînt, să-l arunce în cuptorul cel ars. Deci, fiind sfîntul aruncat în foc, stătea în mijlocul văpăii ca într-o grădină frumoasă și cînta binecuvîntînd pe Dumnezeu. Acolo se vedeau, împreună cu dînsul cîntînd trei bărbați, între care unul era luminos la față ca soarele și a cărui strălucire covîrșea lumina focului. Iar Sfîntul Mochie zicea în foc: "Îți mulțumesc, Stăpîne, Dumnezeul părinților noștri, Căruia toate se supun! Bine ești cuvîntat, Doamne al puterilor, Făcătorul tuturor oștilor cerești, Cel lăudat de gurile Sfinților Arhangheli, care au fost de față în văpaie cu cei trei tineri și Tu Te-ai văzut al patrulea! Rogu-mă Ție, Mîntuitorul meu, revarsă văpaia cea înfocată a acestui cuptor aprins și arde pe antipatul acesta. Pune asupra lui mînia Ta cea nesuferită și pierde-l cu iuțimea Ta, ca toți să știe că Tu ești în cer, Unul Adevăratul Dumnezeu".

Îndată văpaia din cuptor s-a întins pînă la antipat, arzîndu-l și prefăcîndu-l în cenușă împreună cu zece ostași, care stăteau înaintea lui, încît n-a rămas nici o pîrticică din trupurile lor, pentru că mînia lui Dumnezeu i-a pierdut. Tot poporul care era acolo s-a înfricoșat și a fugit departe de cuptor, iar sfîntul a ieșit din foc întreg și nevătămat.

După o minune preaslăvită ca aceasta, Talasie, mai marele cetății, umplîndu-se de mînie, a prins pe Sfîntul Mochie și l-a închis în temniță. După douăzeci de zile a venit în cetatea aceea alt antipat, cu numele Maxim și, înștiințîndu-se de sfînt și de pieirea lui Laodichie, s-a sfătuit cum ar putea să piardă pe mucenic. Deci, șezînd la judecată într-un loc înalt, la vederea tuturor, a pus de față pe robul lui Hristos și a zis către el: "Spune-mi numele și nașterea ta". Sfîntul a răspuns: "De voiești să știi neamul și numele meu, află că tatăl meu se numea Evfratie, iar maica mea, Evstatia, care, curățindu-mă cu Sfîntul Botez, m-au numit Mochie. Ei m-au crescut în dreapta credință creștinească, învrednicindu-mă de rînduiala preoțească în Biserica lui Hristos, Dumnezeul meu; și acum, iată, m-am apropiat de bătrînețe". Iar Maxim a zis: "Ce au fost părinții tăi?" Răspuns-a sfîntul: "Tatăl meu a fost cetățean al mării cetăți Roma, cinstit cu rînduială ostășească; iar maica mea a fost fiica antipatului Lampadie". Zis-a Maxim: "Dacă ești de așa neam cinstit, cum te-ai dat la vrăjitorie, care lucru nu este cuviincios acesteia, și ai sfărîmat pe marele zeu Dionis și pe antipatul Laodichie, prietenul împărătesc, l-ai ars și ai făcut deșarte jertfele de prăznuiuri?"

Răspuns-a Sfîntul Mochie: "Nu eu, ci Atotputernicul meu Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, a sfărîmat idolul cel fără de suflet al lui Dionis și a ars cu focul mîniei Sale pe vrăjmașul Său, Laodichie; iar eu, cu frică slujind Stăpînului meu din toată inima, mărturisesc cu gura mea preasfînt numele Lui". Maxim a zis: "Încetează de la nebunia ta și, apropiindu-te, jertfește lui Apolon, ca să nu mori rău". Mucenicul a zis: "Rău voi muri dacă voi uita facerile de bine și scutirile adevăratului Dumnezeu, jertfind acelor care sînt idoli".

Atunci Maxim a poruncit să lege pe mucenic de două roți, ce erau rînduite spre muncire, ca, întorcînd roțile, să-l sfărîme și să-i rupă încheieturile. Dar sfîntul, muncindu-se, zicea: "Cît de dulce este dragostea cea către Dumnezeu"; iar către muncitori zicea: "Fă cu sîrguință voia tatălui tău, diavolul, pentru că doresc tot felul de munci și de morți pentru Hristos, Dumnezeul meu".

După aceea s-a rugat, zicînd: "Stăpîne, dătătorule al gîndurilor celor curate, ajutorule, sprijinitorule și izbăvitorule meu, mulțumesc Ție, că m-ai învrednicit pe mine nevrednicul a intra în nevoița aceasta și mi-ai ajutat asupra diavolului. Tu ești Dumnezeu, Cel ce întărești mintea mea, ca să nu o biruiască gîndurile cele necurate; fă ca să se îndulcească întru Tine, Făcătorul meu, că mare este numele Tău, celor ce Te iubesc pe Tine".

Rugîndu-se astfel sfîntul s-au sfărîmat roatele și, dezlegîndu-se, era sănătos. Și s-au mirat de această minune toți cei ce priveau; iar muncitorul s-a rușinat ca un biruit și, aprinzîndu-se de mînie asupra

mucenicului, a poruncit să-l arunce în temniță. După trei zile, scoțindu-l la pravești, l-au dat fiarelor să-l mănânce, dând drumul la doi lei ce răcneau de foame. După ce lei s-au apropiat de mucenic, s-au plecat înaintea lui și, cuprinzându-i picioarele, i le lingeau, ca și cum le-ar fi sărutat. Poporul, văzând acestea, a strigat: "Să se elibereze dreptul acesta, pe care Dumnezeu îl iubește și fiarele îl cinstesc".

Atunci antipatul Maxim a trimis pe mucenic la ighemonul Filipisie din Perint, cetatea Traciei, care acum se numește Eraclea, scriind toate cele ce s-a făcut cu dînsul. Acel ighemon, ținînd pe sfînt în temniță opt zile, a poruncit să-l ducă în Bizanț, ca acolo să i se taie capul. După ce l-a dus la locul cel de tăiere, mucenicul, ridicîndu-și ochii spre cer, a zis: "Bine ești cuvîntat, Doamne, Cel ce ai zidit veacurile și aduci la săvîrșire nevoițele sfinților, primește în pace sufletul meu!" Atunci s-a auzit glas din cer, zicîndu-i: "Bucură-te, Mochie, nevoitorule cel bun, care arătat ai biruit puterea muncitorului! Vino și te sălășluiește împreună cu părinții tăi în împărăția cerească. Fiindcă te-ai ostenit în lume, acum odihnește-te și te veselește în cer".

Astfel i s-a tăiat capul Sfîntului Mochie, mucenicul lui Hristos, săvîrșindu-și nevoița sa cea purtătoare de chinuri în a unsprezecea zi a lui mai, în care zi, binecredinciosul împărat Constantin îi făcea praznic, zidind o biserică în numele lui, unde a pus cinstitele lui moaște și în ziua pomenirii lui a făcut înnoirea cetății, pe care a numit-o cu numele său, Constantinopol. Deci, dacă cineva prăznuiește sfînta pomenire a mucenicului lui Hristos, Mochie, să creadă că va avea parte cu el de darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste, slavă și închinăciune în vecii vecilor. Amin.

Viața și ostenele Cuvioșilor Părinți Metodie și Constantin, Episcopii Moraviei (11 mai)

Pe vremea împăraților grecești, luptători contra icoanelor, Leon Armeanul și Mihail Travlul, care s-a numit și Valvos, și apoi pe vremea lui Teofil, fiul lui Mihail, a fost în cetatea Tesalonicului un bărbat de bun neam și bogat, cu numele Leon, cu dregătoria ostaș și cu boieria sutaș, avînd o soție cu numele Maria. Acela a născut pe acești doi luminători ai lumii și luminători ai țărilor slavonești, pe Metodie și Constantin, care, mai pe urmă, s-a numit în sfînta schimă Chiril. Deci, Metodie slujea în cetele ostășești mai întîi ca cel mai în vîrstă și, fiind cunoscut împăratului, l-a pus voievod și l-a trimis în părțile ce se mărgineau cu slavonii.

Aceasta s-a făcut după rînduiala lui Dumnezeu, ca să învețe limba slavonească, ca cel ce avea să fie mai în urmă, învățător duhovnicesc și păstor în vremea sa. El, petrecînd în rînduiala de voievod ca la zece ani, văzînd pe de o parte deșertăciunea gîlcevilor vieții, iar pe de alta, supărîndu-se de prigonirea pe care o ridicase împăratul Teofil, luptătorul de icoane, asupra celor dreptcredincioși, a lăsat slujba de voievod și toate cele frumoase ale acestei lumi și, ducîndu-se în muntele Olimpului, s-a tuns în rînduiala monahicească și slujea Împăratului ceresc cu chipul îngeresc, luptîndu-se cu vrăjmașii cei nevăzuți ai duhurilor răutății.

Fericitul Constantin, care s-a născut după Metodie, arăta din scutece ceva minunat în sine, deoarece mama sa, după naștere, l-a dat la doică, ca aceea să-l nutrească cu sînul ei, dar el nu voia de loc să sugă lapte străin, decît numai al mamei sale; deci, părinții lui se minunau de aceasta. Cînd pruncul a fost de șapte ani și a început a învăța carte, a avut un vis minunat, pe care l-a spus tatălui și mamei sale, zicînd: "Un voievod a adunat toate fecioarele din cetatea noastră și a zis către mine: Alegeți soție dintr-acestea, pe care vei voi, ca să-ți fie ajutorătoare în toate zilele vieții tale. Iar eu, căutînd, mi-am ales pe una mai frumos împodobită decît toate, cu fața luminoasă și înfrumusețată, al cărei nume era Sofia".

Părinții lui, socotind vedenia aceea și înțelegînd că fecioara Sofia este înțelepciunea lui Dumnezeu, care era să se dea pruncului, s-au bucurat cu duhul și-l învățau totdeauna cu stăruință nu numai la citirea cărților, ci și la obiceiul cel bun, plăcut lui Dumnezeu, povățuindu-l la înțelepciunea cea duhovnicească și spunîndu-i cuvintele lui Solomon: "Fiule, cinstește pe Domnul și te vei întări; păzește poruncile Lui și vei trăi. Cuvintele lui Dumnezeu scrie-le pe tăblițele inimii tale și numește înțelepciunea sora ta; iar înțelegerea să ți-o faci cunoscută, căci aceasta este mai frumoasă decît soarele și decît întocmirea luminii stelelor".

Pruncul, învățînd carte, sporea cu ținerea de minte și cu înțelegerea, mai mult decît toți vîrstnicii săi, și avea dragoste mare către Sfîntul Grigorie Cuvîntătorul de Dumnezeu, ale cărui cărți le citea totdeauna. Multe dintr-acele cuvinte și tîlcuiri le învăța pe de rost. El, închipuind o cruce pe un perete, a scris aceste cuvinte de laudă sub acea cruce: "O, arhiercule al lui Hristos, Grigorie Cuvîntătorul de Dumnezeu, tu ai fost om cu trupul, iar cu viața te-ai arătat ca un înger; cu gura ta ai preamărit cu laude pe Dumnezeu, ca Serafimii; iar cu învățăturile tale cele dreptcredincioase ai luminat toată lumea. Deci, te rog, primește-mă și pe mine, care cad la Tine cu credință și cu dragoste; fii mie părinte, învățător și luminător".

Într-acea vreme, murind împăratul Teofil, a urmat la împărăție după el, Mihail, fiul său, cu maica sa cea binecredincioasă, împărăteasa Teodora. Lui Mihail, fiind încă prunc, i-a pus pe lîngă el trei boieri mari: Manoil, păzitorul palatului, Teoctist, patriciul și Dromi, logofătul. Acest logofăt cunoștea pe părinții lui Metodie și al lui Constantin, care, auzind de istețimea minții copilului Constantin, a trimis după el ca să învețe împreună cu tînărul împărat Mihail, care învăța carte, ca, privind împăratul la istețimea minții lui Constantin, să se sîrguiască singur a învăța degrabă. Constantin s-a bucurat de aceasta foarte, și pe cale se ruga lui Dumnezeu cu rugăciunea lui Solomon, zicînd: "Dumnezeul părinților și Domn al milei, Care ai făcut pe om, dă-mi înțelepciunea care șade pe scaunele Tale și nu mă lepăda pe mine de slugile Tale, căci eu sînt sluga Ta și fiul slujnicei Tale; fă-mi să cunosc ce este plăcut Ție și să slujesc Ție, Dumnezeul meu, în toate zilele vieții mele".

Și, ducîndu-l în Constantinopol și fiind dat dascălilor împărătești, degrabă a învățat înțelepciunea cea din afară: gramatica, facerea de stihuri a lui Homer, retorica, filosofia, aritmetica, astronomia, muzica și toate meșteșugurile elinești, încît era de mirare dascălilor săi pentru atîta istețime a minții sale. Și s-a numit mai pe urmă filosof, deoarece sporise în înțelepciune mai mult decît alții. El nu era înțelept numai în limba elinească, ci și în alte limbi, pentru că învățase bine scriptura elinească și vorbirea siriană și se deprinsese și cu alte limbi străine. Pentru acestea îl iubea foarte logofătul, întîi pentru înțelepciune; iar al doilea pentru întreaga înțelepciune, cum și pentru obiceiurile cele îmbunătățite, de care era plin pruncul, cel ce venise acum în vîrstă desăvîrșită; pentru că darul lui Dumnezeu locuia în limba lui cea curată, povățuindu-l la tot lucrul bun.

Stăpînul său, logofătul, vîzînd acest lucru într-însul, îl cinstea foarte mult și pentru aceasta, Constantin era cel întîi păzitor de casă în curtea logofătului, avînd stăpînire peste toți și umbla cu îndrăzneală și fără opreală în împărăteștile palate oricînd ar fi voit. Această stăpînire i se dăduse, fiindcă era iubit și de împărat.

La acel logofăt era o fecioară frumoasă, fiică duhovnicească primită din scaldătoarea Sfîntului Botez. Acea fecioară era de neam mare, pe care părinții săi i-o dăduseră întru a sa purtare de grijă. Deci, logofătul voia s-o însoțească cu Constantin, și pentru aceasta se ostenea în tot chipul, îndemnînd la căsătorie pe Constantin cu multe cuvinte și făgăduindu-i împreună cu bogăția de la împăratul și cinstea de mare boierie.

Dar, fericitul Constantin, fugind de lume și de toate cele din lume, s-a dus în taină la gura Boazului, și acolo, intrînd într-o mănăstire, a luat pentru sineși chipul monahicesc. Deci, a fost pentru dînsul mare cercetare, nu numai de la logofăt, dar și de la împărat. Abia după șase luni l-au aflat pe el, ca pe o vistierie ascunsă, în sînul monahicesc. Deci, luîndu-l cu sila din mănăstire, l-au dus în Constantinopol, ca să nu fie

făclia sub obroc, ci în sfeșnic, silindu-l astfel să ia treapta preoțească în zilele preasfințitului patriarh Metodie, când încetase eresul luptei împotriva icoane. Apoi a pus pe Constantin ca bibliotecar în biserica cea soborni-cească a Sfintei Sofii și dascăl de filosofie. Iar după puțină vreme, agarenii ce stăpâneau Siria, pe vremea împăratului Teofil, au biruit puterea oștirii grecești, cu voința lui Dumnezeu, stricând preafrumoasa cetate Amoreea, precum se pomenește de aceasta în ziua a șasea a lunii lui martie, întru pătimirea sfinților 142 mucenici din Amoreea, despre care s-a mai scris. Turcii, mândrindu-se de puterea lor, batjocorind pe creștini, au trimis la Constantinopol ocară asupra Preasfintei Treimi, zicând: "Cum voi, creștinii, ziceți că este Unul Dumnezeu, dar Îl despărțiți pe Acela în trei și mărturișiți pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh. Dacă puteți să ne arătați această închipuire, apoi să trimiteți la noi astfel de oameni care ar putea să vorbească cu noi și să ne dovedească credința voastră".

Împăratul, sfătuindu-se cu preasfințitul patriarh, a trimis la saracini pe Constantin filosoful, dându-i doi asincriti (dregători) înțelepți. Fericitul, ducându-se acolo și rîvnind apostolește după Hristos, dorea să pătimească pentru Dînsul. Deci, ajungînd în cetatea stăpînitorului saracinilor, care se numea Samara, aproape de riul Eufratului, în care locuia stăpînitorul Amirmumi, a aflat acolo și creștini, care petreceau între saracini. Și erau zugrăvite pe ușile lor, dinafară, chipuri diavolești din porunca stăpînitorului saracinilor; pentru că aici, îngreșoșindu-se de creștini ca de niște vrăjmași, a poruncit să-i aibă de ocară și de batjocură. Pentru aceea a poruncit să fie închipuit un diavol pe ușile fiecărui creștin. Deci, au zis saracinii către Constantin, filosoful creștinesc: "Filosofule, oare poți să cunoști ce semn este acesta?" El le-a răspuns: "Văd însemnate chipuri de diavoli și mi se pare că înăuntru viețuiesc creștini; iar diavolii, neputînd să viețuiască înăuntru cu creștinii, fug de dîșii și petrec afară; deci, unde nu sînt aceste chipuri diavolești, acolo este dovedit lucru, că înlăuntru viețuiesc oamenii cei uniți cu dîșii.

Constantin, fiind odată la masă în palatele domnești, înțelepții saracinilor au zis către dînsul: "Vezi, filosofule, acest minunat lucru, că proorocul Mahomed ne-a adus bună învățătură de la Dumnezeu și a întors pe mulți oameni, încît toți ne ținem tare de legea lui, necălcînd nimic. Iar voi, creștinii, ținînd legea lui Hristos, unul crede așa, altul altfel, și fiecare face precum îi place; pentru că sînt atît de mulți între voi care vă deosebiți cu credința și cu viața, încît fiecare crede și învață într-alt chip și își rînduiește viața într-altfel, precum sînt cei ce se numesc monahi, care poartă haine negre, deși toți se cheamă creștini".

Fericitul Constantin răspunde: "Două lucruri mi-ați spus înainte: despre credința creștinească în Dumnezeu și despre legea lui Hristos care se împlinește prin lucruri, și cum că nu cred și petrec într-un fel cei ce se numesc creștini. Deci, vă răspund mai întîi despre credință. Dumnezeu nostru este ca noianul mării, lărgime și adîncime nemăsurată; pentru că este neajuns de mintea omenească și negrăit prin cuvintele omenești, precum a zis de Dînsul Sfîntul Prooroc Isaia: *Neamul Lui cine-l va spune...* De unde și Sfîntul Apostol Pavel, învățătorul nostru, a strigat: "O, adîncul bogăției, al înțelepciunii și al cunoștinței lui Dumnezeu! Cît sînt de negrăite judecățile Lui și nenumărate căile Lui!"

Dintr-acel noian intră mulți din cei care se sîrguiesc a căuta pe Dumnezeu. Și cei ce sînt puternici la minte și au cîștigat ajutor pe Dumnezeu, aceia înoată fără primejdie pe marea cea neajunsă a lui Dumnezeu și află bogăția cunoștinței și a mîntuirii. Iar cei ce sînt slabi la minte și s-au lipsit de ajutorul lui Dumnezeu, umblînd după singură părerea lor, aceia, ca în niște corăbii putrede de înotare urcîndu-se, se ispitesc ca să înoate pe acel noian și, neputînd, unii se îneacă, căzînd în eresuri și rătăcirii, iar alții abia răsuflă de osteneți, învăluindu-se de nedumerire și de îndoire. De aceea, mulți dintre creștini - precum ziceți - se deosebesc cu credința. Deci, astfel am zis și despre credință. Iar despre fapte, vă adeverez așa: Legea lui Hristos nu este alta, fără numai aceeași pe care a dat-o Dumnezeu lui Moise în Sinai, adică a nu ucide, a nu fura, a nu desfrîna, a nu pofti și celelalte, pentru că a zis Dumnezeu nostru: *N-am venit să stric legea, ci să o împlinesc.*

Deci, suindu-ne spre desăvîrșire, ne-a dat sfat de viață curată, fără de însurare, păzirea fecioriei și alte lucruri alese spre plăcerea lui Dumnezeu cea mai bună, care sînt conducătoare la viață prin calea cea strîmtă și cu scîrbe. Însă nu ne silește la aceasta; pentru că Dumnezeu a zidit pe om între cer și pămînt,

între îngeri și dobitoace; deci, l-a despărțit cu cunoștința și cu mintea de animale, iar cu mînia și cu pofta l-a despărțit de îngeri și i-a dat voie să facă orice voiește; și de care se apropie, cu aceea se unește. Astfel se împărtășește cu îngerii, slujind lui Dumnezeu, precum îl învață înțelegerea lui cea minunată, sau se face părtaș cu dobitoacele cele fără de minte, slujind fără înfrînare pofteilor trupești. De vreme ce Dumnezeu a făcut pe om de sine stăpînitor, de aceea voiește ca noi să ne mîntuim prin voia noastră, iar nu cu silă; deci, zice: *Cel ce voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze Mie.*

Așadar, creștinii care cred în Dumnezeu, călătoresc spre El cu înțelegere; unii prin cale mai lesnicioasă, adică prin legea firii, viețuind cu înțelepciune în cinstită însoțire; iar alții, sîrguindu-se a fi mai fierbinți către El și mai desăvîrșiți robi al Lui, se ating de firea cea mai înaltă a viețuirii, asemenea cu a îngerilor, și petrec cale strîmță. Pentru aceea unii dintre creștini se deosebesc cu viața. Credița și legea voastră nu are nici un fel de greutate; nu este ca o mare, ci ca un pîrîu mic, pe care fiecare, și mare și mic, poate să-l pășească fără de osteneală mare. În legea și credința voastră nu este un lucru dumnezeiesc, adică însuflat de Dumnezeu, ci numai obiceiuri omenești și socoteală trupească, pe care puteți cu înlesnire să le faceți. Mahomed, dătătorul vostru de lege, nu a pus vreo poruncă grea de purtat, neoprindu-vă de la mînie și poftele cele fără de rînduială, ci mai ales v-a dat voie la toate. De aceea, toți cu un gînd vă țineți de legea lui, ca una ce este dată după poftele voastre.

Dar Mîntuitorul nostru Hristos n-a făcut așa, pentru că, singur fiind precurat și izvor a toată curăția, voiește ca și robii Lui să viețuiască curat, ferindu-se de toate poftele, și să se apropie cu curățenie de Cel curat, căci *în împărăția Lui nu va intra nici un lucru necurat.* Înțelepții saracinilor au mai zis: "Cum voi, creștinii, Îl despărțiți pe Dumnezeu în trei și ziceți că este unul, adică: Tată, Fiu și Duh; și dacă Dumnezeu poate să aibă Fiu, apoi dați-i Lui femeie, ca să se rodească din El mai mulți dumnezei".

Răspuns-a filosoful creștinesc: "Nu batjocoriți Treimea cea dumnezeiască, pe Care ne-am învățat a o mărturisi de la Sfinții Prooroci cei de demult și de care nici voi nu vă lepădați, fiindcă țineți împreună cu ei tăierea împrejur. Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, sînt trei ipostasuri, iar ființa este una; după cum soarele cel văzut pe cer, este zidit de Dumnezeu în chipul Sfintei Treimi, deoarece trei lucruri sînt în el: rotunjimea, raza și căldura; tot astfel sînt și în Sfînta Treime: Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh. Rotunjimea soarelui este închipuirea lui Dumnezeu Tatăl, căci precum rotunjimea nu are sfîrșit, nici început, tot așa și Dumnezeu este fără de început și fără de sfîrșit; și, precum din rotunjimea soarelui ies razele și căldura, tot asemenea din Dumnezeu-Tatăl se naște Fiul și iese Sfîntul Duh. Raza care iese din soare și luminează toată partea cea de sub cer, este închipuirea lui Dumnezeu-Fiul, Cel născut din Tatăl și arătat în lumina de sub cer. Căldura soarelui, care iese din aceeași rotunjime împreună cu raza, este întru asemănarea lui Dumnezeu-Duhul Sfînt, Care din Același Tată împreună cu Fiul, are ieșirea mai înainte de veci; deși se trimite vremelnice la oameni, precum s-a trimis Sfinților Apostoli în chipul limbilor de foc. Deci, soarele, care se alcătuiește din trei lucruri: din rotunjime, din rază și din căldură, nu se desparte în trei sori, deși fiecare lucru își are deosebirea sa, pentru că alta este rotunjimea soarelui, alta este raza lui și alta căldura, însă nu se zic trei sori, ci un soare. Tot așa și Sfînta Treime, deși are trei fețe: a Tatălui, a Fiului și a Sfîntului Duh, dumnezeirea nu se desparte în trei dumnezei, ci unul este Dumnezeu.

Căci și strămoșul Avraam - a cărui tăiere împrejur o păziți - cînd i s-a arătat Dumnezeu la stejarul Mamvri, de vă aduceți aminte de Scriptura care povestește aceasta, I s-a arătat în trei fețe. Și, privind Avraam cu ochii, a văzut trei bărbați stînd lîngă el, și s-a închinat pînă la pămînt și a zis: *Doamne, de am aflat dar înaintea Ta, să nu treci pe robul Tău.* Iată, socotiți, el vedea trei bărbați și vorbea Unuia singur, zicînd: *Doamne, de am aflat dar înaintea feței Tale...*, pentru că a cunoscut acel sfînt strămoș, că Dumnezeu este în trei fețe.

Deci, înțelepții saracinilor tăceau neștiind ce să răspundă împotriva acestora. Apoi au zis: "Cum ziceți voi, creștinii, că Dumnezeu S-a născut din femeie? Oare poate Dumnezeu să Se nască din pîntece femeiesc?" Răspuns-a filosoful: "Nu din o femeie proastă, ci dintr-o fecioară nemăritată și precurată S-a născut

Dumnezeu-Fiul, prin lucrarea Sfântului Duh, Care, în preacuratul și preasfântul pînțece fecioresc, a țesut trupul lui Hristos-Dumnezeu și mai presus de fire a înființat întruparea și nașterea Cuvîntului Tatălui. Căci, Fecioara, care L-a zămislit pe El din Duhul Sfînt, precum mai înainte de naștere a fost fecioară, tot astfel și în naștere și după naștere a rămas fecioară curată. Deci, așa a voit Dumnezeu și la voia Lui se supune toată firea cea zidită; pentru că unde voiește Dumnezeu, acolo se biruiește rînduiala firii. Iar cum că S-a născut Hristos din Curata Fecioară, prin Duhul Sfînt, mărturisește și proorocul Mahomed, scriind astfel: "S-a trimis Duhul Sfînt la Fecioara cea curată ca, împreună sălășluindu-se cu El, să nască Fiu".

Saracinii au zis: "Nu ne împotrivism noi la aceasta, cum că Hristos S-a născut din fecioară curată; dar nu-L socotim pe El că este Dumnezeu". Răspuns-a fericitul: "Dacă Hristos ar fi fost un om de rînd, iar nu Dumnezeu, apoi ce trebuință era ca Duhul Sfînt să lucreze zămislirea unui om simplu în pînțelele curat al Fecioarei? Pentru că omul cel prost se naște din femeie măritată, iar nu din Fecioară neispită de nuntă; deci, se zămislește după fire din bărbat, iar nu din venirea și lucrarea cea deosebită a Sfântului Duh".

Saracinii au zis: "Dacă Hristos este Dumnezeul vostru, apoi pentru ce nu faceți precum vă poruncește Acela? Căci vă porun-cește să vă rugați pentru vrăjmași, să faceți bine celor ce vă urăsc și vă prigonesc pe voi, să întoarceți fața celor ce vă bat... Dar voi nu faceți așa, ci faceți cele potrivnice, pentru că asupra celor ce vă fac vouă unele ca acestea, vă ascuțiți armele și îi ucideți în război".

Fericitul Constantin a zis: "Dacă în vreo lege vor fi scrise două porunci și se vor da oamenilor să le împlinescă, care va fi omul cel mai adevărat păzitor de lege? Cel ce a săvîrșit numai o poruncă? Sau cel ce le îndeplinește pe amîndouă?" Răspuns-au saracinii: "Este mai bun acela care îndeplinește amîndouă poruncile". Zis-a filosoful: "Hristos-Dumnezeul nostru, Cel ce ne-a poruncit să ne rugăm și să facem bine celor ce ne fac strîmbătate, Acela a zis și aceasta: "Nimeni nu poate să arate în viață o mai mare dragoste, decît acela ce-și pune sufletul pentru prieteni. Deci, noi răbdăm toate primejdiile cele ce ni se fac nouă; iar în cele de obște ne apărăm unul pe altul, punîndu-ne sufletele noastre, ca nu cumva voi, supunînd pe frații noștri, să-i robiți împreună cu trupu-rile și sufletele lor, silindu-i la fapte rele și potrivnice lui Dumnezeu".

Saracinii iarăși au zis: "Hristos al vostru a dat dajdie pentru Sine și pentru alții; iar voi, pentru ce nu faceți acest lucru și nu voiți să dați dajdie? Dacă vă apărați unul pe altul, apoi să dați dajdie pentru frații voștri limbii noastre ismailitenești cea atît de mare și tare". Grăit-a filosoful: "Dacă cineva umblă în urma învățătorului său și voiește a umbla; iar altcineva, întîmpinîndu-l, îl întoarce, nelăsîndu-l să meargă după învățător, ci îi poruncește să meargă aiurea, oare acela este prietenul sau vrăjmașul lui?" Ei au răspuns: "Este vrăjmaș". Zis-a filosoful: "Hristos, cînd a dat dajdie, care împărăție era într-aceia vreme, ismailitenească sau romană?" Iar ei au zis: "Romană". Filosoful: "Deci noi, urmînd învățătorului nostru Iisus Hristos, dăm dajdie împăratului Celui ce șade în Roma cea nouă și stăpînește și pe cea veche, iar căuțînd de la noi dajdie, ne abateți de la urmarea lui Hristos și vă faceți vouă vrăjmași".

Niște întrebări și răspunsuri ca acestea i s-au pus lui Constantin mai multe zile; dar în întrebările cele cu înțelepții saracinilor, a rămas nebiruit filosoful creștin, ajutîndu-i dumnezeiescul dar. Iar saracinii au rămas rușinați de dînsul în toate cuvintele împotrivă și în socoteala lor. După aceea, neputînd să biruiască în cuvinte pe cel nebiruit, i-au dat în taină să bea otravă de moarte. Însă Domnul a zis: *Dacă veți bea ceva de moarte, nu vă va vătăma...* Acela a păzit pe robul Său întreg și nevătămat și l-a întors sănătos, eliberîndu-l cu cinste și cu daruri boierul saracinilor.

După ce s-a întors fericitul Constantin la Constantinopol, a luat laudă de la împărat și de la sfințitul patriarh pentru osteneala sa cea plăcută lui Dumnezeu. Deci, s-a așezat la un loc liniștit și lua aminte de mîntuirea sa, avînd hrană din purtarea de grijă a lui Dumnezeu spre Care nădăjduia. Iar cele ce Dumnezeu îi trimitea prin oamenii cei iubitori de Hristos, din acele mîncări el nu lăsa nimic pe a doua zi, ci, după obișnuita gustare a hranei, le împărțea pe toate săracilor; pentru că nădăjduia spre Dumnezeu, Cel ce Se îngrijește de toți în toate zilele și Care deschide cu bunăvoință mîna Sa și satură pe tot cel viu.

Sosind vremea unui praznic oarecare, slujitorul lui se mîhnea că nu avea nimic la acea cinstită zi. Atunci fericitul Constantin a zis către dînsul: "Cel ce a hrănit mai mulți ani în pustie oarecînd pe israeliteni, oare Acela nu poate să ne hrănească și pe noi în această zi? Ci, ducîndu-te, cheamă fără de îndoială la noi la masă măcar cinci săraci, și să așteptăm mila lui Dumnezeu, că nu ne va lăsa pe noi". Sosind ceasul prînzului, a adus la dînsul un om oarecare zece galbeni și o sarcină cu tot felul de mîncări. Iar el, primind acelea, a dat laudă lui Dumnezeu, purtătorul său de grijă. După aceea s-a dus în Olimp, la Metodie, fratele său cel mare, și a început a viețui în pustnicie împreună cu dînsul în nevoințele monahicești, petrecînd în rugăciuni și îndeletnicindu-se totdeauna cu citirea cărților.

În vremea aceea au venit la împăratul Mihail soli de la cozari, zicînd: "Noi de la început știm pe un Dumnezeu, Care este peste toate și Aceluia ne rugăm, închinîndu-ne la răsărit; însă ținem oarecare obiceiuri de rușine, fiindcă evreei ne îndeamnă să luăm credința lor și mulți din noi au trecut la credința evreiască". Asemenea și saracinii ne pleacă la credința lor, zicînd: "Credința noastră este mai bună decît a tuturor neamurilor". Pentru aceea, de la voi căutăm sfatul cel de folos nouă, cu care ținem vechiul prietșug cu dragoste și cerem să trimiteți la noi vreun bărbat cărturar, care să poată a se întreba cu evreei și cu saracinii și, de-i va birui, apoi vom primi credința voastră.

Atunci împăratul Mihail cu preasfințitul patriarh Ignatie, următorul Sfîntului Metodie, făcînd cercare pentru filosoful Constantin, l-a chemat de la muntele Olimpului și dorea să se ducă la cozari spre propovăduirea lui Hristos. Iar el, care dorea chiar a și muri pentru Hristos, a voit cu osîrdie calea aceea și a rugat pe fratele său, pe fericitul Metodie, ca pe cel ce știa parte din limba slavonească, să meargă împreună cu dînsul la ascultarea apostolească, ca să lumineze pe cei necredincioși cu lumina sfintei credințe. Deci, Metodie nu s-a lepădat a merge cu dînsul pentru Hristos și s-au apucat amîndoi de călătorie, ca unul prin binecuvîntatele cuvinte, iar celălalt cu rugăciunea cea primită de la Dumnezeu să poată mîntui sufletele cele pierdute, ajutîndu-le lor dumnezeiescul dar. Ajungînd la cetatea Hersonului, care se mărginește cu cozarii, a zăbovit acolo multă vreme, pînă ce a învățat bine limba slavonească. Tot acolo s-au deprins și cu limba evreiască, aducînd la Sfînta Credință și la Botez pe un samarinean cu fiul lui.

Auzind de moaștele Sfîntului sfințit Mucenic Clement, papă al Romei, cum că zac în mare, a îndemnat pe episcopul Hersonului spre căutarea acelor cinstite moaște, pentru care se povestește astfel: cînd Sfîntul Clement a fost surghiunit de la Roma la Herson, mult popor s-a întors la Hristos. Avhidian, ighemonul, din porunca cezarului Traian, l-a înecat în mare, legîndu-i de grumaz o ancoră de fier, ca să nu poată afla creștinii trupul lui; iar credincioșii stăteau pe mal, tînguindu-se și privind la înecarea sfîntului. După aceasta, doi ucenici ai lui mai credincioși, Corneliu și Fib, au grăit către creștini: "Să ne rugăm cu un suflet ca Domnul să ne arate cinstitul trup al mucenicului".

Rugîndu-se către Dumnezeu poporul creștinesc, s-a depărtat marea în sînurile sale ca la trei stadii, iar poporul a aflat o cămară de marmură în chip de biserică făcută de Dumnezeu, și acolo zăcea trupul sfîntului, iar ancora cu care îl înecase zăcea aproape de dînsul. Deci, voind credincioșii să ia de acolo acel cinstit trup, s-a făcut descoperire ucenicilor lui, cei pomeniți mai înainte, ca să lase să stea acolo trupul sfîntului, deoarece în tot anul la pomenirea lui se va depărta tot așa marea pînă la șapte zile, dînd cale celor ce vor voi să meargă la închinăciune. Și s-a făcut așa vreme de șapte sute de ani, de la împărăția lui Traian pînă la împărăția lui Nichifor, împăratul grecesc. Apoi, pentru păcatele omenești, marea a încetat de a se trage în lături în vremea împărăției lui Nichifor. Și din această pricină era mîhnire între creștini.

Trecînd după aceea mai mult de cincizeci de ani, fericiii frați Constantin și cu Metodie s-au dus la Herson și se sîrguiau pentru aflarea cinstitelor moaște ale Sfîntului Clement, îndemnînd spre aceasta și pe fericitul Gheorghe, episcopul Hersonului. Acesta s-a dus întîi la Constantinopol, la împărat și la patriarh, înștiințîndu-i de aceasta și, primind sfat de la dînșii, a luat de acolo tot clerul bisericii Sfînta Sofia. Apoi, ducîndu-se la Herson, a mers la marginea mării cu acești fericți învățători, Metodie și Constantin, și cu tot poporul, cu psalmi și cu cîntări, voind să-și cîștige dorința. Dar nu s-a desfăcut apa. Iar după apusul

soarelui, a intrat într-o corabie și la miezul nopții a strălucit o lumină din mare și s-a arătat deasupra apei mai întâi capul, iar după aceea toate moaștele Sfântului Clement; și, luându-le, le-au pus în corabie și, ducându-le în cetate cu cinste, le-au pus în biserica Sfinților Apostoli, din care fericții Constantin și Metodie, luând o pârțică oarecare, au purtat-o la dînșii totdeauna, pînă ce au dus-o la Roma.

După aceasta s-a dus la cozari, unde a fost primit cu cinste de boierul Cagan Cozarnicul, căci avea către Cagan scrisoare de la împăratul grecilor. Acolo fericitul Constantin a avut prilej să vorbească mult cu iudeii și cu saracinii; căci dînsul avea mai multă învățătură decît Metodie, care nu-și petrecuse anii tinereților în învățătură, ci s-a îndeletnicit cu puterea de voievod pe care o avea și cu lucrurile poporului, mai mult decît cu citirea cărților. Iar Constantin s-a ocupat din tinerețe cu învățătura și cu încercarea înțelepciunii, fiind foarte iscusit în dumnezeiasca Scriptură, puternic în cuvinte și gata să dea răspuns la orice întrebare.

Deci, Constantin pentru toate se întreba cu necredincioșii, iar Metodie ajuta lui Constantin cu rugăciunea sa cea plăcută lui Dumnezeu. Unul din cozari a zis către dînsul: "Voi, grecii, aveți obiceiul rău, pentru că puneți la voi pe un împărat în locul altuia dintr-alt neam, iar nu din neam împărătesc, precum acum ați pus împărat, după Nichifor, pe Mihail Curopalatul, care a fost unul din boieri. Apoi, lepădîndu-l pe acela, ați pus pe Leon Armeanul, care a fost din neam prost. Și, ucigîndu-l și pe acela, ați pus pe Mihail Travlul, care era de neam din Amoreea. Pe cînd la noi nu este așa, deoarece avem singuri cogani din ai noștri, (sau împărați) adică din casa și din neamul coganilor, și nu împărătește cineva într-alt chip, de nu va fi din seminția împărătească. Iar fericitul Constantin a răspuns la aceasta cu cuvinte scurte: "Rău a făcut oare Dumnezeu cînd a lepădat pe neplăcutul Lui împărat, Saul, iar pe David, bărbatul cel după inima Sa, l-a adus de la turmele dobitoacelor?" Auzind acestea cozarul, a tăcut.

După aceea a zis iarăși cozarul: "Voi țineți cărțile în mîini, spuneți pilde dintr-însele; iar noi nu facem așa, ci grăim din gusturile noastre toată înțelepciunea, nemîndrindu-ne în scripturi precum vă mîndriți voi, că avem înăuntru înțelepciunea, ca și cum ar fi înghițită în noi". Grăit-a Constantin: "De ai întîmpina vreun om gol, care ar zice: Am multe haine, aur și averi! Oare l-ai crede, văzîndu-l gol și neavînd nimic în mîini?" Cozarul răspunse: "Ba nu, că dacă ar fi avut ceva n-ar fi umblat gol". Grăit-a Constantin: "Dacă tu ai înghițit toată înțelepciunea, precum te lauzi, atunci spune-mi cîte neamuri au trecut de la Adam și de la Moise și care neam și în care parte a pămîntului și-au avut stăpînirea lor". Și cozarul, neputînd să răspundă la această întrebare, a tăcut.

Iar Constantin a spus mai departe: "Deci, prietene, nici eu nu te cred că ai fi înghițit toată înțelepciunea și ai fi înțelept fără de cărți!" Și cînd era la masă, coganul, luînd un pahar, a zis: "Să bem în numele unui Dumnezeu, Care a făcut toată făptura". Iar Constantin, filosoful cel creștin, luînd un pahar a zis: "Voi bea în numele Unui Dumnezeu și al Cuvîntului Lui, prin Care cerul s-a întărit și al Duhului cel de viață făcător, prin care se ține împreună toată puterea făpturii celei zidite". Zis-a Cagan: "De asemenea, ținem la Dumnezeul Cel ce a zidit toată făptura; decît numai întru aceasta ne deosebim, că voi slăviți Treimea, iar noi slăvim pe unul Dumnezeu, precum învață și cărțile evreiești". Grăit-a filosoful: "Dacă vă învățați din cărțile evreiești a cunoaște pe Unul Dumnezeu, apoi din aceleași cărți o să cunoașteți și pe Sfînta Treime, deoarece cărțile evreiești propovăduiesc în proorocii, pe Cuvîntul și pe Duhul, precum zice proorocul și împăratul David: *Cu Cuvîntul Domnului cerurile s-au întărit și cu Duhul gurii Lui toată puterea lor.*

Iată, aici se văd arătate trei într-o Unime: Domnul, Cuvîntul Lui și Duhul. Domnul este Dumnezeu-Tatăl, Cuvîntul este Dumnezeu-Fiul, iar Duhul gurii Domnului este Dumnezeu-Duhul Sfînt; însă, precum nu sînt trei Domni, ci Unul Domnul împreună cu Cuvîntul și cu Duhul Său, tot așa nu sînt trei Dumnezei într-o dumnezeire, ci Unul este Dumnezeu cinstit; deci, socotește de aici, dacă cineva, făcîndu-ți ție cinste, nu ți-ar cinsti cuvîntul tău și duhul gurii tale, ci le-ar avea pe acelea în trecere cu vederea fără de cinste, iar altul pe toate aceste trei, adică pe tine, pe cuvîntul tău și pe duhul gurii tale, le-ar avea într-o

cinste, apoi care dintre amîndouă ar fi adevărat cinstitor al feței tale cele împărătești?" Iar el a răspuns: "Cel ce are toate aceste trei întocmai întru cinste".

Filosoful a răspuns: "Deci, și noi sîntem cinstitori de Dumnezeu, mai adevărați și mai buni decît voi, cei ce cinstesc pe Sfînta Treime, întocmai ca pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh. La aceasta ne-am învățat din cărțile proorocești, căci și Sfîntul Prooroc Isaia aduce înlăuntru pe Dumnezeul-Fiul, zicînd: "Ascultă-mă pe mine, Iacove și Israele, pe care eu te chem; eu sînt cel întîi și eu sînt în veci. Și acum Domnul m-a trimis pe mine și Duhul Lui". Acest cuvînt al Sfintei Scripturi, l-au arătat luminat părinții noștri cei de demult. Căci cine este Cel trimis, dacă nu Fiul? Și de cine este trimis, dacă nu de Tatăl și de Sfîntul Duh al Tatălui?"

Printre cei ce stăteau înaintea lui Cagan, erau o mulțime de iudei; aceia au zis către fericitul Constantin: "Filosof al creștinilor, spune nouă, cum poate parte femeiască să încapă în pîntece pe Dumnezeu, spre Care nu este cu putință a căuta, nicidecum să-L nască?" Filosoful, arătînd cu degetul spre Cagan și spre sfetnicul lui dintîi, a grăit: "Dacă cineva ar fi zis, că acest întîi sfetnic nu poate să primească în casa sa pe Cagan și să-l ospăteze, iar cel mai de pe urmă rob al lui poate să-l primească și să-l ospăteze, cum să-l numesc pe acela ce a grăit așa, nebun sau cuminte?" Iar iudeii au zis: "Foarte nebun este unul ca acela".

Filosoful i-a întrebat iarăși pe ei: "Ce este mai cinstit sub cer dintre toate făpturile cele văzute?" Zis-au iudeii: "Omul este cel mai cinstit decît toată zidirea văzută, de vreme ce are suflet înțelegător și este zidit după chipul lui Dumnezeu". Atunci filosoful a zis: "Neînțelegători sînt aceia care grăiesc că este lucru cu neputință ca în pîntecele firii omenești să încapă Dumnezeu, pe care în rugul lui Moise Îl știu încăput. Dar rugul, fiind făptură neînsuflețită și nesimțitoare, oare este mai cinstită decît făptura cea simțitoare și înțelegătoare, care este cinstită cu sufletul după asemănarea lui Dumnezeu? În vifor, în nor, în fum și în foc încăpea Dumnezeu, cînd se arăta lui Iov, lui Moise și lui Ilie. Lucrul acesta este de mirare, că în făptura cea mai cinstită și însuflețită a încăput Hristos, vrînd să se arate pe pămînt, cu oamenii să petreacă și să-i tămăduiască de rănilor morții, care s-au pricinuit neamului omenesc prin păcatul lui Adam. Căci pentru o zidire mai cinstită ca aceasta a neamului omenesc, care căzuse în stricăciunea păcatului și a morții, de la cine putea să se dea tămăduire și înnoire, dacă nu de la Însuși Făcătorul? Răspunde-mi, au nu a zis David mai înainte: Trimis-a Cuvîntul Său și i-a vindecat pe ei? Căci Cuvîntul Tatălui, adică Fiul, venind, a vindecat firea omenească. Și cum acest Cuvînt al Tatălui ar fi putut să vindece pe om, dacă nu s-ar fi lipit ca un plasture de om, prin unirea cu întruparea Lui? Oare vreun doctor, vrînd să tămăduiască vreun om rănit, nu lipește plasturele de omul cel bolnav și nu de lemn sau de piatră?"

Deci și Dumnezeu a lipit pe Cuvîntul Său Cel Unul Născut, nu de lemn - deși în rugul cel dintre copaci a fost văzut nears -, nici de piatră -, deși în munții cei de piatră ai Sinaiului și în Horeb a fost văzut de Moise și Ilie -, dar l-a lipit ca pe un plasture tămăduitor, de omul cel cuprins de durerea păcatului celui de moarte și l-a împreunat tare, binevoind a Se sălășlui prin lucrarea Duhului Său cel Sfînt în pîntecele cel curat și fecioresc, iar a se întrupa și a se naște dintr-o femeie oarecare. După cum a zis mai înainte Isaia: *"Iată, fecioara va zămisli în pîntece și va naște Fiu și vor chema numele Lui, Emanuel, care se tâlcuieste cu noi este Dumnezeu.* Proorocul acesta povestește că Dumnezeu-Fiul S-a născut pe pămînt din Fecioară curată și nemăritată.

Cum că era de trebuință ca Dumnezeu să Se sălășluiască în ea, pentru mîntuirea noastră, aduceți-vă aminte că Ahila, rabinul vostru, zice că este scris în cărțile voastre, că Moise, întinzîndu-și mîinile în muntele cel pietros și în glasul trîmbiței, a zis în rugăciunea sa către Dumnezeu: "Nu te mai arăta nouă, Doamne, ci sălășluieste-Te în pîntecele noastre, ridicînd păcatele noastre". Deci, dacă Moise ruga pe Dumnezeu, ca să se sălășluiască în pîntecele noastre, apoi pentru ce vă împotriviți voi nouă, celor ce mărturisim aceasta? Căci Dumnezeu S-a sălășluit în pîntece femeiesc și s-a născut nu din femeie simplă, ci dintr-o Fecioară curată, fără de prihană și neispîtită de nuntă. El se sălășluieste în pîntecele noastre, cînd noi, creștinii, ne împărtășim cu Hristos, întru jertfa cea de Taină. Deci, acum s-a împlinit acea

rugăciune de demult a lui Moise, care este scrisă în cărțile voastre; și, după mărturia rabinului vostru, Ahila, s-a sălășluit în pîntecele noastre, ridicînd păcatele noastre".

Sfirșindu-se prînzul, toți s-au risipit hotărîndu-le ziua în care iarăși avea să vorbească despre toate acestea. Sosind ziua aceea, s-au adunat, iar Cagan a șezut la locul său și a poruncit lui Constantin și lui Metodie, dascălii cei creștini, să șadă; și au zis către dînșii iudeii: "Spuneți-ne nouă, care lege a dat-o Dumnezeu mai întîi: legea lui Moise, sau legea pe care o țineți voi, creștinii?"

Iar fericitul Constantin filosoful, a zis împotriva răspunsului lor: "Oare pentru aceea ați întreat despre lege, care este mai întîi, ca să puteți zice, că cea dintîi este mai bună?" Iudeii au răspuns: "Cu adevărat pentru aceea, căci în tot chipul se cade, ca să ne supunem legii celei dintîi, de vreme ce legea dintîi va să fie mai mare și mai bună". Zis-a filosoful: "Dacă voiți să țineți legea cea dintîi, apoi abăteți-vă de la deșarta tăiere împrejur". Zis-au iudeii: "Pentru ce grăiești așa?" Zis-a filosoful: "Spuneți cu adevărat, în tăierea împrejur este dată legea cea dintîi sau nu?" Răspuns-au iudeii: "Ni se pare că în tăierea împrejur". Filosoful a zis: "Au nu lui Noe i-a dat Dumnezeu mai întîi legea de tăiere împrejur, după porunca care s-a făcut în rai lui Adam și după căderea aceluia? Pentru că a pus așezămînt lui Noe, ca să nu se verse sîngele omenesc; iar cel ce varsă sîngele fratelui său, să primească pedeapsă, ca sîngele lui să se verse în locul sîngelui vărsat de mîinile aceluia. Asemenea a dat așezămînt și de mîncarea verdețurilor pentru fiare, pentru dobitoace, pentru păsări și pentru pește. Și a zis către Noe: Iată, Eu pun așezămîntul Meu vouă și seminției voastre după voi". Zis-au iudeii: "Așezămîntul nu este lege, pentru că Dumnezeu n-a zis lui Noe, legea Mea, ci vă pun vouă așezămîntul Meu; iar noi ne ținem de lege". Zis-a filosoful: "Dar tăierea împrejur cum o țineți, oare ca pe o lege sau alt fel?"

Aceia au zis: "O ținem ca pe o lege". Zis-a filosoful: "Dar Dumnezeu n-a numit lege tăierea împrejur, ci numai așezămînt, pentru că a grăit către Avraam: "Așezămîntul Meu să-l păzești tu și seminția ta după tine în neamuri, ca să se taie împrejur toată partea bărbătească, și va fi semn de așezămînt între Mine și voi". Și iarăși: "Va fi așezămîntul Meu pe trupurile voastre, într-un așeză-mînt veșnic".

Iată, vedeți că niciodată n-a numit lege tăierea împrejur, ci numai așezămînt. Deci, veți lepăda tăierea împrejur, ca pe ceea ce nu este lege. Dacă așezămîntul tăierii împrejur îl aveți ca pe o lege, apoi și așezămîntul dat lui Noe sînteți datori să-l aveți ca pe o lege și să-l numiți cea dintîi lege, pe care Dumnezeu a dat-o neamului cel izgonit din rai și celui păzit de potopul apelor". Zis-au iudeii: "Ba nu, ci legea cea dată lui Moise este lege și de aceea noi ne ținem".

Grăit-a filosoful: "Deci, așezămîntul dat lui Noe nu este lege, ci numai așezămînt; de vreme ce nu l-a numit Dumnezeu lege, ci așezămînt. Apoi și legea cea dată prin Moise nu este lege, deoarece Același Dumnezeu, în capitolul unsprezece al Proorocului Ieremia, nu o numește lege, ci numai așezămînt, pentru că așa scrie acolo: *Ascultați cuvintele acestui așezămînt, pe care Domnul Dumnezeu le grăiește lui Israel: Blestemat este bărbatul, cel ce nu ascultă cuvintele acestui așezămînt, pe care l-am poruncit părinților voștri, în ziua în care i-am scos din pămîntul Egiptului. Dacă acel așezămînt vă este lege, atunci și așezămîntul dat lui Noe este cu adevărat lege; iar legea cea dintîi care este dată mai înainte de tăierea împrejur, de care voiți și acum a vă ține, ca de cea dintîi, neascultînd de celelalte legi, care s-au pus după ea, a lui Avraam și a lui Moise; de vreme ce singuri ați zis mai întîi, că legea cea dintîi este mai bună, și aceea se cuvine a vă supune".*

Iudeii, abătîndu-se de la aceasta la alta, au zis: "Cîți s-au ținut de legea lui Moise, toți au plăcut lui Dumnezeu; și noi, ținîndu-ne de ea, nădăjduim ca să fim asemenea plăcuți lui Dumnezeu. Iar voi, aflîndu-vă singuri altă lege vouă, vă țineți de a voastră; iar legea cea bună a lui Dumnezeu o călcați".

Răspuns-a filosoful: "Bine, așa facem. Că și Avraam, de n-ar fi primit tăierea împrejur, ci s-ar fi ținut numai de așezămîntul lui Noe, apoi nu s-ar fi numit prieten al lui Dumnezeu. Asemenea și Moise, după Avraam, a scris altă lege, neîndestulîndu-se cu legile de mai înainte, a lui Noe și a lui Avraam; deci, și noi

facem după chip aceasta. Însă, precum aceia, unul după altul, nu leapădă legile de mai înainte, pentru că nici Avraam n-a lepădat pe a lui Noe, nici Moise n-a defăimat pe amîndouă; ci, împlinind neajunsurile, prin voia cea desăvîrșită a Domnului, prin scrieri de legi mai pe larg, astfel ca porunca Domnului să fie întreită; tot așa nici noi nu lepădăm nimic din așezămîntul cel vechi, care s-a scris pe lespezi prin Moise; ci ținem toate acelea, adică a ști pe Unul Dumnezeu, Ziditorul a toată făptura; a nu ucide, a nu fura și celelalte. Lepă-dăm pe acelea care nu sînt scrise pe lespezile lui Moise și care sînt cu totul de lepădat, precum tăierea împrejur, aducerea jertfelor celor necuvîntătoare și altele de felul acesta, care au fost umbre ale legii celei noi și care era să fie după acestea. După ce a venit, am lepădat pe cele vechi; căci ce trebuință era să păzim umbra, avînd lucrul singur în mîini".

Zis-au iudeii: "Dacă acele rînduiele și așezăminte, precum grăiești tu în legea noastră cea veche, afară de tablele lui Moise, ar fi fost umbră și închipuire a legii voastre celei noi, apoi ar fi știut scriitorii cei vechi de lege, despre legea voastră cea nouă, care era să fie după aceea, că înseamnă umbra și chipul, fața Aceluia, pe Care L-ar fi așteptat să-L vadă cu ochii, de vreme ce nu așteaptă legea voastră. Deci, rînduiele și așezămintele legii noastre cele vechi, afară de tablele lui Moise, nu sînt închipuiri și umbre, ci singur adevăr, pe care și vouă asemenea vi se cade a le păzi, precum noi păzim pe cele scrise în tablele lui Moise ca pe un adevăr".

Grăit-a filosoful împotriva acestora: Dacă scriitorii de lege cei de demult, în așezămîntul cel vechi, n-ar fi știut de aceea, cum că după dînșii era să se așeze Legea cea nouă și nu ar fi așteptat-o pe ea, apoi aș fi zis vouă așa: Cînd întru început, precum am zis mai înainte, Dumnezeu a dat așezămîntul Său lui Noe, oare i-a spus lui că are să dea și altă lege lui Avraam, plăcutul Său, cel ce era să fie după dînsul? Cu adevărat nu i-a spus, ci a întărit așezămîntul Său cel dintîi, ca să-i fie lui veșnic în neamuri. Asemenea și lui Avraam, dîndu-i așezămîntul, oare i-a spus lui că mai pe urmă îi va da altă lege și lui Moise întru a sa vreme? Însă pentru așezămîntul cel nou, cu adevărat a făcut știre prin sfinții Săi prooroci. Ascultați pe Ieremia ce zice: "Iată, vor veni zile, zice Domnul, și voi pune așezămînt nou casei lui Israel și casei lui Iuda, nu după așezămîntul pe care l-am așezat părinților lor, în ziua în care, luîndu-i pe dînșii de mîină, i-am scos din pămîntul Egiptului, că aceia n-au petrecut întru așezămîntul Meu, și pentru aceea i-am defăimat pe dînșii".

Iată, vedeți proorocie dovedită, pentru așezămîntul nostru cel nou? Isaia a zis mai înainte pentru dînsul și pentru fața Domnului, grăind: "Nu vă aduceți aminte de cele dintîi și să nu gîndiți de cele vechi. Iată, eu voi face lucruri noi, care acum strălucesc și le veți ști pe ele". Așa au știut legiuitorii cei vechi de demult, despre legea noastră a darului celui nou, și o aștepta pe aceea, proorocind astfel: "Deci, rînduiele și așezămintele legii voastre celei vechi, au fost umbră și închipuire a Legii noastre celei așteptate, iar nu singur adevărul, și se cade vouă acum a le lepăda pe ele ca pe niște netrebnice".

Deci, iudeii, neștiind ce să răspundă împotriva acestora, au zis: "Încă n-a venit vremea arătării lui Mesia în lume". Grăit-a filosoful: "Ce așteptați voi încă mai mult? Iată, stăpînirea împărăției și a domniei voastre a încetat acum, deoarece, după proorocia strămoșului nostru Iacov, trebuia să fie numai pînă la venirea lui Mesia. Ierusalimul s-a risipit, jertfele voastre s-au lepădat și slava Domnului s-a mutat de la voi la alte neamuri, precum de aceasta lămurit a proorocit proorocul Maleahi, grăind: *Nu este voia Mea între voi, zice Atotțiitorul, și jertfe nu voi primi din mîinile voastre. Fiindcă de la răsăritul soarelui și pînă la apus, numele Meu s-a preamărit între neamuri și în tot locul se aduce tămîie și jertfă curată numelui Meu; căci mare este numele Meu între neamuri.*

Zis-au iudeii: "Acestea grăindu-le tu, voiești, precum vedem, ca și pe neamuri să le numești binecuvîntate, precum și noi, care sîntem sămînța lui Avraam, sîntem binecuvîntați". Răspuns-a Constantin: "Întru sămînța lui Avraam, noi, neamurile, ne binecuvîntăm ca și întru Mesia, Cel ce a ieșit din rădăcina lui Avraam, a lui Isaac, a lui Iacov, a lui Iesei și a lui David; pentru că a zis Dumnezeu către Avraam: *Se vor binecuvînta întru tine, toate semințiile pămîntului;* și către Isaac: *Se vor binecuvînta întru seminția ta toate neamurile pămîntului.* Asemenea a zis către Iacov și David: *Se vor binecuvînta în el*

toate semințiile pământului și toate neamurile Îl vor ferici pe El. Că precum pentru seminția lui Avraam, așa și pentru neamuri avea să vină Mesia. Pentru că Iacov a grăit oarecînd binecuvîntînd pe Iuda: Nu va lipsi Domn din Iuda și povățuitor din coapsele lui, pînă ce vor veni cele păstrate lui. Și iarăși Proorocul Zaharia, vestind fiicei Sionului - adică Ierusalimului - venirea Împăratului cel blînd, șezînd pe asin, mînzul asinei, zice: Va pierde căruțele din Efreim și caii din Ierusalim; va pierde arcurile de război și va zice pace neamurilor.

Iată, vedeți, că nu numai pentru voi, iudeii, ci și pentru neamuri a venit Mesia? Și mi se pare că a venit mai mult pentru neamuri, decît pentru voi. Căci voi nu L-ați primit, iar neamurile L-au primit. Voi L-ați ucis, iar neamurile au crezut într-Însul. Voi v-ați lepădat de El, iar neamurile L-au iubit. Drept aceea și El v-a lepădat pe voi; iar neamurile le-a ales și Se preamărește într-însele. Iar cum că, cu adevărat a venit așteptarea lui Mesia, să vă încredințați de la Sfîntul Prooroc Daniil. Pentru că acest prooroc, fiind în Babilon, în întîiul an al împărăției lui Darie, i s-a arătat îngerul Domnului, Gavriil. Din acea vreme, în care i s-a arătat, a numărat pînă la venirea lui Mesia în lume, șapte săptămîni, iar fiecare săptămînă cuprinde cîte șaptezeci de ani; iar anii cei adunați al tuturor săptămînilor, fac patru sute nouăzeci de ani, precum numără și talmudul vostru. Iar cît de multă vreme anii aceia acum au trecut, singuri socotiți, au doar nu veți afla mai mult de opt sute de ani trecuți, după săvîrșirea săptămînilor celor spuse lui Daniil de înger? Însă, vă întreb pe voi: care împărăție o socotiți voi că este de fier, pe care Daniil a fîlcuit-o la trupul cel mare, văzut în vis de Nabucodonosor?"

Zis-au iudeii: "Împărăția mare, Romană, este împărăția cea de fier". Iarăși i-au întrebat pe dîșii filosoful: "Dar care este piatra cea tăiată din munte, fără mîna omenească, care a sfărîmat trupul cel văzut?" Au răspuns: "Piatra este Mesia". Filosoful a zis: "Oare nu vedeți adevărul, că împărăția Romană, care slujea idolilor, acum a trecut de cînd a venit în lume Mesia, iar în locul împărăției Romei, cele închinătoare de idoli, a ridicat Dumnezeu cerului altă împărăție creștină, nerisipită în veci, așa numită cu nume nou, după proorocia Sfîntului Isaia. Căci Isaia către voi oarecînd a grăit: "Va rămîne numele vostru spre săturarea celor aleși și pe voi vă va ucide Domnul; iar întru cei ce slujesc Lui, se va chema nume nou, care se va binecuvînta pe pămînt, pentru că vor binecuvînta pe Dumnezeu Cel adevărat".

Zis-au iudeii: "Noi sîntem sămînța cea binecuvîntată din Sim, binecuvîntată de părintele nostru Noe, iar voi nu sînteți binecuvîntați". Răspuns-a lor filosoful: "Binecuvîntarea cea dată de Noe lui Sim, nu este nimic altceva, fără numai preamărirea lui Dumnezeu, pentru că a zis: *Bine este cuvîntat Domnul Dumnezeu lui Sim*. Deci, Domnul Dumnezeu este binecuvîntat prin gura lui Noe, pentru Sim cel îmbunătățit, iar din binecuvîntarea aceluia nimic nu s-a ales la voi. Către Iafet, din care sîntem noi, a zis Noe: "Să înmulțească pe Iafet și să se sălășluiască în locașurile lui Sim". Singuri vedeți lățimea creștinătății, cu darul lui Dumnezeu, iar pe voi, împuținați; și unde ați locuit voi în Ierusalim, acolo se binecuvîntează și se preamărește acum de creștini numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Această întrebare a fericitului Constantin filosoful, despre credința creștinească, pe care a avut-o cu iudeii, a ținut multă vreme, pentru că a zăbovit mult la cozari, împreună cu fratele său, ieșind în toate zilele și întrebîndu-se cu necredincioșii iudei înaintea lui Cagan. După aceea, fericitul Metodie, fratele lui, învățătorul cel slavonesc, le-a alcătuit în opt cuvinte, iar aici s-au pomenit puține din cele multe. Ei au avut discuții nu numai cu iudeii, ci și cu saracinii - adică cu turcii - și pe toți i-au biruit cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce a făgăduit să dea gură și înțelepciune robilor Săi, cărora nu vor putea să se împotrivescă sau să răspundă toți cei ce se vor pune împotriva. Atunci Cagan, domnul cozarilor, și boierii lui, au crezut în Hristos și mulțime din popor a luat Sfîntul Botez, însă nu toți, ci numai o parte dintre ei.

După aceea, cuvioșii dascăli, Constantin și Metodie, sădind bine sfînta credință între cozari, au voit să se întoarcă întru ale lor, lăsînd cozarilor, în locul lor, pe preoții cei ce veniseră de la Herson. Deci, Cagan a scris împăratului grecesc, mulțumindu-i și zicînd: "Pe niște bărbați ca aceștia învățați ne-ai trimis nouă, stăpîne, care lămurit ne-au încredințat și ne-au învățat pe noi adevărată credință creștinească. Deci,

luminându-ne noi prin Sfântul Botez, am poruncit întru stăpînirea noastră, ca tot cel ce va voi să vină și să se boteze, nădăjduind că tot pămîntul nostru va veni întru creștineasca săvîrșire; deci sîntem prieteni ai împărăției tale și gata la slujba ta, ori unde vei avea trebuință".

După aceea, Cagan, eliberînd pe fericiții învățători Constantin și Metodie, le-a dat lor multe daruri, dar ei n-au primit darurile, zicînd: "Dă-ne nouă robi grecești cîți ai aici; pentru că aceia ne sînt nouă mai de folos decît toate darurile. Și au adunat din cei robiți ca două sute și i-au dat lor, și s-au dus în cale, bucurîndu-se și mulțumind lui Dumnezeu.

Mergînd ei împreună cu robii cei eliberați prin locuri pustii și fără de apă, toți slăbeau de sete, fiindcă nu aveau apă. Deci, aflînd un iezer sărat, din care se lua sare, nu puteau să guste acea apă, deoarece din cauza sărăturii, era amară ca fierea. Deci, împrăștiindu-se toți prin pustie ca să caute apă dulce, Constantin a zis către fratele său, Metodie: "Nu pot să rabd mai mult setea, deci, scoate apă de aceasta și cred că Cel ce a prefăcut evreilor oarecînd apa cea amară întru dulceată, Acela și nouă, celor însetați, ne va îndulci amărăciunea apei acesteia. Și după ce a scos-o și a gustat-o, a aflat-o pe ea dulce ca mierea și rece ca în vreme de iarnă; și, bînd toți, s-au răcorit și au preamărit pe Dumnezeu.

Sosind ei la Herson, pe cînd ședea cu episcopul seara la masă, după masă, Constantin a zis către episcop: "Să-mi faci mie rugăciune, stăpîne, și să mă binecuvintezi pe mine, precum Tatăl binecuvintează pe Fiul Său cu binecuvîntarea cea mai de pe urmă". Cei ce auzeau aceasta, credeau că a doua zi dimineață, Constantin voiește să se ducă de la Herson în calea sa; iar el a spus-o deosebit la unii, cum că episcopul ne lasă, pentru că dimineață se va duce către Dumnezeu, și așa a fost, că a doua zi episcopul a murit.

Ei, ducîndu-se la Constantinopol, au fost primiți cu multă cinste și cu bucurie de împărat, de patriarh și de tot soborul ca apostoli ai lui Hristos, cei ce au propovăduit la neamuri, și voiau ca să-i ridice la treapta arhierescă, iar ei se lepădau foarte mult de o vrednicie ca aceea. Deci, pe Metodie l-au silit să fie egumen în mănăstirea ce se numea Polidron, iar Constantin petrecea lîngă biserica Sfinților Apostoli.

După aceasta, ceilalți domni ai limbii slavonești, Rostislav și Sviatopolc ai Moraviei, și alții care primiseră în parte creștineasca credință, însă, neînțelegînd încă tainele ei și, auzind cum s-a luminat țara cozarilor prin învățătura a doi dascăli ce veniseră de la greci, au trimis soli la Constantinopol, la împăratul Mihail, zicînd: "Poporul nostru s-a lepădat de închinarea idolească și dorește să țină legea creștinească, însă nu avem un învățător care să ne arate desăvîrșit sfînta credință și care ne-ar povățui, prin limba noastră, la legea cea dreptcredincioasă. Deci, ne rugăm ție, stăpîne, îngri-jește-te de mîntuirea noastră și ne trimite un episcop și învățător ca să ne învețe, pentru că de la voi iese legea cea bună în toate țările. Atunci împăratul, sfătuiindu-se cu patriarhul și cu tot sfințitul sobor, a chemat pe fericitul Constantin și pe Metodie și i-a rugat să se ducă în părțile slavonești, ca să învețe, precum fusese și la cozari, silind pe Sfîntul Constantin să ia vrednicia arhierescă, deși nu voia.

Iar el, mai întîi a postit patruzeci de zile și, ajutîndu-i darul Sfîntului Duh, a învățat alfabetul slavonesc, care avea în sine treizeci și opt de slove, ca să poată tălmăci cărțile din limba grecească în limba slavonească; la care lucru, cu ajutorul lui Dumnezeu, îi ajuta lui și fericitul Metodie. Întîi a început a tălmăci Sfînta Evanghelie de la Ioan: *La început era cuvîntul...* și celelalte. Și aceasta a arătat-o împăratului și patriarhului și la tot soborul și toți au preamărit pe Dumnezeu cu bucurie. Apoi au pornit la cale, avînd cu îndestulare toate cele de trebuință din dările împărătești.

Ajungînd în părțile slavonești, pretutindeni au fost primiți cu cinste de boieri și de tot poporul, dar mai ales în Moravia, de domnul Rostislav, unde, îndată a poruncit să adune mulți copii și să-i învețe pe ei alfabetul și cărțile cele tîlcuite din nou: Ceaslovul, Psaltirea și altele. Acolo au zăbovit patru ani și mai mult, luminînd și întărind în dreapta credință toate părțile slavonești. Ei, apoi, au tălmăcit toate cărțile trebuincioase spre rînduiala bisericescă, din limba grecească în cea slavonă, precum Evanghelia,

Apostolul, Liturghia și celelalte. Și au început a săvârși în limba slavonă dumnezeiasca Liturghie și toată cântarea bisericească.

Auzind despre aceasta mulți arhierei și preoți, dar mai ales cei de la Apus, din limba latinească, au început a cânta, că săvârșesc Sfânta Liturghie într-o limbă străină, din nou luminată. Pentru că ziceau că se cade să se săvârșească dumnezeiasca Liturghie numai în trei limbi, în care a fost scris titlul cel de pe Cruce: evreiește, grecește și latinește. Însă sfinții învățători slavoni au răspuns unora ca aceia: *Dumnezeu plouă și răsare soarele peste toți*. Iar David zice: *Toată suflarea să laude pe Domnul*. Și iarăși: *Strigați Domnului tot pământul, cântați Domnului cântare nouă...*, deoarece a venit Domnul ca să mîntuiască toate neamurile. Deci, toate neamurile, în graiul limbii lor, să binecuvinteze pe Domnul".

Auzind Nicolae, papa Romei celei vechi, despre dînșii, le-a scris, chemîndu-i cu dragoste la Roma. Ei s-au supus dorinței lui și au mers la dînsul, dar pînă să ajungă la Roma, papa Nicolae a murit. În locul lui a venit Adrian, dar și acela a fost bucuros de dînșii, pentru că, auzind că se apropie de cetatea Romei și încă purtînd cu ei o oarecare pîrticică din moaștele Sfîntului Sfințitului Mucenic Clement, Papa Romei - precum s-a zis mai sus - i-a întîmpinat cu cinste și a fericit ostenele lor cele asemenea cu ale apostolilor. Deci, făcîndu-le primire deosebită, le-a dat odihnă, apoi, lăudînd tîlmăcirea cărților în limba slavonească și aprobînd Liturghia făcută în limba slavonă, a pus anatema asupra potrivnicilor, celor ce ar îndrăzni a cleveti și a huli citirea, cântarea și Liturghia slavonească. Și săvârșeau în mijlocul Romei, acești sfinți învățători împreună cu Metodie și Constantin, Sfînta Liturghie în slavonește, întru slava lui Hristos Dumnezeu, Cel propovăduit și slăvit în toate neamurile.

Zăbovind ei în Roma, Sfîntul Constantin s-a îmbolnăvit și a luat cunoștință în vedenie de la Dumnezeu despre sfîrșitul său. Pentru aceea s-a veselit cu duhul toată ziua aceea, cântînd aceasta: *De cei ce mi-au zis mie, în curțile Domnului, veselitu-mi-s-a duhul, împreună mi s-a bucurat inima*. Deci, a doua zi a luat pe sine sfînta schimă și a fost numit Chiril. Apoi, zăcînd în boală cincizeci de zile, a încredințat episcopia sa fratelui său, Metodie, și și-a dat duhul său Domnului, fiind îngropat cu slavă în biserica Sfîntului Clement, în care a fost pusă și pîrticica sfîntelor moaște ale lui Clement, cea adusă de el.

După sfîrșitul Sfîntului Chiril, a fost pus ca episcop al Moraviei Cuviosul Metodie, și, ducîndu-se la scaunul său, care era în cetatea Panoniei, la locul Sfîntului Apostol Andronic, ucenicul și rudenia lui Pavel, care a fost acolo altădată episcop și căruia, urmîndu-i Metodie, ca arhiereu și învățător a arătat multe nevoițe și ostenele, lărgind sfînta credință și discutînd cu evreii și cu ereticii, biruind pe cei potrivnici cu cuvintele și cu facerile de minuni, răbdînd primejdii și izgoniri. El a tîlmăcit multe cărți din limba greacă în cea slavonă și, îndreptîndu-și bine păstoria mulți ani, a trecut către Domnul, Căruia I-a slujit apostolește cu osîrdie, împreună cu fratele său, Sfîntul Chiril, și amîndoi stau împreună în viața veșnică, slăvindu-L pe El cu toți sfinții, în vecii cei nesfîrșiți. Amin.

Viața Sfîntului Epifanie, Episcopul Constanțianei Ciprului (12 mai)

(Scrisă de Ioan și Polivie, ucenicii lui)

Epifanie era de neam fenician, din latura care este împrejurul Eleteropoliei, fiind departe de dînsa ca la trei stadii. Tatăl său era lucrător de pămînt, iar meșteșugul maicii sale era țesătura de in. Aceștia aveau doi fii: pe Epifanie și pe fiica Calitropi. Întîmplîndu-se să moară tatăl său, a rămas Epifanie, care era ca de zece ani, împreună cu maica și cu sora sa. Maica lui se îngrijea cum i-ar putea hrăni pe amîndoi, adică pe el și pe sora lui, fiindcă se afla în lipsă de trebuințele cele trupești.

Deci, având pentru slujbă un dobitoc năraș, a zis maica sa către Epifanie: "Fiule, fiindcă casa noastră se află în strîmtorare de trebuințele cele trupești, avînd trebuință de bucate, ia dobitocul pe care îl avem în casa noastră, du-l la tîrg și-l vinde, ca să împlinim trebuința noastră de hrană". Iar Epifanie a zis către maica sa. "Maică, tu știi că dobitocul nostru este cu nărav și mă tem că nu-l voi putea vinde; căci cumpărătorii cei adunați la locul acela, văzînd năravul lui, mă vor pedepsi, zicînd că "rău avînd, rău să pătimesti după lege". Și a zis maica lui: "Du-te, fiule, și Dumnezeu părinților noștri, al lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov, va da pricepere dobitocului, ca prin prețul lui să ne slujim noi". Epifanie chemînd pe Dumnezeu, Cel ce a dat darul lui Moise să săvîrșească înaintea lui Faraon semnele cele mari, s-a dus, voind să împlinească dorința maicii sale.

După ce a intrat în tîrg, dobitocul cel năraș s-a făcut cu bună rînduială și s-a împodobit cu multă blîndețe; deci, a venit un neguțător, bărbat iudeu, cu numele Iacov, și a zis către Epifanie: "Copile, voiești să vinzi dobitocul acesta?" Iar Epifanie a zis: "Da, părinte, pentru aceasta l-am adus aici". Iar Iacov i-a zis lui Epifanie: "De ce credință ești?" Epifanie a răspuns: "Sînt iudeu". Iacov a zis: "Fiule, fiind de un neam cu mine, să nu luăm asupra noastră mijlocitor, ci fiind noi ai unui Dumnezeu drept, să îndreptăm prețul dobitocului, așa ca nici tu să nu te nedreptățești, nici eu să nu mă păgubesc; ca nu cumva să aducem și blesteme peste noi, căci pentru acestea se va mînia Dumnezeu asupra noastră; deci este mai bine a lua binecuvîntări, căci scris este: *Cel ce binecuvîntează, se binecuvîntează, și cel ce blesteamă se blesteamă*. Epifanie, auzind acestea, s-a înfricoșat de osînda lui Iacov, și a zis către el: "Nu voiesc să-ți vînd dobitocul acesta". Iar Iacov l-a întreat: "Din ce pricină, fiule?" Epifanie a zis către el: "Părinte, dobitocul acesta are nărav, dar strîmtorare preamară de foame a intrat în casa mea. Eu am maică și soră, tatăl meu a trecut din această viață omenească, deci, mi-a poruncit maica mea să vînd dobitocul pentru trebuința bucatelor; și acum am auzit de la tine, părinte, că este lucru rău a vătămă pe cineva; deci, m-am temut de Dumnezeu ca nu cumva să mă blestemi și să mă pedepsească Dumnezeu prin blestemul cel făcut asupra mea".

Iacov, auzind acestea, s-a minunat de răspunsul copilului, și luînd trei arginți i-a dat lui Epifanie, învățîndu-l cu acest fel de cuvinte: "Fiule, ia binecuvîntarea aceasta și du-te la mama ta și vei avea în casa ta pîine; ia și acest dobitoc cu tine și, dacă își va schimba năravul și voia cea fără de rînduială, să petreacă în casa ta; iar dacă va rămîne într-aceeași neorînduială, scoate-l din casa ta, ca nu cumva să omoare pe cineva din ai tăi". Auzind Epifanie aceasta, a luat cei trei arginți de la Iacov și, luînd dobitocul, a mers spre satul său, depărtare ca de o stadie, și l-a întîmpinat un creștin cu numele Cleovie și a zis către dînsul: "Fiule, vinzi acest dobitoc?" Iar Epifanie a răspuns: "Nu, părinte". Cleovie i-a zis: "De-l vinzi, ia prețul lui și lasă-mi-l mie". Pe cînd vorbea acestea Cleovie cu Epifanie, dobitocul făcea neorîndueli și căzînd peste Epifanie l-a aruncat pe pămînt, scoțîndu-l din răbdare. Deci, Epifanie, din pricina neorînduelii dobitocului s-a lovit la coapsele sale și zăcea pe pămînt, plîngînd și neputînd să se scoale.

Deci, Cleovie, apropiindu-se de Epifanie și pipăind coapsele lui, în locul unde îl loviseră dobitocul cel fără de rînduială, și cercetîndu-l pe dînsul de trei ori, îndată s-a sculat, neavînd nici un rău într-însul. Iar Cleovie a zis către dobitocul cel plin de toată neorînduiala: "Fiindcă ai voit să omori pe stăpînul tău, îți spun, în numele lui Iisus Hristos Cel răstignit, să nu te muți din locul acesta". Și, după cuvîntul lui Cleovie, dobitocul îndată a căzut la pămînt și a murit. Și a întreat Epifanie pe Cleovie, zicînd: "Părinte, cine este Iisus Cel răstignit, în numele Căruia se fac niște semne ca acestea?" Cleovie a răspuns și a zis către Epifanie: "Acest Iisus este Fiul lui Dumnezeu, pe care L-au răstignit evreii". Iar Epifanie s-a temut să spună lui Cleovie că este iudov. Deci, Cleovie a mers în casa sa; iar Epifanie a intrat în satul său la maica sa. Și văzîndu-l pe dînsul maica sa, l-a primit pe el cu bucurie și i-a povestit cîte i s-a întîmplat lui prin dobitocul cel nebunatic.

După ce a trecut un an, maica lui Epifanie a zis către dînsul: "Iată dar, fiule, pămîntul nu se îngrijește și nu ne este nouă nici o mîngîiere dintr-însul". Căci, ei aveau puțin pămînt deosebit, pe care și tatăl lui, lucrîndu-l cu osteneală, avea oarecare mîngîiere dintr-însul; deci, a zis maica lui: "Să dăm moșioara

noastră unui om lucrător de pământ; iar tu intră la vreun om temător de Dumnezeu, ca să înveți vreun meșteșug, prin care vei putea să te hrănești pe sine-ți, cum și mie și surorii tale să ne dai hrană".

Deci, era în Eleteropolia, un învățător iudeu de Lege, bărbat minunat și cinstitor de Dumnezeu, după legea lui Moise. Acesta avea averi în satul în care s-a născut Epifanie și cunoștea pe tatăl și pe mama lui; asemenea și pe Epifanie și pe sora sa. Intrând el spre cercetarea averilor sale, a zis către mama lui Epifanie: "Femeie, voiești să-mi dai mie pe fiul tău? Iar tu și fiica ta, veți dobândi cele trebuincioase din casa noastră". Auzind maica lui Epifanie acestea de la legiuitor, s-a bucurat mult și luând pe Epifanie, i l-a dat pe dânsul de fiu. Acel legiuitor se chema Trifon, și avea o fiică una născută, pe care voia să o însoțească cu Epi-fanie.

Deci, Trifon, luând pe Epifanie de fiu, l-a deprins cu osteneala rînduiei legii și cu învățăturile evreiești. Murind fiica lui Trifon, Epifanie a rămas singur în casa lui, sporind cu vîrsta și cu înțelepciunea evreiască. După aceea, s-a întîmplat de a murit și Trifon și toată averea lui a rămas lui Epifanie. Murind încă și maica lui, Epifanie a luat pe sora sa în casa lui Trifon. Acolo erau amîndoi, petrecîndu-și viața împreună în casă după învățătura lui Trifon. Epifanie, venind în satul unde se născuse, în care avea și averea rămasă de la Trifon, l-a întîmpinat un bărbat oarecare creștin, anume Luchian, minunat și înțelept, trecut în viața monahi-cească. El, avînd meșteșugul a scrie frumos, din acest meșteșug își dobîndea pîine, și ceea ce prisosea o dădea celor ce aveau trebuință. Deci, Epifanie era călare pe dobitoc; iar fericitul Luchian mergea pe cale, și s-au întîlnit unul cu altul.

S-a întîmplat că un sărac s-a apucat de picioarele lui Luchian, și a zis către dînsul: "Omule al lui Dumnezeu, miluiește-mă, căci de trei zile petrec flămînd, neavînd nimic de mîncare!" Iar fericitul Luchian neavînd ce să dea săracului, dezbrăcînd haina lui, i-a dat-o, zicînd: "Intră în cetate, vinde-o pe aceasta și cumpără-ți pîine!"

Deci, Epifanie a observat că Luchian, după ce s-a dezbrăcat pe sine și a dat haina săracului, a văzut haină albă din cer pogorîndu-se și acoperindu-l pe dînsul. Atunci Epifanie s-a înfricoșat cu frică mare și căzînd pe fața sa, aruncîndu-se de pe dobitoc, a zis către Luchian: "Te rog pe tine, omule, spune-mi mie, cine ești?" Iar fericitul Luchian a zis către Epifanie: "Spune-mi tu mie de care credință ești și eu îți voi spune de mine". Epifanie a răspuns și a zis: "Sînt iudeu". Deci, Luchian a cunoscut că darul lui Dumnezeu a căzut peste Epifanie și a răspuns către Epifanie: "Cum, fiind iudeu, întrebî pe un creștin să te învețe cine sînt? Căci iudeii sînt urîciune creștinilor și creștinii iudeilor. Deci, iată, ai auzit că sînt creștin și nu ți se cade ție să auzi altceva de la mine". Iar Epifanie a zis către Luchian: "Și ce, mă oprește a mă face și eu creștin?" Răspuns-a Luchian și a zis: "Îndărătnicia ta te oprește, căci putința este de față".

Deci, Epifanie, umilindu-se de cuvintele lui Luchian, n-a mai mers spre cercetarea averii sale ci, luînd pe Luchian, l-a băgat în casa sa cea rămasă lui și i-a arătat lui cele din casă, zicînd: "Părinte, toate acestea sînt ale mele și voiesc să mă fac creștin și să viețuiesc viața monahicească. Aceasta îmi este soră, ce poruncești pentru ea?" Iar fericitul Luchian a zis către Epifanie: "Nu poți, fiule, avînd toată averea aceasta, să viețuiești viața cea monahicească, ci mărită pe sora ta după bărbat și dă-i ei cele spre trebuință; astfel vei putea să viețuiești monahicește". Și a zis Epifanie către Luchian: "Părinte, mai întîi fă-mă pe mine creștin, apoi astfel voi face toate cele poruncite de tine". Iar Luchian a zis către Epifanie: "Nu mi se cade mie, fără de știrea episcopului, să te fac creștin".

Luchian zicînd aceasta, a ieșit din casa lui Epifanie și s-a dus la episcop; iar Epifanie, nezăbovind, a zis către sora sa: "Voiesc să mă fac creștin și să petrec viața monahicească". Sora sa i-a zis: "După cum voiești tu, astfel voi vrea și eu; după cum vei face tu, astfel voi face și eu". Deci, Luchian a vestit pe episcop despre dorința lui Epifanie; iar episcopul a zis către Luchian: "Mergi și învață-l sfînta credință și, cînd vom intra noi în biserică, fă-l să cadă la iubitorul de oameni Dumnezeu". Atunci s-a dus la casa lui Epifanie, pe care văzîndu-l Epifanie și sora lui, au căzut jos și s-au apucat de picioarele lui, plîngînd și zicînd: "Părinte, ne rugăm ție, fă-ne să fim creștini". Deci, Luchian tălmăcindu-le din dumnezeieștile

Scripturi, i-a învățat pe ei îndeajuns. Și ei petreceau cu stăruință în rugămintele, zicând: "Fă-ne să fim creștini". Deci, Luchian, luându-i pe amîndoi, îndată i-a dus în biserică; și cînd a intrat episcopul, au căzut cu fața la pămînt și se rugau ca să-i lumineze. Deci, episcopul, intrînd în biserică, au mers și ei dinapoi împreună cu Luchian, ca să asculte dumnezeieștile Scripturi.

Cînd Epifanie s-a apropiat de ușile cele din afară ale bisericii, cum a pășit cea dintîi treaptă a scării, i-a căzut pe ea încălțămîntea din piciorul cel stîng; iar el, pășind cu piciorul stîng, ca și cum cel drept ar fi fost întepenit, i-a căzut și încălțămîntea celui drept, și s-au aflat amîndoi afară din pragul bisericii. Deci, Luchian s-a minunat de acestea; iar episcopul nu s-a mai îngrijit să ia încălțămîntea lui ce i-a căzut din picioare, ci a intrat desculț în biserică. Ei se apropiau de Dumnezeu cu mare osîrdie și, cînd stăteau și ascultau cuvioasele Scripturi, episcopul a luat seama, pe cînd ședea pe scaun, că fața lui Epifanie era preamărită și cunună pusă pe capul lui. Deci, după sfîrșirea Evangheliei, episcopul a intrat în botezător și a poruncit să intre Epifanie, sora lui și împreună cu ei și Luchian, care s-a făcut părinte al lor în vremea sfîntei luminări; iar episcopul, învățîndu-i toată rînduiala, i-a botezat, împărtășindu-i cu dumnezeieștile și nemuritoarele Taine.

După aceea episcopul le-a poruncit să ia prînzul cu el și, asemenea, să rămîna șapte zile în episcopie. După cele șapte zile, Epifanie a luat pe Luchian și pe Sfînta fecioară Verinichi, care s-a făcut maica surorii lui Epifanie, și s-a dus la casa lui, unde, luînd o mie de arginți, i-a dat Verinichiei, asemenea i-a dat în grija ei pe sora sa; pentru că aceasta era mai mare și peste alte fecioare, și astfel a eliberat-o pe ea împreună cu sora sa. După aceea, Epifanie, vînzînd toate, le-a împărțit celor ce aveau trebuință, lăsîndu-și numai patruzeci de arginți, spre a-și cumpăra cărțile cele cu chip dumnezeiesc și dătătoare de viață; și astfel a ieșit din cetate împreună cu Luchian, care își făcuse o mănăstire, avînd cu sine zece monahi. Acei monahi scriau cărți cu osteneală, cîștigînd din ele hrana lor; iar Epifanie, cînd s-a făcut monah, era numai de șaisprezece ani.

În mănăstirea lui Luchian era un monah, cu numele Ilarion, al doilea după Luchian, fiind tînar și împodobit cu multe semne; iar pe urma acestuia călca și un altul, anume Claudie. Epifanie, vîzîndu-i pe aceștia, le-a rîvnit spre bine; pentru că marele Luchian a dat pe Epifanie mai marelui Ilarion, ca să-l învețe dumnezeieștile Scripturi. Deci, Epifanie se nevoia cu multă osteneală să urmeze pe Ilarion în obiceiurile cele bune, cu darul lui Hristos și cu meșteșugul cel preabun. S-a întîmplat, însă, de a murit marele Luchian, și atunci Ilarion a luat povățuirea cetei fraților. Și era vrednic de văzut locul acela, ca și cum nu locuiau oameni în el; ci se părea că sînt sfinții îngerii, care slujesc Iubitorului de oameni, Preasfîntul Dumnezeu.

Hrana fericitului Ilarion era pîine și sare; iar apă bea cu măsură. El totdeauna mîncea a doua zi și de multe ori a treia, a patra zi și chiar la o săptămîină. Acest mod de viațuire l-a ținut și Epifanie în toată vremea vieții sale.

Locul acela fiind lipsit de apă, odată, intrînd niște călători în mănăstire și fiind arșiță preacumplită, au leșinat din preamare sete. Deci, au cerut apă să bea, dar nu s-a găsit apă în locul acela, căci apă era departe ca la cinci stadii. Numai noaptea, se duceau frații și umpleau vasele lor, fiindcă ziua nu puteau din cauza arșiței soarelui; iar călătorii, slăbind de sete, toți frații plîngeau pentru ei. Atunci Epifanie, întinzîndu-și mîinile și atingîndu-se de vasul în care era vinul, a zis: "Credeți, fraților, că Cel ce a prefăcut apa în vin, va face și vinul în apă". După cuvîntul lui Epifanie, vasul cel plin cu vin s-a prefăcut în apă și, luînd călătorii, au băut și ei și dobitoacele lor și astfel și-au venit în fire; iar după adăparea îndestulată a călătorilor, apa aceea s-a făcut iarăși în vin. Deci toți, și călătorii și frații, s-au înspăimîntat de această minune. Din acea zi Epifanie, n-a mai voit să locuiască în locul acela; pentru că s-a făcut vestit de călătorii aceia, și astfel s-a furișat de frați și s-a dus într-un loc mai sălbatic; iar ei, neștiind în care loc locuiește, toți frații plîngeau după Epifanie. Deci, a rămas în locul acela trei zile, petrecînd nemîncat și nebăut; de vreme ce însuși locul acela era fără de apă.

Pe cînd stătea el acolo, s-a întîmplat de au trecut patruzeci de saracini. Cînd au văzut pe Epifanie în astfel de loc și în astfel de stare, toți au rîs și l-au luat în batjocură. Iar unul dintre ei, avînd numai un ochi, căci celălalt îl avea închis, și avînd obicei de fiară, scoțîndu-și cuțitul din teacă, s-a dus la Epifanie, voind să-l lovească cu cuțitul. Atunci i s-a deschis ochiul cel închis. El, înfricoșîndu-se și aruncînd cuțitul la pămînt, a stat nemișcat; iar ceilalți, văzînd nemișcarea prietenului lor, s-au dus la Epifanie și la prietenul lor și au văzut deschis ochiul lui cel închis. Atunci toți s-au însăimîntat. Deci, Epifanie, văzîndu-i mîhniți, a început a le vorbi cu blîndețe; iar ei, venindu-și în fire prin cuvintele lui Epifanie și schimbîndu-se, îi ziceau că este Dumnezeu. Și, aducînd silă peste aceasta, îl trăgeau cu ei, zicînd: "Tu ești Dumnezeul nostru! Urmează-ne nouă și apără-ne de toată sila celor ce se ridică asupra noastră". Epifanie, urmînd acestora timp de trei luni, îi oprea de la toată neorînduiala.

Ei, văzînd că prin sfătuire le aduce strîmtorare, adunîndu-se toți împreună, se tăvăleau la picioarele lui, ca să se ducă la locul său. Iar el, punînd multe sfătuirii în auzurile lor, le zicea că de nu se vor îndepărta de aceasta, nu vor putea să aibă zile bune în viața aceasta. Apoi, luîndu-l toți, l-au dus la locul unde locuia mai înainte și, prin slujirea lor, i-au zidit casă și, toți închinîndu-se lui, s-au întors cu pace. Deci, eu fiind unul dintre dînșii, zice scriitorul, am rămas cu Epifanie, fiind învățat de dînsul prin cuvîntul adevărului. Apoi, după trecerea a șase luni, luîndu-mă el, ne-am întors la marele Ilarion și toți frații văzînd pe Epifanie, s-au bucurat cu bucurie mare. Deci, stînd trei zile în mănăstire, Epifanie a rugat pe marele Ilarion să-mi dea pecetea cea întru Hristos, fiindcă Ilarion era învrednicit de treapta preoțească. Deci, luîndu-mă marele Ilarion și învățîndu-mă toată rînduiala, m-a botezat în numele Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh, poruncind să mă numescă Ioan. Și am petrecut la dînsul zece zile; iar frații au rugat pe Epifanie să locuiască împreună în locul acela, dar el n-a voit, ci s-a dus să locuiască în locul de mai înainte.

Ieșind noi din mănăstire, am mers spre calea noastră și la depărtare ca de două mîle de mănăstire, ne-a întîmpinat un tînăr oarecare, avînd un diavol din stăpînitori, care îl muncea prin pustie. Pe acesta, Epifanie, văzîndu-l gol și purtîndu-se pe drum nepotrivit și fără de rînduială de necuratul duh, a strigat cu mare glas: "Duh necurat, îți poruncesc, în numele lui Iisus Hristos Cel răstignit, să ieși din zidirea lui Dumnezeu!" Și îndată necuratul duh a scuturat pe tînăr și, aruncîndu-l la pămînt, a ieșit dintr-însul. Atunci necuratul diavol a strigat cu mare glas: "Epifanie, mă izgonești din locul meu, în care am petrecut douăzeci și doi de ani, dar mă voi duce la împăratul perșilor și îl voi porni asupra ta și te voi face să stai cu multă scîrbă înaintea feței lui". După aceea tînărul a venit cu întreagă înțelepciune și a căzut la picioarele lui Epifanie, zicîndu-i: "Scoală-te, fiule, și du-te în pace la casa ta!" Și îndată s-a sculat.

Atunci diavolul cel necurat s-a dus în Persia și a luat în stăpînire sa pe fiica împăratului și cu munca cu care îl muncea pe tînăr, asemenea o muncea și pe dînsa. Și a strigat, zicînd: "De nu va veni aici Epifanie, care m-a trimis la fiica ta, nu voi ieși dintr-însa". Și diavolul mai zicea: "Epifanie cu neamul din Fenicia, vino aici, ca să ies din fiica împăratului". Auzînd împăratul de la diavol despre Fenicia, a trimis mulțime de oameni știutori de multe limbi, spre căutarea lui Epifanie; și, căutîndu-l toată țara fenicienilor, nu l-au găsit și se întorceau mîhniți către împărat. Unii dintre dînșii au pătimit mult rău de la romani, fiind socotiți ca iscoade și ca unii ce vor să afle cu vicleșug tot pămîntul Fenicie. Deci, întorcîndu-se trimișii, au vestit împăratului că n-au găsit pe Epifanie.

Atunci diavolul a strigat cu glas mare: "Locuiește în locul ce se numește Spanidrion". Împăratul, chemînd treizeci de bărbați, a zis către dînșii: "Dezbrăcați-vă de portul persan și luați pe cel al romanilor și duceți-vă în Fenicia să căutați locul care se cheamă Spanidrion și să-mi aduceți pe Epifanie, locuitorul locului acela". Ieșind acei treizeci de bărbați trimiși de împăratul și, schimbîndu-și hainele, s-au dus în Fenicia și, căutînd mult, au găsit pe Epifanie. Fiind noapte cînd au ajuns ei în locul acela, Epifanie își făcea către Dumnezeu rugăciunile cele de noapte. Apoi, după ce au ajuns la ușa chiliei și au bătut, Epifanie nu s-a speriat nicidecum cu gîndul, căci el săvîrșea lucrul lui Dumnezeu. Deci ei, umplîndu-se de mînie, s-au sfătuit să sfărîme ușa chiliei; iar unul dintre ei, trăgînd sabia și întinzînd-o spre încuietorea ușii, i-a rămas

mîna nemiș-cată, neclintită, neîncovoiată și toată uscată; atunci toți ceilalți, înspăimîntîndu-se, s-au dus departe de chilie.

Epifanie, după ce a săvîrșit toată rînduiala slujbei cele duhov-nicești, a deschis ușa chiliei și văzînd pe cel ce avea mîna uscată, a căzut cu fața la pămînt, zicînd: "Miluiește-mă pe mine, tainice slujitor al celor fără de moarte". Epifanie a zis: "Ce ceri de la un om păcătos?" El a zis: "Am venit sănătos în locul acesta și, iată, mi s-a uscat mîna". Epifanie a zis: "Sănătos ai venit, deci sănătos să te faci". Atingîndu-se de dînsul, s-a așezat mîna ca și cealaltă. Cînd au văzut toți ceilalți semnul care s-a făcut, au venit și au căzut înaintea lui Epifanie, mărturisindu-și pricina pentru care au venit la dînsul. Iar el, auzind cuvintele oamenilor, a cunoscut că duhul cel izgonit de dînsul din tînar, acela mergînd chinuia pe fiica împăratului.

Atunci a zis Epifanie către mine: "Scoală, fiule, să urmăm oamenilor". Iar ei au zis către dînsul: "Părinte, nu sîntem trimiși de împăratul, decît numai la tine, pentru care aducem și un dobitoc de prisos ca să șezi pe dînsul". El a răspuns: "Merg mai iute cu picioarele, numai că pe ucenicul meu nu-l voi lăsa aici". Ei iar au zis cu mare frică: "Avem cămile pentru amîndoi, numai urmează cu dragoste robilor tăi". Atunci un tînar oarecare, de bucurie, a căzut în fața sa și s-a închinat lui, zicînd: "Iartă-mă, părinte". Iar Epifanie cu fața veselă a zis către dînsul: "Scoală! Dumnezeu te va binecuvînta, fiule!"

Deci, tînarul, apucînd cu multă băgare de seamă cu amîn-două mîinile pe Epifanie, l-a pus pe cămilă și, venind către mine, a făcut asemenea, iar el mergea cu cămilele pe drum.

Călătorind noi treizeci și cinci de zile, am ajuns la cetatea împărătească și am rămas în locul ce se numește Urion; iar trei dintre dînșii, intrînd, au vestit împăratului sosirea noastră. Deci, împăratul îndată a poruncit să intre la dînsul. Atunci Epifanie a intrat cu mare îndrăzneală, ca și cum nu ar fi avut să se întîlnească cu împăratul; iar eu, mergînd în urma lui, a căzut peste mine frică și cutremur căci, văzînd gloată multă stînd împrejurul lui, m-am clătinat cu cugetul. Epifanie, apropiindu-se de împărat, îndată s-a sculat de pe scaun. Și a zis Epifanie către împărat: "Șezi, fiule, pe scaunul tău și nu te îndoie de plînsul tău, că am izgonitor al diavolului pe Dumnezeu, Cel ce-mi ajută! Numai crede în Dumnezeu, iubitorul de oameni, și nu te abate de la cele ce grăiesc și atunci vei vedea pe fiica ta sănătoasă; căci duhul cel rău, fiind gonit din acel loc, a venit cu osîrdie la fiica ta. De vei crede în Hristos, Cel răstignit, Acela va izgoni pe acest diavol din fiica ta! Luminează, fiule, inima ta, și vezi-l pe acesta gonindu-se. Adu pe fiica ta în mijlocul nostru și vei vedea darul Iubitorului de oameni, Dumnezeu".

Venind fiica împăratului în mijlocul lor, i-a zis Epifanie: "Vino-ți în minte și închină-te Tatălui ceresc, că lupul nu te va mai stăpîni!" Epifanie, zicînd acestea, a apucat de mîna pe fiica împăratului și, pecetluind-o de trei ori, a zis către duhul cel ce o chinuia: "Ai alergat rău la fiica împăratului; fugi de la dînsa în locuri nelocuite!" Și îndată dracul a ieșit din fiica lui. Epifanie, văzînd pe împărat în spaimă, a zis către el: "Bucură-te, împărate, pentru fiica ta, că a fugit lupul în locuri nelocuite! Iar tu, fiică, mergi în camera ta și bucură-te cu maica ta cea bună; însă ia aminte de trupul tău, ca să nu se mai apropie de tine vicleanul!" Auzind fiica împăratului acestea de la Epifanie, s-a dus în cămara unde petrecea mama sa; iar împăratul și-a plecat grumajii înaintea lui Epifanie. Văzînd pe împărat astfel, toți s-au plecat la pămînt, zicînd către Epifanie: "Împodobitule cu darul lui Dumnezeu, petreci cu osîrdie lîngă împărat, fă-te părinte al stăpînirii și să fii cu noi nelipsit. A supărat dracul pe împărăteasă și ai venit aici de l-ai izgonit".

Atunci un vrăjitor dintre cei mai întîi i-a zis lui cu dragoste: "O, fericite Epifanie, vrăjitorule prea dorite, ai venit aici ca să ne îndreptezi; învață-ne pe toți, și atunci toți vrăjitorii se vor supune ție". Epifanie, auzind aceste cuvinte, a zis către vrăjitorul cel neînțelegător: "O, vrăjitorule, vrăjmaș al adevărului, învață-te a nu grăi cuvinte fără rînduială, ci ia în cuiețoare în gura ta și să rămîi negrăind de-a pururea; că robul lui Dumnezeu nu este vrăjitor al nedreptății". Acestea zicîndu-le Epifanie, îndată vrăjitorul a rămas mut, nemișcat din loc. Deci, acestea văzîndu-le împăratul și mulțimea ce-i stătea împrejur, cuprinzîndu-se toți de frică au căzut la pămînt.

Epifanie, văzînd pe aceștia căzînd, a întins mîna către împărat și i-a zis cu dragoste: "Scoală, împărate, vino-ți în simțire și nu te teme!" Acestea zicîndu-le Epifanie, s-au sculat toți pe picioare. Iar Epifanie a zis vrăjitorului: "Caută la ce vezi și la ce auzi și să fii cu luare aminte la adevăr. Nu lua aminte la mine ca la un vrăjitor; căci sînt rob al Celui răstignit, grăiește și auzi, ca și mai înainte, și fă-te prieten al adevărului". Atunci vrăjitorul a răspuns, zicînd către Epifanie, că a greșit. Împăratul, văzînd acestea, a poruncit să aducă aur, argint, mărgăritare și pietre scumpe înaintea tuturor și să le pună la picioarele lui Epifanie, zicînd către el: "Ia acestea, părinte nostru, și să mă ai pe mine în sufletul tău!"

Și a zis Epifanie către împărat: "Noi, toate le defăimăm, ca să ne ținem de adevăr. Nu-mi da mie osteneți întru celelalte, că pe mine Hristos m-a învățat să nu am trebuință de acestea; ia-le tu, îngroapă-le în vistieria ta și îți vor fi moarte neîncetat. Ia aminte numai și te îngrijește, neputînd să te folosești. În cugetul tău ai răutate, pierzînd suflete prin aurul cel dat ție de la Domnul, ca să-l dai celor ce au trebuință. Fă-te drept înaintea Dumnezeului tuturor, ca nu cumva să te judeci întru osîndă și să fii păzit în întunericul cel mai dinafară și atunci să-ți aduci aminte de cuvintele mele. Deci, acum primește cuvintele mele, că atunci vei fi vesel. Nu avea trebuință de această lume și atunci toată lumea se va supune ție. Ia aminte de vrăjitorii cei nestatornici, care te amăgesc pe tine prin legea întunecoasă. A sosit ceasul prînzului, mergi cu osîndie la masă, că multe cuvinte aș fi semănat; dar nu te împărtășești de nici unul dintre acestea. Eu știu cugetul tău, că de masă nu te depărtezi; du-te de mîncă și desfătează-te în bună așezare, că vei da seamă de toate acestea".

Atunci împăratul a zis către Epifanie: "Vino, părinte, să ședem împreună, să mîncăm din bucate". Iar Epifanie a zis către el: "Mergi de șezi la masă, mîncă toate după obicei, numai depărtează-te de neorînduială. Mie pîine de tărîță și puțină sare pentru întărire, îmi va împlini trebuința trupului". Atunci împăratul a eliberat pe toți din palat; iar nouă ne-a poruncit să intrăm în cămara împărătească cea mai deosebită, trimițîndu-ne la masă multe feluri de bucate. Epifanie le-a întors pe toate înapoi, oprind numai o pîine, pe care întrebunțînd-o, ne-am săturat, mulțumind Dumnezeului tuturor.

A doua zi, împăratul a chemat pe Epifanie, iar el, intrînd cu îndrăzneală, a stat aproape de el. Împăratul, sculîndu-se de pe scaun, și-a pus coroana pe pămînt; iar Epifanie a zis către dînsul: "Ia-ți vrednicia împărăției și să ai bună cunoștință către Dumnezeu". Zis-a împăratul către Epifanie: "Părinte, rămîi cu noi aici și voi ține cuvintele voastre". Epifanie a zis către dînsul: "De vei ține cuvintele mele, îmi voi aduce aminte de tine ori unde voi fi". Și am șezut zece zile în palatul împăratului. Epifanie a zis către împărat: "Mă voi duce în patria mea, căci caut pe toți ce sînt acolo, iar tu stai pe scaunul tău, nesculîndu-te asupra grecilor; că de vei vrăjmăși contra lor, vei vrăjmăși contra Celui răstignit! Și, dacă te vei face vrăjmaș al Celui răstignit, atunci rău te vei topi de cei potrivnici!" Zicînd Epifanie aceasta, a ieșit întîi împăratul cu ostașii lui, petrecîndu-ne spre țara noastră.

Cînd am ieșit noi din palat, iată în cale un tînăr mort pe pat, fiul unuia din megistani, pe care îl duceau la cîinii satelor, ca să-l arunce spre mîncare. Deci, Epifanie a zis cu liniște celor ce duceau patul: "Fiilor, puneți-l jos pe cel mort, ca să-l vedem și noi". Acest copil se omorîse rău, prin vrăjitoria unui făcător de rele; și este obiceiul la perși, ca cel ce a murit, astfel să fie mîncat de cîinii satelor. Punînd ei patul pe pămînt, a zis Epifanie împăratului: "O, împărate, cel ce împărățești peste bărbați răi și fărădelege, trebuia ca acesta care a ieșit din viață, să se îngroape în pămînt, ca Stăpînul din cer să trîmbițeze și să-l mute spre închinăciune. Peste acest fel de bărbați fără de rînduială împărățești, care mai înainte de vreme își fac moarte singuri. Iată, acesta, pe care îl vezi mort, a fost scos din viață de un făcător de rele. Dar Dumnezeul meu, Care S-a întins pe lemn, are să scoale pe acesta înaintea tuturor".

Acestea zicîndu-le Epifanie și cu mîinile lui pipăind mortul, a strigat iubitorului de oameni: "Fiul lui Dumnezeu, Cel ce pe Lazăr cel mort de patru zile l-ai înviat din morți, scoală și pe tînărul acesta!" Și luînd rasa sa a îmbrăcat pe cel mort, pentru că la perși era obiceiul ca să ducă goi pe cei morți. Deci, îndată s-a sculat tînărul și s-a închinat lui Epifanie. Iar Epifanie a zis tînărului: "Mergi, fiule, la casa ta și

îmbracă-te cu hainele cele obișnuite și adu-mi mie rasa". Căci Epifanie avea obiceiul să poarte pe trup haină de păr, iar peste dînsa rasa.

Împăratul, văzînd lucrul care s-a făcut de Epifanie, l-a presu-pus pe el că este Dumnezeu. Și a zis Epifanie împăratului: "Nu socoti de mine acestea, fiind asemenea omului pățimaș, că Dumnezeu meu, Căruia am crezut, acestea le dă prietenilor Săi". Acestea și multe altele zicînd Epifanie, a zis împăratului: "Întoarce-te, fiule, în palatele tale, că noi mergem către patria noastră". Atunci împăratul a zis către Epifanie: "Părinte, cîți ostași să trimit ca să te păzească pe tine?" Epifanie a zis către împărat: "Am pe Dumnezeu Cel din ceruri, Care mă păzește pe mine; iar ostași sînt sfinții Lui îngeri". Atunci împăratul, închinîndu-se lui Epifanie, a strigat cu mare glas: "Mergi sănătos, Epifanie, slava romanilor, și fă pomenire pentru noi cei din Persia!"

Noi, plecînd din Persia, am mers în Fenicia și, trecînd oarecare parte din Fenicia, am intrat în Spanidrion și am aflat chilia după cum era mai înainte. Și, stînd trei zile acolo, nu era apă să bem. Deci, stînd Epifanie și căutînd la răsărit, s-a rugat Dumnezeului din cer, zicînd: "Cel ce ai desfăcut piatra cea vîrtoasă și din ea ai izvorît apă, adăpînd pe poporul cel însetat, desfă și pămîntul acesta și fă să izvorască din el apă pentru locuința oamenilor celor săraci". Zicînd Epifanie acestea, s-a făcut în locul acela oarecare bună mireasmă. Și iarăși, plecîndu-se de trei ori la pămînt și rugîndu-se, luînd sapa, a săpat puțin în pămînt și, iată, a curs puțină apă; apoi iarăși săpînd, a ieșit apă îndestul pentru trebuința noastră; iar noi, adică el și eu, eram liniștiți în locul acela. Deci Dumnezeu, *Cel ce răsare iarbă dobitoacelor și verdeața spre slujba oamenilor*, adapă cu apă tot pămîntul acela, cu porunca Celui ce de-a pururea se îngrijește de neamul omenesc și scoate din pămînt mulțime de verdețuri spre îndulcirea și hrana noastră.

Venind asupra acestora o fiară oarecare și stricînd toată verdeața, Epifanie a stat deasupra ierburilor și vorbea cu fiarele ca și cu niște oameni, zicînd: "Nu-mi faceți mie osteneți, că sînt om păcătos și sărac; deci, pentru mulțimea păcatelor mele stau în locul acesta, plîngînd; Dumnezeu mi-a dat mie mîngîierea aceasta a verdețurilor spre hrană și El vă poruncește să nu mai veniți în locul acesta și să vătămați verdeața mea". Fiarele cele sălbaticе, auzind acestea de la Epifanie, ca niște oameni bine simțitori, care, dacă greșesc vreunui din cei mari, muștrîndu-se, se rușinează; așa și fiarele s-au rușinat de cuvintele lui Epifanie și s-au dus îndată; și din ziua aceea nu s-au mai apropiat de locul nostru. Auzind saracini care ne-au zidit nouă chilia, că Epifanie s-a întors de la Persida, au venit spre întîlnirea lui, ca să fie binecuvîntați de dînsul; și au mai zidit alte trei case, stînd cu noi o lună. După aceea s-au dus la locurile lor și s-a auzit în toată cetatea Feniciei că Epifanie locuiește în Spanidrion. Deci, s-au adunat și alți frați în mănăstire, fiind cu toții opt la număr.

Într-o zi, Epifanie a mers la mănăstirea marelui Ilarion pentru cercetarea fraților și am mers și eu cu dînsul. Și, primindu-ne cu multă bucurie, ne-au ținut acolo multă vreme. Deci, diavolul, care din început se împotrivesc robilor lui Dumnezeu, a luat chipul lui Epifanie și s-a dus în mănăstirea ce se cheamă Spanidrion. Acolo, întîmpinîndu-l pe dînsul un frate din cei mai leneși, a alergat spre el și îndată, căzînd la pămînt, s-a închinat înșelătorului diavol și a intrat într-însul, fiind neținut între frați. Epifanie a zis marelui Ilarion: "Părinte, un lup a intrat în mănăstire și pe toți frații i-a tulburat și clătinat!" Acestea zicîndu-le Epifanie, a sărutat pe toți și a plecat spre drumul nostru, mergînd cu sîrguință către mănăstirea noastră. Deci, făcînd rugăciune către iubitorul de oameni Dumnezeu, îndată a izbăvit pe fratele acela de diavol, învățîndu-i pe toți să se păzească cu dinadinsul de viclășugurile diavolești.

Odată, trei țărani, intrînd oarecînd în mănăstire, unul dintre ei avea pe necuratul diavol, iar ceilalți doi au rugat pe Epifanie pentru cel ce avea duhul necurat, zicînd: "Părinte, ajută pe prietenul nostru". Epifanie le-a zis lor: "Luați, fiilor, pe prietenul vostru și mergeți în pace, că în numele lui Iisus Hristos nimic rău nu va mai fi întru dînsul". Și, crezînd ei cuvintelor lui, s-a dus omul sănătos la casa sa.

Altădată un leu, fiind într-un loc pustiu, departe ca la 60 de stadii de mănăstirea noastră, stătea în pădure ascuns și pe mulți din oamenii care treceau pe acolo, îi prăpădea; fiind locul acela la îndemîna călătorilor.

Deci, adunându-se toți cei ce aveau obiceiul să treacă prin locul acela, au venit la Epifanie în mănăstire, spunându-i despre leu, despre rînduiala lui cea rea și cum că locul acela, s-a făcut nelocuit și neumblat: "O, părinte, acel leu mulți oameni a pierdut; iar ceilalți, temîndu-se, nu mai voiesc să treacă prin locul acela". Auzind Epifanie de neorînduiala leului, a zis către toți cei ce erau de față: "Să mergem, fiilor, întru numele Domnului și să vedem pe leul cel mîncător de sînge". Deci, luîndu-mă pe mine Epifanie, am mers împreună cu oamenii și a căzut frică mare peste toți cei ce erau cu noi. Iar Epifanie a zis către oameni: "Fiilor, unde este locașul leului?" Iar ei, arătîndu-i locul, Epifanie a mers mai întîi decît toți; iar leul nicidecum nu se arăta.

Atunci Epifanie a zis cu mare glas: "Unde este locuința leului cel fără de rînduială?" În acel timp leul deodată a sărit din pădure, spre întîmpinarea lui Epifanie și, văzîndu-l, a căzut la pămînt și a rămas mort. Deci, apropiindu-se Epifanie de gura lui, toți au fugit, fiind cuprinși de frică mare, socotind ca nu cumva să omoare pe Epifanie. Iar el a zis către toți cu mare glas: "Fiilor, veniți fără de frică și vedeți stîrvul fiarei". Atunci toți, adunându-se îndată, au văzut stîrvul fiarei. Și Epifanie a zis către oamenii aceia: "De veți avea credință către Mîntuitorul, bîntuitorii voștri așa vor cădea". Deci, luîndu-l bărbații aceia, ne-au dus iarăși în mănăstire și, binecuvîntîndu-se ei de Epifanie, s-au dus în calea lor.

Astfel s-a slăvit prin Epifanie locul, care mai înainte se chema Spanidrion, care odată era nelocuit, neumblat și fără de apă. De aceea s-a numit și Spanidrion, căci nu avea apă, și s-a făcut rai împărțit de toate bunătățile, îndestulîndu-se cu ape și cu tot felul de verdețuri. Deci, pe lîngă toate acestea de care s-a învrednicit Epifanie de la Dumnezeu, i-a mai dăruit lui și acest mare și minunat dar, ca să țilcuiască dumnezeieștile Scripturi cu tot adevărul; că, luînd cărțile cele cu chip dumnezeiesc și citindu-le fraților, le arăta toată puterea lor.

Auzind Epifanie, ritorul și filosoful cel mare, locuitorul Edesiei, despre Epifanie, că este cuvîntăreț, a dorit să se întîlnească cu dînsul. El, adică ritorul, venind în mănăstire, mulțimea fraților stătea și înălța lui Dumnezeu cîntările cele de laudă; iar Epifanie stătea deosebi și își săvîrșea rugăciunile sale. Apoi, după săvîrșirea a toată slujba, Epifanie s-a arătat fraților. Ritorul stătea și lua aminte la mulțime și nu se închina nimănui. După ce a văzut Epifanie filosoful pe Epifanie, l-a cunoscut și, alergînd, s-a închinat lui. Și a zis Epifanie filosofului: "Ce îți este, mare ritor Epifanie! La ce ai venit către Epifanie bărbatul cel prea mic și prea păcătos? De aceasta mă minunez de tine, filosofule, că ai venit către mine neînvățatul și, mai ales, pe atîta cale. O, filosofule, spune-mi pentru care pricină ai venit?"

Filosoful a zis către Epifanie: "Nu te minuna de aceasta, dascăle preadorite, că a zis Dionisie Alicarnasie: "Văzîndu-se oamenii unii cu alții se pot face mai buni sau, amestecîndu-se răi cu răi, se vor spînzura pe un lemn; că nici unul din oameni, purtînd o haină, își va păzi trupul nevătămat; deoarece prea multă întîlnire dă prea multe cuvinte, și unde sînt prea multe cuvinte, se fac multe iscusințe și fel de fel de lucruri". Zicînd acestea filosoful către Epifanie și mai multe decît acestea, a tăcut, nemaivorbind nimic.

Apoi, luînd Epifanie din cartea cea dintîi a facerii lumii, i-a țilcuit-o filosoful stih cu stih. Deci, filosoful pe unele le primea, iar altora se împotriva. Astfel au făcut trei zile, vorbind unul cu altul, și cele ce se vorbeau de dînșii le erau neîmpreună glăsuite. Filosoful, văzînd petrecerea și obiceiurile lui Epifanie, pentru acestea l-a iubit foarte mult. Deci, a patra zi a zis filosoful lui Epifanie: "Dascăle, bună este locuința locului acestuia, voiesc, de vei porunci, să locuiesc și eu aici". Epifanie a zis filosofului: "Aceasta este învoirea fiecăruia". Și a zis filosoful lui Epifanie: "Dar și cărțile să le aduc? Epifanie a răspuns: "De vei băga ceva în cugetul tău, vei afla pe Epifanie bun cunoscător". Filosoful a zis: "Calist să meargă la cărțile mele".

Epifanie a zis filosofului: "Adu-le și mergi sănătos cu Calist". Filosoful a zis lui Epifanie: "Toate lucrurile mele le las lui Calist, că eu nu mai ies din locul acesta". Calist era fiu al lui Aetie, eparhul cel mare al Romei. Acesta, avînd duh rău, a văzut pe Epifanie în vedenie, zicîndu-i: "Voiești, Caliste, să izgonesc duhul din tine?" Calist a zis: "Cine ești, domnul meu, că poți să-l gonești?" Epifanie a răspuns lui Calist:

"Eu sînt Epifanie Fenicopalestineanul, care locuiesc în mănăstirea Spanidrion; deci, dacă voi izgoni din tine duhul cel rău, vei veni să locuiești cu mine în Spanidrion?" Și a zis Calist către Epifanie: "Domnule, izgonește din mine duhul cel necurat și voi locui cu Tine".

Epifanie a zis lui Calist: "Vezi să nu faci altfel; fiindcă iarăși se va lipi de tine". Deșteptîndu-se Calist, a povestit această vedenie tatălui său, care era eparh. Deci, din ziua aceea Calist nu a mai fost supărat de duhul cel necurat. Apoi după trei luni de zile, a zis tatălui său, Aetie: "Tată, voiesc să mă duc în țara fenicienilor, să caut pe Epifanie și să locuiesc cu dînsul în Spanidrion". Atunci tatăl său i-a dat mulți bani și l-a trimis cu ajutor. Venind el în Fenicia și găsind pe Epifanie, i-a povestit toate, și a locuit împreună cu noi. Apoi filosoful a trimis pe Calist în Edesa, din porunca lui Epifanie, împreună cu două slugi și cu trei cămile ca să-i aducă cărțile lui în mănăstire. Și, făcînd Calist călătoria în Edesa, a luat cărțile filosofului, le-a pus pe cele trei cămile și le-a adus în mănăstire.

Deci, în fiecare zi, Epifanie și filosoful aveau multă vorbă între dînșii. Și a zis Epifanie filosofului: "Filosofia lui Daniil zice: *Divanul a șezut și cărțile s-au deschis*; vino, adu-ți cărțile tale și cu ale mele, pe care mi le-a dăruit Dumnezeu, să ședem să ne întrebăm unul pe altul". Atunci Epifanie a pus Scripturile cele de Dumnezeu insuflate, de-a dreapta; iar filosoful, cărțile lui de-a stînga. Și, începînd el de la începutul facerii lumii, adică, Epifanie de la Facerea, pe care a scris-o Moise; iar filosoful tot de la aceeași facere, pe care a scris-o Isiod, citind amîndoi cărțile din stih în stih, se certau între dînșii; astfel era lumina lumină și întunericul întuneric, că Moise, ajutîndu-l Dumnezeu, a scris; iar Isiod avea viață de la Dumnezeu, iar de la diavol rătăcire. Deci, un an întreg a petrecut Epifanie vorbind cu filosoful; dar n-a putut să-l înde-plece.

Odată, un număr de 60 de țărani duceau pe un tînăr oare-care, care era chinuit de duhul cel necurat. Și fiindcă nu puteau să-l biruiască, cei 60 l-au legat în lanțuri și l-au adus în mănăstire la Epifanie. Și a zis Epifanie filosofului: "Vino, filosofule, cel ce faci neînțelegeri cu păcătosul Epifanie și cheamă mulțimea zeilor tăi, ca să gonească duhul cel necurat din tînărul acesta". Filosoful a socotit că Epifanie a fost biruit și nu mai are ce să răspundă. Deci, Epifanie, cunoscînd aceasta, a zis către filosof: "Ce zici, o, filosofule, despre tînărul acesta? Sau tîmăduiește pe cel bolnav și voi crede zeilor tăi, sau Dumnezeuul meu de va izgoni duhul cel necurat din acest tînăr, atunci și tu vei nădăjdui și vei crede în Cel răstignit". Dar la toate acestea filosoful n-a crezut lui Epifanie, ci socotea că este luare în rîs.

Atunci Epifanie, sculîndu-se și apucînd pe tînăr, i-a zis: "Tînărule, voiești să scot fiarele din mîinile tale?" Filosoful, auzind acestea, îndată a fugit în chilie și a încuiat-o cu zăvorul, zicînd și socotind în gîndul său: "Monahul acesta, ca un prost ce este, voiește să dezlege pe cel nebun; iar de nu vom fugi de obrăznicia lui, ca niște înțelepți, apoi vom pătimi rău de la blestematul acesta". Deci, scoțînd Epifanie fiarele de la tînăr și pecetluindu-l pe el de trei ori, a zis duhului celui necurat: "Epifanie păcătosul, rob al Domnului, îți poruncește ție, în numele lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu Cel răstignit pe Cruce, ieși din omul acesta și nu mai intra într-însul!"

Și îndată a ieșit duhul cel necurat și și-a venit tînărul în stare bună. Deci, filosoful, văzînd liniștit pe acel tînăr, a descuiat ușa și a sărit din chilie spre închinăciunea lui Epifanie, zicînd niște cuvinte ca acestea: "O, Epifanie purtătorule de cunună, cred și am crezut celor grăite de tine, prin lucrurile cele ce se fac! Căci cuvintele zboară, fiind neroditoare, iar lucrurile se arată, că sînt roditoare. Deci, voiesc și eu să mă fac părtaș al Celui răstignit".

Epifanie a zis filosofului: "O, filosofule, ce te minunezi de aceasta, ca și cum noi am fi făcut-o? Nu! Ci Fiul lui Dumnezeu este Cel ce face bunătățile acestea, prin cei ce cred în El". Acestea zicîndu-le Epifanie și mai multe decît acestea, am mers la marele Ilarion și l-a botezat. Și am stat în mănăstirea marelui Ilarion douăzeci de zile. Și a rugat Epifanie pe marele Ilarion ca să trimită cu filosoful Epifanie pe unul din frați în Elevteropoli, ca să-l facă pe el episcopul, preot; și marele Ilarion a făcut astfel. Apoi iarăși am mers în mănăstirea noastră ce se numea Spanidrion. Deci, Epifanie, chemînd pe toți frații, le-au zis lor:

"Acesta, care odată i se părea că este ceva, nimic fiind, se socotea pe sine filosof; iar acum, cu darul lui Dumnezeu, s-a făcut cu adevărat filosof, căci s-a învrednicit de treapta preoției. Acesta este părintele vostru cel duhovnicesc". Deci, Epifanie filosoful s-a învrednicit de darul lui Dumnezeu și a fost egumen al fraților din acea mănăstire.

Dar, fiindcă mulți intrau în mănăstire și nu lăsa pe Epifanie să se liniștească, a socotit să lase locul acela și să se ducă în părțile Egiptului. Deci, a zis către mine: "Fiule, urmează-mi mie". Și am zis către dînsul: "Părinte, voi urma ție oriunde te vei duce". Și chemînd pe toți frații și întărîndu-i pe ei, le-a zis: "Mă duc, fiilor, spre cercetarea fraților din mănăstirea marelui Ilarion". Iar ei, înțelegînd că voiește să se ducă pentru supărarea cea multă a celor ce veneau acolo, toți căzînd înaintea feței lui, cu mult plîns și tînguire rugau pe Epifanie să nu plece de la ei. Iar Epifanie, venind și el întru multă milostivire, i-a încredințat pe ei, zicînd că nu se va mai duce.

Dar noi nerămînînd nici zece zile, m-a luat pe mine noaptea, și am ieșit și am mers în Ierusalim și ne-am închinat viețile noastre Cinstitei Cruci a Stăpînului, și am umblat prin cetate șaisprezece zile, cercetînd toate Locurile Sfinte și rugîndu-ne. Apoi, ieșind din cetate, ca să mergem spre Egipt, ne-a întîmpinat o femeie care era chinuită de duhul necurat.

Aceasta, apucîndu-se de rasa lui Epifanie, i-a rupt-o, și îndată a ieșit duhul cel necurat dintr-însa. Iar ea, căzînd la picioarele lui Epifanie, îl ruga, zicînd: "Iartă-mă pe mine, părinte, și nu te mînia asupra mea". Deci, a zis Epifanie către acea femeie: "Mergi sănătoasă la casa ta; căci cel ce a rupt haina mea, s-a rupt pe el însuși".

Deci s-a dus femeia la casa ei. Apoi, pogorîndu-ne noi în Iope, am aflat o corabie gata, care avea să meargă în Alexandria. Ieșind noi din corabie și intrînd în cetate, ne-a întîmpinat un iudeu învățător de lege, cu numele Achila, cu care a început Epifanie a vorbi despre lege. Deci, am petrecut în multă întrebare în ziua aceea; și a doua zi, venind iarăși la întîlnire, au făcut atîta vorbă între ei, încît Achila, plecîndu-se tîlcuirii lui Epifanie, a dorit să se facă creștin. Deci, Epifanie îngrijindu-se, l-a dus la papa Atanasie; iar noi am ieșit din cetatea Alexandriei.

Deci, mergînd noi spre părțile Tebaidei celei de sus, ne-a întîmpinat pe noi un monah, ucenic al marelui Antonie, cu numele Pafnutie. Și a zis Epifanie către dînsul: "Binecuvîntează-ne pe noi, părinte". Iar Pafnutie a zis: "Binecuvîntați sînteți, fiii Domnului". Și făcînd Pafnutie rugăciunea, ne-am sărutat unii pe alții și ne-am odihnit puțin în locul acela.

Deci, Epifanie a întrebat pe Pafnutie despre toate cele ce a făcut marele Antonie, și i-a povestit lui toate. Atunci Epifanie a zis lui Pafnutie: "Părinte, voiesc să locuiesc în locul ce se cheamă Nitria". Iar Pafnutie a zis către Epifanie: "Mergi sănătos, îndul-cește-te de părinți, adună iarbă de vară și mergi în ostrovul Ciprului și hrănește oi spre îmbrăcăminte și cinstește pe copii, ca să fie miei". Acestea zicîndu-le Pafnutie, iarăși rugîndu-ne, ne-am sărutat unii cu alții și am mers fiecare în calea sa.

În locurile cele din împrejurul Leondopoliei, era un bărbat care se socotea de unii bun și că avea mai înainte cunoștința lui Dumnezeu; iar numele lui era Ierax. Despre acesta, Epifanie a auzit în Palestina și avea dorință să-l vadă. Asemenea și Ierax auzise despre Epifanie, dar el era afară de Leondopoli, ca la o milă de acel loc. Ierax învăța că trupul nu se va scula, ci un altul oarecare în locul lui; deoarece acesta se va risipi în pămînt, căci este scris: "Pămînt ești și în pămînt vei merge". Și iarăși zicea, că copiii nu vor fi desăvîrșiți cu vîrsta în veacul cel ce va să fie. Deci, intrînd noi în mănăstirea lui, am aflat mulțime de oameni învățîndu-se de la dînsul; căci, de cînd s-a lepădat de lume, nici de untdelemn nu se împărțea, nici de vin. El, după ce a văzut pe Epifanie, a întrebat de unde este; și, înștiințîndu-se că este palestinian, l-a întrebat de nume. Atunci, aflînd că se numește Epifanie, s-a îngrijit foarte mult, căci venise știre în Egipt despre Epifanie că este înțelept și are mai înainte cunoștință.

Deci, după ce l-a întrebat pe Epifanie de unde este și cum se numește și după ce a aflat toate acestea, învăța iarăși poporul. Ei, venind să îl cuibăscă Învieirea, ziceau despre trup că nu va învia. Atunci Epifanie, scîrbindu-se, a zis către Ierax: "Pune-ți zăvor la gura ta și învață-te a nu huli despre nădejde". Și, după cuvîntul lui Epifanie, Ierax a rămas mut și nemișcat din loc. Deci, cei ce se învățau de dînsul, văzînd minunea pe care a făcut-o Sfîntul asupra lui Ierax, s-au înspăimîntat. Și, luînd Epifanie din dumnezeieștile Scripturi, a început a-i învăța pe toți cele despre Învieire. Deci, a trecut timp ca la trei ceasuri și Ierax stătea mut. După aceasta a zis Epifanie către dînsul: "Grăiește cuvîntul cel adevărat și ascultă credința cea întemeiată". Atunci Ierax a dat răspuns, zicînd către Epifanie că a greșit și că se va pocăi de socoteala aceea fără de rînduială.

Plecînd noi din Leondopoli, am mers în Tebaida cea de sus. Acolo era un bărbat drept, cu numele Ioan; și, intrînd la el, ne-a primit cu multă dragoste. Unii din cei din locurile acelea, duceau la Ioan pe un tînăr legat, ca să rămînă la el; dar tînărul acela era supărat de duhul necurat. Deci, după ce a văzut pe Epifanie, i-a zis cu glas mare: "De ce ai venit aici, Epifanie, robul lui Dumnezeu?" Și a petrecut de la ceasurile șase pînă la nouă, strigînd așa. Deci, deodată rupînd legăturile, a alergat la Epifanie și, apucîndu-se de picioarele lui, a strigat: "Eliberează-mă pe mine pentru Dumnezeu, pe Care tu Îl cinstești!" Dar Epifanie zise duhului rău, să nu iasă din om, ca să nu cunoască Ioan cele despre Epifanie. Epifanie a zis tînărului: "Scoală, omule, ce-mi faci supărare?" Atunci îndată s-a sculat tînărul sănătos, ieșind din el necuratul duh. Și am petrecut trei zile la Ioan, bărbatul cel minunat și împodobit cu viața îmbunătățită; și, ridicîndu-se de acolo, ne-am coborît în Vucoli și am stat acolo șapte ani, dar și acolo, lui Epifanie, îi făceau oamenii multă supărare prin întîlnirea cu ei.

Deci, odată un filosof cu numele Evdemon, a venit la Epifanie și au ridicat cuvinte între ei și au stat zece zile vorbind unul cu altul. Căci Epifanie arăta lui Evdemon adevărul din Scripturile cele de Dumnezeu insuflate, iar Evdemon, prin ceata cea nefolositoare se împotriva celor ce zicea Epifanie. Evdemon avea un copil, care era chior de un ochi. Deci, Epifanie a zis către Evdemon: "Iată, filosofule, cu toate că ești împodobit cu cuvinte, cu bogăție și ai mulți zei, pentru ce nu te-ai îngrijit de copilul tău, ca să fie amîndoi ochii lui sănătoși?" Filosoful a rîs de aceasta, zicînd lui Epifanie: "Dacă în toată lumea cea de sub cer, numai copilul lui Evdemon ar fi avut un ochi, aș fi avut dreptate să mă îngrijesc de el; iar dacă sînt mulți care umblă pe pămîntul acesta fără nici un ochi, ce-i pasă lui Evdemon pentru aceasta?" Epifanie a zis către Evdemon: "Dacă ar fi fost, o, filosofule, numai copilul tău orb, ce ai fi putea să faci pentru tămăduirea lui?"

Evdemon a răspuns: "Nimic altceva, decît aș fi socotit de multe ori și aș fi zis, că nimeni nu este în toată lumea ca copilul meu". Epifanie i-a zis: "Filosofule, nu lua aminte la cele ce se grăiesc despre mine, ca ceva vrednic de rîs, căci Dumnezeu este în mijlocul nostru. Adu pe copilul tău chior și vezi slava lui Dumnezeu". Epifanie, zicînd acestea, apucă de mînă pe copilul lui Evdemon și, pecetluind de trei ori ochiul lui care nu vedea, îndată a văzut. Evdemon, văzînd ceea ce a făcut Epifanie, l-a rugat, zicînd: "Dascăle, de ai dragoste către noi, voiesc și eu să mă fac creștin". Iar el i-a zis: "Ascultă, o, filosofule, cele despre bunul și milostivul Dumnezeu, în care cred creștinii: Altădată a eliberat pe poporul israelit, care era în robia lui Faraon, împăratul Egiptului, și l-a izbăvit de el, și ca pe uscat l-a trecut pe mare în pustie și l-a dus în pămîntul în care curgea lapte și miere.

Altădată îl ruga pe acest popor, care era nesupus și avea neaducere aminte de cele către Dumnezeu, prin proorocii, zicînd: "Poporul Meu, ce ți-am făcut ție? Sau cu ce te-am nedreptățit? Sau cu ce te-am supărat pe tine? Răspunde-mi?" Drept aceea, înțelepte Evdemon, gata este Dumnezeu să primească pe toți cei ce vin la El cu chip bun și, chiar de ar fi făcut cineva prea multe păcate, i se vor ierta lui. Deci, du-te, înțelepte Evdemone, intră în cetate și să nu te rușinezi de a cădea înaintea episcopului, căci Hristos iubește smerenia; de aceea a venit cu multă smerenie la noi".

Evdemon, ascultînd cuvintele lui Epifanie, a intrat în cetate și a căzut înaintea episcopului și s-a făcut creștin. De atunci, Epifanie s-a făcut vestit în tot Egiptul; și episcopii au căutat să-l hiroto-nească pe el

episcop. Epifanie a zis către mine: "Haide, fiule, să mergem iarăși în patria noastră!" Deci, am mers iarăși în patria noastră și am intrat în mănăstirea marelui Ilarion. Iar marele Ilarion plecase din mănăstire pentru multa supărare ce i se făcuse, și se dusese din Cipru în locurile cele din jurul Pafiei. Deci, frații, văzînd pe Epifanie, s-au bucurat cu bucurie mare, dar plîngeau pentru marele Ilarion. Și am stat în mănăstire patruzeci de zile, după care, ieșind, am mers la mănăstirea noastră, care se cheamă Spanidrion, în care Epifanie făcuse egumen pe filosoful Epifanie Edeseanul, și acesta purta grija mănăstirii de mulțimea fraților, căci era și el bărbat minunat. Deci, văzînd toți pe Epifanie, s-au bucurat foarte și am stat amîndoi într-un loc în mănăstire trei zile; iar a patra zi mi-a zis: "Fiule, ia-ți altă chilie și liniștește-te într-însa". Și așa am făcut. Stăteam în mănăstire, liniștindu-ne.

Făcîndu-se foamete în locul acela, pe pămîntul fenicienilor, s-a adunat mulțime de popor la Epifanie și îl ruga, zicînd: "Ajută-ne, părinte, ca să nu pierim și roagă pe Dumnezeu să dea ploaie pe pămînt și pămîntul să dea rodirile sale". Epifanie a zis către acei oameni: "Ce-mi faceți mie supărare, căci sînt om păcătos!" Și iarăși l-au rugat pe Epifanie, ca să se roage iubitorului de oameni pentru ploaie. Iar el le-a zis: "Acum v-am spus că sînt păcătos". Astfel ei încă și mai mult rugîndu-l, a venit ceasul al noulea din zi. Deci, Epifanie a zis egumenului: "Poruncește fraților să pună masă acestor oameni, să mănînce, să se veselească și să se ducă în calea lor". Și le-a pus masă. Epifanie a intrat în chilia sa, iar ei, mîncînd, soarele trimitea razele sale ca vara; și deodată s-a făcut întuneric, fulgere, tunete și ploaie mare s-a vărsat pe pămînt, încît toți s-au sculat de la masă. Și nu era nici un loc în toată Fenicia, care să nu fi primit acea binecuvîntare; și a plouat într-una pe acel loc trei zile.

Deci, apropiindu-se acei bărbați de chilia lui Epifanie, îl rugau, zicînd: "Să oprești prin gura ta ploaia cea din cer". Epifanie le-a zis: "Ce socotiți, fiilor, acestea asupra mea? Căci om sînt, ca și voi, și știe Făcătorul de bine ce ne trebuie nouă. Oare voiți să vă duceți în calea voastră?" Ei au răspuns: "Da, părinte". El, ieșind din chilie, toți s-au adunat și l-au înconjurat; iar Epifanie a zis egumenului: "Poruncește să pună masa oamenilor, să mănînce, să bea și să se ducă în calea lor". Și după ce au șezut toți la masă, au cerut de la Epifanie să-i binecuvînteze, și cum a zis Epifanie: "Bine este cuvîntat Domnul...", îndată ploaia a stat pe pămînt. Epifanie, văzînd iarăși supărarea cea mare care i se făcea în mănăstire, iarăși a căutat să plece de acolo.

Deci, cînd au făcut episcopii adunare pentru alegerea de episcop, și-au adus aminte de Epifanie. În mijlocul episcopilor era și un monah, bărbat evlavios, tînăr cu vîrsta, dar desăvîrșit în întreaga înțelepciune, cu numele Polivie. Și acesta cunoștea pe Epifanie. Episcopii au zis către el: "Ia un dobitoc iute la picioare și du-te în mănăstirea Spanidrion, de vezi dacă este acolo Epifanie și, înapoiindu-te, vestește-ne nouă; dar să nu spui la nimeni aceasta, nici chiar lui Epifanie". Deci Polivie, venind în mănăstire, a intrat și s-a închinat lui Epifanie. A zis Epifanie lui Polivie: "Pentru ce ai venit aici, fiule Polivie?" Iar el a zis către Epifanie: "Eu, părinte, vreau să spun adevărul". A zis Epifanie către Polivie: "Fiule Polivie ai alergat și ai venit, fiind trimis de cuvioșii bărbați pentru iscodire, nu ascunde fiule, că minciuna este lucru rău; ci spune adevărul, că Dumnezeu este în mijlocul nostru, fă-te slujitor iscusit al adevărului, că Epifanie umblă din loc în loc, suspinînd și tremurînd pentru păcatele sale. Vino dar, Polivie, rămîi aici și trimite dobitocul tău preoților, lăsîndu-i să caute pe cei vrednici de acele locuri". Zicînd Epifanie aceasta, îndată Polivie a primit cuvîntul lui și, învoindu-se cu însoțitorul său, a trimis dobitocul episcopilor.

Cel ce venise, a dus pe Epifanie în Cipru. În noaptea aceea, luîndu-mă pe mine și pe Polivie, am ieșit din mănăstire și am mers în Ierusalim, ca să ne închinăm viețile noastre, cinstitei Cruci. Intrînd în cetate și stînd trei zile, a zis Epifanie către mine și către Polivie: "Veniți să mergem, ca de marele Ilarion, părintele vostru, să ne binecuvîntăm, că am auzit că este în Cipru".

Pogorîndu-ne noi în Cezareea, am aflat acolo o corabie cipri-otă, în cetatea Pafiei. Deci, Epifanie, a întrebat pe conducătorul corabiei unde locuiește marele Ilarion; iar el i-a spus că într-o peșteră dimprejurul cetății Pafiei și corabia noastră merge acolo. Deci, în acea noapte, am intrat în corabie și am

călătorit pînă la Pafa. După ce am ieșit din corabie, întrebînd, am ajuns la marele Ilarion. Intrînd noi la dînsul s-a făcut mare bucurie de întîlnire, rămînînd în acel loc două luni. Ilarion avea multă supărare de la cei ce veneau la dînsul.

După ce Epifanie a judecat să ieșim din Pafa, Ilarion a zis către Epifanie: "Fiule, unde vrei să mergi?" Și Epifanie a zis: "În Ascalon, în Gaza și în celălalt pămînt". Ilarion a zis către Epifanie: "Fiule, mergi în Salamina, că vei afla acolo loc de locuit". Epifanie n-a voit să asculte cuvintele lui Ilarion. Deci, Ilarion iarăși a zis către Epifanie: "Ți-am zis ție, fiule, că acolo se cade să te duci și să locuiești; deci, nu avea împotrivire la cuvintele mele, ca nu cumva să te împărtașești de primejdia mării". Apoi, sărutîndu-ne și pogorîndu-ne noi la mare, am aflat două corăbii: una mergînd către Ascalon și cealaltă către Salamina. Deci, suindu-ne în corabia celui ce avea să meargă către Ascalon, s-a făcut mare furtună pe mare și corabia era în primejdie să se sfărîme. Și din această pricină am făcut trei zile pe mare, deznădăjduiți fiind de noi înșine, și în ziua a patra corăbierii au împins corabia spre valurile ce o purtau asupra-i și ne-a scos la cetatea Salamina. Ieșind din corabie zăceam pe pămînt mai mult morți de necaz și de foame; iar corabia a rămas în acel loc să o dreagă, fiind stricată de valuri.

Deci, făcînd noi trei zile, cu darul lui Dumnezeu ne-am venit în stare bună, și iarăși voia Epifanie să mergem la acel loc, adică la Ascalon; fiindcă episcopul locului, adică al cetății salaminilor, ieșise din această viață. Pentru aceea erau adunați toți episcopii ostro-vului aceluia, spre a hirotoni pe cel ce ar fi putut să păstorească turma lui Hristos. Ei au stat acolo, adunați cîteva zile și se rugau lui Hristos, ca să le descopere pe cel ce ar fi putut să fie vrednic de preoție. Și era în cetatea ce se numea Chitria, departe de Salamina ca la 20 stadii, un oarecare din episcopi, bărbat cuvios, fiind hirotonit ca episcop, de cincizeci și opt de ani.

Acesta s-a învrednicit și de mărturisire și pătimind mult pentru Hristos, s-a eliberat pentru mărturisirea Fiului lui Dumnezeu. Despre acesta se zicea, că a fost ținut împreună cu Gelasie, episcopul cetății salaminilor spre a mărturisi numele lui fiind Papos, pus de părinți la nașterea sa; pe acesta îl aveau toți episcopii ca pe un părinte, pentru mărturisirea cea întru Hristos, pentru anii episcopiei, și avea încă și cunoștința lui Dumnezeu. Acestui episcop i s-a descoperit despre Epifanie, ca să se fie hirotonit episcop al bisericii salaminilor. Atunci, fiind vara și vremea strugurilor, după ce Epifanie a judecat ca să mergem de la cetatea Salaminilor, a zis către mine și către Polivie: "Fiilor, să mergem în tîrg, să ne cumpărăm struguri ca să avem în corabie". Venind noi în tîrg și tocmindune cu vînzătorul, Epifanie a ales doi struguri frumoși și a zis vînzătorului: "Cît ceri pentru acești doi struguri?" Epifanie avea obiceiul de a nu se împotrivi; iar vînzătorul îi spuse prețul strugurilor și el scoase argintul să plătească. În acel timp veni Cuviosul Papos rezemat de doi diaconi, împreună cu trei episcopi și, apropiindu-se de Epifanie, el avea în mîini strugurii și prețul lor. Atunci a zis un oarecare din cei ce stăteau de față: "Iată, vin episcopii aici". Deci, Papos a zis către Epifanie: "Părinte, lasă strugurii vînzătorului și urmează-ne în biserică".

Aducîndu-și el aminte de dumnezeiescul cuvînt, care strigă și zice: *Veselitu-m-am de cei ce mi-au zis mie, în casa Domnului vom merge*, a urmat lor în biserică. Papos a zis către Epifanie: "O, părinte, fă rugăciune". Aceasta pentru ca Epifanie să se facă cunoscut că este cleric. Și a zis Epifanie către Papos: "Părinte, iartă-mă, că nu sînt cleric". Papos a zis către Epifanie: "Vezi, o, fiule, ca să nu te lepezi înaintea acestor sfinți părinți, ca cel ce a ascuns talantul". Iar Epifanie a zis către el: "Nu părinte, nu sînt cleric!" Atunci Papos i-a dat pace; iar un oarecare din diaconi apucîndu-se de capul lui Epifanie, l-a dus către Papos, spre jertfelnic cu sila, încît s-au adunat mulți ca să-l păzească la jertfelnic. Deci, l-a hirotonit pe el mai întîi diacon, apoi l-a hirotonit preot și a făcut slujba; după aceea l-a hirotonit episcop. După terminarea slujbei bisericii ne-am suit în episcopie și a zis Papos către Epifanie: "Vino și îndeamnă pe părinți ca să ne împărtașim de masă și să ne veselim pentru hirotonia ta". Iar Epifanie, suferind cu greu și scîrbindu-se în cugetul său, plîngea; iar Papos a zis către Epifanie: "O, fiule Epifanie, se cădea ca noi să tăcem, dar îmi dai pricină să mă fac nebun ca să arăt cele făcute. Pentru că acești părinți adunați aici, au dat slavă lui Dumnezeu pentru vestirea episcopului și au aruncat osteneală asupra mea, toți zicînd către mine păcătosul: "Roagă-te lui Dumnezeu cu osîrdie și se va descoperi ție!"

Iar eu, închinându-mă într-o căscioară, rugam pe Mîntuitorul pentru una ca aceasta. Atunci un fulger a străbătut în chilie și am auzit un glas către mine păcătosul: "Pape, Pape, ascultă!" Iar eu, înfricoșându-mă, am zis: "Ce-mi poruncești, Domnul meu?" Și a zis către mine cu blîndețe: "Scoală și ia cu tine pe unul din diaconi și pogoară-te în tîrg; că, iată, vei afla acolo un monah, care cumpără struguri de la un vînzător și are cu dînsul doi monahi. Fața lui se aseamănă cu capul Proorocului Elisei, pe acesta hirotonește-l episcop; dar să nu-i spui lui, ca nu cumva să fugă; iar numele lui se cheamă Epifanie". Iată m-am făcut nebun, fiule! Vezi ce faci! Tu m-ai silit pe mine la aceasta! Deci, ia aminte de tine, că eu am fost trimis și ceea ce am fost dator să fac, am făcut! Eu sînt nevinovat pentru toate acestea, cum vei vedea".

Auzind acestea Epifanie, a căzut pe fața sa și s-a închinat episcopului Papos, zicînd: "Nu te mînia, părinte, că sînt om păcă-tos și nu sînt vrednic pentru măsura preoției!" Și închinîndu-se, îi îndemna pe ei la prînz; iar după ce au prînzit, s-a dus fiecare la biserica sa.

După trei zile, un oarecare bărbat cinstit, cu numele Eugno-mon, a fost aruncat în temniță de oarecare om strălucit al cetății, pentru o datorie de o sută de arginți. Numele celui ce îl aruncase se chema Dracon. Acest Eugnomon, fiind roman, nu avea pe nimeni care să-l izbăvească din temniță. Auzind Epifanie despre aceasta, a mers la Dracon ca să izbăvească din temniță pe Eugno-mon romanul. Și a zis Dracon către Epifanie: "Mergi, străinule de legea noastră, și adu-mi cei o sută de arginți, care îmi este dator prietenul tău". Dracon era foarte bogat și sălbatic cu obiceiurile. Deci, Epifanie a mers la episcopie, unde se găseau o sută de arginți în păstrare pentru slujba bisericii, pe care, luîndu-i, a mers și i-a dat lui Dracon, și astfel a eliberat pe străinul acela. Un diacon oarecare, cu numele Harin, despre care mărturiseau mulți că este fără de rînduială, a ridicat pe toți clericii contra lui Epifanie, zi-cînd: "Veniți să alungăm pe străinul acesta, ca nu cumva să mă-nînce toată averea bisericii și atunci noi vom fi vinovați păcatului".

Acest Harin era foarte bogat și căuta să gonească pe Epifanie ca, în locul lui, să fie el episcop. Deci, s-a pus asupra lui Epifanie, zicînd aceste cuvinte: "Nu ți-a fost ție destul, Epifanie, că ai venit aici neavînd nici rasă și ai luat Biserica și încă îi risipești averile ei ca un străin? Oare cine va suferi acestea? Ori dă cei o sută de arginți ai Bisericii, sau du-te în patria ta!" Deci, romanul cel eliberat de Epifanie s-a dus în Roma și, vînzînd toate ale sale, a adus banii lui Epifanie, iar romanul acela a petrecut cu Epifanie pînă în ziua morții lui. Epifanie, luînd cei o sută de arginți, i-a dat lui Harin, zicînd către dînsul: "Primește cei o sută de arginți pe care i-am dat pentru străinul acela". Harin fiind foarte lacom, a luat arginții de la Epifanie și, chemînd pe toți clericii, le-a zis: "Veniți și luați cei o sută de arginți pe care i-a risipit Epifanie, că eu i-am cerut pe toți de la dînsul". Deci, clericii nu s-au învoit la socoteala cea rea a lui Harin și au zis către dînsul: "Du-te și-i dă pe ei de la cine i-ai luat". Iar acesta nu i-a dat pe ei lui Epifanie. Astfel multe și grele supărări a făcut Harin lui Epifanie; dar el pentru nici una nu s-a mîniat asupra lui.

Altădată, fiind praznic la episcopie, Epifanie avea la masă pe toți clericii; și era obișnuit să țină în mîinile sale Sfînta Evanghelie și să învețe ziua și noaptea dumnezeiescul cuvînt. Deci Epifanie, învățînd la masă pe cei ce prînzeau, o pasăre, ce se numește corb, a croncănit tare. Iar Harin, pe cînd Epifanie vorbea dumnezeiescul cuvînt, a zis celor ce prînzeau: "Cine din voi cunoaște ce a zis corbul?" Deci, corbul iarăși a croncănit cu același glas și Harin a zis iarăși: "Cine din voi cunoaște ce grăiește corbul?" Și iarăși, Epifanie, învățînd pe toți la prînz, cu al treilea glas a croncănit corbul. Și a zis lui Harin celor de la prînz: "Am zis vouă, cine din voi știe ce croncănește corbul?" Atunci Epifanie cu nimic scîrbindu-se, a zis lui Harin cu multă blîndețe: "Eu știi ce a zis corbul!" Iar Harin i-a zis lui: "Arată-mi mie și vei fi stăpîn peste toate ale mele". Epifanie i-a zis lui Harin: "Corbul a zis ca să nu mai fii diacon".

Deci, din cuvîntul lui Epifanie a căzut tremur peste Harin și n-a mai vorbit, nici n-a mai mîncat sau băut ceva, ci, purtîndu-l pe el slugile lui, l-a dus în casa sa și l-a pus pe pat; iar a doua zi de dimineată a murit în acel loc. El avea o soție foarte credincioasă, dar fii nu avea. Aceea a adus lui Epifanie toate averile sale, pe care a făcut-o și diaconiță a Bisericii. Ea avea o mîină slăbănoagă de zece ani; deci, cum a apucat-o pe ea Epifanie, ca să o pecetluiască cu semnul cinstitei Cruci, îndată s-a făcut sănătoasă și s-a ușurat de

durere. De atunci, adică din ziua în care a vorbit Epifanie cu Harin, toți clericii au luat hotărârea de la Domnul, împreună cu cuvântul lui, ca să se supună lui Epifanie cu frică și cu cutremur.

Fericitul Epifanie păzea și aceasta: în ceasul aducerii de jertfă, niciodată nu săvârșea sfânta jertfă, pînă ce nu vedea vedenia, adică pogorîrea Sfîntului Duh peste Sfintele Daruri. Deci, odată, zicînd de trei ori cuvîntul, nu s-a făcut vedenia. Plîngînd el și rugîndu-se să i se vestească pricina, întîi a căutat la diaconul cel din stînga, care ținea ripida, și cum s-a uitat la el, a văzut pe fruntea lui lepră. Aceasta era arătată tuturor, că acel diacon era vinovat cu ceva. Deci, Epifanie a întins mîna și a luat ripida din mîna diaconului, zicînd către dînsul cu blîndețe: "Du-te la casa ta și să nu te împărtășești acum de dumnezeieștile Taine". El îndată a ieșit și s-a dus la casa lui. Iar Epifanie a dat ripida altui diacon. După aceea, începînd a zice dumnezeieștile cuvinte cu frică și cu lacrimi, îndată a văzut vedenia.

Apoi, după terminarea Sfintei Liturghii, Epifanie a chemat și l-a întrebat pe diacon, voind să știe pricina. El a spus că în noaptea aceea s-a culcat lîngă femeia sa. Atunci Sfîntul Epifanie a chemat toată preoțimea și a zis către dîșii cu blîndețe: "Fiilor, cîți v-ați învrednicit de hirotonie, dezlegați pașii voștri să nu umble în aceste lucruri și să urmați Sfîntului Pavel, care propovăduiește în biserici și zice: *Cei ce au femei să fie ca și cum n-ar avea*. De atunci, Sfîntul Epifanie n-a mai hirotonit pe cei ce aveau femeie, ci numai pe acei bărbați cuvioși și văduvi, care viețuiau viața singuratică.

Aceasta este slava Dumnezeului tuturor, Cel ce ne-a dat viața, și Care slăvește pe cei ce Îl slăvesc, după cum zice dumnezeiescul cuvînt: "Numai pe cei ce Mă slăvesc, îi voi slăvi; iar cel ce Mă defaimă, se va necinsti".

Deci, s-a întîmplat că s-a îmbolnăvit cuviosul părinte Ioan, ucenicul sfîntului, de o boală din care a și murit; și, zăcînd el pe patul său, m-a chemat și a zis către mine: "Fiule, Polivie". Eu am zis către dînsul: "Ce voiești, părinte?" El mi-a zis: "Fiindcă Epifanie oprește de a se scrie minunile acelea, pe care Dumnezeu le-a săvîrșit prin dînsul, ia hîrțile acestea și scrie tu, fiule, cele ce vor urma din ziua de astăzi; căci pînă astăzi eu am scris cele ce am văzut pe Epifanie făcînd, fără să știe el, că îi va adăuga lui Dumnezeu anii vieții și vei petrece lîngă dînsul. Dar vezi să nu te lenevești, fiindcă și eu am scris acestea, fiind îndemnat de Dumnezeu, deoarece mă duc în cale, după cum se duc toți cei de pe pămînt". După aceasta, Ioan a zis către mine: "Cheamă pe Cuviosul părintele nostru Epifanie". M-am dus și l-am chemat. Și, intrînd el înăuntru, a zis către Ioan: "Părinte Ioane, te lenevești a te ruga pentru păcătosul Epifanie". Ioan a zis către Sfîntul Epifanie: "Părinte, fă rugăciune că am să vorbesc ceva cu tine". Făcînd Epifanie rugăciune și zicînd toți "Amin", a zis Ioan către el: "Apropie-te de mine, părinte!" Și s-a apropiat de dînsul. Apoi Ioan a zis către Epifanie: "Părinte, puneți mîinile tale pe ochii mei și sărută-mă, că mor!" Epifanie și-a pus mîinile pe ochii lui și l-a sărutat și Ioan îndată și-a dat sufletul. Atunci Epifanie a căzut pe grumazul lui Ioan, l-a plîns și s-a mîhnit de sfîrșitul lui.

Odată, Epifanie, căzînd cu fața la pămînt, ruga pe Dumnezeu ca să-i ajute să zidească o biserică nouă, căci cea dintîi era mică pentru cei ce intrau într-însa. Pe cînd era el cu fața la pămînt și se ruga lui Dumnezeu pentru trebuința bisericii, s-a auzit către dînsul glasul lui Dumnezeu, poruncindu-i să înceapă acel lucru fără de îndoială, făgăduindu-i tot ajutorul. Atunci Epifanie, nelenevind-se, a mers și a făcut rugăciune în locul unde urma să se ridice biserica. Și erau cei mai mari peste zidirea bisericii, șaizeci, încă și mai mulți lucrători pentru slujirea acestora; și mai erau atunci în cetate și bărbați elini bogați, cu bani și cu averi.

Acolo mai era un om oarecare ce se numea Dracon, iar de cei mai mulți se numea "marele Dracon". El avea un fiu, care se numea tot Dracon. Acesta, îmbolnăvind-se de o cumplită arsură la coasta cea dreaptă și tatăl lui cheltuind mult cu doctorii, nimic nu s-a folosit la sănătate. Deci, marele Dracon arăta multe rele către Epifanie, prin cuvinte și prin lucruri; iar Epifanie, dacă îl vedea vreodată, întîi el i se închina. Odată, Epifanie trecea printr-un loc unde erau adunați mulți bogați și vorbeau între ei vorbe urîte. Acolo era și marele Dracon împreună cu fiul său cel bolnav, care, văzînd pe Epifanie, a început a-l batjocori. Iar

Epifanie, apropiindu-se și închinându-se înaintea acestora, a apucat de mână pe Dracon cel mic și a zis: "Dracone, fă-te sănătos!" Și îndată, împreună cu cuvântul lui Epifanie, Dracon s-a făcut sănătos. Văzînd toți s-au înspăimîntat. Atunci marele Dracon, văzînd ceea ce a făcut Epifanie, de frică și de cutremur n-a mai putut să meargă la casa lui pe picioare, după obicei; ci, ducîndu-l slugile, l-au pus pe pat.

A doua zi dimineața, a venit femeia lui Dracon și a rugat pe Epifanie să meargă să facă rugăciune, ca să se ridice acela. Ducîndu-se Epifanie în casa lui Dracon și rugîndu-se, îndată s-a sculat de pe patul său. A doua zi, luînd cinci mii de arginți, i-au adus lui Epifanie. Iar el a zis: "Fiule, mie îmi este destul o hănișoară pentru trup și pîini proaste cu apă de băut! Ce-mi aduci mie greutate, nevrînd eu să te îngreuez? Dar, de voiești să te slăvești, du-te și stai lîngă biserica lui Dumnezeu și dă acești bani celor ce se trudes și se ostenesc acolo!" Așa a făcut Dracon, apoi a rugat pe Epifanie de l-a botezat pe el și pe femeia lui.

Un oarecare elin, adică păgîn, cu numele Sinesie, fiind și el bogat, avea un fiu, unul născut, ca de treisprezece ani. Peste acesta a năpădit o patimă, care îi înconjurase grumajii, îl sugrumase și a murit. Din această pricină era plîns și bocet în casa lui. Atunci un creștin oarecare, anume Ermie, a zis maicii copilului: "Doamnă, roagă-te să vină aici marele Epifanie, că va învia copilul vostru". Ea, crezînd, a trimis îndată pe Ermie la Epifanie, fiindcă Ermie era prieten cu el. Deci, Ermie, ducîndu-se, a zis către Epifanie: "Părinte, domnul meu Sinesie m-a trimis la tine, să te aduc la casa lui și să te rogi lui Dumnezeu ca să înviezi pe fiul său, care a murit". Atunci, Epifanie m-a luat și pe mine și am venit în casa lui Sinesie. Și cum Epifanie a intrat în casă, femeia lui Sinesie a căzut la pămînt, zicînd către Epifanie niște cuvinte ca acestea: "Ai venit aici, mare doctor al creștinilor, arată-mi mește-șugul tău să vedem, să luăm cercare fiind tămăduiți și așa să ne apropiem de Hristosul tău".

După ce femeia a zis acestea, Epifanie a zis către dînsa: "De vei crede în Cel răstignit și înviat, vei vedea pe copilul tău umblînd". Femeia a zis: "Nimic altceva nu se află în gîndul meu, decît numai să iau aminte la Cel răstignit!" Atunci, apropiindu-se de pat și cu mîna dreaptă ștergînd grumajii copilului, a zis către dînsul cu fața lină: "Evstorghie!" Și îndată copilul și-a deschis ochii și a stat pe pat. Atunci s-au înspăimîntat toți cei din casă. Deci, văzînd maica lui Evstorghie minunea ce s-a făcut prin Epifanie în casa sa, a luat trei mii de arginți și i-a dat lui Epifanie. Iar el a zis către dînsa: "O, Elefteria, eu n-am trebuință de acești bani, ci zi soțului tău, Sinesie, să-i ducă la biserica lui Hristos, Care a sculat pe fiul tău și să-i dea celor ce se ostenes acolo". Așa a făcut Sinesie și s-a botezat el, femeia lui și fiul său, care, fiind mort, l-a înviat Epifanie.

Odată, fiind noi singuri în casă, Epifanie a zis către mine: "Fiule, Polivie, fiindcă Biserica are trebuință de preot, în locul părintelui nostru Ioan, te voiesc pe tine să fii în rînduiala aceluia". Iar mie, căzîndu-mi greu pentru cele grăite și lepădîndu-mă cu prea multe cuvinte, a sosit vremea bisericii și, intrînd noi toți cu Sfîntul Epifanie în biserică, am avut gînd să fug, socotînd grea sarcina preoției. Deci, cînd am ajuns la altar, Epifanie, apucîndu-mă de mână, mi-a zis: "Rămii în locul acesta, pînă va sosi vremea". Toți cei ce au auzit cuvîntul acesta s-au înspăimîntat. Atunci eu n-am mai putut să-mi mai mut piciorul din locul acela, parcă eram pironit cu cuie. Și cînd s-a împlinit toată slujba, atunci a trimis pe unul din diaconi și m-a adus la jertfelnic și m-a hirotonit preot; iar după ieșirea din biserică, de frică am căzut la pat și am zăcut pînă ce a venit Epifanie și a făcut rugăciune și îndată m-am sculat.

Altădată a venit un diacon de la Ierusalim și a spus lui Epifanie despre Ioan, episcopul Ierusalimului, că este iubitor de argint și, încuind banii, nu-i dă celor ce au trebuință. Acest Ioan locuise în mănăstirea marelui Ilarion, cînd Epifanie a locuit împreună cu el. Deci, Epifanie a scris o scrisoare lui Ioan, ca să miluiască pe cei ce au trebuință; dar Ioan n-a făcut nimic din cele scrise în scrisoare. Și nu după multă vreme, Epifanie a zis către mine: "Vino dar, fiule, să mergem în Ierusalim și, închinîndu-ne, ne vom întoarce înapoi!" Plecînd noi din Cipru, am ajuns cu corabia în Cezareea lui Filip și de acolo am mers la Ierusalim, unde, rugîndu-ne, am mers la episcopie. Ioan, văzînd pe Epifanie, s-a bucurat foarte mult și a zis Epifanie lui Ioan: "Frate, dă-mi casă ca să petrec aici cîtăva vreme!" Și ne-a dat o casă foarte bună.

Deci, în fiecare zi, Ioan chema pe Epifanie la masă și ne ospăta cu bucate și băuturi scumpe de multe feluri; iar săracii erau lipsiți de acestea. Deci, oarecînd, Epifanie a zis către Ioan: "O, părinte Ioane, dă-mi argint spre slujbă, căci am să hrănesc niște bărbați din Cipru și astfel să mă fălesc înaintea acestora cu argintul tău, că cele prea bune din casa ta le dai robului tău spre slava ta și voi fi laudat pentru lucrurile tale; numai ține minte acelea care mi le dai, ca să ți le dau pe urmă".

Atunci Ioan a adus și a pus înaintea lui Epifanie mult argint. Iar Epifanie i-a zis: "O, părinte, mai este la tine spre păstrare și alt argint?" Ioan a zis către Epifanie: "Destul îți este acesta spre slujba ta, părinte". Epifanie i-a zis: "Părinte, adu și pe acela, ca să fim de mirare la oaspeți". Iar el, aducînd și pe celălalt, Epifanie i-a zis: "Dă-mi pe cele ce fac slăviți pe cei liberi". Și a zis Ioan către Epifanie: "Toate cele ce veselesc pe oamenii tăi primește-le și slujește celor de la prînz".

Epifanie, luînd acea mulțime de argint, ca la o mie cinci sute de litre, am mers în casa cea dată nouă de Ioan ca să găzduim. Și era un cumpărător de argint cu numele Asterie, care venise în Ierusalim din Roma pentru neputătorie. Epifanie, chemîndu-l pe acesta și arătîndu-i argintul s-a tocmit cu el. Și l-a vîndut lui, luînd de la el aur. Epifanie, luînd aurul, îl împărțea noaptea și ziua celor ce aveau trebuință. Trecînd cîteva zile, Ioan a zis lui Epifanie: "Dă-mi argintul, pe care ți l-am dat spre slujbă". Epifanie a zis către Ioan: "Frate, îngăduiește-mă puțin, căci am să hrănesc pe oaspeți și toate ți le voi da". Deci, mai trecînd iarăși cîteva zile, Ioan a zis lui Epifanie, cînd stăteam noi în biserică unde este Lemnul cel mîntuitor al Sfintei Cruci: "Încă odată îți zic, dă-mi argintul care ți l-am împrumutat!" Atunci Epifanie a zis lui Ioan cu liniște: "Ți-am spus, părinte, că ți-l voi da". Deci, Ioan, umplîndu-se cu multă mînie, s-a apucat și s-a ținut de rasa lui Epifanie, trăgîndu-l de dînsa și zicîndu-i: "Nu vei ieși, nu vei șede și nu vei fi în pace, pînă ce nu-mi vei da tot argintul, pe care l-ai luat de la mine, nedreptule Epifanie! Dă Bisericii cele ale Bisericii!" Pentru toate acestea, Epifanie nu s-a tulburat, ci avea aceeași liniște întru dînsul ca și mai înainte. Astfel a stat Ioan vreme de două ceasuri, ținînd și ocărînd pe Epifanie și toți cei ce stăteau de față, au obosit de a mai asculta cuvintele cele aspre ale lui Ioan. Deci Epifanie, nemîhnindu-se deloc, a suflat în fața lui Ioan, care îndată a orbit, și pe toți cei ce stăteau de față i-a cuprins o frică mare. Atunci Ioan a căzut înaintea lui Epifanie, ca să se roage lui Dumnezeu să-i redea vederea. Iar el i-a zis: "Du-te și închină-te cinstitei Cruci, și îți va da ceea ce ceri". El stătea nemișcat, rugîndu-se lui Epifanie, care, învățîndu-l, și-a pus mîna pe el și s-a deschis ochiul lui cel drept. Deci, Ioan îl ruga și pentru cel stîng.

Atunci Epifanie i-a zis: "Lucrul acesta nu este al meu, căci Dumnezeu l-a închis și Dumnezeu l-a deschis. El a făcut astfel după cum a voit, ca noi să ne înțelepțim". Iar Ioan, după ce a fost certat și pedepsit, s-a făcut drept și cuvios în toate.

După acestea, ieșind noi din cetate ca să mergem în Cipru, erau într-un loc doi comedianți; iar Epifanie, trecînd prin locul acela, i-a zis unul dintre aceia: "Cuvioase părinte Epifanie, cercetează pe mortul acesta și aruncă-i un acoperămînt". Epifanie, auzind acestea, a stat spre răsărit, făcînd rugăciune pentru cel mort, apoi, dezbrăcîndu-se de haină, a aruncat-o mortului spre îmbrăcare. Apoi, Epifanie, urmîndu-și călătoria, a zis cel ce a grăit cuvintele către cel ce s-a prefăcut că este mort: "Scoală, că a trecut prostul acela!" El, nedîndu-i răspuns, iarăși l-a strigat. Dar după ce l-a văzut că este cu adevărat mort, și-a zis în sine: "Mă voi duce și voi spune aceluia străin pricina, ca să învieze pe acesta".

Deci, alergînd pe urma noastră, a căzut la pămînt, rugîndu-se lui Epifanie și zicînd: "Mă rog și mă cuceresc sfinției tale, ajută-ne și cruță nebulia noastră! Căci, cînd am zis către tine: "Îmbracă pe cel mort...", după priceperea aceluia am grăit cuvintele și ai trecut de la noi. O, părinte, nu puține cuvinte am grăit și eu către prietenul meu; dar nu era nici glas, nici auzire. Vino, deci, părinte, și înviază pe cel mort și ia haina pe care am luat-o de la tine. Și a zis Epifanie către cel ce grăia: "Mergi, fiule, și-l îngroapă pe dînsul; căci întîi a murit și atunci ai cerut haina". Deci, iarăși pogorîndu-ne noi în Cezareea, am intrat în corabie și am mers în Cipru, unde ne-au primit pe noi frații cu bucurie mare.

Deci, era acolo un legiuitor oarecare cu numele Isaac, bărbat evlavios, care păzea cu dinadinsul legea mozaică. Acesta lipindu-se de Epifanie și învățându-se de dînsul credința cea dreaptă, s-a luminat. Și petreceam toți trei într-o casă.

Odată, sora împăraților Arcadie și Onorie, avînd o patimă și fiind în Roma, a auzit de Epifanie că tămăduiește Dumnezeu prin el pe cei bolnavi. Pentru aceasta a trimis în Cipru, ca să aducă la Roma pe Epifanie. Deci, trimișii, ajungînd în Cipru, au arătat scrisorile ce le aveau la episcopie. Și era acolo un bărbat elin bogat și foarte gîngav, cu numele Faustinian, care era potrivnic lui Epifanie și care a găzduit pe bărbații cei trimiși la Epifanie. Acestora le zicea Faustinian: "Pentru ce luați aminte ca la Dumnezeu, la amăgitorul acesta? Căci, vorbește cuvinte seci și este prea rău în cuvinte". Mergînd Epifanie într-o zi unde erau meșterii cei ce lucrau biserica, se aflau acolo și bărbații cei trimiși, care stăteau cu Faustinian în locul acela. Unul din zidari, căzînd de la înălțime mare și venind peste capul lui Faustinian, cel căzut n-a pătimit nici un rău, dar Faustinian a căzut cu fața la pămînt și a rămas mort. Apropiindu-se Epifanie de Faustinian, l-a apucat pe el de mîină, zicînd: "Scoală, fiule, întru numele Domnului și du-te sănătos la casa ta!" Și îndată s-a sculat Faustinian și s-a dus sănătos la casa lui. Auzind femeia acestuia de ceea ce s-a făcut, a luat o mie de arginți și i-a adus lui Epifanie. Și a zis Epifanie către femeie: "Du-te, fiică, și dă-i celor ce se ostenesc la biserică, și vei avea comoară la Cel Preaînalt". Și femeia a făcut astfel.

Deci, trimișii împăratului sileau pe Epifanie să meargă în Roma. Acolo era un cleric din ritori, cu numele Filon, bărbat cuvios. Și, fiindcă era trebuință să pună episcop pe scaunul cetății Carpasiului, Epifanie l-a hirotonit pe acesta, din descoperirea lui Dumnezeu, ca episcop pe scaunul cetății și al bisericii Carpasiului. Iar cînd Epifanie a voit să meargă în Roma, a chemat pe cel mai înainte zis, Filon episcopul, și lui i-a dat stăpînirea bisericii Constanției, ca de va fi trebuință de clerici, el să-i hirotonească.

Luîndu-mă Epifanie pe mine și pe Isaac, ne-am dus în Roma și, intrînd în cetate, era plîns și bocet mare în palatul cel împărătesc, pentru că sora împăraților Arcadie și Onorie, avînd o patimă la mîna cea dreaptă, multe doctorii folosind, cu nimic nu a ajutat-o. Acea boală mîncea cu totul cărnurile ei. Iar ea, fiind cuprinsă de multă durere, a silit pe împărați, adică pe Arcadie și Onorie, să poruncească doctorului să-i dea otravă, ca mai degrabă să treacă din viața aceasta. Deci, cei ce ne-au adus pe noi în Roma, au intrat și au vestit împăraților; iar ei au poruncit lui Epifanie să intre înăuntru. Iar Epifanie, ca și cum nu s-ar fi întîlnit cu astfel de oameni, a intrat fără temere în palatul împărătesc și s-a apropiat de împărați, unde era și sora acestora, zăcînd pe pat.

Împărații, văzînd pe Epifanie, s-au sculat îndată de pe scaune. Și a zis Epifanie împăraților: "Fiilor, această cinste dați-o lui Dumnezeu, Făcătorul de bine, și veți vedea pe sora voastră întru sănătate bună; nu vă nădăjduiți în stăpînire și veți fi păziți de Domnul!" Însă împărații se îndoiau și se tulburau de cuvintele lui Epifanie. Atunci Epifanie a zis împăraților: "Fiilor, de ce vă îndoiiți pentru cele ce vă grăiesc? Veți vedea darul lui Dumnezeu prin cele ce se grăiesc". Și, apropiindu-se Epifanie de pat, unde zăcea sora împăraților, a zis către ea cu blîndețe: "Fiică, nu te îndoie pentru patima ta! Ai nădejde spre Dumnezeul Cel viu și vei vedea sănătatea ta în ceasul acesta; crede în Fiul lui Dumnezeu, Cel răstignit și vei umbla în ceasul acesta, fiindcă a încetat durerea trupului tău. Slăvește pe Dumnezeu, Cel ce ți-a dat darul să-L ai pe Hristos în mintea ta neîncetat, și-ți va fi ție zid în toată vremea vieții tale!"

Acestea zicîndu-le Epifanie, a apucat-o pe ea de mîină și, pecetluind-o de trei ori cu semnul Sfintei Cruci, îndată s-a ușurat de dureri. Văzînd împărații ceea ce a făcut Epifanie, s-au înduplecat în sufletele lor ca să-l iubească și să-l asculte și să creadă toate cele ce le grăia el, rugîndu-l să fie împreună cu ei în Roma și să le fie părinte. Pentru aceasta Epifanie îi învăța și îi întărea în toate zilele.

Odată, pe fiul surorii împăraților care a fost tămăduită de Epifanie, s-a întîmplat de l-a găsit mort pe pat, nefiind bolnav, încît s-a făcut mare plîns în palatul împărătesc. Deci, împărații au zis către Epifanie: "Părinte, roagă-te pentru copil, ca să-l dai viu maicii lui". Și a zis Epifanie: "Credeti că pot să fac eu aceasta?" Și i-au zis lui împărații: "Credem că după cum ai vindecat boala de la maica copilului, astfel și

pe copil îl vei pune viu înaintea maicii lui". Și le-a zis lor Epifanie: "De va învia fiul surorii voastre, veți crede și vă veți boteza în numele Celui răstignit?" Împărații au zis: "De vei învia pe copil, noi vom crede și ne vom boteza!" Atunci, apropiindu-se Epifanie de patul copilului și pecetluind tot trupul lui cu semnul Sfintei Cruci și rugându-se Celui ce omoară și înviază, a zis către copil: "Scoală, fiule, în numele lui Iisus Hristos Cel răstignit!" Și îndată copilul a șezut pe patul lui. Atunci, crezând împărații că Epifanie a înviat pe copil prin rugăciune, l-au rugat să-i lumineze cu Sfântul Botez. Iar Epifanie a zis către dînșii: "Întru toate primesc dreapta voastră credință, pentru că Dumnezeu este Cel ce vă ridică spre aceasta. Însă fără învoirea episcopului Romei nu pot face aceasta, ca nu cumva să se scîrbească asupra mea". Deci, împărații, îndată au chemat pe episcopul romanilor și i-au povestit toate. Auzind episcopul aceasta de la împărați, s-a bucurat foarte mult și i-a dat voie să-i boteze.

După ce au intrat în botezător, ca să se boteze de Epifanie și, făcându-se toată slujba cea mai înainte de botezare, a intrat înfii Arcadie și lua aminte. Și, iată, trei bărbați, purtînd haine albe, țineau pe Epifanie, unul la dreapta, altul la stînga și celălalt urmînd înapoia lui, și s-a înfricoșat cu frică mare. Deci, Epifanie a cunoscut din fața lui Arcadie că vedenie a văzut și a zis către dînsul: "Ia aminte de sineți, fiule, și fii păzind cele ce le vezi". Epifanie avea un obicei, că pînă nu se tulbura apă, nu băga pe nimeni în scăldătoare. După ce s-a luminat Arcadie, a băgat și pe Onorie și a văzut aceeași vedenie. După aceea, s-a pogorît sora lor, Procliani, cu fiul ei, care era femeia unuia din patricieni.

După ce s-au botezat ei, Epifanie a petrecut cu ei șapte zile, învățîndu-i. Iar după șapte zile, cînd și-au schimbat ei hainele cele nou luminate, a zis Epifanie împăraților: "Fiilor, rămîneți în liniște, că lupul nu vă va mai stăpîni pe voi. A fugit de la voi durerea, scîrba și suspinarea. Fiți cu luare aminte la Înviere și nu vă mîhnîți pentru cei ce ies din această viață. Că cei ce au crezut lui Hristos, s-au îmbrăcat în Hristos și pe El îl au în ajutor; și va cere copilul, care a murit și a înviat, luînd darul Sfîntului Botez, să se ducă la Mîntuitorul și să-L vadă în mare slavă, lăudîndu-se de îngerii". A doua zi, cînd Epifanie era în palatul împărătesc și învăța pe împărați, s-a făcut în mijlocul nostru bună mireasmă. Epifanie a zis împăraților: "Fiii luminii, sculați-vă și vă rugați!" Iar copilul zăcea pe pat. Atunci Epifanie, făcînd rugăciune, au auzit toți din palat, ca și cum mult popor ar fi zis: "Amin", și copilul îndată și-a dat sufletul. Rămînînd noi un an întreg la Roma, Epifanie a făcut și alte multe semne acolo.

Cînd a hotărît Sfîntul Epifanie să mergem în Cipru, au zis împărații către el: "Părinte, ia mult aur pentru trebuința Bisericii, ca să dai celor ce au trebuință". Epifanie le-a zis: "Fiilor, faceți voi ceea ce doriți și eu mă voi bucura pentru darea voastră; iar mie nu-mi dați greutate, deoarece Dumnezeuul meu le dă toate tuturor, hrănind pe toți în această viață". Împărații i-au adus mult aur, dar Epifanie n-a primit, și a zis să ne aducă în corabie cîteva pîini spre împărțășirea noastră. Deci, plecînd de la Roma, am ajuns în Cipru după patruzeci de zile, unde frații ne-au primit cu mare bucurie.

Sfîntul Epifanie avea obiceiul să iasă noaptea la gropnițele unde zăceau moaștele sfinților mucenici și acolo ruga pe Dumnezeu pentru fiecare din cei ce se necăjea. Precum un prieten, rugîndu-se de alt prieten, dobîndește ceea ce îl roagă, tot așa și Dumnezeu îi asculta cererile lui. Într-o vreme, făcîndu-se foamete mare și neaflîndu-se pîine în tîrg, Faustinian cel nemilostiv avea multe magazii pline cu grîu și cu orz. Acesta, luînd aur, dădea fiecăruia din cei ce aveau trebuință, trei măsuri pe arginți și astfel era multă strîmtorare în cetate. A zis Epifanie către Faustinian: "O, prea-bunule, dă-mi grîu spre hrana oamenilor și eu îți voi da datoria tuturor". Iar nemilostivul Faustinian, auzind niște cuvinte ca acestea, a zis lui Epifanie: "Du-te și roagă pe Dumnezeuul pe Care tu Îl cinstești și îți va da grîu pentru hrana prietenilor tăi".

Epifanie, ieșind într-o noapte la gropnițe, ruga pe Dumnezeu să hrănească pe cei ce se strîmtorau. Și era o capiște veche, care se numea "întemeierea lui Die". Se zice că de această capiște, dacă s-ar fi apropiat cineva din oameni, îndată îl apuca moartea. Deci, pe cînd Epifanie se ruga lui Dumnezeu, pentru cei ce se necăjeau, a auzit un glas: "Epifanie, să nu te superi". Iar el a zis: "Cine este, Doamne?" Și a zis către dînsul: "Mergi în capiștea ce se numește "Întemeierea lui Die". Acolo se vor risipi pecetele ușilor și,

intrînd înăuntru, vei afla aur mult; să-l iei și, cumpărînd tot grîul și orzul lui Faustinian, să dai hrană celor ce au trebuință. Epifanie, mergînd la capiște și apropiindu-se de intrare, îndată au căzut pecețile și ușile s-au deschis și, intrînd înăuntru, a aflat mult aur. Deci, luîndu-l, l-a dat lui Faustinian, zicînd: "Ia banii și dă-mi mie grîul". Iar iubitorul de bani și pierzătorul Faustinian, primind aurul, i-a dat din grîu cîte trei măsuri și Epifanie dădea grîu fiecăruia cît avea trebuință; iar banii n-au lipsit pînă ce a cumpărat toate bucatele care le adunase Faustinian.

Din această pricină s-a făcut multă îmbelșugare tuturor oamenilor; iar în casa lui Faustinian multă strîmtorare. Răul și silnicul Faustinian, fiind strîmtorat prin iubirea lui de bani, ocăra, socotind că această sărăcie a venit asupra casei lui de la Epifanie. Deci, avînd corăbiile lui, a mai luat și alte cinci și, dînd bani lui Lorin credinciosul său, l-a trimis în Calabria, ca să cumpere de acolo grîu spre hrana casei lui. Ducîndu-se corăbiile și umplîndu-se de grîu și de alte feluri de bucate, au mers pe mare patru luni, avînd grîul de la o sută de stadii, de la Constanția. În dreptul locului ce se numește Diansitiriu, s-a pornit furtună pe mare și s-au primejduit toate corăbiile lui Faustinian, care erau încărcate cu grîu, încît tot grîul l-a scos marea la țărături. Auzind Faustinian aceasta, s-a pogorît îndată la mare și, văzînd cu ochii cele ce i s-a făcut, avîndu-și mormîntul deschis, adică gura sa, a început ticălosul a huli pe Cel Înalt și a aduce lui Epifanie ocări ca acestea: "Iată, vrăjitorul și înșelătorul acesta, nu numai pe pămîntul cel uscat lucrează rău casei mele, ci și pe mare, trimițînd diavoli, oprește de a intra cele pentru slujba casei mele. O, ce vînt a adus înșelătorul acesta aici!"

Zicînd acestea și mai multe decît acestea, s-a dus în casa sa, temîndu-se de Epifanie. Deci, adunîndu-se toți din cetate, bărbați, femei și copii, au luat grîul și l-au dus la casele lor, adunîndu-și cheltuiala lor, unul pentru un an, altul pentru doi ani. Ticălosul Faustinian, avînd femeie care săvîrșea lucruri bune, aceasta în ascuns de bărbatul ei a trimis lui Epifanie două mii de arginți, ca să-i dea grîu pentru hrana casei sale. Și a zis Epifanie către femeie: "Ține arginții în casa ta și ia grîu cît îți trebuiește și, cînd roadele vor umple pămîntul, atunci să-mi dai cele ce ai luat". Așa a făcut femeia.

În episcopie era un diacon, cu numele Savin, avînd meșteșugul a scrie frumos. Acesta era blînd și împodobit cu dreaptă viață. Toți monahii în episcopie eram optzeci, însă Savin strălucea mai mult între noi. Pe acesta l-a pus Epifanie judecător al lucrurilor bisericești. Deci, odată, s-au judecat de Savin doi bărbați, unul bogat și altul sărac; iar bogatul avea mai multă dreptate decît săracul. Deci, Epifanie, stînd într-un loc ascuns și ascultînd judecata, a auzit pe Savin, miluind mai mult și plecîndu-se la judecată spre cel sărac. Atunci Epifanie, venind în mijloc, a zis lui Savin cu fața lină: "Du-te, fiule, scrie frumos și, avînd pomenire de dumnezeieștile Scripturi, du-te desăvîrșit la judecată și auzi pe Făcătorul de bine, strigînd și zicînd: "Să nu cauți la fața omului cînd faci judecată".

Deci, de atunci Epifanie judeca pe toți cei ce veneau să se judece, că de dimineață pînă la ceasul al noulea asculta pe cei ce se judecau și de la al noulea pînă dimineață, nu se mai vedea de nimeni dintre oameni.

Între frații care erau la episcopie, era și unul semeț la față, avînd foarte frumos meșteșugul scrierii; iar numele lui era Rufin. Acesta era unit cu Faustinian și în fiecare zi aducea multe ocări asupra lui Epifanie; iar el cu multă blîndețe domolea semeția lui. Din pricina lui Faustinian și din lucrarea diavolului, care lucra între ei, acesta a căutat să omoare pe Epifanie, unindu-se Faustinian cu monahul și zicînd către dînsul ticălosul: "De vei ucide pe înșelătorul acesta, vei ședea tu pe scaun". Rufin era cel mai de pe urmă diacon al bisericii, de aceea el avea slujbă să împodobească scaunul episcopului. Deci, luînd un cuțit ascuțit, l-a pus drept pe șezătura scaunului, și deasupra lui acoperămîntul scaunului. Epifanie, vrînd să șadă pe scaun, a zis către cel ce a făcut vicleșugul: "Fiule, ridică acoperămîntul de pe scaun". Iar el, neascultînd cuvîntul lui Epifanie, luînd acoperămîntul ce acoperea cuțitul, a căzut cuțitul la picioarele lui Rufin diaconul și s-a înfipt în piciorul lui cel drept. Atunci Epifanie a zis către Rufin: "Încetează de neorînduiala ta, fiule, ca nu cumva să te primejduiești, nu după multă vreme. Deci, ieși din biserică, că nu ești vrednic să te împărtășești cu dumnezeieștile Taine". Ieșind Rufin din biserică, s-a dus la episcopie și după trei zile și-a sfîrșit viața.

În vremea aceea, împăratul Teodosie, nu știu din ce pricină îmbolnăvindându-se de picioare, de la genunchi în jos, s-a slăbit foarte tare și a zăcut pe pat timp de șapte luni. Acesta a trimis soli la Epifanie în Cipru, ca să vină la împărăteasca cetate a lui Constantin și să ajute celui ce se chinuia. Ajungând cei trimiși de către împărat, necazul și lacrimile fraților opreau pe Epifanie să nu iasă din Cipru; căci, dacă ieșea, toți frații își rugau moartea; iar cei trimiși de către împărat sileau pe Epifanie să meargă la cetatea cea împărătească, Sfântul Epifanie le-a zis lor: "Mergeți, fiilor, la împărat și eu voi veni după voi". Ei au zis: "Nu te mînia, părinte, că este porunca împăratului, și nu putem să facem altfel, ca nu cumva să ne primejduim, mai ales că împăratul, aflându-se în boală, așteaptă venirea ta".

Deci, de abia a înduplecat pe Epifanie să meargă cu dînșii. Epifanie, chemînd pe Filon, iubitorul de Dumnezeu episcop, i-a poruncit lui să poarte grija de trebuința bisericească. După aceea s-au adunat toți părinții și frații și, învățîndu-se de la Epifanie cele ce se cuvin, i-a sărutat pe toți și a plecat către cetatea împărătească. Deci, intrînd noi în cetatea lui Constantin, i s-a vestit împăratului venirea lui Epifanie; iar el a poruncit să intrăm în palatele împărătești. Epifanie mergea cu multă îndrăzneală la împărat; iar el, nemaiputînd să grăiască de durere, zăcea pe pat.

După ce Epifanie s-a apropiat de împărat, acesta i-a zis: "Părinte, roagă-te pentru mine ca să mă fac sănătos!" Epifanie a zis împăratului: "Rabdă, fiule, întru Cel răstignit și vei avea aceasta totdeauna; să ai pe Dumnezeu în minte și nici un rău nu te va stăpîni pe tine; fă-te milostiv spre cei necăjiți și vei fi miluit de Dumnezeu; fii ca un împărat, cinstind mai mult pe Cel ce ți-a dat ție darul". Epifanie, zicînd acestea împăratului, s-a apropiat de el și, atingîndu-se de picioarele lui, l-a pecetluit de trei ori cu semnul Sfintei Cruci și a zis împăratului: "Scoală, fiule, de pe pat, că a încetat durerea de la picioarele tale".

Auzind acestea împăratul, îndată s-a sculat, nemaivînd nici un rău la picioarele sale, și a zis către Epifanie: "Poruncește-mi, părinte, orice și te voi asculta pe tine întru toate". Epifanie a zis împăratului: "Să ai cuvîntul lui Dumnezeu în sufletul tău și nu vei avea trebuință de mine". Acestea și multe altele zicînd Epifanie împăratului, a sosit vremea prînzului, și a zis Epifanie către împărat: "Mergi, fiule, la masă și binecuvintează pe Făcătorul de bine". Epifanie era vesel și cuviincios, avînd cuvînt îndulcit cu dumnezeiasca sare. Deci, cînd fiica lui Teodosie a căzut în patimă la Roma, adică sora lui Arcadie și Onoriu, atunci și ei au mers în Roma și au stat cu dînsa vreme de cinci ani, că acolo era măritată cu bărbat. Auzind atunci împăratul Teodosie că Epifanie a venit în Roma și a tămăduit pe fiica lui și pe fiul ei, fiind mort, l-a înviat, și că, împreună cu aceștia, a botezat pe Arcadie și Onoriu, s-a bucurat foarte mult și pentru aceea i-a scris lui ca unui tată. Deci, cînd eram în cetatea lui Constantin, a venit Arcadie și Onoriu de la Roma și s-a bucurat foarte mult.

Din porunca împăratului, Faustinian a fost adus de la Cipru, fiind pîrît că a grăit de rău pe împărat și din porunca lui a fost pus sub pază. Epifanie, auzind acestea, a mers în locul acela unde era ținut Faustinian și i-a zis lui: "De-ți este trebuință o, fiule, să grăiești prin noi cuvînt la împărat și te vei elibera din această închisoare". Faustinian a zis lui Epifanie: "Du-te, înșelătorule, și înșeală bărbații proști, iar cuvintele acestea nu le grăi lui Faustinian. Ai venit aici ca să te bucuri prin cuvintele tale de primejdia mea. Fugi de aici în Cipru, du-te în Fenicia și acolo fă-ți neîncetat vrăjile și răutățile tale". Deci, după ce Faustinian a zis aceste ocări lui Epifanie, m-a luat pe mine și am mers în palatele împărătești, ca să luăm voie de la împărat și să plecăm în Cipru. După aceea, împăratul a rugat pe Epifanie ca să mai zăbovească în împărăteasca cetate încă cîteva zile; însă Epifanie i-a spus că nu poate să mai stea; dar în cele din urmă împăratul a înduplecat pe Epifanie prin cuvinte. Deci, a doua zi a intrat oarecare din cei ce spun răspunsurile în palatele împărătești și a spus că Faustinian Ciprianul și-a săvîrșit viața.

Epifanie, auzind acestea, a plîns pe Faustinian. Atunci împăratul a voit ca toate averile lui Faustinian să le trimită în vistieria împărătească, mai ales că nu avea fii. Iar Epifanie a zis împăratului: "Fiule, vezi să nu faci păcat, că femeia lui Faustinian este cinstitoare de Dumnezeu din inimă, pleacă-te cuvintelor lui Epifanie și-ți va fi darul de la Cel Preaînalt". Atunci împăratul a dat lui Epifanie toată stăpînirea peste lucrurile lui Faustinian. Apoi Epifanie a zis către împărat: "Fiule, am pe Dumnezeu, Care îmi dă cele de

trebuință, iar acestea toate, cu voia femeii lui, să le dăm celor ce au trebuință". Epifanie, zicând acestea, împăratul a răspuns: "Părinte, cere cele ce ai de trebuință și îți voi da cu toată plăcerea". Epifanie a zis către împărat: "Fiule, păzește cuvintele mele și totdeauna să mă ai în sufletul tău".

Zicând el acestea, împăratul a ieșit din palat împreună cu noi și a rugat pe Epifanie să-l binecuvinteze. Deci Epifanie, făcând rugăciunea, a binecuvîntat pe împărat și l-a sărutat, apoi împăratul s-a întors în palatul lui cu pace. Iar noi, intrînd în corabie, am ajuns după nouă zile în Cipru, și ne-au primit frații cu bucurie mare. Aici am găsit pe femeia lui Faustinian, plîngînd pe bărbatul ei; iar Epifanie a mîngîiat-o de toată mîhnirea ei și ea s-a plecat cuvintelor lui. Apoi l-a rugat să-i dea pecetea cea întru Hristos. După ce a botezat-o a hirotonit-o diaconiță a Bisericii și, cu voia lui Epifanie, împărțea toate lucrurile ei la cei ce aveau trebuință.

Odată, Epifanie a vorbit cu Aetie, episcopul valentinianilor - că erau în Constanția mulți adepți ai eresului acesta - și Aetie, pornindu-se cu prea multe cuvinte și grăind multe hule asupra Celui Preaînalt, Epifanie a zis către dînsul: "Aetie, răucredinciosule, pune strajă gurii tale și nu mai grăi cuvinte fără de rînduială". Deci, îndată a amuțit Aetie, după cuvîntul lui Epifanie, și din ziua aceea n-a mai putut să grăiască nici un cuvînt. Văzînd cei ce împărțăseau eresul lui, că l-a amuțit prin cuvînt, toți au căzut înaintea lui Epifanie și au lepădat credința lor, făcîndu-se dreptcredincioși. Astfel, Aetie a petrecut șase zile negrînd și în a șaptea zi și-a sfîrșit viața. Erau încă și alte multe eresuri în latura Ciprului, ca acestea: sofiști, sabeliani, nicolaiteni, simoniani, vasilidiani, carpocratiani. Pentru aceștia Epifanie a scris epistole împăratului Teodosie ca, din porunca împăratului, să-i izgonească din ostrov, că între dînșii erau bărbați bogați, cărora le erau încre-dințate dregătorii de obște și, astfel fiind, smerea pe cei credincioși.

Primind împăratul scrisoarea lui Epifanie, a scris astfel: "Oricine nu se va pleca părintelui Epifanie, episcopul țării Ciprului, prin dumnezeieștile cuvinte, să iasă din ostrov și să locuiască unde va voi. Iar dacă unii, fiind prieteni și fii ai pocăinței, vor mărturisi părintelui cel de obște că, fiind rătăciți, vor să vină la calea adevărului, să rămîna în ostrov, învățîndu-se de la părintele cel de obște". Deci, această poruncă împărătească aducîndu-se și arătîndu-se de un om al împăratului, mulți dintre dînșii s-au alăturat lui Epifanie; iar cei ce nu s-au aplecat, îndată au fost izgoniți din ostrov. Astfel, turma cea cuvîntătoare a bunului păstor a fost curățată de lupii cei răpitori.

Sfîntul Epifanie, petrecînd în arhierie și în ostenele ani îndelungați și ajungînd la adînci bătrîneți, s-a apropiat de fericitul său sfîrșit. Dar mai înainte de sfîrșit, a fost trebuință să se ostenească la împărăteasca cetate pentru niște pricini ca acestea: Eudoxia, soția împăratului Arcadie, care după tatăl său, Teodosie, a împărățit la Răsărit, sfătuindu-se împreună cu Teofil arhiepiscopul Alexandriei, la izgonirea cea nevinovată a preasfînțitului Ioan Gură de Aur, Arhiepiscopul Constantinopolului, despre care s-a scris pe larg în viața Sfîntului Ioan Gură de Aur, au pornit pe Epifanie cu scrisorile lor amăgitoare, să vină la dînșii la sobor, pentru că Teofil scrisese lui Epifanie foarte multe scrisori asupra lui Ioan, cum că el se împărțăsește de ideile lui Origen, și pentru aceea împărăteasa s-a pornit să-l surghiunească. Deci, Epifanie, îndată s-a plecat lui Teofil; căci nu știa că Teofil are uriciune asupra lui Ioan.

Deci, Sfîntul Epifanie, luîndu-mă pe mine și pe Isaac, am venit în cetatea lui Constantin. Dar, intrînd noi în cetate, era mare tulburare pentru Ioan; căci el era mult iubit de cetățeni. Dar unele mănăstiri și locașuri care luau bani și cele de trebuință de la împărăteasa, nu voiau să primească pe Ioan.

Deci, intrînd noi într-una din mănăstiri, au silit pe Epifanie să le hirotonească un diacon, căci aveau nevoie la slujba bisericească. Făcînd acestea și auzind Ioan, a scris o epistolă lui Epifanie. Asemenea și Epifanie a scris împotriva lui Ioan. Și a auzit și împărăteasa că s-au învrăjbit Ioan cu Epifanie.

Atunci împărăteasa Eudoxia a chemat pe Epifanie și i-a zis: "Părinte Epifanie, toată împărăția romanilor este a mea și toată preoția bisericilor de sub împărăția mea este a ta; fiindcă Ioan este străin de buna rînduială a preoției și se poartă fără de rînduială împotriva împăraților, avînd în el oarecare eres. Pentru

aceasta, de multe zile mă supără gîndul să fac sobor și să-l lepăd din această rînduială, ca pe un nevrednic de preoție și să pun altul pe scaun, care va putea să țină preoția, ca astfel împărăția mea să fie în pace întru toate". Pe cînd împărăteasa grăia acestea către Epifanie, trupul îi tremura din multa ei mînie. Apoi a zis către dînsul: "Fiindcă sfinția ta ești aici din voia lui Dumnezeu, nu este trebuință să dau de osteneală pe ceilalți părinți; deci, pe care ți-l va descoperi Dumnezeu, fă-l episcop; iar pe Ioan scoate-l din Biserică".

Epifanie a zis către împărăteasă: "Fiică, fără pomenire de rău, ascultă pe părintele tău". Împărăteasa a zis către Epifanie: "Orice-mi vei porunci sfinția ta, eu te voi asculta ca din gura lui Dumnezeu". Epifanie a zis către împărăteasă: "Dacă se prihănește Ioan și se muștră pentru eresul care zici, și nu mărturisește că a greșit, este nevrednic de preoție; atunci, orice va porunci stăpînirea voastră, voi face. Iar dacă, pentru ocară voastră, voiți să izgoniți pe Ioan din Biserică, Epifanie nu se învoiește la aceasta. Pentru că firea împăraților este să ocărăscă și să ierte, fiindcă și voi aveți Împărat în cer, Căruia îi greșiți după obicei și vă iartă vouă, dacă și voi veți ierta celor ce vă ocărăsc pe voi, după cum zice Evanghelia: *Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru Cel din ceruri milostiv este*". Atunci împărăteasa a zis către Epifanie: "De vei face împiedicare, părinte Epifanie, de a se izgoni Ioan, voi deschide capiștile idolilor, voi face pe oameni să li se închine lor și voi face pe cele din urmă mai rele decît cele dintîi". Cînd ea grăia acestea cu amărăciune, au curs lacrimi din ochii ei. Epifanie a zis: "Fiică, eu sînt nevinovat de această judecată".

Epifanie, zicînd acestea, m-a luat pe mine și am ieșit din palatul împărătesc; iar Isaac, fiind bolnav, n-a intrat împreună cu noi la împărăteasă. Deci, a străbătut vestea prin toată cetatea, zicînd că marele preot Epifanie, episcopul Ciprului, a intrat la împărăteasă și a surghiunit pe marele Ioan. Isaac, auzind acestea, a fugit de Epifanie, intrînd într-o mănăstire și a rămas acolo, fără să știm noi. Epifanie plîngea pentru Isaac și se ruga lui Dumnezeu să-i arate unde petrece. Atunci i-a arătat. Și am mers la el, dar Isaac s-a întors de la Epifanie, zicînd: "Nu mai voiesc să fiu cu tine, pentru păcatul pe care l-ai făcut asupra lui Ioan". Sînd noi în mănăstire trei zile, de abia am înduplecat pe Isaac să meargă cu noi. Încă și Sfîntul Ioan Gură de Aur s-a încredințat că Sfîntul Epifanie s-a învoit la surghiunia lui și, luînd hîrtie, i-a scris: "Înțelepte Epifanie, tu ai luat parte la surghiunia mea, dar nu vei mai șede pe scaunul tău". Asemenea încă și Epifanie a scris împotriva lui Ioan: "Pătimitorul, bate și biruiește; și pentru că ai crezut că m-am învoit la surghiunia ta, în locul în care te-ai surghiunit nu vei ajunge".

Fraților, acestea le-am scris, ca să nu arunce cineva prihană asupra lui Epifanie, ca unul ce a făcut atîtea bunătăți. Era oare cu puțință, să se coboare el la atîta răutate? Să nu fie! Noi, intrînd în palatul împărătesc, Epifanie a luat voie de la împărați să mergem în Cipru. Epifanie, fiind întrebat de împăratul Arcadie de cîți ani este, el a răspuns: "Sînt de o sută cincisprezece ani, fără trei luni. Astfel, de șaiszeci de ani m-am făcut episcop și am cincizeci și cinci de ani, fără trei luni în episcopie". Despre acestea l-a întrebat împăratul în ziua cînd aveam să ne suim în corabie.

Suindu-ne în corabie, Epifanie a șezut în pîntecele corabiei împreună cu noi. El avea obiceiul să țină neîncetat în mîinile sale Sfînta Evanghelie. Deci, suspinînd și plîngînd de trei ori, a deschis Sfînta Evanghelie și iarăși închizîndu-le, a plîns și a făcut rugăciune. Apoi după rugăciune a șezut în pîntecele corabiei și a început iarăși a plînge și a zice către noi: "O, fiilor, de mă iubiți pe mine, păziți poruncile mele și dragostea lui Dumnezeu va petrece întru voi. Voi știți prin cîte supărări am trecut în viața aceasta și n-am ținut socoteală de nici un necaz. Ci totdeauna mă bucuram, căutînd la milostivul Dumnezeu, Care nu m-a părăsit pe mine, ci mă păzea de bîntuiala vicelanului; căci, cei ce iubesc pe Dumnezeu, toate le lucrează spre bine. Deci, fiii mei doriți, altădată fiind eu într-un loc pustiu și săvîrșind rugăciune la Hristos, ca să mă izbăvească de bîntuiala potrivnicului, au năvălit asupra mea mulți diavoli, care, apucîndu-mă și aruncîndu-mă de picioare, mă tîrau pe pămînt; iar unii dintre dînșii, mi-au făcut și răni. Acestea mi s-au făcut zece zile. De atunci n-am mai văzut în față pe diavolul în toate zilele vieții mele; ci au săvîrșit răutatea lor asupra mea prin oamenii cei răi.

Multe rele mi s-au întîmplat în Fenicia, de la silonienii cei fără de rînduială; în Egipt, de la tiostinenii cei necurați; în Cipru, de la valentinienii cei fărădelege și de la celelalte eresuri. O, fiilor, puneți mintea

voastră și ascultați cuvîntul păcătosului Epifanie: "Nu fiți poftitori de bani, căci mulți bani se vor adăuga vouă. Nu urîți pe nici un om și veți fi iubiți de Dumnezeu. Nu clevețiți pe fratele vostru, că patima diavolească nu vă va domni pe voi. Întoarceți-vă de la toate eresurile, ca de la niște fiare cu venin purtător de moarte, pentru care v-am dat vouă lămuriri în cărțile ce se numesc "Panarii". Întoarceți-vă și feriți-vă de plăcerile lumii, care gîdilă pururea trupul și gîndul. Aveți iscusință, că este adăugirea satanei, căci de multe ori și trupul liniștindu-se, gîndul celor fără de luare aminte are nălucire spre cele urîte. Iar cînd mintea noastră se trezește și are pomenire pururea de Dumnezeu, cu lesnire putem să biruim vrăjmașul".

Epifanie zicînd acestea și mai multe ca acestea, a chemat pe toți cei din corabie și le-a zis: "Fraților, ni se cade nouă ca, cu toată tăria, să ne rugăm iubitorului de oameni Dumnezeu să ne păzească pe noi ca nici unul din cei din corabie să nu piară; căci o să se facă un vifor mare. Bucurați-vă, deci, că nici o supărare nu se va atinge de toți cei din corabie!" După acestea, mi-a zis: "Fiule Polivie". Eu i-am răspuns: "Ce este, părinte?" El mi-a zis: "Dacă vom merge la Constanția, stai șapte zile în cetate; apoi du-te în Egipt și suie-te în Tebaida cea de sus și acolo paște oile lui Hristos. Însă ia seama de tine, fiule, martor îți pun cerul și pămîntul, să nu faci într-altfel. Pentru că dacă cuvintele mele nu le vei asculta și nu te vei duce, cu pierzare vor pieri și în deșert se vor face ție toate cîte ai zidit și vei fi netrebnic înaintea tuturor oamenilor; iar de vei asculta cuvintele mele și vei păzi porunca Domnului, Care mi-a poruncit Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, vei fi binecuvîntat înaintea Lui în toate zilele". Zicînd acestea către mine, m-a sărutat.

Apoi, întorcîndu-se către Isaac, i-a zis: "Fiule Isaac". Iar el a răspuns: "Ce este, părinte?" "Tu, fiule, să rămîi în Constanția, pînă ce ți se va porunci ție; să mergi pe calea dreptilor!" Epifanie zicînd acestea către Isaac, l-a sărutat. Chemînd pe toți corăbierii, le-a zis: "Să nu vă speriați, fiilor, căci multă pornire va face marea, ci rugați-vă lui Dumnezeu și El vă va ajuta". Și era al unspre-zecelea ceas din zi, cînd Epifanie ne-a învățat acestea. Și a zis unuia din corăbieri: "Nu ispititi, ca să nu fii ispitit!" Iar la apusul soarelui s-a ridicat o furtună mare pe mare. Epifanie era în pîntecele corabiei, avînd mîinile întinse și Evanghelia era pusă pe pieptul lui, ochii deschiși și glasul lui nu se auzea.

Noi toți, fiind cuprinși de frică, socoteam că Epifanie se roagă lui Dumnezeu pentru valul mării. Și a ținut viforul două zile și două nopți. A treia zi, Epifanie mi-a zis: "Fiule Polivie, zi corăbierilor să aprindă lemne și să facă cărbuni, iar tu ia tămîie și adu aici". Și am făcut așa. Apoi a zis către mine: "Pune tămîia în cățuie". Atunci el a zis: "Rugați-vă, fiilor", și a făcut și el rugăciune, după cum zăcea cu fața în sus, și după rugăciune ne-a sărutat pe toți și a zis: "Mîntuiți-vă, fiilor, că Epifanie, nu vă va mai vedea pe voi în această viață". Și îndată și-a dat sufletul, iar viforul mării a încetat numaidecît.

Văzînd acestea am căzut împreună cu Isaac pe grumajii lui și am plîns cu amar. În acel ceas a căzut întunerice pe ochii noștri. Unul din corăbieri, căruia Epifanie i-a zis, pe cînd era în viață: "Nu ispititi, ca să nu fii ispitit", a alergat la picioarele lui Epifanie și a voit să-i ridice haina să vadă dacă este tăiat împrejur. Iar Epifanie, cum zăcea mort, ridicînd piciorul drept, l-a lovit în față și l-a aruncat din corabie la pisc, rămînînd mort două zile. Deci, în acea zi, luîndu-l corăbierii, l-au dus la Epifanie și, după ce l-au pus lîngă picioarele lui și, atingîndu-se, a înviat. Din această pricină a căzut frică peste toți cei din corabie. Noi, mergînd către Constanția, la locul ce se numește Diansitirion, au ieșit corăbierii din corabie, au înconjurat cetatea și cu glas tare au strigat: "Bărbați frați, cei ce locuiți în Constanția, mitropolia cu bărbați mulți, pogoriți-vă la mare în locul ce se numește Diansitirion și luați cinstitele moaște ale Cuviosului Părintelui nostru Epifanie, că și-a sfințit viața cea omenească.

Atunci a căzut întunerice peste toată cetatea și oamenii, ținîndu-se de mîini unul de altul, se pogorau la mare, făcînd mare bocet. Toată împărăția se tîra în cetate, vîrsînd lacrimi pe cale. Atunci trei orbi, ce erau în latura ce se numește "Stornici", au pornit pe cale și nimeni nu le dădea mîna acestora, să ajungă mai degrabă în cetate. Unul din cei trei, cu numele Prosexie a zis: "Sfînte al lui Dumnezeu, Cuvioase Epifanie, fă-ne să vedem, ca și noi să ne închinăm cinstitelor tale moaște". Și îndată au văzut. Intrînd în cetate, s-au închinat cinstitelor moaște ale cuviosului părinte și au povestit ceea ce li s-a întîmplat pe cale și toți, auzind acestea, slăveau pe Dumnezeu, Cel ce dă unele ca acestea robilor Săi celor vrednici.

Luînd din corabie moaștele, le-au pus în biserică cu multă cinste și se săvîrșeau minuni de la sfintele moaște, că cei ce erau bolnavi se tămăduiau de orice boală erau cuprinși. După zece zile, adunîndu-se din tot ostrovul (insula), arhierei, preoți, egumeni și nenumărat popor, au îngropat cu cinste sfintele lui moaște în acea biserică, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia și de la noi I Se cuvine slavă, cinste și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă - În viața Sfîntului Epifanie se pomenește de împărații Arcadie și Onorie, fiii marelui Teodosie împăratul, care au fost trimiși să împărătească în Roma, după moartea împăratului Grațian. Și care au chemat pe Sfîntul Epifanie ca să tămăduiască pe sora lor de o boală ce o cuprinsese. Deci, mergînd Sfîntul Epifanie în Roma, a tămăduit-o cu rugăciunea; iar pe fiul ei, care murise de năprasnă, l-a înviat și l-a botezat. Apoi a botezat și pe mama pruncului și pe împărații Arcadie și Onorie. De aici poate li se va părea unora că ei ar fi fost închinători de idoli, dar nu este așa. Pentru că ei erau dreptcredincioși din copilărie, dar unii din acele vremi aveau obiceiul a nu se boteza de mici, ci primeau Sfîntul Botez după mai mulți ani. Iar ce le-a zis Sfîntul Epifanie: "Credeți întru Cel răstignit?", nu le-a zis sfîntul pentru că ei nu credeau, ci pentru că se îndoiau în credință, că nu va putea sfîntul prin rugăciuni, să vindece pe sora lor.

Viața Sfîntului Ghermano, Arhiepiscopul Constantinopolului (12 mai)

Patria Sfîntului Ghermano a fost Constantinopolul. Tatăl lui era unul dintre cei dintîi senatori, cu slava și cu cinstea mai aleasă decît alții, cinstit cu dregătoria de patrician, și avînd numele Iustinian. Pe acesta l-a ucis din zavistie, Constantin Pogonatul, cînd a luat împărăția grecească. Ucigînd pe acest senator, a poruncit să scopească pe fiul său, fericitul Ghermano, încă fiind prunc, și l-a dat la bisericeasca rînduială a clericilor. Împăratul a făcut aceasta pentru ca Ghermano, venind în vîrstă, să nu poată fi în rînduială mirenească de senator și să nu poată face vreo izbîndire casei lui Pogonat, pentru uciderea tatălui său. Deci, fericitul Ghermano, fiind în rînduiala clericilor, viețuia ca un înger al lui Dumnezeu, depărtîndu-se de toată pofirea pămîntească și de toate deșertăciunile lumești. El își avea mintea ridicată spre Dumnezeu și totdeauna purta lauda Domnului în gură, îndeletnicîndu-se ziua și noaptea cu citirea cărților dumnezeiești, de unde a luat adîncul înțelepciunii și a scos apele cele de viață ale învățaturii celei insuflate de Dumnezeu, din care adăpa Biserica lui Hristos, fiind rînduit păstor și învățător.

Ajungînd la vîrsta cea desăvîrșită și la anii cei de bărbat, strălucea prin chipul vieții sale celei îmbunătățite și cu cuvîntul învățaturii, ca un luminător luminos. Deci, a fost ales mai întîi episcop al cetății Cizicului, și se împotriva eresului monoteiștilor, împreună cu preasfîntitul Chir, patriarhul Constantinopolului, cu care a pătimit izgonire de la răucredinciosul împărat Filipic. După aceea, prigonitorul acela a pierit cu sunet iar preasfîntitul Chir, murind în surghiun și mincinosul patriarh Ioan ereticul, surpîndu-se, Sfîntul Ghermano a luat scaunul patriarhiei Constantinopolului, pe vremea împărăției lui Artemie, care s-a numit Anastasie al doilea. El s-a ridicat cu multă bucurie de cei dreptcredincioși și s-a arătat ca un om vrednic și plin de darul lui Dumnezeu, care se cunoștea într-însul mai înainte de vederea lui, căci pe cele ce voia să fie, mai înainte le vedea și le spunea poporului.

Pe cînd îl ducea la început în soborniceasca biserică a sfintei Sofia și poporul alerga la biserică, dorind să vadă pe noul ales patriarh, o femeie oarecare, Ana, fiind însărcinată, s-a apropiat de patriarh și a strigat

către el, zicînd: "Binecuvintează, părinte, pe cel zămislit în pîntecele meu!" Iar patriarhul, căutînd spre dînsa și văzînd cu ochii cei dinăuntru ceea ce va să fie, i-a zis: "Să-l binecuvinteze Domnul pe acela cu rugăciunile Sfîntului Întîiului Mucenic".

Prin aceste cuvinte a proorocit că are să se nască un prunc de parte bărbătească și de un nume cu Sfîntul Întîiul Mucenic Ștefan. El a încredințat cu minune această proorocie, deoarece, pe cînd grăia cuvintele acestea, a văzut femeia, precum singură mai pe urmă a spus la toți cu jurămînt, o văpaie de foc, ieșind din gura lui împreună cu cuvîntul, și din aceasta s-a încredințat că este adevărată proorocia sfîntului. După ce s-au împlinit zilele, Ana a născut un prunc de parte bărbătească și i-a dat lui numele Ștefan, după proorocia preasfînțitului patriarh Ghermano. Apoi acest Ștefan, ajungînd în vîrstă, a pustnicit cu cuvioșie în muntele lui Axentie și s-a făcut mărturisitor și mucenic al lui Hristos, pătîmind pentru sfintele icoane de la răucredinciosul Copronim.

Și despre Copronim a proorocit Sfîntul Ghermano, că are să fie un cumplit prigonitor și muncitor al dreptcredincioșilor. Pentru că Leon Isaurul, luînd împărăția grecească, a născut pe acest fiu Constantin. Iar cînd s-a botezat pruncul acesta de mîinile sfințitului patriarh Ghermano, a spurcat sfînta scaldătoare cu fireștile sale neputințe; și a grăit despre dînsul Sfîntul Ghermano: "Pruncul acesta pînă ce va crește, are să fie o mare răutate creștinilor și la toată biserica, pentru că va spurca Sfînta Biserică cu învățături eretice și va vărsa mult sînge al robilor celor binecredincioși ai lui Hristos". Constantin acela s-a numit mai pe urmă Copronim, adică "băligosul", și s-a împlinit despre dînsul proorocia Sfîntului Ghermano, pentru că Copronim a muncit pe mulți, pentru închinarea cinstitelor icoane, precum și pe Sfîntul Ștefan cel numit mai sus.

Eresul luptătorilor de icoane a început pe vremea împărăției lui Leon Isaurul, tatăl lui Copronim, și se întărea foarte mult, împuternicindu-se și lățindu-se chiar de împăratul care se afundase în rătăcirea aceea. El a dat porunca sa cea păgînească în toate părțile, ca sfintele icoane să se lepede de pretutindenii din Biserica Domnului, să se calce cu picioarele și să se ardă cu foc, pentru că le numea pe ele idoli, iar pe cei ce se închină lor, închinători de idoli.

Dar preasfînțitul patriarh Ghermano i se împotriva lui uneori, trimițînd la dînsul bărbați din duhovniceasca rînduială, cu bună înțelegere și cinstiți; iar alteori, mergînd singur și vorbind cu dînsul, îl învăța și îl sfătuia ca să înceteze cu acea rea pornire; dar nimic nu sporea.

Altădată a zis către dînsul: "Am auzit proorocia oarecărui bărbat sfînt, cum că are să fie lepădarea de cei răucredincioși sfintelor icoane, însă aceasta să nu fie într-a ta împărăție. Atunci împăratul a întrebat cu dinadinsul, în ce timp și în care împărăție avea să fie aceea. Ghermano i-a răspuns: "Are să fie un împărat cu numele Conon; acela se va ridica contra sfintelor icoane". Leon Isaurul a zis: "Eu sînt cu adevărat Conon, pentru că acest nume mi s-a dat la botez, iar Leon m-am numit mai pe urmă; deci acea proorocie are să se întîmple în vremea împărăției mele".

Sfîntul Ghermano a zis: "Nu, stăpîne, să nu fie una ca aceasta. O răutate ca aceasta să nu se săvîrșească, în zilele stăpînirii tale; pentru că cel ce va voi să facă răutatea este antihrist și vrăjmaș al Întrupării lui Dumnezeu. Adu-ți aminte, o, împărate, de jurămîntul cu care te-ai jurat înainte de a lua împărăția, ca să păzești sfînta credință fără de prihană, nimic să nu dai afară din rînduielile Sfîntilor Apostoli și ale părinților celor de Dumnezeu insuflați, nici să așezi ceva nou potrivit".

Împăratul, auzind niște cuvinte ca acestea ale patriarhului, pe de o parte se rușină, iar pe de alta se mînia. De atunci, căuta asupra lui pricini cum să-l izgonească din scaun; nu ca pe un mărturisitor al adevărului, ci ca pe un oarecare clevetitor și tulburător. El a găsit ajutor la scopul său cel rău pe Anastasie, ucenicul lui Ghermano, cu rînduiala preot; iar cu obiceiul, al doilea Iuda. Aceluia i-a făgăduit împăratul patriarhia Constantinopolului, după izgonirea lui Ghermano; iar el a făgăduit împăratului, ca să-l ajute la lepădarea și sfărîmarea sfintelor icoane.

Deci, Anastasie vrăjmășea asupra Sfântului Ghermano, sîrguindu-se ca mai înainte de izgonirea aceluia, să-i ia scaunul lui. Sfântul Ghermano îi vedea cu duhul dorința lui cea rea și mai înainte știa despre cele ce are să-i se întîmple din partea lui Anastasie, pe care chiar mai înainte i le-a spus lui tot așa. Altădată, Sfântul Ghermano, intrînd în palatele împărătești, iar Anastasie mergînd după dînsul cu mîndrie, a călcat dinapoi pe marginea hainei lui. Sfântul, întorcîndu-se, i-a spus lui: "Nu te grăbi că va veni ceasul, cînd te vei duce de popor, cu blîndețe la Dipin". Însă Anastasie și ceilalți ce erau cu dînsul, auzind acelea, n-au înțeles cele grăite de Sfântul Ghermano; dar mai pe urmă, aducîndu-și aminte, au cunoscut cînd s-au împlinit cele grăite. Dipin era un loc la Constantinopol în care se obișnuia a se face privesiște, și cum acea proorocie a sfîntului s-a împlinit, se va spune mai pe urmă.

Deci, Sfântul Ghermano, luptîndu-se cu bărbăție și fără de temere cu sabia cuvîntului lui Dumnezeu, ca un bun ostaș al lui Iisus Hristos contra ereticilor, a trimis pe unul din cei mai cinstiți slujitori bisericești la împărat, zicîndu-i: "O, împărate, nu se cădea ție, să te ridici fără de rînduială contra lui Dumnezeu, Ziditorul tău, Cel ce ți-a dat ție viața și împărăția și, precum se spune, ai să miști pe cele nemișcate. Nu îți era ție cu cuviință să calci hotărîrile Sfinților Părinți, pe care ei le-au pus în vremurile de demult; că prin chipul cel omenesc al lui Dumnezeu Cuvîntul, Care S-a luat din Preacurata și Preasfînta Fecioară, precum s-au pierdut toate slujbele diavolești, așa și toată închinarea idolească a rămas deșartă. Iar a cinsti asemănarea omenirii lui Hristos cea închipuită cu vopsele pe scîndură, chipul aceleia, ce negrăit L-a născut pe El, și chipurile sfinților lui Dumnezeu, aceasta s-a dat nouă de la părinți și dascăli, încă de șapte sute douăzeci și cinci de ani, de cînd Domnul nostru Iisus Hristos a luat trup omenesc și a venit la noi; iar după a Lui Înălțare, tîmăduindu-se o femeie de curgerea sîngelui prin atingerea de marginea hainelor Lui, asemănarea Aceluia s-a făcut spre semn de mulțumită.

Chiar Domnul nostru Iisus Hristos mai înainte închipuind pe mahramă fața Sa cea dumnezeiască, a trimis-o lui Avgar regele Edesei. După aceea, Sfîntul Evanghelist Luca a zugrăvit chipul Preacuratei Fecioare, Maica lui Dumnezeu. Pentru toate acestea, dumnezeieștile Sinoade ale Sfinților Părinți, care s-au ținut în deosebite vremi și locuri, ne-au poruncit a nu călca, ci a cinsti sfintele icoane. Deci, să știi cu dinadinsul, o, împărate, că de vei voi să întărești acea fărădelege și luptă contra sfintelor icoane, eu cel dintîi nu mă învoiesc la aceasta nicidecum; ci sînt gata să-mi vărs sîngele meu pentru chipul Hristosului meu, Care și-a vărsat sîngele Său, ca să înnoiască chipul cel căzut al sufletului meu. Este arătat că cinstea și necinstea cea făcută chipului lui Hristos, se revarsă spre Cel dintîi închipuit al său, adică spre Hristos. Deci, se cade nouă să murim ca robi credincioși ai lui Hristos, pentru cinstea Domnului nostru". Altădată, Sfîntul Ghermano a zis către împărat: "Dacă eu sînt Iona, aruncați-mă în mare, fără sobor a toată lumea, fiindcă nu sînt puternic a legiui ceva nou pentru credință".

Văzînd sfîntul că nicidecum nu poate să schimbe pe împărat de la acel eres, a pus omoforul său cel patriarhicesc în dumnezeiescul altar, pe Sfînta Masă, lăsîndu-și dregătoria. Iar împăratul, umplîndu-se de mînie pentru cuvintele lui îndrăznețe, a trimis pe ostașii săi înarmați ca de război, care, bătîndu-l cu palmele pe sfîntul și în tot chipul lovindu-l și împingîndu-l, cu necinste l-au izgonit din casele patriarhiei. Iar el, ducîndu-se la liniștea monahi-cească, a petrecut restul zilelor între monahi și a adormit cu pace întru Domnul. El a fost patriarh paisprezece ani și cinci luni.

După izgonirea sfîntului patriarh Ghermano, împăratul a ridicat în scaunul lui pe Anastasie, ereticul cel pomenit mai înainte, care, împreună cu împăratul, au dat afară din Biserică sfintele icoane și au întărit eresul luptei contra sfintelor icoane. După aceea s-a împlinit asupra lui proorocia Sfîntului Ghermano, așa: murind cel rău, împăratul Leon Isaurul, a luat împărăția după el, Constantin Copronim, fiul lui, iar pe acesta l-a izgonit de pe scaunul împărătesc Artavasd, ginerele lui Leon. Anastasie Patriarhul, a ajutat la aceasta pe Artavasd și l-a încoronat ca împărat cu fiul lui.

După trei ani, Copronim, adunînd putere ostășească, a luat Constantinopolul, a scos ochii lui Artavasd, ginerelui și fiului lui, și a pierdut nepoții cei de soră ai lui și pe mulți boieri; iar pe patriarhul Anastasie,

dezbrăcându-l la locul cel mai de sus zis, Dipin, l-a bătut înaintea poporului, poruncind să-l încalce pe un măgar cu fața înapoi; și astfel să-l poarte prin cetate cu batjocură.

Atunci s-a împlinit proorocia Sfântului Ghermano, cea grăită către Anastasie: "Că de popor te vei duce la Dipin...". Răucredinciosul împărat Copronim voia ca pe Anastasie să-l surpe de la patriarhie. Și deoarece n-a putut afla pe altul la fel cu el în păgînatate, l-a lăsat tot pe el pe scaun unde, petrecînd douăzeci și patru de ani, ca o urciune a pustiirii la loc sfînt, a căzut într-o boală ce se numește cordaspos; deoarece gura lui cea hulitoare de Dumnezeu, care a grăit multe hule contra sfintelor icoane și contra Sfântului Ghermano, învățătorul lui, a fost prefăcută în ieșire, pentru că murdăria dinăuntru ieșea pe gură; și în această boală și-a lepădat ticălosul său suflet.

Pe cînd el a avut un sfîrșit atît de amar, Sfîntul Ghermano a aflat viața cea dulce cu sfinții ierarhi, întru împărăția Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh se cuvine cinstea, slava și închinăciunea acum și în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Mucenic Ioan Valahul (12 mai)

Sfîntul Mucenic Ioan Valahul s-a născut în Țara Românească în secolul XVII, într-o familie de creștini nobili și bogați. Dar, în urma unei revolte împotriva turcilor din anul 1662, pe timpul voievodului Mihnea, Sfîntul Ioan a fost luat ostatec de turci. Apoi a fost cumpărat de un soldat păgîn, care la legat de un copac și la bătut mult. Zdrobit de rușine și de durere, Ioan a tăiat pe păgîn în timpul somnului.

El a fost de îndată descoperit de alți soldați și dus la Constantinopol, înaintea vizirului pentru a fi judecat. Dar, vizirul îl dădu pe fericitul Ioan femeii celui pe care îl ucisese el, ca să facă ce va voi cu dînsul. Ea însă, i-a cerut să-i fie soț, dacă Ioan se va lepăda de Hristos și se va închina lui Mahomed. Atunci, Fericitul Ioan, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci, chemînd cu credință numele lui Hristos. Fiind aruncat în temniță, mucenicul lui Hristos a fost cumplit bătut mai multe zile, în timp ce soția turcului tăiat îl silea mereu să păcătuiască cu ea, ca să nu mai fie chinuit.

Dar Sfîntul Mucenic Ioan, refuzînd a face cumplitul păcat, îndată vizirul a poruncit să-i taie capul. Și așa s-a dus la Hristos, scăpînd de cursele cele înșelătoare ale acestei vieți trecătoare, mutîndu-se în ceata sfinților mucenici.

Pătimirea sa a avut loc la 12 mai 1662, la Constantinopol, iar după alții în 1665.

Pătimirea Sfintei Mucenițe Glicheria și a lui Laodichie, păzitorul temniței (13 mai)

În anul dintîi al domniei lui Antonin, păgînul împărat al Romei, stăpînea în Grecia cea din Europa, ighemonul Sabin. Creștinii, care viețuiau în Traianopol, cetatea Traciei, se adunau în toate zilele într-o casă mică de rugăciuni și acolo se rugau lui Dumnezeu, cerînd cu multă durere de inimă pacea și înmulțirea Bisericii. Căci atunci erau puțini cei ce se temeau de Dumnezeu și, acei care erau, se primejduiau de izgonire. Împăratul Antonin, ținîndu-se de rățacirea elinească, aducea jertfe necuraților

idoli și, pentru aceasta, a trimis pretutindeni porunca să se rădelege, ca cei care nu se închină idolilor, să fie uciși.

Ajungând acea poruncă în Tracia, Sabin ighemonul a mers cu ea și în Traianopoli, arătând-o poporului; și a hotărât o zi în care să săvârșească prăznuirea marelui zeu Die, care se chema lampadoforia, adică purtare de lumină. Acea prăznuire era să fie după trei zile de la venirea ighemonului în acea cetate.

În cetatea aceea era o fecioară de neam bun, anume Gliche-ria, fiica lui Macarie, care mai înainte fusese antipat la Roma. Ea, plecând de la Roma cu părinții săi în părțile acelea, a rămas orfană. Crezând ea în Hristos și, alăturându-se creștinilor, umbla cu dînșii în toate zilele în casa de rugăciuni și se ruga lui Hristos Dumnezeu și Preacuratei Fecioare Maria, către care și-a câștigat deosebită dragoste, după Hristos Fiul lui Dumnezeu și, sîrguindu-se să urmeze fecioriei celei curate, și-a logodit fecioria sa Domnului său. Iar către creștini grăia: "Fraților, surorilor, părinților și toate cîte îmi sînteți mie în loc de maică, luați aminte cu dinadinsul al cărui Împărat avem chipul, și cu care semn sîntem însemnați pe frunte! Deci, să ne sîrguim să păzim poruncile Lui, ca de la acest Împărat veșnic să câștigăm mîntuire, păzind fără de prihană însemnarea cea luată a creștinătății". Credincioșii ziceau către dînsa: "Toți dorim să ne punem sufletele pentru Domnul nostru!" Iar ea iarăși grăia către dînșii: "Deci, zic vouă, rugați-vă lui Dumnezeu pentru mine, ca să mă întărească și pe mine împreună cu voi și să mă învrednicească părții celor ce I-au plăcut Lui prin nevoița pătimirii și să mă numesc în ceata miresele Sale celor neîntinate, în cămara Sa cea preacurată și cerească". Iar credincioșii se rugau pentru dînsa.

După trei zile, sosind praznicul cel hotărât, toți cetățenii, cu lumînări aprinse, alergau la capiștea lui Die. Atunci, fericita fecioară Glicheria, aprinzîndu-și cu rîvnă inima sa după Domnul Dumnezeu și însemnîndu-și fruntea cu semnul Sfintei Cruci, a mers cu osîrdie la aceeași capiște și, stînd în mijloc, a zis către ighemon: "Luminate ighemoane, iată jertfele celor ce vor să se aducă adevăratului Dumnezeu; eu fac începutul, pentru că sînt mai întîi cu neamul cel mare, decît toți cei ce locuiesc în cetatea aceasta, deoarece sînt născută din tată prealuminat, care mai înainte a fost antipat în cetatea cea mare a Romei; deci, mie mi se cade mai întîi să aduc jertfă lui Dumnezeu".

Ighemonul a zis către dînsa: "Dar unde este făclia ta, cu care vei începe aprinderea jertfelor?" Sfînta Glicheria a zis: "Pe frunte am făclia mea cea scrisă, care, fiind nestinsă, luminează adevărata noastră jertfă care se aduce lui Dumnezeu". Iar ighemonul, neînțelegînd cele grăite de dînsa, a zis: "Apropie-te și jertfește tu întîi". Zis-a sfînta: "Dumnezeu cel veșnic nu are trebuință de făcliile cele ce scot fum. Deci, poruncește să se stingă toate făcliile, ca să înceteze fumul ce iese din ele și atunci veți vedea jertfa mea cea fără de prihană, pe care voiesc s-o aduc Dumnezeului meu". Atunci ighemonul a poruncit să stingă făcliile. Sfînta Glicheria, stînd la un loc înalt, ca să se poată vedea de popor, și-a descoperit fruntea și a arătat scris pe dînsa semnul Crucii lui Hristos și a zis către toți cei ce priveau spre dînsa: "Vedeți oare făclia cea prealuminoasă pe fruntea mea?"

Apoi, ridicîndu-și ochii și înălțîndu-și mîinile către cer, a zis: "Dumnezeule Atotputernic, Cel ce Te slăvești de robii Tăi pentru crucea Ta, Cel ce Te-ai arătat cuvioșilor Tăi tineri în cuptorul Babilonului și i-ai izbăvit pe ei din foc, Cel ce ai astupat gurile leilor și ai stricat pe Baal, Cel ce ai omorît pe balaurul acela și ai sfărîmat chipul cel drăcesc în cîmpul Deira, Iisuse Hristoase, Preacuratule Mielușel al lui Dumnezeu, vino, rogu-mă, și ajută mie, smeritei roabei Tale, și sfărîmă pe idolul acesta făcut de mîna omenească, și risipește aceste jertfe diavolești necurate și deșarte.

Sfînta, rugîndu-se astfel lui Dumnezeu, s-a făcut deodată un tunet înfricoșat și a căzut la pămînt idolul lui Die, sfărîmîndu-se în mii de bucăți, pentru că era făcut din piatră. Iar ighemonul și popii cei păgînești, văzînd acest lucru, s-au aprins de mînie și au poruncit poporului s-o omoare cu pietre; deci, aruncînd ei cu pietre spre dînsa, acelea nu se atingeau de ea, ci cădeau împrejurul ei, făcîndu-se o grămadă mare, ca și cum acele pietre ar fi fost așezate cu mîna. Iar păgîinii, necunoscînd puterea lui Dumnezeu, numeau pe

sfinta "fermecătoare"; iar ea le zicea: "Puterea lui Hristos, Care lucrează în mine, mustră rătăcirea voastră, iar ajutorul Lui risipește muncile care le aduceți asupra mea".

Atunci ighemonul a poruncit ca, legînd-o, să o ducă în temniță și acolo să o străjuiască pînă a doua zi, zicînd către străjeri: "Păziți-o, ca să nu scape cu vrăjile sale, că apoi va zice că Dumnezeu ei a izbăvit-o, și astfel va înșela pe mulți". Iar sfinta a zis către dînsul: "Nebunule, orbitule și păgînule, oare nu cunoști că sînt legată cu poruncile lui Dumnezeu și pironită cu legea Lui? Deci, nu pot ca să mă dezleg de nevoița cea pătimitoare, întru care am poftit să intru de bunăvoie pentru Hristos Mîntuitorul meu". Acestea zicîndu-le, s-a dus în temniță.

Pe cînd Sfinta Glicheria ședea în temniță, a venit la dînsa Filocrat, preotul lui Dumnezeu, cercetînd pe cea legată pentru Hristos. Iar sfinta a grăit către dînsul: "Părinte, însemnează-mă cu semnul Sfintei Cruci și cu aceea, ungîndu-mă ca și cu o ungere, să mă înfrumusezezi pe mine lui Dumnezeu și Împăratului, Căruia te-ai făcut ostaș, să mă faci pe mine plăcută ca, îngrădindu-mă și întărindu-mă cu însemnarea Lui, să biruiesc răutatea diavolului". Atunci preotul, însemnînd-o cu Sfînta Cruce, i-a zis: "Însemnarea lui Hristos să-ți ajute la scopul tău și Însuși Hristos să-ți fie ție mire duhovnicesc, ungîndu-te pe tine cu darul Său, ca să-ți dobîndești dorința". Filocrat, întărind-o pe ea întru Domnul și dîndu-i pace, s-a dus.

A doua zi, ighemonul Sabin a mers la curtea împărătească, unde voia să muncească pe Sfînta Glicheria și, punînd-o înaintea judecății, a zis către dînsa: "Glicherio, te-ai plecat să aduci jertfă marelui zeu Die, căruia i se închină și împăratul cu jertfe?" Răspuns-a sfînta: "Cum să mă închin sau să îi aduc jertfă aceluia, care, căzînd, s-a sfărîmat și s-a risipit în multe bucăți, neputînd singur lui să-și ajute? Eu știu pe Unul Dumnezeu, Care viețuiește în ceruri și îmi ajută să risipesc puterea voastră cea păgînească. Aceluia se cuvine să-I aduc jertfă, să mă închin și să-I plac". Iar ighemonul a grăit iarăși: "Jertfește, pînă nu încep a te munci". Răspuns-a mucenița: "Dumnezeul meu mă va munci pe mine, dacă te voi asculta pe tine". Zis-a ighemonul: "Atunci dorești să mori?" Răspuns-a mucenița: "Eu mă sîrguiesc, ca prin durerile cele trupești, să-mi tămăduiesc rănile cele sufletești".

Atunci ighemonul a poruncit să o spînzure cu părul de un lemn de muncă și cu unghii de fier să-i strujească trupul ei, pînă ce va muri. Deci, fiind spînzurată și strujită, nu simțea dureri în trupul său din muncile cele ce i se făceau ei, zicînd către muncitor: "Păgînule, plinule de toată răutatea și slujitor al diavolului, nimic nu-mi sînt mie muncile acestea! Eu nu le simt, fiindcă am pe Iisus Hristos, Cel ce-mi ajută mie; deci, găsește alte munci mai mari, deoarece acestea nu sînt nimic". Așa grăind sfînta, slujitorii cei ce o munceau au încetat; iar ighemonul, văzînd pe muceniță că biruiește muncile, a poruncit să o pogoare de la muncire și să-i sfărîme fața ei. Atunci sfînta a zis: "Lumina și întărirea mea este Hristos Dumnezeu, Cel ce întărește cu darul Său gîndurile roabei Sale".

Apoi, privind spre cer, a grăit: "Stăpîne, pe Tine Te rog, luminează-mi fața mea și mă fă vitează spre pătimirea loviturilor, întărește-mă, Doamne, întru pătimirea cea pentru Tine; pentru că Tu ești Dumnezeu Cel ce îmbogățești cu vistieriile Sfîntului Tău Duh pe cei ce mărturisesc fără de frică preasfînt numele Tău înaintea muncitorilor; Tu ești Cel ce ajuți tuturor sfinților Tăi, celor ce Îți plac Ție pe pămînt, cu a căror povățuire și eu te-am cunoscut pe Tine, Dumnezeu meu, și Te-am iubit pe Tine, Ziditorul meu, ascultă-mă acum pe mine roaba Ta, care mă sîrguiesc pentru numele Tău, ca să scap din cursele diavolului și din gura bala-urului". Astfel grăind sfînta către Dumnezeu, muncitorii o băteau peste fața ei; dar îndată a stat lîngă dînsa îngerul Domnului și a îngrozit pe cei ce o munceau, încît au căzut ca niște morți.

Deci, ighemonul, nevăzînd pe îngerul care i s-a arătat ei, a grăit către dînsa: "Spune, Glicherio, pentru ce nu te supui poruncii împărătești?" Sfînta răspunse: "A cărui poruncă să ascult?" Ighemonul zise: "Porunca singurului stăpînitor al Romei, care a poruncit să păzim această părintească și veche lege și să ne închinăm zeilor". Grăit-a sfînta: "Eu ascult pe Dumnezeu cel Atotputernic, legii Lui mă supun și o păzesc, și pe mine singură mă aduc jertfă, precum odată Avraam a adus jertfă pe fiul său, Isaac; și pentru

aceasta, bine a plăcut adevăratului Dumnezeu și a luat de la Dînsul binecuvîntare, ca să fie tată a multe neamuri". Ighemonul zise: "Fă ceea ce-ți poruncesc, ca să nu mori, ca o femeie amăgită, de o moarte rea!" Mucenița răspunse: "Hristos, începătorul nevoiței noastre - în nevoița cea duhovnicească - întărește nu numai pe bărbați, dar și pe femeile cele ce se oștesc asupra tatălui tău, diavolul, și le încununează luminos".

Atunci ighemonul a poruncit să o ducă în temniță pe sfînta muceniță și s-o chinuiască mai multe zile cu foamea și cu setea. Deci, sfînta a mers în temniță, bucurîndu-se, și, intrînd înăuntru, înălța laude lui Dumnezeu și-L slăvea, grăind: "Bine ești cuvîntat, Doamne Dumnezeul părinților noștri, Cel ce Te cunoști de sfîntii Tăi, care păzesc poruncile Tale; Cel ce Te-ai arătat Sfîntului Petru cînd ieșea din Roma și ai rușinat pe vrăjitorul Simon, potrivnicul lui; Cel ce ai ajutat marelui David și pe Goliat l-ai surpat sub picioarele lui; Tu, preacinstite și preacurate Dumnezeule, auzi-mă pe mine, vino în ajutor roabei Tale, izbăvește-mă de meșteșugul vrăjmașului și din amăgirea ighemonului cel preapăgîn".

Trecînd trei zile, ighemonul a zis tribunului: "Ia inelul meu și să te duci să pecetluiești temnița în care se păzește fermecătoarea aceea". Tribunalul, ducîndu-se, a pecetluit ușa și a poruncit să fie strajă tare împrejurul temniței, ca să nu dea cineva hrană sau băutură celei ce ședea înăuntru. Iar îngerii lui Dumnezeu aduceau Sfîntei Mucenițe Glicheria, hrană neștiută și băutură nespusă și întăreau pe mireasa lui Hristos.

După cîteva zile, ighemonul, avînd să se ducă în cetatea Eracliei, a venit la temniță să vadă pe muceniță, ca s-o ducă după el. Dar, văzînd pecetea întregă i se părea că a murit de foame și de sete, că de atunci trecuseră multe zile. Deci, deschizînd ușa, a văzut-o dezlegată din legături, avînd înaintea sa un blid, în care era pîine curată, lapte și apă într-un pahar. Deci, s-a mirat de aceea, pentru că ticălosul n-a înțeles că Dumnezeu hrănea pe roaba Sa. Atunci a poruncit s-o scoată și s-o ducă după el în Eraclea. Iar ea înălța mulțumiri lui Dumnezeu, grăind: "Stăpîne Dumnezeule, Cel ce ne înveți pe noi cunoștința adevărului și porți grijă de poporul Tău; Cel ce ai trimis lui Daniil hrană în groapă și lui Ilie la pîrîu i-ai gătit ospăț; Cel ce întorci pe cei rătăciți și luminezi pe cei orbi, îți mulțumesc că m-ai pomenit și pe mine, smerita roaba Ta, și m-ai hrănit în vreme de foamete din nelipsitele Tale vistierii cu îndurată mîna Ta".

Sfînta, mulțumind astfel lui Dumnezeu, a fost dusă la Eraclea. Ighemonul, ajungînd mai înainte acolo, aducea jertfă în capiștea lui Die; iar creștinii care erau în cetate, auzind de sfînta muceniță a lui Hristos, Glicheria, cum a pătimit în Traianopoli și că o aduce în cetatea lor, au ieșit în întîmpinarea ei afară din cetate, ca la trei stadii, cu episcopul lor, cinstitul Dometie și, văzînd-o, i-au fericit pătimirile ei pentru Hristos. Iar episcopul a făcut pentru dînsa rugăciune către Dumnezeu, zicînd: "Hristoase, lumina cea nestinsă, luminătorule al celor ce sînt în întuneric și povățuitorule al celor rătăciți, Cel ce ai trecut pe Moise prin mare la uscat și pe Faraon l-ai înecat, pe Tine Te rugăm ca să fii povățuitor acestei roabe a Ta întru mărturisirea preasfîntului Tău nume". Deci, sfînta a fost dusă în cetate și păzită în legături.

A doua zi, ighemonul a socotit s-o ardă cu foc, dacă nu va jertfi idolilor; deci, punînd-o de față la judecată, i-a zis: "Te-ai socotit oare, Glicherio, ca să aduci jertfă zeilor?" Sfînta răspunse: "În legea cea dată mie de adevăratul Dumnezeu, este scris: *Să nu ispitești pe Domnul Dumnezeul Tău și să fie cuvîntul vostru: ce este adevărat, adevărat și ce este nu, nu.* Acum ți-am spus că m-am unit cu Hristos al meu și m-am lepădat de diavolul, căruia tu îi slujești; și, fiind unită cu Hristos, cum voi putea vreodată să mă despart de Dînsul și în locul vieții să-mi aleg moartea? Tu fă ceea ce voiești, iar eu defăimez toate cele deșarte, ca să cîștig bunătățile cele cerești". Atunci ighemonul a poruncit s-o arunce în cuptorul cel ars. Deci, cuptorul fiind ars, sfînta fecioară s-a îngrădit cu semnul Sfîntei Cruci și a zis: "Doamne, Dumnezeule Atotputernice, Te binecuvintez pe Tine și preamăresc numele Tău cel sfînt, că ai dăruit această zi de acum și ceasul acesta roabei Tale întru veselie veșnică. Scriind mărturisirea mea înaintea îngerilor și a oamenilor, rogu-mă, împlinește dorința sufletului meu și arată acestui păgîn și spurcat ighemon, că Tu ești ajutătorul meu".

Grăind astfel sfînta, a aruncat-o în cuptor și îndată s-a pogorît rouă din cer și a stins văpaia focului; iar sfînta stătea în cuptor ca o curată mieluşea, cîntînd cuvintele acestea: "Sfînt ești Dumnezeu, Cel ce prin dumnezeirea Ta ai trimis ajutor din cer smeritei roabei Tale, ca să cunoască toți că toate se supun Ție și cu voia Ta își pierde puterea văpaia focului acesta". Apoi a ieșit din cuptor, neavînd nici o vătămare. Dar, ighemonul, socotind acea nevătămare de foc putere vrăjitoarească, a poruncit să-i jupoaie pielea de pe cap. Deci, pe cînd slujitorii făceau acest lucru, sfînta muceniță striga către Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Dumnezeul meu, Cel ce răsari lumină și binevoiești a lumina dreptatea prin mucenicia aceasta, arată aceasta spurcatului ighemon Sabin, că tot cel ce își pune nădejdea spre Tine nu se teme de munci, ci dorește altele mai mari, ca să primească de la Tine cununa luminoasă pentru mărturisire. Te laud pe Tine, căci cu pielea luată de pe fața mea, ai descoperit toate cele ce sînt în mine, ca, fiind luminată prin lumina Ta, să pot zice: *Descoperă ochii mei și voi cunoaște minunile din legea Ta!*"

Ighemonul, socotind că acele cuvinte ale ei și răbdarea cea bărbătească sînt spre batjocura lui, a poruncit să ducă pe muceniță în temniță și, legînd-o de mîini și de picioare, s-o pună goală pe o piatră ascuțită. Dar, îngerul Domnului, venind la miezul nopții, a luminat temnița și a dezlegat pe sfînta din legături; iar pielea cea jupuită a tămăduit-o și a făcut-o la loc pe capul ei, încît nu era nici o urmă de rană, ci toată era întregă, sănătoasă, luminoasă și frumoasă la față.

A doua zi, ighemonul a poruncit să aducă pe Sfînta Muceniță Glicheria iarăși la cercetare. Deci, păzitorul temniței, cel cu numele Laodichie, deschizînd temnița și intrînd, a văzut pe sfînta dezlegată din legături și sănătoasă, și nu a cunoscut că este Glicheria; pentru aceasta voia să se omoare, părăindu-i-se că ea a scăpat, fiindcă se temea de cumplitele munci ale ighemonului. Iar sfînta a zis către el: "Laodichie, să nu-ți faci nici un rău, eu sînt Glicheria!"

Înfricoșîndu-se el, a zis: "Miluiește-mă pe mine, ca să nu mor de spaimă; cred în Dumnezeul Cel ce îți ajută ție!" Atunci sfînta a zis: "Vino în urma lui Hristos și te vei mîntui". Scoțînd-o el din temniță, s-a legat cu legăturile ei și astfel mergea la ighemon în urma ei. Văzînd ighemonul acel lucru, a zis: "De ce ai făcut aceasta, Laodichie? Unde este cea legată, care ți s-a încredințat ție?" Laodichie a zis: "Iată, aceasta este, care stă de față la judecata ta, și care în noaptea trecută strălucind cu dumnezeiasca lumină și-a luat frumusețea feței cea dintîi, fiind tămăduită cu mîna sfîntului înger cel trimis de Dumnezeu la dînsa, care a dezlegat-o din legături și cu care și eu m-am legat. Deci, văzînd minunile lui Dumnezeu, am crezut și eu în El și voiesc să fiu părtaş acestei morți".

Ighemonul, umplîndu-se de mînie, a zis: "Să se taie ticălosul acesta și vom vedea de va veni Hristos să-i ajute!" Iar cînd Laodichie era să fie tăiat pentru Hristos, și-a ridicat ochii în sus și a strigat: "Dumnezeul creștinilor, numără-mă și pe mine în împărăția Ta, cu roaba Ta Glicheria". Iar Sfînta Glicheria se ruga lui Dumnezeu pentru dînsul, zicînd: "Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce ai dezlegat durerile morții și ai eliberat pe omul cel robît din legăturile iadului, eliberează și pe robul Tău Laodichie din stăpînirea diavolească și-i dă lui, ca întru mărturisirea Ta, să se săvîrșească și primește sufletul lui în pace!" Laodichie, auzind acestea, a zis "Amin". După aceasta i-au tăiat capul cu toporul; iar trupul lui, luîndu-l creștinii, l-au îngropat cu cinste.

Apoi ighemonul a zis către Sfînta Muceniță Glicheria: "Știm pe tatăl tău, că a fost de neam bun; iar cine îți ajută ție nu știm, tu singură să ne spui nouă". Răspuns-a sfînta: "Mie îmi ajută Hristos, Mîntuitorul lumii și Dumnezeu a toată mîngîierea, Cel ce mi-a trimis mîncare în temniță, m-a dezlegat din legături și mi-a înnoit frumusețea cea pierdută a feței mele". Atunci ighemonul a poruncit să o dea fiarelor spre mîncare. Deci, sfînta mergea cu veselie spre acele fiare ca spre un ospăț și a stat la locul de unde ies fiarele. O leoaică mare, răcnind și venind, s-a aplecat la picioarele sfîntei, lingîndu-i gleznele. Deci, sfînta, ridicîndu-și ochii spre cer, a zis: "Mulțumescu-ți Ție, Dumnezeule Atotputernic, Dumnezeul părinților, Dumnezeul milostivirii, Cel ce ai îmblînzit mînia de fiară spre arătarea dumnezeieștii Tale puteri și toate cele cumplite mi le-ai prefăcut mie ușurare, ascultă-mă, Dumnezeule, și răsplătește acestui rău ighemon după vrednicia lui; iar pe mine nu mă lipsi de cununa darului Tău, cu sfinții Tăi".

Rugându-se sfînta așa, s-a auzit un glas din cer, zicînd către dînsa: "Am auzit rugăciunea ta, vino la Mine cu pace, că ușile Împărăției Cerului s-au deschis ție". Apoi a venit spre sfînta altă leoaică, care, apropiindu-se, a mușcat-o, însă nu i-a făcut nici o rană, și nici un semn pe trupul ei. Astfel și-a dat mucenița sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu; iar fiarele au intrat în culcușul lor. Iar asupra ighemonului, chiar în acel ceas, a venit o boală cumplită, și cu osteneala apei s-a umplut și foarte s-a umflat și a murit pe stradă, neajungînd la casa sa.

Mergînd episcopul Dometie, a luat trupul cel mult pătimitor al Sfintei Mucenițe Glicheria, l-a îngropat cu cinste la un loc frumos din Tracia, aproape de cetatea Eracliei, și după aceea a izvorît mir tămăduitor din cinstitele ei moaște, care vindeca toate bolile, întru slava Tatălui, a Fiului și a Sfîntului Duh, a unuia Dumnezeu în Treime, Căruia și de la noi păcătoșii să-I fie Lui cinste, slavă și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Alexandru Romanul (13 mai)

Pe vremea păgînului împărat Maximian, era prigoană mare asupra creștinilor prin toate părțile stăpînirii Romei. Un sutaș oarecare, slujitor înflăcărat al diavolilor, din porunca împăratului, a zidit afară din cetatea Romei, mai departe de o stadie, o capiște necuratului lor zeu Die. Împăratul a dat poruncă, ca să silească pe creștini să aducă jertfe zeilor, poruncind ca toți să se adune la înnoirea capiștei zeului Die. Crainicii strigau din trîmbițe prin cetatea Romei și ziceau: "Ascultați, prietenii zeilor, se cade ca voi de dimineață, să vă adunați cu împăratul în capiștea cea nouă a lui Die.

Auzind poporul glasul trîmbiței crainicilor, se gătea pentru a doua zi. De dimineață mulți din cei ce făceau neguțătorie, au mers la capiștea cea nouă a lui Die cu mărfurile lor, pe de o parte pentru închinăciune, iar pe de alta, pentru vînzarea mărfurilor lor. Un bărbat foarte bogat, cu numele Tiberian și cu dregătoria tribun, avînd mulți ostași sub mîna sa, încredințați lui de Felix voievodul, chemîndu-i, le-a zis: "Ascultați, fraților! Știți porunca împăratului, că astăzi se cade nouă tuturor să fim cu împăratul în capiștea zeului Die; deci, să fiți gata". Grăindu-le acestea, li s-a făcut înștiințare, că împăratul a venit la capiște; și toți se sîrguiau să alerge acolo, ca să fie de față la împărat. Unul din acei ostași cu numele Alexandru, care din copilăria sa învățase buna credință cea creștinească și se temea de Dumnezeu, a răspuns tribunului: "De ai fi zis, să mergem și să ne închinăm adevăratului Dumnezeu, Care este în cer, bine ai fi zis; iar aceia pe care voi îi numiți zei, nu sînt zei, ci diavoli". Zis-a Tiberian: "Nu tuturor avem să le aducem jertfe, ci numai lui Die, deși sînt mulți zeii pe care îi cinstim noi și împăratul".

La acestea a răspuns fericitul Alexandru: "Pe unul Die l-au numit zeu, dar el este asemenea ca și ceilalți diavoli înșelători care trag pe închinătorii lor la pierzare și-i amăgesc spre lucrurile cele fărădelege și spurcate, cu care se spurcă chiar zeii voștri, precum povestiți și voi de ei; pentru că uneori poșteau femeie și, găsind-o, o înșelau, o sileau și o necinsteau, spurcînd nu numai pămîntul, ci și marea și văzduhul.

Cine a văzut sau a auzit vreodată ca un dumnezeu să zacă în fapte desfrînate? Dumnezeuul nostru este nevăzut de ochii cei trupești și cunoscut numai cu singura credință, El este Preacurat, Atotputernic, Ziditorul cerului și al pămîntului, Căruia nu-i trebuie niște jertfe ca acestea, pe care voi le aduceți nenumăraților voștri diavoli, ci îi trebuie jertfe curate și fără de sînge".

Tiberian, auzind acestea, a zis: "Încetează cu nebunia ta, Alexandre, și nu huli pe zeii noștri făcători de bine, ca să nu audă cîndva împăratul și să se mînie asupra mea pentru tine, că îngădui între ostașii mei pe un hulitor de zei ca acesta". Acestea zicînd Tiberian, a alergat la împăratul, iar Alexandru s-a dus la casa sa.

Sosind vremea jertfelor, împăratul aducea necurata jertfă în capiștea cea nouă a urîtelui zeu Die; iar Tiberian, aducînd aminte împăratului de Alexandru, ostașul său, că nu ascultă porunca împărătească, ci ocărăște și hulește pe zei, îndată împăratul a poruncit să trimită după el și să-l aducă înaintea sa legat cu lanțuri de fier. Atunci era ceasul al șaselea din zi și Sfîntul Alexandru se odihnea în casă pe patul său, cînd i s-a arătat îngerul Domnului în vis, zicîndu-i: "Îmbărbătează-te și te întărește, Alexandre, căci multe ai să pătimești pentru numele lui Iisus Hristos, Cel răstignit. S-au pregătit multe munci pentru tine; deci, iată, vin după tine ostașii împăratului, dar nu te teme de ei, nici să se înfricoșeze inima ta, pentru că eu sînt trimis spre ajutorul tău; scoală-te și te roagă Dumnezeuului tău; iar eu voi fi cu tine, pînă ce-ți vei săvîrși alergarea".

Sculîndu-se sfîntul din somn, a început a cînta psalmul lui David: *Cel ce locuiește în ajutorul Celui Preaînalt, întru acoperămîntul Dumnezeuului cerului se va sălăslui. Va zice Domnului: Sprijinitorul meu ești și scăparea mea, Dumnezeuul meu, și voi nădăjdui spre Dînsul...*, și cealaltă parte a aceluia psalm, pînă la sfîrșit. Apoi, ieșind din casă, a întîmpinat pe ostașii care veniseră la el și care i-au fost tovarăși în oaste. Aceia, văzînd pe Sfîntul Alexandru, au căzut la pămînt de frică; pentru că fața lui s-a arătat ca fulgerul. Și le-a zis sfîntul: "Sculați-vă, fraților! De ce v-ați înspăimîntat?" Ostașii au răspuns: "Te vedem înconjurat de puterea lui Dumnezeu și de frică am căzut". Sfîntul le-a zis: "Ascultați, fraților! Dumnezeuul Cel ceresc a cercetat pe robul Său; iar voi nu vă temeți, ci faceți porunca voastră, pentru că sînteți trimiși să mă prindeți și să mă duceți legat la împărat". Ostașii i-au răspuns: "Noi ne-am sfătuit ca să nu-ți spunem nimic, dar tu de unde te-ai înștiințat că sîntem trimiși după tine?" Sfîntul a zis: "Nu se cade să vorbesc mult cu voi, de vreme ce mă sîrguiesc spre nevoița care îmi este înainte pregătită de Împăratul; pentru că am să fiu dus de la Roma pînă în Bizanț".

Acestea zicînd, și-a plecat genunchii și s-a rugat, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul părinților noștri, Cel lăudat și binecuvîntat în veci, mă rog Ție, Stăpîne, nu mă despărți de ceata dreptilor Tăi, nici mă lepăda pe mine, care vin la Tine, de vreme ce numele Tău cel sfînt și înfricoșat, mi l-ai făcut cunoscut, și Tu ești ajutorul și sprijinitorul meu! Trimite, Doamne, pe îngerul Tău, ca să-mi ajute și să-mi îndrepteze limba spre a grăi înaintea muncitorilor". Iar după ce sfîntul și-a sfîrșit rugăciunea sa, ostașii, apucîndu-l, l-au legat cu lanțuri de fier și l-au dus la împăratul Maximian.

Atunci Pimenia, maica sfîntului, nu știa că fiul ei, Alexandru, este luat spre cercetare. Sfîntul Alexandru era mare la trup, înalt la statură, frumos la față și tînăr de optsprezece ani. Iar cînd l-au pus înaintea împăratului, acesta i-a zis: "Nebunule, tu defăimezi puterea mea și nu te supui mai marelui tău, nici n-ai venit împreună cu ostașii tăi, ca să te închini marelui meu zeu, Die?" Răspuns-a sfîntul: "Eu mă închin Dumnezeuului meu, Care este în ceruri, și lui Iisus Hristos, Fiul Lui Cel Unul născut și Sfîntului Duh; iar pe alt Dumnezeu nu știu, nici nu mărturisesc. Deci, nu mă întreba pe mine mai mult de alt Dumnezeu, că nu mă înfricoșez de stăpînirea ta, nici nu mă tem de îngrozirile tale și nici de muncile cu care voi fi muncit".

Maximian, auzind aceasta, s-a mîniat și a zis: "Ce poate să facă Dumnezeuul acela pe care tu îl mărturisești?" Sfîntul a răspuns: "Dumnezeul meu este nevăzut și Atotputernic, și nici un lucru nu este în această lume, ca să nu fie cu putință Dumnezeuului meu". Maximian a zis: "Dar Dumnezeu este Cel ce a fost răstignit de oameni și a murit pe Cruce?" Sfîntul a răspuns: "Taci, satano, că nu ești vrednic să pomenești cu gura ta cea spurcată, preacin-stitul și preasfîntul nume al Domnului meu Iisus Hristos, Care a răbdat de voie răstignirea și moartea pentru noi. O, nebunule, dacă zici că El a fost răstignit și a murit, pentru ce nu auzi că tot Același a înviat din morți și a dăruit multor celor morți viața?"

Zis-a Maximian: "Cruț tinerețile tale, căci te văd foarte tînăr". Sfîntul a răspuns: "Fie-ți milă de tine însuși și te scoate din cursele diavolului, că eu nu mă tem de munci, avînd ajutor pe Dumnezeu". Maximian a zis: "Ți-am spus că îmi este milă de tine; deci apropie-te și jertfește și vei fi unul din cei ce sînt în palatul meu împărătesc, avînd cel dintîi loc între ei". Sfîntul a zis: "Cărui Dumnezeu poruncești să mă închin?" Maximian a răspuns: "Închină-te marelui zeu Die și adu-i jertfă".

Iar sfântul, ridicându-și mâinile în sus, a început a se ruga, zicând: "Doamne Iisuse Hristoase, nu mă lăsa pe mine smeritul robul Tău, ci ajută-mi mie, păcătosul și nevrednicul". Astfel rugându-se, își ridică ochii spre cer și a văzut cerurile deschise și pe Fiul lui Dumnezeu șezând de-a dreapta Tatălui; deci, s-a umplut de negrăită mîngîiere duhovnicească. Și iarăși a întrebat pe Maximian: "Cărui zeu voiești să-i jertfesc? Maximian a zis: "Jertfește marelui zeu Die". Sfântul a răspuns: "Oare nu știi că acela pe care voi îl numiți dumnezeu, a fost om spurcat și înșelat? Pentru că odată, poftind pe o femeie și robindu-se de dragostea ei, s-a prefăcut întru asemănare de bou și prin farmecele sale, pe acea ticăloasă femeie a înșelat-o și a necinstit-o!"

Maximian, auzind acestea, a rîs și a zis: "Aceasta arată puterea zeilor noștri, că într-acel fel se arată oamenilor, precum singuri voiesc". Grăit-a lui sfântul: "Ticălosule, lauzi necuratele lucruri ale acelora, căci singur te asemeni lor cu necurățiile. Nu cunoști pe Dumnezeul Care ți-a dăruit ție cinstea și împărăția?" Zis-a Maximian: "Zei mei mi-au dăruit mie împărăția aceasta". Grăit-a sfântul: "Mă minunez de tine că, socotindu-te a fi deștept, te-ai pierdut pe tine singur, de vreme ce crezi diavolilor și slujești idolilor celor muți și fără de suflet. Lăsînd pe Dumnezeul Cel viu și fără de moarte, urmezi diavolului, tatălui tău; deci, întoarce-te de la întuneric la lumină, ca să nu fii aruncat în focul gheenei în veci!"

Atunci Maximian, umplîndu-se de mînie, a dat tribunului Tiberian putere asupra lui ca să-l muncească; și nu numai asupra lui Alexandru, ci și asupra tuturor celor ce pomeneau numele lui Hristos. Pentru aceasta el a trimis pe tribunul acela în Tracia, ca să izgonească pe creștinii de pretutindeni și să-i muncească. Deci a poruncit să ducă pe Alexandru după sine pînă la Bizanț. Sfântul Alexandru, auzind aceasta, a zis către împărat: "Mulțumesc ție de aceasta, o, tirane, că vrei să mă faci pe mine slăvit prin multe țări. Dumnezeul meu o să mă învrednicească pe mine, ca prin toate marginile pămîntului pentru numele Lui Cel Preasfînt, să rabd toate durerile și pătimirile". Atunci Maximian a poruncit să ia pe sfînt din fața lui; iar tribunul Tiberian l-a luat pe el întru a sa stăpînire. A doua zi a poruncit să-l dezbrace și să-l spînzure pe un lemn de muncire și cu unghii de fier să-i strujească tot trupul lui. Astfel strujindu-se, mucenicul n-a scos nici un glas de durere, ci numai ochii ridicându-și către cer, mulțumea lui Dumnezeu. După aceea, luîndu-l de la muncire, l-a legat cu lanțuri grele și l-a dat ostașilor să-l ducă în Tracia.

Sfîntul, fiind dus legat, îngerul Domnului s-a arătat Pimeniei, maicii lui, în vedenia visului, zicîndu-i: "Scoală-te degrabă și gătește pe robii tăi și dobitoacele și urmează fiului tău cel dus în Tracia spre muncire, pentru mărturisirea lui Iisus Hristos, ca după sfrîșitul aceluia, să îngropi trupul lui". Fericita Pimenia, deșteptîndu-se, nu s-a mîhnit pentru fiul ei, ci mai ales s-a umplut de bucurie și de veselie. Deci, sculîndu-se îndată și gătind toate cele de cale, s-a dus cu sîrguință pe calea aceea întru care era dus fiul ei și l-a ajuns în cetatea Catargin. Intrînd acolo, a văzut pe sfîntul înaintea poporului, judecîndu-se de Tiberian, cercîndu-se și muncindu-se, iar ea, de mare bucurie, a strigat cu glas tare către iubitul său fiu, zicînd: "Fiul meu, Dumnezeul cel de sus și păstorul cel bun, să-ți ajute ție". Dar, Tiberian, auzind glasul, îl întreba: "Al cui este glasul acela?" Și nimeni n-a înțeles de unde vine glasul acela, de vreme ce stătea mult popor împrejur. Zis-a Tiberian către mucenic: "Ticălosule, jertfește zeilor". Iar sfîntul a răspuns: "Eu jertfesc lui Dumnezeu jertfă de laudă". Zis-a muncitorul: "Oare n-ai grăit că Dumnezeul vostru nu are trebuință de jertfă?"

Răspuns-a sfîntul: "Nu are trebuință Dumnezeul meu de acel fel de jertfe de care voi aduceți idolilor voștri, ci are trebuință de jertfele dreptății și ale sfințirii; pentru că Dumnezeu este drept și sfînt!"

Atunci Tiberian a poruncit să-i ardă trupul cu făclii aprinse, zicînd: "Să vedem, va veni Dumnezeul lui ca să-l scoată pe el din mâinile mele?" Deci, sfîntul fiind ars, și-a ridicat ochii către cer, zicînd: "Slavă Ție, Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai trimis pe arhanghelul Tău Mihail, în Babilon, și pe cei trei tineri i-ai izbăvit din foc; izbăvește-mă și pe mine, Doamne, din ceasul acesta al durerii și rușinează pe acest muncitor cu puterea Ta, ca și eu să grăiesc ca David: *Trecut-am prin foc și prin apă și ne-ai scos pe noi întru odihnă*". Tiberian, auzind că focul nu se atinge de mucenic, s-a rușinat și a poruncit ostașilor să-l aducă legat pe drum înaintea sa. Iar maica sa, văzînd pe fiul ei ducîndu-se în fața muncitorului, a rugat pe

ostași să-i dea voie, să se apropie de fiul ei, ca să vorbească cu el, iar ei n-au oprit-o. Atunci sfântul mucenic, văzînd pe maica sa, i-a zis: "Bine ai venit aici, doamnă, maica mea! Urmează-mă pînă la locul în care am să mă săvîrșesc, precum mi-a arătat Domnul meu". Iar unii din ostași grăiau: "Fericit ești, Alexandre, că mare este credința ta și mare este Dumnezeuul creștinilor! Iată cît de multe munci ai suferit pentru Dînsul, și nimic rău n-ai pătimit!" Acestea zicînd, mergea pe drum, după porunca lui Tiberian.

Sosind el la un izvor ce era acolo lîngă cale, a șezut să se odihnească, și ostașii au început a ruga pe Sfîntul Mucenic Alexandru să mănînce cu dînșii, deoarece trecuseră patruzeci de zile de cînd sfîntul nu gustase nimic, nici pîine, nici apă. Însă el, avînd rugăciunea ca o hrană pentru sine, și-a plecat genunchii și a început a cînta psalmul acesta: *Ridicat-am ochii mei la munți, de unde va veni ajutorul meu. Ajutorul meu de la Domnul, Cel ce a făcut cerul și pămîntul...*, Doamne Iisuse Hristoase, păzește-mă fără de prihană pe mine, mieluşelul Tău, ca să nu se bucure vrăjmașul meu de mine, că am cunoscut numele Tău. Nu mă rușina pe mine, Stăpîne, înaintea muncitorilor, ci trimite pe îngerul Tău și dreapta Ta, și fii mie ajutor și apărător".

Sfîrșindu-și el rugăciunea, i-a stat înaintea îngerul Domnului, zicîndu-i: "Nu te teme, Alexandre, că a auzit Domnul rugăciunea ta, și eu sînt trimis de Dînsul în ajutorul tău". Acestea zicînd îngerul către sfînt, ostașii au auzit glasul cel grăit către mucenic, dar n-au văzut pe nimeni; deci, s-au temut foarte mult și de frică au căzut la pămînt. Atunci fericitul a zis către dînșii: "Ce ați văzut, fraților, de v-ați înspăimîntat așa de rău?" Iar ei au zis: "Am auzit glasul Dumnezeului tău, grăind către tine și frică ne-a cuprins pe noi; de aceea am căzut!"

Pe cînd ostașii grăiau acestea către Sfîntul Alexandru, i-au ajuns pe dînșii Tiberian, fiind însoțit de cei mai mari ai cetății, și i-a întrebat cum se numește locul acela. Iar ei i-au răspuns: "Numele locului acesta este loc de judecată". Iar Tiberian a zis: "Atunci se cade ca pe dînsul să facem judecată! Aduceți înaintea mea pe creștinul Alexandru!" Stînd de față sfîntul, Tiberian a zis către dînsul: "Oare tot în nebunia ta petreci și nu voiești să te închini zeilor? Precum văd, inima ta este împietrită, dar mie cu adevărat mi-e milă de tine și de aceea voiesc să te întorci spre zei, stăpînii lumii". Mucenicul îi răspunse: "Necuratule, orbitule cu mintea și fiu al diavolului, cel ce te-ai dat tatălui tău, satana, cum poți să te milostivești spre mine, deoarece tatălui tău, satana, nu-i este milă de nimeni, ci pe toți voiește să-i tragă cu el în gheena focului și să-i piardă".

Tiberian a zis: "O, răule! Așa îmi răspunzi, ca unui deopotrivă cu tine? Oare pentru aceea mă necinstești, că te cruț? Nu ți se cădea oare să mă cinstești pentru bunătatea mea către tine, iar nu să mă ocărăști cu osîndiri?" Sfîntul răspunse: "Cu adevărat ești asemenea tatălui tău, satana, avînd inima împietrită ca o piatră vîrtoasă. Nu socotești oare că locul acesta se numește loc de judecată? Acest lucru arătat înștiințează, că degrabă te va ajunge judecata lui Dumnezeu, Cel ce are să judece viii și morții și să răsplătească fiecăruia după faptele lui. Atunci vei cunoaște că îți grăiesc adevărul, pentru că te va judeca Dumnezeu, că judeci fără de milă pe robul Lui. El vede cu cîtă nedreptate și cît de cumplit mă judeci; dar să știi că aceste munci îmi aduc slavă, iar ție îți gătesc mare pierzare".

Tiberian, auzind acestea, s-a aprins de mînie și a poruncit să aștearnă pe pămînt ciulini de fier și să tîrască pe mucenic peste ei. Sfîntul, fiind astfel muncit, tăcea, nesimțind durerile. Deci, Tiberian, cunoscînd că Alexandru nu simte muncile, mai mult s-a iuțit și a poruncit la patru ostași să-l bată cu toiege dureroase. Iar mucenicul, fiind bătut, a strigat către muncitor, zicînd: "O, păgînule, oare de acest fel îți sînt muncile ce mi le faci? Adugă altele și mai cumplite, dacă ai; pentru că eu, cu ajutorul lui Hristos, Dumnezeuul meu, nu simt dureri în aceste munci". Atunci Tiberian a zis: "Îți voi zdrobi mădularile și te voi arunca în foc, cenușa ta o voi vîntura și nici urmă de pomenirea ta nu voi lăsa pe pămînt; atunci voi vedea, dacă va veni Hristosul tău să te scoată din mîinile mele".

Sfîntul răspunse: "Hristosul meu te va pierde fără zăbavă, iar trupul și oasele tale vor fi risipite pe pămînt. Că nu te vei mai întoarce la Roma și nu vei vedea fața împăratului tău cel spurcat, deoarece Domnul va

pierde pomenirea ta de pe pământ, fiindcă nu L-ai cunoscut, ticălosule, nici ai cinstit pe Cel ce ți-a dat cinstea și puterea aceasta. Că, de L-ai fi cunoscut, ai fi putut petrece în cer; iar acum, lăsînd pe Dumnezeu Cel viu, ai iubit pe tatăl tău satana. Deci, te vei arunca cu dînsul în gheena focului, iar eu voi lăuda totdeauna pe Stăpînul și Mîntuitorul meu Iisus Hristos, Care mă va izbăvi din mîinile tale și mă va învrednici în veci darului Său, întru slava Lui".

Muncitorul, auzind unele ca acestea, și-a schimbat fața de mînie, însă a poruncit să înceteze a-l munci pe sfînt. Deci, ple-cîndu-se ziua, a voit să rămîna acolo și, cinînd, s-a culcat. După ce a adormit, a văzut în vedenia visului pe îngerul lui Dumnezeu înfricoșat, arătîndu-i-se cu sabia scoasă și zicîndu-i: "Păgînule, iată, am venit asupra ta, fiindcă muncești cumplit pe robul lui Dumnezeu, Alexandru! Deci să știi că pot să teucid îndată cu sabia aceasta, dar te las pînă la o vreme; iar tu, sculîndu-te, să te duci degrabă prin Iliric la Bizanț, căci s-a apropiat sfîrșitul robului lui Dumnezeu, Alexandru".

Tiberian, deșteptîndu-se îndată cu spaimă, tremura de frică și, chemînd pe cei ce erau cu dînsul, bărbați sfetnici ai săi, le-a spus înfricoșătorul vis. Iar aceia i-au zis: "Și noi am voit să-ți spunem să nu muncești pe omul acela atît de cumplit și cu nedreptate, dar n-am îndrăznit. Am auzit că este mare Dumnezeul creștinilor, că aruncă în focul cel nestins pe cei ce muncesc pe robii Lui". Atunci Tiberian, mai mult s-a temut și a poruncit ostașilor ca îndată în același ceas al nopții să pornească pe mucenic înainte și, sculîndu-se și el, a mers după dînsul. Ei au trecut prin multe cetăți, dar n-au intrat în ele, că se grăbeau să ajungă în Bizanț, după porunca îngerului; fiindcă acea înfricoșată vedenie a visului o avea de multe zile în minte și se temea de ea și nu îndrăznea să facă ceva rău mucenicului.

Tiberian, trecînd țara Iliricului, s-a apropiat de cetatea Sardica; și au ieșit în întîmpinarea lui mai marii cetății; dar el n-a intrat în cetate, ci a trecut pe lîngă dînsa. Auzind creștinii care erau în cetatea aceea, că tribunul Tiberian a venit de la Roma și aduce cu el pe un mucenic oarecare, au ieșit toți din cetate, nu ca să vadă pe tribun, ci pe mucenic. Și, văzîndu-l dus deosebit, au alergat la el și, căzînd la picioarele lui, grăiau: "Roagă-te lui Dumnezeu pentru noi, purtătorule de chinuri al lui Hristos". Iar el a zis către dînșii: "Fraților, voi rugați-vă Domnului pentru mine să săvîrșesc alergarea mea pentru Iisus Hristos și să mă învrednicesc a lua, din sfînta Lui dreaptă cununa cea făgăduită mie". Și, fiind dus mai departe sfîntul mucenic și trecînd cetatea Clisur, s-au apropiat de tabăra Vonomasiei - așa se numea locul acela - care era departe de Filipopoli ca la patruzeci de stadii, și au stat acolo. Tiberian începuse a uita acea înfricoșată vedenie care i se arătase în vis și, punînd la încercare pe sfîntul mucenic înaintea sa, l-a întreat: "Mai petreci încă în nesupunerea ta, Alexandre? Nu voiești să te apropii de milostivii noștri zei și să jertfești lui Die și lui Asclipie, cei ce stăpînesc lumea?"

Sfîntul răspunse: "Orbitule cu mintea, fiu al satanei, oare voiești să auzi altceva de la mine decît aceasta: că nu voi jertfi diavolilor?" Tiberian zise: "Să nu fie aceea, ca eu să te silesc să te închini diavolilor, ci marilor zei, Die și Asclipie". Sfîntul răspunse: "Nebunule, oare nu cunoști că Die și Asclipie sînt diavoli?" Tiberian zise: "Mă jur pe toți zeii, că voi face numele tău de ocară în tot pămîntul; pentru că mare dosădire îmi faci mie și zeilor mei". Sfîntul răspunse: "Și eu doresc aceasta, ca prin mine să se preamărească în tot pămîntul numele Domnului meu Iisus Hristos". Atunci Tiberian a zis către ostașii, care stăteau înaintea lui: "Duceți-l din fața mea, că nu pot să rabd dosădirile de la dînsul. Să-l duceți la Filipopoli și să-l aruncați în temniță, pînă ce voi veni și eu acolo". Ostașii au dus pe mucenic în cetatea lui Filip și l-au pus în temniță. Auzind cetățenii de venirea lui Tiberian, au ieșit întru întîmpinarea lui; iar el, intrînd în cetate, gătea jertfă lui Die și lui Asclipie.

Deci, creștinii care erau în cetatea aceea, aflînd de Sfîntul Mucenic Alexandru că este în temniță, s-au adunat toți și au rugat pe păzitorul temniței să-i lase în temniță, să vadă pe mucenicul lui Hristos; iar păzitorul nu i-a oprit, pentru că era temător de Dumnezeu. Creștinii, intrînd înăuntru și văzînd pe sfîntul șezînd în legături, au căzut la picioarele lui și-i sărutau legăturile, zicînd: "Bindecuvintează-ne, purtătorule de chinuri al lui Hristos! Bindecuvintează patria noastră, căci, sîntem creștini și viețuim în cetatea aceasta cu multă frică; căci ighemonul cetății în toate zilele caută să ne muncească, dar nu poate să ne întoarcă de

la Hristos. Mulți sîntem aici cu darul lui Hristos și unii din cei dintîi cetățeni sînt în numărul nostru; deci, nădăjduim că puterea lui Hristos va birui credința păgînească și toată cetatea va slăvi pe Hristos. Iar tu, pătimitorul al lui Hristos, rabdă pînă la sfîrșit, pînă ce îți vei săvîrși bine alergarea ta!"

După ce Tiberian a săvîrșit necurata jertfă idolilor și-a adus aminte de Alexandru, cel ținut în legături, și a zis către mai marii cetății: "Se cade vouă a ști, că am de la împărat, dat mie spre cercetare, pe un creștin, pe care în toată vremea călătoriei l-am silit cu munci la închinarea zeilor și n-am sporit nimic; căci îmi răspunde aspru și mă ocărăște pe mine și pe zeii noștri. Deci, poruncesc să-l aducă aici, poate se va rușina de voi care sînteți mulți și se va apropia de zei". După ce au adus înaintea soborului pe Alexandru, Tiberian, șezînd cu ighemonul, i-a zis mucenicului: "Spune, Alexandre, oare încă nu te-ai plecat să te apropii de zeii noștri? Iată, toți creștinii care sînt în această cetate, s-au închinat acum lui Die și lui Asclapie și numai tu singur te împotrivești". Sfîntul a răspuns: "Miști, ticălosule, precum și tatăl tău, satana, este mincinos; pentru că nici unul din creștinii cei de aici n-a făcut voia voastră! Dar ce voiești mai mult să auzi de la mine? Decît tot aceeași care ți-am spus înainte de multe ori, că sînt creștin și nu voi jertfi diavolilor celor spurcați! Iată, acum fac știre în auzul tuturor celor adunați aici, că sînt rob al Dumnezeului ceresc și niciodată nu mă voi lepăda de Iisus Hristos, Dumnezeul meu!"

Deci, Tiberian, rușinîndu-se, a zis către ostași: "Duceți-l îna-inte legat cu fiare, iar eu voi veni după voi". Astfel au pornit cu sfîntul pe cale. Ajungînd la un pîrîu ce se numea Sirma, mucenicul și-a spălat mîinile și fața și, stînd spre răsărit, a început a se ruga, zicînd: "Slavă Ție, Doamne Dumnezeul meu, că și în Filipopoli m-ai învrednicit a mărturisi sfînt numele Tău!" Iar ostașii, nelăsîndu-l mai mult să se roage, l-au luat și-l duceau în cale; apoi, cînd au ajuns într-un loc care se numea "Tabără", unde se făcea tîrg, acolo i-a ajuns Tiberian și, punînd înainte pe Alexandru, i-a zis: "Alexandre, știi oare că înaintea ighemonului am grăit cu tine cu blîndețe, ca să jertfești zeilor; iar tu m-ai ocărit cu dosădire înaintea tuturor. Deci, măcar acum fă ceea ce ți se poruncește și vei scăpa de munci".

Sfîntul a răspuns: "Fiule al satanei, întunecatule diavol, ceea ce ți-am zis înaintea ighemonului, aceea îți voi zice în tot locul: Să nu nădăjduiești, că vei întoarce pe robul lui Hristos de la adevăratul Dumnezeu". Atunci Tiberian a poruncit ostașilor să bată patru pari în pămînt și, întinzînd pe mucenic în patru părți să-l lege de acei pari și să-i dea două sute de lovituri. Deci, mucenicul, primind loviturile care i se dădeau, tăcea; dar în el se ruga către Domnul Dumnezeu lui. Atunci s-a auzit glas din cer, grăind către mucenic: "Îmbărbătează-te, Alexandre, și nu te teme de munci, căci sînt vremelnice; iată, Eu sînt cu tine!" Acest glas auzindu-l Tiberian, s-a temut foarte, și îndată a poruncit să-l dezlege și să înceteze de a-l bate și să pornească mai departe în cale. Ajungînd în cetatea ce se numea Carasura, ce era între Filipopoli și Veria, Tiberian a intrat în cetate; iar ostașii cu Alexandru n-au intrat; ci, ducîndu-se sub niște copaci umbroși, se odihneau.

Fiind al șaselea ceas din zi și zăduf mare, sfîntul a zis către ostași: "Fraților, mi-e sete!" Aceia i-au zis: "Și nouă ne este sete, dar de unde vom lua apă aici?" Sfîntul le-a zis: "Așteptați puțin, că puternic este Dumnezeul meu, ca și în acest loc să ne dea apă". Acestea zicînd, și-a plecat genunchii și s-a rugat, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, care ai lovit altădată piatra în pustie și ai scos apă lui Israel cel însetat, caută și acum cu milostivire spre robul Tău și dă apă în locul acesta, ca să beau eu și cei ce sînt cu mine; ca și în aceasta să se preamărească numele Tău Cel preasfînt".

Astfel rugîndu-se sfîntul, îndată s-a desfăcut pămîntul sub un stejar și a izvorît pîrîu de apă curată și rece. Ostașii, văzînd această minune, au zis: "Cu adevărat mare este Dumnezeul creștinilor, Care ascultă degrabă pe robii Săi cei credincioși!" Deci, au băut din apa aceea sfîntul mucenic și toți cei ce erau cu el, slăvind pe Hristos Dumnezeul! Apoi, de acolo, trecînd multă cale, au ajuns la un rîu, ce se numea Arzon și, de vreme ce se osteniseră pe cale, au șezut să se odihnească. Ajungîndu-i acolo Tiberian, a văzut pe mucenicul șezînd și a zis cu mînie către ostași: "Ticăloșilor, pentru ce ați lăsat să șadă acel om necurat?" Și sculîndu-se, s-a dus și s-a apropiat de cetatea Veria, unde cetățenii au întîmpinat cu cinste pe Tiberian. În acea cetate, cea mai mare parte din popor erau creștini credincioși, însă de frica muncitorilor, păzeau în

taină dreapta credință creștinească. Aceia, văzînd pe Sfîntul Mucenic Alexandru dus deosebi, au alergat la el și ziceau: "Bucură-te, purtătorule de chinuri al lui Hristos! Îmbărbătează-te și te întărește, pentru că nimic nu vor spori muncitorii cei păgîni împotriva puterii lui Hristos Dumnezeu nostru".

Tiberian, chemînd pe mucenic în Veria, i-a zis: "Alexandre, ascultă-mă ca pe tatăl tău și jertfește acum cu mine zeilor! De vei face aceasta, mă făgăduiesc ție înaintea tuturor, că îndată te voi elibera și, de vei voi din ceasul acesta să fii cu mine, vei fi mare în cetatea mea; iar de nu-ți va plăcea să fii cu mine, apoi vei merge unde vei voi". Sfîntul, zîbind, i-a zis: "O, amară este mîngîierea ta cu care mă mîngîi pe mine! Aceste cuvinte ale tale, aduc sufletului meu mai cumplite munci! Dar să nu-mi dea mie Dumnezeu să urmez sfatul tău! De multe ori ți-am spus și îți spun și acum, și după aceasta iarăși zic: Sînt creștin și nu voi jertfi diavolilor tăi!" Tiberian, auzind acestea, s-a dus de acolo, luînd după el pe mucenicul legat în lanțuri. Apoi ei au sosit la vadul rîului Arzon, departe de Veria ca la patruzeci de stadii, unde erau multe case de oaspeți. Deci, Tiberian s-a odihnit acolo, așteptînd pe mucenicul care se aducea mai pe urmă și căruia îi urmau mulți creștini din cetatea Veria.

După ce ostașii au ajuns cu mucenicul la Tiberian, mucenicul l-a rugat să-i dea vreme să se roage lui Dumnezeu și muncitorul l-a eliberat. Văzînd sfîntul un nuc mare, a mers sub el și, plecîndu-și genunchii, se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, trimite pe îngerul Tău și ia sufletul meu, că nimic nu mai pot suferi, deoarece mi-a slăbit trupul". Tiberian, văzînd pe mucenic rugîndu-se, a zis către ai săi: "Mă minunez foarte de unde a învățat acesta rugăciuni de vrăjitorii, că a crescut înaintea ochilor mei și eu l-am rînduit în rînduiala ostășească, și niciodată nu am cunoscut că el știe farmece". Chemînd la sine pe sfîntul i-a zis: "Alexandre, jertfește idolilor". Sfîntul a răspuns: "Cu adevărat mintea ta este întunecată, că iarăși voiești să auzi de la mine aceleași lucruri pe care de multe ori m-ai auzit grăindu-le". Atunci Tiberian a poruncit să-i toarne untdelemn fiert pe piept; iar îngerul Domnului, stînd de față nevăzut, a sfărîmat vasul, iar untdelemnul acela l-a turnat pe slugile muncitorului, arzîndu-le. Văzînd muncitorul vătămați de untdelemnul fiert nu pe mucenic, ci pe slujitorii lui, s-a umplut de mînie și a poruncit să-l întindă pe mucenic sub copac și patru ostași să-l bată cu bețe fără de milă, pînă ce au ostenit cei ce îl băteau. După acea bătaie, sculîndu-se Sfîntul Alexandru, a zis: "Dumnezeule, Stăpîne, binecuvîntează copacul acesta și dă-i putere tămăduitoare; căci sub dînsul am pătimit pentru numele Tău cel sfînt". Și din ceasul acela, rodul și frunza acelu copac, tămăduiau tot felul de boli.

Luînd ostașii pe mucenic, l-au dus în cale, mergînd înaintea muncitorului. După ce au trecut de Adrianopol, au ajuns la un loc ce se numea Vurtodexion și acolo sfîntul a aflat pe maica sa, fericita Pimonia, care mersese acolo înainte de el. Deci, văzîndu-l, l-a sărutat și a căzut la picioarele lui, plîngînd. Grăit-a sfîntul către dînsa: "Nu plînge, maica mea, că nădăjduiesc spre Domnul meu, că mîine îmi va da să-mi săvîrșesc alergarea mea". Ajungîndu-i acolo, Tiberian s-a odihnit, deoarece trecuse ziua. Apoi, sculîndu-se la al optulea ceas din noapte, s-au dus; și pe cînd răsărea soarele, au ajuns la un rîu, care se numea Zionisel, unde era o casă de oaspeți și, odihnindu-se acolo puțin, a grăit către mucenic: "Multe munci ți-am rînduit ție și n-am putut să te întorc la zeii mei; deci, să știi că acum te voi pierde, de nu vei voi să ascuți poruncile mele".

Zicînd acestea a plecat de acolo. Apropiindu-se de Bizanț, au mers la cetatea care se numea Drizipera, pe unde a trecut rîul Erginului și, șezînd lîngă el, a rostit cea de pe urmă judecată asupra sfîntului mucenic. Și a zis către dînsul: "Alexandre, iată, acum sfîrșitul tău este înaintea ta, ce zici? Aici te voi ucide și trupul tău îl voi arunca în rîu, ca să-l mănînce fiarele din apă". Iar sfîntul a răspuns lui: "Ți-aș mulțumi, dacă ai face aceasta acum cu adevărat, cum zici, că aș scăpa degrabă din mîinile tale; pentru că zeilor tăi niciodată nu voi jertfi, măcar că ai fi putut cu mii de morți să mă pierzi". Atunci muncitorul a dat împotriva lui răspunsul de moarte, dîndu-l ostașilor să-i taie capul; iar trupul să-l arunce în rîu.

Deci, sculîndu-se, s-a dus în cale, iar ostașii au rămas să săvîrșescă porunca. Pentru aceasta s-a adunat mulțime de popor din locuitorii cei ce erau acolo, vrînd să vadă sfîrșitul mucenicului, căci erau între dînșii mulți creștini. Sfîntul mucenic a rugat pe călău să aștepte puțin pînă ce se va ruga și a cerut apă. Apoi,

unul din cei ce veniseră la acea privesite, luând un vas, a scos apă din râu și a adus mucenicului. Deci, sfântul mucenic, spălându-și mâinile și fața, a stat spre răsărit și, însemnându-se cu semnul Sfintei Cruci, a început a se ruga, zicând: "Slavă Ție, Dumnezeu părinților noștri! Dumnezeu lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov, de care se cutremură toată făptura și toți Ți se închină, ca unui Făcător al cerului și al pământului! Ție, Dumnezeului tuturor, Cel nevăzut și nesticăcios, cu frică îți stau înaintea Serafimii, neîndrăznind a căuta spre Tine și strigă neîncetat: Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot, plin este cerul și pământul de slava Ta! Pe Tine Te binecuvintează soarele de pe cer. Pe Tine Te binecuvintează pământul și cele de pe el: oamenii, dobitoacele și toată suflarea cea vie Ție îți cântă laudă, că Unul ești în toți vecii, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh! Stăpîne, adu-Ți aminte de cei ce se tem de Tine și înalță mulțumiri preasfânt numelui Tău, nu mă trece cu vederea și pe mine păcătosul și nevrednicul robul Tău, Iubitorule de oameni, Doamne!"

După aceea a zis către cei ce erau creștini: "Fraților și părinților, aduceți-vă aminte de ostenele mele; pentru că nu m-am lenevit a pătimi pentru Domnul nostru, ca să-mi fie milostiv mie și tot neamului creștinesc. Știți câtă cale am făcut? M-au adus de la Roma pînă la acest loc legat, cu lanțuri ferecat, purtat cu sila, tîrît și muncit; toate acestea le-am răbdat cu vitejie. Am biruit tirania lui Tiberie și pe diavolul, ajutorul lui, nu cu puterea mea, ci cu ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos, și, iată, acum mă duc, ca să stau înaintea Stăpînului meu; iar voi rugați-vă pentru mine, ca să aflu milă de la Dînsul". Apoi a grăit către cei ce aveau să-i taie capul, ca să mai aștepte puțin; și, plecîndu-și genunchii, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, ascultă pe robul cel ce a pățimit pentru numele Tău, dăruiește dar trupului meu ca unde se va pune, acolo să se dea tămăduire bolilor întru slava preasfânt numelui Tău".

Și s-a auzit glas din cer făgăduindu-i să-i împlinească cererea. După aceea mucenicul a zis către ostași: "Fraților, săvîrșiți degrabă porunca voastră". Iar călăul cel cu numele Celestin a zis către sfînt: "Mucenice al lui Hristos, roagă-te Dumnezeului Tău, ca să nu-mi socotească aceasta ca păcat; căci îmi este poruncit, ca să teucid pe tine". Grăit-a lui sfîntul: "Nu de voia ta faci aceasta, ci din poruncă; deci, cel ce a poruncit are păcatul, iar tu degrabă fă ceea ce ești dator a face, pentru că eu mă săvîrșesc către Domnul meu". Atunci Celestin i-a legat ochii cu o basma curată și, scoțînd sabia, voia să-l taie. Însă auzind pe sfinții îngeri care veniseră să primească sufletul mucenicului, s-a înspăimîntat și stătea astfel. Iar sfîntul, așteptînd tăierea cea grabnică, zicea către dînsul: "Frate, fă ceea ce ai să faci". Răspuns-a călăul: "Mă tem, robule al lui Dumnezeu, pentru că văd pe niște bărbați luminați aproape de tine". Iar sfîntul a strigat către Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, dă-mi mie să mă sfîrșesc în ceasul acesta!"

Atunci îngerii s-au îndepărtat puțin de la dînsul, iar Celestin, apropiindu-se, i-a tăiat cinstitul lui cap, și îndată sfîntul lui suflet s-a luat de mâinile îngeresti și s-au dus la cer în glasul laudei lui Dumnezeu. Atunci, s-a auzit acel glas îngeresc de tot poporul creștinesc, cel ce stătea de față acolo. Astfel, Sfîntul Mucenic Alexandru și-a săvîrșit nevoița pătimirii sale, iar trupul lui cel cinstit - după ce poporul a plecat - ostașii, din porunca muncitorului Tiberian, l-au aruncat în râul acela, și s-au dus.

După rînduiala lui Dumnezeu, patru cîini au tras la mal din apă, trupul mucenicului și-l lingeau cu limbile lor și ședeau lîngă el, păzindu-l de fiare și de păsările cele mîncătoare de trupuri, pînă ce a ajuns la locul acela maica mucenicului, fericita Pimenia. Aceea, luînd trupul mult pătimitor al iubitului său fiu, l-a uns cu arome și, învelindu-l cu pînze curate, l-a îngropat cu cinste lîngă râul Erhinului; și se dădeau bolnavilor tămăduiri multe de la mormîntul mucenicului. Odată, sfîntul s-a arătat în vedenie maicii sale și a mîngîiat-o și i-a vestit mutarea fără de zăbavă a ei către Dumnezeu, cu care acum, stînd înaintea scaunului slavei lui Dumnezeu, în ceata sfinților mucenici, roagă pentru noi milostivirea cea iubitoare de oameni a Domnului, și slăvește pe Tatăl, pe Fiul, și pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu în Treime, Cel slăvit de toată făptura cea văzută și nevăzută, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pățimirea Sfântului Mucenic Isidor, din insula Hiului (14 mai)

În anul dintâi al împărăției lui Decie, a ieșit poruncă împărătească, în toate părțile stăpînirii Romei, ca să se scrie, să se numere ostașii și să se rînduiască cetele. Și au mers corăbiile unui voievod, Numerian, la ostrovul (insula) Hiului, în care erau adunați cei înscriși la oaste. În acea vreme era în ostrovul acela, Sfântul Isidor, cu neamul din Alexandria. Cu trupul era tare și viteaz, iar cu credința creștin, avînd viață plăcută înaintea lui Dumnezeu. Toate zilele sale și le petrecuse în post și în înfrînare, iar în lucrurile cele bune umbla cu întreagă înțelepciune. De deșer-tăciunile și desfătările lumii acesteia se ferea și fugea de necurățiile păgînești. Acesta, pentru vitejia sa, s-a scris în oaste și s-a rînduit în ceata lui Numerian.

După aceea a ieșit altă poruncă de la împărat, ca toți cei ce cinstesc pe Hristos să se închine zeilor păgînești; iar cei ce nu vor să se închine să fie siliți cu munci. Mai ales dacă cineva s-ar afla între ostași, crezînd întru Hristos, acela să fie silit în tot chipul la închinăciune idolească și la jertfe, rînduite după obiceiul vechi al Romei. Atunci un ostaș oarecare, cu numele Iulie, apropiindu-se de voievodul Numerian, i-a spus că fericitul Isidor este creștin. Deci, voievodul îndată a poruncit să prindă pe sfântul și să-l pună înaintea nedreptei sale judecăți. Prinzîndu-l și aducîndu-l, l-a întrebat: "Cum te numești?" Răspuns-a sfântul: "Mă numesc Isidor". Zis-a voievodul: "Oare tu nu voiești să te supui împăratului Decie și să aduci jertfe zeilor?" Răspuns-a Sfântul Isidor: "Și cine sînt zeii voștri, ca eu, fiind creștin, să le aduc jertfă? Oare nu sînt idoli surzi și orbi, neavînd nici o simțire?"

Zis-a voievodul: "O, ce rea și necurăată hulire! Cu adevărat omul acesta este vrednic de mari munci și pedepse". Grăit-a sfântul: "Vrednic sînt ca pentru Dumnezeu meu să pătimesc tot felul de munci și să sufăr moarte, ca Stăpînul meu să mă învrednicească cetei sfinților mucenici, care au murit mai înainte de mine pentru numele Lui cel sfînt. Și știu că cei ce cred și nădăjduiesc în Hristos nu mor niciodată, pentru că așa a zis Domnul nostru: *Cel ce crede în Mine de va și muri, viu va fi*. Numerian a zis: "Vei jertfi idolilor ca să fii viu, sau nu?" Răspuns-a sfântul: "Chiar de vei ucide trupul meu, dar peste suflet nu vei putea stăpîni; însă, de acum, muncește-mă precum voiești, pentru că am pe adevăratul și viul Dumnezeu, pe Iisus Hristos, Care acum petrece în mine și va fi tot cu mine și după moartea mea; iar eu sînt și voi fi în El, neîncetînd a mărturisi preasfînt numele Lui, pînă ce sufletul este în trupul meu".

Zis-a voievodul: "Măcar odată jertfește legii împărătești și după aceea vei face ce poțtești. Răspuns-a sfântul: "Păgînule, nu mă vei putea amăgi pe mine cu meșteșugul tău, pentru că cel ce s-a lepădat odată de Domnul său, mai poate să se numească credincios? Adică, dacă cineva este necredincios în puțin, apoi este necredincios și în mult; iar mie să nu-mi fie în gînd a face ceva necredincios și neplăcut Domnului meu". Zis-a voievodul: "Isidore, eu te sfătuiesc de bine, ascultă sfatul meu; iar de nu vei asculta, voi pune cumplete munci pe tine, pînă ce vei mărturisi mărirea zeilor noștri".

Atunci Numerian a poruncit la patru ostași, ca să-l dezbrace și să-l bată cu vine de bou fără milă. Fiind sfântul bătut, îi ziceau cei ce stăteau împrejurul lui: "Isidore, supune-te voii împărătești, mai înainte pînă a nu muri în munci". Sfântul a răspuns lor: "Eu mă supun voii și poruncii Domnului meu, Împăratul Cel ceresc și veșnic; pe Acela Îl mărturisesc, Îl cinstesc și nu-L voi lăsa, nici nu mă voi lepăda de El, ca și eu să nu fiu lepădat de El în ziua Judecării!" După acea bătaie, muncitorul îl amăgea pe sfînt cu momeli și îl înfricoșa cu îngroziri, vrînd să-l plece la a sa păgî-nătate; dar nimic n-a sporit, ci auzea de la dînsul numai dosădiri și ocări pentru el și zeul său. Deci, umplîndu-se de mînie, a zis: "Eu voi porunci, ca să taie limba ta cea necurăată". Răspuns-a sfântul: "Chiar și limba mea de o vei tăia, tot nu vei lua din gura mea mărturisirea numelui lui Iisus Hristos". Și îndată i-au tăiat limba mucenicului după porunca muncitorului; însă, sfîntul, și după tăierea limbii vorbea bine, slăvind pe Hristos, adevăratul Dumnezeu.

Voievodul, cuprinzându-se de spaimă, a căzut la pământ și și-a pierdut limba sa și a rămas mut; încât după ce l-a ridicat de la pământ nu putea să vorbească nimic, fără numai prin semne spunea și, cerînd hîrtie, a scris pe dînsa aceste cuvinte: "Pe Isidor cel ce nu voiește să se supună poruncii împărătești, poruncesc să-i taie capul cu sabia". Aceasta citindu-se, sfîntul mucenic a strigat cu bucurie, zicînd: "Mulțumesc Ție, Doamne Iisuse Hristoase, că nu m-ai depărtat pe mine de la dar și de la mila Ta. Te laud pe Tine, Stăpîne, viața și suflarea mea, și cînt Ție, Doamne, puterea mea și luminarea minții mele, Cel ce mi-ai dat mie limbă neîncetată, ca să slăvesc măririle Tale". După acestea călăul, luînd pe mucenic, l-a dus la tăiere. Și mergea Sfîntul Isidor bucurîndu-se, mergînd înainte la junghierea sa, ca un mieluleț fără de prihană. Deci, căutînd spre cer cu luminoasă față și cu ochii veseli, grăia: "Sfînte Stăpîne, mulțumesc Ție că mă primești pe mine acum, cu bunăvoința Ta, întru locașurile Tale și în locurile cele de odihnă".

Sosind la locul la care era să se săvîrșească, a cerut vreme spre rugăciune și, rugîndu-se, și-a plecat sub sabia cinstitul lui cap. Astfel s-a tăiat pentru Hristos, Care și-a plecat pe Cruce Sfîntul Său cap, pentru noi. După tăierea capului Sfîntul Mucenic Isidor, cinstitul lui trup a fost aruncat spre mîncarea cînilor și fiarelor. Dar un oarecare Amonie, prieten al lui și creștin tănuț, a luat sfîntul lui trup și, săpînd în taină un mormînt împreună cu ceilalți frați credincioși, l-au pus în pământ, ca pe o vistierie de mare preț.

Apoi singur s-a făcut următor nevoinței celei pătimitoare. Pentru că, plecînd Amonie cu corabia spre Elespont în Cizic, s-a încununat cu cununa mucenicească. Apoi moaștele cele cinstite ale Sfîntului Isidor, venind din Efes oarecare dreptcredincioasă femeie, anume Mironia, le-a scos din pământ și le-a uns cu miresme de mult preț și, înfășîndu-le cu pînză curată, le-a pus la un loc cinstit, deasupra cărora, după încetarea prigoanei, a zidit o biserică în numele lui, iar bolnavii luau tămăduiri de la cinstitele lui moaște, întru slava lui Hristos Dumnezeu nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh. Amin.

Viața Cuviosului stareț Serapion Sindonitul (14 mai)

În părțile Egiptului era un stareț oarecare cu numele Serapion Sindonitul. El nu avea haine pentru a-și acoperi goliciunea trupească decît numai un sindon. Acesta s-a făcut monah din tinerețe și n-a cîștigat nici o avere în lumea aceasta, neavînd nici chilie, nici adăpost, ci își petrecea viața ca o pasăre, nevoind să șadă în casă acoperită sau să se odihnească; ci, purtînd o cămașă și o evanghelie mică, trecea din loc în loc și unde îl apucă noaptea, acolo se odihnea.

Sculîndu-se dimineața, nu petrecea la un loc; ci umbla ca un om fără de trup și pentru aceea se numea fără de patimă de cei mai mulți. De multe ori trecătorii îl aflau afară din satul în care petrecuse mai înainte și, șezînd lîngă cale, plîngea cu amar. Și-l întrebau, zicînd: "Pentru ce plîngi, bătrînule? Iar el răspundea către dînșii: "Domnul meu mi-a încredințat bogăția Sa, iar eu am pierdut-o și am păgubit-o. Și, pentru aceea, vrea să mă muncească". Aceasta o grăia în pildă; pentru că numea Domn pe Dumnezeu, iar bogăția, sufletul său cel zidit după chipul lui Dumnezeu, pe care l-a răscumpărat cu sîngele Fiului lui Dumnezeu. Cei ce auzeau aceasta, nu înțelegeau ce zice; ci pentru aur credeau că grăiește. Deci, unii îi aruncau puțină pîine, iar alții poame, zicîndu-i: "Ia, frate, acestea; iar pentru bogăția pe care ai pierdut-o, nu te mîhni, fiindcă Dumnezeu poate să ți-o trimită înapoi". Și starețul le răspundea lor: "Amin! Amin!"

Mergînd la Alexandria, a întîmpinat pe un om sărac și gol, tremurînd de frig. Și, stînd, a început a se gîndi: "Cum eu, socotindu-mă că sînt pustnic și lucrător al poruncilor lui Hristos, port haină? Iar acest sărac se topește de frig și eu nu mă milostivesc spre el. Cu adevărat, de nu voi acoperi goliciunea lui și de-l voi lăsa pe el să moară de frig, mă voi osîndi în ziua judecării ca un ucigaș". Și, dezbrăcînd de pe sine sindonul, l-a dat săracului. Astfel, el ședea gol, ținînd sub braț Sfînta Evanghelie, pe care o purta. Trecînd pe acolo un cunoscut al lui și, văzîndu-l gol, i-a zis: "Părinte Serapioane, cine te-a dezbrăcat pe tine?" Iar

el, arătînd Sfînta Evanghelie, i-a zis: "Aceasta m-a dezbrăcat!" După aceea a întîmpinat pe un om, pe care îl duceau la temniță pentru datorie, și, fiindu-i milă de el și neavînd ce să-i dea lui, a vîndut Evanghelia pe care o purta și a plătit datoria celui om.

Astfel, s-a dus gol la coliba sa în care petrecea. Văzîndu-l ucenicul gol, i-a zis: "Părinte, unde este haina ta cea mică?" Răspuns-a starețul: "Am trimis-o pe ea înainte, fiule, fiindcă în locul aceleia îmi trebuie una mai bună". Iar ucenicul a zis: "Dar Evanghelia cea mică unde este?" Răspuns-a starețul: "Cu adevărat, fiule, aceea îmi zicea în toate zilele: "Vindeți averea și o da săracilor, ca s-o afli în ziua judecării!" Deci, am ascultat cele cuprinse în ea și am făcut precum mă sfătuia aceea, adică am vîndut-o și banii i-am dat celui ce avea trebuință, ca să aflu îndrăzneală înaintea Dumnezeului nostru Iisus Hristos; după cum am citit în Sfînta Evanghelie". Deci, un cunoscut i-a dat lui alt sindon prost și rupt, ca să se acopere.

Acest stareț necîștigător cu duhul și sărac cu lucrul, după multe călătorii, a mers în Elada și a petrecut în Atena trei zile. Acolo, neputînd să capete de la cineva pîine, a flămînzit, pentru că nimeni nu-i dădea nimic, iar să cumpere, nu avea cu ce. Căci, ascultînd cuvintele lui Hristos, niciodată nu purta vreun ban de aramă, nu avea pungă, nici cojoc și nici altceva, decît numai sindonul cel rupt, cu care își acoperea goliciunea trupului. În ziua a patra, flămînzind foarte tare, a stat în cetate într-un loc înalt și a început a plînge și a striga: "Bărbați ai Atenei, ajutați-mă!" Și s-au adunat la el filosoffii, care erau mai mari în cetate și l-au întreat: "De unde ești, bătrînule? Și de ce lucru pătîmești?" Iar el a zis: "Cu neamul sînt egiptean și, de cînd am ieșit din adevărata mea patrie, în trei datorii am căzut. Deci, doi datornici m-au lăsat, neavînd ce să ia de la mine, iar al treilea încă nu mă părăsește, ci își cere mereu datoria sa". Iar filosoffii l-au întreat: "Cine sînt datornicii tăi și care este cel ce te supără? Spune nouă, ca să te ajutăm".

Atunci starețul le-a zis: "Din tinerețe m-au tulburat pofta trupului, iubirea de argint și foamea pîntecelui. Deci, de cele două dintîi m-am izbăvit și nu mă mai tulbură, pentru că nu poftesc plăceri trupești, nici averi nu-mi trebuiesc; dar flămînzia pîntecelui nu voiește să mă lase. Că, iată, este a patra zi de cînd n-am mîncat și nu încetează a mă supăra pîntecele, cerînd datoria cea obișnuită de hrană". Deci, unii din filosoffi, socotind că grăiește înșelăciune, i-au dat un galben și-l urmau de departe, vrînd să vadă ce va face cu galbenul acela. El, luînd acel galben, a alergat la vînzătorul de pîine și, punînd galbenul înaintea celui ce vindea pîine, a luat o pîine și s-a dus și nu s-a mai arătat în cetatea aceea.

Atunci, filosoffii au cunoscut cu adevărat că bărbatul acela este îmbunătățit. Deci, au dat pentru pîine prețul cel cuviincios vînzătorului, iar galbenul lor l-au luat înapoi. Fericitul Serapion, ducîndu-se în părțile Lachedemoniei, a auzit despre unul mai mare în cetate că ține de credința maniheilor, dar este îmbunătățit cu viața. Deci, s-a dus la el și s-a vîndut pe sine în robie și după doi ani l-a izbăvit de eres, cu darul lui Hristos, și l-a întors la dreapta credință a Bisericii, împreună cu femeia și cu toată casa lui.

Aceia l-au iubit pe el, nu ca pe un rob credincios, ci ca pe un părinte adevărat, și-l cinsteau foarte mult și, bucurîndu-se, slăveau pe Dumnezeu pentru izbăvirea lor de eres. Deci starețul, petrecînd la ei cît era de trebuință spre mîntuirea lor și, înapoind prețul cel luat de la ei pentru sine, s-a dus de acolo și după obiceiul său, umbla prin țări și prin cetăți.

Se povestește despre el și aceasta: Că mai înainte - fiind tînăr -, s-a vîndut pe sine unui lăutar elin pe douăzeci de galbeni, pe care, păstrîndu-i, i-a înapoiat celui ce-i dăduse, după ce l-a întors pe el și pe toată casa la Hristos Dumnezeu. Pentru că lăutarul, vedea pe robul său petrecînd în toate zilele în posturi, deoarece gusta numai seara puțină pîine și bea apă cu măsură; iar noaptea, sculîndu-se, se ruga Dumnezeului său cu lacrimi. Pentru aceea el s-a umilit mai întîi, apoi femeia lui și după aceea toată casa lui a crezut în Hristos, adevărata Dumnezeu, și au luat Sfîntul Botez. Și i-au zis lui: "Vino, frate, să te eliberăm din robia ta, căci tu ne-ai eliberat din robia diavolului". Iar el le-a zis lor: "De vreme ce Dumnezeu meu a lucrat mîntuirea sufletelor voastre, vă voi spune taina mea: Eu, fiind liber, de neam din Egipt, văzîndu-vă pe voi în mare rătăcire și pierzanie, mi s-a făcut milă de voi. De aceea m-am vîndut vouă, ca să pot cu ajutorul lui Dumnezeu a vă povățui la calea mîntuirii.

Deci, acum luați-vă argintul vostru, mîntuindu-vă Domnul prin mine smeritul, iar eu mă voi duce ca să mă îngrijesc de mîntuirea altora". Însă ei l-au rugat mult, zicînd: "Te vom cinsti ca pe un părinte și domn al nostru; iată, de acum tu să ne fii stăpîn, iar noi să-ți fim robi, numai să nu te duci de la noi!" Dar ei n-au putut să-l înduplece pe el și, nevoind să ia arginții lui, îi ziceau: "Să-l împarți la săraci, căci noi ne îndestulăm cu mîntuirea noastră". Omul lui Dumnezeu le-a răspuns: "Voi singuri să împărțiți cele ce sînt ale voastre; pentru că eu argintul cel străin nu-l dau la săraci!" Iar ei iarăși îl rugară, ca măcar după un an să-i cerceteze. Deci, s-a dus de la ei în alte părți.

Odată a aflat o corabie, plecînd de la Alexandria spre Roma. Și, dorind să se ducă acolo, a intrat în ea; iar corăbierii, pornind, n-au întreat pe stareț, de a adus ceva în corabie, pentru că socoteau că unul dintre dînșii a luat lucrurile starețului în corabie, deși îl vedeau în sindonul cel rupt, însă credeau că are prețul pentru plata cea cuviincioasă a corabiei. După ce s-a îndepărtat de la mal, ca la cinci sute de stadii, au început a mînca la apusul soarelui, iar pe stareț văzîndu-l că nu mănîncă nimic, socoteau că postește în ziua aceea.

Apoi, văzîndu-l a treia zi că nu mănîncă nimic, socoteau întîi că boalește de văzduhul mării și nu poate să mănînce. După aceea, în a patra și a cincea zi, văzîndu-l petrecînd nemîncat, l-au întreat: "Omule, pentru ce nu mănînci?" Iar el le-a răspuns: "De vreme ce nu am ce mînca, de aceea nu mănînc". Și se întreat unul cu altul: "Cine a luat din corabie lucrurile acelui om?" Deci, înștiințîndu-se că n-a adus nimic cu el, au început a cîrti contra lui, zicîndu-i cu mînie: "Pentru ce ai intrat aici, neavînd nimic? Ce vei mînca? Și cu ce vei plăti nouă taxa care se cade?" Iar starețul le-a răspuns: "Eu, precum mă vedeți, n-am nimic mai mult, decît această haină proastă și ruptă care este pe mine. Iar de nu voiți să mă duceți cu voi, apoi să mă întoarceți înapoi și să mă lăsați acolo de unde m-ați luat". Iar ei i-au zis: "Măcar de ne-ai da și o sută de galbeni ca să ne întoarcem înapoi pentru tine, n-am voi să facem asta, de vreme ce avem vînt de bun ajutor în calea în care ne aflăm". Deci, ei au îngăduit pe stareț în corabie, hrănindu-l pentru Dumnezeu.

Cuviosul, mergînd la Roma, înconjură pe toți pe care îi auzea că viețuiesc cu bunătăți și, vorbind cu aceia, își primea folos, că pentru aceea umbla ca un străin, ca să-și adune duhovniceasca bogăție și să-și cumpere cereștile bunătăți pentru odihna veșnică, pe care le-a cîștigat cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, a Căruia este slava în veci. Amin.

Viața Sfîntului Isidor, cel nebun pentru Hristos (14 mai)

Fericitul Isidor era din părțile Apusului, de neam roman și din ținutul nemțesc. El, iubind credința cea adevărată și dreptcredincioasă, a ieșit din casa sa, s-a dezbrăcat de hainele sale și s-a făcut nebun pentru Hristos, asemănîndu-se vechilor sfinți Andrei, Simeon și celorlalți, care au plăcut lui Dumnezeu întru nebunie, care, la oameni, se pare a fi nebunie, iar înaintea ochilor văzători ai lui Dumnezeu este mai înțeleaptă decît înaintea oamenilor.

Deci, fericitul Isidor, prefăcîndu-se a fi nebun, a ieșit din pămîntul și patria sa și s-a dus spre părțile Răsăritului, unde a pătimit de la oamenii cei nebuni multe necazuri, ocări și bătăi. El răbda frigul iernii și arșița soarelui, fiind gol, și obosea trupul cu ostenele de zi și de noapte. Umbla ziua ca un nebun, iar noaptea se ruga neîncetat și, plîngînd, zicea în sine: O, Isidore, prin multe scîrbe ți se cade a intra în Împărăția cerului, pentru că este silită, și silitorii sînt puțini care o apucă". Fericitul, mîngîndu-se cu aceste cuvinte, umbla din cetate în cetate, pînă ce a ajuns la slăvita cetate a Rostovului, care avea mult popor și a voit să viețuiască în ea. Deci, toți îl socoteau că este nebun și cu mintea pierdută; pentru aceea îl chinuiau cu multe bătăi și ocări pe robul lui Hristos. Iar el, fiind ca într-un trup străin, toate le răbda cu mulțumire, răsplătind ocărilor și chinurilor săi nu cu rău pentru rău, ci se ruga pentru dînșii în

mintea sa, zicînd către Dumnezeu: "Doamne nu le socoti acestea ca păcat". Dar nimeni nu știa îmbunătățita lui viață.

În cetatea aceasta, el și-a făcut pe un loc uscat ce era în mijlocul bălții, o colibă de vreascuri neacoperită - unde se află acum și sfințele lui moaște. Și era lui acea colibă casă de rugăciune, și cămară încuiată, ca să nu fie văzut de oameni în timpul rugăciunii. Deci, toată ziua umbla prin cetate, făcînd nebunii după obiceiul său și răbdînd necazuri de la cei nepricepuți; iar, sosind noaptea, intra în coliba sa și acolo stătea la rugăciune de seara pînă dimineața, înălțînd cu lacrimi și cu plecări de genunchi rugăciuni către Dumnezeu; iar sosind ziua ieșea la nebunia sa. Uneori, slăbind trupul de multă osteneală, se arunca pe ulițele cetății în gunoi sau în măturături și, dormind puțin, se odihnea. Iar dacă dormea vreodată în coliba sa, el se culca pe pămîntul gol, pentru că nu avea nimic într-însa, decît numai mult ostenitul său trup și vreascuri împrejurul lui, dar și acelea neacoperite. Iar de era ger, ori zăduf, ori zăpadă, ori ploaie, sfîntul pe toate le răbda, șezînd în coliba sa fără acoperămînt, ca unul fără de trup. Și, astfel, petrecea în toate zilele vieții sale, pentru dragostea lui Dumnezeu. Pe cît a iubit el pe Dumnezeu, pe atît și Dumnezeu l-a iubit și l-a preamărit în lumea aceasta cu darul Său minunat, mai înainte de a-l preamări în cereasca Sa împărăție cea fără de sfîrșit, prin răsplătirea bunătăților celor negrăite.

Odată s-a făcut o minune vrednică de mirare și de neuitare, în acest chip: Niște neguțatori, luîndu-și mărfurile lor, călătoreau într-o corabie pe mare, și, deodată, la un loc, a stat corabia și nu putea să se miște de acolo, încît, izbindu-se de valuri, toți care erau în ea se deznădăjduiseră de viața lor și așteptau moartea în liniște. Apoi au socotit, să arunce sorți pentru cine a stat corabia și este izbită de valuri. Și sorțul a căzut pe un neguțator dintre ei, care era din cetatea Rostovului, unde viețuia Sfîntul Isidor. Deci, au pus pe acel neguțator pe o scîndură și l-au lăsat în mare și corabia s-a pornit degrabă din locul acela; iar omul acela, purtat de valuri pe scîndură, se afla în pragul morții, neașteptînd ajutor de la nimeni. Dar, iată, fără de veste a stat înaintea lui plăcutul lui Dumnezeu, Isidor, umblînd pe mare ca pe uscat și zicînd către dînsul: "Omule, mă știi pe mine cine sînt?" Iar neguțatorul, abia puțînd să vorbească, i-a zis: "O, Isidore, robul lui Dumnezeu, cel ce viețuiești în cetatea noastră, nu mă lăsa să mă afund în marea aceasta, ci ajută-mi mie ticălosului și mă izbăvește de moartea cea amară".

Atunci sfîntul l-a luat de mîină, l-a pus pe scîndura aceea, care îi era întocmai ca o luntre și care înota neafundată pe deasupra apei. Deci, sfîntul, îndreptînd-o, a alergat repede în urma corabiei și, ajungînd-o, a pus pe acel om în ea întreg, sănătos și cu nimic vătămat, apoi i-a poruncit, zicîndu-i: "Să nu spui nimănui de mine, ci să spui că puterea dumnezeiască te-a izbăvit din adîncurile mării". Dar cei ce erau în corabie, văzînd pe prietenul lor pe care îl aruncaseră în mare, că era cu dînșii viu și sănătos, s-au mirat și s-au înspăimîntat și slăveau puterea lui Dumnezeu.

Apoi, după ce s-a întors neguțatorul acela în cetatea sa, a întîmpinat pe Isidor, izbăvitorul său, pe ulițele cetății, făcînd nebunii, și nu putea să spună cuiva de dînsul, decît numai se închina lui de departe; iar el, iarăși îl îngrozea să nu spună nimănui de ceea ce se făcuse pe mare. Astfel, neguțatorul acela a păzit aceea în tăcere pînă la moartea plăcutului lui Dumnezeu. Se mai făceau de către dînsul și alte minuni, cu darul lui Dumnezeu, dar n-au venit întru arătare, că, precum era viața lui cea îmbunătățită și tănuită ca sub un obroc, sub chipul nebuniei, tot așa și facerile lui de minuni se săvîrșeau în taină.

Odată s-a dus în curtea voievodului Rostovului, iar voievodul avea atunci la el la prînz pe episcop și, apropiindu-se sfîntul de pristavul băuturilor, cerea să bea de la dînsul, ca și cum era însetat; pentru că fericitul nu înseta de băutură, ci de mîntuirea celui ce putea ca, măcar pentru un pahar de apă rece, să nu se lipsească de plată de la Domnul; iar pristavul nu numai că nu i-a dat băutură, dar l-a gonit cu cuvinte ocărtoare. Deci, ospătînd voievodul cu episcopul, a venit vremea băuturii și, voind slugile să toarne în pahare, nu s-a găsit băutură în vase, căci deodată toate s-au uscat, încît slugile s-au înfricoșat și au spus despre aceea voievodului, care, și el, mîhnindu-se, se mira foarte mult. Atunci, înștiințîndu-se că a venit în curtea lui nebunul Isidor și a cerut să bea, mai mult s-a mîhnit și se mînia asupra pristavului; căci a

înțeles că pentru nemilostivirea pristavului, care a trecut cu vederea pe săracul care cerea, s-a făcut de la Dumnezeu o minunată pedepsire ca aceea.

Deci, îndată a trimis prin toată cetatea să caute pe fericitul Isidor și să-l aducă cu rugămintele în casa voievodului, dar n-a fost găsit. După ce s-a sfârșit prânzul voievodului, fiind cuprins de rușine pentru aceea, căci nu era băutură pentru oaspeți, a venit la ei Sfântul Isidor, având în mâini o prescură și a dat-o episcopului, zicând ca și cum ar fi nebun: "Arhiereule, primește această prescură, pe care am luat-o în acest ceas din mâinile prea sfințitului mitropolit al Kievului, în biserica Sfintei Sofia". Deci, îndată cu venirea sfântului, toate vasele s-au umplut de băutură, ca și mai înainte, de care minune toți s-au mirat foarte mult și cu frică preamăreau pe Dumnezeu, care a făcut minunate lucruri prin robul cel tăinuit.

Însă, această minune s-a făcut înaintea sfârșitului sfântului și minunat este cuvântul lui, care le-a zis că "în acest ceas am luat prescuri din mâinile preasfințitului mitropolit al Kievului!" Pentru că nu era mincinos cuvântul plăcutului lui Dumnezeu, ci adevărat și credincios; de vreme ce a fost răpit de îngerul lui Dumnezeu din Rostov în Kiev și, iarăși, în același ceas a fost adus din Kiev în Rostov. Aceasta s-a întâmplat astfel, după cum odinioară s-a întâmplat Cuviosului Gheorghe, egumenul Muntelui Sinai, care într-un ceas a fost răpit în Ierusalim și, împărtășindu-se cu dumnezeieștile Taine din mâinile preasfințitului patriarh Petru, iarăși s-a aflat în Sinai, în chilia sa. Despre aceasta se scrie în Limonar; tot astfel s-a făcut și cu Sfântul Isidor.

După aceasta, robul lui Dumnezeu nu se mai arăta în cetate, precum avea obiceiul să umble, pentru că se mutase la Domnul, în coliba sa. Neștiind nimeni de sfârșitul lui, deoarece sfântul lui suflet a fost dus de sfinții îngeri în cerescul Ierusalim, îndată o bună și plăcută mireasmă a umplut toată cetatea și toți se minunau cu spaimă de acea neobișnuită și frumoasă mirosire, zicând unul către altul: "De unde iese această plăcută mireasmă?" Pentru că nu știau că murise plăcutul lui Dumnezeu.

Un om, mergând pe lângă coliba sfântului, a simțit mai multă bună mirosire ce ieșea din colibă. Atunci s-a uitat în ea și a văzut pe sfântul, zăcând la pământ, având fața în sus și mâinile strânse în chipul crucii, precum se cade. Și, cunoscând că de curând s-a sfârșit, a alergat și a spus celorlalți oameni. Deci, mergând niște bărbați temători de Dumnezeu, care știau viața sfântului cea plăcută lui Dumnezeu și aveau dragoste către el, au îngropat cinstitul și mult ostenitul lui trup în același loc, unde a murit.

În acea vreme a alergat și acel neguțător, pe care sfântul l-a izbăvit de înecare în mare și, căzând la mormântul sfântului cu lacrimi, spunea tuturor acea minune ce se făcuse. Deci, oamenii cei cucernici, sfătuindu-se, au zidit deasupra mormântului fericitului - cu binecuvântarea arhiereului -, o biserică a Înălțării lui Hristos, Care a înălțat pe cel ales din poporul Său. Iar de la mormântul Sfântului Isidor, au început a se da, celor ce alergau cu credință la el, tămăduiri tuturor bolilor, întru slava Domnului nostru Iisus Hristos, Cel slăvit împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh în veci. Amin.

Viața Cuviosului Pahomie cel Mare (15 mai)

Cuviosul părintele nostru Pahomie era de neam din părțile Tebaidei Egiptului, născut din părinți păgâni, închinători de idoli, ca un crin ieșit din mărar. Pe acesta, Domnul nostru Iisus Hristos l-a însemnat din copilărie pentru a Sa sfântă slujbă; căci, Pahomie, fiind încă prunc, părinții lui îi dădeau să guste din jertfele idolilor; dar el, gustându-le, îndată le vărsa ca pe niște otravă vătămătoare de suflet, deoarece sufletul în care avea să petreacă Dumnezeu, nu putea să mistuie partea cea diavolească în pîntecele lui de prunc.

Crescînd el, părinții lui l-au dus odată la capiștea idolească, care era lîngă rîul Nilului și unde diavolul petrecea în idolul cel ce dădea răspunsuri la oamenii cei ce îl întrebau, înșelînd astfel poporul care credea că idolul lor zeu, vorbește cu ei. Pahomie, mergînd acolo, diavolul a tăcut și idolul a rămas mut, iar popa idolesc se mira că zeul lor a amuțit și îl ruga cu multe jertfe ca să le vorbească, însă el nu putea să grăiască nimic. Apoi, diavolul i-a descoperit taina aceea că, din cauza venirii lui Pahomie, nu poate să grăiască către popor. Deci, slujitorul, căutînd spre prunc, a strigat cu glas tare, zicînd: "Pentru ce ați adus aici pe vrăjmașul zeilor noștri? Scoateți-l îndată afară de aici!" Părinții lui Pahomie s-au mîhnit pentru aceasta, mirîndu-se și zicînd între ei: "Ce o să fie pruncul acesta, că din jertfă nu poate să guste nimic, de vreme ce îndată ce gustă, o și varsă?" Și ei, nepricepînd aceasta, au tăcut. După aceea l-au dat la învățătura cărții egiptene și la filosofia cea veche.

În acea vreme, împărațind Constantin cel Mare, a dat poruncă să se adune oaste contra muncitorului Maxentie. Deci, comandantii împărătești, ajungînd pînă în părțile Egiptului, au luat cu sila în rînduiala ostășească pe mulți tineri, între care era și tînărul Pahomie, fiind în vîrstă de douăzeci de ani. Pornind cu ei într-o corabie pe mare, au ajuns într-o cetate creștinească din Tebaida, care se numea Oxirinhos. Acolo tinerii erau ținuți sub străji, iar locuitorii cetății, văzînd pe acei tineri păziți cu străji și auzind cele despre ei, li s-a făcut milă de dînșii. Deci, după obiceiul iubirii de străini al creștinilor, le aduceau cele de trebuință, adică îndestulare de bucate și de băuturi, și-i mîngiau pe dînșii în necaz. Pahomie se minuna văzînd atît de mare dragoste care li se făcea de cetățenii aceia. Deci, înștiințîndu-se de la cei ce erau cu dînsul, că creștinii sînt milostivi spre toți, dar mai ales spre creștini, întreba de numirea aceea, adică ce sînt creștinii, de vreme ce nu auzise nici de numele lui Hristos, nici de creștini.

Atunci ei i-au spus lui: "Creștinii sînt oameni dreptcredincioși, care cred în adevăratul Dumnezeu, care este în cer, Făcătorul tuturor și Atotțiitorul, în Unul Născut Fiul Său, Domnul Iisus Hristos și în Duhul Sfînt. Sînt buni la obiceiuri și milostivi către toți, făcîndu-le bine și dîndu-le în dar toate cele de trebuință; și pentru toate acestea, așteaptă răsplătire de la Unul Dumnezeu". Tînărul Pahomie, auzind unele ca acestea, se minuna de credința creștinească, se lumina cu mintea, se aprindea cu inima în frica lui Dumnezeu și se bucura cu sufletul de auzirea numelui lui Hristos.

Deci, depărtîndu-se puțin de tovarășii săi și fiind singur, și-a întins mîinile spre cer și a zis: "Doamne, Dumnezeul creștinilor, Cel ce ai făcut cerul și pămîntul, dacă vei căuta spre smerenia mea și îmi vei dăruî pocăința dumnezeirii Tale și mă vei izbăvi de necazul acesta, îți voi sluji Ție în toate zilele vieții mele și voi viețui după poruncile Tale". Astfel rugîndu-se, a pus în mintea sa neuita-ta pomenire a adevăratului Dumnezeu, pe Care Îl cinstesc creștinii. Mergînd de acolo cu ceilalți ostași, se ferea cu dinadinsul de toate lucrurile cele neplăcute lui Dumnezeu. Dacă i se întîmplau lui vreodată ispite trupești sau alte pofte lumești, se întorcea cu totul de la dînsele, aducîndu-și aminte de rugăciunea aceea în care și-a făgăduit adevăratului Dumnezeu viața cea plăcută Lui și s-a luminat la minte cu oarecare dar dumnezeiesc. Pentru aceasta el, din tînăra vîrstă, iubea curățenia trupească și se silea a o păzi fără de prihană.

După ce marele și dreptcredinciosul împărat Constantin a biruit pe vrăjmașii săi prin credința în Hristos, făcîndu-se pace în împărăția lui, a eliberat cetele ostășești și astfel s-a dus fiecare întru ale sale. Atunci Pahomie, întorcîndu-se în patria sa, a mers cu sîrguință în Tebaida cea de sus, în satul ce se numea Hinovoschia și, intrînd în biserica creștinească, a cerut Sfîntul Botez. Deci, învățîndu-se și deprinzîndu-se cu sfînta credință, a luat Sfîntul Botez și s-a învrednicit împărtășirii dumnezeieștilor Taine. După ziua aceea, sosind noaptea, a văzut în vedenia visului pogorîndu-se rouă din cer și umplîndu-i dreapta lui care, închegîndu-se, s-a făcut ca mierea. Și a auzit un glas de sus, grăind către dînsul: "O, Pahomie, înțelege ceea ce vezi, că acesta este semnul darului care ți se dă ție de la Hristos Dumnezeu".

De la acea vedenie, fericitul Pahomie s-a rănit și mai mult cu dragostea lui Dumnezeu și, umilindu-se foarte mult, a dorit viața monahicească. Auzind el de un sihastru oarecare cu numele Palamon, care viețuia într-un loc pustiu, s-a dus la dînsul și, ajungînd la chilia lui, a bătut în ușă. Iar starețul, căutînd prin fereastră, l-a întrebat: "Ce voiești? Și pe cine cauți?" Pahomie i-a zis: "Dumnezeu m-a trimis la tine ca să

mă faci monah!" Grăit-a lui starețul: "Nu poți să fii monah, pentru că cinul călugăresc nu este lucru mic; mulți au venit aici și, nesuferind nevoița călugărească, s-au întors înapoi". Pahomie i-a zis lui: "Nu toți oamenii au același obicei; primește-mă numai și vremea singură va arăta de pot a suferi greutatea vieții călugărești sau nu". Grăit-a starețul: "Ți-am spus că nu vei putea răbda; deci, să te duci la altul într-alt loc și să te ispitești multă vreme cu postire, iar după aceea vei veni la mine și te voi primi; pentru că eu viețuiesc aici cu asprime și, întărindu-mă cu darul lui Hristos, nu mănînc nimic, decît numai pîine și sare; iar untdelemn și vin niciodată nu bag în gură. Eu petrec fără somn întru rugăciune și învățătura dumnezeieștilor cuvinte pînă la miezul nopții, de multe ori chiar și toată noaptea".

Starețul grăind acestea, nu se mîndrea pentru înfrînarea sa, dar voia mai mult cu această frică să gonească de la sine pe tînărul mirean. Pahomie, auzind unele ca acestea, și mai mult se aprinse după Hristos spre o viață ca aceea. Și zicea către stareț: "Cred lui Dumnezeu că, cu sfințele tale rugăciuni, îmi va da putere și răbdare și mă va povățui pe mine prin tine la viață cea aspră". Atunci Cuviosul Palamon, văzînd osîrdia lui cea către Dumnezeu și cunoscînd în el chemarea lui Dumnezeu, i-a deschis ușa și, primindu-l înăuntru, l-a îmbrăcat în schima monahală. Amîndoi petreceau împreună în postiri și în rugăciuni, ostenindu-se cu lucrul mîinilor. Lucru lui era a toarce lînă și a țese rase, nu pentru vreun cîștig oarecare ci, ca din osteneala mîinilor sale, să hrănească pe săraci. Iar cînd stătea la rugăciunile cele de toată noaptea, dacă îl vedea cîndva starețul dormitînd, îl scotea afară din chilie și, umplîndu-i o coșniță cu nisip, îi porunceea s-o ducă în alt loc și acolo să o verse; așa alunga somnul și își ostenea trupul, pentru ca mintea să-i fie deșteaptă la rugăciune.

Deci, starețul zicea către ucenic: "Trezește-te, fiule, și te deșteaptă, ca să nu te ispitească vrăjmașul; pentru că în deșert va fi osteneala noastră". Văzînd Cuviosul Palamon pe fericitul Pahomie ascultător, înfrînat și sîrguitor către toate nevoițele pustnicești și sporind spre fapta cea îmbunătățită, se bucura cu sufletul și slăvea pe Dumnezeu. Sosind ziua prealuminată a Sfințelor Paști, a zis starețul către ucenic: "De vreme ce ziua aceasta este de praznic, și la toți creștinii această zi a Învierii lui Hristos este zi de bucurie și de prăznuire, deci, frate, să gătești și nouă masa, ca, mîncînd, să ne veselim pentru slava lui Dumnezeu". Vrînd el îndată cu osîrdie să facă porunca, a luat puțin untdelemn și a turnat în sare, punîndu-l pe masă. Apropiindu-se starețul de masă și văzînd în sare untdelemn, și-a lovit fruntea cu mîna și a zis cu lacrimi: "Domnul meu S-a răstignit și a fost batjocorit și a suferit pîlmuire și eu să mănînc untdelemn?" Deci, n-a stat la masă să mănînce, pînă ce nu s-a luat sarea și untdelemnul și s-au pus altele.

Într-una din zile a venit la dînșii un frate și, văzînd focul aprins, a zis lui Palamon și lui Pahomie: "Dacă cineva dintre voi are credință, să se pună deasupra acestor cărbuni și să stea pe ei pînă se va citi rugăciunea Domnului, adică: Tatăl nostru..." Cuviosul Palamon, cunoscînd înălțarea minții fratelui aceluia, l-a certat, zicîndu-i: "Încetează, frate, cu acea mîndră părere a ta și nu căuta lucru cel netrebnic, pentru că te amăgești".

Atunci el, mîndrindu-se, s-a suit de voie pe cărbunii cei aprinși și stătea citind rugăciunea Domnului, și astfel a rămas nears; fiindcă prin voința lui Dumnezeu, diavolul, care ajută celor mîndri, îl apără de arderea focului. Deci, pogorîndu-se de pe foc nevătămat, mai mult se mîndrea pentru sfințenia sa. Și, plecînd de la dînșii, îi ocăra, zicîndu-le: "Unde este credința voastră?" Deci, șezînd acel frate mîndru în chilia sa, care nu era așa departe de Palamon, și văzîndu-l diavolul înșelat desăvîrșit cu înălțarea minții, s-a închipuit în femeie frumoasă, îmbrăcată cu haină luminoasă și înfrumusețată cu podoabe și, venind la el, a bătut în ușa chiliei. El, deschizînd ușa și văzînd pe acea femeie, a întreat-o de pricina venirii ei; iar diavolul cel în chip de femeie, i-a răspuns: "Fiind strîmtorată de datornici pentru datorii și neavînd cu ce să le plătesc, am fugit de la dînșii, temîndu-mă să nu cad în mîinile lor și să-mi facă vreo răutate; deci mă rog ție, părinte, primește-mă în ceasul acesta în chilia ta, ca să mă ascund de cei ce mă gonesc, că Dumnezeu m-a povățuit să vin la tine, ca să fiu păzită de cei ce mă caută".

El, neputînd să socotească cele grăite și neînțelegînd meșteșugirile vrăjmașului cu grosimea minții sale, a primit în chilia sa pe aceea ce părea femeie. Atunci diavolul a pus în el gînduri de desfînare, l-a aprins cu

poftă trupească, și acel mîndru monah, fiind biruit de spurcatul gînd, s-a învoit în inima sa la păcat. Deci, dacă s-a apropiat de femeie, voind să-și împlinească patima sa, îndată diavolul l-a trîntit de pămînt și a pierit; iar el a zăcut multă vreme la pămînt ca un mort, mut și fără de glas. După cîteva zile, venindu-și în sine și cunoscîndu-și nebunia sa, s-a dus la Sfîntul Palamon, tînguindu-se și zicînd: "Să știi, părinte, că eu singur sînt pricinuitorul pierzării mele, deoarece nu te-am ascultat; deci, mă rog cuvioșiei tale, ajută ticăloșiei mele cu sfințele tale rugăciuni, ca să nu fiu pierdut de diavol pînă în sfîrșit".

Pe cînd grăia el acestea cu lacrimi, cuvioșii părinți Palamon și Pahomie lăcrimau și ei de milă pentru dînsul. Dar, deodată s-a îndrăcit monahul acela și a fugit din chilie și, fiind gonit de diavol, alerga prin munți și prin pustie; apoi, mergînd la cetatea care se numea Panos, s-a aruncat în cuptorul băii și a ars acolo. Fericitul Pahomie, văzînd și auzînd aceasta, își păzea cu dinadinsul inima sa de gîndurile de mîndrie și își îndrepta viața în smerită cugetare și în blîndețe, aducîndu-și aminte de cuvintele Domnului, care zice: *Învățați-vă de la Mine, că sînt blînd și smerit cu inima.*

Muntele și pustia aceea în care viețuiau, erau pline de spini și, cînd ieșea Pahomie să adune lemne, își rânea picioarele, umblînd desculț prin spini, asemenea și mîinile lui, fiind înțepate de spini, se sîngerau. El le răbda cu bucurie, aducîndu-și aminte de piroanele Stăpînului, cu care au fost pironite pe Cruce sfințele Lui mîini și picioare. Lui îi plăcea să se roage singur la un loc deosebit, și pentru aceasta adeseori ieșea în pustie departe de chilie; și acolo își întindea mîinile în sus și se ruga lui Dumnezeu.

Odată, ducîndu-se el cam departe de chilia sa și apropiindu-se de locul ce se numea Tovenisiot, a auzit în rugăciunea sa un glas de sus, grăind către dînsul: "Pahomie, aici să petreci și în locul acesta să faci o mănăstire; pentru că vor veni la tine mulți din cei ce voiesc să se mîntuiască. Pe aceia îi vei povățui în călugărie la viața cea îmbunătățită, după felul și rînduiala pe care îndată o voi trimite ție". Fericitul Pahomie, minunîndu-se de acest dumnezeiesc glas, i-a venit înainte îngerul în chipul rînduiei celei mari a monahilor celor desăvîrșiți, adică în sfînta schimă, și i-a dat în mîini o tăbliță care avea scris pe dînsa rînduiele și canoanele vieții monahicești și pustnicești. Deci, întorcîndu-se el cu bucurie la cuviosul său stareț, i-a spus toate cele văzute și auzite. Acela, crezînd fără îndoială că este lucrul și rînduiala lui Dumnezeu, a preamărit bunătatea Domnului, care a aflat un chip ca acesta de mîntuire omenească. Apoi, fericitul Pahomie a rugat pe Cuviosul Palamon să meargă cu dînsul, să vadă locul unde s-a auzit acel glas dumnezeiesc și arătarea cea îngerească.

Starețul, nevoind să mîhnească pe ucenicul său, pe care îl avea ca pe un adevărat fiu după Dumnezeu, s-a dus cu dînsul acolo și, zidind o chiliuță mică în acel loc, se bucura de dumnezeiasca cercetare. Apoi, după cîtăva vreme, starețul a grăit către Pahomie: "O, fiule, deoarece văd darul cel dăruit ție de la Dumnezeu, că ai să fii în locul acesta povățuitor multora, deci, să petreci aici, iar eu mă voi întoarce la chilia mea; dar să facem așezămînt, ca să nu ne despărțim niciodată, ci să ne cercetăm unul pe altul, cît vom fi între cei vii". Și astfel viețuia fiecare în chilia sa.

Adeseori fericitul Pahomie se ducea la Cuviosul Palamon, cercetîndu-l și luînd de la dînsul binecuvîntare și părintească învățătură. Dar nu multă vreme după aceea, Sfîntul Palamon s-a îmbolnăvit de moarte din multa înfrînare; pentru că uneori gusta puțină pîine, iar apă nu bea deloc; alteori, în loc de bucate, bea puțină apă și pîine nu gusta nicidecum. Deci, frații care veneau spre cercetarea lui, îl rugau să-l sfătuiască, ca să dea măcar puțină odihnă trupului său bolnav și să guste din bucate și din băutură, ca astfel să nu slăbească desăvîrșit. Iar el le răspundea: "Dacă sfinții mucenici ai lui Hristos au răbdat cu tărie pînă la sfîrșit pentru Dumnezeu, în Care au crezut, unii tăierea mădularelor, alții tăierea capetelor, iar alții arderea focului, apoi cum să voiesc eu să-mi pierd răbdarea cea puțină, pe care m-am făgăduit s-o îndur pentru Hristos?" Și așa pustnicul și înfrînatul cel adevărat, deși fiind în boală trupească, totuși nu și-a schimbat pustnicia sa, ci, păzind-o pînă la sfîrșit, s-a sfîrșit pe mîinile iubitului și duhovnicescului său ucenic și fiu, fericitul Pahomie, și a trecut spre îndulcirea veșnicelor bunătăți, gătite lui de la Domnul nostru Iisus Hristos. După aceea, Cuviosul Pahomie a îngropat cu cinste trupul duhovnicescului său părinte și s-a întors la Tavenisiot în chilia sa, unde viețuia după Dumnezeu.

După cîtăva vreme, a venit la dînsul Ioan, fratele lui cel mai mare după trup, care îl căuta de multă vreme. Pentru că, de cînd Pahomie luase Sfîntul Botez, nu s-a mai întors în casă la părinții și rudeniile sale, ci îndată s-a dus în pustie; și-l căuta Ioan, fratele lui, pretutindeni, pentru că și acela luase sfînta credință și se botezase. Deci, văzîndu-se unul cu altul, s-au bucurat și s-au sărutat și Ioan a început a vieții împreună cu Pahomie și a urma vieții lui, petrecînd amîndoi în legea Domnului și învățîndu-se ziua și noaptea. El nu se îngrijea de cele pămîntești, iar cele ce le avea din osteneala mîinilor sale, le împărțea la cei ce aveau trebuință, neîngrijindu-se pentru ziua de mîine. Își muncea trupul cu postiri, privegheri și alte feluri de osteneți, mîngîindu-se cu nădejdea învierii și a fericirii ce va să fie în ceruri.

Citind Viețile Sfinților și luînd aminte la isprăvile acelora, singur se sîrguia să săvîrșească unele ca acelea. Apoi, Cuviosul Pahomie, aducîndu-și aminte de făgăduința care de la Dumnezeu i se făcuse lui, pentru frații cei ce erau să se adune la dînsul spre mîntuire, a început împreună cu fratele său, a zidi chilia. Deci, Pahomie voia să facă mai mare cuprinsul mănăstirii; iar Ioan, învățînd și cugetînd pentru liniștea și strîmtorarea călugărească, dorea să fie mai mică ograda mănăstirii. Deci, supărîndu-se, a zis către Pahomie: "Încetează de a mări și a lărgi curtea mănăstirii pentru că lucrul acesta este netrebnic".

Auzind Pahomie unele ca acestea s-a mîniat asupra fratelui său, că nu cu înțelegere l-a ocărît pe el. Însă, fiind blînd, nu i-a zis nimic, cinstind pe fratele cel mai mare cu anii. Sosind noaptea, s-a închis în chilia sa și a început a plînge și întru rugăciune a se mărturisi lui Dumnezeu, zicînd: "Amar mie, că înțelegerea cea trupească este încă întru mine și umblu încă după trup; pentru că după atîta deprindere duhovnicească, sînt stăpînit încă de mînie. Miluiește-mă, Dumnezeule, ca să nu pier; pentru că dacă Tu nu mă vei întări pe mine cu darul Tău, atunci vrăjmașul meu va afla în mine vreo parte din faptele sale și mă va face pe mine robul lui, ca pe un călcător al legilor Tale; căci scris este: *Cel ce păzește toată legea, dar numai într-una greșește, pentru toate s-a făcut vinovat*. Cred Doamne, că îndurările Tale cele multe îmi vor ajuta mie, și mă voi învăța a umbla în căile Sfinților Tăi Părinți, tinzînd spre cele dinainte și uitînd pe cele din urmă; că din veac sfinții Tăi, ajutîndu-se cu darul Tău, au rușinat pe vrăjmaș și foarte s-au preamărit. Iar eu cum voi învăța, Doamne, pe cei care Te-ai făgăduit a-i chema la viața monahicească prin mine, dacă nu voi birui mai înainte patimile mele, care prin trup îmi stăpînesc sufletul meu, și de nu voi păzi legea Ta fără de prihană? Cred Doamne, că dacă Tu îmi vei da ajutor, voi face acelea care sînt plăcute înaintea ochilor Tăi și-mi vei ierta toate păcatele mele".

Așa strigînd fericitul către Dumnezeu, a petrecut toată noaptea întru rugăciuni, asudînd cu lacrimi, și din multa sudoare - fiind pe vremea secerișului, și în părțile acelea fără de măsură era zăduf mare - s-a făcut sub picioarele lui o baltă; pentru că era obiceiul lui ca, stînd la rugăciune, să-și aibă mîinile întinse în sus și nicidecum nu le lăsa nici le strîngea pînă la sfîrșitul rugăciunii; ci așa stătea ca spînzurat pe Cruce. Astfel obosindu-și trupul său, iar sufletul ridicîndu-și spre gîndirea de Dumnezeu, asuda foarte mult.

Nu după multă vreme, Ioan, fratele lui s-a mutat către Domnul și el l-a îngropat, după obicei, cu psalmi și cu cîntări, îngrijindu-se în toate zilele ca să fie mai bun și mai liber de gîndurile cele ce năvăleau asupra lui, învățîndu-se pururea în frica lui Dumnezeu, avînd în minte pomenirea morții, înfricoșata judecată și minunile cele veșnice, iar cu trupul ostenindu-se la zidirea mănăstirii. Diavoli văzînd aceasta, au început a năpădi la arătare asupra lui, scrișnind cu dinții și aducîndu-i multe ispite. Iar el înarmîndu-se cu pavăza credinței și cu rugăciuni, biruia asupra vrăjmașului, avînd totdeauna în gură cîntarea de psalmi. Deci, rugîndu-se el, diavoli de multe ori se sîrguiau să-i curme rugăciunea. Cînd pleca genunchii îi arătau înaintea lui o groapă adîncă și apă vîjînd, ca să se teamă și să nu-și plece genunchii la rugăciuni. Însă, sfîntul nu se îngrijea de diavoleștile năluciri și nu înceta a-și pleca genunchii la rugăciune.

Odată, umblînd el, l-au înconjurat diavoli, urmîndu-i și mergîndu-i înaintea ca unui boier, zicînd unul către altul: "Iată Domnul Pahomie, dați-i loc de cinstire robului lui Dumnezeu!" Iar sfîntul batjocorea nălucirile lor și-i socotea pe dînșii ca pe niște cîini ce latră. Stînd în chilia sa la pravila cea de la miezul nopții, au năvălit asupra lui mulțime de diavoli și au început a-i clătina chilia și a cutremura pămîntul, vrînd să răstoarne zidirea din temelie și să ucidă pe Pahomie; dar el a început a cînta: *Dumnezeu este*

scăparea noastră, puterea și ajutorul întru necazurile cele ce ne-a aflat pe noi; pentru aceasta nu ne vom teme, când se va tulbura pământul. Atunci îndată s-au stins diavolii ca fumul și s-a făcut alinare și liniște. Însă aceia, fugind ca niște câini fără de rușine, iarăși s-au întors. Deci, după rugăciune, șezînd sfîntul la lucrul mîinilor, i s-a arătat diavolul în chip de cocoș mare, care cînta înaintea lui foarte mult și se repezea spre fața lui; iar sfîntul a suflat asupra lui și, însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, l-a izgonit pe el de la dînsul.

Altădată, adunîndu-se mulți diavoli, au legat o frunză de stejar cu o funie mare și lungă, și trăgeau de ea cu osteneală și cu ispitire, ca de o piatră mare, chiuind și strigînd cu mare glas unul către altul: "Trageți, trageți!" Aceasta o făceau vrînd să pornească spre rîs pe robul lui Dumnezeu; dar sfîntul a gonit cu rugăciunea toată tabăra diavolească.

De multe ori, cînd ședea sfîntul să mănînce, diavolii, făcîndu-se în chip de femei frumoase, ședeau lîngă el și se atingeau de bucatele cele puse înainte. Iar cuviosul, închizîndu-și ochii cei trupești ca să nu vadă nălucirile cele muieresti, își ridica ochii minții spre Hristos Dumnezeu; atunci nălucirile cele diavolești fugeau; pentru că nu puteau să sporească ceva, de vreme ce era darul Domnului împreună cu cuviosul, Cel ce a zis către plăcuții Săi: *Nu vă temeți, Eu sînt cu voi pînă la sfîrșitul veacului.*

Altădată, cu voia lui Dumnezeu, a luat mare chinuire de la diavoli; pentru că toată ziua, de dimineață pînă seara, a fost bătut de dînșii și ca un mucenic a fost rănit de bătăi; însă n-a slăbit, nici nu s-a deznădăjduit de ajutorul lui Dumnezeu, de vreme ce Domnul nu părăsește în ispîte pe robii Săi. Deci, a venit la dînsul pentru cercetare, un oarecare monah bătrîn cu numele Apolos; și îndată a început Cuviosul Pahomie a-i spune cu de-amănuntul toate primejdiile și ispitele cele aduse asupra lui de diavoli. Apolos i-a grăit lui: "Îmbărbătează-te și te întărește robule al Domnului, pentru că știe diavolul că de te-ar fi biruit pe tine, cel ce ne ești nouă spre folos, și căruia toți, după puterea noastră, ne sîrguim să-ți urmăm, apoi pe noi neputincioșii cu înlesnire ne va robi lui; pentru aceea asupra ta mai mult se înarmează. Deci, tu, o, părinte, avînd ajutorul lui Dumnezeu, nu te lenevi, nici slăbi în nevoie, ci rabdă-le pe toate cu vitejie, că ai să dai răspuns lui Dumnezeu și pentru noi, biruindu-te de lenevire și dîndu-ne nouă chip de împuținare de suflet".

Pahomie, auzind acestea, mai mult s-a întărit asupra vrăj-mașilor celor nevăzuți și slăvea pe Dumnezeu, că i-a trimis pe un frate ca acela, care l-a mîngîiat în necaz, și l-a pornit spre mai mare nevoie; deci, a rugat pe monahul acela, ca să-l cerceteze pe el mai des și să-l întărească. Odată, acel fericit Apolos, venind la Cuviosul Pahomie, s-a îmbolnăvit și, petrecînd puține zile, s-a mutat către Dumnezeu și a fost îngropat de Pahomie.

Cuviosul Pahomie avea atîta îndrăzneală și credință către Dumnezeu, încît de multe ori călca peste balauri și peste scorpii, și rămînea nevătămat de ei. Adeseori porunca crocodililor ca să-l treacă dincolo de rîu. Crocodilii ascultau porunca lui și treceau degrabă pe plăcutul lui Dumnezeu. Cuviosul, mulțumind lui Dumnezeu că-l păzește nevătămat de toate asuprelile vrăjmașilor, se ruga Lui, zicînd: "Bine ești cuvîntat Doamne, că n-ai trecut cu vederea smerenia mea, nici n-ai lăsat neputința mea, ca să fie înșelată de vrăjmașul, ci singur m-ai întărit și mă întărești pe mine, văzînd neștiința mea. Singur mă povățuiești și mă înveți pe mine voia Ta cea sfîntă, pentru că eu sînt prost și neînțelept; iar Tu m-ai înțeleptit întru frica Ta".

Sfîntul, văzînd iarăși asuprelile diavolești, ruga pe Dumnezeu ca un viteaz și nevoitor desăvîrșit, ca să-i ia somnul, încît să petreacă noaptea și ziua fără de somn - pe cît se poate -, biruind cu ajutorul lui Dumnezeu pe cei potrivnici, după cele scrise: *Nu mă voi întoarce, pînă ce se vor sfîrși; îi voi necăji și nu vor putea să stea; vor cădea sub picioarele mele, că m-ai încins cu putere spre război.* Deci, i s-a dăruit lui cererea și vedea duhurile cele nevăzute ca pe cele văzute și le gonia departe cu arma duhovnicească a rugăciunilor. Rugăciunea cuviosului era ca să se săvîrșească întru el voia Domnului și să nu se lipească de el nici un gînd din grijile lumesti.

După cîtăva vreme, Cuviosul Pahomie, sînd la rugăciune la miezul nopții, i s-a arătat îngerul Domnului în chipul cel dintîi, zicîndu-i: "Pahomie". Iar el a răspuns: "Ce este, Domnul meu?" Zis-a îngerul: "Voia Domnului este aceasta, ca să-I slujești Lui și pe neamul omenesc să-l aduci la El". Îngerul Domnului, zicîndu-i acestea de trei ori, s-a dus de la el. Iar Pahomie, mulțumind lui Dumnezeu de acea vedenie ce i se făcuse și, luînd încredințare, a început a primi pe cei ce veneau la el și voiau să slujească lui Dumnezeu. Deci, după multă ispitire, le dădea chipul monahicesc, învățîndu-i să treacă cu vederea lumea și pe toate cele din lume. Astfel, el se dădea singur pildă cu pustnicia și cu smerenia vieții celei iubitoare de osteneală, deși nu mai era tînăr, slujind celorlalți frați. Pentru că el pregătea masa, el lucra grădinile, săpînd, și adăpînd cu apă verdețurile, el slujea bolnavilor ziua și noaptea și era chiar și portar. El făcea cu mîinile sale toate lucrurile cele mai de pe urmă și slujirile în mănăstire; îndemnînd pe toți să petreacă întru chemarea lor, în psalmi și în alte cărți; dar mai ales să se învețe din Sfînta Evanghelie. Numele fraților care veniseră la el de la început, erau acestea: Psentais, Suros și Psoe. Acestora le grăia totdeauna cuvintele lui Dumnezeu, folosindu-i mult pe ei. Iar ei, privind la sfînta lui viață cea întocmai cu îngerii, se minunau, zicîndu-și unul altuia: "Ne-am înșelat, socotind că sfinții sînt născuți de fel sfinți, și nu se fac sfinți după a lor voie, și iarăși socotind că păcătoșii nu pot să se întoarcă la pocăință și să se facă sfinți. Acum vedem darul lui Dumnezeu în sfîntul acesta, părintele nostru Pahomie; căci s-a născut din părinți păgîni și necredincioși, și a venit întru atît de bună credință și plăcere de Dumnezeu, încît săvîrșește cu înlesnire toate poruncile lui Dumnezeu. Drept aceea ni s-a arătat și nouă, că și noi, de vom voi, putem să-i urmăm lui, precum a urmat și el sfinților, care au fost mai înainte. Deci, să murim împreună cu el, ca să și înviem cu el, că ne duce drept la viața veșnică".

Deci, apropiindu-se ei de Sfîntul Pahomie, i-au zis: "Pentru ce, părinte, singur te ostenești atît de mult în lucrurile mona-hicești? Poruncește-ne, ca să lucrăm și noi". Sfîntul le-a răspuns: "Jugul cel bun pe care l-am pus pe mine, nu-l voi lepăda. Hristos ne-a adunat pe noi aici, ca să ne ostenim împreună pentru mîntuire. El să ne întărească, pe mine și pe voi, în răbdare și osteneli. Iar cînd Domnul nostru ne va aduna mai mulți, atunci voi îmi veți ajuta în slujbele mănăstirești". Cuviosul Pahomie le-a scris lor rînduiele pentru rugăciune, pentru lucrul mîinilor și pentru somnul cel cu trezvie; pentru hrană și pentru haine, pentru toată buna rînduială mănăstirească și pentru viața monahicească, precum s-a povățuit mai înainte de îngerul care i s-a arătat.

Deci, cu voia lui Dumnezeu, Care cheamă pe toți spre mîntuire, s-au adunat la cuviosul și alți frați, între care era Pecusie, Corneliu, Pavel, Pahomie - un altul -, Ioan și alții care auzeau de viața lui cea folositoare, de învățătura cea de suflet mîntuitoare a credinței celei drepte și de rînduiala cea cu bune obiceiuri a mănăstirii. Astfel, numărul fraților în puțină vreme s-a înmulțit, încît ei erau mai bine de o sută.

Iar cînd, în vreo zi de praznic, se cădea ca toți împreună să se împărtășească cu preacuratele, cereștile, nemuritoarele și de viață făcătoarele dumnezeiești Taine ale lui Hristos, atunci Cuviosul Pahomie chema pe un preot din bisericile cele din satele de aproape și acesta săvîrșea dumnezeiasca slujbă în mănăstirea lor și toți se împărtășeau cu Trupul și Sângele lui Hristos.

Aceasta o făcea, fiindcă nu voia povățuitorul și cugetătorul cel smerit să învrednicească pe vreunul din ucenicii lui la rînduiala preoțească; ci zicea că mai de folos este monahilor să nu caute cinste și începătorie, mai ales cei ce viețuiesc viața cea de obște, ca să nu înceapă între frați pentru unele pricini a se face zavistii, pizmuiri și neîntocmiri; deoarece, dacă cade în arie o scînteie mică de foc și nu se va stinge degrabă, toată aria o arde, și rodirile cele adunate cu multă osteneală se pierd într-un ceas. Astfel, căzînd între monahi gîndul iubirii de stăpînire și dorirea de rînduială preoțească, de nu se va scoate degrabă, toate ostenelile lor cele de mulți ani și rodirile duhovnicești le întoarce în nimic înaintea lui Dumnezeu.

Acestea le grăia cuviosul, învățînd pe frați smerenia; însă, dacă venea la mănăstirea lui cineva din monahii cei sfințiți, voind să petreacă cu dînșii, îl primea cu dragoste și-l cinstea ca pe un părinte; iar

acela privind la viața cuviosului cea cu smerită cugetare și a celorlalți frați, se sîrguia să fie următor smereniei și ostenețelor lor cele pustnicești. Astfel, Sfântul Pahomie era spre toți foarte milostiv și iubitor. Îi era milă de cei bătrîni și neputincioși cu trupul, știa a plăcea și celor tineri, avînd multă purtare de grijă pentru sufletele lor. Deci, numărul fraților crescînd în toate zilele mai mult, a ales pe unii dintre dînșii, care puteau să îndrepteze cu ajutorul lui Dumnezeu și să povățuiască pe alții la fapta bună. Astfel, i-a pus pe acei frați peste alți frați, împărțindu-i în mai multe mănăstiri; iar el singur, privind la toți ca un părinte și îngrijindu-se de ei, îi dădea fiecăruia pe cît putea să poarte ascultarea și slujirea cea cuviincioasă în lucruri și în rugăciunile și pravila cea pustnicească. Astfel se făcea fraților mare sporire de la Cuviosul Pahomie, povățuitorul cel de Dumnezeu înțeleptit.

După mulți ani, auzind de dînsul sora sa cea după trup, a venit la mănăstirea lui, voind să vadă pe fratele său, că și dînsa primise credința creștinească. Iar el, aflînd de venirea ei, a trimis pe portar la dînsa, zicîndu-i: "Ai auzit de mine că sînt viu; deci, du-te de aici și nu te mîhni, că nu m-ai văzut, nici tu pe mine, nici eu pe tine. Iar de vei voi să urmezi vieții mele și să aflăm împreună milă de la Domnul, atunci frații mei îți vor zidi o chilie într-un loc liniștit, ca acolo bineplăcînd Domnului, să te lepezi de lume; pentru că nu este altă odihnă mai bună pe pămînt, decît aceea, de a face bine și a plăcea lui Dumnezeu. Domnul este puternic ca și pe alte fecioare și femei să le mîntuiască prin tine, aducîndu-le la o viață ca aceasta. Pentru aceea vei avea îndoită răsplătire de la Dînsul: una, pentru viața ta îmbunătățită; iar alta, pentru povățuirea aceluia". Auzind sora cuviosului, s-a umilit cu inima și a primit cu dragoste sfatul cel folositor al fratelui său și, plîngînd, cerea să fie povățuită pentru mîntuire.

Atunci fericitul Pahomie a preamărit pe Dumnezeu, văzînd osîrdia ei atît de mare; deci, a poruncit unor frați cucernici, ca la o parte de mănăstire, în partea cealaltă de rîu, să-i facă o chilie și să zidească o mănăstire mică; și a îmbrăcat-o în chipul monahicesc. Apoi, aduîndu-se la dînsa și alte fecioare și femei, le-a dat rînduială de viață monahicescă și a încredințat mănăstirea aceea unui bărbat duhovnicesc, bătrîn și sfînt cu numele Petru, care le cerceta adeseori și iconomisea toate cele pentru dînsule.

Cuviosul părintele nostru Pahomie a luat de la Domnul și darul facerii de minuni; pentru că a început cu darul lui Hristos a tămădui bolile și a izgoni diavoli. Cuviosul avea prieten adevărat pe un oarecare preot bătrîn, cu numele Dionisie, econom al bisericii Tintirisiei. Acela cerceta adeseori pe Cuviosul Pahomie, asemenea se ducea la dînsul, pentru că îl iubea foarte mult, deoarece, acel Dionisie, era unul din cei ce au mărturisit numele lui Iisus Hristos și a pătimit pentru Dînsul în vremea prigoanei ce fusese mai înainte.

O femeie oarecare vestită din cetatea Tintiriei, pătîmind curgerea sîngelui de mulți ani și, auzind de sfințenia cea mare a Cuviosului Pahomie, dorea să-l vadă; căci credea că va căpăta tămăduire de boala sa prin sfințele lui rugăciuni. Ea, aflînd că cuviosul nu vorbește cu femeile, nici nu intră femei în mănăstirea lui, s-a dus la fericitul preot Dionisie, că nu era tănuit acelei femei, că părintele Dionisie cu Cuviosul Pahomie petreceau în mare prietenie întru Domnul și se cercetează unul pe altul, și l-a rugat acea femeie să-l cheme cu dragoste în cetatea lor pe Cuviosul Pahomie. Dionisie a făcut așa că, trimițînd rugăminte la cuviosul, l-a chemat în cetate și, intrînd ei în sfînta biserică, femeia aceea bolnavă s-a atins de poalele hainelor Cuviosului Pahomie, precum se spune și în Sfînta Evanghelie, și îndată s-a tămăduit de curgerea sîngelui și s-a făcut sănătoasă. Deci, căzînd la pămînt, preamărea pe Dumnezeu cu glas mare și pe plăcutul Lui, pe Sfîntul Pahomie, l-a fericit cu laude. Cuviosul Pahomie, cunoscînd meșteșugul lui Dionisie, a binecuvîntat pe femeie și, după vorba cea iubită cu prietenul cel duhovnicesc, s-a întors la mănăstirea sa.

După aceasta a venit de departe la mănăstire un om oarecare și a rugat pe cuvios să tămăduiască pe fiica sa, care pătinea de duh necurat. Cuviosul a poruncit portarului să spună omului acela astfel: "Noi nu avem obicei să vorbim cu femeile, dar trimite la noi o haină oarecare a fiicei tale, ca s-o binecuvîntăm în numele Domnului și vă vom trimite-o înapoi; deci, nădărdum spre Domnul că se va tămădui fiica ta". Omul acela, alergînd degrabă, a adus haina fiicei sale și a dat-o sfîntului.

Sfântul Pahomie, căutînd cu iușime spre haina aceea, a zis: "Nu este aceasta haina ei". Iar tatăl său întărea, zicînd: "Cu adevărat haina aceasta este a fiicei mele". Sfântul a grăit către dînsul: "Și eu știu că fiica ta poartă haina aceasta, dar nu i se cuvine ei, pentru că este feciorească; iar ea, zicînd că este fecioară și împodobindu-se cu cele fecioarești, și-a pierdut fecioria și petrece în necurăția desfrînării. Deci, am cunoscut că haina aceasta este spurcată cu păcatul și pentru aceasta am zis că nu este a ei; iar tu s-o sfătuiești mai întîi să se lase de păcatul acela și să se făgăduiască că de acum se va păzi curată înaintea lui Dumnezeu, și atunci Domnul îi va fi milostiv și o va tămădui de muncirea diavolească".

Tatăl ei, auzind acestea, s-a umplut de mîhnire și de mînie asupra fiicei sale și, ducîndu-se la dînsa, a întrebat-o de este adevărat, și ea a spus tatălui său cu adevărat păcatul ce făcuse, și a făgăduit cu jurămînt că nu-l va mai face. Apoi, tatăl ei, întor-cîndu-se la cuviosul și spunîndu-i cele ce auzise de la fiica sa, îl ruga cu lacrimi să se milostivească spre dînsa. Deci, Cuviosul Pahomie, rugîndu-se pentru cea îndrăcită, i-a trimis puțin unt-delemn și după ce a luat ea cu credință untdelemn și s-a uns cu el, îndată a fugit diavolul de la dînsa și s-a făcut sănătoasă din ceasul acela.

Un alt om avea un fiu îndrăcit cumplit; pentru că cumplit era diavolul dintr-însul și nu putea omul acela să aducă pe fiul său la cuviosul, căci duhul cel necurat care era în el se împotriva tare, nelăsîndu-l să-l aducă la plăcutul lui Dumnezeu. Deci, venind acel om în mănăstire a căzut plîngînd la picioarele Sfîntului Pahomie, și îl ruga cu dinadinsul să se roage lui Dumnezeu pentru fiul lui ce pătimea de duh necurat și să-l izbăvească de muncirea diavolească. Cuviosul, făcînd rugăciune, i-a dat o pîine din mănăstirea sa și i-a poruncit ca, la ceasul mîncării, să pună acea pîine înaintea fiului său. Ducîndu-se omul la casa sa cu pîinea și, sosind vremea mesei, a pus-o înaintea fiului său; iar îndrăcitul nu voia nici să se atingă de ea, ci și-a împlinit trebuința în acea zi cu altă pîine. După o vreme, flămînzind el și cerînd să mănînce, tatăl a sfărîmat o parte din pîinea lui Pahomie în părțile mici și le-a amestecat cu finice și astfel le-a pus înaintea fiului său ca, necunoscînd, să mănînce. Iar duhul cel necurat ce era în acel tînăr, cunoscînd în finice pîine dată din mîinile sfîntului, a aruncat finicele la pămînt. Deci, tatăl n-a dat fiului să mănînce mai multe zile, poruncind în același timp să nu-i dea nimic altceva să mănînce decît pîinea adusă de la Sfîntul Pahomie. Fiind silit de multă foame, a gustat din pîinea aceea și îndată a fugit dracul din acel tînăr.

Tatăl, luînd pe fiul său sănătos, l-a dus în mănăstirea cuviosului, dînd mulțumire și laudă lui Dumnezeu, Cel ce făcea minuni cu rugăciunile plăcutului Său. Și multe alte tămăduiri de boli cu minune se făceau de Cuviosul Pahomie, prin darul Sfîntului Duh care petrecea în el, însă pentru acestea nu se înălța cu inima, ci totdeauna se păzea în smerenie. De se ruga lui Dumnezeu cîndva pentru ceva și nu-și cîștiga cererea, nu se mînia nici nu se tulbura cu gîndul, ci totdeauna avea în gură acel dumnezeiesc și mare cuvînt: *Părinte, fie voia Ta!*

Cercetînd Cuviosul Pahomie mănăstirile sale pe care le avea în multe locuri, a mers la una care se numea Muhonia. Acolo a văzut un smochin înalt și roditor, în care cei tineri se suiau în ascuns de furau poamele și le mînceau fără de vreme. Deci, apropiindu-se cuviosul de acel smochin, a văzut șezînd în vîrfurile lui un duh necurat și l-a cunoscut că este dracul lăcomiei pîntecelui, care înșeală pe cei tineri să fure smochinele și să le mănînce în ascuns.

Atunci, a chemat pe grădinarul mănăstirii, care era unul din cei mult nevoitori bătrîni, cu numele Iona, și i-a zis: "Frate, taie pomul acesta, pentru că nu i se cuvine să stea în mijlocul mănăstirii spre sminteala celor neîntăriți în înfrînare". Bătrînul Iona, auzind acestea, s-a mîhnit foarte mult și a zis către cuvios: "O, părinte, nu-l tăia nicidecum, pentru că mult rod luăm din el". Văzînd Sfîntul Pahomie pe acel bătrîn mîhnit, a tăcut, nevrînd să-l mîhnească și mai mult; pentru că îl știa că este sfînt cu viața. A doua zi, însă, acel pom s-a aflat uscat cu totul și nu avea nici rod, nici frunze verzi. Văzînd aceasta bătrînul Iona, s-a umplut mai mult de mîhnire și de necaz, căci n-a ascultat pe părintele cel sfînt și n-a tăiat îndată acel smochin.

Aici se cuvine a pomeni puțin și de viața acestui fericit bătrîn Iona. El avea optzeci și cinci de ani în mănăstire, slujind cu cinste și cu plăcere lui Dumnezeu. Ascultarea lui era să lucreze grădina, să sădească pomi, să adune roadele și, prin ostenelele și rugăciunile lui, să facă mare îmbelșugare și îndestulare de roade.

El n-a gustat niciodată din acele roade și răsaduri pînă la sfîrșitul său, atît de înfrînat și pustnic era. Haina lui era numai una, făcută din piele de oaie, pe care o purta iarna și vara. Altă haină niciodată nu-i trebuia decît cojocul, pe care numai atunci îl lua, cînd se împărtășea cu dumnezeieștile Taine; iar după împărtășire se dezbrăca și îl strîngea, păstrîndu-l curat în tot timpul călugăriei lui. Nu știa ce este odihna trupului, pentru că totdeauna și neîncetat muncea cu osîrdie lucrul lui. El n-a gustat niciodată vreo fiertură, ci verdețuri crude cu oțet îi era hrana lui în toată viața. Niciodată nu s-a odihnit pe coastele sale pînă la moarte, ci după osteneala cea de toată ziua din grădină și după apusul soarelui primea hrana obișnuită, iar după aceea intra în chilia sa și acolo lucra cu mîinile toată noaptea fără lumînare, împletind funii pînă la cîntarea Utreniei, avînd în gura lui rugăciuni, și astfel dormita puțin pentru nevoia somnului celui firesc. În acest fel își obosea trupul pînă la cel mai de pe urmă ceas al sfîrșitului vieții sale. Astfel s-a găsit mort, șezînd și țînînd în mîini împletitura ce lucra; iar sufletul lui cel sfînt s-a dus către Domnul, ca unul ce a fost atît de iubitor de ostenele, nevoitor și omorîtor de patimile trupului său.

În acea mănăstire a Muhoniei, cuviosul părintele nostru Pahomie, a zidit o biserică nouă, cu mîinile fraților celor iscușiți în acel lucru și a împodobit-o cu stîlpi frumoși, încît se veseleau de acel lucru bun și frumos zidit. Socotind apoi, că nu se cade monahilor a se înveseli de podoaba lucrului mîinilor lor, nici a se mîndri de frumusețea zidirii, a luat niște funii groase și a legat stîlpii; deci, chemînd pe frați le-a poruncit, ca să tragă cu toată puterea, pînă ce s-a aplecat zidirea și se strica toată podoaba. Deci, cuviosul a zis către frați: "Să nu vă lăudați fraților pentru osteneala cea multă a mîinilor voastre, că ați făcut zidire frumoasă; ci mai ales vă îngrijiți, ca să vă zidiți singuri pe voi și să vă împodobiți sufletul vostru ca pe o Biserică a lui Dumnezeu; pentru că voi sînteți Biserici ale Dumnezeului Celui viu, precum a zis Domnul". Așa cuviosul părinte, mergînd în fiecare locaș, folosea pe frați, învățîndu-i și certîndu-i cu cuvinte din dumnezeiasca Scriptură, rugîndu-i și sfătuindu-i să fie în viață fără de prihană și să știe și să cunoască meșteșugurile vrăjmașului, ca astfel să se împotri-vească lor cu puterea Sfîntului Duh, ori să grăiască cuvintele Psalmului: *Întru Dumnezeu vom face puterea și El va urgisi pe vrăjmașii noștri.*

Șezînd oarecînd Cuviosul părinte Pahomie cu frații în mănăstirea sa din Tavenisiot și învățîndu-i din dumnezeieștile Scripturi, au venit oarecare pustnici eretici, care își acopereau veninul dinăuntru cu haine de pâr; și, stînd înaintea porților mănăstirii, au zis oarecărui din frați: "Sîntem trimiși de părintele nostru la al vostru; deci, să-i spuneți din partea noastră aceste cuvinte: "De ești cu adevărat om al lui Dumnezeu și nădăjduiești spre Dînsul că te va asculta pe tine, apoi să vii și să treci cu noi rîul cel de lîngă mănăstire, cu picioarele pe deasupra apei, ca pe uscat, ca să cunoaștem toți care din noi are mai multă îndrăzneală la Dumnezeu, tu ori noi?"

Niște cuvinte de mîndrie ca acestea ale acelor eretici auzindu-le Cuviosul Pahomie, a zis către frați: "Cu voia lui Dumnezeu, vor putea ereticii aceia să treacă rîul ca pe uscat, fiindu-le în ajutor diavolul, cel ce i-a prins pe dînșii în lațul său, ca să li se întărească înșelăciunea ereticească; însă eu nu cer de la Dumnezeu o minune ca aceea, ca să umblu pe apă, pentru că știu că gîndul acesta, nu numai că nu este monahicesc, dar nici creștinesc. Iar voi duceți-vă și spuneți-le lor ce zice fericitul Pahomie: "Nădăjduiesc spre Dumnezeu, iar nu spre lucrările mele, deoarece, fiind păcătos, nu voiesc a ispiti pe Domnul Dumnezeu meu. Sîrguința mea este, nu să umblu pe ape, ci să-mi văd totdeauna păcatele mele și să caut ajutorul lui Dumnezeu ca, astfel, să pot trece fără de vătămare ispitele vrăjmașului". Ereticii, auzind unele ca acestea, s-au dus rușinați.

În locașul cuviosului era un frate, care își făcea voia sa și nu mîncea în același timp, cînd mînceau și ceilalți frați, ci postea mai mult decît îi era rînduit; deci, pentru aceasta se mîndrea față de ceilalți. Părintele Pahomie, cunoscînd înălțarea de minte a mona-hului aceluia, l-a luat de-o parte și i-a zis: "Frate, Domnul

a zis: *M-am pogorît din cer, nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis pe Mine*; deci, și tu ești dator a ne asculta pe noi și a păzi rînduiala mănăstirească. Cînd vine vremea mesei, mănîncă împreună cu frații cele puse înainte, însă cu măsură; nu săturîndu-te, ca să nu se îngrașe trupul, căci vrăjmașul va ridica întru tine război, nici foarte puțin să nu mănînci, ca să nu slăbești cu trupul întru osteneți, ci să primești hrana după măsura tinereții și puterii, pînă ce vei birui pe diavolul slavei deșarte".

Deci, fratele acela la început a ascultat sfaturile părintelui, însă după aceea iarăși s-a abătut de la regula sa, zicînd: "Unde este scris: nu posti, nu te înfrîna...?" Deci, sfătuindu-se din nou de Cuviosul Pahomie, n-a ascultat, și astfel s-a stăpînit de diavol. În cele din urmă, sfîntul, rugîndu-se către Dumnezeu cu dinadinsul pentru dînsul, l-a tămăduit pe el și astfel, fratele s-a îndreptat după aceea, învățat fiind prin certare.

Altădată, Cuviosul Pahomie, sfînd la rugăciune, s-a pomenit întru răpire și a văzut pe frații săi cuprinși de diferite feluri de primejdii. Unii din dînșii erau cuprinși de jur împrejur de vâpaie, și astfel fiind, nu puteau nicidecum să scape de ea. Alții, fiind cu picioarele desculțe și împleticindu-se în spini, se primejduiau, fiind înțepați de spini și neputînd să iasă din dînșii; iar alții stăteau la un loc înalt peste o prăpastie adîncă, sub care trecea un rîu mare și înfricoșat, plin de crocodili; astfel că frații aceia nu puteau să se ducă, nici de la prăpastie, nici să se arunce în rîu, din cauza mulțimii crocodililor.

Această vedenie cuviosul o spunea fraților cu multe lacrimi și proorocea zicînd că după ducerea lui din viața aceasta, monahii se vor împiedica cu diferite feluri de patimi lumești, se vor primejdui întru multă împiedicare spre mîntuire, neputînd să se izbăvească și să scape de acelea, din pricină că prin meșteșugirea vrăjmașului, îi vor înconjura pe dînșii patimile cele deșarte.

După aceasta a venit la cuviosul, pentru călugărie un comediant, pe care cuviosul, primindu-l și învățîndu-l mult pentru pocăință, l-a îmbrăcat în schima monahală; iar numele lui era Silvan. Acesta, după cîtăva vreme, îndărătnicindu-se, a început a viețui fără de grijă și a face fel de fel de comedii, spre sminteala celor tineri, de care lucru înștiințîndu-se cuviosul, l-a învățat pe el mult, iar uneori îl și bătea. În urma acestora el se făgăduia că se va pocăi, dar nu se îndrepta. Deci, după o răbdare de douăzeci de ani, cuviosul părinte a poruncit ca înaintea fraților să dezbrace de pe dînsul chipul monahicesc și, dîndu-i lui haine mirenești, să-l izgonească din mănăstire.

Atunci Silvan a început a cădea la picioarele marelui stareț, rugîndu-l și zicînd: "Iartă-mă, părinte, și mai îngăduie-mă de astă dată; căci cred în Stăpînul Hristos, Cel ce mîntuiește pe cei păcătoși și cu rugăciunile tale mă va întoarce la pocăință". Iar starețul i-a zis lui: "Oare știi cît ți-am răbdat eu ție? De mult ori ți-am dat bătăi, fiind silit de obiceiul tău cel rău, care lucru la nimeni nu l-am făcut decît numai singur ție; pentru că n-am voit a întinde mîna mea spre cineva, iar către tine am fost silit, chiar nevrînd a face aceasta. Cînd te băteam, pe mine singur mai mult mă durea decît pe tine, pătîmind de milă cu sufletul împreună; pentru că te băteam, nu că voiam să te bat, ci pentru că nădăjduiam că, pedepsindu-te prin bătaie, vei fi mai bun și îți vei mîntui sufletul tău. Dar, de vreme ce nici prin învățături, nici prin bătăi nu te-ai îndreptat, te tai pe tine de la rădăcină, ca pe un mădular putred, ca să nu se vatăme și celelalte mădulare".

Astfel grăind către dînsul Sfîntul Pahomie, el mai mult se ruga și plîngea cu lacrimi, făgăduind pocăință cu ajutorul lui Dumnezeu. Iar starețul i-a grăit lui: "Dacă voiești să te primesc iarăși în numărul fraților, apoi să pui pentru tine chezaș, că de acum te vei pocăi". Deci, el și-a pus chezaș pe un oarecare stareț cinstit, cu numele Petronie. Atunci cuviosul, iertînd pe Silvan, l-a încredințat bătrînului Petronie, chezașul său, și singur s-a rugat lui Dumnezeu cu dinadinsul pentru el, ca să-l povățuiască la calea cea adevărată a pocăinței. Dumnezeu Cel milostiv, Care nu voiește moartea păcătosului, a dat lui Silvan, cu rugăciunile Sfîntului Pahomie, plăcutul Său, atîta zdrobire de inimă întru pocăință, încît în toată vremea lacrimile curgeau din ochii săi ca pîrîul. Pe cînd ședea la masă cu frații, de multe ori nu putea să se oprească din

plîns și suspinuri, împlinindu-se către dînsul cuvîntul proorocului David: *Făcutu-s-au lacrimile mele mie pîine ziua și noaptea și băutura mea cu plîngere am amestecat-o.*

Iar cînd îi ziceau lui frații să se oprească din plîns, măcar la masă înaintea străinilor celor ce vin, el le răspundea: "Cu adevărat voiesc să mă opresc, dar nu pot nicidecum". Iar frații îi ziceau lui: "Se cade a plînge cînd ești în rugăciune singur, dar în vremea mesei să te oprești din plîngere, pentru că sufletul poate și fără de lacrimile cele din afară să fie umilit". După aceea, frații iarăși îl întrebau: "Pentru ce plîngi așa?" Și-l opreau, zicînd: "Ne rușinăm și nu putem să mîncăm, căutînd la tine cum plîngi". El răspundea: "Frații mei, oare nu-mi este îngăduit să plîng, cînd văd pe bărbații cei sfinți slujindu-mi mie, păcătosul, cărora nici praful picioarelor nu sînt vrednic a-l privi? Oare nu sînt dator a plînge, că mie, spurcatul comediant, îmi slujesc niște bărbați cinstiți și plăcuți lui Dumnezeu ca aceștia? Deci, voi plînge, fraților, în toate zilele, iar nu să fiu înghițit de pămînt ca Datan și Aviron, pentru mulțimea păcatelor mele".

Pentru o îndreptare ca aceasta și pentru adevărata pocăință a lui Silvan, Cuviosul Pahomie, părintele nostru, se bucura foarte mult, precum și sfinții îngeri se bucură în cer pentru întoarcerea păcătosului. Deci, sfîntul stareț adevărea acesteia către frați, zicînd: "Mărturisesc înaintea lui Dumnezeu, că de cînd s-a adunat această viață de obște, n-am văzut încă pe nici unul din toți frații care viețuiesc împreună cu mine, urmînd așa smeriți, precum și-a luat asupra-și fratele acesta. Știu, fraților, că și voi, cu ajutorul lui Hristos, ostenindu-vă cu multe îmbunătățite nevoițe, ați biruit pe vrăjmaș și l-ați izgonit; însă, dacă vă veți lenevi puțin, vrăjmașul vostru se scoală asupra voastră și, cel izgonit, se întoarce și începe a face război. Silvan, cel mai de pe urmă dintre voi, pe care nu de mult am voit să-l izgonim, și-a întemeiat mîntuirea sa într-atît de adîncă smerenie, încît se vede că a biruit desăvîrșit pe diavol și nu mai poate vrăjmașul să se întoarcă și să se scoale asupra lui; pentru că nimic nu biruiește desăvîrșit pe vrăjmașul cel mîndru ca smerenia din inimă și adevărata a monahului, care s-a lepădat cu totul de sine". Deci, fericitul Silvan, viețuind opt ani într-o pocăință ca aceasta, s-a săvîrșit; iar Cuviosul Pahomie a văzut sufletul lui înălțîndu-se spre cer de sfinții îngeri, ca o jertfă aleasă.

Cuviosul Pahomie, viețuind după rînduială dumnezeiască spre folosul tuturor, episcopul cetății care se numea Panopoli, cu numele Uar, a trimis rugăminte la dînsul și îl chema în cetatea sa să facă în ea o mănăstire după rînduiala și așezămîntul său. Cuviosul, luînd pe unii din ucenicii săi, între care era și Teodor, s-a dus acolo și a voit să cerceteze o mănăstire oarecare a sa, care era aproape de calea aceea. Intrînd el în acea mănăstire, a văzut pe unul din frați ducîndu-l la îngropare cu multă cîntare de psalmi și după el mergea sobor mare de popor, între care se aflau părinții și rudeniile celui mort. El a poruncit celor ce-l duceau să stea și să înceteze cîntarea; pentru că vedea cu ochii cei preavăzători, că nu era de folos sufletului celui mort o cinstită îngropare ca aceea, deoarece viața aceluia fusese rea, petrecînd în lenevire și în iubire de păcate.

Apoi a poruncit să dezbrace hainele de pe cel mort, pentru că erau de mare preț, și să le ardă îndată; iar trupul gol, fără de orice cîntare de psalmi și fără de cinste, să-l îngroape afară din mănăstire. De acest lucru minunîndu-se toți și neîndrăznind a zice ceva împotriva marelui părinte, atunci părinții celui mort, rudeniile și unii din frați au rugat pe Cuviosul Pahomie să-i fie milă de cel mort și să poruncească a-l îngropa după rînduiala obișnuită a Bisericii. Sfîntul a grăit către dînșii: "Mie, fraților, cu adevărat mai mult decît vouă îmi este milă de cel mort, pentru că voi vă îngrijiți de trupul lui, iar eu de suflet. Și aceasta o fac, ca pentru necinstea îngropării lui, să i se dea oarecare ușurare sufletului lui de la milostivul și iubitorul de suflete Dumnezeu". Atunci toți au tăcut, auzind niște cuvinte ca acelea de la sfîntul părinte.

Cuviosul, petrecînd în mănăstirea aceea două zile, i s-a făcut înștiințare că în altă mănăstire un frate bolește, că este aproape de moarte și dorește ca înaintea sfîrșitului să vadă pe cuviosul părinte, ca astfel să se învrednicească de rugăciunea și de binecuvîntarea lui. Deci, sculîndu-se cuviosul cu ucenicii, s-au dus cu sîrguință la mănăstirea aceea. Dar cînd erau departe de mănăstire ca de trei stadii, a auzit glas îngeresc din văzduh. Și, ridicîndu-și ochii spre răsărit, a văzut sufletul fratelui acela, la care se grăbea să se ducă,

înălțându-se cu bucurie de sfinții îngeri pe cale luminoasă și, stînd, se minuna; iar ucenicii nici n-auzeau glasul acela, nici vedeau ceva. Atunci ei au grăit către sfînt: "Pentru ce stai, părinte, privind în sus, și nu te îngrijești de fratele cel bolnav să nu moară mai înainte de venirea ta?" Sfîntul le-a răspuns: "Acolo se cade cu adevărat a ne grăbi, unde văd ducîndu-se sufletul lui de mîinile sfinților îngeri la viața veșnică".

După aceasta, ajungînd la mănăstirea aceea, au găsit mort pe fratele cel ce se sfîrșise întru Domnul și, îngropînd cu cinste trupul lui, s-au dus la Panopoli. Acolo, fericitul episcop Uar s-a bucurat foarte mult de venirea Cuviosului Pahomie și a ucenicilor lui. Pe cînd se zidea mănăstirea, niște oameni din cei vrăjmași și zavistnici, îndemnați de diavol, veneau noaptea și risipeau ceea ce se lucra ziua. Cuviosul a răbdat multă vreme o supărare ca aceea de la ei, învățînd și pe ucenicii săi la răbdare, pînă ce Domnul singur a voit de a răsplătit bîntuitorilor acelora. Pentru că, odată, venind ei după obicei și începînd să risipească ostenele sfinților bărbați, îngerul Domnului i-a ucis cu foc de fulgere, încît toți au pierit și s-au topit ca ceara. Apoi, din vremea aceea, cu ajutorul lui Dumnezeu, se zidea mănăstirea fără de împiedicare și s-a făcut locaș ales, și a lăsat într-însa Cuviosul Pahomie pe trei ucenici ai săi, bărbați îmbunătățiți: pe Samuil, pe Ilarie și pe Enorație, ca să îndrepteze lucrurile mănăstirii și să povățuiască pe frați spre mîntuire. Iar el, întorcîndu-se, a venit la mănăstirea sa. Auzind frații de venirea părintelui lor, au ieșit în întîmpinarea lui, închinîndu-se și bucurîndu-se.

Fiind în viața monahicească un copil nou începător și ieșind din turma cea cuvîntătoare, a strigat către Cuviosul Pahomie: "Părinte, de cînd ai plecat de aici pînă astăzi, la noi nu s-au fiert nici verdețuri, nici legume". Iar sfîntul i-a răspuns, zîmbind: "Nu te mîhni, fiule, că voi porunci să se fiarbă". Deci, ducîndu-se în mănăstire, a intrat în bucătărie și, găsind pe fratele ce era bucătar lucrînd rogojini, l-a întrebat: "Spune-mi, frate, cîtă vreme este de cînd nu fierbi fierturi fraților?" El a răspuns: "Două luni!" Și i-a grăit starețul: "Pentru ce prin lenevirea ta ai defăimat porunca ce ți s-a dat?" Bucătarul răspunde: "Părinte, după porunca ta am voit să fierb în toate zilele, dar am văzut că fiertura nu se mîncă, fără numai de copiii cei începători, care mîncă fiertură, iar frații se înfrînează și petrec cu mîncare uscată. Deci, fiertura, rămînînd și lepădîndu-se afară, pentru aceea am încetat a fierbe, ca să nu se arunce bucatele și untdelemnul. Iar ca să nu fiu osîndit pentru șederea în zadar, lucrez rogojini cu celălalt frate, care este cu mine în bucătărie".

Grăit-a lui starețul: "Cîte rogojini ați lucrat?" Răspuns-a bucătarul: "Cinci sute". Grăit-a sfîntul: "Aduceți-le aici". Și le-au adus. Atunci a poruncit ca îndată să ardă rogojinile acelea, zicînd: "Precum voi n-ați băgat în seamă porunca mea, pentru a fierbe mîncare fraților, așa și eu fără de cruțare ard lucrul mîinilor voastre, ca să știți, că nu este bine a călca așezămintele părintești cele date spre mîntuirea sufletului!" Bucătarul și cu celălalt frate, văzînd acestea, au căzut înaintea părintelui și cereau iertare.

Aducîndu-și aminte cuviosul de vedenia ce i se făcuse în răpire, pentru frații cei ce vor să cadă în pătimiri și să se împle-tească cu griji deșarte după sfîrșitul lui, plîngea. Deci, închizîndu-se în chilia sa de cu seara, se ruga lui Dumnezeu pentru frații aceia. Și iarăși, o vedenie ca aceasta a văzut în miezul nopții, după cum spunea singur în urmă: "Vedeam o groapă adîncă și întunecoasă și în ea o mulțime de monahi fără de număr, dintre care mulți se sîrguiau să iasă din groapa aceea, dar nu puteau, de vreme ce pogorîndu-se alții întru întîmpinarea lor în groapă, pe aceia îi surpau iar în adîncul gropii. Alții, aproape fiind de marginile gropii, se sîrguiau ca să iasă, dar iarăși cădeau în groapă; alții mai neputincioși, căzînd mai adînc, se tăvăleau pe dedesubt; unii strigau cu glasuri umilite, în timp ce alții din ei abia ieșeau de acolo cu multă osteneală și, aflînd îndată lumină, se bucurau, mulțumind Domnului".

Cuviosul, venindu-și în sine, socotea vedenia aceea, și a cunoscut ce fel de nepurtare de grijă va fi între monahi în zilele din urmă: lenevire, întunecare și căderi; că va rămîne între dînșii numai chipul călugăresc. Deci, pentru aceasta se tînguia foarte mult. Gîndind la acelea, se ruga către Dumnezeu, astfel: "Doamne, Atotțiitorule, așa va fi? Pentru ce ai lăsat să fie obște și mănăstire? Doamne, adu-Ți aminte de așezămîntul Tău, pe care l-ai făgăduit, ca să-l păzești celor ce-Ți slujesc Ție pînă la sfîrșitul veacului. Tu

știi, Stăpîne, că de cînd am luat chipul monahicesc, totdeauna m-am smerit înaintea Ta și n-am gustat pîine sau apă pînă la săturare, nici altceva din cele pămîntești".

Grăind acestea cuviosul, un glas de sus s-a auzit către el: "Nu te lăuda, Pahomie, fiind om; ci cere iertare, pentru că toate se alcătuiesc cu milostivirea Mea". Iar Pahomie, aruncîndu-se la pămînt, a strigat către Dumnezeu: "Doamne, iartă-mă și nu lua îndurările Tale de la mine; ci trimite mila Ta mie, nevrednicului. Pentru că știu și eu, o, Stăpîne, că fără de sprijinul Tău toate sînt șchioape; iar milostivirea Ta pe toți îi miluiește și îi mîntuiește prin judecățile cele neștiute".

Pe cînd cuviosul se ruga astfel, doi îngeri în chipul luminii stăteau înaintea lui; iar în mijlocul lor era un tînar cu frumusețe negrăită, strălucind ca razele soarelui și avînd pe capul Lui o cunună de spini. Ridicînd îngerii pe Pahomie de la pămînt, i-au zis: "Deoarece ai cerut să ți se trimită milostivire de la Domnul, iată, aceasta este milostivirea: singur Dumnezeu slavei Iisus Hristos, Unul născut Fiul Tatălui Cel ce S-a trimis în lume și S-a răstignit pentru noi și poartă această cunună de spini pe cap!" Domnul a zis către Pahomie: "Îndrăznește, Pahomie, și te întărește, că sămînța ta cea duhovnicească nu va lipsi pînă la sfîrșitul veacului. Iar din cei ce vor să fie după tine, mulți mîntuindu-se cu ajutorul Meu din întunecoasa groapă, se vor arăta mai înalți decît îmbunătățirii monahi de acum. Pentru că cei de acum, povătuindu-se și luminîndu-se, strălucesc după felul vieții tale cu faptele cele bune, iar cei ce vor să fie după tine, pe care i-ai văzut în groapa cea întunecoasă, neavînd acest fel de povățuire ca să-i poată scoate din acel întuneric, sărînd din întuneric, cu singură alegerea voii lor vor merge cu osîrdie pe calea cea luminoasă a poruncilor Mele și vor fi plăcuți Mie. Alții se vor mîntui prin ispite și prin primejdii și se vor asemăna cu sfinții cei mari. Pentru că amin zic ție, căci vor cîștiga aceeași mîntuire pe care o au și monahii cei de acum, care viețuiesc cu desăvîrșire și cu neprihănire!"

Acestea zicînd Domnul, S-a suit la cer și se lumina văzduhul cu lumina cea negrăită a slavei Lui; iar Sfîntul Pahomie, căzînd, s-a închinat Domnului și-L slăvea cu gura și cu inima, bucurîndu-se de cea slăvită vedenie, încît s-a umplut de negrăită dulceață din cuvintele Domnului.

Un frate oarecare dorea să se facă mucenic pentru Hristos, dar în acea vreme era pace în Biserica Lui și în împărăția dreptcredinciosului împărat Constantin cel Mare. Deci, fratele acela ruga pe Sfîntul Pahomie, zicînd: "Roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, părinte, ca să mă fac mucenic!" Iar sfîntul îl învăța să nu primească în inimă un gînd ca acela, ca să dorească mucenicia, și zicea: "Frate, rabdă cu vitejie nevoița monahicească și poartă ostenele monahicești fără de cîrtire întru ascultări și te sîrguiește ca prin viață fără de prihană să placi lui Hristos și astfel vei avea împărtășire cu sfinții mucenici în cer!"

El însă, în toate zilele, supăra pe sfîntul, dorind să păti-mească pentru Hristos și ruga pe cuviosul să se roage lui Hristos pentru el, ca să-l învrednicească cununii mucenicești. Sfîntul Pahomie, vrînd ca să se izbăvească de o supărare ca aceea care i se făcea de el, i-a zis: "Mă voi ruga pentru tine, ca să-ți fie ție precum voiești; dar să te păzești, ca nu în vremea muceniei, în loc de mărturisirea numelui lui Iisus Hristos, să te lepezi de El, căci cu adevărat te amăgești cu gîndul, singur vrînd de voie să te arunci în ispită, cînd singur Domnul ne învață să ne rugăm, ca să nu cădem în ispită".

S-a întîmplat că, după doi ani, Cuviosul Pahomie a trimis cîțiva frați la un sat al lor, să adune papură pentru facerea rogojinilor mănăstirești, fiindcă acolo creștea multă papură. Satul acela era aproape de niște barbari care se numeau vlemizi. Deci, pe cînd frații adunau papură în acea insulă, Cuviosul Pahomie, chemînd pe fratele acela, care dorea mucenicia, i-a poruncit să meargă să cerceteze pe frații cei ce se osteneau cu strîngerea papurei și să le ducă hrană. Deci, trimițîndu-l, i-a zis cuvîntul Apostolului: "Iată, acum este vreme bineprimită, acum este ziua mîntuirii! Întru nimic să nu te pleci la vreo sminteală, pentru ca slujba să fie fără prihană".

Încercînd el un asin cu mîncări, s-a dus la frați. Dar cînd s-a apropiat de pustie se pogorau barbarii din munte ca să ia apă. Atunci barbarii, prinzîndu-l, l-au legat și l-au suit în munte la ceilalți barbari împreună

cu asinul. Iar aceia, văzînd pe monah, au început a-l batjocori, zicîndu-i: "Monahule, vino de te închină zeilor noștri". Și, înjunghiind dobitoace, aduceau jertfă idolilor lor. Deci, aducîndu-l pe monahul acela, îl sileau ca să jertfească împreună cu ei. Dar el, nevoind să aducă jertfele cele spurcate idolilor, barbarii s-au mîniat și, înconjurîndu-l cu săbiile scoase, voiau îndată să-l taie în bucăți. El, văzînd săbiile trase deasupra capului său și înțelegînd mînia cea cumplită a barbarilor, s-a temut mult și, alergînd de frică, a căzut la idoli, s-a închinat lor și le-a adus jertfă, apoi a băut și a mîncat din cele jertfite idolilor. Astfel, temîndu-se de moartea cea trupească, și-a vătămat sufletul său cel fără de moarte, lepădîndu-se de Hristos.

După săvîrșirea unui păcat greu ca acela, barbarii l-au dezlegat din legături pe monahul acela și, fiind eliberat de ei, s-a dus într-ale sale. Iar el, pogorîndu-se din munte, și-a venit în simțire, cunoscîndu-și păcatul, și-a rupt hainele și bătîndu-și fața, s-a întors la mănăstire. Cuviosul Pahomie, cunoscînd cu duhul cele întîmplate acelui frate, a ieșit foarte mîhnit întru întîmpinarea lui. Iar acela, văzînd pe părintele Pahomie, a căzut înaintea lui cu fața la pămînt, tînguindu-se și strigînd: "Am greșit lui Dumnezeu și ție, părinte, căci n-am ascultat sfatul tău cel bun și învățătura cea de folos, ca să nu doresc mucenicia; căci, de te-aș fi ascultat pe tine, n-aș fi pătimit unele ca acestea!"

Iar marele părinte i-a zis: "O, ticălosule, singur te-ai lipsit de un bine atît de mare, căci cu adevărat zăcea înaintea ta cununa mucenicească, iar tu ai călcat-o pe ea. Gata îți era împărtășirea cu sfinții mucenici; iar tu te-ai smuls din ceata lor cea sfință. Stăpînul Hristos venise la tine cu sfinții îngeri, vrînd să-ți pună diadema pe capul tău; iar tu te-ai lepădat de El, iubind mai mult vremea cea scurtă a acestei ticăloase vieți, decît pe Dumnezeu. Te-ai temut de moarte, pe care o vei suferi și, nevrînd, ai pierdut viața cea veșnică depărtîndu-te de Dumnezeu. Unde sînt cuvintele tale, pe care le grăiai întotdeauna? "Doresc ca să fiu mucenic pentru Hristos!..." Și mă supărai, ca să mă rog pentru tine, să te învrednicești de mucenicie. Deci, aceasta îți era vremea cea bineprimită, ca într-un ceas să mori pentru numele lui Iisus Hristos și să câștigi cununa cea mucenicească; dar tu în loc de mărturisirea numelui lui Iisus Hristos, te-ai lepădat de El. Au nu ți-am spus eu mai înainte toate acestea? Au nu te-am sfătuit să încetezi cu gîndul acesta?" Iar fratele acela a zis: "Părinte, am greșit întru toate și nu pot căuta în fața ta, nici să-mi ridic ochii spre cer! Am pierit, părinte, și nu este în mine nădejde de mîntuire și nu știu ce să fac; căci nu m-am așteptat să mi se întîmple unele ca acestea!"

Acestea grăindu-le el cu plîngere și cu tînguire, marele stareț i-a zis: "Ticălosule, tu pînă la sfîrșit te-ai înstrăinat de Dumnezeu; dar Domnul este bun și fără de răutate și nu Se mînie pînă la sfîrșit, căci este voitorul milei și poate ca, păcatele noastre, să le afunde în adîncul milostivirii Sale, ca o piatră de apă în mare; de vreme ce, pe cît este depărtat cerul de pămînt, pe atît depărtează de la noi fărădelegile noastre. Pentru că nu voiește și nu dorește moartea păcătosului, ci pocăința lui; deci, cel ce a căzut, să nu petreacă întru cădere, ci să se scoale; iar cel ce s-a întors spre El, să nu se depărteze, ci degrabă să se întoarcă iarăși la El. Așadar, nu te deznădăjdui, căci este și pentru tine nădejde de mîntuire; de vreme ce pomul cel tăiat, iarăși va odrăslî din rădăcină. De voiești să mă ascuți pe mine, vei câștiga iertare de la Domnul". Iar el, plîngînd, zicea: "O, părinte, de acum te voi asculta întru toate!"

Cuviosul i-a poruncit să se închidă într-o chilie singuratică și pînă la moarte să nu vorbească cu nimeni, decît numai cu părintele cel duhovnicesc. Numai a doua zi să mănînce puțină pîine cu sare și cu apă, să facă două rogojini pe zi, să se roage și să privegheze pe cît va putea și din plîngere să nu înceteze niciodată. Și a făcut toate acestea fratele acela cu bucurie, viețuind în pocăință zece ani, și a trecut către Domnul.

Cuviosul Pahomie, fugind odată de gîlceville mănăstirești, i-a stat înaintea diavolul în chip luminos, zicîndu-i: "Bucură-te, Pahomie, căci eu sînt Hristos și am venit la tine ca la prietenul meu". Sfîntul, socotind în sine, gîndea că venirea lui Hristos la om se face plină de bucurie și fără de frică, astfel încît toate gîndurile omenești se sting în ceasul acela și se întraripează toată mintea în vedenia care se vede. "Iar eu, cugeta cuviosul, văzînd arătarea acestuia ce-mi stă în față, sînt plin de tulburare și mă tem. Deci, acesta nu este Hristos, ci satana!" Apoi, sculîndu-se îngrădit cu credința către Dumnezeu, i-a zis cu

îndrăzneală: "Du-te de la mine, diavole, căci ești blestemat tu și vedenia ta și meșteșugirile sfaturilor tale celor viclene". Iar diavolul, îndată s-a stins și s-a făcut ca praful, a umplut chilia de putoare și a tulburat văzduhul, fugind și strigând cu glas tare: "Eu am voit ca acum să te arunc sub picioarele mele; iar tu, apucând mai înainte, m-ai spurcat, și în toate zilele biruindu-mă mă batjocorești; pentru că este mare puterea lui Hristos, Care vă ajută vouă monahilor; însă nu voi înceta să mă lupt cu voi, de vreme ce se cade ca lucrul meu să-l săvârșesc". Iar sfântul, întărindu-se cu duhul, se mărturisea Domnului, mulțumindu-I de ajutorul Lui cel atotputernic, care ajută robilor Săi asupra potrivnicului.

Într-o noapte, Sfântul Pahomie, umblînd prin mănăstire cu fericitul Teodor, au văzut de departe amîndoi împreună pe diavolul în chip de femeie preafrumoasă, venind spre mănăstire cu o mulțime de slugi, iar Teodor a început a se teme, văzînd-o. Deci sfântul i-a zis: "Nu te teme, fiule, ci îndrăznește nădăjduind spre Domnul". Și a început a se ruga lui Dumnezeu. Iar diavolul cel în chip de femeie, apropiindu-se, a zis: "Pentru ce vă osteniți în zadar, fiindcă nu puteți nimic să faceți împotriva mea, de vreme ce am luat putere de la Atotțitorul Dumnezeu să ispitesc pe care voi dori". Iar Sfântul Pahomie a întrebat pe diavol, zicînd: "Tu cine ești, de unde vii și pe cine voiești să ispitești?" Răspuns-a aceea ce se părea femeie: "Eu sînt puterea diavolului și mie îmi slujește toată tabăra diavolească; eu am smuls pe Iuda din ceata apostolilor și asupra ta, Pahomie, am luat putere să ridic război, fiindcă nimeni cîndva nu m-a defăimat pe mine atît de mult ca tine; pentru că mă superi pe mine nu numai sub picioarele bătrînilor, ci și sub ale copiilor tineri, învățîndu-i să mă calce. Ai adunat mulți asupra mea și i-ai îngădit pe ei cu zidul cel nerisipit al fricii de Dumnezeu, încît slugile mele nu mai pot să se apropie de cineva cu îndrăzneală. Iar această putere a crescut asupra mea, prin întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, Cel ce v-a dat vouă stăpînire să călcați peste toată puterea noastră".

Sfântul Pahomie a răspuns: "Oare pe mine singur ai venit să mă ispitești, tu, putere a diavolului, sau și pe ceilalți?" Atunci femeia cea în chipul diavolului, a zis: "Am luat stăpînire ca să te ispitesc pe tine, pe Teodor și pe ceilalți, dar nu pot să mă apropii de voi, căci, atunci cînd vă ispitesc pe voi, mă fac vouă pricinui-toare de folos, mai mult decît de pagubă. Dar tu nu vei petrece în veci pe pămînt cu aceia, pe care acum cu rugăciunea îi întraramezi; pentru că va veni o vreme cînd, după al vostru sfîrșit, mă voi juca între dînșii". Grăit-a sfântul: "Dar de unde știi, că cei ce vor fi după sfîrșitul nostru nu vor sluji lui Dumnezeu cu credință, precum îi slujim noi?" Răspuns-a diavolul: "Știu din arătare". Atunci sfântul a zis: "Mîinți cu capul tău cel spurcat, pentru că a ști acest lucru, este dat numai lui Dumnezeu, ca să știe pe cele ce vor să fie; iar tu ești mincinos și stăpînești minciuna". Zis-a diavolul: "Deși nu știi nimic prin cea mai înainte știință, totuși am cunoștință din lucrurile cele trecute și din cele de față, despre cele ce vor să fie". Diavolul, grăind unele ca acestea și încă multe altele, Cuviosul Pahomie l-a certat pe el în numele lui Iisus Hristos și s-a stins diavolul cu toată ceata sa.

Odată, cuviosul, cercetînd pe frații de prin mănăstirile așezate prin singurătăți și îndreptînd științele lor, a venit la un bărbat cinstit, care intrase în călugărie dintr-o dregătorie mare. Însă, monahul acela nu știa limba egipteană, dar știa grecește și latinește, iar Cuviosul Pahomie avea nevoie ca prin tîlmaci să vorbească cu dînsul. Sfântul întrebîndu-l pe el despre îndreptarea științei, acela nu voia să-i descopere știința sa prin tîlmaci, ci numai către singur starețul. Dar nu putea, deoarece nu știa limba egipteană pe care o vorbea Sfântul Pahomie, iar marele stareț nu știa nici pe cea grecească, nici pe cea latinească. Deci, sculîndu-se cuviosul, s-a dus la un loc deosebit și, întinzîndu-și mîinile către cer, a început a se ruga, zicînd: "Doamne, Atotțitorule, dacă nu pot să folosesc pe oamenii care i-ai trimis la mine de la marginea pămîntului, neștiind limba lor, apoi ce trebuință este ca să vină ei la mine? De voiești ca aici să mîntuiești pe dînșii prin mine, apoi dă-mi mie, Stăpîne, ca să înțeleg vorba lor spre îndreptarea sufletelor lor".

După ce s-a rugat astfel trei ceasuri și după ce și-a sfîrșit rugăciunea sa, deodată Dumnezeu i-a trimis din cer, în dreapta lui, o hîrtie scrisă ca o carte, pe care citind-o, îndată a înțeles graiul tuturor limbilor și a dat slavă lui Dumnezeu. Deci, întorcîndu-se cu mare bucurie la fratele acela, a început a vorbi cu dînsul grecește și latinește, ca și cum din tinerețe ar fi învățat limbile acelea sau s-ar fi născut întru dînsule. Iar monahul acela se minuna de un dar ca acesta ce s-a dat Cuviosului în puțină vreme și spunea celorlalți că

marele părinte i-a întrecut pe toți scolasticii în curata vorbire grecească și latinească. Atunci, Cuviosul, vorbind cu fratele acela multă vreme și pricepînd știința lui și pe el bine îndreptîndu-l, l-a încredințat lui Dumnezeu și s-a întors în chilia sa.

Cuviosul Pahomie, ajungînd la adînci bătrîneți, după ce s-a sîrguit foarte mult în propovăduirea mîntuirii, după praznicul Sfințelor Paști, a căzut într-o boală trupească și îi slujea lui în boală fericitul Teodor. Deci, mai înainte cu două zile de sfîrșitul său, a chemat pe toți frații, învățîndu-i spre folosul sufletului lor și poruncindu-le să se păzească de eretici ca de o otravă vătămătoare de suflet și aducătoare de moarte. După acestea, rugîndu-se lui Dumnezeu, le-a dat lor pace, binecuvîntare și sărutarea cea mai de pe urmă.

Astfel, împlinindu-și datoria cea mai de pe urmă, și-a dat cinstitul său suflet în mîinile lui Dumnezeu. Atunci s-au adunat toți monahii de la toate mănăstirile înființate de el, al căror număr era de șapte mii, împreună cu cei din lavra cea mare de obște din Tavenisiot, care era maică și începătoare a tuturor mănăstirilor, în care erau o mie și patru sute de frați. Deci, adunîndu-se toți și plîngînd, ca fiii pentru părintele lor, ca ucenicii pentru dascălul lor și ca oile pentru păstorul lor, au îngropat cu cinste pustnicescul și mult ostenitul lui trup, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia și de la noi I se cuvine cinste, slavă și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă - La începutul vieții Cuviosului Pahomie se pomenește de o cetate creștină din Tebaida, care se numea Oxirinhos; deci, nu este lucru necuviincios, ca vorbind de acea cetate, să nu pomeneim și cele scrise despre dînsa de către preotul Rufin în Patericul Egiptului, capitolul V. Iată ce zice el: "Am aflat într-însa - adică Oxirinhos - atîtea bunătăți duhovnicești, pe care după vrednicie nimeni nu poate să le spună. Am văzut acea cetate plină de monahi, fiind pretutindeni, chiar afară primprejur, chilia monahicești; iar capiștile idolești cele mari, care au fost mai înainte, toate au fost prefăcute în mănăstiri alese și în toată cetatea puteai să vezi mai multe biserici și mănăstiri decît case mirenești.

Cetatea aceea este foarte mare și cu popor mult. Ea are 12 biserici mari, sobornicești, afară de mănăstiri, în care sînt biserici deosebite. Dar nici porțile cetății, nici pirgurile (turnurile de pază), nici vreun unghi al cetății nu se află fără de locuințe monahicești prin toate părțile cetății, unde ziua și noaptea, totdeauna se înalță neîncetat laude lui Dumnezeu, și poți să vezi toată cetatea aceea ca pe o biserică. Nici un eretic sau păgîn nu era în ea, ci toți numai dreptcredincioși creștini; și nimic nu s-ar fi deosebit de biserică, deoarece episcopul locului, dacă ar fi voit să săvîrșească dumnezeiasca slujbă pe ulițe în mijlocul cetății, o săvîrșea ca într-o biserică.

Deci, mai marii cetății și ceilalți cetățeni, puneau străji să păzească pe la toate porțile și căile, că de venea vreun străin sau sărac, pe acela îndată îl întîmpinau cu bucurie, întrecîndu-se unul cu altul, care să-l ia mai întîi în găzduire. Asemenea ne-au făcut și nouă, cînd voiam să mergem prin cetatea lor. Dacă ne-au văzut, ne-au întîmpinat cu multă dragoste și ce fel de cinste ne-au dat, ce fel de ospăț și de odihnă ne-au făcut, nu pot spune.

Văzînd noi acolo multe cete de monahi, am întrebat pe episcopul acelei cetăți, care este numărul lor și ne-a spus că în cetatea lor se află zece mii de monahi; iar călugărițe, care slujesc întru feciorie lui Dumnezeu, sînt douăzeci de mii. Iubirea de străini a acelora, care ne-au arătat nouă, nu putem să o spunem cu cuvinte". Acestea le spunea preotul Rufin, despre acea creștinească cetate ce se numea Oxirinhos. O, de ar fi și cetățile creștinești de acum ca acel model de cetate!

Viața Cuviosului Isaia, Episcopul Rostovului (15 mai)

Nașterea și credința fericitului Isaia a fost în pământul Rusiei și în stăpînirea Kievului, născut din părinți de neam bun și iubitori de Hristos. Din tinerețe, iubind pe Hristos și lăsînd dulcele ale ispititoare ale lumii acesteia, a mers în mănăstirea Pecersca la Cuviosul Teodosie, dorind să fie monah. Cuviosul Teodosie, văzînd mai înainte cu duhul că vrea să fie lucrător și iubitor de osteneală în viața monahicească, l-a îmbrăcat în schima monahală. El, nevoindu-se spre fapte bune și adăugînd osteneală peste osteneală, trecea prin atîtea pătîmîri, încît toți se minunau de viața lui cea aspră și toți îl priveau cu dragoste, pentru că era blînd, smerit, ascultător, neiuibitor de cîștig și iubitor de frați. În trup arăta viața îngerească și, luptîndu-se cu înfrînarea și cu răbdarea, omora în sine toate patimile și toate poftele trupești. Înfrumusețîndu-se cu înțelepciunea, cu dreptatea, cu bărbăția și cu întreaga înțelepciune, cu aceste podoabe alerga spre Ierusalimul cel de sus, ca cu o căruță cu patru cai, arătîndu-se prin aceasta cetățean ceresc. Fapta lui cea bună a venit în auzul tuturor, pentru că nu poate cetatea să se ascundă, stînd deasupra muntelui.

De aceea, binecredinciosul domn Izaslav Iaroslavici, auzînd de viața lui cea plăcută lui Dumnezeu, ruga pe Cuviosul Teodosie, ca să-i dea binecuvîntare și să primească egumenia mănăstirii Sfîntului Marelui Mucenic Dimitrie, deoarece Cuviosul Varlaam, care a fost egumen acolo, luase sîrșitul vieții vremelnice.

Cuviosul Teodosie s-a plecat spre cererea binecredinciosului domn și, binecuvîntînd pe fericitul Isaia, l-a trimis ca egumen al acelei mănăstiri. Fericitul Isaia, ascultînd pe Cuviosul Teodosie, căruia își încredințase toată voia sa, a primit cinstea începătoriei, și s-a făcut fraților povățuitor iscusit și bun păstor al turmei ce i se încredințase. Deși se schimbasese oarecum cu cinstea, însă nu și-a schimbat lucrul și luarea aminte; ci totdeauna își înălța mintea către Dumnezeu, sîrguindu-se la obișnuita smerenie și la ostenele trupești. Vrînd să folosească pe frați, singur se afla mai întîi la ascultare și ceea ce porunceea altora, el făcea mai înainte, dîndu-se pe sine pildă tuturor, ca să-i ridice pe toți la multe fapte bune; pentru că cei ce au obiceiul a se învăța, nu urmează cuvintelor învățătorului, mai ales lucrurilor lui.

Văzînd binecredinciosul domn Izaslav, cum că un bărbat sfînt ca acesta a cîștigat în mănăstirea sa, se bucura foarte mult, dînd multă mulțumire Cuviosului Teodosie pentru el. Dar, Dumnezeu Atotputernicul, Cel ce toate le orînduiește cu voia, vrînd să preamărească pe plăcutul Său, după cum și el preamărea pe Ziditorul său cu lucruri bune, l-a cinstit cu vrednicia arhierescă. Fericitul Leontie făcătorul de minuni, episcopul Rostovului, trecînd către Domnul, egumenul Isaia, cu judecata lui Dumnezeu și cu alegerea tuturor, a fost ales episcop al Rostovului.

Luînd o vrednicie ca aceasta, a mers la scaunul său în cetatea Rostovului cea păzită de Dumnezeu și, văzînd acolo oile sale sălbătîcîndu-se iar pe oamenii cei botezați de curînd neîntăriți încă bine în credință, i se rupea inima, gîndind că are să dea răspuns pentru dîșii în ziua judecării celei înfricoșate. Drept aceea s-a apucat cu dinadinsul de păstoreștile ostenele, învățînd și rugîndu-se pentru turma cea numită cu numele lui Hristos, ca să fie întăriți în credință și să viețuiască după învățătura lui Hristos. *Căci cîți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat. Pentru aceasta, se cade vouă să urmați lui Hristos și învățaturii Lui, ca numele lui Hristos să fie lăudat între creștini, iar nu hulit.*

El cerceta cu sîrguință și celelalte cetăți și sate din stăpînirea Rostovului și a Suzdalului, aprinzîndu-se cu rîvnă pentru dreapta credință. De afla undeva idoli și capiști, le risipea și le dădea focului; iar pe oameni îi învăța și îi dojenea, ca să creadă cu credință, în Sfînta Treime cea de o ființă; apoi, primind credința, îi boteza în numele Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh. Iar pe cei ce nu voiau să creadă, prin minuni și cu semne multe îi făcea să se întoarcă și să creadă în adevăratul Dumnezeu. Și așa, cu darul lui Dumnezeu, în puțină vreme i-a tras pe toți la Hristos.

El era foarte milostiv spre săraci, sărmani și văduve; hrănitor al flămînzilor, mîngîietor al întristaților, ajutor și sprijinitor al celor din primejdie; era, după Iov, ochi ai orbilor și picioare ale șchiopilor. Toți se bucurau de el și pretutindeni preamăreau pe Dumnezeu, că a dăruit locului acela un părinte ca acesta, învățător și povățuitor.

În vremea stăpînirii binecredinciosului domn al Kievului, Vsevolod Iaroslavici, cînd Dumnezeu a binevoit să facă sfințirea bisericii Pecersca, cea asemenea cu cerul, preasfințitul Ioan, mitropolitul Kievului era cuprins de mare mîhnire, căci, sosind vremea sfințirii, nu apucase să adune spre slujire pe iubitorii de Dumnezeu episcopi. Precum pe ceilalți episcopi i-au vestit sfinții îngeri trimiși de Domnul în chip de tineri pentru vremea sfințirii, tot asemenea și acestui cuvios episcop Isaia, fiind la scaunul său în Rostov, i-au stat de față îngerii dumnezeiești în asemănare de tineri și tot aceeași i-au vestit. Astfel acest cuvios episcop a sosit împreună cu ceilalți arhieri la rînduiala sfințirii.

Acest lucru preamînat ce i s-a arătat lui, Cuviosul părintele nostru Isaia, l-a spus cu mulțumire preasfințitului mitropolit al cetății Kievului cea de Dumnezeu păzită. Asemenea, după sfințirea bisericii Pecersca, cea asemenea cu cerul, pe cînd se întorcea la scaunul său, a spus acea minune clerului bisericesc și poporului cel numit cu numele lui Hristos, care ieșise cu bucurie din cetatea Rostovului, întru întîmpinarea lui.

După ce a mai petrecut un an la scaunul său, povățuind bine turma lui Hristos, întorcînd pe mulți necredincioși la Dumnezeu, ridicînd multe biserici și făcînd multe minuni și-a sfîrșit viața cea vremelnică întru buna mărturisire, în anul de la zidirea lumii 7598, iar de la nașterea lui Hristos, 1090, în 15 zile ale lunii mai. Astfel cel ce a fost mai înainte chemat de sfinții îngeri la biserica cea asemenea cerului, acum de aceeași a fost mutat cu sufletul la ceruri spre veșnicie. Acolo să fie și nouă a ne muta cu rugăciunile Cuviosului părintelui nostru Isaia, prin mijlocirea Preacuratei Maicii lui Dumnezeu și cu darul Făcătorului cerului, al unuia Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine cinste, slavă și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața Cuviosului Teodor, ucenicul Cuviosului Pahomie (16 mai)

Cînd se întinsese vestea de viața cea asemenea cu îngerii a Cuviosului și purtătorului de Dumnezeu părintele nostru Pahomie, toți credincioșii preamăreau pe Hristos Dumnezeu pentru el. Mulți din cei ce aveau dragoste mai fierbinte către Dumnezeu, se umileau cu inima, defăimau lumea și toate cele din lume și se duceau la acel cuvios părinte pentru călugărie. Între aceștia a fost și fericitul Teodor, a cărui pomenire se face astăzi.

Teodor, fiind născut din părinți creștini bogați și slăviți, ca să dobîndească pe Hristos, și-a ales de bunăvoie sărăcia, socotind toate ca niște gunoaie. Iar începutul lui spre osîrdia monahicească i-a fost astfel. Săvîrșindu-se un praznic mare în casa dreptcredincioșilor săi părinți în șase zile ale lunii ianuarie, în care zi se prăznuiește dumnezeiescul Botez al Domnului, Teodor atunci era copil de paisprezece ani. Deci, văzînd casa părinților săi împo-dobită foarte minuat pentru praznic și îndestulată cu toate bunătățile mirenești și, socotind toate acelea ca deșertăciuni, s-a umilit cu sufletul și s-a rănit cu inima, zicîndu-și în sine: "Ce folos am eu din toate acestea? Sau ce voi cîștiga eu ticălosul, dacă mă voi îndulci de aceste desfătări vremelnice ale acestei vieți, lipsindu-mă de cele veșnice? Pentru că nimeni, îndulcindu-se de cele vremelnice, nu va putea să cîștige slava cea veșnică".

Acestea socotindu-le în sine, a suspinat din adîncul inimii și la vremea mesei a intrat într-o cămară ascunsă și acolo a căzut cu fața la pămînt, rugîndu-se lui Dumnezeu cu lacrimi și zicînd: "Doamne, știutorul celor ascunse și ispititorul tainelor omenești, Tu știi că nimic nu cinstesc din cele ce sînt în lumea aceasta mai mult decît dragostea Ta. Drept aceea mă rog Ție, Stăpîne, povățuie-ște-mă spre calea Ta, ca să fac voia Ta și luminează sufletul meu, ca să Te slăvesc și să Te laud totdeauna, Domnul meu". Pe cînd el se ruga astfel, a intrat în cămara aceea maica sa; iar el s-a sculat de jos cu ochii plini de lacrimi. Maica

sa, căutînd spre el și, văzînd ochii lui umflați de plîns, l-a întrebat: "Ce-ți este, fiule? Cine te-a mîhnit? Pentru ce plîngi? Și de ce te-ai despărțit de noi de la masă? Căci noi, mîhnindu-ne, te-am căutat pretutindeni ca să te veselești împreună cu noi".

Atunci el a răspuns către dînsa: "Mergi, maica mea și prînziți fără de mine, pentru că eu acum nu voi mînca". Maica sa rugîndu-l mult și silindu-l să meargă la masă, n-a ascultat-o. Și astfel în toate zilele postea pînă seara, umblînd la școală și învățînd carte. Uneori nu gusta nimic toată ziua, iar a doua zi spre seară lua puțină hrană. Doi ani n-a gustat bucate scumpe și dulci, deprinzîndu-se la înfrînarea cea desăvîrșită și pustnicească. Apoi a ieșit în taină din casa sa, lăsîndu-și părinții și bogăția lor. Deci, defăimînd slava lumii acesteia, a aflat într-o mănăstire niște monahi plăcuți lui Dumnezeu și acolo a început a viețui cu ei întru frica lui Dumnezeu. Privind la nevoințele lor pustnicești, urma vieții lor și se sîrguia după puterea sa, să placă lui Dumnezeu.

Odată, monahii, șezînd după rugăciunea cea de seară și vorbind din dumnezeiasca Scriptură, Teodor a auzit pe unul dintre dînșii vorbind despre cortul care a fost în Legea Veche și tîlcuirea despre Sfînta Sfintelor, spunînd pentru două popoare astfel: Cortul cel din afară este poporul iudeilor, iar Sfînta Sfintelor este chemarea neamurilor, care are intrarea mai tainuită și mai slăvită; pentru că în loc de jertfele cele de dobitoace, de cădelniță, de masă și de chivotul care a avut pîinea cea de mană, de cărțile Legii și de altele, care au fost acolo și în loc de lumina cea din sfeșnic, S-a arătat nouă Dumnezeu Cuvîntul în trupul cel luat de El, S-a făcut nouă Lumina cunoștinței, pîine de viață și jertfă pentru păcatele noastre.

Monahul acela, spunînd fraților care ședea cu el o tîlcuire ca aceasta, a zis: "Această tîlcuire am auzit-o de la Sfîntul părintele nostru Pahomie, care a adunat în Tavenisiot pe frații care nădăjduiesc spre Domnul și cred că-mi va dăruia și mie Domnul iertare păcatelor mele; de vreme ce de acel drept bărbat mi-am adus aminte în ceasul acesta". Fericitul Teodor, auzind de Cuviosul Pahomie, s-a aprins cu inima și a zis: "Doamne, Dumnezeul meu, de este pe pămînt un bărbat sfînt ca acesta, învrednicește-mă ca să-l văd pe acela și să-i urmez lui în toate poruncile; ca și eu să mă mîntuiesc și să mă fac vrednic bunătăților acelora, care le-ai gătit celor ce Te iubesc pe Tine".

Aceasta grăind, plîngea, pentru că era rănit de dumnezeiasca dorire. După cîteva zile, a mers la ei unul din ucenicii lui Pahomie, cu numele Pecusie, bărbat bătrîn și îmbunătățit. Deci, pe acela l-a rugat, ca să-l ia pe el cu sine la Tevenisiot, în obștea Cuviosului părinte Pahomie. Deci, Pecusie a luat pe acel tînăr și, cînd au ajuns la mănăstire, Teodor s-a închinat Domnului, zicînd: "Bine ești cuvîntat, Doamne Dumnezeule, Cel ce Te-ai grăbit de m-ai ascultat pe mine păcătosul și ai împlinit cererea mea". Iar cînd a ajuns la ușa chiliei Sfîntului Pahomie, a început a plînge din umilița inimii și din duhovniceasca bucurie, scăldîndu-și fața cu lacrimi. Văzîndu-l Cuviosul părinte Pahomie, a zis către dînsul: "Nu plînge, fiule, că și eu, deși păcătos, sînt sluga Domnului și Părintelui cel de obște al nostru, al tuturor".

Deci, Cuviosul Pahomie, primind pe fericitul Teodor cu dragoste în mănăstirea sa și, văzînd Teodor în mănăstirea aceea mulțimea fraților ostenindu-se pentru Domnul, s-a luminat cu mintea, a luat rîvnă în sufletul său de plăcerea lui Dumnezeu și sporea spre Dumnezeu cu faptele bune. Pentru că, fiind înțelept și priceput, a cunoscut cu înlesnire calea cea adevărată a mîntuirii și a cîștigat, împreună cu smerenia, ascultarea mare și minunată. El, întărindu-se cu darul lui Dumnezeu, petrecea treaz în rugăciuni, nelenevindu-se în ostenele și suferind în postiri. Nu înceta niciodată a dori sporirea cea mai mare în faptele cele bune și în darul Domnului. Iar cînd vedea pe cineva scîrbit, îl mîngîia și orice ar fi greșit cineva, îl îndrepta cu iubire de prietenie și cu milostivire. Toate acestea văzîndu-le Cuviosul Pahomie, l-a iubit foarte mult și l-a primit în inima sa.

Maica lui Teodor, auzind despre el că se află în Tavenisiot la Cuviosul Pahomie, a luat scrisori de la episcopi prin care îi porunca Sfîntului Pahomie să-i dea pe fiul ei. Deci, venind ea la Tavenisiot, a fost primită în casa de oaspeți din mănăstirea fecioarelor, în care pustnicea sora lui Pahomie. Apoi maica lui Teodor a venit la Sfîntul Pahomie, zicînd că dorește să vadă pe fiul său. Starețul a zis lui Teodor: "Fiule, a

venit maica ta aici, voind să te vadă, și are scrisori de la episcopi către noi; deci, du-te la dînsa, mai ales pentru aceea că au scris sfinții episcopi, pe care avem datoria să-i ascultăm". Teodor răspunse: "Părinte, încredințează-mă mai întîi că nu voi da răspuns lui Dumnezeu în ziua Judecării, dacă, după începutul vieții monahicești, mă voi duce la maica mea, pe care am lăsat-o lui Dumnezeu cu toate pătimirile lumești; iar de se vor sminti frații pentru mine, de vreme ce mai înainte de darul cel nou, fiilor lui Levi din așezămîntul cel vechi le-a fost oprit să vadă pe părinții și pe frații lor, ca să păzească îndreptările lui Dumnezeu, cu atît mai vîrtos eu, învrednicindu-mă în darul cel nou, de atît dar al sfintei rînduiei, nu mi se cade a cinsti mai mult dragostea părinților, decît dragostea lui Dumnezeu; deoarece Stăpînul nostru a zis: *Cel ce iubește pe tată sau pe maică mai mult decît pe Mine, nu este Mie vrednic*. Grăit-a lui Sfîntul Pahomie: "Fiule, de nu-ți este de folos să te duci să vezi pe maica ta, eu nu te silesc, dar fii monah desăvîrșit, lepădîndu-te de lume și de sine, pînă la sfîrșit".

Deci, înștiințîndu-se maica, că fiul ei nu voiește nicidecum, nu numai să se întoarcă acasă la dînsa, dar nici s-o vadă, a voit și ea a nu se mai întoarce la locul său, ci a viețuit în călugărie în mănăstirea de fecioare, pentru că socotea în sine: "De va voi Dumnezeu, voi vedea pe fiul meu între sfinții părinți și îmi voi dobîndi sufletul pentru dînsul". Astfel, voința către Dumnezeu cea bărbătească și statornică a monahului cel tînăr, a mîntuit nu numai sufletul său, dar și pe al maicii sale, aducînd-o pentru Dumnezeu în viața monahicească cea strîmtă și necăjită. Deci, Cuviosul Teodor se întărea cu duhul și se asemena în toate Sfîntului Pahomie, duhovnicescul său părinte, supunîndu-se lui ca lui Dumnezeu. De multe ori părintele îl ispita în ascultări și în răbdări, poruncindu-i să facă oarecare lucruri; și, dacă îndeplinea porunca, el îl ocăra ca și cum nu făcea bine și îi porunca să strice acel lucru și să-l facă din nou; iar el niciodată nu s-a împotrivit părintelui întru nimic, nici a cîrtit, nici s-a mîniat, nici s-a mîhnit, ci totdeauna primea cu bucurie ceea ce i se porunca de Cuviosul Pahomie, socotind ocările lui ca niște laude.

După cîtăva vreme, a venit la dînsul un frate după trup, cu numele Pafnutie, dorind asemenea să se facă monah. Dar, Teodor nu voia nicidecum să-l primească, deoarece el nu se lepădase desăvîrșit de omul cel vechi și pentru aceasta Pafnutie plîngea. Deci, Sfîntul Pahomie, înștiințîndu-se de aceea, a zis lui Teodor: "Bine este a slăbi de la început pe unii ca aceștia, care voiesc să intre în nevoița monahicească, că precum un pom din nou sădit, are trebuință de multă grijă și curățenie, așa și înfrînarea monahi-cească începînd, are trebuință de puțină slăbire și mîngîiere, pînă ce se va înrădăcina cu darul Domnului și se va întări cu credința". Teodor, ascultînd pe Cuviosul Pahomie, a primit pe fratele cel după trup și-l povățuia spre fapta bună. Un alt frate după duh, leneș la viață, fiind sfătuit și învățat adeseori de Cuviosul Pahomie, voia să fugă din mănăstire. Fericitul Teodor, înțelegînd aceea, s-a prefăcut că are mîhnire asupra părintelui și, ca și cum ar voi și el să fugă, a zis către fratele acela: "Știi, frate, că cuvintele acestui stareț sînt aspre și mai presus de măsură și nu știu de voi putea să rabd mai mult aici".

Fratele acela, auzind de la Teodor niște cuvinte ca acestea, s-a bucurat și i-a zis: "Oare și tu pătimești rău de la dînsul ca mine?" Grăit-a Teodor: "Pătinesc rău, dar, de vrei să fim împreună, să ne mîngîiem unul pe altul, pînă ce îl vom ispiti încă odată și, dacă de acum se va arăta bun spre noi, vom sta aici; iar dacă va fi tot rău și mînios asupra noastră, apoi vom ieși împreună din mănăstire". Ascultînd fratele acela pe Teodor, n-a plecat din mănăstire, așteptînd pînă ce vor ieși amîndoi împreună. Deci, Teodor s-a dus și a vestit aceasta deosebit Cuviosului Pahomie și a lăudat starețul înțelegerea lui Teodor.

Apoi, chemîndu-i pe amîndoi, părintele și-a plecat spre dînșii capul și a zis: "Iertați-mă, fraților, că v-am greșit, dar și voi sînteți datori ca niște fii adevărați, să răbdați și să suferiți neputința părintelui vostru". Astfel, umilindu-se fratele acela, s-a lăsat de scopul lui cel nefolositor și de atunci s-a îndreptat.

Văzînd Cuviosul Pahomie pe fericitul Teodor sporind în fapte bune și în buna înțelegere, putînd să folosească și altora cu cuvîntul, ca un iscusit în Scriptură, i-a poruncit ca la o vreme oarecare să spună cuvîntul lui Dumnezeu spre folosul fraților; el avea atunci douăzeci de ani de la nașterea sa. Teodor, fiind supus și ascultînd porunca fără de nici o împotrivire, a stat în mijlocul soborului și a început a propovădui cuvîntul lui Dumnezeu, din dumnezeiasca Scriptură, spunînd multe lucruri folositoare, care duc spre calea

mîntuirii. Deci, unii dintre bătrînii cei mai vechi, văzînd pe Teodor făcînd învățătură către dînșii, n-au voit să-l asculte, ci au început a cîrti, zicînd unul către altul: Iată, un începător ne învață pe noi și încă fiind tînăr, ne dă învățătură nouă bătrînilor; deci, să nu-l ascultăm. Atunci, sculîndu-se s-au dus din sobor la chiliile lor. După ce Cuviosul Teodor a sîrșit propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu, Cuviosul Pahomie a chemat la el pe bătrînii aceia și le-a zis: "Pentru ce ați lăsat soborul și ascultarea învățăturii și v-ați dus la chiliile voastre?"

Ei au răspuns: "Pentru aceea am făcut aceasta, fiindcă ai pus pe un copil, ca învățător nouă celor bătrîni, care de mulți ani petrecem în această mănăstire". Cuviosul Pahomie, auzind niște cuvinte ca acestea, a suspinat foarte mult și le-a zis: "Sînteți nebuni și robiți de diavolul, pentru că toată fapta voastră cea bună ați pierdut-o, mîndrindu-vă cu mintea; dar voi n-ați lăsat pe Teodor fugind de dînsul, ci ați lepădat cuvîntul lui Dumnezeu și v-ați lepădat de Sfîntul Duh. Nu m-ați văzut pe mine cu cîtă luare aminte l-am ascultat și cît m-am folosit din cuvintele lui?"

Astfel, Cuviosul Pahomie cu cuvinte din destul învățînd și smerind pe acei bătrîni, le-a tămăduit vătămarea îngîmfării și a cîrtirii lor și i-a făcut să fie ascultători la învățătura cea folositoare și cu bună înțelegere a lui Teodor. După aceasta, pe fericitul Teodor l-a pus iconom al mănăstirii Tavenisioților, iar el s-a sălășluit într-o altă mănăstire mai mică și mai liniștită; lăsînd pe Teodor a-și îndrepta bine locașul cel încredințat lui.

În acel timp, episcopul cetății Panolopiei, fericitul Uar, voind să facă o mănăstire în cetatea sa, a chemat la el cu rugăminte pe Cuviosul Pahomie. Cuviosul Teodor a mers și el acolo cu părintele său, Pahomie; și, după ce s-a gătit locașul, a venit la dînșii un filosof, voind să vorbească cu marele stareț Pahomie. Dar el n-a voit să vorbească singur cu dînsul, căci a cunoscut că venise spre ispitire, ci a trimis la el pe doi ucenici ai săi, pe Cornelie și pe acest fericit Teodor. Și a zis către dînșii: "Doresc să vorbesc cu voi din Scriptură". Sfîntul Teodor zise către dînsul: "Spune, ceea ce voiești". Filosoful a zis: "Cine nu s-a născut și a murit, cine s-a născut și n-a murit, și cine a murit și n-a putrezit?" Cuviosul Teodor i-a răspuns: "O, filosofule, nu este atît de mare întrebarea ta pe cît îți este vicleșugul, dar îți voi răspunde: Cel ce nu s-a născut și a murit este Adam, cel ce s-a născut și n-a murit este Enoh, iar cel ce a murit și n-a putrezit este femeia lui Lot, care s-a prefăcut în stîlp de sare. Însă, tu ascultă sfatul nostru cel sănătos: Părăsește-ți întrebările cele nefolositoare și întortochelile cele scolasticești și apropie-te de Hristos, Căruia Îi slujim și vei lua iertare de păcate".

El a tăcut ca un mut și s-a dus, minunîndu-se de răspunsul cel dat cu multă pricepere. După aceasta, Cuviosul Teodor a viețuit în toată vremea vieții sale cu bună plăcere lui Dumnezeu și întru toate s-a supus părintelui său pînă la sîrșitul aceluia, slujindu-i și la boala cea trupească. Apoi, după fericitul sîrșit al Cuviosului Pahomie, părintele său, asemenea și după sîrșitul cel grabnic al fericitului stareț, Petronie, învățătorul lui, s-a făcut povățuitor al sfintei turme și s-a îmbogățit cu multe minuni.

Pentru acestea era slăvit și știut de preasfințitul Atanasie cel Mare al Alexandriei. Deci, folosind multora cu lucrurile și cu cuvintele, s-a dus către Domnul, fiind în adînci bătrîneți ca, împreună cu Cuviosul Pahomie, să stea înaintea în cer, în ceata părinților purtători de Dumnezeu, la scaunul slavei Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh, al unuia Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

Notă - Despre Cuviosul Teodor, sinaxarul cel mare, scrie astfel: El se numește sfințit, deoarece cînd l-a zămislit maică-sa în pîntece, a văzut în vis o stea prealuminoasă pogorîndu-se din cer spre pîntecele ei, așa că mai înainte a arătat Dumnezeu pe plăcutul său, că încă din pîntecele maicii sale a fost sfințit cu darul Sfîntului Duh. Dar de vreme ce aceasta nu se află scrisă nici la Metafrast, nici în cele grecești, nici în Mineiul cel mare și nici la prolog, de aceea nici noi n-am pus aceasta în viața lui, ci am amintit-o numai aici la sîrșit. Însă, se pare că acea pogorîre a stelei din cer spre pîntecele maicii sale, se cuvine mai mult Sfîntului Teodor Sicheotul, care se cinstește în 22 de zile ale lunii Aprilie, precum s-a scris despre aceea în viața lui, decît acestui sfînt, Teodor, ucenicul lui Pahomie, căci pe acesta l-au numit unii sfințit.

Deci, se cuvine să înțelegem că într-acea vreme, între monahii din viața de obște a tavenisiotenilor, neavînd nimeni sfințire preoțească -, pentru aceasta este arătat în viața lui Pahomie, că el a fost mai întîi silit să primească rînduiala preoțească, pentru aceea s-a numit sfințit, ca și Cuviosul Sava, care se cinstește în cinci zile ale lunii decembrie; pentru aceasta se numește sfințit, fiindcă el a fost mai întîi hirotonit preot în lavra sa. Dar, dacă despre Sfîntul Teodor, în viața lui nu se înștiințează de a fost preot sau nu, aceasta este știut că nu sînt scrise cu de-amănuntul viețile tuturor sfinților, precum nici viața lui Iisus Hristos nu este scrisă cu de-amănuntul în Sfînta Evanghelie, pentru că se zice: *Că de s-ar fi scris una cîte una, nici în lumea aceasta n-ar fi încăput cărțile cele scrise*. Deci, este lucru cuviincios de crezut, că acest sfînt, Teodor, a fost preot și pentru aceea se numește sfințit.

Viața Fericitei fecioare Muza (16 mai)

Robul lui Dumnezeu Prov - zice Sfîntul Grigorie Dialogul, Papa Romei către arhidiaconul său Petru -, mi-a spus mie despre sora lui, care se numea Muza, cum că, fiind încă pruncă, într-o noapte oarecare, i s-a arătat în vedenia visului Preasfînta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, căreia îi urmau niște fecioare de o vîrstă cu Muza. Și a întrebat Stăpîna pe Muza: "Voiești să viețuiești cu aceste fecioare și să-mi urmezi mie?" Răspuns-a aceea: "Voiesc, Doamnă!" Și i-a poruncit ei Stăpîna, ca să nu mai facă de acum nimic copilăresc sau ceva necuviincios, să se înfrîneze de rîs și de jucării, știind că la treizeci de zile, va veni și va ședeă împreună cu fecioarele acelea.

Deci, prunca Muza, deșteptîndu-se, și-a schimbat obiceiul din ceasul acela și și-a lepădat toată mintea copilărească. Părinții ei minunîndu-se și întrebînd-o pe ea despre acea vedenie; ea le-a răspuns că a văzut pe Preasfînta Curată Fecioară Născătoare de Dumnezeu și a luat poruncă de la ea, de ziua în care o să se ducă și să se sălășluiască cu fecioarele cele ce îi urmau ei. Deci, sosind ziua a douăzeci și cincea, Muza a fost cuprinsă de friguri; iar la treizeci de zile s-a apropiat ceasul să meargă la cea care i s-a arătat în vedenie. Apoi, iarăși a văzut pe Preacurata Fecioară, venind la ea cu fecioarele acelea. Atunci ea a început a zice cu glas lin către Maica Domnului, care o chema: "Iată, vin Doamnă, iată, vin!" Și cu acest cuvînt și-a dat sufletul în mîinile Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, care, ieșind din trupul cel fecioresc, s-a sălășluit cu sfintele fecioare.

Această povestire auzind-o arhidiaconul Petru, a întrebat pe preasfîntitul papă Grigorie: "Stăpîne, voiesc să știu dacă mai înainte de luarea trupurilor, sufletele dreptilor pot să fie primite în cer". Sfîntul Grigorie a zis: "Aceasta nu putem s-o zicem pentru toți dreptii că sînt primiți la ceruri, nici nu putem s-o lepădăm cu totul; pentru că sînt sufletele unor drepti, care se deosebesc cu oarecare locașuri în împărăția cerului". Deci, pricina aceea nu este alta, decît numai că aceia, în viața cea vremelnică, au avut o lipsă din dreptatea cea desăvîrșită. Iar sufletele dreptilor care au viețuit cu plăcere lui Dumnezeu pe pămînt, din închisorile trupului, îndată sînt primite în locașurile cerești. Aceasta este mai arătat decît lumina soarelui, pentru că Însuși Hristos mărturisește adevărul prin Sine, zicînd: *Unde este sfîrvul, acolo se vor aduna vulturii*. Adică unde este Însuși Mîntuitorul nostru cu trupul cel luat asupră-și, acolo, fără de îndoire, se vor aduna sufletele dreptilor.

Și Apostolul Pavel dorea să se dezlege și să fie cu Hristos; deci, cel ce crede că Hristos este în ceruri, acela crede că și sufletul lui Pavel se află la ceruri cu Hristos. Pentru că acel Apostol arătat înștiințează că, după dezlegarea cea trupească, sufletele dreptilor se vor sălășlui în patria cea cerească, pentru că zice: *Știm, că de se va strica locașul trupului nostru cel pămîntesc, atunci avem de la Dumnezeu casă veșnică în ceruri, nefăcută de mînă*. Se cuvine, deci, Dumnezeului nostru slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfântul Apostol Andronic, unul din cei șaptezeci, și Sfânta Iunia, ajutătoarea lui (17 mai)

Sfântul Apostol Andronic împreună cu Sfânta Iunia, ajutătoarea sa, a fost vestit în ceata sfinților șaptezeci de apostoli, fiindcă a crezut în Hristos, mai înainte de Sfântul Apostol Pavel. Aceștia au fost rude ale Sfântului Apostol Pavel, precum mărturisește singur de aceasta în epistola cea către Romani, unde zice: *Închinați-vă lui Andronic și Iuniei, rudeniile mele și împreună robiți cu mine, care sînt vestiți între apostoli și care au crezut în Hristos mai înainte de mine.*

Sfântul Andronic a fost episcop în Panania. El însă a fost propovăduitor și învățător nu numai al unei cetăți și țări, ci și a toată lumea; pentru că, alergînd pretutindeni fără preget, a smuls din temelie înșelăciunea diavolească, propovăduind pe Hristos. Și, avînd împreună ajutătoare pe minunata Iunia și, murind cu ea pentru lume, dar viețuind numai pentru Hristos, pe mulți i-a atras la dumnezeiasca cunoștință. Ei au stricat capiștile idolești, au zidit biserici dumnezeiești, au izgonit duhurile cele necurate din oameni și au tămăduit patimile celor neputincioși. Ei au plătit datoria cea de obște a firii, ca niște oameni buni platnici și, ducîndu-se din aceste de aici, au luat de la Domnul cununa apostoliei și a muceniei, ca unii ce au pățimit mult de la cei necredincioși, ale căror sfinte moaște, împreună cu moaștele multor sfinți mucenici, s-au aflat în locașurile cele din Evghenia și s-au adeverit prin descoperire, precum se scrie despre aceasta în 22 zile ale lunii februarie.

Sfântul Mucenic Solohon și cei împreună cu dînsul (17 mai)

Sfântul Mucenic Solohon a trăit pe vremea împărăției lui Maximian. El era de neam egiptean, cu credința creștin și cu rînduiala ostaș, sub comanda tribunului Campan, care avea sub el trei mii de ostași. Iar cînd Campan, cu voia împăratului, a mers cu ceata sa din Egipt la Calcedon, atunci li s-a poruncit de împărat tuturor celor mai mari peste oști, să aducă jertfe idolilor împreună cu oștile lor. Deci, Campan a poruncit ca toți ostașii să aducă jertfă idolilor. Sfântul Solohon și cu dînsul alți doi ostași, Pamfimir și Pamfalon, au mărturisit că sînt creștini și, deci, nu pot să aducă jertfă idolilor. Ei au mărturisit că nicidecum nu se vor lepăda de Hristos și vor petrece pînă în sfîrșit în sfînta credință, chiar de ar pătimi munci cumplite.

Deci, Sfinții Mucenici Pamfimir și Pamfalon, fiind muciți cu bătăi cumplite, și-au dat sufletele în mîinile Domnului; iar Sfântul Solohon, întărindu-se, chema cu îndrăzneală pe Hristos. Muncitorul Campan, fiind în nepricepere și, mîniindu-se foarte tare, a poruncit să-i deschidă gura mucenicului cu sabia și să-i toarne vin de cel jertfit idolilor. Atunci mucenicul, rozînd fierul cu dinții, l-a sfărîmat în două și, rupînd legăturile de pe sine, stătea înaintea muncitorului, mărind dumnezeirea lui Hristos și ocărînd îndrăcirea lui Campan. În acel moment un glas din cer a venit spre sfîntul, întărindu-l și îndemnîndu-l spre vitejeasca pătimire.

După aceasta, a muncit pe sfîntul în multe feluri, bătîndu-l fără milă, tîrîndu-l de picioare peste vîrfuri și peste pietre ascuțite, de mîna dreaptă a fost spînzurat într-o casă, de o grindă, și o piatră mare legată de piciorul sîng. Astfel a stat spînzurat de la ceasul al șaselea pînă la al noulea, îndemnîndu-l în tot chipul, să se lepede de Hristos; dar el nu s-a supus. Tăindu-se funia cu secera, sfîntul a stat pe pămînt, fiind seara tîrziu. Atunci Campan, fiind cuprins de mînie neîmblînzită, a luat o trestie ascuțită și a înfîpt-o toată în urechea sfîntului. După aceasta, toți ostașii au plecat împreună cu tribunul; iar creștinii, venind, au luat pe sfînt, care slăbise foarte mult de atîtea munci, și l-au dus pe un pat în casa unei creștine văduve. Acolo,

sfântul, gustînd puțină pîine și apă, s-a întărit și a vorbit cu creștinii cei ce stăteau de față, sfătuindu-i să fie neștrămutați în credință. Apoi, căutînd spre cer și rugîndu-se, și-a dat sufletul său în mîinile lui Hristos Dumnezeu nostru, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Viața Cuviosului Eftimie Atonitul, care s-a nevoit în anul 980 (17 mai)

Cuviosul părintele nostru Eftimie a fost din Iviria, dintr-o cetate ce se numește Tac, fiu din părinți dreptcredincioși, slăviți și bogați. Deci, după ce tatăl său s-a lepădat de strălucirea și slava cea vremelnică și stricăcioasă a lumii acesteia, și-a ales sărăcia cea întru Hristos, făcătorul de bogăție și s-a îmbrăcat în chipul cel îngeresc al monahilor, numindu-se Ioan, și s-a dus în Constantinopol. Eftimie, fiind prea mic, a rămas împreună cu moșul lui, bărbat vestit întru slavă și fapte bune, care l-a crescut în învățătura și sfătuirea Domnului. Trecînd puțină vreme, a luat împreună cu el pe Eftimie și s-a dus în Constantinopol spre căutarea fiului său, Ioan, tatăl Cuviosului Eftimie. Aflîndu-l, l-a îndemnat cu multe cuvinte și cu lacrimi să se întoarcă în patria sa. Însă, el nu numai că nu s-a înduplecat la rugămintea tatălui său, ci căuta în tot chipul să țină cu dînsul și pe fiul său, Eftimie, care i-a pricinuit mare mîhnire.

Deci, fiindcă se făceau multe pricini între dînșii pentru aceasta, deoarece Ioan căuta să ia pe fiul lui, iar tatăl său nu-l lăsa, pentru aceasta s-a înștiințat Nichifor, împăratul de atunci, care a poruncit ca amîndoi să meargă la dînsul, aducînd împreună cu dînșii și pe Eftimie. După ce au stat înaintea lui cîte trei și a auzit pricina ce aveau pentru copil, împăratul a zis: "Să nu ia cu sila pe copil nici unul nici altul, ci să-l lase în voia lui Dumnezeu și la care va voi copilul să meargă de voia sa, la acela să meargă". Lăsînd copilul în voia lui, a alergat îndată în mîinile tatălui pe care nu l-a văzut, nici nu l-a cunoscut pînă în ceasul acela. Fapta aceasta, pe care a făcut-o copilul, a pornit spre minune și spre lacrimi pe toți cei ce se aflau acolo.

Fericitul Ioan, primind pe fiul său ca din mîna lui Dumnezeu, l-a îmbrăcat îndată în chipul monahicesc și l-a dat la dascăli ca să învețe carte. Bunul Eftimie, avînd pe lîngă istețimea minții și multă fierbințeală și sîrguință, a învățat în puțină vreme atît înțelepciunea cea din afară, cît și înțelepciunea lui Dumnezeu cea dinăuntru și s-a arătat rîu al învățăturilor Duhului. După aceasta a căzut în grea și mare boală, însă, cu sprijinul și ajutorul Preasfintei Stăpîne Născătoare de Dumnezeu, s-a făcut sănătos. Astfel sporea în fapte bune și în înțelepciune. Iar dintre multele minuni ce se povestesc despre dînsul, este nevoie să amintim una din ele, spre încredințarea celor multe.

Într-una din zile a venit la el un evreu, căutînd a-i vorbi de credință. Fericitul Eftimie nu voia nici într-un fel să vorbească cu evreul acela, zicînd: "Vorbirea cu evreei este deșartă!" Fiind îndemnat de tatăl său, cu sila s-a înduplecat a vorbi și a început cu dovezi din Scriptura cea veche să surpe cuvintele evreului, să-i astupe gura. Deci, evreul, nesuferind biruința, a îndrăznit să grăiască hule împotriva Domnului nostru Iisus Hristos. Atunci fericitul Eftimie s-a aprins de dumnezeiasca rîvnă și a zis: "Să se astupe gura care grăiește hule asupra Domnului și Dumnezeului nostru". Și îndată evreul a rămas mut și fără de glas și a căzut la pămînt, scoțînd spume din gura lui cea hulitoare, încît zăcea cumplit în vederea tuturor; iar în cealaltă zi cu greu și-a lepădat spurcatul lui suflet. Minunea aceasta a pricinuit tuturor frică și spaimă și minunatul Eftimie s-a făcut vestit în tot Constantinopolul.

Fericitul, urînd slava oamenilor, ca potrivnică slavei lui Dumnezeu, a fugit îndată împreună cu tatăl lui, ducîndu-se la Sfîntul Munte. Întîlnind acolo pe Cuviosul Atanasie, a voit să locuiască cu dînsul în sfințita lavră. Iar dumnezeiescul cu adevărat Atanasie, văzînd cu ochiul cel străbătător al sufletului său darul Sfîntului Duh, care locuia în Eftimie, îl îndemna să ia vrednicia preoției. Deși nu voia de la început să primească, punînd înaintea nevrednicia, cu toate acestea, supunîndu-se cuvintelor Cuviosului Atanasie, a fost hirotonit preot.

Atunci a adăugat nevoițe peste nevoițe și înfricoșare peste înfricoșare, îmbogățind foarte mult toate celelalte bunătăți ce le avea; pentru aceasta s-a făcut vas dumnezeiesc al Preasfintului Duh tălmăcind toată dumnezeiasca Scriptură, în limba ivirenilor și scriind multe cărți pline de învățătură. El a zidit multe biserici și bolnițe, împodobind tot Sfântul Munte cu sihăstria. Ce cuvânt poate să povestească, după vrednicie, bunătatea care o avea către toți și smerenia cea neînsemnată cu care a slujit 24 de ani tatălui său, care era bolnav, și marelui Atanasie? După ce amândoi s-au dus către Domnul, Sfântul Eftimie a luat purtarea de grijă a Sfintei Lavre și a întreg Sfântului Munte. Pentru că era osîrdnic și grabnic spre îndoita grijă și iconomie a sufletelor și a trupurilor fraților; iar din dumnezeiasca lui gură totdeauna izvorau râuri de înțelepciune și de învățături pentru slava lui Dumnezeu.

Deci, după ce l-a stăpînit dorul cel desăvîrșit al liniștii, a pus egumen al lavrei pe George, rudenia lui; iar el se odihnește în veci, bineplăcînd lui Dumnezeu ziua și noaptea, neștiind nimeni de nevoițele și rodirile lui cele duhovnicești. Căci el se sîrguia să le săvîrșească în ascuns, ca să nu le știe altcineva, fără numai singur Dumnezeu, prin care s-a slăvit la arătare întru multe isprăvi ale lui, după cum ne vor arăta cele ce urmează.

Cuviosul, mergînd odată în Tesalonic, a fost primit cu multă dragoste de arhiereul locului, care era minunat în fapta bună, minunîndu-se de toate darurile cuviosului. Acolo era un evreu foarte bogat, prieten cu arhiereul, care îi făcea toată slujba și pe care arhiereul, pentru răsplătirea prieteniei lui, îl sfătuia totdeauna și îl îndemna cu multe cuvinte să creadă în Hristos, dar el nu se pleca nicidecum la aceasta. Cuviosul, cît timp a stat împreună cu arhiereul, evreul acela venea acolo după obiceiul său; și, sfătuindu-l pe el arhiereul cele despre mîntuire, el nu numai că nu se pleca, dar căuta să vorbească cu dînsul de credință, vorbind cu mare obrăznicie și defăimînd cuvîntul arhiereului ca pe un nimic.

Deci, arhiereul a rugat pe sfîntul să surpe mîndria evreului prin înțelepciunea cuvintelor sale; dar, sfîntul, fiind ucenic adevărat al lui Iisus Hristos Cel blînd și smerit, zicea că el este pămînt și cenușă și că aceasta se cuvine mai bine arhiereului, dar nu lui. După ce arhiereul a zis iarăși, că de nu se va pleca cuvîntului lui, nu va înceta de a-l ruga pe el; deci, cu greu sfîntul s-a plecat cuvîntului lui și a surpat toate acelea, care i le-a pus înainte evreul și cu dovezi proorocești și cu mult meșteșug i-a surpat gura lui; iar iconomia cea trupească a Domnului a propovăduit-o și a încredințat-o strălucit, pentru care evreul, nesuferind rușinea ce i s-a făcut, a început să zică cuvinte hulitoare împotriva Domnului nostru Iisus Hristos.

Atunci sfîntul, căutînd la dînsul, a zis: "Pierzătorule, să se astupe gura ta, ca una ce grăiește minciună și hulă asupra Ziditorului tuturor și Stăpînului nostru Iisus Hristos!" Atunci evreul îndată a rămas mut și, căzînd la pămînt, își întorcea ochii și gura. Văzînd aceasta toți cîți se aflau acolo, evrei și creștini, s-au înspăimîntat și s-au înfricoșat foarte mult. Deci, căzînd la picioare-le cuviosului, îl rugau să-i fie milă de el și să-l tîmăduiască. Atunci sfîntul, făcîndu-i-se milă, a ascultat rugăciunea lor și, pecetluindu-l cu semnul Sfintei și de viață făcătoarei Cruci, l-a tîmăduit și l-a făcut sănătos după cum era mai înainte.

Atunci evreul acela spunea tuturor cu glas mare că Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat, Ziditor al tuturor, purtător de grijă și ocîrmuitor al tuturor vietăților. Și s-a botezat cu toți ai casei sale; dar nu numai ai săi, ci și toți evreii care se aflau acolo și au văzut minunea aceasta; ba încă și alți evrei de departe au crezut în Hristos. Apoi, evreul s-a tîmăduit și a adus sfîntului drept mulțumire mulți bani, dar cuviosul nu i-a primit nicidecum, ci a poruncit să-i împartă la săraci.

Într-un timp a fost mare secetă în tot Sfîntul Munte și toți părinții erau mîhniți peste măsură pentru uscăciunea cea multă; deci, îl rugau pe cuviosul să facă rugăciune către Dumnezeu pentru aceasta. Dar, cuviosul, plecîndu-se de multă silă, s-a dus în biserica proorocului Ilie, care este aproape de sfînta mitropolie a Ivirului și, rugîndu-se cu lacrimi Preaînduratului Dumnezeu și, aducîndu-i Lui jertfa cea duhovnicească și fără de sînge, îndată a început a ploua atîta ploaie, încît a săturat pămîntul, și toți au slăvit pe Dumnezeu, Cel ce slăvește pe cei ce Îl slăvesc pe El.

Monahii din Sfântul Munte aveau un obicei foarte vechi, și anume: la praznicul cel cu totul luminos al Schimbării la Față a Mântuitorului, se urcau pe vârful muntelui și făceau priveghere de toată noaptea; iar a doua zi, după ce se săvârșea dumnezeiasca Liturghie, se pogorau iarăși. Deci, când a sosit praznicul acesta, s-a suit și dumnezeiescul Eftimie împreună cu alți frați. Și în vremea când voia să se facă dumnezeiasca Liturghie, toți cu un glas rugau pe cuviosul ca el să săvârșească dumnezeiasca Liturghie. Sfântul, ascultând cu multă smerită cugetare și săvârșind dumnezeiasca Liturghie, au ajuns pînă la ecfonisul, care zice: "Cîntare de biruință cîntînd, strigînd, glas înălțînd și zicînd". Și, pe cînd frații cîntau: "Sfînt, Sfînt, Sfînt, Domnul Savaot...", deodată a strălucit peste toți o lumină nemăsurată împreună cu cutremur, încît toți ceilalți au căzut cu fața la pămînt, numai fericitul Eftimie stătea singur, arătîndu-se ca un stîlp de foc și rămînînd cu totul nemișcat; iar minunea aceasta l-a făcut pretutindeni mult mai vestit.

Pentru aceasta, după moartea arhiepiscopului Ciprului, Vasile, împăratul de atunci al grecilor, a trimis oameni cu scrisori, prin care îl ruga pe fericitul să primească purtarea de grijă a unei arhiepiscopii ca aceea. Iar cuviosul nu numai că n-a primit, dar n-a voit nici să audă despre aceasta, zicînd că el este cu totul nevrednic de o înțietate ca aceasta, de vreme ce este nevrednic să se păstorească pe sine, dar mai ales să păstorească pe alții. Astfel avea înrădăcinată în inima sa smerita cugetare, maica tuturor faptelor bune.

Dar, potrivnicul diavol, care pizmuiește și face totdeauna război cu lucrurile cele bune și plăcute lui Dumnezeu, nu putea să sufere isprăvile sfîntului, care sporeau în fiecare zi, cum și faptele lui cele plăcute lui Dumnezeu, pe care le făcea întru slava lui Hristos Dumnezeuul nostru; ci de zavistie și de răutate se topea foarte mult. Pentru acestea, aflînd diavolul pe un monah oarecare, ce se arăta numai după chip monah, iar cu inima era pîngărit, necurat și vrednic locaș al său, a intrat în el și l-a înduplecat să omoare pe Cuviosul Eftimie, șoptind în urechile sale, cum a șoptit de demult Evei: "De vei ucide pe acest Eftimie, vei lua de la mine mari faceri de bine!" Astfel, ticălosul acela s-a făcut rob credincios al diavolului și părtaș la fapta uciderii.

Deci, gătindu-și cuțitul, s-a suit în munte unde era chilia cuviosului. Ucenicul sfîntului, văzînd pe acel monah că era cu totul stăpînit de diavol, avînd și cuțitul în mînă, a închis ușa chiliei și nu l-a lăsat să intre înăuntru. Atunci ucigașul, negăsind pe Cuviosul Eftimie, să-și sature turbarea care o avea asupra lui, a junghiat pe acel ucenic; și, fugind de acolo, sărind și strigînd fără rînduială, a întîlnit pe un alt ucenic al sfîntului și l-a înjunghiat și pe acela tot astfel. Apoi, mergînd puțin mai departe, a căzut pe pămînt cu fața în jos și, mărturisind toate cuvintele diavolului, și-a lepădat în chinuri pîngăritul lui suflet. Sfîntul Eftimie, cunoscînd prin darul Sfîntului Duh ce s-a întîmplat ucenicilor lui din lucrarea diavolului, s-a pogorît din munte cu sîrguință și a îmbrăcat pe ucenicul lui în chipul cel mare al monahilor și, după puțină vreme, s-a dus către Domnul.

Tot diavolul, cîinele cel fără de rușine și viclean, nu suferea nicidecum să vadă isprăvile ce le făcea sfîntul spre slava lui Dumnezeu. Pentru aceasta a îndemnat pe un grădinar, să-l junghie pe sfînt. Deci, acela, gătind cuțitul, s-a apropiat de sfînt și l-a împuns în pîntece. Dar, o, minune înfricoșată! Sfîntul a rămas nevătămat și vârful cuțitului s-a îndoit ca ceara, iar mîna care a lovit pe Sfîntul Eftimie, s-a uscat și a rămas nemișcată. Atunci grădinarul, căzînd cu lacrimi înaintea cuviosului, a mărturisit bîntuiala diavolului și îl ruga fierbinte să dobîndească iertare și tămăduire. Sfîntul, milostivindu-se, a făcut rugăciune către Domnul pentru dînsul și i-a dăruit sănătate la suflet și la trup.

Dar ce cuvînt poate să povestească după vrednicie faptele cele bune ale acestui sfînt? Adică pătîmirea, care împreună o avea cu toți: milostivirea, alinarea, nemîngîierea, liniștea, starea cea de toată noaptea, rugăciunea neîncetată, smerenia, înjosirea la toate, în mîncări și în haine, petrecerea cea aspră a trupului său, care purta fiare grele pe dînsul și, în scurt, putem zice că era cu adevărat înger în trup pămîntesc și luminător în lume nerătăcit, ținînd cuvîntul vieții.

Dar, fiindcă în tot locul sînt sminteli și chiar pămîntul este loc al smintelilor, căci se întîmplă oarecare sminteli și în Sfîntul Munte; pentru aceasta, toți părinții împreună rugau pe Sfîntul Eftimie să meargă în cetatea împărătească și, cu hotărîri împărătești, să scoată din Athos sminteala și să dea locului aceuia pace desăvîrșită. Cuviosul, plecîndu-se cuvintelor lor, s-a dus în cetatea lui Constantin. Acolo l-a primit cu multă evlavie, împăratul împreună cu tot sfatul boierilor, l-au găzduit cu mare dragoste și i-au împlinit îndată cererea lui.

Cîtă vreme cuviosul a stat acolo, a încălecat într-o zi pe un catîr și se ducea cu un alt monah, într-o parte a cetății, care se numea Platia, pentru o trebuință oarecare. În cale era un cerșetor care cerea milă și pe care văzîndu-l sfîntul, s-a milostivit și se pregătea să-i dea ceva. Dar, catîrul cum a văzut pe cerșetor, s-a speriat și s-a sălbăticit și, răpind cu sila pe cuviosul, a fugit, lovind fără de rînduială cu picioarele, și n-a stat pînă ce n-a aruncat la pămînt pe sfîntul și l-a zdrobit. Deci, niște creștini trecînd pe acolo și, văzînd pe sfînt în acea stare, l-au ridicat și l-au dus la locuința unde petreceau ei. Apoi, după puține zile și-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu în 13 zile ale lunii mai. Iar la îngroparea sfîntelor lui moaște s-au făcut multe tămăduiri și minuni, spre arătarea sfințeniei și îndrăznelii cuviosului către Dumnezeu și spre slava Domnului.

Apoi s-au adus sfințitele lui moaște în Sfîntul Munte și s-au pus în sfîntul locaș al cinstului și slăvitului prooroc Înaintemer-gătorul și Botezătorului Ioan, care a fost zidit de însuși Cuviosul Eftimie, și s-a numit al Ivirului, întru slava Tatălui, a Fiului și a Sfîntului Duh, a unei dumnezeiri și împărății, Căreia I se cuvine slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Teodot al Ancirei și a Sfîntelor șapte fecioare Mucenițe: Tecusa, Alexandra, Claudia, Fainia, Eufrasia, Matronia și Iulia (18 mai)

**(Pătimirea acestora este scrisă pe scurt de Nil Mărturisorul, cel de o vîrstă și dintr-o cetate cu
Mucenicul Teodot, care a fost martor ocular)**

Îndulcindu-mă din multele faceri de bine ale Sfîntului Mucenic Teodot, mă cred dator a lăuda pătimirea lui. Nu numai cu cuvintele, dar și cu faptele sînt dator a mulțumi pentru dragostea lui. Nu sînt vrednic să-l cinstesc după vrednicie nici cu cuvintele, nici cu faptele; dar mă voi sîrgui, pe cît voi putea - socotesc că este de trebuință lucrul acesta -, ca să dau în scris viața și pătimirea lui, spre înștiințarea și folosul iubitorului de Dumnezeu; adică cum a viețuit în tinerețe și cum a ajuns la cununa muceni-cească.

Unii spun despre dînsul că de la început a avut petrecerea de obște cu toți, nedeosebită de desfătarea lucrurilor celor dulci ale acestei lumi, că a fost căsătorit după lege și că a avut cîrciumă pentru dobîndirea cîștigului celui necinstit; însă și-a înfrumusețat cu nevoința cea mai de pe urmă a muceniei lui, viața cea mai dintîi a sa. Deci, grăiască cineva ceea ce voiește; iar eu, cel care am petrecut de la început împreună cu mucenicul, voi spune acelea pe care le-am văzut cu ochii, învrednicindu-mă de sfințele și folositoarele lui vorbe.

Mucenicul Teodot, mai înainte de a intra în muceniceasca nevoință, a făcut multe lucruri bune. La început s-a luptat împotriva poftelor trupești, deși era căsătorit după lege, a ridicat război duhovnicesc, supunîndu-și trupul duhului și împlinind cuvîntul Apostolului: *Cei ce au femei, să fie ca cei ce nu au*. El atît de mult a sporit în fapte bune, încît și altora putea să le fie învățător al curăției și al întregii înțelepciuni. Pentru că nu se robea cu dulcea pătimire sau cu vreo poftă necurată, ci înfrînarea și postul le avea ca pe un început al tuturor bunătăților și cu acestea se înarma în război ca și cu o pavăză. El socotea omorîrea trupului că este desfătare potrivită omului creștin; iar dorirea bogățiilor o biruia cu împărțirea tuturor averilor sale la săraci. Și de mirare era în el aceasta că, prefăcîndu-și viața lui în viață de

cîrciumar, făcea multă neguțătorie duhovnicească, cîștigînd lui Dumnezeu multe suflete omenești. De vreme ce, sub chipul negustorului de cîrciumă, lucra apostolește în taină ca un episcop; iar prin învățăturile și sfătuirile sale de Dumnezeu insuflate, aducea pe elini și pe iudei la Biserica lui Hristos, pe cei păcătoși îi povățuia la pocăință. El avea și darul tămăduirii, căci, prin punerea mîinilor și prin rugăciune, tămăduia toate bolile trupești cele netămăduite între oameni; iar prin cuvîntul cel mîntuitor de suflete, vindeca rănile cele sufletești.

Pătimirea lui a fost astfel: un ighemon, cu numele Teotecn, a luat în stăpînire patria noastră, Ancira Galatiei. Acel stăpînitor era om tulburător și cumplit, care se mîngîia cu uciderea și cu vărsarea de sînge; iar faptele lui cele cu totul spurcate și pline de necurăție, nu poate să le grăiască nimeni. Acela, cerînd împăratului Dioclețian, prigonitorul Bisericii lui Hristos, stăpînirea ighemoniei, a făgăduit ca pe toți creștinii care se află în Ancira, să-i întoarcă degrabă la păgînatatea elinească.

Deci, ajungînd la hotarele Ancirei, numai la auzul venirii sale, atît de mult i-a îngrozit pe toți credincioșii, încît îndată s-au pustiiit bisericile, iar locurile retrase și munții erau pline de creștini. După aceea, ighemonul acela a trimis vestitori unii după alții, care să spună poporului cumplita îngrozire și poruncă a muncitorului, prin care se porunceau ca bisericile creștinești cu altarele lor să le risipească cu totul și să le amestece cu pămîntul; iar pe toți cei ce mărturisesc numele lui Hristos, să-i prindă, să-i lege cu lanțuri, să-i arunce în temniță și să-i păzească spre muncire, iar averile lor să le jefuiască. Atunci Biserica lui Hristos a fost întocmai ca o corabie în mijlocul valurilor celor cumplite, primejduindu-se și temîndu-se de afundare. Căci, păgîinii, năvălind asupra caselor creștinești, jefuiau toate, trăgeau afară pe bărbați și pe femei, pe tineri și pe fecioare îi dădeau cu nerușinare spre necurățiile acelor oameni spurcați; iar pe alții îi legau cu lanțuri și îi aruncau în temnițe.

Nu este cu putință a spune primejdiile acelea, care au fost asupra Bisericii în vremea aceea. Preoții de la bisericile Domnului fugeau, lăsînd ușile deschise și nu se afla loc unde să se ascundă cei ce fugeau de primejdie. Și, jefuindu-li-se averile, foametea se simțea mult mai grea, decît în toate muncile de pînă aici.

Deci, cei ce umblau prin pustietăți și cei ce se ascundeau prin munți și prin peșteri, nesuferind foametea, se dădeau în mîinile păgînilor, nădăjduind la vreo milă din partea lor. Dar mai grea le era suferința acelor fugari, care, mai ales, au fost crescuți în multă îmbelșugare, iar acum rodeau rădăcini din pustie și de nevoie se hrăneau cu buruieni sălbatice.

Fericitul Teodot ajută pe acești credincioși într-aceia vreme, după dumnezeieștile porunci, suferind multe osteneți și dîndu-se în primejdii. Deoarece cîrciumăria nu era precum socotesc unii despre ea, ca să strîngă aur; ci s-a prefăcut într-adins ca o cîrciumă, ca să dea fără de frică adăpost și odihnă în cîrciuma sa fraților celor izgoniți. El avea multă purtare de grijă pentru credincioșii ținuți în legăturile temnițelor; iar pe cei ce scăpau din legături, îi ascundea la sine, hrănind și ocrotind pe cei ce rătăceau prin munți și prin pustietăți. El lua în taină trupurile sfinților mucenici uciși în multe feluri, care erau aruncate spre mîncarea cîinilor, fiarelor și a păsărilor; pentru că era dată poruncă de moarte de la muncitorul, asupra celor ce ar fi voit să îngroape trupurile mucenicilor. Deci, fericitul Teodot, luînd în taină trupurile acestora, le îngropa cu cinste. Astfel era casa dreptului acestuia, cîrciumă, dar și scăpare a credincioșilor, pentru că sfîntul acesta nu era știut de păgîni că este creștin, părăind a fi cîrciumar. Dar în ascuns era tuturor de toate: acoperitor celor izgoniți, hrănitor flămînzilor, doctor bolnavilor, întăritor celor ce se îndoiau, învățător al dreptei credințe, povățuitor al vieții celei plăcute lui Dumnezeu și deșteptător spre nevoința mucenicească.

În acea vreme, Teotecn, slujitorul diavolului, a poruncit, ca toate bucatele și băuturile care se vindeau în tîrg, adică pîinea și vinul, să le spurce cu uriciunile jertfelor idolești; și aceasta o făceau pentru creștini că, deși nu voiau ei să se împărtășească din necurățiile închinătorilor de idoli, totuși, cumpărînd și mîncînd cele din jertfele idolești, se vor spurca. Deci, nu era cu putință să se aducă jertfă curată lui Dumnezeu, fiind spurcate și pîinea și vinul în toată cetatea. Acest lucru văzîndu-l fericitul Teodot, a cumpărat mai dinainte multă pîine, grîu și vin și le împărțea în taină la cei credincioși, ospătînd la sine mulți creștini.

Atunci cârciuma lui s-a făcut ca corabia lui Noe, care mîntuia lumea din potop. Precum atunci, toată lumea, înecîndu-se în ape, nu era cu putință cuiva a se mîntui afară din corabia lui Noe; tot astfel, și acum, în cetatea noastră - zice scriitorul -, nici un creștin nu putea să se păzească de spurcăciunile idolești, afară de casa lui Teodot.

Astfel, cârciuma lui s-a prefăcut în casă primitoare de oaspeți, în biserică de rugăciune și în altar preoților lui Dumnezeu, spre aducerea și săvîrșirea celor fără de sînge dumnezeiești Taine, că toți alergau la el, ca cei din potop spre corabie. Așa era cârciuma dreptului acesta, așa i-a fost neguțătoria și dobînda lui. Însă, acum, destul despre aceasta, să vorbim și despre alte fapte bune ale lui.

În acea vreme s-a întîmplat unui prieten al lui Teodot, cu numele Victor, să fie prins de păgîni, pentru o pricină ca aceasta: Unii din popii cei păgînești ai Artemidei l-au pîrît ighemonului, spunîndu-i că Victor ar fi hulit pe zeița lor și că Apolon a siluit pe cea de un pîntece, sora sa, Artemida, și a spurcat-o în ostrovul Delii, înaintea jertfelnicului; deci, se cade păgînilor să se rușineze de niște zei desfrînați ca aceia ai lor, care au făcut atîta fărădelege, de care oamenii cei înțelepți nici nu pot auzi.

Auzind ighemonul acestea, a prins pe Victor cel clevetit și l-a aruncat în temniță. La acest legat mergeau păgîinii, amăgindu-l și zicîndu-i: "Supune-te ighemonului și te vei învrednici de mare cinste, vei fi prieten al împăratului, vei cîștiga bogăție multă de la dînsul și vei petrece în palatul împărătesc. Iar de nu vei asculta pe ighemon, să știi că te așteaptă munci cumplite, casa ta va fi dărîmată, averile tale vor fi jefuite și tot neamul tău se va pierde; iar trupul tău, după acele munci cumplite și după moartea cea amară, se va arunca cîinilor spre mîncare". Acestea, și mai multe, ziceau lui Victor păgîinii.

Dar, mărturisitorul dreptei credințe, Teodot, mergînd noaptea la dînsul în temniță, îl îmbărbăta, zicîndu-i: "O, Victore, să nu ascuți nicidecum de acele cuvinte amăgitoare, care ți le zic ție păgîinii, nici să te uiți la sfatul lor cel viclean și nici să te duci în urma lor, lăsîndu-ne pe noi; pentru că de vei face acestea, atunci vei cinsti mai mult spurcăciunea decît întreaga înțelepciune și vei iubi nedreptatea în loc de dreptate. O, prietene, nu face aceasta! Căci să știi că, pe cît aceia te momesc cu făgăduințele lor viclene, pe atît te trag într-aceea arătată pierzare. Oare nu cu făgăduințe ca acestea au amăgit evreii pe Iuda vînzătorul? L-au folosit pe el cu ceva cei treizeci de arginți pe care i-a luat? Nimic altceva n-a cîștigat, decît ștreangul de sugrumare. Deci, nu te nădăjdui că vei cîștiga ceva bun de la cei răi, pentru că făgăduințele lor gătesc moarte veșnică!"

Cu astfel de cuvinte îmbărbăta dreptul Teodot pe Victor. Iar el, aducîndu-și aminte de sfătuirea sfîntului, s-a arătat viteaz în pătими și a răbdat cu vitejie muncile și pentru acestea era lăudat de cei ce priveau la pătимиerea lui, ca un mucenic al lui Hristos. Dar, cînd s-a apropiat de sfîrșitul nevoinței sale și cînd era gata să-și ia cununa de la Hristos, a rugat pe muncitor să-l lase puțin, pînă va socoti ceva pentru sine. Atunci, îndată slujitorii au încetat de a-l munci și l-au dus în temniță, dîndu-i vreme să se gîndească. El a murit în temniță din pricina atîtor munci ce suferise, nelăsînd nici o înștiințare sau vreo adevărire despre sfîrșitul său; pentru aceasta pînă astăzi pomenirea lui este la îndoială.

Odată, fericitul Teodot s-a dus la un sat ce se numea Malor, care era departe de cetate ca la patruzeci de stadii. El auzise că acolo Sfîntul Mucenic Valent, cel ce a pătimit mai întîi în Medichina, săvîrșindu-se prin multe bătăi și prin foc, s-a aruncat în rîul ce se numea Galios. Deci, s-a dus la satul acela, însă nu a intrat în el, ci a stat mai jos, lîngă rîu, la un loc depărtat de sat ca la două stadii. Și a stat acolo pînă ce a aflat în rîu moaștele mucenicului și le-a îngropat. Întorcîndu-se de acolo, a întîmpinat pe niște frați de aceeași credință pe care, văzîndu-i, i s-a dat multă mulțumire, ca unul de obște făcător de bine al tuturor. Ei i-au mulțumit mai ales pentru o mare facere de bine, pe care le-a arătat-o lor, pe cînd aceia au risipit altarul Artemidei și s-au prins de rudeniile lor și era să se dea ighemonului spre muncire. Dar, Teodot, cu mare purtare de grijă și cu mult preț, i-a răscumpărat din legături și de la munci.

Deci, pentru aceasta închinându-se lui, îi mulțumeau. Sfântul, bucurându-se de vederea lor, i-a rugat să prânzească cu dînsul și, găsind un loc frumos, au șezut pe iarbă verde. Locul acela era împodobit cu pomi mulți de livezi și dumbravă cu multe flori mirositoare și cîntări de păsări. Mai înainte de a prînzi ei, sfântul a trimis pe doi în sat, să cheme pe preot ca, venind, să le binecuvinteze masa și să prânzească împreună cu dînșii și astfel să-i îngrădească în cale cu obișnuitele rugăciuni; pentru că sfântul avea obicei a nu prînzi, nefiind de față preotul ca să-l binecuvinteze.

Mergînd cei trimiși în sat, au văzut pe preot ieșind din biserică, după cîntarea ceasului al șaselea, dar nu l-au cunoscut că este preot. Preotul, văzîndu-i pe ei înconjuțați de cîini, a alergat și, gonind cîinii, le-a urat de bine și i-a întrebat: "Creștini sînteți? Dacă sînteți creștini, veniți în casa mea, să ne veselim cu dragoste întru Hristos".

Iar ei i-au zis lui: "Creștini sîntem și creștini căutăm!" Preotul, zîmbind, a zis către sineși: "O, Frontoane - că așa se numea preotul -, cît de adevărate sînt vedeniile visului! Pentru că am văzut în noaptea aceasta doi bărbați asemenea cu voi, grăind către mine și spunîndu-mi: "Am adus comoara acestei țări! Dar, de vreme ce vă văd pe voi de asemenea cu cei văzuți în vis, spuneți-mi comoara aceea". Răspuns-au bărbații cei trimiși: "Cu adevărat, noi avem pe bărbatul cel mai scump decît toată comoara, pe fericitul Teodot, pe care, de voiești a-l vedea, arată-ne nouă mai întîi pe preotul satului acesta". Iar el a zis: "Eu sînt, cel pe care-l căutați! Deci, să mergem și să aducem pe omul lui Dumnezeu în casa mea!" Mergînd preotul cu trimișii, a văzut pe Sfîntul Teodot și l-a sărutat pe el și pe frați, rugîndu-l să vină în sat la casa lui. Sfîntul Teodot se lepăda a merge, zicînd: "Mă sîrguiesc să mă întorc în cetate, pentru că am mare nevoie să alergare pentru mîntuirea creștinilor! Deci, se cuvine să slujim fraților care sînt în primejdii și în nevoi".

Făcînd preotul rugăciune, a binecuvîntat masa și a început a prînzi. După prînz, Sfîntul Teodot, zîmbind, a zis către preot: "Cît de frumos este locul acesta pentru îngroparea sfințelor moaște". Iar preotul a grăit către dînsul: "Tu sîrguiește-te, ca să avem la acest loc moaște sfinte". Grăit-a Teodot: "O, părinte, îngrijește-te numai ca, prin ajutorul lui Dumnezeu, să zidești aici, fără zăbavă, casă de rugăciuni pentru primirea moaștelor sfinților și degrabă se vor aduce la tine moaște mucenicești". Zicînd acestea, a scos inelul din deget și l-a dat preotului, zicîndu-i: "Domnul să fie martor între mine și tine, că degrabă se vor aduce aici moaștele mucenicilor!" Aceasta însă o zicea sfîntul, proorocind mai înainte despre punerea moaștelor sale acolo; pentru că el se sîrguia să intre în nevoie mucenicească și să-și săvîrșească alergarea sa. După aceasta sfîntul a mers în cetate, la casa sa, și a aflat cele ale sale stricate ca de cutremur, fiind răsturnate de prigonitori.

În cetate erau șapte fecioare care, din tinerețe, se întăriseră în întreaga înțelepciune și în frica lui Dumnezeu. Ele se logodiseră în curățenia feciorească cu Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mirele cel nestrăicîcios și fără de moarte, dar acum îmbătrîniseră. Dintre ele, cea mai bătrînă era fericita Tecusa, mătușa lui Teodot. Pe acelea prinzîndu-le muncitorul, după ce le-a pus la foarte multe munci, n-a putut să le silească la pîgînatate. Atunci le-a dat pe ele la niște tineri desfrînați spre batjocură, prihănind astfel buna credință creștină. Deci, fiind duse fecioarele spre spurcare, au suspinat din adîncul inimii și, ridicîndu-și ochii spre cer, se rugau lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, cît timp am fost într-a noastră putere ca să ne păzim fecioria curată, știi cu cîtă pază și osîrdie am ferit-o pe ea neprihănită pînă astăzi; acum, acești tineri fără de rușine, au luat stăpînire asupra trupurilor noastre; deci, Tu Însuși să ne păzești curate precum voiești".

Astfel rugîndu-se sfințele fecioare cu tînguire Domnului, un tînăr mai fără de rușine, a apucat pe Sfînta Tecusa, cea mai bătrînă dintre ele, vrînd să o batjocorească. Iar ea, apucîndu-se de picioarele lui, cu lacrimi zicea către dînsul: "Fiule, ce fel de îndulcire va fi vouă de la noi? Ce fel de mîngîiere veți avea, batjocorind trupurile noastre cele obosite de bătrînețe, de postiri, de dureri și de munci, precum singuri ați văzut. Eu am acum mai mult de șaptezeci de ani, iar celelalte surori ale mele sînt ceva mai mici decît mine. De aceea, este cu totul necuviincios vouă, fiind așa de tineri, să poftiți la niște trupuri moarte, pe

care îndată le veți vedea mâncate de fiare, de vreme ce ighemonul a hotărît să nu ne învrednicească pe noi nici de îngropare".

Astfel, Sfânta Tecusa, grăind cu plîngere către tineri, și-a aruncat acoperămîntul de pe capul său și-i arăta lui căruntețile sale, zicînd: "Rușinează-te, fiule, de acestea că și tu, mi se pare, ai pe maica ta, care acum mai este încă între cei vii, tot așa de bătrînă; iar de a murit, apoi adu-ți aminte de ea și lasă-ne pe noi, că vei avea plată de la Stăpînul nostru Hristos, pentru că nu este deșartă nădejdea de la El".

Tînărul acesta împreună cu ceilalți s-au umilit de niște cuvinte ca acestea ale sfîntei și, încetînd din pofta lor, au început a plînge. Apoi lăsîndu-le pe ele, s-au dus, nefăcînd rău sfintelor fecioare. Auzind tiranul că fecioarele au rămas nebatjocorite, n-a poruncit să le mai supere pentru curăția lor, ci a poruncit să le facă preotese zeiței Artemida, poruncindu-le, ca în tot anul - după obiceiul elinesc -, să spele idolii în iezerul din apropiere. Deci, sosind ziua aceluia praznic necurat al spălării idolilor, care în toți anii se săvîrșea cu mare dănuire, ei au pus pe fiecare idol într-o căruță deosebită și îl trăgeau, mergînd după ei tot poporul cu dănuire spre iezer; iar din porunca ighemonului, trăgea pe sfintele fecioare înaintea idolilor. Fiecare din fecioare era goală și pusă în căruțe deosebite, stînd astfel spre rîs și spre batjocură.

Ieșind toată cetatea la praznicul acela și la acea privesc, se auzea glas de trîmbițe, țambale și cîntecul femeilor, care dănuiau cu capetele descoperite și cu părul despletit; iar din pricina zgomotului poporului care juca, se cutremura pămîntul. În fruntea poporului mergea fiul cel de viperă, ighemonul Teotecn, și toți, îndreptîndu-și ochii spre fecioarele cele dezvelite, unii se prăpă-deau cu rîsul, alții se mirau de vitejia și răbdarea lor; iar altora, văzînd trupurile lor rănite de bătăi, le era milă de dînsele și plîngeau.

Astfel săvîrșindu-se prăznuirea cea necurată, Sfîntul Teodot era într-o mare grijă pentru sfintele fecioare, temîndu-se ca nu cumva vreuna din ele, slăbind întru nevoie, să cadă de la Hristos, nădejdea sa. Deci se ruga pentru dînsele lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca să le întărească întru pătimire; pentru aceasta, el s-a închis la rugăciune în casa unui bărbat sărac, cu numele Teoharid, care era așezată aproape de biserica sfinților patriarhi Avraam, Isaac și Iacov, și acolo se ruga împreună cu Pahronie, ruda sa, cu Teodot cel tînăr, fiul unui prieten al său și cu alți creștini. Deci, căzînd Sfîntul Teodot cu fața în jos, zăcea la pămînt, rugîndu-se de la ceasul întîi al zilei pînă la al șaselea, cînd le-a spus femeia lui Teoharid, că corpurile sfintelor fecioare au fost înecate în iezer. Auzind o înștiințare ca aceasta, Sfîntul Teodot s-a ridicat puțin de la pămînt și, stînd în genunchi, și-a înălțat mîinile sale spre cer și, udîndu-se cu multe lacrimi, ca niște picături de ploaie, a zis: "Mulțumesc Ție, Stăpîne, că ai auzit glasul plîngerii mele și nu ai lepădat în deșert lacrimile mele!"

Apoi a întrebat pe acea femeie, în ce chip a înecat în apă pe acele fecioare și în ce loc, lîngă mal sau la mijloc. Iar ea spunea, zicînd: "Eu stăteam acolo aproape cu alte femei și am văzut cum ighemonul îndemna cu multe momeli pe sfintele fecioare ca să slujească idolilor la spălarea lor, făgăduindu-le multe daruri. Însă n-a sporit nimic, ci mai ales a rămas rușinat de Sfînta Tecusa, care l-a defăimat cu cuvinte ocărtoare. Iar popii Artemidei și ai Atenei le dădeau lor haine albe și cununi de flori, ca să slujească cu dînșii idolilor, dar fecioarele au scuipat hainele; iar cununile acelea aruncîndu-le la pămînt, le-au călcat cu picioarele. Deci, ighemonul a poruncit, ca să lege de grumajii fecioarelor niște pietre grele și, punîndu-le în luntre, să le ducă pe ele în adînc și acolo să le înece. Astfel au fost înecate ele în acea apă ca la două stadii departe de mal".

Acestea auzindu-le sfîntul, a petrecut pînă seara, sfătuiindu-se cu Polihronie și cu Teoharid, cum ar putea să scoată trupurile sfintelor fecioare din iezer și să le dea obișnuitei îngropări. După aceea, pe la apusul soarelui, a venit la dînșii un tînăr creștin, cu numele Grigorie, care le-a spus că ighemonul a pus lîngă iezer străji de ostași să păzească, ca să nu ia creștinii din iezer trupurile fecioarelor. Deci, sfîntul s-a mîhnit foarte mult că nu îi era cu înlesnire să scoată trupurile sfinte; pe de o parte, din cauza străjilor ce erau puse, iar pe de alta, din cauza greutateii pietrelor care erau legate de grumajii sfintelor din care una singură era atît de grea, încît abia putea o căruță să o ducă.

Spre seară, Sfântul Teodot a ieșit singur la biserica sfinților patriarhi, care era aproape și pe care păgînii o îngrădiseră, ca să nu intre în ea cineva dintre creștini; deci, aruncîndu-se la pămînt înaintea ei, s-a rugat mult. Apoi, sculîndu-se, s-a dus la biserica sfinților părinți; și, aflînd-o și pe aceea îngrădită de păgîni, s-a aruncat înaintea ei la rugăciune.

Auzind în spatele lui oarecare strigare și gîlceavă și, pîrîndu-i-se că vine cineva după dînsul, s-a sculat și s-a întors la casa lui Teoharid, unde, adormind puțin, i s-a arătat în vedenie mătușa lui, Sfînta Tecusa, zicîndu-i: "Dormi, fiule Teodote, și nu ai pentru noi nici o grijă, nici nu-ți aduci aminte de învățătura cu care te-am învățat cînd erai copil și te-am povățuit spre fapta bună mai presus de nădejdea părinților tăi. Cînd eram vie, niciodată nu m-ai defăimat, ci m-ai cinstit ca pe o maică; iar acum, după trecerea mea din această lume, m-ai uitat pe mine, deși erai dator să-mi slujești pînă în sfîrșit. Mă rog, nu lăsa trupurile noastre să stea în apă spre mîncarea peștilor, ci sîrguiește-te îndată de le scoate pe ele, deoarece și tu, după două zile, vei intra întru nevoița pătîmirii. Deci, scoală-te și mergi la iezer; însă, ferește-te de vînzător". Acestea zicîndu-le, s-a dus de la dînsul.

Sfîntul Teodot, sculîndu-se îndată din somn, a spus acea vedenie fraților, și toți cu lacrimi s-au rugat Domnului să le ajute a afla trupurile sfințelor mucenițe. Deci, fericitul Teodot, socotind într-însul vedenia, nu pricepea ce înseamnă cuvîntul acela de pe urmă, care i l-a spus lui, zicîndu-i: "Ferește-te de vînzător!" Dar lucrul acela s-a făcut cunoscut prin cuvîntul ce ne stă înainte: După ce s-a făcut ziuă, tînărul Grigorie împreună cu Teoharie, a trimis ca să se încredințeze mai bine, despre ostașii cei ce păzeau, nădăjduind că acum se vor fi dus la praznicul Artemidei, pe care păgînii îl săvîrșeau într-acea zi.

Ducîndu-se trimișii, au văzut că încă nu se duseseră ostașii și, întorcîndu-se, au spus fraților; deci, au petrecut toată ziua aceea în post și rugăciune. Iar după ce a înserat, au plecat spre iezer, fără să mănînce, luînd niște seceri ascuțite, ca, intrînd în apă, să taie funiile ce țineau pietrele legate de grumajii sfințelor. În noaptea aceea era întuneric mare. Nici luna și nici stelele nu luminau. După apusul soarelui s-a apropiat de acel loc înfricoșat, dar nimeni nu mai îndrăznea să treacă pe acolo, deoarece se vedeau multe trupuri, oase și capete tăiate; unele erau înfipte în pari ascuțiți, iar altele se tăvăleau pe pămînt. Deci, fiind cuprinși de frică, au auzit glas, zicînd: "Teodot, mergi cu curaj!"

Ei iarăși s-au îngrozit de glasul acela și s-au însemnat fiecare cu semnul Sfintei Cruci. Atunci îndată s-a arătat în văzduh, în partea dinspre răsărit, o cruce prealuminoasă, aruncînd raze de foc, pe care, văzînd-o, și-au schimbat frica în bucurie. Deci, căzînd în genunchi, s-au închinat Sfintei Cruci și s-au rugat Domnului. Apoi, sculîndu-se, au plecat în drumul lor spre iezer; dar, iarăși ascunzîndu-se vedenia crucii, s-a făcut întuneric mare, neputînd să se vadă unul pe altul. Atunci, căzînd o ploaie mare, pretutindeni se făcuse apă și noroi, așa că abia puteau călca cu picioarele; iar drumul fiind foarte alunecos, mai mare le era osteneala decît frica.

După aceea au stat iarăși la rugăciune, cerînd ajutor de la Dumnezeu la o nevoie ca aceea; și, iată că deodată, li s-a arătat lumina cea de foc, arătîndu-le pacea. Apoi Sfîntului Teodot i s-au arătat doi bărbați în haine luminoase, avînd perii capetelor și bărbile lor cărunte, grăind către dînsul: "Îndrăznește, Teodot, Domnul nostru Iisus a scris numele tău în rîndul mucenicilor, auzind rugăciunea ta cea cu lacrimi vărsată pentru aflarea trupurilor sfințelor lui mirese. Noi sîntem trimiși de dînsul în ajutorul tău și facem parte din ceata acelor sfinți părinți, la care te-ai rugat în noaptea trecută înaintea bisericii lor; deci, după ce vei merge la iezer, vei vedea întrarmat pe Sfîntul Mucenic Sosandru, îngrozind și izgonind pe ostașii ce păzesc, și nu se cade ție să aduci cu tine pe vînzătorul!"

Acestea zicîndu-le, s-au făcut nevăzuți. Sfîntul Teodot n-a socotit cine este vînzătorul care merge cu dînsul. Deci, urmînd lumina cea de foc, care li s-a arătat lor, au venit la iezer. Atunci, deodată s-au făcut fulgere și tunete înfricoșate și a căzut ploaie mare și furtună cu vînt cumplit; iar ostașii de frică au fugit, nu numai din cauza furtunii celei mari și a tunetelor celor înfricoșate, însoțite cu fulgere și cu vărsare mare de ploaie, dar, mai ales, pentru vedenia aceea de spaimă; pentru că au văzut pe un bărbat mare

înarmat, avînd zale, pavăză, coif pe cap și în mîini o suliță mare și toate acestea străluceau ca focul. Acesta era Sfîntul Mucenic Sosandru. Ostașii au fugit abia vii de o vedenie ca aceasta, fiind cuprinși de mare frică. Deci, apa iezerului, din cauza vînturilor și a furtunii, a ieșit la celălalt mal, încît s-a văzut fundul rîului și, din această pricină, se puteau vedea trupurile sfintelor mucenițe.

Deci, mergînd acolo, au tăiat cu secerile funiile de la grumajii lor și, luînd trupurile lor, le-au pus în căruțe și le-au adus la biserica sfinților patriarhi, unde le-au îngropat lîngă biserică. Numele acelor sfînte fecioare sînt acestea: Tecusa, Alexandra, Claudia, Fainia, Eufrasia, Matronia și Iulia. Aceste sfînte fecioare au pătimit în optsprezece zile ale lunii lui mai.

Făcîndu-se ziuă, a sosit știre în cetate că s-au furat trupurile fecioarelor din iezer. Atunci ighemonul, popii și ceilalți închinători de idoli, s-au umplut de mînie și oriunde vedeau vreun creștin, îl prindeau și îl aduceau la cercetare. Astfel, mulți credincioși fiind prinși, au fost ruși cu dinții ca de niște fiare.

Sfîntul Teodot, înștiințîndu-se de aceasta, voia să se dea singur în mîinile păgînilor, dar a fost oprit de frați. Iar monahul Polihronie, schimbîndu-și hainele și făcîndu-se ca un lucrător de pămînt, a mers la tîrg, vrînd cu dinadinsul să afle cele ce s-au întîmplat, dar, îndată a fost prins de niște elini și dus la ighemon, unde, bătîndu-l și făcîndu-i multe răni, l-a întreat despre cei ce au luat trupurile sfintelor. Apoi, dacă a văzut sabia scoasă asupra capului lui, s-a îngrozit de moarte și, temîndu-se, a spus adevărul, că Teodot cîrciumarul a scos trupurile din iezer și le-a îngropat pe ele lîngă biserica patriarhilor. Deci, păgîinii, îndată dezgropînd din pămînt moaștele sfintelor mucenițe, le-au ars în foc; iar pe Teodot îl căuta spre muncire. Despre toate acestea i s-a spus sfîntului chiar în seara acelei zile. Atunci sfîntul a cunoscut că Polihronie - ruda și prietenul său - este vînzătorul de care îi porunceau sfinții să se ferească. Deci, și-a pus în gînd să se dea pe el la munci pentru Dumnezeu, zicînd fraților: "Rugați-vă pentru mine lui Hristos Dumnezeul nostru, ca să mă învrednicească cununii muce-nicești".

Atunci toți s-au rugat cu dînsul în toată noaptea aceea, iar sfîntul zicea în rugăciunea sa: "Doamne Iisuse Hristoase, nădejdea celor deznădăjduiți, dă-mi putere să săvîrșesc cu bine nevoița alergării mucenicești și primește sîngele meu cel vărsat ca o jertfă ce se aduce Ție pentru cei chinuți pentru Tine; ușurează greutatea lor și alină viforul cel cumplit al gonirii, ca în pace și liniște adîncă să petreacă cei ce cred întru Tine, Stăpîne". Făcîndu-se ziuă, sfîntul se sîrguia să iasă, ca să se ducă la muncire, dar s-a făcut plîngere mare între frați și, cuprinzîndu-l pe el, ziceau: "Mîntu-iește-te, o, Teodote, lumina cea luminoasă și dulce a Bisericii noastre pentru că, după trecerea acestor primejdii, vei moșteni cereasca lumină, iar pe tine te vor primi cetele sfinților îngeri și ale arhanghelilor și te va străluci slava Sfîntului Duh și a Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce șade de-a dreapta Tatălui. De niște bunătăți ca acestea îți va fi pricinuitoare alergarea acestei nevoițe de acum. Iar nouă, celor ce rămînem în învăluire, ducerea ta de la noi, nu ne va aduce altceva, decît numai plîngere, tînguire și suspinare".

Astfel, plîngînd toți, Sfîntul Teodot pe fiecare îl îmbrățișa și-l săruta cu sărutarea cea mai de pe urmă. Și le-a poruncit ca, atunci cînd va veni preotul Fronton din satul Malos să-i aducă inelul, să-i dea aceluia moaștele lui, de vor putea să le ia în taină. Zicînd acestea, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci peste tot trupul și a ieșit fără temere. Mergînd el, doi din cei mai mari cetățeni cunoscuți ai lui l-au întîmpinat și, voind să arate sfîntului acea dragoste de prietenie, îi ziceau să se ascundă repede, că popii Atenei și ai Artemidei și poporul îl pîrăsc la ighemon, că pe toți creștinii îi sfătuiește să nu se închine pietrei celei nesimțitoare și lemnului, și multe alte spuse asupra lui. Iar Polihronie zicîndu-i că el a furat trupurile fecioarelor, i-a spus: "Deci, păzește-te, Teodote, pînă ce ai vreme, pentru că lucrul acesta este fără de minte, ca singur să te dai la munci". Atunci sfîntul a zis către dînșii: "Dacă îmi sînteți prieteni și voiți să-mi arătați dragostea voastră, să nu mă împie-dicați de la calea pe care am apucat, ci, mai bine, duceți-vă la judecător și spuneți celor mari, că Teodot pe care îl părăsesc popii și poporul, se află înaintea ușii". Sfîntul, zicînd aceasta către dînșii, a mers îndată și a intrat în mijlocul divanului și căuta cu fața veselă spre uneltele de muncă. Acolo era un cuptor înfocat, căldări fierbînd roate și alte multe.

Sfântul, privind spre toate acestea, nu se înpăimînta, nici nu se tulbura cu gîndul, ci stătea vesel, arătîndu-și vitejia inimii. Ighemonul, căutînd spre dînsul, i-a zis: "Nimic din muncile ce-ți sînt puse înainte nu vei pătîmi, dacă te vei pleca să aduci jertfe zeilor; pentru că vei fi liber de toate pîrile pe care toată cetatea și popii le pun asupra ta, te vei face prieten nouă și vei fi iubit de împărat și cu cinste te vei cinsti de la dînsul, dacă te vei lepăda de Iisus, pe Care Pilat, cel ce a fost mai înainte de noi, L-a răstignit în Iudeea. Deci, socotește în tine cu înțelegere, o, Teodote, că ne pari a fi om înțelept și se cuvine ca omul cel cu pricepere să le facă toate cu socoteală și cu luare aminte; depărtează-te de la toată nebunia și pe ceilalți creștini depărtează-i de la aceea și, astfel, vei stăpîni toată cetatea; pentru că te voi pune popă lui Apolo, mai marele zeu, care arată poporului daruri multe, spune mai înainte cele ce au să fie și tămăduiește bolile cu meșteșug doctoricesc. Acestuia de îi vei sluji, tu vei putea pune popi celorlalți zei prin tine se vor ridica la dregătorii mari, prin tine se vor ridica judecătorii, prin tine se va orîndui pămîntul pentru treburile poporului. Se vor adăuga ție, pe lîngă cinste, bogății multe, neamul tău va fi luminos între neamuri și, de ai trebuință acum de averi, îți voi da îndată".

Ighemonul, zicînd acestea, s-a ridicat un glas din popor, care fericea pe Teodot pentru darurile ce i se dădeau, sfătuiindu-l să le ia. Dar, Sfântul Teodot a început a răspunde astfel către ighemonul Teotecn: "Mai întîi doresc acest dar de la Domnul meu Iisus Hristos, pe care tu l-ai ocărît ca pe un om prost. Lăsați-mă să vă dau pe față rătăcirea și înșelăciunea zeilor voștri și să mărturisesc prin cuvinte scurte, Taina întrupării și minunile Fiului lui Dumnezeu, pentru că se cade o, Teotecne, ca credința mea în Hristos s-o arăt înaintea voastră a tuturor, cu lucrul și cu cuvîntul. De faptele zeilor voștri îmi este rușine a grăi, însă, voi zice acestea spre înfruntarea voastră. Acela pe care voi îl numiți Dia și credeți că este zeu mai mare decît toți zeii, s-a întins atît spre necurata poftă de femei și de copii, cît avea început și sfîrșit toată răutatea; că Orfeu, făcă-torul vostru de stihuri, povestește că Dia a ucis pe Saturn, adevăra-tul său tată, și pe adevărata sa maică cea rea o avea femeie, din care a născut o fiică, Persefona; dar și cu aceea a păcătuit și mai avea femeie pe sora sa, Junona; precum și Apolon a spurcat pe sora sa, Artemida, în capiștea din ostrovul Delos. De asemenea și Aris se îndrăcea cu pofta desfrînării spre Venus și Ifesto spre Atina, fiind frați de sînge.

Din acestea vezi oare, ighemoane, cît este de spurcată fărădelegea zeilor voștri? Legea nu pedepsește oare pe cei ce fac unele ca acestea? Deci, voi vă lăudați cu niște zei desfrînați ca aceștia, nerușinîndu-vă a vă închina ucigătorilor de tată, amestecătorilor de sînge, preadesfrînaților, spurcătorilor de copii și vrăjitorilor; pentru că acest făcător de stihuri le-a scris despre zeii voștri, ca și cum ar lăuda lucrurile lor cele urîte. Faptele și minunile Domnului nostru Iisus Hristos sînt potrivnice lor. Ele toate sînt curate și n-au nici o prihană; pentru că sfinții prooroci au vestit mai înainte Taina întrupării, zicînd: În vremile cele mai de pe urmă se va pogori Dumnezeu din cer către oameni și va petrece cu dînșii ca un om, făcînd semne și minuni negrăite, tămăduind bolile celor neputincioși și învrednicind pe oameni Împărăției cerului.

Iar despre întruparea Lui, despre pătîmirea pentru noi, despre moartea Lui cea de voie și despre învierea din morți, aceiași sfinți prooroci au vestit mai înainte cu toată adevăritatea. Martori ai întrupării Lui sînt haldeii și vrăjitorii Persiei cei preaînțelepți, care, prin măiestria arătării stelei, au cunoscut nașterea Lui cea trupească și, venind cu daruri la Dînsul, I s-au închinat ca unui Dumnezeu. Martori ai învierii Lui sînt chiar ostașii romani, cărora le-a fost încredințată paza mormîntului. Aceia au văzut scularea Domnului din mormînt, cea dumnezeiască și atotputernică, și, ducîndu-se în cetate, au vestit-o arhierilor. Iar faptele cele de minuni ale Domnului nostru, pe care le făcea viețuind cu oamenii, cine le va spune cu de-amănuntul?

Întîi a prefăcut apa în vin, cu cinci pîini și doi pești a săturat cinci mii de oameni în pustie; pe cei bolnavi îi tămăduia cu cuvîntul, umbla pe mare ca pe uscat; de stăpînirea Lui se temea furia focului; celui orb din naștere i-a dăruit vedere; pe cei șchiopi i-a făcut să umble; cu porunca Lui au înviat morții, pe Lazăr cel mort de patru zile, l-a ridicat din mormînt cu cuvîntul și l-a întors la viață. Cu niște minuni ca acestea

preaslăvite și preaminunate S-a arătat că este Dumnezeu adevărat și Atotputernic, iar nu om de rînd între oameni".

Sfîntul mucenic, mărturisind acestea cu glas mare pentru Domnul nostru Iisus Hristos, toată mulțimea poporului închinător de idoli s-a tulburat și mugea ca o mare umflată de vînturi. Popii își smulgeau părul, își rupeau hainele de pe ei, își stricau cununile; iar poporul, mîniindu-se, striga cu răcnete necuviincioase și cîrtea contra ighemonului, zicînd: "Pe un hulitor de zei ca acesta vrednic de moarte, îl lași să grăiască multe și nu îl muncești și îl pedepsești îndată?"

Atunci ighemonul, mai mult aprinzîndu-se de mînie, a poruncit ostașilor să dezbrace hainele de pe mucenic și gol să-l spînzure la muncă și cu unghii să-i strujească trupul. Deci, singur s-a sculat de la locul său, vrînd să muncească pe sfîntul cu mîinile sale. Și se auzeau glasuri de tulburare, propovăduitorii strigînd, poporul pornindu-se cu mînie și gîlceavă și slujitorii pregătindu-se să muncească pe robul lui Hristos, luîndu-și uneltele cele de muncă în mîini; singur mucenicul era în pace și netulburat cu duhul și stătea cu liniște sufletească, ca și cum nu s-ar fi ridicat împotriva lui o tulburare ca aceea.

Deci, l-au spînzurat gol și l-au strunjit cu unghii de fier fără de milă; iar el se lumina și zîmbea cu fața, ca și cum nu ar fi fost muncit, pentru că avea pe Cel ce-l ajuta, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Fiind astfel muncit, slujitorii se schimbau, pentru că unii ostenind, alții luau uneltele și-l munceau. Iar mucenicul era nebirit, pătîmind ca într-un trup străin, deoarece avea toată mintea sa adîncită întru Domnul. Ighemonul Teotecn, văzînd acestea, a poruncit să toarne pe rările lui oțet tare, amestecat cu sare, și cu făclii să-i ardă coastele.

Deci, mucenicul, fiind astfel ars, a simțit putoare din arderea trupului său și pentru aceasta a început a-și întoarce nasul puțin. Acest lucru, văzîndu-l ighemonul, a alergat îndată la el, și i-a zis: "Teodote, unde este acum îndrăzneala cuvintelor tale? Pentru că te văd biruit de munci! Cu adevărat, de n-ai fi hulit pe zei și de te-ai fi închinat puterii lor, apoi n-ai fi pătimit unele ca acestea. Au nu te-am sfătuit, fiind om prost și vrăjmaș, să nu te împotrivești poruncii împăratului, care are stăpînire peste sîngele tău?"

Mucenicul i-a răspuns: "O, ighemoane, nu mă socoti că sînt biruit de munci, văzînd că-mi întorc puțin nasul de la putoarea acestui trup ars; ci poruncește slujitorilor tăi, să facă porunca mai cu silință, pentru că-i văd slabi și cu lenevire făcînd lucrul lor; iar tu caută alte munci și mai cumplite, ca să cunoști puterea Domnului meu, Care mă întărește și cu al Cărui ajutor împuternicindu-mă, nu te bag în seamă pe tine, ca pe un rob prost ce ești, nici pe împăratul tău".

Astfel grăind sfîntul, ighemonul a poruncit să-l bată cu pietre peste gură, să-i sfărîme fălcile și să-i zdrobească dinții. Sfîntul, primind această bătaie, zicea către ighemon: "Chiar și limba de mi-ai tăia-o, tot nimic nu vei spori; pentru că Dumnezeu nostru Iisus Hristos ascultă pe robii Săi, chiar cînd ei tac".

Slujitorii, ostenind de multă muncire, ighemonul a poruncit să ia pe Sfîntul Teodot, să-l închidă în temniță și să-l țină acolo pentru altă muncire. Mucenicul, fiind dus prin cetate la legăturile temniței, avînd tot trupul rănit, arăta biruința sa asupra muncitorului și a diavolului prin însăși rările acelea. Iar mulțimii poporului, înconjurîndu-l și uitîndu-se spre el ca la o priveliște, le arăta puterea lui Hristos, zicînd: "Vedeți toți cît de minunată și atotputernică este puterea lui Hristos, Domnul meu? Astfel le dă putere celor ce pătînesc pentru El, ca să nu simtă durerile trupești cele din bătăi. Neputința trupească o face mai tare decît focul și pe oamenii cei de neam prost îi ridică la îndrăzneală atît de mare, încît nesocotesc poruncile împăraților și îngrozirile boierilor. Tuturor, fără de fățarnicie, Stăpînul nostru le dăruiește cu nelipsire darul Său, celor de neam prost, ca și celor de neam bun; robilor, ca și celor liberi; barbarilor, ca și elinilor celor ce cred în El". Și iarăși, arătîndu-și rările sale, zicea: "Niște jertfe ca acestea de la cei credincioși, se cuvine a se aduce lui Hristos, Dumnezeului nostru, Care a pătimit singur pentru fiecare din noi". Astfel grăind sfîntul cu glas mare către popor, a intrat în temniță și l-au închis în legături.

După ce au trecut șaisprezece zile, ighemonul Teotecn a poruncit să pregătească un divan în mijlocul cetății, la un loc mai înalt. Deci, scoțind din temniță pe Sfântul Mucenic Teodot, l-au pus înaintea judecății și au zis către el: "Teodot, apropie-te de noi, pentru că socotesc că, pedepsindu-te cu muncile cele mai dinainte, acum ți-ai lăsat mândria cea de mai dinainte și te-ai făcut mai bun. Cu adevărat, fără de socoteală, singur ai adus asupra ta atâtea munci, pentru că noi nu vrem să te muncim. Deci, acum lepădându-ți împotrivirea ta, recunoaște stăpînirea atotputernicilor zeii, ca să te învrednicești darurilor noastre, pe care ți le-au făgăduit și le făgăduim și acum, de te vei închina zeilor; iar de nu, apoi îndată vei vedea focul cel pregătit asupra ta, fiarele cele ascuțite și gurile fiarelor celor deschise spre sfîșierea ta".

Sfântul mucenic a răspuns: "O, Teotecne, ce lucru atît de cumplit vei putea să afli asupra mea, care ar fi în stare să biruiască puterea Domnului meu, care mă întărește pe mine? Deși trupul meu, precum vezi, este foarte rănit de cele dintîi munci, însă, încearcă puterea cea nouă în mine și adaugă mădularelor mele alte feluri de munci, ca să vezi că pot să le sufăr pe toate".

Deci, ighemonul a poruncit ca iarăși să spînzure pe sfînt și să-l strujească cu unghii de fier, înnoind rănile lui cele dintîi. Iar sfîntul, fiind muncit, mărturisea cu glas mare numele lui Iisus Hristos. Apoi, luînd pe pătimitorul, îl tîrau pe hîrburi ascuțite. După aceasta, spînzurîndu-l, iarăși îl strujeau, încît nu se mai găsea loc sănătos pe trupul lui, astfel tot trupul era ca o rană; numai limba era întregă și cu aceea slăvea și mulțumea lui Dumnezeu; iar pe muncitori și pe slujitori îi ocăra ca pe niște neputincioși. Ighemonul neștiind cum să muncească mai mult pe sfîntul, a dat contra lui sentința de moarte, astfel: "Pe Teodot, apărătorul credinței galileenilor, vrăjmașul zeilor noștri, potrivit cu poruncii împărătești și ocărîtorul meu, stăpînirea noastră poruncește, ca să fie tăiat cu sabia și trupul lui să se ardă cu foc, ca să nu se îngroape de creștini".

Deci, sfîntul, fiind dus la tăiere într-un cîmp de lîngă cetate, venea după el popor mult, bărbați și femei, vrînd să-i vadă sfîrșitul. Ajungînd sfîntul la locul cel de moarte, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Făcătorul cerului și al pămîntului, Cel ce nu părăsești pe cei ce nădăjduiesc spre Tine, mulțumesc că m-ai învrednicit pe mine să fiu cetățean ceresc și părtaș al împărăției Tale. Te laud că mi-ai dat putere să biruiesc pe balaurul acela și să-i sfărîm capul; însă Te rog, dă credincioșilor Tăi ușurare din scîrbele ce sînt puse asupra lor, ca cu mine să se sfîrșească gonirea ce se face de către păgîni asupra Bisericii Tale. Dă pace Bisericii Tale, izbăvind-o de muncirea diavolului". Sfirșind rugăciunea a zis "Amin". Apoi, întorcîndu-se, a văzut pe frați plîngînd și le-a zis: "Fraților, nu plîngeți după mine, ci preamăriți pe Domnul nostru Iisus Hristos, Care mi-a dat putere a-mi săvîrși nevoița și a birui pe vrăjmaș; iar eu mă voi ruga cu îndrăzneală lui Dumnezeu pentru voi". Zicînd aceasta, și-a plecat cinstitul său cap sub sabie și, tăindu-i-se, s-a sfîrșit întru Domnul, în șapte zile ale lunii iunie.

Deci, slujitorii, aducînd lemne multe, le-au pus peste trupul mucenicului, vrînd să-l ardă după porunca tiranului. Dar, deodată, cu puterea lui Dumnezeu, s-a făcut o furtună mare și, arătîndu-se o lumină ca fulgerul, strălucea împrejurul trupului mucenicului, și nimeni nu îndrăznea să se apropie ca să aprindă lemnele. Ighemonul, înștiințîndu-se de acestea, a poruncit ostașilor să treacă la locul acela și să păzească trupul, ca să nu-l fure creștinii.

Făcîndu-și ostașii colibă de stîlpări de finic și de trestii, ședeau acolo. Fiind tîrziu - după rînduiala lui Dumnezeu - a trecut pe acolo preotul Fronton, care purta inelul mucenicului, mergînd de la satul său în cetate. El nu știa nimic de sfîrșitul Sfîntului Teodot. Asinul lui era încărcat cu vin vechi, pe care îl ducea să-l vîndă în cetate, pentru că era lucrător de vie și din aceea își hrănea casa.

Cînd s-a apropiat de acel loc unde zăcea trupul mucenicului și pe care îl păzeau ostașii, asinul s-a poticnit și a căzut. Văzînd ostașii aceasta, au alergat să-i ajute lui Fronton să-și ridice asinul, și i-au zis: "Străinule, unde mergi acum noaptea? Abate-te și dormi cu noi, că și pășune este aici pentru dobitoacul tău".

Deci, preotul Fronton s-a plecat dorinței lor și a rămas la ei; iar trupul mucenicului zăcea acoperit cu găteji și fin. Lîngă colibă era foc și bucate gătite pentru cină; deci, ostașii au chemat pe oaspete, ca să mănînce cu ei. Luînd el un vas, l-a umplut cu vin de al său și l-a dat lor să-l bea. Iar ei, gustînd, au lăudat vinul că este foarte bun, întrebîndu-l de cîți ani este. Fronton le-a răspuns: "Este de cinci ani". Bînd ei vin și neștiind că oaspetele este creștin și preot, vorbeau fără ferire, povestindu-i toate ce se întîmplaseră în zilele acelea și îi spuneau cum șapte fecioare au fost înecate, deoarece n-au vrut să spele idolii și cum Teodot cîrciumarul a scos noaptea trupurile lor din iezer și le-a îngropat. Făcîndu-se cercetare pentru aceea, el singur a venit la judecată și s-a dat la munci de bunăvoie. El a răbdat cu bărbăție muncile, ca și cum ar fi fost de aramă sau din fier. Și, iată aici trupul aceluia tăiat, pe care îl păzim după poruncă.

Ascultînd preotul vorba lor, mulțimea în sine lui Dumnezeu, că i-a dat a ști de pătimirea și de sfîrșitul Sfîntului Teodot și se gîndea în sine cum ar putea să fure acel cinstit trup. Deci, umplînd iarăși vasul cu vin, le-a dat lor, poftindu-i să bea cît vor și astfel i-a îmbătat. După ce au adormit, preotul s-a sculat și s-a apropiat de trupul Sfîntului Mucenic și, descoperindu-l, îl săruta. Apoi a scos inelul din degetul său și l-a pus în degetul mucenicului, zicînd: "O, Sfinte Teodot, mucenice al lui Hristos, împlinește ceea ce mi-ai făgăduit mie".

Deci, punînd trupul și capul aceluia pe asin în locul vinului, și, legîndu-l bine, a dat drumul dobitocului, care s-a dus în satul preotului, aducînd pe el trupul mucenicului. Iar preotul a pus iarăși gătejele și finul la loc ca și cum ar fi trupul mucenicului și, venind la colibă, s-a culcat.

Preotul, sculîndu-se dimineața, a început a se mîhni pentru asin, zicînd: "Mi-a fugit dobitocul! Oare nu l-a furat cineva?" Și pentru aceasta ostașii se sîrguiau împreună cu el, neștiind că este furat trupul mucenicului, pentru că vedeau gătejele și finul la locul lor. Lăsînd preotul vinul, s-a dus, prefăcîndu-se că-și caută asinul, și nu s-a mai întors, ci s-a dus de-a dreptul în satul său. Asinul, fiind povățuit de înger, a mers în acel loc unde Sfîntul Teodot a prînzit cu preotul Fronton, și a lăudat acel loc frumos, ca fiind cuviincios de primirea sfîntelor moaște și sfătuia pe preot să zidească o casă de rugăciune și să aștepte moaște mucenicești.

Venind asinul acolo, stătea, nepășind nicăieri mai departe, pînă ce a sosit stăpînul său, fericitul Fronton preotul, și a luat moaștele mucenicului. Chemînd niște frați credincioși, le-a îngropat în locul acela cu cinste și după o vreme oarecare a zidit o biserică în numele Sfîntului Mucenic Teodot și întru slava lui Hristos Dumnezeu nostru. Acestea le-am scris cu toată încredințarea, eu, smeritul Nil,- adaugă scriitorul vieții acestuia -, vouă, fraților iubiți întru Domnul, ca unul ce știu viața lui și am fost împreună cu el în legăturile temniței, iar voi să le citiți cu credință și să le ascultați cu dragoste, ca să aveți parte cu Sfîntul slăvitul Mucenic Teodot și cu toți sfinții, care s-au nevoit pentru dreapta credință, întru Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava și stăpînirea în veci, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh. Amin.

Sfinții Mucenici Petru, Dionisie, Andrei, Pavel, Cristina, Eraclie, Paulin și Venedim (18 mai)

În vremea prigonirii Bisericii lui Dumnezeu, cînd ostașii lui Hristos își puneau sufletele pentru Domnul lor și cînd tot pămîntul se roșea cu sîngele mucenicilor, atunci un tînăr frumos cu numele Petru, tare la trup și viteaz cu duhul în sfînta credință creștinească, a fost prins în Lampsac, cetatea Elespontului, și adus la Opidim ighemonul, spre cercetare. Deci, ighemonul l-a întreat: "Creștin ești?" Petru a răspuns: "Sînt creștin cu adevărat". Ighemonul îi zicea: "Iată, ai înaintea ochilor poruncile nebiruiților împărați; deci, jertfește mării zeițe Venera". Tînărul răspunse: "Ighemoane, mă minunez, că voiești a mă îndemna să mă închin unei femei spurcate și desfrîinate, care a făcut atîtea fapte urîte, încît îmi este rușine a le pomeni. Oare, voi, nu pedepsiți pe cei ce îndrăznesc să facă astfel de desfrînări, pe care le-a făcut zeița

voastră? Dacă voi o numiți desfrînată, apoi cum să mă închin și să-i aduc jertfă ei, fiind atît de spurcată și desfrînată. Mie mi se cade să mă închin lui Dumnezeu Cel viu și adevărat, împăratul tuturor veacurilor, lui Hristos Domnul meu. Lui să-I aduc jertfă de rugăciune, de umilință și de laudă".

Ighemonul, auzind acestea, a poruncit să-l întindă pe roată, să-i muncească trupul cu lemne și cu fiare și să-i sfărîme oasele. Robul lui Dumnezeu, cu cît era muncit mai mult, cu atît se arăta mai tare și viteaz în puterea lui Hristos, Care îl întărea. El rîdea de nebunia ighemonului și, ridicîndu-și ochii spre cer, zicea: "Mulțumescu-Ți, Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce mi-ai dat atîta tărie și răbdare! Învrednicește-mă încă pînă la sfîrșit să biruiesc puterea vrăjmașului cel păgîn". După aceasta, ighemonul, văzînd că cu muncile nu poate să biruiască pe acel viteaz tînăr creștin - pe Sfîntul Petru -, a poruncit să-i taie capul cu sabia.

În acea vreme, un oarecare Dionisie, bărbat creștin, a fost prins și ținut legat în temniță. Ighemonul, voind să se ducă din Lampsac în Troada, care se învecina cu Elespontul, i-au adus doi ostași cu numele Andrei și Pavel, cu credința creștini și de neam din Mesopotamia. Pe aceștia i-au prins păgînii și împreună cu ei a fost adus și un oarecare Nicomah, care striga neîncetat și zicea: "Sînt creștin".

Ighemonul, văzînd pe Nicomah mărturisind că este creștin, a întrebat pe Andrei și pe Pavel: "Voi ce ziceți că sînteți?" Ei au răspuns: "Și noi tot creștini sîntem". Ighemonul a zis către Nicomah: "Jerfește zeilor, după porunca împăratului!" Nicomah răspunse: "Nu știi că creștinii nu aduc jertfe idolilor?" Atunci ighemonul a poruncit să-l dezbrace, să-l spînzure la muncire și să-i chinuiască trupul, strujindu-l cu unghii de fier. Nicomah, fiind muncit astfel, cînd era aproape de sfîrșitul său și voia să cîștige cununa pe care o avea ca și în mîinile sale, deodată a pierdut-o. Pentru că, schimbîndu-se din mărturisirea cea bună, s-a lepădat de Hristos și a strigat, zicînd: "Eu niciodată n-am fost creștin; deci, sînt gata a jertfi zeilor". Atunci, îndată a încetat a-l munci și l-au scos de la muncire. Dar, cînd ticălosul călcător de lege a adus jertfă idolilor și s-a închinat lor, îndată a căzut asupra lui diavolul și l-a trîntit la pămînt. Astfel se îndrăcea, mușcîndu-și limba cu dinții și curgîndu-i spume de sînge, pînă ce cu greu și-a lepădat ticălosul său suflet!

Pe cînd se întîmpla aceasta, o creștină oarecare, fecioară de 16 ani, cu numele Cristina, a strigat din popor către cel ce se îndrăcea, zicînd: "O, ticălosule și pierdutule, pentru ce ți-ai dobîndit munca cea veșnică și nespusă pentru un scurt timp?"

Ighemonul, auzind aceasta, a poruncit să prindă îndată pe acea fecioară și s-o aducă la el. Apoi a întrebat-o: "Ești creștină?" Fecioara răspunse: "Sînt creștină și plîng pentru pierderea aceluia om ticălos, care n-a răbdat muncile cele de puțină vreme, ca astfel să poată cîștiga odihna cea veșnică". Ighemonul a grăit către dînsa: "El, jertfind zeilor, și-a cîștigat acum odihna, pentru ca voi, creștinii, să nu rîdeți de dînsul. De aceea, Atena și Venera cea mare au voit de l-au răpit de aici; deci, voiesc ca să aduci și tu jertfă zeilor acestora, ca să nu fii batjocorită cu rușine și arsă de vie în foc". Sfînta răspunse: "Dumnezeul meu este mai mare decît tine! De aceea, nu mă tem de îngrozirile tale, pentru că nădăjduiesc spre Dînsul că mă va apăra și-mi va da răbdare în toate".

Atunci ighemonul a poruncit s-o dea la doi tineri desfrînați, ca s-o batjocorească și s-o spurce; iar pe Andrei și pe Pavel a poruncit să-i arunce în temniță unde era și Dionisie. Deci, tinerii cei fără de rușine, luînd pe curata și sfînta fecioară a lui Dumnezeu, au dus-o cu bucurie la locuința lor, voind să-și săvîrșească pofta. Dar, cînd au dus-o în casa lor, îndată s-a stins în trupurile lor focul cel firesc al desfrînării și au murit mădularele cele de poftă; și, astfel silindu-se pînă la miezul nopții s-o batjocorească, n-au putut. La miezul nopții s-a arătat lîngă fecioară un tînăr prealuminos și deodată toată casa s-a umplut de o lumină negrăită.

Tinerii, văzînd acea lumină, de frică au căzut ca morți și, abia venindu-și în simțiri, s-au plecat la picioarele sfîntei și stăruiau să se roage lui Dumnezeu pentru dînșii, ca să nu-i ajungă vreun rău. Ea, ridicîndu-i, le-a zis: "Nu vă temeți! Dar să știți că tînărul pe care l-ați văzut, este sfîntul înger, care a fost

trimis de Hristos Dumnezeuul meu la mine, spre păzirea fecioriei mele, fiind gata ca îndată să omoare pe toți, care vor îndrăzni a se atinge de mine". Și astfel, sfânta fecioară a rămas curată, păzindu-se de Dumnezeu.

A doua zi, tot poporul cetății, fiind îndemnat de popii păgânești, s-a dus la ighemon și a cerut să-i dea în mâinile lor pe creștinii cei ținuți în temniță. Ighemonul, scoțind pe cei legați, pe Dionisie, Andrei și Pavel le-a zis: "Vi se cade să aduceți jertfă marii zeițe Atena". Sfinții au răspuns: "Nici pe Atena, nici pe oricare alt diavol cinstit de voi nu-l știm, nici n-am cinstit vreodată pe alt Dumnezeu, afară de Dumnezeuul nostru, Iisus Hristos". Auzind poporul aceste cuvinte ale sfinților mucenici, a zis către ighemon: "Să-i dea pe ei în mâinile lor, că hulesc pe zeii lor. Deci, ighemonul a poruncit mai întâi să-i bată pe mucenici și după aceea să-i dea poporului.

Poporul, legînd cu funii de picioare pe sfinți, i-a tîrît cu mult zgomot pînă la cetate, ca acolo să-i omoare cu pietre. Pe cînd îi ucidea pe sfinții mucenici, Sfînta fecioară Cristina, înștiințîndu-se, a alergat la acel loc, strigînd, plîngînd și căzînd peste sfinții ce se ucideau, zicea: "Să mor și eu cu voi pe pămînt, ca împreună să viețuim în cer". Și s-a adus la cunoștința ighemonului, că fecioara care a fost dată spre batjocură, a fost izbăvită din mâinile des-frînaților de un tînăr luminos; deci, scăpînd, a căzut pe trupurile creștinilor ce s-au omorît.

Atunci ighemonul a poruncit s-o tragă la o parte și s-o omoare cu sabia. Astfel, acești sfinți mucenici, luptîndu-se împreună contra diavolului, a lumii și a lui Opidim ighemonul, s-au învrednicit a fi biruitori cu ajutorul lui Hristos. Au fost omorîți atunci: Sfîntul Petru cu felurite munci; Sfinții Dionisie, Andrei și Pavel, cu pietre; iar Sfînta fecioară Cristina, cu sabia. Acestea s-au făcut în Lampsac, pe vremea împărăției lui Deciu.

Sfinții Mucenici Eraclie, Paulin și Venedim erau cetățeni ai Atenei și acolo au propovăduit cu multă îndrăzneală pe Hristos, îndemnînd pe toți păgînii să se depărteze de la deșarta slujire de idoli și să se boteze în numele Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh. Pentru aceea i-a prins și i-a dat stăpînitorului Atenei. Și, cercetîndu-i, au mărturisit pe adevăratul Dumnezeu, Făcătorul a toată făptura; iar pe idoli i-au numit pietre nesimțite, lemne și lucruri făcute de mîini omenești. Deci, au fost muciți cu multe feluri de munci; iar mai pe urmă, fiind aruncați într-un cuptor, s-au sfîrșit și au luat cununile cele nestricăcioase de la Hristos Dumnezeuul nostru, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Sfîntul Sfințit Mucenic Patrachie, Episcopul Prusiei, cu cei trei nepoți: Acachie, Menandru și Polien (19 mai)

Scaunul Sfîntului episcop Patrachie a fost cetatea Prusiei din țara Bitiniei. Acolo a propovăduit credința în Hristos, certînd rătăcirea elinească și întorcînd pe mulți de la închinarea idolilor la Hristos Dumnezeu. De aceea a fost prins de păgîni, împreună cu cei trei preoți: Acachie, Menandru și Polien. Ei au fost aduși spre cercetare la Iulie, ighemonul Bitiniei, slujitorul cel mai osîrdnic al dracilor. Mergînd el la apele cele calde, a poruncit să lege cu lanțuri de fier pe episcopul creștin și pe preoții lui și să-i aducă după sine. Ajungînd la apele cele calde și, scaldîndu-se pentru sănătate, a adus jertfe spurcatului zeu Asclipie și urîtei zeițe Sotirei. Șezînd apoi la judecată și, punînd de față pe arhierul Patrachie cu preoții săi, a zis către ei: "O, nebulule, vezi cît este de mare puterea zeilor noștri, cel ce te-ai alipit la basmele cele deșarte și chemi pe Hristos? Vezi ce fel de lucrare de tămăduire a dat acestora spre sănătatea noastră? Dar mai întâi să cunoști ce fel este puterea tatălui nostru, Asclipie, ce fel este darul, căruia și tu - de voiești să scapi din legături și munci și să petreci cu pace în patria ta - să-i cazi înaintea cu smerenie, cu rugăminte și cu jertfe".

Sfântul Patrichie a răspuns: "O, cât de multe răutăți ai spus în puține cuvinte, ighemoane". Atunci ighemonul a zis cu mînie: "Ticălosule, ce fel de răutăți grăiesc eu, de care mă cerți pe mine? Ești dator a mărturisi că sînt adevărate, fără de înșelăciune și vicleșug toate lucrurile care se văd cu ochii. Oare nu vezi cu ochii tămăduirile ce se fac din aceste ape calde, cu puterea zeilor noștri atotputernici?" Grăit-a Sfântul Patrichie: "Luminate ighemoane, pentru începătura, curgerea și călcarea acestor ape, de dorești să știi adevărul, eu îți voi spune, dacă voiești să mă ascuți cu blîndețe".

Zis-a ighemonul: "Deși nu aștept de la tine altceva, decît numai basme împodobite cu cuvinte, însă grăiește, ca să aud ce ai să spui". Grăit-a sfîntul: "Nu am să spun basme, ci adevărul". Zis-a ighemonul: "Deci, care este începutul acestor ape calde? Vei zice că nu este puterea zeilor noștri?" Iar sfîntul a grăit: "Sînt creștin și tot cel ce mărturisește această sfințenie a creștinătății și se închină adevăratului Dumnezeu al tuturor, are mintea plină de înțelepciunea dumnezeieștilor taine; deci, și eu, măcar că sînt om păcătos, însă, mărturisindu-mă, voi fi rob al lui Hristos. Adevărul acestei ape știu a-l arăta". Zis-a ighemonul: "Dar cine va fi acela atît de îndrăzneț și nesocotit, care s-ar crede că este mai înțelept decît filosofii?"

Grăit-a sfîntul: "Înțelepciunea acestei lumi este nebunie la Dumnezeu, pentru că este scris: Cel ce prinde pe cei înțelepți întru viclenia lor este Domnul nostru Iisus Hristos Care, mulțumind Tatălui Său, zice: "Mărturisescu-mă Ție, Părinte, Doamne al cerului și al pămîntului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor". Și iarăși Apostolul zice: "N-au cunoscut adevărul că, dacă l-ar fi cunoscut, n-ar fi răstignit pe Domnul slavei". Zis-a ighemonul către el: "Mari lucruri grăiești, dar neînțelese; însă, spune-mi cu a cui putere și rînduială curg aceste ape calde și cu a cui putere fierb cu atîta căldură? Eu, cu adevărat, o socotesc faptă a purtării de grijă a zeilor noștri, care au voit cu un chip ca acesta, să ajute sănătății omenești".

La acestea răspunzînd Patrichie, arhierul lui Hristos, a zis către ighemon: "Mai înainte de a începe a grăi, poruncește, ighemoane, să se ridice îngrădirea aceasta ca, astfel, toți să poată asculta cuvintele mele". Poruncind ighemonul, s-a luat acea îngrădire și a umplut poporul locul acela împrejur. Deci, sfîntul a început a grăi cu glas mare, așa: "Focul și apa le-au făcut din nimic același Făcător, Care a făcut neamul omenesc prin Fiul Său cel unul născut, Atotputernicul și veșnicul Dumnezeu. Deci, din foc cu Cuvîntul a făcut lumina, soarele și pe ceilalți luminători și i-a rînduit astfel: pe unul să strălucească noaptea, iar pe altul să lumineze ziua; pentru că pînă acolo a întins puterea Lui cea atotputernică peste toată zidirea, pînă unde a voit. Din ape a alcătuit tîria cerului și pe aceleași ape a întemeiat pămîntul; iar cu purtarea Sa de grijă cea mai înainte știutoare, le-a rînduit pe toate acestea în cer și pe pămînt, fără de care nu era cu putință să viețuiască omul, pe care îndată voia să-l zidească. Știind mai înainte că oamenii cei zidiți de El, vor mînia pe Atotputernicul Dumnezeu, Ziditorul lor și, deci, lepădînd cinstirea cea adevărată a lui Dumnezeu, își vor face idoli fără de suflet și se vor închina lor, de aceea două locuri au gătit la care vor să se mute oamenii după această viață pămîntească. Locul cel dintîi l-a numit cu lumina cea veșnică, l-a umplut de bogate și negrăite bunătăți; iar pe celălalt loc, l-a umplut cu întunericul cel neluminat, cu focul cel nestins și cu muncile cele veșnice.

Locul cel luminos va fi locuit de acei care ascultă poruncile Lui și se sîrguiesc a-I plăcea Lui, iar în cel întunecos să se arunce acei care, prin viața lor cea rea, supără pe Făcătorul lor, pentru care vor dobîndi muncile cele veșnice. Deci, cei ce vor fi în locul cel luminos, vor viețui în bucurie neîncetată și fără de sfîrșit cu viață fără de moarte; iar cei din locul cel întunecos se vor munci neîncetat în veacul cel nesfîrșit. Ziditorul, despărțind focul de apă și lumina de întuneric, precum le-a zidit pe fiecare din ele deosebi, tot astfel și pe fiecare le-a așezat deosebit la locul său. Însă, foc și apă este atît deasupra tîriei cerului, cît și dedesuptul pămîntului. Deci, apa care se vede pe pămînt, adunată în adunările sale, s-a numit mare; iar cea de sub pămînt se numește adînc, din care se trimite apă din sînurile pămîntului spre trebuința oamenilor și a vietăților celor ce trăiesc pe pămînt, ca prin niște tuburi purtătoare de ape.

Acea apă, ieșind deasupra pămîntului, se face izvoare sau puțuri sau pîraie; deci, din acele ape, dacă vreunele se apropie cu curgerea lor de focul cel de sub pămînt, acelea, încălzindu-se de fierbințeala

focului, izvorăsc ape calde; iar cele ce își au curgerea departe de foc, acelea firește sînt reci. În acest chip sînt ape calde, deoarece se apropie de focul cel de sub pămînt în curgerea lor. În oarecare locuri adînci sînt mai reci, încît se îngheață ca gheața, de vreme ce sînt mai depărtate de foc. Deci, focul cel de sub pămînt este rînduit spre muncirea sufletelor păgînilor; iar apa cea mai dedesubt, care este rece ca gheața, se numește tartar. Acolo zeii voștri și închinătorii lor primesc munca, care nu se sfîrșește niciodată, precum au scris oarecare dintr-ai voștri făcători de stihuri, zicînd: marginile pămîntului și ale mării nu sînt nimic altceva, decît numai hotarele cele mai de pe urmă ale acelora la care Iapet și Saturn - acesta este numele zeilor voștri - nu sînt mîngîiați nici de strălucirea luminii soarelui, nici de răcorirea vîntului; adică, zeii voștri, fiind în întuneric și în tartar, nu-i luminează, nici nu-i încălzește lumina soarelui și, fiind în foc, vîntul nu-i răcorește. Tartarul este sub pămînt, cu atît mai adînc decît alte adîncuri, cu cît cerul este deasupra pămîntului mai înalt decît toate înălțimile. Cum că focul cel de sub pămînt este gătit pentru cei necurați, să te încredințezi chiar din acel foc, care iese din pămînt în Sițelia".

Ighemonul, auzind aceste cuvinte ale sfîntului, a întreat: "Dar, oare Hristos al vostru este ziditor al tuturor lucrurilor celor grăite de tine?" Sfîntul Patrachie a răspuns: "Cu adevărat Hristos este Ziditorul a toată făptura, iar nu altul, căci este scris: *Toate printr-Însul s-au făcut și fără de Dînsul nimic nu s-a făcut, din ce s-a făcut.* Și iarăși: Zeii păgînilor sînt diavoli; iar Domnul a făcut cerurile". Atunci, ighemonul a întreat a doua oară: "Pe Hristos Îl socotești că este ziditor al cerului?" Sfîntul a răspuns: "Pe Hristos Îl cred, după ceea ce este scris: Că voi vedea cerurile, lucrul degetelor tale, luna și stele pe care Tu le-ai întemeiat".

Zis-a ighemonul: "Deci, de te voi arunca pe tine în aceste ape fierbinți, al căror Făcător zici că este Hristos, iar nu zeii noștri, oare te va păzi pe tine Hristos nevătămat de fierbințeala acestora?" Răspuns-a sfîntul: "Știu puterea Hristosului meu, că poate, de va voi, să mă păzească întreg și nevătămat de apele acestea, iar eu aș vrea, ca prin apele acestea, să mă dezleg din această viață vremelnică și să viețuiesc cu Hristos în veci. Însă, nu voia mea, ci voia Lui cea sfîntă să se săvîrșească, fără de care nici un fir de păr nu cade din capul omului și nici o pasăre nu se va prinde în laț. Deci, să știe cu adevărat, că toți cei ce ascultă acum cuvintele mele și cei care se închină cu tine pietrei cele nesimțitoare, ca unui Dumnezeu, îi așteaptă veșnica muncă în focul cel nestins de sub pămînt și în tartarul cel mai dedesubt".

Ighemonul Iulie, auzind unele ca acestea, s-a pornit spre mînie și îndată a poruncit ca pe sfînt să-l arunce gol, chiar în locul acela de unde ieșea apă, care clocotea de fierbințeală. Iar sfîntul, fiind aruncat, a strigat, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, ajută robului Tău!" Cînd l-au aruncat și a căzut în apă, picăturile de apă care au sărit din acel izvor erau mai fierbinți decît scînteile focului și, ajungînd pe cei ce stăteau împrejur, i-a vătămat cu arderea cea mare. Iar Sfîntul Patrachie ședea în apele acelea ca într-o răcoreală fără vătămare, dănuind și laudînd pe Hristos Dumnezeu. Pentru aceasta, ighemonul, aprinzîndu-se de mai multă mînie, a poruncit ostașilor să scoată pe sfînt din apă și să-i taie capul cu toporul, asemenea și preoților lui.

Deci, fiind adus la locul cel de tăiere, mărturisitorul și mucenicul lui Hristos și-a ridicat mîinile spre cer și a zis: "Dumnezeule, Împărate și Stăpîne al tuturor, Cel ce ții cu puterea Ta toată făptura cea văzută și nevăzută, ascultătorule al tuturor celor ce te cheamă cu adevărat, care și aceste ape calde, spre mîntuirea dreptilor și spre pedeapsa păgînilor le-ai zidit, stai acum mie de față, care mor întru mărturisirea credinței Tale". Apoi, sfîrșindu-și rugăciunea, și-a plecat sfîntul său cap spre tăiere, și astfel s-a sfîrșit prin secure. Împreună cu el au fost tăiați și cei trei preoți ai lui: Acachie, Menandru și Polien și toți împreună au stat înaintea lui Hristos Dumnezeu, întru slava sfîntilor. Deci, Sfîntul Patrachie a fost ucis împreună cu slujitorii săi, în nouăsprezece zile ale lunii mai, luînd cununa cea de cinste a biruinței de la Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste, slavă și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața și pătimirea Sfântului și Marelui Mucenic Talaleu (20 mai)

Talaleu, acest mare mucenic al lui Hristos, era din părțile Feniciei, dintr-un sat ce se numește Libanon Dasos. El era de neam strălucit, fiind fiul lui Veruke, arhiereul creștinilor. Deci, crescînd în învățătura și sfățuirea Domnului, a învățat sfintele și dumnezeieștile Scripturi; iar după ce a ajuns în vîrstă, a dorit să învețe meșteșugul doctoricesc ca, prin acest meșteșug, să fie mai de folos oamenilor, decît prin toate celelalte meșteșuguri. Aflînd un doctor iscusit și cinstitor de Dumnezeu, în scurt timp a învățat desăvîrșit, fiindcă era isteț din fire. Tînărul acesta era foarte cucernic și cinstitor de Dumnezeu. El își împodobește sufletul său cu toate faptele bune și cu tot lucrul plăcut lui Dumnezeu. De aceea, primea și odihnea în casa sa cu toată dragostea pe orice om străin care venea la dînsul, căci casa lui era loc de primire al tuturor, al săracilor și al bogaților.

Această faptă bună o făcea, fiindcă iubea foarte mult primirea de străini, bucurîndu-se să vadă cît se poate de mulți, care se tămăduiau de către dînsul. Dar avea mai multă milă și milostivire către săraci; pentru dînșii avea mai mare grijă pentru că neputințele și durerile lor le socotea că sînt și ale sale. De multe ori, ca să-i ușureze de osteneală, îi ridica pe umerii săi și îi ducea în casa lui, stînd înaintea lor ca un rob, alegînd mai bine să slujească lor, decît să facă altceva, și se nevoia în tot felul să caute și să-i vindece de toate bolile lor.

Atîta milostivire avea mucenicul lui Hristos pentru cei care aveau trebuință de ajutorul lui, încît nu aștepta să vină la dînsul; ci se ducea Talaleu la ei și le ajuta la orice trebuință ce aveau, dîndu-le sănătate în dar, fără de argint și fără de daruri. Pentru că pe lîngă iubirea și milostivirea de oameni, avea și neagoniseala, adică nu voia să cîștige argint sau orice alt lucru al lumii acesteia, avea încă și atîta smerenie, încît el singur spăla rănile bolnavilor și le tămăduia.

Viețuind astfel, s-a învrednicit și de apostoleștile daruri, propovăduind cu îndrăzneală numele lui Hristos. El singur tămăduia toate bolile fără de doctorii, sîrguindu-se cu toată silința să aducă la buna credință pe slujitorii de idoli și să-i facă creștini. De aceea, nu făcea nici o deosebire între credincioși și necredincioși, ci pe toți îi vindeca și cîți alergau la dînsul, luau îndoită tămăduire a sufletului și a trupului; căci către toți era de obște milostiv și îndurător; nu numai îi vindeca, dar se și ruga fierbinte lui Dumnezeu pentru toți. Pentru creștini se ruga să se pocăiască și să-și îndrepteze greșelile lor; iar pentru slujitorii de idoli, să se depărteze și să creadă în Hristos. Afară de acestea, el certa pe cei care nu se milostiveau cu cei necredincioși în primejdiile și neputințele lor.

Odată, cînd a văzut pe un creștin că era mînios asupra unui slujitor de idoli și se bucura de reaua lui pornire, s-a mîhnit foarte mult și muștrîndu-l pentru asprimea lui, a zis către dînsul: "Frate, nu se cade să te bucuri de răul vrăjmașului tău, că este primejdie și pătimire pentru toți de obște, pentru că nu știe nimeni ce o să se întîmple pînă la sfîrșit". Iar cînd creștinul i-a spus că mai bine este să moară păgîinii, decît să trăiască, că ce folos este dacă trăiesc, de vreme ce au îmbătrînit în păgînatate și în toate răutățile, fericitul Talaleu i-a răspuns: "Frate, noi avem poruncă de la Domnul nostru, să ne rugăm pentru binele vrăjmașilor noștri, iar nu să ne bucurăm de răul lor, ci să ne fie milă de dînșii, pentru că în acest fel gonim necredința lor și îi aducem la buna credință". Cu aceste cuvinte și multe altele de acest fel, a scos din învîrtoșare pe acel creștin și l-a adus spre milostivire.

Deci, avînd sfîntul multă rîvnă spre buna credință, se nevoia în diferite chipuri să șteargă rătăcirea idolilor. De aceea, de multe ori se ducea noaptea și tăia copacii cei înalți ai Libanului, în care se adunau elinii de făceau jertfe zeilor lor, întinîndu-și sufletele cu desfrînatele; pentru că acolo se făceau felurite jocuri de femei și diferite cîntece de organe muzicești. Prin tăierea copacilor, el tăia jertfele idolilor și-i abătea de la faptele lor cele înfricoșate; iar prin mijloace doctoricesci atrăgea pe mulți la dînsul și-i tămăduia îndată de neputința trupului și a sufletului, aducîndu-i pe ei la credința în Hristos.

Odată, un șarpe veninos a mușcat pe un om de piept și, din pricina veninului fiarei, i-au putrezit pieptul și coastele, astfel că era în primejdie de moarte. Din această pricină a mers la doctori, cu care cheltuind tot ce avea, n-a aflat nici o tămăduire; deci, deznădăjduindu-se desăvârșit, își aștepta moartea. S-a aflat însă alt doctor osîrdnic să-l tămăduiască și care a cerut de la dînsul numai să creadă în Hristos, de se va tămădui. Sfîntul, îndată și-a pus mîna dreaptă pe pieptul lui și, pecetluindu-l cu semnul Sfintei și de viață făcătoarei Cruci, l-a tămăduit, nerămînînd nici un semn pe dînsul din patima lui. Deci, acel om, mulțumind foarte mult sfîntului, slăvea pe Dumnezeu pentru îndoita tămăduire care a luat-o, și la trup și la suflet.

Altădată, un doctor s-a îmbolnăvit de o boală grea și din această pricină și-a pierdut glasul, neputînd deloc să mai vorbească. Deci, rudele lui, deznădăjduindu-se de toți doctorii și de toate doctoriile, au alergat la sfîntul și, luînd pe bolnav, l-au adus înaintea lui, rugîndu-l să-l tămăduiască. Atunci, milostivul Talaleu s-a apropiat de dînsul și i-a zis: "De voiești tămăduirea ta, este de trebuință să crezi în Hristos și îndată Hristos te va tămădui". Bolnavul, auzind aceste cuvinte, a căzut la picioarele lui și, udîndu-le cu lacrimi, făcea semn că va crede în Hristos din tot sufletul său, numai de își va dobîndi tămăduirea. Atunci s-a făcut o minune, că îndată a venit dumnezeiescul dar la dînsul și i-a dezlegat limba lui, vorbind ca și mai înainte.

Pentru acestea, sfîntul umbla prin toată Poligia, căutînd să găsească vreun bolnav sau vreun sărac flămînd sau vreun rătăcit în păgînatate, ca să le tămăduiască și sufletele și trupurile. Deci, aflînd un slăbănog gol, zăcînd pe pămînt, i s-a făcut milă și, apropiindu-se de dînsul, l-a întrebat de boala lui. Acela i-a răspuns astfel: "Într-una din zile umblam pe un drum prăpăstios și, deodată, împiedicîndu-mă, am căzut și mi-am zdrobit piciorul. Deci, întrebunțînd mult timp diferite feluri de doctorii, n-am putut să aflu vindecare de la nici una; și astfel sînt rănit și zac la pat deznădăjduit, ca cel mai ticălos dintre toți oamenii; iar tu, care ești mai milostiv decît tatăl cel trupesc, fie-ți milă de mine, nenorocitul, și mă tămăduiește".

Atunci sfîntul i-a zis: "Voi pune doctoria credinței lui Hristos și te vei tămădui; dar să crezi în Hristos și, îndată ți se va da darul tămăduirii tale". Deci, după ce a spus bolnavul, că el crede din tot sufletul în Hristos, sfîntul i-a apucat piciorul lui și i l-a pus la loc, și îndată ce a fost apropiat, s-au amestecat vinele și s-au tămăduit rănile, iar cel neputincios și șchiop s-a tămăduit și alerga mulțumind sfîntului. Acesta i-a poruncit, că dacă voiește să-i mulțumească, să nu arate nimănui această minune, fiindcă nu voia să fie slăvit și laudat de oameni. Dar, slăbănogul făcea dimpotrivă, alergînd pe drum și spunînd tuturor tămăduirea, care o luase de la dînsul.

Auzind de minunea aceasta, o femeie ce avea în ea diavol și o spurca, îndată a alergat la casa sfîntului și i-a povestit primejdia sa, rugîndu-l să o scape de duhul cel rău și necurat; atunci, îndată diavolul a trîntit-o la pămînt și o muncea. Sfîntul, văzînd că era așa de rău chinuită de diavol, i s-a făcut milă de dînsa și, însemnînd-o pe frunte cu semnul Sfintei Cruci, a chemat numele lui Iisus Hristos și îndată a lăsat-o diavolul și a fugit.

După ce femeia a scăpat de diavolul cel necurat, alerga cu mare bucurie de la casa sa, propovăduind cu mare glas măririle lui Dumnezeu. După ce a trecut printr-un loc, a văzut pe un om orb, cunoscut ei, și i-a zis: "Omule, ce stai aici fără de nici un folos? N-ai auzit că aici se află un doctor minunat, care tămăduiește pe toți bolnavii cu preaslăvire, gonește diavolii, scapă trupurile oamenilor de vătămare și de orice altă rană și tuturor le dă mîntuire? Acela nici un dar nu voiește să ia, ci învață și sfătuiește pe oameni la lucrurile cele bune și pe toți bolnavii care aleargă la dînsul îi primește în casa lui. El este mîngîiere fiecăruia, fiindcă este milostiv, purtător de grijă al celor bolnavi și le dă tuturor doctorie; deci, vino să te duc și pe tine la dînsul, ca să-ți dea vindecare". Femeia aceea, zicînd aceste cuvinte, l-a dus și pe el la sfînt.

Acela, după cum era orb cu ochii trupului, tot așa era de orb și cu ochii sufletului, pentru că se închina la idoli. Cu toate acestea, cerînd vindecare de la dînsul, a căzut la picioarele Sfîntului Talaleu, zicîndu-i: "Pîna acum am fost vrednic de milă și ticălos, iar de acum înainte voi fi fericit și bine norocit; pentru că

de la tine voi lua lumina ochilor mei". Dar ce i-a răspuns sfântul? "Omule, ochiul cel neadormit al lui Dumnezeu privește inimile tuturor, socotelile și faptele; deci, crede în Hristos, Ziditorul firii și vei lua tămăduire ochilor tăi. De-L vei cunoaște pe Dînsul că este doctor al trupurilor și al sufletelor, vei câștiga tămăduire de la Dînsul".

Auzind orbul acestea, i-a zis: "Cred din tot sufletul meu în Hristos, numai să câștig lumina ochilor mei". Și, apucînd mîinile sfîntului cele de trei ori fericite, le-a pus pe ochii lui și, îndată și-a câștigat vederea, slăvind pe Dumnezeu și mulțumind sfîntului.

Deoarece sfîntul tămăduia cu preaslăvire pe toți bolnavii, a străbătut vestea lui în toată lumea. Iar bolnavii alergau de pretutindeni la sfîntul, care îi vindeca trupește și sufletește. Fericitul Talaleu, pornindu-se cu rîvnă dumnezeiască, umbla din loc în loc, să tămăduiască pe cei bolnavi; dar lucrul cel mai adevărat era să propovăduiască numele lui Hristos și să aducă pe mulți la buna credință. Pentru aceasta s-a dus în Edesa și făcea și acolo ceea ce știa, adică, prin puterea doctoriei sale, a făcut pe mulți de au crezut în Hristos. Dar diavolul, urîtorul de bine nesuferind să vadă lășindu-se credința lui Hristos, a trimis pe oarecare oameni răi la stăpînitorul aceluia loc, care se numea Tiberian, și l-a vîndut.

Fiindcă în vremea aceea împărațea Numerian și era cu totul dat la rătăcirea idolilor, a pornit mare prigoană împotriva creștinilor și a trimis în toată stăpînirea sa stăpînitori cu porunci înfricoșătoare, ca să omoare pe creștini și să se stingă cu totul numele lui Hristos. Pentru aceea, fiecare stăpînitor se silea să arate mai multă supunere poruncilor împărațesti. Deci, auzind Tiberian despre Sfîntul Talaleu că propovăduia numele lui Hristos, a trimis îndată ostași și l-au adus înaintea lui, poruncind să-l bată cumplit. Apoi, socotind că era fără de minte, i-a dat drumul, poruncindu-i să nu mai umble în locul care este sub stăpînirea lui.

Atunci sfîntul s-a dus de acolo și a mers în părțile Ciliciei și cu pricina doctoriei propovăduia și acolo, numele lui Hristos. De aceea, oarecare slujitori de idoli, l-au pîrît la Teodot, stăpînitorul laturei, de lîngă Marea Egee, zicînd: "A venit în latura aceasta un galileean creștin și, cu meșteșug doctoricesc mincinos, amăgește poporul cel de obște și se laudă că tămăduiește bolnavii cu numele lui Iisus Hristos, pe Care L-au răstignit evreii, propovăduindu-L pe El, că este Mîntuitorul și Izbăvitorul lumii; pe lîngă acestea, necinstește și pe zeii noștri și chiar acum nu încetează a tăia sfințitele saduri ale Libanului".

Stăpînitorul, auzind acestea, a trimis îndată ostași să-l aducă înaintea lui. Ostașii, legînd pe sfînt, l-au adus, bătîndu-l. În cealaltă zi, stăpînitorul a stat în capiștea lui Adrian; iar ostașii, dezbrăcînd pe sfînt, l-au adus înaintea lui ca pe un osîndit. Atunci l-a întrebat stăpînitorul să-i spună locul, numele și meșteșugul lui. Sfîntul i-a răspuns: "Locul meu este Fenicia, sînt fiu de părinți liberi, mă numesc Talaleu, cu meșteșugul meu sînt doctor, iar cu credința sînt creștin și rob al lui Iisus Hristos". Iarăși l-a întrebat stăpînitorul: "Cum ai venit în latura aceasta?" Sfîntul a zis: "Umblu din loc în loc, ca să propovăduiesc credința în Iisus Hristos și să întorc poporul de la rătăcirea idolilor, deoarece nimic nu este mai bine plăcut lui Dumnezeu ca aceasta". Auzind stăpînitorul acestea, s-a mîniat și a poruncit să-i găurească gleznele și să-l spînzure cu capul în jos. Atunci ostașii, schimbîndu-se la minte cu puterea dumnezeiască, au găurit un lemn și l-au spînzurat, socotind că este Sfîntul Talaleu. Văzînd stăpînitorul lemnul spînzurat, a socotit că ostașii l-au batjocorit și pentru aceea i-a pedepsit cumplit, poruncind altor ostași să bată pe mucenic cu vine de bou, crezînd prin aceasta că îl va speria cu asemenea pedepse. Dar viteazul ostaș al lui Hristos a rămas nebiruit. Deși acei ostași aspri i-au rănit tot trupul cu bătăile cele mai cumplite, n-au putut nicidecum să clintească credința lui către Hristos, ci era tare și neschimbat, ca și cum n-ar fi simțit nici o durere. El suferea cu bărbăție rănile și pedepsele, pentru dragostea cea mare ce avea către Hristos.

Tiranul, văzînd că ostașii au obosit de muncile ce le făceau mucenicului, fără de folos, și, minunîndu-se de răbdarea lui, a început să-i zică aceste cuvinte fărădelege: "Talaleu, în ce chip tămăduiești bolnavii? Spune-mi adevărul, de voiești dragostea mea! Spune-mi dacă îi tămăduiești cu vrăji; iar dacă îi tămăduiești cu puterea zeilor, voi crede și eu că aceia pot să tămăduiască toată boala, iar nu Hristos, care a

fost răstignit de evrei, și care nu face oamenilor nici un lucru bun și nu este aducător de bucurie al acestei lumi, ci aduce mîhnire, primejdii și moarte. La zeii noștri sînt desfătări, petreceri, dăntuiri, cîntări jalnice, rîsuri și toate lucrurile aducătoare de bucurie. Aceia sînt care gonesc de la oameni toate bolile, iar nu Hristos și Crucea Lui, care este cea mai mare osîndă a lumii".

Aceste hule și altele de acest fel a zis păgînul împotriva lui Hristos. Auzind mucenicul aceste hule împotriva lui Hristos, s-a rănit mai mult decît de pedepsele pe care le-a primit și a zis: "Eu nu sînt vrăjitor și nu tămăduiesc cu vrăji pe bolnavi, nici cu zeii tăi, care sînt surzi și neînsuflețiți, idoli nesimțitori, care nu pot să-și ajute nici lor, nici altora, ci cu numele lui Iisus Hristos cad jos și se zdrobesc. De voiești să te încredințezi de adevărul cu care tămăduiesc pe cei bolnavi, întrebă pe aceia care s-au tămăduit, și îți vor spune, că nu s-au tămăduit cu altceva, decît cu numele lui Iisus Hristos și cu semnul Sfintei și de viață făcătoarei Cruci. Pe aceasta tu o defaimi, deoarece nu știi că ea gonește dracii, îndreptează slăbănogii, dă lumină orbilor, înviază morții și tămăduiește orice boală; după cum propovăduiesc aceia, care au încercat cu lucrul aceasta. Fiindcă și Unul Născut Fiul lui Dumnezeu, văzînd chipul Său, pe om, zidirea mîinilor Sale, care pentru neascultare s-a izgonit din rai și a căzut din toate bunătățile acelea, s-a robit de diavol și a căzut în slujirea idolilor și în toate răutățile diavolului. Pentru acestea I s-a făcut milă de zidirea Sa și S-a pogorît din cer, S-a făcut om, ca să mîntuiască pe om și cu dumnezeiasca Sa învățătură și cu pilda Sa cea bună, ne-a povățuit pe noi la calea mîntuirii. În scurt, zic, S-a răstignit pentru dragostea noastră și ne-a răscumpărat pe noi cu preacuratul Său sînge, mîntuindu-ne din robia diavolului. Dar ce bine n-a făcut El în lume? A vindecat slăbănogi, surzi, idropicoși, îndrăciți și tot felul de bolnavi și a înviat morți, arătînd tot felul de bunătăți oamenilor. Iar cînd a voit să se înalțe la cer, a dat darul Său Apostolilor Săi și tuturor care vor crede în El și vor păzi poruncile Lui, ca astfel să facă facerile Sale de bine oamenilor.

Tot așa mi-a dăruit și mie, smeritul Său rob, puterea Sa, ca, prin numele Său cel preasfînt și cu semnul Sfintei și cinstitei Lui Cruci, să tămăduiesc orice boală. Deci, pentru ce hulești împotriva lui Iisus Hristos, Izbăvitorul și Mîntuitorul lumii? Se cădea mai ales să crezi în El, ca să cîștigi viața veșnică și să-ți lași zeii tăi cei deșerți. Ascultă-mă pe mine, stăpînitorule: de-ți voiești binele, crede în Hristos, adevăratul Dumnezeu, și atunci vei cunoaște milostivirea Lui, iubirea Lui de oameni și puterea Lui cu care tămăduiește pe păcătoși, nu numai de bolile cele trupești, ci și cele sufletești, pentru că voiește și dorește să se mîntuiască toți oamenii".

În vremea cînd zicea mucenicul acestea și poporul asculta cuvintele lui cele mîntuitoare cu multă dorință, tiranul s-a aprins de mînie și a zis: "O, ce bun izbăvitor al lui Hristos te-ai făcut, osînditul, să-ți arăt eu ție acum, că în deșert nădăjduiești în Hristosul tău". Și s-a pornit asupra lui ca să-l lovească cu mîinile sale și, o, minunile Tale, Hristoase, Împărate! Deodată s-au uscat amîndouă mîinile stăpînitorului aceluia și au rămas nelucrătoare. Cu toate acestea, de trei ori blestematul, nu s-a înțeleptit, ci a poruncit ostașilor să muncească pe mucenic cu tot felul de munci. Deci, acei slujitori sălbatici îl munceau fără de milă cu unghii de fier, cu foc, cu cuțite și cu alte feluri de pedepse. Iar Sfîntul Talaleu le primea pe toate cu mare bărbăție și bucurie, pentru că avea pe Hristos cu dînsul și îi ușura toate muncile. Deși era rănit cu nenumărate rani pe tot trupul, deși era strujit cu unghii de fier și ars cu foc, cu toate acestea, a stat viteaz și tare în gînd. Apoi, defăimînd tot felul de pedepse și de munci, a zis tiranului: "Să nu socotești în mintea ta că o să mă tem de muncile tale și de moartea cu care mă înfricoșezi pe mine, pentru că mă voi lupta cu mare îndrăzneală și mă voi bate în război cu ea.

Mai bine îmi este mie să mor în buna credință, decît să trăiesc în păgînatate. Dar, dacă tu vei strica pîntecele trupului meu, să știi că comoara sufletului meu nu vei putea s-o iei. Și, dacă mă vei scoate afară din acest cort sfințit al trupului meu, nu mă vei lipsi însă de locașul cel gîndit al Împărăției cerești. Eu lăudam mai înainte biruințele celorlalți viteji, dar oare acum, cînd sînt în război, este cu putință să lepăd armele Hristosului meu și să nu biruiesc? Hristos nu dă darurile Sale celor fricoși și leneși, nici nu încununează pe cei care dorm; de aceea, arderea focului tău mi se pare jucărie, pentru că mă răcorește pe mine, robul Mîntuitorului meu. Toate pedepsele tale le iau ca pe o frunză de copac, deoarece gîndul meu

s-a făcut întocmai ca o piatră; astfel sînt gata să jertfesc trupul meu lui Hristos ca pe o oaie și deci sînt dator să-l jertfesc pentru Dînsul, după cum și El s-a jertfit pentru mine".

Dar, judecătorul socotea în gîndul său: "Eu sînt de vină, că-mi zice niște cuvinte ca acestea din cauza bunătații mele; încă nu a ajuns la vîrsta de optsprezece ani și ne vorbește nouă mai bine decît un ritor iscusit. Eu socoteam că, muncindu-l, am să-l aduc la scopul meu, dar el nu se teme nicidecum de ele, nici nu se schimbă din gîndul său. Poate să-l aduc la scopul meu prin bogăție? Dar, nici nu se uită la ea. Am căutat să-l înduplec cu cuvinte dulci, dar nici de ele nu se biruiește. Deci, altfel am să-l momesc. Am să-l pun într-o barcă și să-l las singur în mijlocul apei; și, de va fi om dreptcredincios și bun, îl va păzi dumnezeiasca pronie; iar de va fi rău, îl va îneca dumnezeiasca osîndă. Astfel nu va fi ucis de mîinile mele". Acestea socotindu-le judecătorul în cugetul său, îndată s-a apucat de lucru.

Deci, Sfîntul Talaleu a fost pus într-o barcă și umbla pe ape de colo pînă colo ca și cum ar umbla pe pămînt uscat, fără să aibă frică de ceva. Apoi, ridicîndu-și mîinile la cer, a zis: "Către Tine, Doamne, Cel ce locuiești în cer, am ridicat ochii mei; de multe ori Te-am rugat pe Tine și Te-ai milostivit spre mine. Deci, milostivește-Te și acum spre mine și povățuiește-mă la limanul mîntuirii ca să nu mă înghită adîncul mării și astfel să mă păgubesc de mărturisirea Ta. Ci săvîrșește dorința care o am, ca să-mi jertfesc trupul meu Ție, Hristoase, și prin răbdarea mea să mă învrednicesc a sta cu îndrăzneală înaintea înfricoșatului Tău divan, că ochii sufletului meu spre Tine nădăjduiesc, Doamne". Și îndată s-a făcut o minune. Marea s-a domolit, ca și cum i-ar fi fost milă de sfînt și cu liniște îl ducea pe el la mal, scoțîndu-l la cealaltă parte a Mării Egee, fiind îmbrăcat într-o haină albă.

Judecătorul, auzind de o minune ca aceasta, a rămas uimit și a poruncit să-l aducă înaintea lui. Deci, ostașii îndată au alergat și, ca niște lupi cumpliți și sălbatici, au răpit pe oaia lui Hristos cea fără de răutate și l-au adus la judecată. Atunci au mers în divan mulți slujitori de idoli, dar mai ales doctorii care pizmuiau pe sfînt, pentru tămăduirile care le făcea.

Aceia murmurau împotriva mucenicului și îndemneau pe judecător să hotărască moartea lui. Deci, judecătorul i-a zis lui: "Ce zici Talaleu, de toate acestea care se zic împotriva ta?" Iar mucenicul a răspuns: "Dumnezeu, Căruia mă închin și Îi slujesc, îmi va ajuta, deși toată lumea îmi va da război; pentru că știu, că Dumnezeu meu face vieți pe oameni și după moarte. De aceea se cade să rabd ticăloșia aceasta, nepunînd în mintea mea vreo muncă trupească, ca astfel să iau moarte pentru dragostea Hristosului meu".

Atunci stăpînitorul, ca să înceteze glasul poporului și ca să înfricoșeze pe mucenic, a zis către el cu vicleșug: "Fiindcă nici un diavol rău nu te-a înecat în mare, am să-ți dau acum sfîrșit vieții tale. De aceea, poruncesc ca trupul tău să se lege pe o scîndură cu patru picioare, și să se toarne smoală fiartă peste dînsul, de la cap pînă la picioare; și astfel să se îngroape în pietre și să se ardă în foc pînă ce vei muri". Fericitul Talaleu, auzind aceste cuvinte, a asudat la față ca un luptător ostenit și a început a plînge. Dar tiranul cel fără de rușine, socotind că s-a înfricoșat, a zis: "Diavolii au fugit de la dînsul și de aceea se teme de munci; mie însă mi se cade să-mi fie milă de el".

Deci, întorcîndu-se către sfînt, i-a zis: "Talaleu, de te vei închina zeilor, îți voi da ție multă bogăție și slavă și pe lîngă toate acestea vei dobîndi milostivirea și blîndețea zeilor; iar de nu vei voi să mă ascuți pe mine, vei pierde și acelea și viața ta". Talaleu, viteazul pătimitor al lui Hristos, a răspuns: "Eu rîd de numele milostivirii tale și de darurile tale, pentru că tu cauți să mă amăgești cu dînsele, ca să mă fac păgîn din binecredincios; bogăția o socotesc ca pe niște gunoaie și nimic nu-mi dă cîștig mai mult ca jertfa cea curată a trupului meu. Cînd eram la începutul muncilor, gîndul meu era tare și nemișcat; însă acum, cînd sînt la sfîrșit și aștept să biruiesc, nelegiuirile, mă îndemni să mă plec socotelii tale? Eu muncile le-am primit spre bucuria mea; rănilor, spre slava mea; primejdiile, spre cununi, iar dezbrăcarea de trupul meu o socotesc ca și cum m-aș dezbrăca de o haină și cu nădejdea Hristosului meu mă întăresc".

Văzînd tiranul că în nici un fel nu a putut să înduplece pe Sfîntul Talaleu, s-a pornit spre mînie și și-a zis în sine: "Multe cuvinte i-am zis și mare milostivire i-am arătat, dar cu toate acestea n-am putut să-l înduplec; în zadar i s-a făcut lui atîta mulțime de răni, fără de nici un folos s-au ostenit cu dînsul atîția ostași, care îl munceau; el voiește să se jertfească, el voiește să moară; deci, ce voi mai vorbi la urechile aceluia care nu mă aude? De aceea să hotărîsc moartea lui".

Atunci, îndată a poruncit să-l arunce la patru lei înfricoșați, ca să-l sfișie. Dar Dumnezeuul puterilor nu l-a lăsat nici atunci fără de ajutor, ci a îmblînzit acele fiare ca pe niște miei și, astfel, au stat lîngă mucenic, gudurîndu-se cu cozile și jucîndu-se, iar tiranul, rușinîndu-se, nu se dumirea și nu știa ce să facă. În scurt, a apucat condeiu și a scris hotărîrea morții lui, adică să i se taie capul. Apoi l-a aruncat jos de mînie și, sculîndu-se din divan, a fugit. Astfel s-a săvîrșit Talaleu, mult pătimitorul mucenic al lui Hristos, în 20 de zile ale lui mai și a luat cununa muceniciei.

Atunci și mulți alții, văzînd bărbăția, răbdarea și minunile sfîntului mucenic, au crezut și ei în Domnul nostru Iisus Hristos și, mărturisind, au murit cu moarte mucenicească pentru Hristos. Între aceștia era și fericitul dascăl la meșteșugul doctoricesc al Sfîntului Talaleu și un aducător de lemne cu numele Asteri, ostașul Alexandru, Sterona, Filerghie, Timotei, Teodul, Macarie și mulți alții, cu ale căror rugăciuni să ne învrednicim și noi împărăției cerurilor. Amin.

Pățimirea Sfîntului Mucenic Ascalon (20 mai)

Ighemonul Arian, mergînd din cetatea Ermopol la Atinoi, cetatea Tebaidei, a adus în calea lui pe unul din frații cei credincioși, cu numele Ascalon, pe care văzîndu-l ighemonul, a zis: "Cine este acesta?" Iar unul din sfetnicii ighemonului a zis lui Apolonid: "Întreabă-l pe el". Apolonid a zis către sfîntul: "Cine ești tu?" Sfîntul a răspuns: "Sînt creștin!" Zis-a către el ighemonul: "Nu ai auzit de poruncile împărătești, trimise prin toate țările, ca să fie siliți creștinii să aducă jertfe zeilor?"

Sfîntul Ascalon a răspuns: "Am auzit de acele nelegiuite porunci, date spre sminteala multora". Zis-a ighemonul: "Cum defăimezi pe împărați, numind sminteală legile lor cele sfinte și mîntuitoare?" Zis-a sfîntul: "Fă ce voiești, deoarece acele legi nu le am ca pe niște legi, pentru că nu se dau drept și spre folosul de obște, ci spre pierzare și pagubă; căci, ce fel este această lege, ca să zică: "Închină-te idolului!"" Zis-a ighemonul: "Au nu-ți ajunge că ocărăști pe împărați, încă și pe zei îi numești idoli? Mă jur pe ei, că de nu-i vei mărturisi că sînt zei și de nu le vei aduce jertfe, apoi vei lua muncile cele pregătite, pentru cei neascultători".

Sfîntul a răspuns: "Nu mă tem de îngrozirile tale, ci mă tem a trece cu vederea pe Cel ce a zis: *Nu vă temeți de cei ceucid trupul, dar sufletul nu-l pot ucide; ci să vă temeți mai ales, de Cel ce poate să piardă și trupul și sufletul în gheena.*

Deci, se cade a ne teme de Dumnezeu, Cel ce poate să muncească pe om în veci, iar nu de voi, care munciți numai o parte a omului, adică numai trupul, dar nu în veci, ci puțină vreme".

Ighemonul a zis: "Primește sfatul cel bun și jertfește zeilor celor fără de moarte, căci, de nu vei asculta, sînt gata muncile și muncitorii". Sfîntul a răspuns: "Să vedem cine dintre noi se va arăta mai tare, ori tu, cu muncile mă vei domoli pe mine, ca să numesc zei pe idoli, ori eu te voi sili pe tine să mărturisești pe Domnul meu Iisus Hristos, Care este adevăratul Dumnezeu și ziditor a toate?"

Deci, ighemonul, mîniindu-se, a poruncit să dezbrace pe mucenic și să-l spînzure spre muncire, ca să-l bată și să-l strujească cu unelte de fier. Sfîntul, fiind muncit cu nemilostivire și trupul lui zdrobindu-se și căzînd pe pămînt, tăcea, nescoînd glas de durere. Iar ighemonul i-a zis: "Oare nu s-a muțiat inima ta, ca să jertfești zeilor?" Iar un ritor, cu numele Vizamon, stînd de față, a zis: "Moartea, apropiindu-se de el, l-a făcut să-și iasă din minte". Atunci sfîntul, deșteptîndu-se, îndată i-a răspuns, zicînd: "Nici din minte nu mi-am ieșit, nici de Dumnezeu, Ziditorul meu, nu mă depărtez". Arian a zis: "Oare, iarăși te împietrești cu inima? Dar locul acesta, fiind în cale, nu este îndemînatic ca să fii muncit, deci, ajutîndu-ne zeii, vom merge în cetate și acolo vei lua muncile cele vrednice de nesupunerea ta". Acestea zicînd, a poruncit ca îndată să dezlege pe mucenic și să-l ducă înaintea sa.

În cale, aproape de cetate, era un rîu mare ce se numea Nil. Acest rîu l-a trecut Sfîntul Mucenic Ascalon mai înainte, deoarece ighemonul venea încet în urma lor. Cetățenii, ieșind în întîmpinarea ighemonului pînă la rîu și, vîzînd pe sfînt zăcînd gol pe pămînt, au stat împrejurul lui, de vreme ce el nu putea să șadă de răni. Ei, vîzîndu-l astfel, se umileau, fiindu-le jale de el.

Apoi, acei cetățeni, vîzînd pe ighemon că ajunge la rîu și se așează în luntre, s-au pregătit să-l întîmpine și să-i ureze de bine, iar sfîntul mucenic cînd a auzit grăind că ighemonul vine cu luntrea, s-a întărit și s-a sculat de pe pămînt și, ridicîndu-și mîinile spre cer, s-a rugat către Domnul, zicînd: "Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, pentru care pățimesc aceste munci și pentru a cărui dragoste stau gol în priveliștea acestui popor, auzi-mă acum, pentru slava numelui Tău cel sfînt. Întinde mîna Ta cea atotputernică și ține în mijlocul rîului luntrea aceea în care șade păgînul judecător, nu-l lăsa să ajungă la malul acesta, pînă ce te va mărturisi că ești adevăratul Dumnezeu, Ziditorul și Stăpînul a toate și înaintea a tot poporul va preamări numele Tău cel Sfînt, pe care îl urăște".

Sfîntul, rugîndu-se astfel, deodată luntrea care ducea pe ighemon, a stat pe loc și nu putea să se miște din locul acela. Ighemonul Arian, vîzînd acest lucru, se mira, aducîndu-și aminte de cuvintele mucenicului, cu care a făgăduit că-l va sili spre mărturisirea lui Hristos Dumnezeu. Deci, a zis către ai săi: "Ce vi se pare vouă de aceasta, că luntrea nu se mai mișcă; oare nu socotiți că aceasta este vrăjirea acestui creștin?"

Și a poruncit să aducă altă luntre și a șezut în ea. Deci, aceea luntre, din care a ieșit ighemonul, îndată a pornit din locul ei, iar aceea în care a șezut, a stat ca pe pămînt uscat, neputînd să se miște deloc, deși erau vîslași mulți, pînza întinsă și vînt în ajutor. Deci, ighemonul a trimis la mucenic, zicînd: "Te-ai temut de muncile cu care te-am îngrozit, de aceea ai făcut cu vrăjile tale să nu pot trece și să intru în cetate". Mucenicul a răspuns trimisului: "Viu este Dumnezeu, că nu se va mișca luntrea în care este Arian, pînă nu va mărturisi numele Domnului meu Iisus Hristos, precum i-am zis mai înainte!" Iar trimisul a zis: "Ighemonul, chiar de va mărturisi numele Dumnezeului tău precum voiești, dar, fiind în mijlocul rîului, cum vei auzi tu glasul lui de aici de pe mal? Căci rîul, precum vezi, este foarte lat". Mucenicul i-a zis: "Să scrie pe o hîrtie mărturisirea Domnului meu și s-o trimită la mine și în ceasul acela luntrea va porni și va sosi la mal.

Deci, întorcîndu-se trimisul, a spus ighemonului cuvintele mucenicului. Iar ighemonul, luînd îndată o hîrtie, a scris cu mîna sa niște cuvinte ca acestea: "Unul este cu adevăratul Dumnezeu, pe care Ascalon îl cinstește și nu este altul afară de El. Acela este Ziditorul și Stăpînul tuturor!" Astfel scriind, a trimis-o lui Ascalon. Iar mucenicul, citind scrisoarea, s-a rugat lui Dumnezeu și îndată luntrea în care era ighemonul a pornit și a ajuns la mal. Ighemonul, intrînd în cetate, a șezut la judecată și, punînd pe mucenic în fața sa, a zis către dînsul: "Toată puterea ta de farmece și urîță de zei, ai pornit-o asupra mea, fiind pe apă, ca să mă ții acolo, iar eu, pe pămînt, voi arăta asupra ta puterea stăpînirii mele".

Deci, îndată a poruncit să-l spînzure gol la muncire și cu făclii aprinse să-i ardă coastele și pîntecele, pînă ce i se va topi tot trupul. Pe cînd aceia îl munceau, sfîntul tăcea. Atunci Arian a zis către dînsul: "Ascaloane, precum vîd, tu ai să mori acum". Răspuns-a sfîntul: "Chiar de aș muri, însă tot viu voi fi!"

Ighemonul a zis către ai săi: "Să nu ne mai ostenim muncindu-l; văd că este gata să moară pentru credința lui, însă noi să facem încă ce vom putea". Atunci, a poruncit să lege o piatră mare de picioarele lui și să-l arunce de viu în adâncul râului. Luându-l ostașii l-au dus la râu, mergând în urma lor mult popor, între care erau și mulți creștini ce veniseră să vadă sfârșitul mucenicului și care, aducând bucate, îl rugau să guste. Iar el nu voia, zicând: "Nu voi mai gusta acum din hrana cea stricăcioasă a acestei lumi, că m-am gătit să merg și să iau acelea, *pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit*". Deci, osteni-ți-vă și voi, fraților, ca să cîștigați bunătățile gătite sfinților".

Grăind astfel sfântul, ostașii l-au pus într-o luntre și, depărtându-se de mal, au început a lega de picioarele lui o piatră mare. Iar întorcându-se el spre creștinii care stăteau pe mal, le-a zis: "Fiilor, să nu fiți fără de grijă pentru îngroparea mea; însă astăzi și mâine să nu mă căutați. Tocmai a treia zi să veniți în partea de miazănoapte a cetății și, aflînd la mal trupul meu cu piatra cea legată, să mă îngropați împreună cu ea".

Așa a fost, că a treia zi după înecarea mucenicului, au aflat sfântul lui trup, precum le-a zis lor cu piatra de gît. Și astfel l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine cinstea și închinăciunea împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă - Sfântul Mucenic Ascalon împreună cu Sfântul Mucenic Leonid se pomenesc la pătimirea Sfântului Filimon, în 14 zile ale lui decembrie. Ighemonul Arian a crezut și el în Hristos și s-a învrednicit de cununa mucenicească, precum se scrie despre Arian în pătimirea aceluiași Filimon.

Viața Sfântului Marelui Împărat și întocmai cu Apostolii Constantin și a maicii lui, Elena (21 mai)

Împăratul Britaniei, Consta, care se numea Flor, era nepotul lui Claudie, împăratul cel mai dinainte, care se născuse din fiica lui. Deci, Consta și Elena au fost părinții marelui Constantin. Consta a avut și alți copii cu altă femeie, cu numele Teodora, care a fost fiică a împăratului Maximian Erculie. Aceasta a născut lui Consta pe Constantie, tatăl lui Galie și al lui Iulian; pe Dalmatie, pe Navalian și o fiică, Constantia, care a fost dată după Liciniu. Iar din Elena este născut Constantin cel Mare, care a fost și moștenitor al împărăției tatălui său.

Despre Consta, tatăl lui Constantin, se povestește că, deși se arăta a fi închinător de idoli, după obiceiul cel vechi al Romei, nu se silea spre slujba idolească ca ceilalți închinători de idoli; ci se arăta și nădăjduia spre Dumnezeu cel Preaînalt. El învăța pe fiul său, Constantin, să caute și să ceară ajutor de la cea de sus purtare de grijă, iar nu de la idoli. Lui îi era milă de creștinii ce se munceau și se omorau de ceilalți împărați păgîni; pentru aceea el nu ura Biserica lui Hristos, ci o apăra de prigonire. Deci, creștinii din părțile Apusului aveau odihnă sub stăpînirea lui; iar cei din părțile Răsăritului erau supuși la diferite chinuri, de vreme ce Maximian Galerie, ginerele lui Dioclețian, stăpînea părțile acelea.

La curtea împăratului Consta erau mulți creștini în tot felul de dregătorii, iar unii dintre ei erau chiar slujitori de aproape ai lui. Vrînd împăratul să știe care dintre bărbați sînt buni, desăvîrșiți și statornici în credință, a făcut aceasta: A chemat toată curtea sa împărătească și le-a zis: "Dacă îmi este cineva credincios și voiește să fie în palatul meu, să se închine zeilor mei și împreună cu mine să le aducă jertfe și atunci îmi va fi prieten adevărat, slujindu-ne în boieria sa și învrednicindu-se de la noi de mai mare cinste. Iar dacă cineva nu va voi să se închine zeilor mei, să se ducă din curtea mea unde va voi, deoarece nu pot să fiu împreună cu cei ce nu sînt de o credință cu mine".

Împăratul, zicînd acestea, deodată, cei ce stăteau de față, s-au împărțit în două părți; pentru că cei ce erau adevărați robi ai lui Hristos, adică creștinii, s-au dat la o parte, lăsîndu-și astfel dregătoriile și rangurile lor cele mari cu care erau însărcinați și, astfel, au început a ieși din palatele împărătești. Iar cei ce iubeau lumea aceasta și slava ei mai mult decît pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, aceia s-au plecat la cuvintele împăratului și se închinau idolilor. Deci, împăratul, oprind pe adevărații creștini, a zis către dînșii: "De vreme ce vă văd, că slujiți cu credință Dumnezeului vostru, voiesc ca voi să fiți sftinicii, slujitorii și prietenii mei; pentru că nădăjduiesc că în ce fel sînteți credincioși Dumnezeului vostru, tot în acel fel veți fi credincioși și către mine!" Iar către cei care au voit a se abate de la Hristos și a se închina zeilor, a zis: "Pe voi nu mai voiesc să vă am în curtea mea; căci, dacă nu ați păstrat credința Dumnezeului vostru, apoi cum veți fi credincioși mie?"

Astfel i-a gonit rușinați din fața sa. De aici se vede cît era de bun acel împărat către creștinii cei credincioși. Aflîndu-se în Britania și, căzînd în boală de moarte, a încredințat împărăția fiului său, Constantin, cel născut din Elena, pe care îl iubea mai mult decît pe toți fiii săi cei născuți din cealaltă femeie; și, în urmă, și-a dat ultima suflare.

Constantin a luat stăpînirea împărăției după moartea tatălui său, cu învoirea a toată oastea, pentru că era iubit de toți, ca o odraslă ieșită dintr-o rădăcină bună. Maxentie, fiul cel nelegitim al lui Maximian Erculie, auzind de acest lucru, s-a umplut de zavistie și, amăgind cîțiva senatori din Roma, cărora dîndu-le multe daruri și făgăduindu-le multe altele, i-a răpit scaunul împărătesc, făcîndu-se astfel împărat al Romei cu puterea sa, fără voia poporului Romei și a toată oastea. Constantin, înștiințîndu-se de acest lucru, nu s-a supărat asupra lui, ci mai ales s-a și învoit cu dînsul și a trimis la el soli pentru pace, lăsînd pe Maxentie să împărătească în Roma, iar el mulțumindu-se cu Britania și cu părțile ei cele de un hotar. Maxentie însă, nu voia pacea cu Constantin și nici nu-l recunoștea ca împărat, voind ca singur să rămîină împărat a tot pămîntul și ținuturilor de sub stăpînirea Romei. El, întărîndu-se în Roma, a început a face multă răutate poporului; căci nu numai pe creștini îi gonea, ci și pe păgînii săi îi muncea. El a omorît pe senatorii cei cinstiți, jefuindu-le averile, batjocorind casele cele de neam bun și viețuind cu necurăție; pentru că răpea femeile și fecioarele senatorilor spre necurăția lui, îndeletnicindu-se foarte mult la vrăji și fermecătorii, făcîndu-se foarte aspru și urît în toată Roma pentru tirania lui cea spurcată.

Deci, romanii au trimis în taină la Constantin care petrecea în Britania cu mama sa Elena, rugîndu-l să vină și să-i scape de acel tiran. Constantin a scris mai întîi lui Maxentie, sfătuiindu-l prietenește, să înceteze cu tirania sa Maxentie nu numai că nu l-a ascultat și nu s-a îndreptat, dar mult mai rău s-a făcut, gătindu-se de război împotriva lui Constantin, nemaivoind a-l lăsa să împărătească împreună cu dînsul. Constantin, auzind că Maxentie nu se îndreptează, ci se întinde spre lucruri mai rele și adună oaste multă împotriva lui, a pornit el împotriva lui cu război. Dar, văzînd că puterea lui de oaste este puțină și gîndindu-se și la farmecele lui Maxentie, a început a se îndoii de biruință, deoarece știa că Maxentie vărsa mult sînge omenesc prin facerea vrăjilor și pe mulți prunci, fecioare și femei însărcinate le junghia și le jertfea diavolilor, făcîndu-și lui milostivi pe zeii cei deșerți, spre care nădăjduia.

Văzînd Constantin că de partea lui Maxentie era mare puterea diavolească, a început a se ruga adevăratului Dumnezeu, Care stăpînește cerul și pămîntul, pe Care neamul creștinesc îl cinstește, ca să-i dăruiască chip de biruință asupra tiranului. Deci, cu osîrdie rugîndu-se, i s-a arătat întru amiază chipul Crucii Domnului, închipuit cu stele strălucitoare, mai mult decît soarele, iar deasupra acestui chip era următoarea scrisoare: "Cu aceasta vei birui". Aceasta o vedeau toți ostașii, peste care era comandant Artemie - care s-a muncit de Iulian pentru Hristos - și se minunau. Iar cei mai mulți dintre dînșii au început a se teme, deoarece, la neamuri, chipul Crucii era semn de nenorocire și de moarte, fiindcă tîlharii și făcătorii de rele se pedepseau cu răstignirea pe cruce. Deci, ostașii se temeau toți ca nu cumva războiul lor să fie fără izbîndă, iar împăratul Constantin era întru nepricepere mare. Noaptea, pe cînd el dormea, i s-a arătat singur Domnul nostru Iisus Hristos și iarăși i-a arătat semnul cinstitei Cruci, cel ce i se arătase, și i-a zis: "Să faci asemănarea acestui semn și să poruncești ca să-l poarte înaintea cetelor și vei birui nu numai pe Maxentie, ci și pe toți vrăjmașii tăi!"

Sculându-se împăratul, a spus boierilor săi acea vedenie a sa și, chemînd meșteri iscusiți, le-a poruncit să facă cinstita Cruce, după chipul semnului ce i se arătase, de aur, de mărgăritare și de pietre scumpe. El a mai poruncit ca toată oastea sa să închipuiască semnul Sfintei Cruci pe toate armele, pe steaguri, pe coifuri și pe paveze. Păgînul Maxentie, înștiințîndu-se de venirea lui Constantin din Britania asupra Romei, cu multă îndrăzneală, și-a scos oastea romană și a tăbărit împotriva marelui Constantin; iar Constantin a poruncit să poarte cinstita Cruce înaintea cetelor ostașilor săi.

După o luptă înverșunată, Maxentie a fost biruit cu puterea cinstitei Cruci și mulți ostași au fost uciși în acea luptă. Iar el, fiind urmărit de împăratul Constantin, a fugit pe podul de peste rîul Tibru, pe care singur îl zidise, și, stricîndu-se podul cu puterea lui Dumnezeu, s-a afundat ticălosul în rîu cu ostașii săi, ca și Faraon cel de demult și astfel s-a umplut rîul de ostași și de cai. După aceasta marele Constantin a intrat în Roma cu biruință, întîmpinat de tot poporul cu mare bucurie și cinste; iar el a înălțat mare mulțumire lui Dumnezeu, Celui ce i-a dat biruință asupra tiranului cu puterea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci. Spre pomenirea acelei preaslăvite biruințe, a pus o cruce în mijlocul cetății Romei, pe un stîlp înalt de piatră și a scris pe dînsa: "Prin acest semn mîntuitor, cetatea aceasta s-a eliberat de sub jugul tiranului".

El a mai avut al doilea război împotriva Vizantie, care era atunci cetate mică zidită de un grec oarecare, anume Vizas, în numele său, pe vremea lui Manase, împăratul iudeilor. Acolo Constantin fiind biruit de două ori, era într-o mare mîhnire; dar, făcîndu-se seară, și-a ridicat ochii spre cer și a văzut o scrisoare alcătuită de stele, care închipuia aceasta: "Cheamă-mă în ziua necazului tău, și te voi scoate și Mă vei preamări". Înfricoșîndu-se, și-a ridicat ochii spre cer și a văzut închipuită o cruce de stele și împrejurul ei aceste cuvinte: "Prin acest semn vei birui". Astfel, punîndu-se crucea iarăși în fruntea cetelor, a biruit pe vrăjmașii săi și le-a luat cetatea Vizantie.

Avînd al treilea război cu tătarii la Dunăre, iarăși i s-a arătat pe cer semnul Sfintei Cruci, arma cea mîntuitoare și, ca și mai înainte, a avut biruință. De aceea, împăratul Constantin, cunoscînd puterea lui Hristos, Cel ce S-a răstignit pe cruce, a crezut în Hristos adevăratul Dumnezeu și s-a botezat împreună cu maica sa, Elena, cea vrednică de laudă.

Despre botezul Sfîntului Constantin se povestește astfel: Cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Cel ce le rînduiește toate spre folosul omenesc, împăratul Constantin a căzut într-o lepră foarte cumplită, care i-a cuprins tot trupul de la cap pînă la picioare, încît tot trupul lui era o rană. El a adus mulți doctori preaințelepți și vrăjitori, nu numai din stăpînirea Romei, ci și din Persia; însă nici un folos n-a cîștigat la boala sa. Mai în urmă venind la împărat, slujitorii idolești de la Capitoliu i-au zis: "De nu-ți vei face scăldătoare din sînge de copii mici și de nu te vei spăla în acel sînge, fiind cald, apoi nu poți să te tămăduiești; iar de vei face așa, atunci îndată vei fi sănătos, căci altă doctorie nu este mai bună decît aceasta".

Atunci împăratul a trimis pretutindeni ca să adune prunci mici, pentru a face din sîngele lor scăldătoarea. Adunîndu-se la Capitoliu o mulțime de prunci mici, care sugeau la sînul maicilor lor și, sosind ziua în care erau să fie junghiați, a mers și împăratul la Capitoliu; pentru că acolo îi gătise slujitorii idolești scăldătoarea de sînge. Atunci s-au adunat o mulțime de femei, care își smulgeau părul de pe cap și cu unghiile își zgîriau fețele, tînguindu-se și plîngînd cu amar. Deci, întrebînd împăratul care este pricina plîngerii lor, și aflînd că sînt mame ale pruncilor adunați pentru junghiere, s-a umilit și, văzînd plîngerea și tînguirea cea amară, a zis: "O, cît de mare este neomenia celor ce m-au sfătuit să vărs sînge nevinovat! Chiar de aș fi știut cu adevărat că mă voi tămădui, apoi mai bine era ca eu unul să rabd durere, decît să vărs sîngele la atîția prunci, care nici un rău nu mi-a făcut, și încă și pe maicile lor să le umplu de neîncetată tînguire și mîhnire". Acestea zicînd, s-a întors la palat și îndată a poruncit să dea mamele, sănătoși pe fiii lor, dîndu-le în același timp și aur din vistieriile împărătești, și astfel le-a eliberat pe ele cu pace.

Iar Preabunul Dumnezeu, văzînd o milostivire ca aceasta din partea împăratului, i-a răsplătit cu îndoită sănătate și trupească și sufletească. Dumnezeu a trimis la dînsul pe Sfinții și Marii Apostoli Petru și Pavel, care s-au arătat în vedenie pe cînd dormea, stînd lîngă patul lui. Împăratul i-a întreat pe dînșii, cine sînt și de unde vin, iar ei au zis: "Noi sîntem Petru și Pavel, Apostolii lui Hristos, trimiși de Dînsul la tine să te povățuim la calea mîntuirii, să-ți arătăm baia în care vei cîștiga sănătatea sufletului și a trupului și să-ți făgăduim viața cea veșnică de la Dumnezeu, pentru viața cea vremelnică pe care ai dăruit-o pruncilor, fiindcă i-ai cruțat pe dînșii de moarte. Deci, cheamă la tine pe episcopul Silvestru, care se ascunde de frica ta în muntele Soract, și să ascultîi învățătura aceluia, pentru că el îți va arăta o scăldătoare, în care te vei curăți de toate spurcăciunile și vei fi sănătos cu trupul și cu sufletul". Sfinții Apostoli, zicînd acestea, s-au dus de la dînsul.

Împăratul deșteptîndu-se din somn, se minuna de acea vedenie, cînd, după obicei, a intrat la dînsul doctorul. Atunci împăratul a zis către dînsul: "De acum nu mai am trebuință de doctoria voastră, fiindcă nădăjduiesc spre dumnezeiescul ajutor". Și l-a gonit pe el de la dînsul. După aceea a poruncit, ca îndată să caute pretutindeni pe episcopul Silvestru și să-l aducă la dînsul cu cinste. Deci, găsindu-l pe episcopul Silvestru și aducîndu-l la împărat, l-a primit cu mare cinste și dragoste, pentru că, singur sculîndu-se, l-a întîmpinat și l-a îmbrățișat prietenește.

Apoi l-a întreat pe dînsul, zicînd: "Sînt la voi oarecare dumnezei cu numele Petru și Pavel?" Silvestru a răspuns: "Îm-părate, unul este la noi Dumnezeu, Care a zidit cerul și pămîntul și toate cele ce sînt pe dînsul. Iar aceia cărora tu le zici Petru și Pavel, nu sînt dumnezei, ci robi ai lui Dumnezeu, care au propovăduit în toată lumea numele lui Iisus Hristos și mai pe urmă și-au vărsat sîngele lor pentru Domnul, fiind uciși de către Nero". Auzind aceasta, împăratul s-a bucurat foarte mult și a zis: "Rogu-mă ție, episcopo, arată-mi mie asemănarea lor, dacă o ai pe icoane închipuită, ca mai cu încredințare să știu de sînt aceia ce mi s-au arătat mie în vis". Atunci Silvestru a trimis îndată un diacon să aducă icoana Sfinților Apostoli Petru și Pavel. Deci, văzînd împăratul închipuirile fețelor apostolești, a zis: "Cu adevărat aceștia sînt, cei văzuți de mine!"

Atunci împăratul a spus episcopului cu de-amănuntul toată vedenia lui și l-a rugat pe el să-i arate scăldătoarea aceea, în care ar putea să se curățe de lepra sufletească și trupească, după cuvîntul apostolilor, care i s-au arătat lui în vedenie. Sfîntul episcop Silvestru a zis împăratului: "Nu se cade ție să intri într-alt fel în scăldătoarea aceea, decît să crezi fără șovăire mai întîi în Dumnezeu acela, pe Care L-au propovăduit apostolii ce ți s-a arătat ție". Împăratul a răspuns: "De n-aș fi crezut că Iisus Hristos este Unul Dumnezeu, apoi niciodată nu te-aș fi chemat la mine pe sfinția ta". Grăit-a lui sfîntul: "Se cade mai întîi să postești, apoi, cu rugăciuni și lacrimi, prin mărturisirea păcatelor tale, să milostivești pe Dumnezeu. Deci, leapădă-ți porfira și coroana împă-rătească timp de șapte zile și să te închizi în camerele dinăuntrul palatului și, plîngînd în sac și în cenușă, să-ți faci pocăința, aruncîndu-te la pămînt; apoi poruncește să se închidă capîștile idolești și jertfele lor să înceteze; pe creștinii ce sînt în temnițe să-i eliberezi și celor ce stau în legături dăruiește-le libertate; fii bun cu cei ce se roagă ție, împlinește-le toate cererile lor drepte și dă din averea ta multă milostenie săracilor".

Împăratul a făgăduit că pe toate acestea o să le împlinească; iar episcopul, punîndu-și mîna pe capul lui, s-a rugat și l-a făcut pe el unul dintre cei chemați la primirea Sfîntului Botez. Apoi, adunînd pe toți credincioșii, le-a poruncit și lor asemenea să postească și să se roage, ca astfel să înceteze ura împotriva Bisericii lui Dumnezeu, să piară întunericul închinării de idoli și să strălucească tuturor lumina cea mîntuitoare.

Sosind a șaptea zi, Sfîntul Silvestru a venit la împărat și, învățîndu-l multe despre tainele sfîntei credințe celei întru Preasfînta Treime, i-a pregătit scăldătoarea Sfîntului Botez. Cînd a intrat împăratul în scăldătoarea Sfîntului Botez și, după ce Sfîntul Silvestru l-a afundat de trei ori în numele Sfîntei Treimi, deodată a strălucit o lumină mare din cer, mai mult decît razele soarelui, încît s-a umplut casa de negrăită strălucire. Atunci împăratul, îndată s-a curățat de lepră, care, căzînd de pe trupul lui ca niște solzi de

pește, a rămas toată în apă. Astfel a ieșit sănătos din scăldătoare, încît n-a mai rămas nici urmă din bulele ce au fost pe trupul lui. Apoi, îmbrăcîndu-se în haine albe după Sfîntul Botez, a povestit singur, zicînd: "Cînd m-am afundat în apă, am simțit o mîna de sus, întinzîndu-se și atingîndu-se de mine".

După acestea, împăratul îndată a dat poruncă să nu îndrăznească nimeni a huli pe Hristos sau a supăra pe creștini. Deci, a zidit în curțile sale împărătești o biserică în numele Mîntuitorului Hristos și a poruncit să se boteze fără întîrziere toți cei ce vor voi să fie creștini; iar haine albe pentru botez să ia din vistierile împărătești. În ceasul acela s-au botezat o mulțime mare de popor și, din zi în zi, creștea și se înmulțea Biserica lui Hristos, iar închinarea de idoli se împutina.

Astfel s-a făcut bucurie mare credincioșilor, a căror mulțime era atît de mare în Roma, încît voiau să gonească din cetate pe toți cei ce nu voiau să fie creștini. Dar împăratul a oprit poporul, zicînd: "Dumnezeul nostru nu voiește ca cineva să vie la El cu silă și fără de voie; ci, dacă cineva de voie liberă și cu scop bun se apropie de El, în acela El binevoiește și cu milostivire îl primește; deci, precum voiește cineva să creadă cu libertate, așa să creadă, iar nu să se prigonească unul pe altul!"

De acest împărătesc răspuns și mai mult s-a înveselit poporul; căci lăsă pe toți să trăiască în libertate, pe fiecare în credința și după voia sa. Dar nu numai în Roma s-a făcut bucurie credincioșilor, ci și în toată lumea. Pentru că pretutindeni se eliberau din legături și din temnițe credincioșii cei chinuți pentru Hristos și se întorceau de la închisori; iar cei ce se ascundeau prin munți și prin pustietăți de frica muncitorilor, veneau la locurile lor fără de frică, și astfel, pretutindeni, a încetat prigonirea și tirania.

După aceasta, binecredinciosul împărat Constantin a voit să zidească în numele său o cetate în Ilie, unde - precum se povestește - a fost războiul troadenilor cu elinii. Dar el, cu dumnezeiasca înștiințare, s-a oprit să zidească acolo cetate și i s-a poruncit s-o zidească mai bine în Vizantia. Deci, supunîndu-se voinței lui Dumnezeu, a zidit în Vizantia o cetate mare și slăvită, a înfrumusețat-o cu toate podoabele și a numit-o după numele său, Constantinopol. Apoi a mutat acolo scaunul său de la Roma cea veche, poruncind ca acea cetate să se numească Roma cea nouă, încredințînd-o apărării lui Dumnezeu și a Preacuratei Sale Maici.

În acea vreme răucredinciosul Arie, tulburînd cu eresul său Biserica lui Hristos, acest binecredincios împărat a voit cu dinadinsul să încerce cele pentru sfînta credință. Deci, a poruncit să se țină în Niceea Sinodul cel mare a toată lumea, unde s-au adunat 318 Sfinți Părinți, care au alcătuit credincioasele dogme ale sfîntei credințe, iar pe Arie și eresul lui l-au blestemat. Acest sinod care s-a ținut în anul 325 în Niceea a fost întîiul sinod a toată lumea.

Împăratul Constantin a trimis apoi pe fericita sa maică, Elena, la Ierusalim cu multă avere, ca pe una ce era preaiubitoare de Dumnezeu, pentru căutarea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci a Domnului. Ea, ducîndu-se la Ierusalim, a văzut acele Sfînte Locuri, le-a curățit de spurcăciunile idolești și a scos la lumină cinstitele moaște ale mai multor sfinți. Pe acea vreme era patriarh în Ierusalim Macarie, care a întîmpinat pe împărăteasă cu cinste cuviincioasă.

Fericita împărăteasă Elena, vrînd să caute Crucea Domnului cea făcătoare de viață, care era ascunsă de evrei, i-a chemat pe toți și i-a întreat să-i arate locul unde este ascunsă cinstita Cruce a Domnului. Iar ei lepădîndu-se că nu știu, împărăteasa Elena îi îngrozea cu munci și cu moarte. Atunci ei i-au arătat pe un bărbat bătrîn cu numele Iuda, zicînd: "Acesta poate să-ți arate ceea ce cauți, de vreme ce este fiul unui cinstit prooroc". Deci, făcîndu-se multă cercetare, iar Iuda lepădîndu-se a spune, împărăteasa a poruncit să-l arunce într-o groapă adîncă, în care petrecînd cîtăva vreme, în cele din urmă a făgăduit să-i spună. Deci, scofîndu-l din groapă, au mers la un loc, unde era un munte mare, pe care Adrian, împăratul Romei, zidise o capiște zeiței Artemida și pusese în ea pe idolul ei. Acolo a arătat acel Iuda, că este ascunsă Crucea Domnului. Împărăteasa Elena a poruncit să dărîme capiștea idolească, iar zidul și pietrele să le risipească.

Fericitul patriarh Macarie rugându-se, a ieșit în locul acela un miros de bună mireasmă și îndată s-a arătat spre răsărit, Mormîntul și locul Căpățîinii (Golgota), iar aproape de ele au aflat îngropate trei cruci și împreună cu ele au aflat și cinstitele piroane. Nepricîpînd nimeni care ar fi fost Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, s-a întîmplat în acea vreme, că duceau un mort la îngropare. Atunci patriarhul Macarie a poruncit celor ce-l duceau să stea, și a pus una cîte una crucile pe cel mort, iar cînd a pus Crucea lui Hristos îndată a înviat mortul și s-a sculat viu cu puterea dumnezeieștii Crucii a Domnului. Iar împărăteasa, luînd cu bucurie cinstita Cruce, i s-a închinat ei și a sărutat-o; asemenea și toată suita împărătească ce era cu ea. Iar unii nu puteau să vadă și să sărute Sfînta Cruce în acea vreme, de înghesuială, pentru aceea au cerut ca măcar s-o vadă de departe.

Atunci Macarie, patriarhul Ierusalimului, stînd la un loc mai înalt, a arătat poporului cinstita Cruce; iar toți strigau: "Doamne, miluiește!" De atunci s-a început a se prăznuî Înălțarea Sfintei Crucii. Împărăteasa Elena a luat cu sine o parte din acest sfînt lemn, asemenea și sfintele piroane; iar pe cealaltă parte punînd-o într-o raclă de argint, a dat-o patriarhului Macarie pentru păzirea neamurilor care vor fi de aici înainte. Atunci acel Iuda și împreună cu el o mulțime de iudei au crezut în Hristos și s-au botezat. El s-a numit din Sfîntul Botez Chiriac, care, după aceea, a fost patriarh al Ierusalimului și s-a sfîrșit pe vremea lui Iulian Paravatul, fiind muncit pentru Hristos.

Sfînta împărăteasă Elena a poruncit ca în Ierusalim, pe la sfintele locuri, să se zidească biserici. Mai întîi a poruncit să se zidească Biserica Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, lîngă Sfîntul Mormînt, acolo unde s-a găsit Sfînta Cruce. A mai poruncit să se zidească o biserică și în Ghetsimani, unde este mormîntul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a cinstitei ei Adormiri. Apoi, după ce a zidit și alte optsprezece biserici, înfrumusețîndu-le cu toate podoabele și dăruindu-le cu îndestulate averi, a venit la Constantinopol, aducînd o parte din lemnul Sfintei Crucii cea de viață făcătoare și sfintele piroane cu care a fost pironit trupul lui Hristos. Apoi, nu după multă vreme s-a mutat la Dumnezeu, bineplăcîndu-I Lui, și a fost îngropată cu cinste.

Iar marele împărat Constantin, după moartea maicii sale, Sfînta Elena, viețuind ca zece ani și ceva, a plecat la război împotriva perșilor. Dar într-un sat al Nicomidiei a căzut în boală. Deci, cunoscînd că i s-a apropiat sfîrșitul, a făcut diată, împărțind împărăția la cei trei fii ai săi; și, bolind cu trupul, și-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Hristos Dumnezeu, cerescul Împărat. După aceasta a fost adus în Constantinopol, unde s-a îngropat cu slavă în biserica Sfînților Apostoli. El a murit la 32 de ani ai împărăției sale; iar toți anii de la nașterea sa avea șazeci și cinci. Iar acum viețuiește în viața cea fără de sfîrșit, în veșnica împărăție a lui Hristos Dumnezeu nostru, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste, slavă și închinăciune în vecii vecilor. Amin.

Pățimirea Sfîntului Mucenic Vasilisc, nepotul Sfîntului Teodor Tiron

(22 mai)

(Scrisă de Sfîntul Mucenic Evsignie)

După uciderea Sfînților Mucenici Eutropie și Cleonic, cu care împreună a pățimit multe și Sfîntul Vasilisc, el, rămînînd viu, ședea în temniță. După moartea ighemonului Asclipiodot, a venit în locul lui, în părțile Pontului, un alt ighemon cu numele Agripa, trimis de tinerii Maximian și Maxim, ca să prigonească și să ucidă pe cei ce credeau în Hristos. Mai înainte de intrarea lui în cetatea Amasiei, Sfîntul Vasilisc era acolo în temniță și se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, adu-ți aminte de mine și nu mă uita pînă în sfîrșit, dar și chemarea mea spre mucenicie arătat s-o aduci la desăvîrșire, ca să nu fiu despărțit de acei sfinți bărbați care au fost prinși cu mine și au pățimit mai înainte de mine și s-au încununat".

Deci, arătându-i-se lui Domnul la miezul nopții în vedenia visului, i-a zis: "Îmi aduc aminte de tine și nu te voi uita! Deja numele tău s-a scris de la început cu cei ce au fost prinși cu tine; deci, nu te mîhni ca cel mai de pe urmă, pentru că pe mulți îi vei întrece și pomenirea ta o voi face slăvită în tot pămîntul. Du-te acum și dă sărutarea cea mai de pe urmă maicii tale, fraților și rudeniilor, iar, cînd te vei întoarce, vei lua cununa mucenicească și îndată te vei odihni în Comani. Dar să nu te temi de muncile ce ai să le pătmești, că Eu sînt cu tine și nu te vor vătăma supărările cele omenești".

Deșteptîndu-se, Sfîntul Vasilisc, s-a umplut de bucurie și, pe cînd se ruga, a văzut ușile temniței deschise. Apoi, începînd a se face ziuă, a rugat pe ostașii care îl păzeau și pe păzitorul cel mai mare al temniței, zicînd: "Dați-mi voie pentru patru zile să mă duc să văd pe maica și pe frații mei, cei ce petrec în satul Cumialii; iar după aceea mă voi întoarce cu alergare la adevăratul meu Tată, Iisus Hristos". Dar, ostașii și păzitorul temniței i-au răspuns: "Viu este Domnul Dumnezeuul tău, Căruia tu neîncetat Îi slujești, că de nu ne-am teme de ighemon, pe care îl așteptăm să vină îndată, te-am elibera cu totul". Grăit-a sfîntul: "Nu voiesc să fiu liber cu totul ci, precum am zis, să mă duc numai să mă închin maicii mele, fraților și rudeniilor, fiindcă Domnul meu mi-a poruncit să fac aceasta".

Ostașii ziseră: "Ne temem ca nu cumva, după eliberarea ta, ighemonul să te ceară degrabă de la noi, fiindcă am auzit astăzi că are să vină ighemonul în cetate și toți cei legați sînt înscrși pentru judecată". Sfîntul Vasilisc a zis: "Voia Dumnezeului meu este să mă duc în satul meu; deci, dacă aveți plăcere, să meargă unii dintre voi cu mine, apoi ne vom întoarce împreună". Atunci ostașii s-au învoit la voia Domnului și, sculîndu-se unii dintre ei, s-au dus cu dînsul în satul lui și, cu multă bucurie, l-au întîmpinat pe el frații lui, căci avea trei frați și maica sa, și i-au ospătat și cinstit pe ostași în casa lor.

A doua zi, chemînd pe toate rudeniile lui, a grăit multe către dînșii din cele pentru folosul sufletului și din învățătura creștinească, zicînd că ni se cade a intra în împărăția lui Hristos cu multe supărări. Deci, mîngîindu-i pe toți și sărutîndu-i cu sărutarea cea mai de pe urmă, le-a zis: "Iubiți frați, părinților și fiilor întru Hristos, petreceți în credința Domnului nostru Iisus Hristos și să nu vă depărtați nicidecum de El; pentru că nimic nu este lumea aceasta și cele din ea. Toate acestea sînt ca o umbră ce trece, iar Domnul petrece în veci. Deci, mă rog vouă, rugați-vă pentru mine Stăpînului nostru, Dumnezeuul tuturor, să-mi dea putere ca să-mi săvîrșesc nevoița pătimirii, precum a dat sfinților Teodor Tiron, Eutropie și Cleonic, care au fost prinși cu mine. Mîntuiți-vă, preaiubiți părinți, maicilor, fraților, surorilor și fiilor, că mă duc acum de la voi și nu mă veți mai vedea în viața aceasta vremelnică". Sfîntul, zicînd acestea, s-a făcut plîngere și tînguire mare și au zis către dînsul: "După ce îți vei săvîrși bine alergarea ta, roagă-te Domnului pentru noi și pentru tot neamul creștinesc, ca să înceteze prigoana asupra credinței celei sobornicești și ca să se piardă slujirea la idoli, iar darul lui Hristos să strălucească peste tot pămîntul". După acestea, Sfîntul Vasilisc se pregătea să se întoarcă cu ostașii pe aceeași cale la temniță, în legăturile sale.

În acea vreme ighemonul Agripa a ajuns în cetatea Amasiei, și, chemînd pe cei mai dintîi între cetățeni, a intrat cu dînșii în capiștea idolească, care se numea Petason și în alta numită Serapion, aducînd jertfă necurațiilor lui zei. A doua zi, șezînd la judecată, cerceta pe cei ce erau în legături; astfel a chemat mai întîi pe Vasilisc, fiindcă auzise de dînsul și voia să-l pună pe el mai întîi înaintea judecății sale. Ducîndu-se în temniță unul din cei mai mari ai cetății, ca să aducă pe Vasilisc la ighemon, nu l-a găsit în legături. Deci, a prins pe păzitorul temniței și, legîndu-l, l-a dus în divan. Ighemonul, schingiuindu-l, îl întreba: "Cum ai dezlegat pe vrăjmașul zeilor noștri, nesocotind poruncile împărătești?" Iar păzitorul a răspuns: "Sînt două zile astăzi, de cînd Vasilisc s-a dus cu ostașii în satul lui". Ighemonul, umplîndu-se de mînie, a zis: "Capul tău îl voi tăia cu sabia, de nu vei pune înaintea mea pe hulitorul și ocărîtorul zeilor". Zis-a păzitorul temniței: "Într-a patra zi îl voi aduce înaintea ta".

Ighemonul a trimis îndată cu păzitorul acela, pe un slujitor al său, om cu obicei sălbatic și cumplit, împreună cu mulți ostași, și a zis aceluia: "Acum te voi cunoaște pe tine dacă ești adevărat rîvnitor către zei, de vei prinde pe acel hulitor și batjocoritor și-l vei aduce legat la mine în Cumani, că acolo mă duc". Deci, slujitorul acela, plecînd de la ighemon, a gătit niște încălțăminte de aramă, care avea înăuntru

piroane lungi de fier ascuțite și, luînd pe păzitorul temniței și pe ostași, s-a dus în satul lui Vasilisc, ducînd pe un asin lanțuri grele de fier. Și m-am dus și eu - zice scriitorul acestei pomeniri, Sfîntul Evsignie - urmîndu-le lor, că voiam să văd pătîmirea și sfîrșitul Sfîntului Vasilisc.

Ajungînd ei la satul acela, au prins pe mucenic tocmai cînd ieșea din casă și se îndrepta spre cetatea Amasiei, la legăturile lui. Deci, l-au legat cu două lanțuri, un lanț de fier i-au pus pe grumaz și l-au încălțat cu încălțămintele cele de aramă, care aveau piroane. Acele piroane au străbătut picioarele sfîntului pînă la oase, curgînd sînge din răni și, bătînd tare pe mucenicul lui Hristos, îl duceau spre cetatea Cumani. Pe el îi petrecea plîngînd, maica sa, frații și rudeniile lui; iar maica sa zicea către el: "Fiul meu preadulce, Hristos, pe Care L-ai iubit, Acela să-ți fie ție de ajutor în această nevointă mucenicească; viața ta aici nu ți-a fost lungă, dar va fi veșnică în veacul cel viitor; acum suferi munci amare, dar vei cîștiga slăvită cunună de la Hristos Dumnezeu. Oamenii cei răi te muncesc pe pămînt, dar îngerii păcii te vor primi în cer. Ca pe un tîlhar te judecă acum pe tine, dar tîlharul care s-a răstignit cu Hristos te va primi în Rai; împărații cei stricăcioși și muritori teucid prin muncile lor, dar, Dumnezeu Cel veșnic te va învia și te va număra cu oștile îngeresti. Fiul meu cel dulce, în calea aceasta a Domnului în care alergi, adu-ți aminte și de noi!"

Maica lui, zicînd acestea, s-a întors acasă, rugîndu-se Domnului pentru fiul său, ca să-l întărească în munci. Sfîntul, uitîndu-se înapoi, a văzut că veneau după dînsul cei trei frați ai săi, rudeniile și mulți din popor, plîngînd și tînguindu-se; iar el îi ruga să se întoarcă la locurile lor, zicînd: "Nu plîngeți pentru mine ci, mai ales, rugați-vă Domnului, ca să-mi dea putere să biruiesc ispita diavolului și să rușinez pe slujitorii lui". După aceea i-a sărutat pe fiecare și îi îndemna să se întoarcă, zicîndu-le: "Iarăși ne vom vedea unul cu altul în ziua învierii și în viața cea veșnică". Dar ei nu voiau să se întoarcă ci, plîngînd, urmau sfîntului. Atunci Sfîntul Vasilisc le-a zis din nou: "Ce faceți? Nu mai plîngeți pentru mine și nu-mi mai tulburați inima mea! O, de s-ar fi dat mie ca să mor de multe ori pentru Domnul nostru Iisus Hristos! Rogu-vă pe voi, întoarceți-vă și vă rugați lui Dumnezeu pentru mine". Nevrînd ei să se întoarcă, le-a zis trimisul ighemonului: "Mă jur pe sănătatea împăraților mei, că de nu vă veți întoarce, pe toți vă leg și vă duc la ighemon". Dar ei n-au voit să înțeleagă. Deci, a început mai marele ostașilor a-i bate și numai așa, abia a putut să-i izgonească înapoi.

În această călătorie, sfîntul purta cu bărbăție greutatea lanțurilor de fier și cu vitejie răbda durerea picioarelor pătrunse cu multe piroane ascuțite, care erau în încălțămîntea de aramă; iar calea pe unde mergea, se roșea cu sîngele lui. Deci, sfîntul cînta, zicînd: *De s-ar aduna asupra mea tabără, nu se va înfricoșa inima mea, Hristoase, Dumnezeul meu, că Tu ești cu mine*. Și multe alte grăia către Domnul în cîntarea și în rugăciunea sa. Trimisul ighemonului și cei împreună cu el, văzînd pe mucenic umblînd bine, se mirau, nepricepînd că Domnul era cu el și îi ușura durerile. Ajungînd în satul care se numea Dacozaria, trimisul ighemonului și ostașii au voit să se odihnească, fiindcă era zăduf și ceasul la amiază.

Stăpîna aceluia sat, cu numele Troiana, fiind văduvă și, văzînd că a venit slujbașul ighemonului cu ostașii i-a rugat să intre în casa ei să mănînce pîine; iar ei erau patruzeci de bărbați. Intrînd, ei s-au așezat la masă să mănînce și să bea, veselindu-se, iar pe Sfîntul Mucenic Vasilisc, avînd mîinile legate înapoi, l-au legat de un stejar uscat care era înaintea porților. Și s-au adunat la dînsul mulțime de popor, bărbați, femei și copii și, văzînd pe sfîntul legat cu lanțuri grele și ținut în zăduf cu sîngele curgînd din picioare, se umileau și le era milă de el. El se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, cercetează-mă pe mine, precum ai cercetat pe Iosif în temniță, pe Ieremia în noroi, pe Daniil în groapa leilor și pe cei trei tineri în cuptorul haldeilor; precum ai arătat bunătatea Ta Susanei, cea năpăstuită de bătrînii cei mincinoși, Cel ce ai scos pe Petru din temniță și pe Tecla ai apărat-o în priveriște, tot așa și spre mine nevrednicul și smeritul robul Tău întinde mila Ta și arată minunile Tale, pentru slava Preasfîntului Tău nume".

Pe cînd sfîntul se ruga astfel, deodată s-a cutremurat pămîntul și un glas de sus s-a auzit: "Nu te teme, că sînt cu tine!" Și îndată încălțămîntea de aramă din picioarele lui s-a topit ca ceara de fața focului, lanțurile au căzut de pe dînsul și stejarul cel uscat a înverzit, odrăslind ramuri cu multe frunze și făcînd umbră

mare deasupra sfintului. Iar acolo unde stăteau picioarele sfintului și se roșise pământul de sângele lui, a izvorât un izvor de apă. Sfântul Vasilisc, văzînd acestea, a început a mulțumi lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Cuvîntule cel mai înainte de veci și Fiul Tatălui celui neajuns și nesupus, Cel ce ai binevoit a Te pogori pe pământ și a Te face om ca să ne răscumperi de la vechiul muncitor diavol și să ne izbăvești de toate lucrurile lui cele rele; Cel ce ne-ai înălțat pe noi, iar pe acela l-ai smerit, l-ai călcat și l-ai osîndit în adînc, iar pe noi ne-ai înviat, cu ce buze Te voi preamări pe Tine, cu ce limbă mă voi mărturisi Ție și cu ce glas voi cînta, vestind măririle Tale, care le-ai arătat acum spre mine robul Tău, precum ai arătat și pe sfinții Tăi Eutropie și Cleonic, cînd eram bătuți înaintea ighemonului Asclipiodot? Și acum, Doamne, cine sînt eu nevrednicul, că ai atîta milă de mine încît pământul, văzîndu-Te pe Tine, s-a cutremurat, iar trimisul ighemo-nului și ostașii au fugit din casa aceea de frica cutremurului?"

Deci, văzînd minunile cele ce se făcuseră, nu pricepeau ce se întîmplase; unii ziceau că este nălucire, alții socoteau că este vrajă, iar poporul ce stătea împrejurul lui, se minuna cu spaimă și preamărea puterea lui Hristos Dumnezeu. De atunci mulți au crezut în Hristos și ziceau: "Iată, acesta este omul lui Dumnezeu, trimis de Dînsul aici ca să sfințească locul nostru!" Deci, au dus la dînsul pe un slăbănog, zăcînd pe pat, de care, atingîndu-se mucenicul lui Hristos, îndată s-a făcut sănătos și, luîndu-și patul său, s-a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu. A adus la sfîntul și leproși, iar sfîntul și pe aceia i-a tămăduit prin atingere. Pe cei bolnavi de friguri și de alte boli și pe cei ce pătineau de duhuri necurate i-a tămăduit prin cuvînt. Deci, slăvind pe adevăratul Dumnezeu, au crezut în El. Pentru toate acestea s-a făcut mare bucurie poporului din acel sat, încît stăpîna satului Troiana, cu fiul său, Troian, au crezut în Hristos și au cerut Sfîntul Botez.

Iar eu, păcătosul Evsignie, văzînd cele ce se făceau, mă bucuram foarte mult întru Domnul. În acea zi, spre seară, o cireadă de boi și alte dobitoace venind în sat de la pășune pe drumul acela lîngă care stătea sfîntul mucenic, preamărind măririle lui Dumnezeu și, ajungînd în dreptul mucenicului lui Hristos, Vasilisc, au căzut înaintea lui în genunchi și s-au plecat dreptului aceluia, lăudînd pe Dumnezeu cu ale lor glasuri. Atunci trimisul ighemonului și ostașii s-au căit de răutățile ce făcuseră sfîntului, pentru că i-a cuprins și pe dînșii spaima, văzînd minunile cele preaslăvite.

A doua zi, trimisul ighemonului, sculîndu-se, a zis către mucenic cu cuvinte blînde: "Vasilisc, de voiești să plecăm de aici, ca nu cumva pentru tine să ne primejduim de la ighemon". Sfîntul a zis: "Să mergem, pentru că voiesc să mor pentru Domnul meu!" Ieșind ei din sat, tot poporul împreună cu Troiana, stăpîna satului, au petrecut pe sfînt, iar mucenicul lui Hristos i-a rugat să se întoarcă la casele lor. Unii s-au întors, iar alții au venit după el. Cînd au ajuns la un pod mare ce era peste rîul Ireos, s-a cutremurat podul de venirea lui Hristos, căci Hristos, Domnul nostru, mergea nevăzut cu robul Său, precum mi-a spus singur Sfîntul Mucenic Vasilisc mai pe urmă mie nevrednicului, Evsignie. Deci, cutremurîndu-se podul, sfîntul a stat și, înălțînd laudă lui Dumnezeu, a rugat pe popor să se întoarcă înapoi, dar abia i-a înduplecat de s-au întors. Atunci sfîntul, mergînd pe la toate locurile cele mai înalte și alese, își pleca genunchii și se ruga lui Dumnezeu, zicînd: *În tot locul stăpînirii lui, binecuvîntează suflete al meu pe Domnul.*

Ajungînd la un sat care se numea Saon, ostașii cu trimisul ighemonului au șezut să mănînce, îndemnînd și pe sfînt să mănînce și el pîine. Dar el nu voia, zicînd: *Domnul mă paște și nimic nu-mi va lipsi*; pentru că mă hrănește pe mine Stăpînul meu, Iisus Hristos". Însă ei iarăși i-au zis: "Mănîncă, omule, ca să nu mori de foame pentru că noi vom fi în primejdie pentru tine, dacă nu te vom duce viu la ighemon; iată, este a treia zi de cînd n-ai gustat nimic". Dar sfîntul le-a răspuns: "Eu sînt sătul de hrana cea muritoare și nu voiesc să o primesc; pe voi vă hrănește pîinea cea pămîntească, iar pe mine, cuvîntul lui Dumnezeu cel ceresc; pe voi vă veselește vinul, iar pe mine, darul Sfîntului Duh; pe voi vă satură carnea, iar pe mine mă satură postul; pe voi vă întărește puterea cea trupească, iar pe mine, Crucea lui Hristos; pe voi vă îmbogățește aurul, iar pe mine, dragostea lui Iisus Hristos; pe voi vă împodobesc hainele, iar pe mine, fapta cea bună; voi vă veseliți în rîs, iar eu mă mîngîi cu darul întru rugăciune; voi iubiți pe împăratul vostru cel vremelnic, muritor și stricăcios și doriți să-l înveseliți și să-i păziți legea lui, iar eu iubesc pe Dumnezeu cel ceresc, Împăratul meu. Legile Lui le sîrut și voiesc să mă satur de vederea feței Lui! Voi

așteptați cinste pe pământ, iar eu la cer; voi căutați slava de la oameni, iar eu nădăjduiesc să câștig slava întru învierea dreptilor la înfricoșata Judecată, unde va zice Stăpînul meu: *Veniți binecuvîntații Părintelui meu, de moșteniți împărăția cea gătită vouă de la întemeierea lumii!*

Sfîntul, zicînd acestea, trimisul ighemonului a poruncit să pună șaua pe dobitoace, iar mucenicului i-a poruncit să încalce pe un asin, zicîndu-i: "De trei zile mergi flămînd; acum încalce măcar pe acest dobitoc ca să nu slăbești cu totul". Dar sfîntul n-a voit să încalce, ci a zis: "Domnul meu Iisus Hristos, mă întărește pe mine și toată odihna și înlesnirea mi-o dă mie Duhul Sfînt". Astfel au plecat pe drum. Spre seară, ajungînd la un sat, ostașii au stat ca să se odihnească și să mănînce ceva. Trimisul ighemonului a rugat pe fericitul Vasilisc să guste din bucate, dar el n-a voit și astfel a petrecut toată noaptea cîntînd și rugîndu-se lui Dumnezeu; iar împreună cu el erau sfinții îngeri, care cîntau cu plăcutul lui Hristos. Făcîndu-se ziuă, au plecat la drum și au ajuns în cetatea Cumanii în ceasul al patrulea din zi. Apropiindu-se de cetate, au auzit de la mulți - zice scriitorul - cum ighemonul muncește pe cei ce nu voiesc să se închine idolilor.

Dar Domnul, arătîndu-se Sfîntului Vasilisc, i-a zis: "Îndrăz-nește, nu te teme de îngrozirile celor fărădelege, că Eu sînt cu tine". Ostașii, intrînd în cetate, întrebau unde este ighemonul, și au aflat că este în capiștea lui Apolon, unde aduce jertfă idolilor împreună cu poporul.

Deci, ducîndu-se trimisul ighemonului la dînsul i-a spus că au adus pe Vasilisc. Atunci ighemonul s-a bucurat foarte mult; iar cel ce a adus pe sfînt a spus ighemonului de minunile ce le făcuse pe drum, dar el nu credea, ci zicea: "Acelea sînt vrăji creștinești". Deci, a poruncit ca pe Sfîntul Vasilisc să-l aducă la dînsul în capiștea lui Apolon, vrînd să-l silească a jertfi zeilor. Alergînd, ostașii ighemonului au început a bate pe mucenic peste grumaji, zicîndu-i: "Intră în capiște la ighemon și închină-te zeilor, de voiești să fii viu". Dar, ostașii ce veniseră pe drum cu dînsul, au început a spune ostașilor ighemonului minunile ce le făcuse și pe care singuri le văzuseră, zicînd: "Cu adevărat am văzut semne minunate și puteri ale lui Dumnezeu, nu ca nălucire, nici cu vrăji, ci făcîndu-se în fața tuturor!" Și, întorcîndu-se către sfînt, i-au zis: "Vasilisc, iartă-ne pe noi de relele cele ce ți-am făcut în neștiința noastră și te roagă Dumnezeului tău pentru noi!"

Grăind ei acestea, au venit alți ostași de la ighemon și, lovind pe mucenic, l-au dus în capiște. Sfîntul Vasilisc a intrat acolo, veselindu-se întru Domnul Dumnezeu său și avînd fața luminoasă. Văzîndu-l ighemonul, i-a zis: "Tu ești Vasilisc?"

El a răspuns: "Eu sînt". Zis-a ighemonul: "Ce zici, vei jertfi zeilor?" Răspuns-a sfîntul: "Cine ți-a spus ție că eu nu aduc jertfe lui Dumnezeu? Eu în tot ceasul săvîrșesc jertfe de laudă Dumnezeului meu!" Ighemonul, neînțelegînd acel cuvînt, s-a bucurat și a zis: "Zei se vor bucura de aceasta; deci, jertfește, iubitele, oricărui zeu voiești, din toți zeii noștri". Apropiindu-se Sfîntul Vasilisc de un idol, a întreat pe cei ce erau de față: "Cum se numește acest zeu al vostru?" Zis-au lui: "Apolon". Răspuns-a sfîntul: "Bine ați zis că Apolon se numește, pentru că Apolon se țîlcuiește "pierzător"; și cu adevărat, deoarece trage la pierzare pe toți cei ce cred în el și i se închină lui ca unui Dumnezeu, pe cînd el nu este Dumnezeu". Zis-a ighemonul către sfînt: "Dar cum este numele Dumnezeului căruia tu voiești să-i aduci jertfă? Zis-a sfîntul: "Dumnezeul meu este negrăit, neajuns, nevăzut și neștiut".

Ighemonul a zis: "Ce, nu are nume Dumnezeul tău?" Grăit-a sfîntul: "Numele Dumnezeului meu este scris în sfintele cărți și, de voiești să ascuți, îți voi spune". Zis-a ighemonul: "Spune, nu te teme". Grăit-a mucenicul: "Dumnezeul meu se numește Tatăl Atotțitorul, Domnul Savaot, Împărat al tuturor, Mîntuitor, Milostiv, Milosîrd, îndelung răbdător. Aceluia îi jertfesc cu jertfă de laudă".

Atunci ighemonul a zis: "Adu-i jertfă oricărui Dumnezeu voiești, numai adu-i; deoarece nu te-am chemat ca să filosofezi, ci ca să jertfești". Atunci sfîntul a zis către ighemon: "Ia aminte la jertfa mea". Deci, ridicîndu-și mîinile spre cer, a început a se ruga, zicînd: "Dumnezeule cel veșnic, Făcătorule al cerului și

al pământului, Cel ce ascultă pe cei ce-Ți slujesc Ție cu adevărat; ascultă-mă și pe mine acum, robul Tău, și sfărîmă în ceasul acesta pe acest idol surd, orb și mut ca să vadă păgîinii cei necurați ce fel de dumnezei cinstesc, să se rușineze și să cunoască toți că Tu ești Unul adevăratul Dumnezeu cel Atotputernic". Sfîntul rugîndu-se astfel, îndată s-a cutremurat pămîntul și capiștea, încît idolul, căzînd jos la pămînt, s-a sfărîmat în mii de bucăți. Ighemonul și poporul cel ce era la capiște, văzînd acestea, au fugit afară de frică, rămînînd înăuntru numai Sfîntul Vasilisc singur, cîntînd și zicînd: "Să învie Dumnezeu și să risipească vrăjmașii Lui. Să fugă de la fața Lui cei ce-L urăsc. Să se stingă precum se stinge fumul, cum se topește ceara de fața focului, așa să piară toți idolii de la fața adevăratului nostru Dumnezeu".

După un ceas, ighemonul a poruncit să scoată pe sfînt din capiște și, scrișnind din dinți, i-a zis: "Vrăjmaș al zeilor noștri, pentru ce ai făgăduit una și ai făcut alta? Te-ai făgăduit să aduci jertfă lui Dumnezeu; iar cu vrăjile tale ai făcut de a căzut și s-a sfărîmat Apolon, zeul nostru". Grăit-a sfîntul: "Cel ce a sfărîmat zeul vostru, Acela va arde și capiștea lui. Pe cînd sfîntul zicea acestea, deodată a căzut foc din cer peste capiștea lui Apolon și a ars-o pînă în temelie. Ighemonul și tot poporul, tremurînd de frică, au fugit departe. Apoi, chemînd pe sfînt, i-a zis: "O, cît de mari sînt farmecele tale, încît ai sfărîmat și pe zeul nostru Apolon și ai ars capiștea lui". Zis-a sfîntul: "Dacă dumnezeul tău este Dumnezeu adevărat, precum zici, să se răzbune asupra mea pentru sine". Ighemonul a zis: "Zei noștri sînt buni și nu fac nici un rău potrivnicilor lor". Grăit-a sfîntul: "O, ce orbire omenească, cum pot dracii să fie buni sau ce bine pot să facă ei, fiind răi? Deoarece pe voi, iubiții lor închinători, vă vor afunda în iad cu dînșii". Ighemonul a zis: "Vrăjitor ticălos, jertfește zeilor, ca să nu te dau la moartea cea mai amară". Răspuns-a sfîntul către ighemon: "Fiară de dumbravă, cîine lingător de sînge, stricatul Agripa, chip al dracilor, asemănare a diavolului și muncitorule fără de lege; pentru ce mă ții pe mine mai mult? Pentru că mă sîrguiesc, ca să-mi săvîrșesc alergarea mea!" Ighemonul, mîniindu-se foarte mult, a poruncit ca să-l taie cu sabia.

Luîndu-l ostașii, l-au dus afară din cetate ca să-l taie la locul ce se numea Dioscorie, venind în urma sfîntului popor mult. Ighemonul a poruncit ca, după tăiere, să-i arunce trupul în rîu. Pe cînd i se tăia capul mucenicului lui Hristos, am văzut noi - zice Sfîntul Evsignie -, căroara ne era dat a vedea o taină ca aceasta, o mulțime de sfînți îngeri au venit și, luînd sufletul sfîntului, l-au înălțat spre cer. Iar Domnul nostru Iisus Hristos s-a văzut stînd la cer și zicînd: "Vino, Vasilisc, sluga Mea cea bună și credincioasă, intră în cereasca împărăție, în ceata dreptilor unde sînt robii Mei, care au fost în chinuri pentru Mine". Iar noi, cei ce am văzut și am auzit toate acestea, am căzut cu fața la pămînt și ne-am închinat Domnului, mulțumindu-I că ne-a învrednicit de o vedenie ca aceea. Iar călăul Prisc, luînd trupul mucenicului, îl trăgea spre rîu.

Deci, apropiindu-ne de el, l-am rugat să stea puțin, pînă ce se va risipi poporul și i-am dat în taină treizeci de galbeni; iar el ne-a lăsat nouă trupul mucenicului și capul, zicînd: "Păziți-vă să nu știe cineva și să spună ighemonului, că va fi primejdie și mie și vouă". Luînd noi trupul mucenicului, l-am ascuns și l-am dus noaptea pe un cîmp arat și l-am îngropat acolo, semănînd pe dînsul niște semințe, care au răsărit chiar în acea noapte; adică, într-o zi au crescut, iar în altă zi au înflorit și au adus rod. Dar, pe cînd săpam mormîntul mucenicului, au însetat oarecare bărbați dintre noi, și am chemat pe Domnul cu rugăciunile Sfîntului Vasilisc și îndată, aproape de mormînt, a izvorît un izvor de apă vie, din care bînd, am preamărit pe Dumnezeu. Izvorul acela este și acum, iar bolnavii care beau din apa aceea se tămăduiesc de neputințele lor.

După aceasta a năpădit un duh necurat asupra ighemonului Agripa, încît căuta trupul mucenicului, zicînd: "De m-aș atinge de trupul lui Vasilisc, m-aș izbăvi de primejdie". Nimeni însă nu îndrăznea să spună că mucenicul este îngropat în pămînt. Dar oarecare i-a zis: "Ai poruncit ca trupul să se arunce în rîu și cum îl cauți acum?" Agripa, ducîndu-se la locul unde a fost tăiat mucenicul lui Hristos, a găsit puțin sînge de al lui și, adunîndu-l cu țărîna pămîntului, l-a legat în brîul său și și-a încins trupul și îndată s-a eliberat de duhul cel necurat. Astfel, a crezut și el în Domnul nostru Iisus Hristos. Iar după o vreme, un cetățean din Comani cu numele Marin, bărbat dreptcredincios, a zidit o biserică în numele Sfîntului Mucenic Vasilisc și, scofînd sfintele lui moaște din pămînt, le-a adus în ea. Și se dau la toate bolile multe tămăduiri prin

minune de la moaștele sfântului, cu rugăciunile lui și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, se cuvine cinstea și slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Mihail Mărturisitorul, Episcopul Sinadiei (23 mai)

Acest sfânt Mihail, după cum s-a învrednicit a fi de un nume cu îngerul cel mare al puterilor cerești, tot astfel, și viața lui a fost îngerească, de vreme ce și-a luat asupra-și curăția cea feciorească și celelalte fapte bune. El s-a afierosit lui Dumnezeu din brațele maicii sale, și s-a arătat slujitor ales al Lui, primind din tinerețe viața monahicească, împreună cu Sfântul Teofilact al Nicomidiei, în zilele Prea sfințitului patriarh Tarasie. Acesta i-a trimis pe amândoi la o mănăstire, ce era zidită lângă gura Pontului Euxin - Marea Neagră de azi - unde, nevoindu-se, au sporit în faptele cele bune și au câștigat îndrăzneală către Dumnezeu prin rugăciunile lor.

Odată, pe vremea secerișului, fiind arșiță mare și neavînd apă, au slăbit de multă sete, pentru aceasta s-a rugat lui Dumnezeu și un vas de aramă uscat l-au făcut să izvorască apă multă spre trebuință; pentru că Domnul face voia celor ce se tem de El și ascultă rugăciunile lor. Această minune a fost asemenea cu aceea care s-a făcut în pustie, cînd Dumnezeu a scos apă din piatră poporului Israel cel însetat, și cu alta, cînd Samson, murind de sete, a izvorît izvor de apă vie, din osul cel uscat al fălcii asinului. După aceasta, viața cea îmbunătățită a acestor cuvioși părinți, strălucind ca o rază de soare, prea sfințitul patriarh Tarasie i-a judecat a fi vrednici de treapta cea înaltă a arhieriei. Deci, pe fericitul Teofilact l-a pus mitropolit în Nicomidia; iar pe Sfântul Mihail, sfințindu-l episcop, l-a trimis în Sinad. El păștea bine turma lui Hristos cu cuvîntul și cu felul vieții sale. Preasfințitul Tarasie, ducîndu-se din viața aceasta, a venit ca patriarh la scaunul Bisericii Constantinopolului, Nichifor. Atunci iarăși s-a ridicat viforul eresului luptărilor contra sfintelor icoane, care acum era blestemat de al șaptelea sinod al Sfinților Părinți. Aceasta s-a făcut fiindcă răucredinciosul împărat Leon Armeanul, vătămîndu-se de acel eres, a pornit prigoană împotriva Bisericii lui Hristos, numind sfintele icoane idoli; iar pe cei ce se închinau lor, îi muncea și îi pierdea în multe feluri de chinuri. El a izgonit pe prea sfințitul patriarh Nichifor și pe ceilalți credincioși arhieriei de la scaunele lor; iar în locul acelora a ridicat pe ereticii cei de un gînd cu el; și se vedea atunci urîciunea pustiirii șezînd la locurile cele mai de cinste.

Atunci Sfântul Mihail s-a arătat că este vestit mărturisitor al dreptei credințe și muștrător al relei credințe a ereticilor. Pentru că, întărindu-se și înțelepțindu-se de darul Sfântului Duh, toată ura potrivnicilor lui Dumnezeu a împilat-o și a astupat gurile ereticilor care batjocoreau închipuirile cele dumnezeiești. Împăratul Leon cel cu nume de fiară, nesuferind limba lui cea aspră, care certa cu îndrăzneală rătăcirea ereticilor, a pus înainte pe arhierul lui Hristos, la cercarea judecării celei nedrepte. Sfântul Mihail, netemîndu-se de îngrozire, nici slăbindu-se cu mintea, a strigat cu glas mare: "Cinstesc sfînta icoană a Mîntuitorului meu Iisus Hristos și a Preacuratei Fecioare Maicii Lui, cum și ale celorlalți sfinți, și mă închin lor; iar de porunca ta nu mă îngrijesc și întru nimic o socotesc". Iar Leon, înfruntîndu-se, s-a umplut de mînia cea de fiară și a osîndit pe mărturisitorul lui Hristos la izgonire. Deci, Sfântul Mihail a răbdat multe și amare mîhniri și necazuri. El a fost gonit din loc în loc, pînă ce a ajuns în lărgimea cerească și acolo a câștigat odihna cea veșnică. Astfel, săvîrșindu-se alergarea cea bună, s-a împodobit cu îndoită cunună și s-a adăugat lângă arhieriei, ca un arhieru, lângă mucenici, ca un mucenic, întru slava lui Hristos Dumnezeul nostru.

Sfântul Mucenic Mihail Monahul **(23 mai)**

Sfântul Mucenic Mihail a fost din cetatea Edesa, fiu din părinți binecredincioși, după al căror sfârșit a împărțit averile sale săracilor și s-a dus la Ierusalim, ca să vadă Sfintele Locuri. Pe vremea aceea, Ierusalimul era stăpînit de agareni, deci el închinîndu-se Sfintelor Locuri, s-a dus la lavra Sfântului Sava și s-a făcut monah. După o vreme oarecare, a fost trimis de învățătorul său la Ierusalim, să vîndă lucrul mîinilor. Pe drum l-a întîmpinat un scopit al Seidii, împărăteasa agarenilor și, luîndu-l, l-a dus la împărăteasa sa, că avea vase foarte frumoase lucrate de mîinile lui. Împărăteasa, văzînd pe monah tînăr cu vîrsta, frumos la față și uscat de post, s-a îndrăgostit de el, și a început a-l amăgi spre fărădelegi, zicîndu-i: "Împlinește pofta mea și, de ești bolnav, te voi vindeca". Fericitul Mihail a răspuns: "Sînt bolnav pentru păcatele mele, însă sînt rob al Domnului meu Iisus Hristos și nu mă supun ție".

Dar împărăteasa îl silea la lucrul cel fărădelege, precum odată în Egipt femeia lui Putifar a silit pe Iosif cel prea frumos. Deci, înțeleptul Mihail se lepăda, zicînd: "Nu-mi este cu puțință a face aceasta, deoarece sînt monah și m-am făgăduit ca pînă la moarte să păzesc lui Dumnezeu curăția trupului meu, fără de prihană.

Văzînd acea spurcată femeie pe monahul cel curat, că nu voiește nicidecum să-i împlinească pofta păcatului, s-a umplut de rușine și de mînie și a poruncit să-l bată. După aceea, fiindcă nu era departe de Ierusalim, a trimis pe monah legat la împăratul lor, pîrîndu-l ca pe un hulitor al credinței lor. Împăratul, cercetînd cele despre dînsul, l-a dezlegat și-l ruga să fie părtaș al credinței lui Mahomed. Mihail a răspuns: "Să nu-mi fie mie aceasta, ca să las pe Dumnezeul meu și să urmez diavolului". Împăratul a zis: "Voiește a împărăți cu mine și cere ce voiești de la mine". Sfântul Mihail a răspuns: "Din trei, un lucru cer de la tine: Ori eliberea-ză-mă la starețul meu, ori bate-mă în numele Dumnezeului meu, ori prin sabie ta trimite-mă către Hristosul meu".

Împăratul a poruncit să-l adape cu otravă dătătoare de moarte; iar el, bînd otrava, a rămas nevătămat după cuvîntul lui Hristos din Evanghelie, care zice: *Măcar de ați bea și ceva de moarte, nu vă va vătăma.* Împăratul, rușinîndu-se de acestea, a poruncit ca pe robul lui Hristos, să-l taie cu sabia în mijlocul Ierusalimului. Iar monahii locașului Sfântului Sava, luînd trupul lui, l-au adus în lavra lor și l-au pus cu cinste împreună cu Sfinții părinți pe mucenicul lui Hristos, Mihail, slăvind pe Hristos Dumnezeu. Amin.

Viața Cuvioasei Eufrosina fecioara, egumena Mănăstirii Poloțca **(23 mai)**

În cetatea Poloțca era un boier, anume Vseslav. El a avut un fiu cu numele Gheorghe, din care se trage această sfîntă odraslă, fericita Eufrosina. Aceasta mai înainte de a se boteza s-a numit Predislava, după numele cel boieresc, și învățase din copilărie dumnezeiasca Scriptură. Ea se sîrguia la citirea sfîntelor cărți și astfel s-a deprins din acelea cu frica și cu dragostea osîrdnică către Dumnezeu, Ziditorul ei. Ea era frumoasă și, ajungînd la vîrsta de doisprezece ani, mulți boieri slăviți trimiteau la tatăl ei, sîrguindu-se fiecare ca fiul său s-o ia în căsătorie. Dar, fecioara nu voia nicidecum să se însoțească cu bărbat pămîntesc și muritor, fiind rănită de dorința lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mirele cel ceresc și fără de moarte, deoarece toată mintea sa o avea îndreptată spre dragostea cea dumnezeiască. Tatăl ei, voind s-o logodească cu un tînăr frumos, fiu al unui boier oarecare, ea n-a voit; și, ascunzîndu-se de toți, s-a dus într-o mănăstire de fecioare la cuvioasa doamnă Romana egumena, și cerea să fie tunsă în schima monahală. Cuvioasa Romana, văzînd tinerețile fecioarei, și temîndu-se de tatăl ei, a ținut-o multă vreme, sfătuind-o la viața mirenească, ca pe o fată tînără și preafrumoasă. Dar, cunoscîndu-i fierbințeala cea mare a inimii ei către Dumnezeu și dorința neschimbată de a păzi fecioria pentru împărăția cerului, a poruncit

preotului ce era acolo s-o tundă și s-o îmbrace în sfântul și îngerescul chip monahicesc și i-a pus numele Eufrosina.

Tatăl și maica ei, înștiințându-se de acest lucru, s-au umplut de negrăită mîhnire și de jale; deci, alergînd la mănăstire și, văzînd pe fiica lor în chipul monahicesc, au plîns și s-au tînguit, iar fericita fecioară nu băga în seamă lacrimile părinților, ci îi îndemna să se veselească de aceasta, că au fiica logodită cu Împăratul ceresc. Eufrosina petrecea ca celelalte monahii în posturi și rugăciuni, supunîndu-se tuturor cu mare smerenie în toate ostenele mănăstirești.

După cîtăva vreme, a rugat pe Ilie, episcopul Poloțchii, să-i poruncească să petreacă lîngă biserica cea mare, Sfînta Sofia, într-o cămară deosebită. Prin aceasta ea voia să urmeze fecioarelor celor de demult din Ierusalim, între care a fost și Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu, care viețuia lîngă biserica lui Solomon - Sfînta Sfinților -, în cămară deosebită, ce era făcută pentru aceea lîngă zidul bisericii. Episcopul, înștiințându-i de viața ei cea asemenea îngerilor și dragostea ei către Dumnezeu, n-a oprit-o să fie după buna dorință a inimii ei. Astfel, sfînta petrecea ca îngerul lui Dumnezeu, închizîndu-se într-o cămară lîngă biserică și, rugîndu-se totdeauna ziua și noaptea, preamărea pe Dumnezeu; iar în vremea ce îi prisosea de la rugăciuni, scria cărți cu mîinile sale și le dădea spre vînzare, iar ceea ce lua pe dînsule, împărțea săracilor.

Petrecînd ea astfel multă vreme lîngă Sfînta Sofia, a văzut într-o noapte în vedenia somnului pe îngerul lui Dumnezeu care, luînd-o, a dus-o afară din cetate la un loc ce se numea Selțe, unde era mijlocul Sfîntei Sofia și o biserică mică de lemn. Și a zis îngerul către Eufrosina: "Ți se cade să petreci aici, pentru că Dumnezeu voiește ca în acest loc, multe femei să se povățuiască la mîntuire prin tine". Această vedenie a văzut-o Cuvioasa Eufrosina, nu odată, ci de două și de trei ori; deci, sfînta se minuna de acea vedenie și mulțumea lui Dumnezeu Cel ce a învrednicit-o vedeniei îngeresti.

Ea, supunîndu-se bunăvoînței Domnului, zicea: "Dumnezeule, inima mea este gata." Și s-a arătat îngerul în vedenie și episcopului, zicîndu-i: "Pe roaba lui Dumnezeu Eufrosina să o duci la biserica Probejeniei cea din Selțe și s-o sălășluiești lîngă acea biserică, ca să fie acolo mănăstire de fecioare sfințite lui Dumnezeu, pe care voiește să le mîntuiască prin această roabă a Sa, a cărei rugăciune se suie la Dumnezeu ca mirul. Ca o coroană pe capul împăratului, așa se odihnește peste ea Sfîntul Duh. Precum strălucește soarele prin lume, așa a strălucit viața ei înaintea îngerilor lui Dumnezeu".

Episcopul, deșteptînd-se din somn, a mers la Cuvioasa Eufrosina și i-a spus voia Domnului; iar ea a spus episcopului vedenia sa, mulțumind lui Dumnezeu pentru acestea. Drept aceea, episcopul, chemînd pe voievodul Boris, unchiul ei, pe voievodul Gheorghe, tatăl ei, boieri și bărbați cinstiți și, spunîndu-le voia lui Dumnezeu, a zis: "Iată, spun înaintea stăpîniei voastre: Locul sfîntei mănăstiri a Probejeniei de la Selțe, îl dau Cuvioasei Eufrosina, ca să fie acolo mănăstire de fecioare; și nimeni din cei mai de pe urmă să nu aibă a judeca dania aceasta, pe care am făcut-o ei".

Toți s-au învoit cu episcopul și, ducînd acolo pe Sfînta Eufrosina, a sălășluit-o lîngă biserica mănăstirii Probejeniei. Acolo a întemeiat mănăstirea fecioarelor celor ce voiau să slujească lui Hristos în curăție. Cuvioasa Eufrosina a fost povățuitoarea multor fecioare și femei, care se lepădau de lume și veneau la călugărie. Ea era la multe conducătoare spre mîntuire, deoarece era destul ca cineva să se uite la viața ei îmbunătățită și astfel se folosea și se îndemna foarte mult spre nevoițele cele plăcute lui Dumnezeu.

După o vreme, Cuvioasa Eufrosina a trimis la tatăl său, zicînd: "Tată, trimite pe sora mea, Gradislava, ca s-o învăț sfintele cărți"; iar el i-a îndeplinit dorința ei. Sfînta Eufrosina, învățînd citirea cărților pe sora sa cea mai tînră, a îndemnat-o cu multe cuvinte spre mîntuirea sufletului și păzirea fecioriei; deci, a făcut-o mireasa lui Hristos, căci a adus-o în rînduiala monahicească și a chemat-o cu numele Evdochia. După un timp, tatăl ei a trimis la cuvioasa, zicîndu-i: "Trimite la noi pe sora ta". Atunci Eufrosina a răspuns: "Lăsați-o să mai petreacă cu mine, de vreme ce încă nu s-a deprins bine cu Sfînta Scriptură". Dar,

înștiințându-se degrabă tatăl său și maica sa de tunderea celeilalte fiice a lor, s-a umplut de îndoit necaz; și, mergînd la mănăstire, striga cu mînie și cu durere în inimă către Sfînta Eufrosina, zicîndu-i: "O, fiică, de ce ne-ai făcut aceasta? Ne-ai adăugat tînguire peste tînguire și întristare peste întristare! Au nu-ți ajungea, ca să ne lași tu singură, ci ai luat cu înșelăciune și altă iubită fiică a noastră? Pentru aceasta v-am născut eu pe voi? Pentru aceasta v-am crescut, ca mai înainte de moarte, să vă închideți viața în mormînt, îmbrăcate în haine negre și în închisoare mănăstirească? Aceasta este mîngîierea cea așteptată de la voi?" Deci, Cuvioasa Eufrosina, grăind din dumnezeieștile cărți cuvinte mîntuitoare de suflet, i-a mîngîiat puțin, și ei s-au întors acasă, amestecîndu-și fireasca și părinteasca lor mîhnire cu duhovniceștile bucurii.

După aceasta, a venit la Cuvioasa Eufrosina o domniță spre rînduiala monahicească, rudenie a ei, fiica unchiului său, Boris, care se numea Zvenislava. Acea a adus toate hainele sale cele scumpe și podoabele cele pregătite spre nuntă și a zis către fericita Eufrosina: "Doamnă și sora mea, toate cele frumoase ale acestei lumi le socotesc întru nimic, iar aceste podoabe de nuntă le dăruiesc mănăstirii și voiesc singură, ca prin nuntă duhovnicească să mă însoțesc cu Acela și să-mi plec capul sub jugul Lui cel bun și ușor". Cuvioasa Eufrosina a primit-o cu bucurie și a poruncit ca s-o tundă, punîndu-i numele Eupraxia. Deci, ea petrecea împreună în post și în rugăciuni de toată noaptea, slujind Domnului cu multă cuvioșie și dragoste.

Cuvioasa Eufrosina, văzînd că din zi în zi se înmulțeau numărul surorilor și se lărgea mănăstirea, a gîndit să zidească o biserică de piatră în numele Mîntuitorului. Deci, punînd stăruință la aceea, cu dumnezeiescul ajutor s-a început lucrul, care s-a și săvîrșit degrabă, pentru că într-un an s-a zidit o biserică de piatră foarte frumoasă. La zidirea acelei biserici ajuta un bărbat însemnat, anume Ioan. Acela, odihnindu-se, mai înainte de răsăritul soarelui, de multe ori auzea un glas, zicîndu-i: "Ioane, scoală-te și mergi la lucrul bisericii Atotțuitorului". El, supărîndu-se într-o zi de glasul acela, a mers la Cuvioasa Eufrosina, zicîndu-i: "Stăpînă, tu trimiți să mă silească la lucru?" Iar ea, înțelegînd că acel glas nu este omenesc, ci dumnezeiesc, a zis lui Ioan: "Deși nu poruncesc eu să te deștepte și să te silească la lucru, însă tu ascultă glasul ce l-ai auzit chemîndu-te la lucru și fă porunca îndată, căci lucrul acesta este al lui Dumnezeu". Biserica fiind aproape de terminare și neajungînd cărămizi spre săvîrșire, Cuvioasa s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Slavă Ție Stăpîne, iubitorul de oameni, Atotputernice Dumnezeule, care ne-ai dăruit cele mai mari, mă rog bunătății Tale, dă-ne și cele mai mici cu care să săvîrșim biserica cea zidită întru slava preasfîntului Tău nume".

A doua zi, prin lucrarea puterii lui Dumnezeu, s-a aflat un cuptor plin de cărămizi arse, foarte tari; pentru că erau lucrate cu mîna nevăzută în puțină vreme, căci numai într-o noapte s-a făcut acest minunat lucru. Pentru aceasta, Cuvioasa s-a umplut de bucurie și toți au preamărit pe Dumnezeu cu mirare, că s-a terminat zidirea bisericii. După aceea a venit episcopul cu clerul și cu voievozii să sfințească biserica, și tot poporul cetății s-a adunat și au prăznuit cu bucurie sfințirea bisericii. Cuvioasa, căzînd cu fața la pămînt în biserică, grăia cu lacrimi către Dumnezeu: "Tu Doamne, știutorule de inimi, Dumnezeule Atotțuitorule, caută spre această biserică zidită în numele Tău, ca altădată spre a lui Solomon, caută și spre turma Ta cea cuvîntătoare adunată lîngă biserica Ta, fii milostiv nouă, celor ce-ți slujim și dă-ne ajutor să purtăm jugul Tău cel pus pe noi și să mergem în turma Ta, Mirele nostru. Tu singur păzește curtea aceasta a cuvîntătoarelor tale oi, fii nouă păstor, portar și păzitor, ca nici una din noi să nu fie răpită de diavolul, lupul cel pierzător. Tu, Doamne, fii nouă armă și zid, ca să nu vină răul asupra noastră, nici să se apropie rană de trupurile noastre și să nu ne pierzi după fărădelegile noastre, căci spre Tine mi-am pus nădejdea. Tu ești Dumnezeu îndurat și milostiv, celor ce Te cunosc și Ție înălțăm rugăciuni pînă la suflarea noastră cea mai de pe urmă".

Cuvioasa învăța pe surorile sale, zicîndu-le: "Iată, v-am adunat pentru Domnul, ca găina pe pui sub aripile sale și ca pe oile lui Dumnezeu la pășunea cea dumnezeiască; deci, păziți-vă în poruncile Domnului și creșteți cu fapte bune din putere în putere, ca și eu să mă îngrijesc de mîntuirea voastră cu bucurie și, nesuspinînd, să vă învăț și să mă veselesc cu duhul, văzînd roadele cele duhovnicești ale ostanelilor voastre. Pentru că, iată, mă sîrguiesc cu atîtea învățături, a semăna cuvintele lui Dumnezeu în inimile

noastre; iar țarinile inimilor noastre într-o măsură stau, necrescând într-o îmbunătățită săvârșire. Deci, vremea secerișului se apropie și lopata pentru arie este gata ca să aleagă pleava din grâu; și mă tem ca nu cumva să se găsească pleavă între noi, căci vă veți da focului nestins. Sîrguiți-vă, vă rog, surorile mele, sîrguiți-vă a vă păzi de pleava păcatelor și a fugi de focul gheenei; faceți-vă grâu curat al lui Hristos; măcinați-vă în morile smereniei prin pustniceștile osteneți, prin curăție, prin dragoste și prin rugăciuni, ca să fiți lui Dumnezeu întocmai ca niște pîini bune".

Astfel le învăța pe duhovniceștile sale fiice, ca o maică iubitoare de fii. Prin povățuirea și rugăciunile ei, toate călugărițele au sporit întru nevoițele duhovnicești și s-au făcut vase alese ale Sfîntului Duh. După aceea cuvioasa a mai zidit o altă biserică de piatră, în numele Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu. Pe aceea a înfrumusețat-o cu icoane și cu toată podoaba și, îngrădind-o cu ogradă, a dat-o călugărilor.

Cuvioasa Eufrosina, dorind ca să vadă și să aibă în locașul său icoana Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, care se numește Odighitria - una dintre acele icoane pe care Sfîntul Apostol și Evanghelist Luca, încă fiind în viață, a zugrăvit chipul Preacuratei Maicii lui Dumnezeu - pentru că cuvioasa auzea că trei icoane ale Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu au fost zugrăvite de Sfîntul Luca; și se află una la Ierusalim, alta la Constantinopol și alta în Efes. Deci, rugîndu-se lui Dumnezeu cu lacrimi ca să i se împlinescă dorința, a trimis la Constantinopol pe Mihail, slujitorul locașului său, la dreptcredinciosul împărat Manoil și la preasfîntitul patriarh Luca, cerînd, cu lacrimi și cu rugăminți multe, una din acele trei icoane ale Preacuratei Stăpîne, și anume pe cea din Efes.

Împăratul și patriarhul, cunoscîndu-i dragostea și osîrdia sa cea mare către Dumnezeu și către Preacurata Lui Maică, s-au învoit la cererea ei. Deci, trimițînd în Asia, a adus din Efes la Constantinopol icoana cea minunată a Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu și, dînd-o trimisului Cuvioasei Eufrosina, l-a trimis cu scrisorile sale către acea cuvioasă, lăudînd pe roaba lui Hristos cu binecuvîntarea patriarhală. Iar ea, cîștigînd icoana dorită, s-a umplut de negrăită bucurie și a înălțat mare mulțumire lui Hristos Dumnezeu și Maicii Lui cea fără prihană. Astfel, ea a pus acea icoană în mănăstirea sa, în biserica Sfintei Probejenii, împodobind-o cu aur și cu pietre scumpe de mult preț.

După moartea părinților săi și după mulți ani ai călugăriei sale, Cuvioasa Eufrosina a dorit ca să vadă Sfintele Locuri ale Ierusalimului și să se închine Mormîntului Domnului Hristos, cel de viață purtător, gîndind ca să-și sfîrșească viața acolo; pentru aceea, cu dinadinsul se ruga lui Dumnezeu. Stăpînitorii cei duhovnicești și mirenești, înștiințîndu-se de scopul ei, s-au cuprins de mare jale și, adunîndu-se la dînsa, o rugau cu lacrimi ca să nu-i lase pe ei și țara lor; iar ea, prin cuvinte înțeleghătoare și de suflet folositoare, i-a mîngîiat pe toți ca pe niște fii ai ei.

Acolo era iubitul ei frate, voievodul Viaceslav, acela venise cu doamna și cu fiii săi, ca să se închine ei și, lăcrimînd, zicea: "Doamnă, soră și maica mea, lumina ochilor mei și povățuitoarea sufletului meu, de ce voiești să mă lași?" Iar sfînta răspundea: "Nu voiesc să vă las, ci să mă duc la Sfintele Locuri, ca acolo să mă rog pentru mine și pentru voi". Iar după duhovniceasca vorbire, voievodul, voind să se ducă de la dînsa, i-a poruncit ca fiicele lui, cele două fecioare, Kirina și Olga, să le lase surorii sale, Evdochia. Ea avea un dar ca acesta, că de căuta spre cineva cu ochii săi, îndată îl cunoștea de este în dînsul duh de fapte bune și de poate ca să fie vas ales lui Dumnezeu. Deci, a cunoscut și pe fiicele cele tinere ale fratelui său că au să fie plătute lui Hristos.

După ce a plecat fratele său de la dînsa, a zis fiicelor lui: "Voiesc să vă logodesc pe voi cu Mirele Cel fără de moarte și să vă duc în cămara împărăției Lui". Deci, fecioarele, îndulcindu-se cu sufletul de cuvintele ei cele insuflete de Dumnezeu, au căzut la picioarele ei, zicînd: "Voia Domnului să fie și a ta sfîntă rugăciune, precum voiește de noi, să rînduiască". Cuvioasa Eufrosina, bucurîndu-se cu duhul de buna voință a fecioarelor, le învăța cu vorbe folositoare și le îndulcea inimile lor cu dragostea lui Hristos. Iar după cîteva zile a chemat pe fratele său și i-a zis lui: "Pe fiicele tale voiesc să le tund în călugărie, ca astfel să fie mirese lui Hristos".

Voievodul Viaceslav, auzind aceste cuvinte, s-a tulburat foarte mult și a zis: "Doamnă, maica noastră, pentru ce te-ai gândit, să-mi faci aceasta? Poate voiești să aduci plîngeri sufletului meu? Voiești să plîng pentru ducerea ta de la noi într-o țară depărtată și să mă tînguiesc pentru fiicele mele, lipsindu-mă de mîngîierea lor?" Iar doamna lui Viaceslav și maica fecioarelor se tînguia cu mai multă negrăită jale a inimii, însă nu putea a se împotrivi voii Cuvioasei Eufrosina, al cărui cuvînt îl asculta ca din gura lui Hristos, știind-o cu încredințare că este adevărată roabă a lui Hristos și Duhul Sfînt locuiește în dînsa. Deci, voievodul a rugat pe Cuvioasa Eufrosina să vină la el, asemenea și pe episcopul Dionisie ce era pe atunci. Și, aducînd pe fecioare în biserică, episcopul le-a tuns pe ele în schima monahală, numind pe Kirina, Aglaia, iar pe Olga, Eftimia, binecuvîntîndu-le pe ele cu binecuvîntarea sfinților părinți și a mîinilor celor ce din veac au bineplăcut lui Dumnezeu.

După puțină vreme a încredințat mănăstirea surorii sale, Evdochia și, sărutînd pe toate, și-a pus nădejdea spre Dumnezeu. Deci, după multă rugăciune și-a luat drumul către Ierusalim, petrecînd-o pe ea pînă departe toți cu amare lacrimi. Ea a luat cu dînsa pe un frate al său, David și pe rudenii sa, Eupraxia. Deci, mergînd mai întîi în cetatea lui Constantin, acolo a fost primită cu cinste de către împărat și patriarh și, închinîndu-se prin sfințele biserici și la multe sfînte moaște, s-a dus la Ierusalim, unde, ajungînd, s-a închinat Mormîntului Domnului Hristos, Cel de viață purtător. Ea a pus pe Mormîntul Mîntuitorului o cădelniță de aur și a dat multe daruri Bisericii Ierusalimului și patriarhului, înconjurînd toate Sfîntele Locuri ale Ierusalimului, se închina și se ruga cu multă umilință. După aceea a locuit în mănăstirea ce se numea Rusco, ce era lîngă biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Deci, mergînd iarăși la Mormîntul Domnului, s-a rugat cu lacrimi și cu suspinuri din inimă, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce Te-ai născut din Preacurata și Sfînta Fecioară Maria, pentru mîntuirea noastră, Cel ce ai zis: *Cereți și se va da...*, mulțumesc milostivirii Tale, că eu, păcătoasa, am cîștigat ceea ce am cerut de la Tine, pentru că m-am învrednicit a vedea aceste Sfînte Locuri, pe care Tu le-ai sfințit cu preacuratele Tale picioare, și a săruta Mormîntul Tău cel sfînt, în care Te-ai odihnit cu preacuratul Tău trup, cel ce a suferit moarte pentru noi; ci încă, preabunule Stăpîne, cer de la Tine acest dar mai de pe urmă: dă-mi mie să mă sfîrșesc în aceste Locuri Sfînte, Ziditorule; nu trece cu vederea smerita mea rugăciune, primește sufletul meu în sfînta Ta cetate și rînduiește-l în sînul lui Avraam, unde sînt cei ce Ți-au plăcut Ție.

Astfel rugîndu-se, a ieșit de la biserică zisă mai înainte, unde locuia, și a căzut în boală trupească. Culcîndu-se pe patul durerii a zis: "Slavă Ție Stăpîne al meu Iisuse Hristoase, că și întru aceasta m-ai ascultat pe mine, nevrednica roaba Ta, și mi-ai făcut precum ai voit".

Ea mai dorea, să se ducă și la Iordan, dar nu putea din cauza bolii; deci, a trimis pe David, fratele său, și pe Eupraxia. Mergînd ei la Iordan și, întorcîndu-se de acolo, i-au adus apă din Iordan, pe care fericita a primit-o cu mare bucurie și mulțumire. Și, bînd ea și scaldîndu-se peste tot trupul, s-a culcat iarăși pe pat, zicînd: "Bine este cuvîntat Dumnezeuul nostru, cel ce luminează și sfințește pe tot omul ce vine în lume". În vremea acestei boli i s-a făcut ei o arătare îngerească și o veste de la Dumnezeu pentru fericitul său sfîrșit și pentru odihna cea gătită ei. Pentru acestea cuvioasa se veselea cu sufletul de Dumnezeu Mîntuitorul ei, laudîndu-L și mulțumind bunătății Lui.

După aceea, a trimis în lavra Sfîntului Sava ca să roage pe arhimandrit și pe frați, ca să-i dea în acel locaș un loc spre îngropare iar ei s-au lepădat, zicînd: "Avem poruncă de la părintele nostru, Sfîntul Sava, ca să nu îngropăm niciodată femei în locașul lui; însă este mănăstirea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, cea zidită de Cuviosul Teodosie începătorul vieții de obște, în care zac multe femei sfînte. Acolo este și maica Sfîntului Sava, maica Sfîntului Teodosie, maica sfinților fără de arginți, Teodotia și altele. Deci, acolo se cuvine să fie pusă și Eufrosina, plăcuta lui Dumnezeu".

Auzind Cuvioasa aceasta, a lăudat pe Dumnezeu că trupul ei va fi pus la un loc cu moaștele sfințelor femei. Deci, îndată a trimis rugămintea în locașul Cuviosului Teodosie, ca să-i arătate locul pentru mormânt; și a făcut mormântul sfintei spre îngropare în pridvorul bisericii.

Cuvioasa Eufrosina, zăcînd douăzeci și patru de zile și, apropiindu-se de sfîrșit, a chemat un preot și s-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine; apoi, rugîndu-se, și-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu, în 23 de zile ale lunii lui mai; iar trupul ei s-a îngropat cu cinste la locașul Cuviosului Teodosie, în pridvorul bisericii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Iar David, fratele ei, și Eupraxia, rudenia sa, întorcîndu-se în țara lor, în cetatea Poloțca, au adus înștiințare de fericitul ei sfîrșit și de cinstita îngropare a Cuvioasei Eufrosina. Deci, toți, plîngînd, au săvîrșit pomenirea ei, slăvind pe Dumnezeu Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, Cel lăudat de toată făptura, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața Cuviosului Simeon Stîlpcul, din Muntele Minunat (24 mai)

Un tînăr oarecare cu numele Ioan, de neam din Edesa, l-au adus părinții săi în Antiohia, vrînd să-l căsătorească; deci, vîzînd o fecioară frumoasă cu numele Marta, au zis părinților ei să o dea în căsătorie fiului lor. Părinții fecioarei s-au învoit la aceea, dar ea nu voia să se mărite, dorind să se facă mireasă lui Hristos, și să-și păzească fecioria sa nespurcată. Fiind silită de părinți spre nuntă, ea a alergat la biserica Înaintemergătorului, care este dinaintea cetății Antiohiei și, căzînd, se ruga cu lacrimi, ca Domnul să rînduiască pentru dînsa lucrul cel de folos. Și i-a fost ei acolo o vedenie dumnezeiască poruncindu-i să se supună părinților și să se însoțească cu bărbat. Deci, fecioara, plecîndu-se la voia Domnului, s-a însoțit cu Ioan. Ea îi era lui nu numai ajutoare vieții, dar și povățuitoare spre mîntuire, îndemnîndu-l totdeauna spre lucrul cel bun. Ea își împodobește viața cu postire, cu înfrînare și cu rugăciune, sîrguindu-se a plăcea lui Dumnezeu.

Adeseori cinstita Marta alerga la biserica Înaintemergătorului și se ruga cu multă osîrdie Sfîntului Ioan, patronul acelei biserici, ca să mijlocească la Dumnezeu cu rugăciunile lui, darul de a naște un prunc parte bărbătească. Pentru aceasta se făgăduia că, de va naște un prunc, o să-l aducă la Dumnezeu, precum a adus Ana pe Samuel spre slujbă. După un an i s-a arătat la rugăciunea cea de noapte, pe cînd ea dormita, Sfîntul Ioan Înaintemergătorul în biserica sa, zicîndu-i: "Nădăjduiește, femeie, că rugăciunea ta este primită și-ți vei cîștiga cererea. Ca semn al binecuvîntării lui Dumnezeu să-ți fie ție acest bulgăr de tămîie binemiroitoare; și-i dă un bulgăre de tămîie mirositoare, zicîndu-i: Cu acela cădește-ți casa".

Deșteptîndu-se Marta din dormitare, a găsit în mînă acel bulgăre de tămîie, al cărui miros era negrăit. Apoi, iarăși i s-a arătat Mergătorul Înainte, zicîndu-i: "Mergi la bărbatul tău, că vei zămisli fiu, și-l vei numi Simeon. El va suga lapte numai din sînul cel drept iar de cel stîng nu se va atinge, căci va fi fiu al dreptății. El nu va gusta carne, vin sau vreo mîncare făcută cu meșteșug omenesc, ci numai pîine, miere și sare; iar băutura lui va fi apa. Tie ți se cade să-l păzești cu toată atenția în copilăria lui, ca pe acel ce are să fie vas sfînt, spre slujba Domnului Dumnezeului nostru. După doi ani de la nașterea lui, îl vei aduce aici în biserica mea și-l vei boteza. După ce s-o învrednici de darul Sfîntului Botez, atunci ți se va vesti ce va să fie pruncul acela".

Marta, umplîndu-se de spaimă și de negrăită bucurie din vedenia aceea, da mare mulțumire lui Dumnezeu și Sfîntului Ioan Înaintemergătorul. Apoi, întorcîndu-se acasă la bărbatul său, a zămislit prunc în pîntecele său și, împlinindu-se vremea, a născut fără de durere fiu, pe care l-a numit Simeon și-l hrănea din sînul cel drept. Altădată, vrînd să se încredințeze cu adevărat de ceea ce i s-a grăit în vedenie de Sfîntul Ioan Înaintemergătorul, că pruncul ce se va naște nu se va atinge de sînul cel stîng, îl punea la sînul cel stîng, iar el, plîngînd, își întorcea capul său, nevoind să sugă. Cu creșterea lui s-a mai făcut și această minune.

Dacă în vreuna din zile maica sa gusta carne sau vin, în acea zi pruncul nu voia să sugă sân, ci rămânea flămînd pînă a doua zi; iar mama, cunoscînd pricina aceasta, se înfrîna în toate zilele de carne și vin și hrănea cu post pe cel ce avea să fie pustnic mare.

Cînd pruncul a ajuns la vîrsta de doi ani, părinții săi l-au dus în biserica Mergătorului Înainte, unde l-au botezat. După botez, pruncul îndată a grăit aceste cuvinte: "Am tată și nu am tată; am mamă și nu am mamă". El a spus aceste cuvinte șapte zile de-a rîndul, de care lucru se minunau atît părinții, cît și toți cei ce-l auzeau; deci, l-au cunoscut că are să fie următor nu celor pămîntești, ci celor cerești. După ce pruncul a fost înțărcat, se hrănea cu pîine, cu miere și cu apă; iar carne nu mîncea nicidecum, nevoind să primească nici o fiertură.

Pe cînd pruncul era de cinci ani, s-a întîmplat în Antiohia cutremur mare de pămînt, pe vremea împărăției marelui Justinian. În vremea aceluia cutremur s-au dărîmat o mulțime de case, care au acoperit pe locuitorii lor; asemenea s-a dărîmat și casa părinților săi și, fiind înăuntru numai tatăl său, l-a omorît; iar maica sa a rămas vie, deoarece în acea vreme înfricoșată a cutremurului, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, nu s-a aflat în casă, ci se dusese la o casă oarecare spre a se ruga. Pruncul deasemenea nu era aca-să, ci era în biserica Sfîntului Întîiului Mucenic Ștefan, și acolo păzindu-se de Dumnezeu, a rămas neatins.

Pruncul, ieșind din biserică, nu știa unde să se ducă, fiind multe case căzute; iar casa lui nu și-o mai cunoștea ci, umblînd, rătăcea prin dărîmăturile Antiohiei, pînă ce o femeie oarecare dreptcredincioasă care-i cunoștea părinții, văzînd pe pruncul Simeon rătăcind, l-a luat în spatele ei și l-a dus la un munte ce era aproape de cetate - că acolo era locuința ei.

Deci, fericita Marta, maica lui Simeon, văzîndu-și casa dărîmată și că toți cei ce s-au aflat în ea n-au mai rămas vii, socotea că împreună cu bărbatul ei a murit și pruncul, zdrobindu-se de pereții de piatră; pentru aceasta se tînguia foarte mult. După șapte zile, i s-a arătat ei Sfîntul Ioan Botezătorul și i-a spus că pruncul ei este viu și petrece la o femeie în afara cetății. Atunci ea, ducîndu-se la muntele acela, a găsit pe Simeon la femeia cea zisă mai sus și cunoscută. Iar ea a spus cu mirare mamei, că în toate acele șapte zile, pruncul n-a voit să guste nici un fel de mîncare, ci numai de două ori a primit puțină pîine și apă. Luîndu-și maica pe fiul său, l-a dus în biserica Sfîntului Ioan Înaintemergătorul și acolo a dat mulțumire lui Dumnezeu și sfîntului pentru că i-a păzit pruncul viu; apoi a plecat.

Într-una din zile, Marta se gîndea în sine la vedeniile care i s-au arătat ei despre prunc și la lucrurile cele de mirare care se petrecea acum cu ea; și, nepricepînd ce o să mai fie pe urmă cu acel prunc, a dormit și a văzut o vedenie în acest fel: I se părea că se vede pe dînsa într-aripată și zbura ținînd în mîini pruncul, înălțîndu-l pe el cu darul Domnului și zicînd: "Fiule, în acest fel am dorit să văd înălțarea ta; deci să mă izbăvească cu pace Ziditorul meu, ca una ce m-am învrednicit a fi binecuvîntată între fecioare; căci dau rodul pîntecelui meu Celui Preaînalt".

După aceasta maica petrecea cu pruncul la un oarecare loc în Antiohia, ce se numea Heruvim. Acel loc se numea astfel pentru că Tit, fiul lui Vespasian împăratul Romei, pustiind cu război Ierusalimul, a luat din biserica Ierusalimului doi heruvimi de aur, care fuseseră pe chivotul Legii, și i-a dus pe ei în Antiohia; iar locul unde au fost puși acei heruvimi se numea Heruvim.

Fericita Marta, petrecînd acolo împreună cu fiul său, pruncul Simeon, a văzut o vedenie ca aceasta: Vedeă pe Domnul nostru Iisus Hristos, șezînd pe scaun înalt și mulți dintre drepti adunîndu-se de pretutindeni; iar cărțile vieții erau deschise, pentru că se făcea judecata. La răsărit se vedeă Raiul desfătării, iar la apus focul gheenei. Și a zis către dînsul Duhul Sfînt: "Ascultă, pruncule și înțelege cele ce le vezi aici. Sîrguiește-te să placii lui Dumnezeu, ca să te învrednicești de cinste, împreună cu sfinții și să cîștigi negrăitele bunătăți, pregătite celor ce iubesc pe Dumnezeu". Din această vedenie s-a înțeleptit pruncul

prin dumnezeiasca înțelepciune și i s-a dat lui descoperirea celor neștiute și vederea tainelor celor ascunse.

După puțină vreme a văzut pe un bărbat minunat la vedere, îmbrăcat în haină albă, zicînd către dînsul: "Urmează-mă!" Simeon a mers după el. Iar bărbatul ce i se arătase l-a dus în părțile Tiberiei, care este aproape de Seleucia, și l-au pus pe el într-un munte pustiu, sub care era un sat ce se numea Pilasa. Acolo, în muntele cel pustiu, petrecea cu fiarele ca și cu niște miei, de vreme ce numai pe acelea le avea împrejur viețuitoare; iar de oameni nu era văzut nicidecum. El era luminat noaptea și ziua de o negrăită lumină; iar hrana i se aducea de bărbatul acela, care îl adusese pe el acolo, și care, adeseori arătîndu-i-se lui, îl povățuia întru toate și îi dădea hrană la vreme.

După cîtva timp, cu povățuirea aceluiași bărbat, s-a suit în vîrfurile muntelui și a aflat o mănăstire mică, în care era un egumen, stînd pe stîlp, cu numele Ioan. Acelui egumen i se arăta adeseori vedenii despre Simeon cel ce era să vină la dînsul. Uneori vedea un prunc în haină, venind cu căruța la mănăstirea lui, alteleori îl vedea umblînd prin văzduh și zburînd pe deasupra mănăstirii, iar alte ori stînd pe un stîlp luminos, și cu acel stîlp se apropia de mănăstire. Apoi vedea și pe un înger arătîndu-i lui pe pruncul acela și zicîndu-i: "Acesta este acela prin care vei cîștiga mîntuirea! Deci, egumenul spunea acele vedenii monahilor celor ce petreceau cu dînsul. Cînd fericitul Simeon, cu povățuirea lui Dumnezeu a venit la mănăstirea lui, monahii se minunau, cum un prunc ca acesta, abia de șase ani, a putut să umble prin atîtea locuri pustii și să vină la mănăstirea aceea.

Egumenul Ioan, văzîndu-l de pe stîlp, a cunoscut îndată pe prunc, căci pe unul ca acela îl vedea de multe ori în vedenie. Deci, s-a bucurat foarte mult de venirea lui și, chemîndu-l la sine, l-a luat în brațe și l-a sărutat, mulțumind lui Dumnezeu cu lacrimi. Pruncul era foarte frumos la față, cu părul galben, cu ochii luminoși și plăcuți; chiar din privirea corpului lui se arăta frumusețea sufletului. El era blînd, tăcut, grabnic în răspuns, înțelept în cuvinte, plin de cereștile daruri, petrecînd în liniște în mănăstirea aceea. Postirea lui era astfel: el mîncea linte muiată în apă, uneori după trei zile, alteleori după șapte, iar alte ori după zece zile bea puțină apă.

Fericitul Ioan, egumenul stîlptic, se minuna foarte mult de acest lucru. În mănăstirea aceea era un om prost, care păștea turma. Acela, văzînd postirea pruncului cea mai presus de fire, s-a umplut de zavistie diavolească și voia să-lucidă. Dar cînd a voit să înceapă acel lucru rău gîndit în sine, îndată i s-a uscat mîna și din această pricină s-a îmbolnăvit foarte rău cu trupul, încît era aproape de moarte. Pentru aceasta și-a mărturisit cu pocăință păcatul, atît egumenului, cît și fericitului prunc Simeon. Pruncul, fiind fără de răutate, nu numai că i-a iertat păcatul acela, ci s-a rugat lui Dumnezeu pentru el, încît, atingîndu-i mîna lui, îndată i-a tămăduit-o și astfel tot trupul i l-a făcut sănătos.

Din acea vreme, egumenul și frații cinsteau foarte mult pe acest fericit prunc, ca pe acela pe care Domnul i l-a ales din pîntecele maicii sale și l-a sfințit spre slujba Sa. După aceea, Fericitul Simeon s-a rugat să i se zidească un stîlp aproape de al părintelui Ioan. Deci, îndată, după dorința lui, i s-a zidit un stîlp lîngă stîlpul părintelui Ioan, și acolo s-a suit pruncul, îmbrăcat în călugărie de Cuviosul Ioan, fiind numai de șapte ani. Astfel stătea acolo, urmînd părintelui său, Ioan Stîlpticul.

La începutul șederii lui acolo, i s-a arătat Domnul nostru Iisus Hristos în chip de prunc, strălucind cu negrăită frumusețe. Văzîndu-l Sfîntul Simeon, s-a aprins cu toată inima de dragostea către El, căci l-a cunoscut că este Stăpînul său. Deci, luînd îndrăzneală, a zis: "Doamne, cum Te-au răstignit iudeii?" Iar Domnul, întinzînd mîinile în chipul crucii, a zis: "Așa m-au răstignit iudeii, însă Eu singur am voit să mă răstignesc; iar tu îmbărbătează-te și te întărește, răstignindu-te împreună cu Mine în toate zilele". De atunci, plăcutul lui Dumnezeu și-a uitat trupul său și se asemena celor fără de trupuri, avînd viață îngerească. Și astfel întrecea în nevoiță pe starețul său; pentru că starețul cînta în toate nopțile treizeci de psalmi, iar Simeon cînta cincizeci și une-ori, optzeci. De multe ori citea toată psaltirea într-o noapte, nedormind de loc; și astfel slăvea pe Dumnezeu toată ziua.

Starețul, văzându-l astfel și temîndu-se ca nu cumva să slăbească de atîtea nevoițe, îl sfătua, zicîndu-i: "Fiule, încetează de la atîta osteneală, care covîrșește puterea omenească; pentru că nici nouă nu ne dai odihnă. Ție îți este destul, că din scutece te-ai răstignit împreună cu Hristos; dar ți se cade a avea puțină grijă și de trupul tău, a-i lăsa lui puțin somn și a-i da hrană cu măsură, ca să poată purta pînă la sfîrșit ostenelele vieții pustnicești. Nu spurcă pe om mîncarea și băutura, deoarece Domnul zice în Sfînta Scriptură: Toată verdeața de mîncare, am dat-o vouă spre hrană". Fericitul Simeon a răspuns starețului: "Deși nu spurcă hrana pe om, însă îi naște gînduri spurcate, îi întunecă mintea, înrădăcinează și îngroașă patima și preface pe omul cel duhovnicesc în trupesc, pironindu-i gîndul de poftele cele pămîntești; iar nouă, celor ce ne învățăm ziua și noaptea în legea Domnului, se cade să ne temem, ca să nu ne răpim cîndva cu amăgirea somnului și astfel să cădem în trîndăvie, precum zice proorocul: "A adormit sufletul meu de trîndăvie...". Mai ales se cade cu neadormita trezvie să deschidem gura spre mărirea lui Dumnezeu, ca să tragem de sus darul Sfîntului Duh. Dar ce-ți este ție, o, părinte, de cuvintele mele? Eu îmi pun singur legile acestea, iar nu altora, deoarece mie îmi este de trebuință ca, prin multă asprime, să-mi muncesc trupul meu cel tînăr". Starețul s-a minunat de un răspuns ca acesta cu bună înțelegere al pruncului celui tînăr.

Lui Simeon, fiind strălucit cu lumina Sfîntului Duh, i s-a descoperit toată împărăția diavolului și toate nălucirile. El a văzut pe cel mai mare al întunericului, șezînd pe un scaun mare, avînd o cunună strălucitoare pe capul lui, iar cetele drăcești, stînd înaintea lui. Astfel se putea vedea stînd înaintea lui, toate podoabele cele pregătite spre deșarta înșelăciune: aurul, argîntul, pietrele cele de mult preț și mărgăritarele; dar toate acelea erau ca noroiul. Acolo se auzeau glasuri de trîmbițe, de fluier, de cimpoi și de diferite instrumente muzicale. Se vedea păcatul în chip de fecioară frumoasă, căreia îi urmau ca slugile, ispititorii cei ce îndeamnă și amăgesc spre păcat. Acolo se vedea duhul vicleșugului, duhul necurăției, duhul lenevirii și duhul iubirii de argint, căscînd cu gură nesățioasă și poftind să înghită toată lumea. Acele duhuri înșelătoare se sîrguiau să ispitească și pe Simeon spre iubirea păcatului. Pentru aceasta, îl chemau spre păcat cu cuvinte spurcate.

Dar el, înarmîndu-se cu arma cea obișnuită, adică cu semnul Sfintei Cruci și chemînd numele lui Hristos, deodată au pierit de la sine nălucirile cele drăcești, așa precum raza soarelui gonește întunericul. Deci, privind spre biserică, a văzut Scaunul lui Dumnezeu, de la care ieșea slava lui Dumnezeu și care strălucea pe Simeon. Deci, a trimis din Biserică la el unul din patriarhi, avînd în mîini niște mir de bună mireasmă pe care, turnîndu-l pe capul lui Simeon și ungîndu-l, i-a zis: "Cu puterea acestei ungeri, vei izgoni pe diavoli; iar, încingîndu-se cu dumnezeiasca putere de sus, îi vei tăia cu miile și-i vei birui. Așadar, îndrăznește, nădăjduind spre Ziditorul, căci vrăjmașul nu va spori nimic asupra ta și fiul fărădelegii nu va putea să-ți facă nici un rău!" Din acel ceas, Fericitul Simeon a luat putere asupra duhurilor celor necurate și a început a le izgoni din oameni și a tămădui toate bolile.

Într-una din zile, Simeon Stîlplnicul, robul lui Dumnezeu, a zis către fericitul stareț Ioan Stîlplnicul: "Părinte, nu cu multe zile mai înainte de aceasta, mi-a arătat Domnul stăpînirea satanei și pierzătoarele lui bogății. Am văzut meșteșugurile lui, cum se sîrguiește să pornească război asupra celor îmbunătățiți". Zis-a Ioan către Simeon: "Fiule, Dumnezeu să te păzească pe tine de vicleșugurile lui". Simeon a zis: "Blestemata putere a satanei, măcar de se sîrguiește cu dinadinsul să scornească răutăți spre noi, dar nimic nu sporește".

Văzînd starețul că pruncul socotește întru nimic ispitele vrăjmașului și, temîndu-se să nu cadă întru înălțarea minții a zis către dînsul: "Fiule, nouă ni se cade însă să ne temem de meșteșugurile diavolului cele de multe feluri. Să nu ne nădăjduim spre fapta cea bună a noastră, că vrăjmașul s-a îmbrăcat cu înfățișări de fier, gătind totdeauna cursa asupra monahilor celor tineri; și de ar afla diavolul întru dînșii vreme cuvioasă lui însăși, îndată năvălește cu putere, ridicînd război greu întru dînșii. Nouă ni se cade mai ales, a ne ruga lui Dumnezeu și a chema pe Emanuel, ca să fie totdeauna cu noi și să surpe toată puterea vrăjmașului".

Vorbind ei acestea a auzit satana și, umplându-se de mînie, scrișnea cu dinții asupra tînărului. Apoi a început cu năluciri înfricoșate asupra aceluia, închipuindu-se în balauri și în fiare cumplite, repezindu-se asupra lui ziua și noaptea, ca și cum ar fi vrut să-l înghită. Fericitul Simeon, luîndu-și de ajutor pe Cel Preaînalt și înarmîndu-se cu arma Sfîntei Cruci, zicea: *Nu mă voi teme de frica de noapte, de săgeata ce zboară ziua, de lucrul ce umblă în întuneric, de întîmplare și de dracul cel de amiază.*

Într-o noapte a lunii lui decembrie, în a doua strajă a nopții, diavolul, adunîndu-și toate cetele lui, a năvălit fără de veste asupra lui, făcînd gălăgie mare. Deci, rupînd acoperămîntul, ce era deasupra fericitului Simeon, l-a aruncat într-o rîpă; dar mîna Domnului era asupra pruncului, întărîndu-l. Fericitul Simeon stătea neclintit nu numai cu trupul, dar și cu mărimea de suflet, deoarece nu s-a temut de năvălirea vrăjmașului. După aceasta, diavolul a ridicat din mare un vînt silnic și vifor - vînt de tulburare -, a făcut înfricoșate tunete și fulgere, izbind toată noaptea în stîlpul lui Simeon. Cuviosul Ioan, socotind că Simeon a fost ucis de acele tunete înfricoșate, plîngea și chema pe monahi să meargă să-l vadă de este viu; iar monahii nu i-au răspuns, pe de o parte, temîndu-se de înfricoșările acelea, nevrînd să iasă din chilii, iar pe de alta, că erau porniți cu urîciune de diavol asupra pruncului, pentru că ziceau în sine: "Unde este acum postirea aceluia care covîrșește puterea omenească? Unde sînt nevoințele lui? Unde sînt facerile lui de minuni? Ajută-și acum singur!"

Fericitul prunc Simeon, auzind că starețul plînge pentru el, a strigat către dînsul, zicînd: "Părinte nu te mîhni de mine că, acoperindu-mă cu darul lui Hristos, n-am pătimit nici un rău; iar diavolul este rușinat. Făcîndu-se ziuă, monahii au mers la stîlpul lui Simeon, socotind că vor găsi pruncul mort; dar, văzîndu-l viu, vesel și luminat la față ca un înger al lui Dumnezeu, s-au rușinat. Ei, de asemenea, au fost defăimați de starețul Ioan; și astfel, rușinîndu-se, s-au dus la chiliile lor. Auzind Efrem, arhiepiscopul Antiohiei, de fericitul Simeon că petrece viața aspră, a venit să-l vadă. Văzînd pe prunc tînăr, atît de desăvîrșit în fapte bune și răstignit împreună cu Hristos, a preamărit pe Dumnezeu cu lacrimi. Apoi, întorcîndu-se în cetate, povestea tuturor spre folos de petrecerea cea aspră în pustnicie a robului lui Hristos.

De atunci au început mulți din monahi și din mireni a veni la el; unii ca să-l vadă; alții dorind să se îndulcească de vorba lui cea de Dumnezeu insuflată; iar alții, căutînd tămăduiri de bolile trupești de la doctorul cel fără de plată.

Fericitul Simeon a cerut de la cei ce veneau la el o haină aspră de păr, cu care și-a învelit în taină trupul lui cel gol. Haina aceea l-a ros pînă la oase, curgînd mult sînge din răni și, umplîndu-se de sînge, s-a lipit de trup și din această pricină carnea putrezea. Iar el răbda toate acestea cu vitejie. Atunci a început a ieși miros din trupul cel putred, iar frații cei ce se suiau la el pe stîlp, căuta să știe de unde iese acel miros și, aflînd pricina aceluia miros, au spus de aceasta părintelui Ioan. Iar el, îngreindu-se pentru un lucru ca acela, a poruncit ca să scoată încet tîrsina de pe trupul lui Simeon și l-a certat, ca să nu mai facă trupului său o muncă aspră ca aceea.

Fericitul Simeon mai avea și darul învățaturii, care ieșea ca un rîu din gura lui. Deci, starețul, chemînd pe frați, porunca sfîntului să grăiască către ei cuvînt de învățătură, ascultîndu-l singur cu dulceață. Pruncul cel tînăr era dascăl preaînțelept și folositor monahilor celor bătrîni; pentru că Duhul Sfînt era în gura lui și toți se mirau de darul înțelepciunii ce ieșea din gura lui. Starețul numea pe Simeon noul David și spunea pentru dînsul o vedenie pe care a văzut-o în vis: "Am văzut o putere oarecare dumnezeiască, ce avea în dreapta un fagure de miere și-l storcea deasupra capului pruncului, iar mierea din fagure curgea pe capul lui".

Un alt stareț întreba: "Sînt oare porumbei în stîlpul acesta?" Iar frații îi răspundeau: "Nu sînt". Zis-a starețul: "Eu am văzut un porumbel purtător de lumină, zburînd prin ușă înăuntru la prunc și după un ceas a ieșit iarăși afară, zburînd spre cer. Acestea vorbindu-le între ei, fericitul Simeon a venit într-o uimire, și s-a văzut pe sine răpit la înălțime și cu lărgimea zbura ca o pasăre prin toate părțile lumii. Apoi, era ridicat în sus pe șapte trepte, unde, asemenea cu Sfîntul Apostol Pavel, a văzut ceea ce nu i-a văzut ochiul și a

auzit ceea ce nu i-a auzit urechea, și iarăși pogorîndu-se, întreba pe cel ce-l ducea: "Ce sînt acestea ce se văd?" Iar acela a răspuns: "Acestea sînt cele șapte ceruri, către care ai fost răpit". Apoi a văzut Raiul, răsaduri frumoase de flori, palate mari luminoase și un izvor din care izvorau miruri. El n-a văzut pe nimeni acolo, decît pe Adam și pe tîlharul cel cu bună înțelegere. Fericitul Simeon, venindu-și în sine, a spus această vedenie starețului său. Și acela i-a zis: "Fiule, bine este cuvîntat Domnul, Cel ce ți-a dat ție un dar ca acesta". Deci, pruncul sporea întru pustniceștile ostenele. Cînd venea la dînsul cineva fără îmbrăcăminte, el se dezbrăca de haina sa și o dădea aceluia, iar el ședea dezbrăcat.

Acestea le făcea de multe ori, nu numai vara, dar și iarna. Iar starețul, nevoind a-l lăsa astfel, îl îmbrăca cu haină, ca să nu moară de frig. Iar el, lovindu-se în piept, plîngea, zicînd: "Vai, mie, ticălosul, cum sfinții patruzeci de mucenici au răbdat pentru Hristos în iezer gerul și gheața, iar eu nu mă învrednicesc ca de acest ger să mă îngheț? Cum voi scăpa de veșnica scrîșnire a dinților și cum voi cîștiga împărțirea cu sfinții?" Astfel, se tînguia de aceasta foarte mult. Iar starețul, mîhnindu-se, îi zicea: "Ce mai voiești să mai faci tu, Simeoane? Tu ai numai un cuget, adică să te ucizi pe tine singur!" După o vreme oarecare, Simeon și-a găsit o muncire ca aceasta: A stat pe picioarele sale un an întreg, pînă ce i-au putrezit coapsele și pulpele, astfel că ieșea mare putoare din dînsul. Părintele Ioan a chemat un doctor, vrînd să tămăduiască rănilor lui Simeon. Dar, Simeon, zîmbind, a zis: "Viu este Domnul meu, că nu se va atinge de mine mîna și ajutorul omenesc". Atunci Domnul fără de veste i-a dat sănătate; astfel că s-a sculat întreg cu amîndouă picioarele și cu coapsele, nemaiavînd nici urmă de răni. Pentru aceasta, dînd mulțumire lui Dumnezeu, a stat în genunchi multă vreme.

Venind praznicul Sfințelor Rusalii, în ziua dinaintea praznicului, fericitul Simeon a zis către Cuviosul Ioan: "Părinte, cine este vrednic să primească în limbi de foc pe Sfîntul Duh, precum l-au primit Sfinții Apostoli?" Grăit-a lui starețul: "Nu căuta lu-crurile cele mai înalte decît tine și nu cerceta pe cele neștiute, ci ceea ce-ți este poruncit, aceea să gîndești". Pruncul zise: "Scris este, *voia celor ce se tem de El o va face Domnul și rugăciunea lor va auzi și îi va mîntui*". Zicînd acestea, și-a ridicat ochii în sus și s-a rugat din toată inima, zicînd: "Doamne, cel ce ai trimis Sfîntul Tău Duh peste sfinții Tăi ucenici și apostoli, trimite și peste mine darul cel din bunătatea Ta și mă învrednicește ca să învăț poruncile Tale, pentru că ești puternic a-ți săvîrși laudă din gura pruncilor și să grăiesc cuvintele vieții veșnice".

Astfel rugîndu-se el, îndată Duhul Sfînt S-a pogorît din cer peste dînsul ca o lumină aprinsă. Atunci inima lui s-a umplut de înțelepciune și de înțelegere și grăia multe din dumnezeiasca Scriptură; și nimic nu putea să se împotrivescă înțelepciunii duhului, care petrecea în dînsul. El spunea nu numai cu gura, ci și în scris, cuvinte folositoare de suflet pentru viața monahicească, pentru pocăință, despre întruparea lui Hristos și despre judecata ce va să fie. El tîlcuia multe lucruri neînțelese din Sfînta Scriptură; iar starețul se minuna foarte mult de un dar ca acela al lui Dumnezeu, care era în pruncul cel tînăr și zicea: Asupra acestui prunc s-a împlinit ceea ce a scris David: "Cuvîntul Domnului l-a aprins pe el...". Acum am cunoscut că acest prunc face lucruri minunate, nu mai puțin, mi se pare, decît Apostolii. Și toți monahii se minunau și au început a se teme de el, înspăimîntîndu-se de învățătura lui și de minunile ce se făceau de dînsul.

Unii din monahii aceia, au văzut în vedenia visului, trei cămări cu cîte trei scaune și trei cununi erau pe scaune. Și întrebînd ei: "Cui este gătită slava aceea ce se vede?" S-a auzit un glas zicînd: "Pruncului Simeon!"

Fericitul Simeon, strălucind ca soarele prin viața cea îngerească, își îndrepta cugetul său de la cele pămîntești spre cele cerești. El a voit ca prin stîlp mai înalt să se apropie de cer; deci, i s-a zidit un alt stîlp, care avea patruzeci de trepte. Cînd fericitul Simeon voia să urce stîlpul acela, arhiepiscopul Antiohiei și episcopul Seleuciei, auzind de acestea, au venit în mănăstirea aceea cu clerul lor. Deci, aprinzînd lumînări, au luat cu bună cucernicie pe dumnezeiescul prunc Simeon și l-au dus mai întîi în biserică, apoi în Sfîntul Altar, unde l-au hirotonit diacon. După aceea l-a urcat cu psalmi și cu cîntări pe stîlpul cel mai înalt. Sfîntul Simeon a stat pe acel stîlp opt ani. Deci, sînd el acolo pe stîlpul cel mai înalt,

arăta viața mai presus de fire, asemănându-se heruvimilor, astfel că neîncetat preamărea pe Dumnezeu. Dar, ca să nu se laude tot trupul înaintea lui Dumnezeu cu voința Lui, a ridicat satana asupra lui un greu război trupesc, și astfel, voia să-l spurce prin nălucirea visului. Iar el, împotrivindu-se ispitei, nu și-a dat somn ochilor săi, ci se ruga lui Dumnezeu cu multe lacrimi, ca să-i fie ajutor împotriva vrăjmașului, care s-a sculat asupra lui și să-l umbrească în ziua războiului. El a văzut un bărbat luminos, cinstit și cărunt, pogorându-se de sus, îmbrăcat cu veșminte preoțești, având în mâini un potir cu dumnezeieștile Taine ale Preacuratului Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos, și s-a umplut văzduhul de negrăită bună mirosire. Deci, apropiindu-se de dînsul bărbatul acela ce se vedea luminos, l-a împărțit cu Sfintele Taine și i-a zis: "Îmbărbătează-te și să se întărească inima ta, că de acum nu te vor mai supăra nălucirile din vis! Dar numai păzește-te cu dinadinsul de gîndurile tale și nădăjduiește spre Dumnezeu! Sfîntul Simeon, umplîndu-se de preamultă bucurie și de negrăită dulceață din vedenia aceea, lăuda pe Domnul. Apoi se păzea de gîndurile care năvăleau, precum și de vorbirile omenești; de vreme ce în toate zilele petrecea închis pînă la al nouălea ceas, nevoind să vorbească cu nimeni, decît cu Unul Dumnezeu.

Sosind fericitul sfîrșit al părintelui stareț Ioan Stîlplnicul, pe care Sfîntul Simeon l-a văzut mai înainte, a trimis la dînsul, zicînd: "Nu te mîhni, părinte, dacă vei auzi de ziua ducerii tale, căci această datorie este pentru toți oamenii de obște. Eu am cunoscut că astăzi te cheamă Hristos la odihnă ca, după osteneli, să te odihnești cu sfinții. Deci, o, părinte, să-mi dai mie binecuvîntarea lui Avraam, să-ți aduci aminte de mine cînd vei merge să te închini Scaunului slavei Preasfîntei și celei de o Ființă Treimi și să te rogi pentru noi, ca și noi, biruind lumea, să cîștigăm cereasca împărăție și să ne vedem acolo unul cu altul!".

Ioan, auzind aceasta, nu s-a îndoit, nici s-a înspăimîntat cu mintea, ca cel ce era gata de moarte, deși era sănătos cu trupul, neavînd nici o boală. Apoi a grăit lui Simeon prin trimisul său: "Fiul meu să te binecuvînteze pe tine Dumnezeu părinților noștri, pe care L-ai căutat și Unul Născut Fiul Tatălui pe care L-ai iubit și făcătorul de viață Duh, pe Care l-ai dorit. O dumnezeire a Prea-sfîntei Treimi să-ți fie ție întărire și apărare! Acela să te povățuiască și să te mîngîie. Cei ce te vor binecuvînta, vor fi binecuvîntați, iar cei ce te vor blestema, vor fi blestemați. Dumnezeu să-ți adauge cinstea, deoarece tu pe mine, duhovnicescul tău părinte, m-ai cinstit ca pe un părinte trupesc. Să afle dar și milă de la Domnul, maica ta cea fericită, care mi-a slujit mult". Deci, frații care stăteau înaintea starețului, auzind cuvintele ce le grăia, s-au înfricoșat. Apoi l-au întrebat: "Ce poruncești, părinte, pentru tînărul Simeon? Starețul răspunse: "Voiesc ca toți să fie următori asemenea lui Simeon în dragostea cea învăpăiată a inimii lui către Dumnezeu. Să se învrednicească de ajutorul rugăciunilor acestuia, care este vas ales al lui Dumnezeu, mare și cinstit".

Părintele Ioan, învățînd pe frați și rugîndu-se pentru ei, s-a făcut ca și cum ar voi să se odihnească puțin și a adormit ca și cuprins de un somn dulce. Astfel și-a dat fericitul sfîrșit, nefiind bolnav cu trupul și aflîndu-se totdeauna pe lîngă Sfinții Părinți.

După moartea cuviosului stareț, Sfîntul Simeon s-a dedat spre mai multe osteneli. Iar rînduiala vieții lui era astfel: De dimineață pînă la al nouălea ceas se ruga, după al nouălea ceas se îndeletnicea cu citirea și scrierea cărților pînă la apusul soarelui; iar după apusul soarelui începea rugăciunea și astfel petrecea toată noaptea fără de somn, pînă în zori de ziuă. Cînd se lumina de ziuă, porunceea somnului, ca unui rob, să se apropie puțin de el; astfel, dormitînd foarte puțin, iarăși se scula și își începea obișnuita pravilă. În vremea rugăciunii ținea în mîna dreaptă tămîie, care fără să fi fost cărbuni de foc, ieșea din ea fum de tămîie.

Odată, se auzea în văzduh popor mult, cîntînd împreună cu el și zicînd Aliluia; iar aceia erau sfinții îngeri. El adeseori petrecea multe zile și nopți fără somn. Odată n-a dormit deloc treizeci de zile și treizeci de nopți, rugînd pe Dumnezeu, ca să ia somnul cu totul de la el; însă Dumnezeu i-a zis: "Se cuvine ție să dormi ca să-ți odihnești puțin trupul".

Dar, diavolul, nesuferind să vadă o nevoiță ca aceea a lui Simeon, iarăși s-a înarmat contra lui cu toate cetele sale și se silea să-l îngrozească cu diferite năluciri; fiindcă uneori se închipuiau în balauri și în felurite fiare, și astfel se repezeau să-l muște. Alteori diavolul se prefăcea într-o pasăre neobișnuită, care avea față de prunc și cădea către fața lui, iar alteori se arăta în mulțime de oaste, venind contra lui cu chiot mare ca la război, vrînd să-l surpe jos și astfel să-l răstoarne la pămînt împreună cu stîlplul lui.

Odată, au izbit cu o piatră mare în stîlpl, încît era cît pe ce să cadă; dar puterea lui Dumnezeu cea nevăzută l-a sprijinit și l-a îndreptat. Odată, i s-a arătat diavolul ca o față de arap, neagră și fără de rușine, care se sîrguia să cuprindă cu mîinile lui grumajii sfîntului, și-i zicea: "Încă odată mă voi lupta cu tine și de mă vei birui, mă voi duce de aici". Toate nălucirile și arătările acelea drăcești, sfîntul le gonea cu rugăciunea și cu semnul Sfîntei Cruci. El a văzut o vedenie dumnezeiască foarte minunată: I se părea că vedea cerul deschis și pe Domnul nostru Iisus Hristos înconjurat de negrăită strălucire, ca o văpaie de foc; iar Sfîntii Arhangheli Mihail și Gavriil stăteau împrejurul lui, unul în partea dreaptă iar altul în stînga, și sub picioarele lor un nor roșiatic.

Sfîntul Simeon, văzînd aceasta, s-a închinat Domnului său și, întinzînd mîinile spre El, s-a rugat ca, după buna sa credință, să-i dea lui să aducă roduri bune duhovnicești. Deci, Domnul a binecuvîntat pe Simeon de trei ori, cu semnul dumnezeieștilor Sale degete. Simeon, privind în jos, a văzut pe fața pămîntului o mulțime mare de diavoli în multe feluri de chipuri: Unii ca vierii și alții ca și caprele de turmă; și i-a dat lui Domnul putere peste acei diavoli ca să-i izgonească. Iar ca întărire a acelei puteri, Sfîntul Simeon s-a pogorît de la Domnul, avînd în mîinile lui un toiag de finic; și îndată toată mulțimea văzută a diavolilor a fugit din fața lui Simeon și s-a făcut nevăzută.

Deci, sfîntul avea putere să izgonească toate duhurile cele viclene din oamenii care se duceau la el; și astfel îi tămăduia de tot felul de boli și învia morții. Odată, un om căruia îi murise fiul, venise la stîlplul sfîntului și striga cu lacrimi, rugîndu-se să-l miluiască și să se roage lui Dumnezeu pentru fiul său cel mort. Sfîntul, săvîrșindu-și rugăciunea sa, a zis acelui om: "Mergi în numele Domnului, că fiul tău este viu!" Omul acela, crezînd cuvintele sfîntului, s-a dus la casa sa și și-a găsit fiul înviat din morți. Deci, luîndu-l, l-a adus la sfîntul cu negrăită bucurie și a dat pentru aceasta mulțumire lui Dumnezeu și plăcutului Său.

După aceasta, Sfîntul Simeon iarăși a văzut pe Domnul Dumnezeu nostru, Căruia îi stăteau înaintea cetele îngeresti, dintre care cei dinainte țineau o cunună împărătească împodobită cu pietre scumpe, în al cărei vîrf era o cruce care strălucea ca fulgerul; iar sfinții îngeri voiau să încoroneze în împărăție cu acea cruce pe Simeon. Apoi Sfîntul Simeon le-a zis: "Să nu luați de la mine această haină de păr, în care m-am îmbrăcat pentru Hristos". Iar îngerii i-au zis: "Pentru aceea să ai cununa cea pregătită ție în împărăția lui Hristos și să te îmbraci ca și cu o porfiră cu darul Sfîntului Duh; și astfel vei împărăți cu sfinții în împărăția cea fără de sfîrșit". Deci, fericitul Simeon, căutînd spre Domnul, a zis: "Doamne, Ziditorule al tuturor, de vreme ce pe mine nevrednicul binevoești să mă învrednicești slavei sfinților Tăi în împărăția Ta, atunci mă rog bunătații Tale, dă-mi ca de acum înainte să nu mă mai împărtășesc de hrana omenească cea pămîntească". Și a auzit pe Domnul învoindu-se împreună la cererea lui și îndată sfinții îngeri, apropiindu-se, au pus peste pustniceasca lui haină de păr, o haină împărătească prealuminată și i-a încoronat capul cu cunună și au cîntat cu glas mare, zicînd: "Slăvit și preamărit este Hristos Dumnezeu, Împăratul cerului și al pămîntului; deci, să fie laudat Simeon, robul Lui".

După o vedenie ca aceea, sfîntul Simeon n-a mai gustat deloc hrană pămîntească pînă la sfîrșitul său, de vreme ce se hrănea cu hrana cea cerească care i se aducea de îngeri. În ce fel și cît de multe minuni a făcut Sfîntul Simeon și cît de minunate au fost faptele lui, se află scris pe larg în cartea vieții lui. Dar aici se pomenesc puține din minunile lui cele multe, nelungind cuvîntul, ca să nu se supere cel ce citește și cel ce ascultă, voi povesti cîteva din ele:

Odată i s-au descoperit Sfintului Simeon toate răutățile ce erau să năvălească asupra cetății Antiohiei și asupra părților celor dimprejurul ei; pentru că a văzut pe un înger, ținând o sabie în mână și zburînd prin văzduh pe deasupra cetății. Deci, sfântul a strigat către Dumnezeu, rugîndu-se pentru cetate din toată inima. El a stat înaintea Domnului, ca oarecînd Moise, rugîndu-l să-și întoarcă mînia Sa de la poporul Său. Domnul i-a zis: "Iată, strigarea păcatelor acestei cetăți s-a suit înaintea Mea, mînia și iuțimea Mea am pornit-o asupra ei; deci, o voi pierde pentru păcatele ei, trimițînd foc, sabie și moarte. Aceia m-au întăritat în păgînatățile lor; iar Eu o voi da în robia străinilor". Sfântul a spus această vedenie unor cucernici bărbați, care veneau la el din cetate și-i îndemna pe toți spre pocăință.

Deci, netrecînd multă vreme, Dumnezeu a ridicat pe bătrînul Hosroie, împăratul Persiei. Acesta a fost moș lui Hosroie, cel mai tînăr, care a luat din Ierusalim lemnul cel de viață făcător al Sfintei Cruci. Deci, a venit Hosroie cu putere persană și haldeiască și a bătut cu război mare cetatea Antiohiei. Fericitul Simeon, stînd pe stîlp, era acoperit de Dumnezeu și apărat de barbarii ce năvăliseră spre acea parte. Deci, sfântul se ruga Domnului, ca să-și întoarcă mînia Sa de la acea cetate și să nu o dea în mîinile vrăjmașilor; dar n-a putut să îmblînzească și să potolească dreapta mînie a lui Dumnezeu. Și iarăși s-a făcut o vedenie. În acea vedenie, a văzut că stă înaintea sa o cruce prealuminoasă, iar lîngă ea doi îngeri, avînd în mîini arcuri încordate și săgeți gătite spre săgetare; iar acei îngeri au grăit către dînsul, zicînd: "Iată, crucea aceasta ți-a trimis-o ție Domnul spre arătare și ca semn de pace, că nu vei cădea sub mînia lui Dumnezeu, care a năvălit asupra acestei cetăți; iar săgețile sînt gătite spre gonirea vrăjmașilor celor ce se apropie de locul tău, de vreme ce noi sîntem puși să te păzim".

Iarăși a văzut Simeon în vedenie o cetate luată și în mijlocul ei se auzeau vrăjmași, strigare, plîngere și răcnete mari. Acolo se vedea că unii erau tăiați de sabie, alții duși în robie, iar alții fugeau, aruncîndu-se după zidurile cetății. Între cei ce fugeau se vedeau și doi monahi din mănăstirea lui, care se temeau de năvălirea păgînilor; astfel ei au lăsat mănăstirea și muntele și au fugit din cetate. Pe cînd fugeau din cetate împreună cu alt popor, i-a văzut sfântul cum au fost ajunși și prinși de barbari. Unul a fost ucis cu sabia, iar altul a fost dus în robie. Acestea toate ce s-au văzut de Sfântul Simeon s-au împlinit după puține zile. Pentru că cetatea Antiohia s-a luat, pustiindu-se cu sabie și foc și mult popor a fost dus în robie. Mulți au scăpat însă cu rugăciunile sfintului Simeon din acea cumplită primejdie; deoarece barbarii intrînd în cetate cu multă putere, poporul a deschis alte porți dinspre miazănoapte și miazăzi, ce nu erau păzite de barbari, și au fugit pe acolo, iar alții au fugit aruncîndu-se după ziduri.

Deci, mult popor a fugit la munte și în pustie și s-au păzit cu milostivirea lui Dumnezeu, afară de cei doi monahi pomeniți mai sus. Vrăjmașii veneau și la muntele pe care era mănăstirea și stîlpul lui Simeon, dar se întorceau deșertți, pentru că muntele era acoperit, precum oarecînd era acoperit muntele Sinai de negură și de nor, încît nu vedeau stîlpul și mănăstirea. Alții erau întorși și îngroziți de puterea cea nevăzută și astfel fugeau înapoi cu spaimă, ca și cum ar fi fost goniți de o mulțime de ostași înarmați. Deoarece rugăciunea sfintului era armă înfricoșată și de nebiruit potrivnicilor, și nici unul din cei ce au fost cu sfântul în munte n-a pătimit ceva rău de năvălirea barbarilor, afară de cei doi frați, care au fugit în cetate de frică.

După plecarea barbarilor, mulți răniți veneau la sfântul, și tuturor le dădea tămăduiri. Iar pe cei ce erau duși în robie, sfântul i-a izbăvit din legături și din robie și cu rugăciunile lui i-a eliberat. Cîți își aduceau numai aminte de numele sfintului, fiind în robie, îndată le cădeau legăturile și obezile; astfel umblau prin mijlocul barbarilor, ca cum ar fi nevăzuți și veneau în țara lor fără nici o împiedicare. Așa și fratele cel mai sus pomenit, al cărui tovarăș a căzut de sabie, a ieșit de la robie cu un ostaș oarecare, ce zicea: "Cînd ne-am adus aminte de părintele Simeon și cu lacrimi am chemat numele lui, îndată legăturile ce erau pe noi s-au dezlegat singure și au căzut; iar noi am trecut prin mijlocul barbarilor și nimeni dintre ei nu ne-au întrebat sau să ne fi împiedicat pe noi.

Un bătrîn oarecare, orb de ochi, ședea mai înainte de năvălirea barbarilor sub un munte lîngă cale, cerînd milostenie de la cei ce treceau. Năvălind fără de veste barbarii, unul din ei l-a lovit cu sabia peste grumaz,

Însă nu i-a tăiat capul, ci i-a făcut numai o rană de moarte; astfel bătrînul acela se tăvălea prin sîngele său, avînd puțînă nădejde de viață. Văzînd aceasta Sfîntul Simeon cu ochii săi înaintevăzători a chemat pe oarecare din frați și i-a trimis să-l ia și să-l aducă la dînsul pe acel bătrîn. Deci, aceia, ducîndu-se, l-au luat pe o rogojină și l-au adus înaintea stîlpului. Sfîntul, luînd țărînă de la pămînt și amestecînd-o cu apă sfințită, a poruncit să o lipească de rana bătrînului, zicînd: "În numele lui Emanuel, așează-te, capule, la locul tău și te întărește". Și îndată, cu acest cuvînt, s-a lipit capul bătrînului la loc și s-a unit cu vinele lui, s-a întărit și s-a tămăduit acea rană înfricoșată, astfel că bătrînul a început a vorbi. Ochii lui cei orbi s-au deschis și toți cei ce priveau la acea minune s-au înspăimîntat și au slăvit pe Dumnezeu.

După cîtiva ani, Cuviosul Simeon, supărîndu-se de neodihnă, de vreme ce venea la dînsul din toate părțile mulțime de popor fără de număr, aducîndu-și bolnavii, tulburîndu-i liniștea lui, s-a gîndit să lase acel stîlp pe care stătuse opt ani și să se mute aiurea, în alt loc mai liniștit. De acolo nu era departe un alt munte înalt cu totul și pustiu, de vreme ce nu era în dînsul nici apă și nimeni din oameni nu s-a suit acolo, fiindcă nu era ușor de suit. Acel loc era locuință numai balaurilor, fiarelor cu patru picioare și tîrîtoarelor celor otrăvitoare. În acel munte se gîndea Sfîntul Simeon să se mute. Pe cînd se gîndea el la acestea, i S-a arătat Domnul cu o mulțime de sfinți îngeri, pogorîndu-Se din cer prin nor luminos spre acel munte și grăind către dînsul: "Grăbește-te, Simeoane, de te suie pe acest munte minunat; căci așa se va numi acest munte de acum. Aici, pe dînsul, și mai mult voi minuna darul Meu în tine!" Și îndată cu acel glas i s-a arătat sfîntului pe acel munte, un deal înalt și o piatră, pe care stăteau picioarele Domnului. Deci, s-a luminat ca soarele de slava Domnului, acel așternut al picioarelor. Pe acea piatră i s-a poruncit de Domnul lui Simeon să stea.

După acea vedenie, cuviosul, chemînd pe frați, le-a spus bunăvoirea Domnului ca să se mute la alt munte. Deci, rînduindu-le egumen pe un bărbat bătrîn și iscusit, s-a pogorît de acolo și s-a dus în muntele cel minunat, petrecîndu-l frații cu lacrimi. Apropiindu-se de dealul cel arătat lui, a stat și s-a rugat mult lui Dumnezeu.

Pe cînd săvîrșea rugăciunea, s-a auzit glas de o mulțime de îngeri, strigînd "Amin". Deci, sfîntul a poruncit ucenicilor săi ca să pună o cruce de piatră în acel loc, spre aducere aminte a glasului îngeresc ce s-a auzit acolo. Deci, căutînd spre înălțimea muntelui, l-a văzut pe acela strălucit de slava lui Dumnezeu și, suindu-se cu bucurie pe acea piatră, a văzut pe Domnul în vedenie chemîndu-l în acel loc. Fericitul Simeon avea pe atunci douăzeci de ani de la nașterea sa. Dar nici acolo n-a avut odihnă de cei ce veneau, căci a doua zi poporul, venind la mănăstirea lui cea dintîi și negăsindu-l, a ridicat plîngere mare.

Deci, aflînd poporul că s-a mutat Sfîntul în alt munte, s-a dus la dînsul cu sîrguință, aducînd împreună și pe bolnavii lor, pe care văzîndu-i cuviosul, s-a mîhnit, deoarece nici acolo nu-l lăsa pe el să stea singur cu Dumnezeu. Cuviosul Simeon, văzînd lacrimile lor, i s-a făcut milă și, punîndu-și mîinile pe fiecare bolnav, cu chemarea numelui Domnului, i-a tămăduit și i-a trimis acasă sănătoși. În muntele acela se afla un leu, care a întîmpinat pe un om ce venea la sfînt. Și s-a repezit la el, voind să-l omoare și să-l mănînce. Iar omul, neputînd să scape de acea fiară, a strigat către dînsa, zicînd: "Pentru Simeon, robul lui Dumnezeu nu mă omorî." Și îndată, leul, auzind de numele lui Simeon, s-a îmblînzit și, nefăcînd nici un rău omului, s-a întors la culcușul său.

Omul, venind la sfîntul, i-a spus ceea ce i se întîmplase. Deci, temîndu-se ceilalți, care auzeau aceasta, au rugat pe sfînt să gonească fiara din muntele acela, ca să nu le fie frică celor ce vin la dînsul. Cuviosul, chemînd pe ucenicul său, Anastasie, din care a izgonit șapte diavoli, i-a zis: "Du-te la peștera leului și zi-i fiarei: "În numele Domnului, îți zice Simeon, robul lui Hristos, să te duci din muntele acesta, că de acum nu-ți va mai fi locuința aici, de vreme ce îngrozești pe frații care vin aici"". Ducîndu-se Anastasie și găsind pe leu în culcușul său i-a spus cuvintele cuviosului, vorbind ca la un om înțelegător. Iar leul, împlinind porunca, s-a dus de acolo în alte locuri depărtate și pustii, nemaivătămînd pe nimeni din cei ce întîmpina în cale.

În acea vreme, în partea aceea, cu voia lui Dumnezeu se înmulțiseră multe feluri de boli între oameni, încât mulți mureau. Sfântul, cunoscând mânia lui Dumnezeu asupra poporului, se ruga Domnului cu lacrimi, ca să miluiască pe poporul Său și să-și întoarcă de la dînșii mânia Sa cea dreaptă. Deci, s-a auzit către dînsul un glas de la Domnul, zicînd: "Pentru ce te doare inima de poporul acesta; oare tu îi iubești mai mult decît mine? Dar de vreme ce s-au înmulțit fărădelegile lor, apoi este trebuință și de pedeapsire; însă, ca să nu te mîhnesc, îți dau putere să tămăduiești toate bolile dintr-înșii". Aceasta a zis Domnul robului Său, Simeon. Iar poporul cel atins de boli, chema, după Dumnezeu, numele sfântului Simeon plăcutul Lui. Mulți îl vedeau în vedenie cercetînd casele lor, umbrindu-le cu crucea, dînd tămăduiri celor bolnavi și, deșteptîndu-se din vedenii, simțea sănătatea, ușurîndu-se de toate bolile lor. Chemarea numelui Sfântului Simeon între ei se făcea astfel: Aprindeau în casele lor candelile pline cu untdelemn, tămîiau cu tămîie și se ruga zicînd: "Hristoase Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile robului tău Simeon, cel ce este în muntele cel minunat, miluiește-ne pe noi".

Astfel cîștigau ei mila Domnului. Iar unii dintre ei care nu aveau untdelemn destul, aceia turnau puțin untdelemn în candelă și o aprindea, și ardea nestinsă candela lor pînă la a treia sau a patra zi, ca și cum ar fi fost untdelemn destul. Astfel, untdelemnul nu se împutîna din candelile lor, prin chemarea numelui Sfântului Simeon.

Într-una din zile s-a descoperit Cuviosului Simeon că sfișitul din această lume al Preasfînțitului Efrem, arhiepiscopul Antiohiei, este aproape. Deci, chemînd pe frați, le-a spus de aceasta și le-a poruncit să se roage lui Dumnezeu, că are să cadă un mare stîlp al Bisericii. Aceia ziceau: "Noi am auzit că arhiepiscopul este sănătos". Într-altă zi, vineri după cîntarea Utreniei, chemînd pe frați, a zis către ei cu umilință: "Efrem, arhiereul lui Dumnezeu, a murit în această noapte, de vreme ce am văzut sufletul lui ridicîndu-se la cer de sfinții îngerii, și fiind aproape de mine, m-a sărutat și mi-a zis: "Mă rog ție, pomenește-mă și pe mine în rugăciunile tale cele către Domnul".

Acestea le spunea cuviosul cu lacrimi și zicea: "Vai Antiohiei, că nu mai are pe Efrem! Vai cetății aceleia, căreia i s-a luat Sfîntul Efrem!" Deci, după moartea fericitului Efrem, a luat scaunul, Domnin, care venise de la Constantinopol și care era nemilostiv către cei săraci. Cuviosul Simeon, aflînd de acest lucru, i-a proorocit pedeapsa lui Dumnezeu. Deci, nu după multă vreme, Domnin, căzînd în boală, într-atît i s-au zbîrcit mîinile și pi-cioarele, încît nu putea nici să umble, nici să lucreze, ci era purtat de alții de colo pînă dincolo, ca un buștean.

Sfîntului i s-a mai descoperit și despre cutremurul ce avea să se întîmple în Antiohia, mai înfricoșat decît cel dintîi. El, vestind aceasta celor ce veneau la dînsul, plîngea și se ruga lui Dumnezeu ca Să-și întoarcă mânia. În aceeași zi, seara, s-a clătinat pămîntul de cutremur mare și au căzut zidurile cetății, iar zidurile cele înalte și frumoase s-au amestecat cu pămîntul, încît s-a înspăimîntat tot poporul de frică mare, de vreme ce mulți au fost uciși de zidurile cele căzute. Ceilalți toți, bătrînii și tinerii, au alergat la plăcutul lui Dumnezeu din muntele minunat, rugîndu-l cu multe lacrimi ca, prin rugăciunile lui cele primite de Dumnezeu, să potolească mânia Lui.

Deci, rugîndu-se sfîntul cu osîrdie mare, a încetat cutremurul și a văzut cerul deschis dinspre răsărit, ieșind de acolo o lumină negrăită, însemnînd prin aceasta milostivirea lui Dumnezeu ce se arăta poporului, care se pocăiește. După aceasta, cu porunca lui Dumnezeu, Cuviosul Simeon a zidit o mănăstire în Muntele Minunat. El a făgăduit acelea cu mîinile oamenilor tămăduiți de dînsul, al căror număr era foarte mare. A cerut apă destulă pentru trebuința mănăstirii și pentru cei ce veneau; iar grîul în hambare, cu rugăciunea lui, atîta l-a înmulțit cu îndestulare, încît timp de trei ani nu s-a împutînat, deși se lua mult în toate zilele, pentru facerea pîinii trebuincioase mulțimii oamenilor, cei care veneau de pretutindeni.

El a zidit un alt stîlp nou pe care, Însuși Domnul, a venit cu sfinții îngerii și a sfințit stîlpul acela. Apoi dreptul s-a suit pe dînsul cu multă bucurie și a stat acolo pînă la fericitul său sfișit. În anul al treizeci și

treilea al vârstei sale, cu porunca lui Dumnezeu ce i s-a descoperit, s-a îndemnat să primească hirotonia preoției, pe care mai înainte n-o voia nicidecum.

Deci, a venit la dânsul, după porunca Domnului, Dionisie, episcopul Seletkiei, și l-a hirotonit preot. Așadar, Sfântul Simeon fiind sfințit, săvârșea cu credință dumnezeieștile Taine, slujind lui Dumnezeu fără de prihană, ca un înger. El avea adeseori minunate vedenii și descoperiri dumnezeiești; deci, spunea și cele ce aveau să fie mai înainte. El vedea cele ce erau mai departe, ca și cum ar fi de față și privea mai departe lucrurile cele ascunse ale oamenilor. Făcea minuni nenumărate pe pământ și pe mare, se arăta în vedenii, pe cei orbi i-a luminat, leproșii i-a curățit, pe cei șchiopi i-a îndreptat, dracii din nenumărați oameni i-a gonit, gurile fiarelor le-a astupat, toate rănilor și toate bolile le-a tămăduit, înviind și pe unii morți. Astfel s-a împlinit în el cuvântul lui Hristos: *Cel ce crede în mine, va face lucrurile pe care Eu le fac*. Deci, cu adevărat era Dumnezeu în Sfântul Simeon, minunatul Său rob, precum arată deosebita carte în care este scrisă pe larg viața cu minunile lui cele multe.

Simeon, petrecând toți anii vieții sale șaptezeci și cinci și văzându-și mai înainte mutarea către Domnul, a chemat pe ucenicii săi și, cunoscându-i că aveau multă dorință, dar se rușinau să-l întrebe, fiind cucernici, cum a trăit atîția ani, nemîncînd ca om nicidecum vreo mîncare omenească. Atunci le-a arătat toate acelea în ceasul cel de pe urmă, ca un părinte iubitor de fii, ca să-i întărească și mai bine către nevoințele cele duhovnicești și ca să aibă nădejde către Dumnezeu.

Deci, a zis către dîșșii: "Fraților și fiii mei, eu am cîștigat multe și mari faceri de bine de la Stăpînul meu, precum știți. În toate acestea m-am învrednicit de un mare dar de la milostivirea Lui, pe care voi nu-l știți; deci, voiesc, să vi-l arăt. Sînt mulți ani de cînd am rugat bunătatea lui Dumnezeu, ca să mă izbăvească de bucatele cele stricacioase. Dar cum voi povesti mila și bunătatea Ta, Hristoase, Care ai făcut-o cu mine, nevrednicul robul Tău! Am văzut că a venit din văzduh un bărbat luminat, îmbrăcat în haină și podoabă preoțească, care ținea în mîini un vas dumnezeiesc. Din acel vas scotea mîncare cu un clește și îmi dădea de trei ori, însă nu știu ce mîncare era; numai atît știu, că era dulce la gust, albă și negrăită la vedere. Din acel ceas pînă în ziua de astăzi a venit acel bărbat minunat în toate duminicile, după dumnezeiasca Liturghie și îmi dădea acea dumnezeiască împărtășire; astfel că îmi potolea foamea pînă în Duminica cealaltă și nicidecum nu flămînzeam. Numai aceasta am avut-o ascunsă de voi, fiilor; iar pe toate celelalte le știți, ca cei ce sînteți părtași ai nevoințelor mele duhovnicești. Deci, vă las vouă predaniile și canonul meu și cer de la voi această răsplătire: Să păziți acest amanet al meu întreg și nesmintit, ca și cum m-ați vedea pe mine. Să petreceți în fapte bune, precum petreceați cînd eram cu voi, lucru care se va arăta în ziua cea mare a răsplătirii, cînd veți dobîndi fiecare după lucrurile voastre".

Cuviosul Simeon, poruncind acestea ucenicilor săi, dorea ca să le păzească neclintite și să afle odihnă veșnică în Împărăția cerului. El le-a mai vorbit și alte multe vrednice de pomenire, astfel că în ziua de 24 mai, s-a dus către Hristos, Cel dorit de el, ca să se sălășluiască în bunătățile cele nespuse și negrăite, pe care le-a gătit lui și tuturor celor ce Îl iubesc și Îi păzesc poruncile Lui cele mîntuitoare. Iar cinstitele și vrednicele lui moaște au rămas acolo în sfîntul său staul, din muntele cel minunat, unde a săvîrșit nevoințele lui cele minunate. Ucenicii lui au acele sfinte moaște ca o vistierie de minuni, care niciodată nu se deșartă. Cu cît se deșartă, cu atît se umple și sporesc vindecările, nu numai ale trupului, dar și ale sufletului, întru Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

A treia aflare a Cinstitului Cap al Sfântului Ioan Botezătorul (25 mai)

Acest cinstit și sfânt cap, fiind ascuns multă vreme, acum a izbucnit din sînurile pămîntului ca aurul din baie, nu închis în vas de lut ca mai înainte, ci la loc sfînt în vas de argint. Și, fiind vestit acest lucru de un preot, a fost adus din Comane și primit de strălucita cetate a cetăților, împreună cu credinciosul împărat și popor, cu toată bucuria. Și cu credință închinîndu-se cinstitului și sfîntului cap, acesta a fost pus la loc sfînt.

Minunile Sfântului Mucenic Terapont, Episcopul Ciprului (25 mai)

Sfîntul Terapont a fost monah și s-a învrednicit de rînduiala episcopiei în Ostrovul Ciprului. El și-a săvîrșit nevoința pătimirii și a luat de la Hristos Domnul cununa muceniei, pe vremea cînd Biserica era prădată de cei fărădelege. Mai întîi sfintele lui moaște se odihneau în Cipru, după aceea au fost aduse în Constantinopol în acest fel: cînd agarenii, cu voia lui Dumnezeu, au pustiit și robit cu război toate părțile Răsăritului, luîndu-le în stăpînirea lor pentru păcatele noastre, atunci se apropiase și de ostrovul Ciprului, vrînd să-i facă și lui ca și celorlalte.

Deci, sfîntul s-a arătat eclesiarhului bisericii sale, zicîndu-i: "Scoală-te degrabă și ia moaștele mele și du-le în cetatea lui Constantin, de vreme ce vrăjmașii Crucii lui Hristos vor să năvălească asupra ostrovului și voiesc să pustiască acest loc. Spune aceasta la toți dreptcredincioșii, ca să iasă de aici înainte de năvălirea agarenilor". Această arătare și poruncă a sfîntului, dacă a spus-o eclesiarhul celor dreptcredincioși, îndată s-au gătit de călătorie pe apă și, luînd o raclă nouă, a pus în ea moaștele sfîntului mucenic; deci, luîndu-le cu ei, s-au urcat în corabie și au plecat. Dar, pe cînd erau ei în largul mării, mergînd către Constantinople, s-a ridicat o furtună pe mare, încît toți, temîndu-se, se primejduiau de înecare. Atunci, îndată a început a ieși din racla sfîntului ca un nor subțirel, o mireasmă plăcută, încît a umplut cu miros corabia, iar marea s-a revărsat ca la trei stadii. Din acea minunată și bună mireasmă s-a liniștit furtuna mării.

Eclesiarhul, fiind legat cu mai fierbinte dragoste către sfîntul, pe cînd păzea sicriul lui, a auzit un glas din sicriu, chemîndu-l pe nume. Toți au auzit aceeași, cum Sfîntul Terapont a chemat pe nume pe păzitorul moaștelor sale. Deci, din această pricină înspăimîntîndu-se, toți s-au apropiat de sicriu vrînd să vadă moaștele sfîntului; dar, privind în sicriu, au văzut niște mir cu bun miros, izvorînd ca un rîu din cinstitele lui moaște, astfel că sicriul era plin de mir, încît se revărsa afară. Deci, cei ce erau în corabie, puneau în vase de sticlă mir de acela și cu credință se ungeau din el, pentru tămăduirea sufletelor și a trupurilor lor.

Ajungînd în cetatea lui Constantin, a pus acele moaște izvoritoare de mir în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe vremea împărăției lui Nichifor. După cîtăva vreme, pentru minunile ce se făceau de cinstitele lui moaște, s-a zidit o biserică deosebită, în numele Sfîntului Mucenic Terapont și acolo au fost puse moaștele lui. Din multele minuni ce s-au făcut de sfintele lui moaște, puține s-au dat scrierii; iar acelea care s-au scris, s-au făcut astfel:

Un bărbat, anume Florin, de neam italian, era muncit de un legheon de duhuri necurate. Acela s-a izbăvit de muncirea diavolească la moaștele Mucenicului Terapont, întorcîndu-se sănătos la casa sa. Acela povestea, că a văzut fum subțire ieșind din racla mucenicului, fum ce mirosea foarte plăcut. Acela bună mirosire nesuferind ighemonul cel diavolesc, a fugit în goană ca de o bătaie.

Un alt bărbat, anume Anastasie, cetățean al Bitiniei, avea de mulți ani o mână uscată care atârna moartă din umăr. Acela, mergînd la biserica Sfîntului Terapont, în care se aflau moaștele lui, a cîștigat tămăduire pe cînd se cînta Vecernia Botezului Domnului, de vreme ce mîna lui s-a întins și s-a făcut sănătoasă ca și cealaltă. El a luat înaintea tuturor, cu mîna cea tămăduită, un vas, în care urma să se facă aghiasmă, și l-a umplut cu apă. Toți cei ce au văzut aceea, au preamărit pe Dumnezeu, Cel preamărit în sfîntul Său, Terapont.

Un alt bărbat, anume Gheorghe, în rînduiala ostășească, din lucrarea diavolească avea fața întoarsă înapoi și avea un ochi orb. Acela, rugîndu-se la mormîntul mucenicului, a cîștigat grabnică tămăduire, pentru că fața lui s-a îndreptat și a văzut cu ochiul, pentru care a dat mulțumire doctorului celui fără de arginți.

Un slăbănog oarecare, anume Teodor, a fost adus în biserica mucenicului. Aceluia i s-a arătat sfîntul în vis, dîndu-i pîine și vin în pahar, iar el, luîndu-le din mîna sfîntului, îndată s-a deșteptat și a simțit în sine putere și sănătate desăvîrșită; deci, s-a sculat sănătos din pat, slăvind pe Hristos și pe mucenicul lui, zicînd: "O, părinte Teraponte, cît îți este de lesne a tămădui toate bolile!"

La moaștele Sfîntului Terapont a fost adusă o copilă mică, ale cărei picioare erau lipite, încă din pîntecul maicii sale, iar călcîiele îi erau întoarse înapoi și crescute în dosul lor. Deci, părinții, făcînd rugăciune cu lacrimi la moaștele sfîntului, îndată s-au îndreptat picioarele copilei, după obișnuita rînduială, a firii omenești, de vreme ce s-au întins și s-au dezlegat spre umblarea cea cuviincioasă. Astfel, copila a ajuns la creșterea cea desăvîrșită, umblînd și slăvind pe Dumnezeu.

O femeie oarecare, cu numele Maria, s-a îmbolnăvit de o boală grea, care se numește cancer. Deci, zăcînd foarte mult și deznădăjduindu-se de sănătatea sa, a alergat cu umilite rugăciuni la Sfîntul și a luat grabnică și desăvîrșită tămăduire cu rugăciunile lui.

Altei femei, curgîndu-i sînge de șapte ani, a alergat cu credință la Sfîntul Terapont și, îndată ce s-a atins numai de falca lui, s-a oprit curgerea sîngelui ei și s-a întors sănătoasă la casa sa.

Iarăși, altă femeie, pătîmind de idropică și alergînd la sfîntul, a văzut în vis pe sfîntul mucenic, ungînd trupul ei cu niște amestecături. Deșteptîndu-se din somn și-a văzut umflătura trupului său trasă înapoi și, curgînd mult puroi, s-a făcut sănătoasă.

Un ostaș din cetele armenesti, anume Ștefan, era cu trupul jumătate uscat și gîrbovit la pămînt; asemenea și un alt ostaș, anume Teodor, fiind cuprins de aceeași boală, amîndoi alergară cu rugăciuni și cu credință la moaștele sfîntului mucenic și au dobîndit grabnică tămăduire. După aceștia, venind un lepros la mormîntul sfîntului, s-a curățat de lepră, cu rugăciunile aceluia; deci, plecînd sănătos, a dat mulțumire lui Dumnezeu.

Un scolaric, avînd sub sînul său o vătămare de boală mare, venind la mormîntul sfîntului și, rugîndu-se, a adormit. El a văzut pe sfîntul în vis, punînd un plasture pe vătămarea lui și, deșteptîndu-se, a simțit ușurare de boala lui; iar după o zi, rana lui s-a tămăduit desăvîrșit și s-a dus sănătos, lăudînd pe Dumnezeu. Foarte multe neputințe și boli se tămăduiau prin ungerea mirului ce ieșea din cinstitele moaște ale Sfîntului Terapont. Diavolii se goneau din oameni, iar cei ce mureau, erau întorși de la porțile morții, cu rugăciunile Sfîntului Mucenic Terapont și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, a Căruia este slava în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Apostol Carp, unul din cei șaptezeci (26 mai)

Sfântul Apostol Carp a fost unul din cei șaptezeci de apostoli, următor și slujitor al Sfântului Apostol Pavel, fiindcă ducea scrisorile lui la cei ce le trimitea. El, nevoindu-se împreună cu dânsul multă vreme în propovăduirea cuvântului lui Hristos, a suferit multe ispite; apoi a fost pus de dânsul episcop în Veria Traciei. El s-a mai ostenit cu propovăduirea cuvântului și în Crit, unde a primit în casa sa pe Sfântul Dionisie Areopagitul. El a văzut în vedenie pe Domnul arătându-i-se lui, pe când se ruga, ca să pedepsească pe cei doi păcătoși; deci, l-a auzit pe Acela, zicându-i: "Bate-mă cât poți, căci sînt gata iarăși să mă răstignesc, pentru mărturisirea omenească".

Sfântul Dionisie mai mărturisește de Sfântul Carp și aceasta: El nu începea a săvîrși Preacuratele și de viață făcătoarele Taine, mai înainte pînă ce nu vedea din cer, arătându-i-se vreo vedenie dumnezeiască. Fiind arhieru în Veria, pe mulți elini i-a întors de la închinarea de idoli la Hristos Dumnezeu. Asemenea, pe iudei, muștrîndu-i, i-a învățat să creadă că Hristos Cel răstignit de dînșii este Dumnezeu adevărat și făcătorul tuturor. După aceea, a fost ucis cu sălbăcie și cu nemilostivire de ceilalți iudei ce nu crezuseră, dîndu-și sfîntul său suflet în mîinile Domnului. Iar cinstitele lui moaște s-au pus în aceeași cetate, de bărbați credincioși și temători de Dumnezeu. De la cuviincioasele lui moaște se dau multe tămăduiri bolnavilor, întru slava lui Hristos, Dumnezeu nostru.

Notă - Despre vedenia Sfîntului Carp, unde se amintește de cei doi păcătoși, caută povestirea Sfîntului Dionisie Ariopagitul de la trei octombrie; căci acolo o puteți citi.

Sfîntul Mucenic Gheorghe cel Nou, care a pătimit în Sredța (26 mai)

Fericitul Gheorghe a fost fiul unui bărbat dreptcredincios, cu numele Ioan, un boier de frunte al cetății Sredța, iar pe maica sa o chema Maria. Ei avuseră acest copil în urma rugăciunilor ce le-au înălțat către Dumnezeu, de vreme ce îmbătrîniseră fără de fii, ca și Avraam și Sarra. Astfel, ei s-au rugat neîncetat lui Dumnezeu, Preacuratei Maicii Lui și Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe cel din Capadocia; și, mergînd în toate zilele în biserica lui și, făcînd multe milostenii la săraci, cerea să se dezlege nerodirea de prunci.

Rugăciunile lor au fost auzite, de vreme ce le-a dat lor la bătrînețe rod de parte bărbătească, pe care, aducîndu-l în biserica Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe, l-a botezat în numele Preasfîntei Treimi, punîndu-i numele de Gheorghe din Sfîntul Botez. Pruncul, creștea în bună învățătură, în frica lui Dumnezeu și în deprinderea cărții, din care, degrabă, a învățat dumnezeiasca Scriptură și a întrecut cu înțelepciunea pe bătrînii săi. Ajungînd în vîrsta cea desăvîrșită, se asemana cu frumusețea și cu curătenia lui Iosif, fiul lui Iacov. Turcii, stăpînind țara bulgărească, pe cînd fericitul Gheorghe avea douăzeci și cinci de ani de la nașterea sa, au început a-l amăgi spre păgînatatea lor, zicîndu-i: "Gheorghe, lasă credința creștinească și te apropie de credința noastră. Ascultă pe Mahomed, trimisul lui Dumnezeu, și primește legea lui".

Deci, ei au început a pune cealma pe cinstitul cap al sfîntului - iar cealmaua, păgîinii o purtau pe capete și, astfel, intrau în geamie. Sfîntul a răspuns împotriva lor, zicînd: "Nu ni se cade nouă, creștinilor, să luăm parte la obiceiurile voastre păgînești și să purtăm cealmale pe capetele noastre. Nouă nu ni se cade să ne despărțim de Hristos, Dumnezeu cel adevărat, Făcătorul cerului și al pămîntului și să lepădăm Sfîntul Botez. Cui să cred eu? Lui Mahomed, care nu este trimis nici de Dumnezeu, nici de proorocii Lui, nici de apostoli, ci s-a arătat povățuitor sîrguincios al satanei, avînd steagurile diavolului? Deci, voi singuri nu știți cui credeți, rătăcind astfel din calea cea adevărată".

Sfîntul Gheorghe, astfel certîndu-i pe ei, a început a mărturisi cu mare glas pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, Ziditorul celor de sus și celor de jos, al tuturor fapturilor celor văzute și nevăzute și,

scuipându-i în față și numindu-i fără de Dumnezeu, a aruncat cealtauă la pământ, călcînd-o cu picioarele. Apoi a zis către sineși: "O, Gheorghe, pentru ce stai? Hristos te cheamă pe tine!"

Păgînii, umplîndu-se de mînie din această pricină, au prins pe sfînt și l-au adus cu ocară mare înaintea ighemonului și au început a cleveti contra lui, zicînd: "Acesta batjocorește și ocărăște credința și legea noastră!" Deci, ighemonul s-a mirat de mărimea și de frumusețea lui și a început cu momeli a grăi către sfîntul: "Dacă te vei lepăda de Iisus Hristos, pe Care Îl numiți Fiul lui Dumnezeu, și te vei supune singur poruncii stăpînitorului Selim, căruia i se supun multe împărății, și vei face voia lui, apoi vei lua de la împărat daruri și cinstiri; și, astfel, vei fi mai mare peste voievozii din această cetate, Sredța".

Dar, mucenicul lui Hristos din nou a mărturisit pe Domnul său înaintea poporului, iar credința turcilor a defăimat-o și a scuipat-o. Atunci tiranul, aprinzîndu-se de mînie, a poruncit să-l dezbrace și, astfel, să-l bată fără milă cu toiege. Deci, sfîntul pătimitor a fost muncit cumplit, încît, pe cînd îl băteau cu toiegele, carnea sărea în văzduh, iar sîngele curgea ca pîraiele din răni; deci, sfîntul n-a voit cu nici un chip să se supună poruncii împăratului lor.

După aceea, ighemonul a poruncit să-l taie adînc cu cuțitele peste tot trupul, de la cap pînă la picioare și să-i bage făclii aprinse în tăieturi. Ei au aprins foc de lumînări, încît nu se vedea trupul mucenicului din văpaie și a început a se topi trupul lui ca ceara de foc; iar pătimitorul răbda cu vitejie toate acestea, chemînd și mărturisind numele lui Iisus Hristos. După aceea, tiranul a poruncit ca să poarte pe mucenic prin cetate și să-l bată peste față, batjocorindu-l și zicîndu-i: "Nu huli pe Mahomed, trimisul lui Dumnezeu, și nu ocări poruncile cele pentru credința turcilor".

Dar, sfîntul se ruga lui Hristos Dumnezeu și învăța pe turci să creadă în Iisus Hristos. După aceea, păgînii au aprins un foc mare în mijlocul cetății, vrînd acolo să ardă pe sfînt. Deci, au adus pe Gheorghe, mucenicul lui Hristos, la locul hotărît spre ardere. Dar el, fiind slăbit de răni, a căzut la pământ fără glas și, mișcînd numai buzele, chema pe Dumnezeu în ajutor. Deci turcii, luînd pe pătimitorul lui Hristos, fiind încă viu, l-au aruncat în foc. Astfel, Sfîntul Gheorghe și-a sfinșit nevoița pătimirii pentru Hristos. După aceea, păgînii au aruncat în foc o mulțime de cîini peste trupul sfîntului, ca să nu fie cunoscute de creștini moaștele lui. Dar Dumnezeu a preamărit pe plăcutul Său, de vreme ce deodată a căzut o ploaie mare, cu fulgere și cu tunete înfricoșate, încît a stins focul cu desăvîrșire, nemairămînd nici miros de fum.

Atunci turcii, înfricoșîndu-se foarte mult de acea mare minune, au fugit, iar ploaia cea mare cu fulgere și cu tunete a ținut pînă seara. Și, sosind noaptea, în locul unde a fost ars trupul mucenicului s-a arătat o lumină mare deasupra moaștelor lui, strălucind tot locul acela. Atunci, protopopul bisericii celei sobornicești a Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe Capadocianul, s-a dus cu creștinii la judecător, le-a umplut mîinile de arginți și le-a cerut să le dea voie a lua moaștele mucenicului, ca să le dea obișnuitei îngropări.

Judecătorii, nevoind să împlinescă dorința lui, protopopul s-a dus la mitropolitul Ieremia și i-a spus tot ce s-a întîmplat cu sfîntul mucenic. Atunci, mitropolitul a mers cu mare sîrguință și cu credință la moaștele sfîntului, cu tot sfințitul sobor și cu tot poporul iubitor de Hristos, cîntînd psalmi și cîntări, avînd lumînări și tămîie. Deci, răscolind cenușa deasupra locului unde se arătase lumina, au găsit cinstitele moaște ale Sfîntului Mucenic Gheorghe cel Nou, nevătămate de foc; iar oasele cîinilor toate se prefăcuseră în praf și cenușă. Pe unde a fost purtat mucenicul prin cetate și pe unde a picat sîngele pe pământ, acolo noaptea se arăta lumină, ca din niște lumînări aprinse și aceea se vedea de toți credincioșii. Deci, mitropolitul, luînd moaștele sfîntului, le-a pus cu cinste în raclă și le-a adus în biserica Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe, cel din Capadocia. Acolo zac și pînă acum moaștele acestui nou Sfînt Mucenic Gheorghe și cu darul lui Hristos dăruiesc multe tămăduiri celor ce vin la ele cu credință.

Sfîntul și biruitorul noul răbdător de chinuri Gheorghe, precum s-a zis, a fost în această cetate bulgărească, Sredța, unde a și fost crescut de părinții săi. El și-a sfinșit nevoița pătimirii sale în anul de la

facerea lumii 7022, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul în anul 1514, în 26 zile ale lunii mai, stăpînind peste toți Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slavă în veci, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh. Amin.

Sfîntul Sfințit Mucenic Terapont, Episcopul Sardelor (27 mai)

Sfîntul Terapont a fost arhiereu al Sfintei Biserici a Sardelor. Prin învățatura sa, el a întors pe mulți păgîni la Hristos de la rătăcirea închinării de idoli, luminîndu-i cu Sfîntul Botez. Apoi, fiind prins de Iulian stăpînitorul, l-a ferecat în obezi, l-a închis în temniță și l-a muncit multă vreme cu foamea și cu setea; apoi, scoțîndu-l, l-a chinuit cu multe munci. După acestea l-a adus legat în Sinaon, cetatea Frigiei, în Ankira, cetatea Galatiei și pretutindeni l-a muncit în multe feluri. Apoi, ducîndu-l la un rîu ce se numea Astalin, l-a întors gol cu fața la pămînt și, legînd patru pari înfipți în pămînt, l-a bătut atît de mult, încît i-a căzut pielea de pe trup și de pe oase, iar pămîntul s-a adăpat cu sîngele lui. Parii de care era legat, au înverzît, au scos ramuri și frunze și au crescut copaci mari; deci, cu frunzele lor se tîmăduiau toate neputințele și toate bolile omenești. După aceasta, l-a adus în stăpînirea Traciei, la o cetate din Lidia, aproape de rîul Ermia, care adapă Lidia, în episcopia Sataliei, cea din Mitropolia Sardiei. Acolo, după multe feluri de munci, a fost înjunghiat pentru Hristos; și astfel a luat cununa cea nesticăcioasă.

Sfinții Mucenici Teodora și Didim ostașul (27 mai)

Pe vremea împărăției lui Dioclețian și Maximian, era mai mare în cetatea Alexandriei ighemonul Evstratie. Împărații aceia au dat poruncă contra creștinilor ca, ori să jertfească zeilor, ori să fie muciți. Ighemonul, șezînd la judecată, a poruncit să aducă înaintea sa pe Teodora, fecioara cea creștină, care nu de mult era prinsă și păzită în temniță. Deci, fiind adusă înaintea lui, i-a zis judecătorul: "Fecioară, de ce credință ești tu?" Ea a răspuns: "Sînt creștină". Judecătorul zise: "Ești liberă sau roabă". Teodora răspunde: "Ți-am spus că sînt creștină, deoarece, venind Hristos, m-a eliberat de păcat; și astfel sînt născută din părinți slăviți în această lume deșartă".

Ighemonul, căutînd spre dregătorul cetății care se numea Luchie, i-a zis: "Știi pe fecioara aceasta?" Luchie a răspuns: "Da, o știu cu adevărat, că este de neam bun și cinstit". Ighemonul zise către dînsa: "Fecioară, dacă ești de neam bun și cinstit, de ce n-ai voit să te măriți după bărbat?" Fecioara răspunde: "Pentru Hristos m-am lepădat de nuntă, că Domnul nostru Iisus Hristos, venind în lume, ne-a mîntuit din stricăciune, prin nașterea Sa din Preacurata Fecioară, Maica Lui, și ne-a făgăduit viața veșnică; dar eu, crezînd în El, am voit să petrec în feciorie pentru dragostea Lui pînă la sfîrșitul meu".

Judecătorul a zis: "Împărații noștri au poruncit ca pe voi, fecioarele care voiți să vă păziți fecioria voastră, totdeauna să vă aducem la închinarea zeilor; iar de nu veți voi să vă închinați zeilor, să vă dăm în case de desfrînare". Fecioara a răspuns: "Mi se pare că tu știi bine că Dumnezeu caută la voința inimii, de vreme ce este știutor de inimi. El știe cugetele noastre și scopul nostru îl primește ca pe un lucru singur. El știe voința mea care este să-mi păzesc fecioria neîntinată și chiar dacă vei porunci, precum te lauzi, să mă necinstească cu sila, aceea nu va fi necurătenia trupului meu, ci silire și pătîmire. Dacă mi-ai tăia capul, sau mîna, ori piciorul și de-mi vei lua fecioria cu sila, tot mucenița lui Hristos mă vei face, iar nu desfrînată. Deci, Stăpînul meu este puternic, ca fecioria mea cea făgăduită lui, s-o păzesc întregă ca pe o parte a Sa, precum va voi".

Judecătorul a zis: "Nu dori să-ți necinstești neamul tău cel bun, nici să te dai spre batjocură și ris; de vreme ce ești fiică de părinți cinstiți și slăviți, precum se spune despre tine". Fecioara a răspuns: "Preamăresc pe Hristos Dumnezeuul meu, Cel ce mi-a dat neam bun și cinstit și nădăjduiesc spre dînsul, că va păzi întregă pe porumbița sa". Judecătorul a zis: "Pentru ce te amăgești, crezînd în Omul cel răstignit, ca într-un Dumnezeu? Oare te va izbăvi el din mîinile celor ce vor să te ia spre desfrînare? Să nu socotești că dacă te vei duce în desfrînare, vei ieși curată de acolo?"

Teodora a răspuns: "Cred în Hristos, Cel ce a pătimit pe vremea lui Ponțiu Pilat, că mă va izbăvi din mîinile necuraților și va păzi nespurcată pe credincioasa roaba Sa". După aceasta, judecătorul i-a dat timp de trei zile ca să se gîndească; dar ea voia îndată să pătimească munci, spunîndu-i că și după trei zile și chiar după mai multe, scopul și dorința nu va fi alta, decît numai să moară pentru Hristos, Dumnezeuul său. Deci, a trimis-o iarăși în temniță și, după trei zile, a scos-o și a pus-o din nou de față la judecată. Ighemonul, văzînd-o petrecînd neschimbată în sfînta credință, a poruncit să o dea spre batjocură.

Dar, fiind dusă, s-a rugat Domnului, zicînd: "Hristoase Dumnezeule, Cel ce ai împlînzit în priveriște necuvîntătoarele fiare înaintea feței Sfintei Tecla, împlînzește pe aceste fiare cuvîntătoare, care sînt mai sălbatice și mai fără de rușine și care s-au adunat ca să spurce curăția trupului meu. Cel ce ai izbăvit pe Susana din mîinile desfrînaților bătrîni, izbăvește-mă și pe mine roaba ta de același fel de desfrînați. Nu lăsa să se spurce trupul meu ca unul ce Ție unuia este sfințit. Tu, Cel ce ai alungat de la mine pe nevăzuții vrăjmași, care de multe ori se sileau tîlhărește și în taină să fure vistieria fecioriei mele, gonește și acum, mă rog, pe acești nelegiuîți, care s-au pregătit să răpească tîlhărește bogăția mea. Doamne Dumnezeuul meu, vino spre apărarea mea și fă cu atotputernica tărie, ca să ies curată și neatinsă din mîinile celor necurați și voi preamări sfînt numele Tău".

Pe cînd Sfînta Teodora se ruga astfel, spurcații poftitori stăteau afară din casă și se certau între ei, care să intre mai întîi la fecioară. Atunci, un oarecare tînăr voinic, îmbrăcat ostășește, a venit la ei și, împingîndu-i pe toți, a intrat în casă la fecioară înaintea tuturor, neîndrăznind nimeni să-l împiedice sau să-l întrebe ceva. Acela era unul din frații cei credincioși, cu numele Didim, care, fiind îndemnat de Dumnezeu, a venit acolo într-adins în chip de ostaș, nu pentru faptă de păcat, ci spre apărarea fecioarei. Deci, văzîndu-l Sfînta Teodora, s-a înspăimîntat. Atunci fericitul Didim a zis către dînsa: "Nu te teme, soro, că, deși mă vezi lup pe dinafară, înăuntru sînt mieluşel și frate cu tine în sfînta credință. Eu am venit aici să te izbăvesc pe tine, care ești roaba și porumbița Dumnezeului meu! Deci, să schimbăm hainele. Tu să te îmbraci într-ale mele și eu într-ale tale, ca, astfel fiind tu acoperită cu hainele mele, să duci de aici întregă fecioria ta; iar eu, în îmbrăcămintea ta, să intru în nevoița mucenicească, să mă arăt că sînt adevărat ostaș al lui Hristos. Deci, sfînta fecioară s-a învoit la acestea, de vreme ce a cunoscut că acel ostaș a fost trimis la dînsa de Dumnezeu.

După ce și-au schimbat îmbrăcămintea, adică fecioara s-a îmbrăcat cu hainele cele bărbătești și ostășești, iar tînărul într-ale fecioarei, tînărul a zis către fecioară: "Cînd vei ieși de aici, să-ți acoperi fața, ca și cum te-ai rușina, că toți, rușinîndu-se, vor ieși de aici; și astfel nu te vor cunoaște avînd fața acoperită. Fecioara, făcînd astfel, a ieșit în haină ostășească cu fața acoperită și s-a dus într-ale sale, lăudînd pe Dumnezeu pentru purtarea Lui de grijă, că într-un chip ca acela a izbăvit-o din mîinile necuraților poftitori, ca pe o pasăre din laț și ca pe o oaie de lupi. După ieșirea Sfintei Teodora, a intrat în casa aceea un alt tînăr cuprins de pofta desfrînării și a găsit bărbat în loc de fecioară.

Atunci s-a înspăimîntat și a strigat, zicînd: "Ce este aceasta? Oare fecioara s-a prefăcut în bărbat? Am auzit spunîndu-se de creștini, că odată Hristos al lor a prefăcut apa în vin, acum văd că tot același a prefăcut partea femeiască în bărbătească". Apoi, ieșind degrabă din casă, a strigat către tovarășii săi: "Să fugim de aici, să fugim mai înainte, pînă nu ne prefăce Hristos în femei". Și, alergînd, au vestit aceasta judecătorului.

Ighemonul, trimișând, a adus pe Didim la judecată și l-a întrebat: "Cine ești tu?" Didim a răspuns: "Sînt robul lui Iisus Hristos și mă numesc Didim". Atunci judecătorul a zis: "Pentru ce nu te văd pe tine îmbrăcat în haine bărbătești, ci în haine femeiești?" Didim a răspuns: "Le-am luat de la Teodora, iar pe ale mele le-am dat ei, ca să nu fie cunoscută de acei bărbați, cărora ai dat-o s-o necinstească; și astfel am scăpat-o din mîinile lor". Judecătorul a zis: "Cine ți-a poruncit să faci astfel?" Didim a răspuns: "Iisus Hristos, Dumnezeuul meu m-a învățat și m-a trimis ca să scap pe oaia lui, întreagă și nevătămată din dinții fiarelor". Judecătorul i-a zis: "Unde este Teodora acum? Să ne spui mai înainte pînă nu începem a te munci". Răspuns-a Didim: "Cu adevărat nu știu unde este ea acum, decît numai aceasta știu, că este roabă bună și credincioasă a Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos și mărturisește preasfînt numele Lui. Pentru aceea a iubit-o El pe ea și a păzit-o neîntinată ca pe o mireasă a Sa". Deci, stăpînitorul, umplîndu-se de mînie, a poruncit ca să-i taie capul cu sabia, iar trupul să i-l arunce în foc.

Auzind Sfîntul Didim porunca de moarte, s-a bucurat și a strigat către Dumnezeu, zicînd: "Bine ești cuvîntat Dumnezeule, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce n-ai trecut cu vederea rugăciunea mea și mi-ai împlinit dorința mea. Astfel, pe roaba ta, Teodora, ai păzit-o neîntinată, iar pe mine mă învrednicești de cununa mucenicească!" După aceasta au luat pe sfîntul și l-au dus după cetate să-l taie.

Sfînta Teodora, înștiințîndu-se de aceasta, a alergat după Sfîntul Mucenic Didim și, ajungîndu-l la locul unde era să se taie, căuta cu dînsul cununa cea mucenicească, zicînd: "Măcar că ai apărât fecioria mea de stricăciune, însă nu te-am învățat eu ca să mă aperi de moarte. Eu am fost prinsă, cercetată și judecată, deci, lasă-mi mie sfîrșitul mucenicesc, ca eu să fiu tăiată, iar tu să te duci liber ori unde vei voi. Destul îți este plata de la Domnul, că ai păzit fecioria mea, însă nu voiesc ca să mori pentru mine și să răpești mai înainte cununa mea. Nu voiesc ca să fiu pricinuitoare morții tale, ci eu să mor singură și astfel să-mi plătesc acea datorie. Am cap să se taie pentru Hristos, am sînge să se verse pentru Domnul nostru!

Eu n-am voit și nu voiesc să fiu întinată, ci am dorit și doresc să fiu muncită. Deci, nu-mi lua cununa pe care mai înainte de tine am început s-o împletesc. De-mi zavistuiesti mie pentru mucenie, mie mi se cade să merg mai întîi sub sabie; iar tu, după mine să fii mucenic al lui Hristos! Deci, tu să rămîi după mine, iar nu eu după tine, de vreme ce de la tine nu pot să ia curăția; însă pe mine pot să mă necinstească. Astfel, precum m-ai scăpat curată de la desfrînare, așa și acum să mă trimiți curată înaintea lui Hristos!"

Sfîntul Didim a zis către dînsa: "Iubită soră, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce te-a păzit pe tine nebatjocorită, Acela este puternic a te păzi totdeauna curată; iar pe mine, cel judecat la moarte, să nu mă oprești a muri pentru Hristos și cu sîngele meu să-mi spăl păcatele!" Astfel, certîndu-se ei pentru marea dragoste a lui Hristos, s-a poruncit să-i taie pe amîndoi. Deci, Sfînta Muceniță Teodora a pus mai întîi capul sub sabie, apoi și Sfîntul Didim. După aceea trupurile lor au fost aruncate în foc; și, astfel și-au luat cununile biruinței de la Hristos, Domnul nostru, Căruia împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, I se cuvine slava cinstea și închinăciunea, în vecii vecilor. Amin.

Pățimirea Cuviosului Nichita Mărturisitorul, Episcopul Calcedonului (28 mai)

Cuviosul părintele nostru Nichita iubea din tinerețe pe Hristos. El s-a lepădat de lume și de toate cele din lume și, plăcînd lui Dumnezeu prin viața îmbunătățită, a fost ridicat la scaunul arhieresc al Calcedonului. Ca arhiepiscop, stătea ca o făclie în sfeșnic, cu care a luminat lumea și a împodobit Biserica lui Hristos. Și era foarte milostiv spre săraci, că hrănea pe cei flămînzi, îmbrăca pe cei goi, primea și odihnea pe cei străini. El era tatăl sărmanilor, apărătorul văduvelor și izbăvitorul năpăstuiților.

În vremea eresului luptătorilor de icoane de pe vremea împărăției lui Leon Armeanul, Sfântul Ierarh Nichita s-a arătat mărturisitor al lui Hristos, de vreme ce s-a nevoit mult împotriva credinței celei rele, muștrînd și lepădînd dogmele cele necredincioase, apoi, învățînd și sfătuind cu dreaptă credință a se închina icoanei lui Hristos, a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu și a tuturor sfinților. El a pătimit mult pentru dreapta credință de la împăratul cel răucredincios și de la cei de un gînd cu el, și astfel a suferit izgoniri, defăimări și chinuri.

După mulți ani și după multe osteneli de mărturisitor, a trecut cu pace la Dumnezeu, de la cele de aici. Dumnezeu l-a preamărit în cer înaintea îngerilor Săi, iar pe pămînt înaintea oamenilor, de vreme ce la cinstitele lui moaște s-au făcut minuni care dau tămăduiri de toate bolile ca să se slăvească întru el Dumnezeu, Cel preamărit întru sfinții Săi. Amin.

Sfînta Muceniță Eliconida **(28 mai)**

Eliconida, mucenița lui Hristos a trăit pe vremea împărăției lui Gordian și a lui Filip, fiind născută și crescută în Tesalonic. Ura contra creștinilor din partea închinătorilor de idoli răspîndindu-se pretutindeni, mucenița a mers la Corint. Și, văzînd poporul aducînd jertfe idolilor, a stat la un loc înalt și a strigat, zicînd: "O, bărbați corinteni, nepricepuți și împietriți cu inima, vă văd că sînteți necredincioși. Ați lăsat pe Dumnezeu Cel veșnic și nestricăcios și v-ați întors către idolii cei pierzători de suflete. Vă rog, uitați-vă la înălțimea cerului și la lățimea pămîntului și socotiți cu mintea voastră, cine a întins cerul ca o piele pe deasupra capetelor noastre? Cine a întemeiat pămîntul peste adîncuri? Cine este puternic să alineze valurile cele furioase ale mării cu înfricoșatul și slăvitul Său nume? Cine a zidit din țărîină pe om, și a suflat în el duh de viață? Acela este adevăratul Dumnezeu, Care ține în palmă toată făptura și Care petrece în ceruri. Iar zeii păgînilor sînt diavoli muți și nesimțitori, asemenea lor să fie toți cei ce se închină lor".

Astfel grăind sfînta, cu libertate și cu glas mare, îndată au apucat-o păgînii și au dus-o la ighemonul lor, Perine. Ighemonul, căutînd spre ea și văzînd cîntea feței ei, a început a-i vorbi cu blîndețe, zicînd: "Bine să-ți fie ție, preafrumoasă fiică, căci socotesc, că tu crezi în zeii noștri cei ce petrec pururea și mă bucur de tine". Sfînta a zis: "O, ighemoane, ce bucurie poate să fie păgînilor, de vreme ce bucuria ta se va întoarce în plîngere, iar mîndria în neputință? Eu cred în Dumnezeu, Care este peste toate și mă bucur că m-am învrednicit, pentru Dumnezeul meu a intra în această nevoie, pe care o aștept de mult, ca să cîștig cununa biruinței". Ighemonul a zis: "Nu fi cu limbușia ta asemenea cu femeile cele fără de minte, ci spune nouă cu blîndețe și pe scurt cum te numești?"

Sfînta a răspuns: "Nu sînt nebună, ci înțeleaptă întru Hristos; iar de voiești să știi numele meu, mă numesc Eliconida". Zis-a ighemonul: "Nu cu cuviință ți s-a dat numele Eliconida, căci pentru nerușinarea ta cea mare, vei primi peste trupul tău munci și bătăi". Sfînta a răspuns: "Bine, mă numesc Eliconida, căci totdeauna este cu mine milostivirea Dumnezeului meu și arunc săgeți asupra diavolului, tatăl tău. Iar ție, Perine, nu ți s-a pus numele din întîm-plare, căci necuratul și ticălosul tău trup, împreună cu spurcatul tău suflet, se va trage cu oști înfocate la pierzare". Zis-a ighemonul: "Să ne spui curat, vei jertfi zeilor sau nu? Pentru că mă jur pe zeul meu, doctorul Asclipie, că nu te voi cruța, de nu vei asculta porunca împărătească și de nu te vei închina zeilor noștri". Sfînta a răspuns: "Ascultă-mă, Perine! Eu sînt roabă a lui Hristos, iar pe Asclipie al tău nu știu cine este. Deci, fă ceea ce voiești".

Atunci ighemonul, umplîndu-se de mînie, a început a munci pe sfînta. Deci, întîi a poruncit, s-o întindă la pămînt și să-i zdrobească gleznele picioarelor ei și apoi s-o arunce într-o căldare plină cu smoală foarte înfierbîntată. Dar, îngerul Domnului, arătîndu-se, a răcorit căldarea; iar smoala cea fiartă a prefăcut-o în rouă rece, încît ieșea din căldare, ca din niște arome, o mireasmă plăcută. Lucrul acesta văzîndu-l ighemonul, a strigat, zicînd: "O, cît de mare vrăjitor este acest Hristos, care poate să prefacă focul în apă!" Sfînta i-a zis: "Cît de mari ți se par ție acum, zeii tăi Die și Asclipie, pe care i-a umplut de rușine o

femeie, fiind roabă a lui Hristos?" Din aceste cuvinte ale sfintei, muncitorul, umplându-se de mai multă mînie și numind-o pe ea fermecătoare, a poruncit, să-i smulgă perii capului ei cu piele cu tot și să-i ardă capul cel jupuit și pieptul cu lumînări aprinse. Însă mucenița răbda cu vitejie toate acele munci, ca și cum nu simțea nici o durere.

Atunci ighemonul, schimbîndu-și mînia în blîndețe, a început a momi pe sfînta, zicînd: "Preaiubită fiică, apropie-te și jertfește zeilor celor nebiruiți, mai ales Afroditei și Atenei. Pentru aceasta te voi face preoteasa marei Artemida, asemenea cu femeile senatorilor, și voi pune în mijlocul cetății întru numele tău un stîlp de aur. Despre aceasta voi înștiința pe împărați prin scrisori despre tine și vei fi ca o maică în toată această cetate".

Sfînta Eliconida a zis: "De vei face precum zici, du-mă în capiștea zeilor tăi, ca să aduc jertfe". Ighemonul, auzind acestea, s-a umplut de mare bucurie și îndată a poruncit propovăduitorilor și trîmbițelor să înștiințeze toată cetatea, ca să se adune și să ducă cu mare dănuire pe sfînta în capiștea idolilor. Iar ea, intrînd în capiște, a zis popilor: "Voiesc să fiu singură cînd aduc jertfe curate; deci, porunciți tuturor să iasă din capiște împreună cu voi și apoi să închideți ușile". Popii au ascultat-o. Deci, încuind pe sfînta singură în capiște, ei înșiși stăteau afară înaintea ușilor, jucînd și cîntînd din trîmbițe și timpane.

Mireasa lui Hristos, fiind singură înăuntru, a apucat pe idolul Afroditei și l-a sfărîmat în trei bucăți, apoi pe idolul Atenei, pe care, aruncîndu-l la pămînt, l-a zdrobit cu totul, și, după aceea, luîndu-l și pe al lui Asclapie din altarul lui, i-a tăiat mîinile, picioarele și capul. Același lucru a făcut și idolului Die. Pe cînd se făcea acea sfărîmare a zeilor, n-au auzit nici slujitorii, nici poporul, de vreme ce glasul trîmbițelor și al timpanelor covîrșea zgomotul din capiște. Astfel, ei au stat multă vreme afară, așteptînd pînă ce fecioara își va săvîrși rugăciunile și jertfele. Dar, după multă vreme, slujitorii, pierzînd răbdarea, s-au plecat să privească în capiște. Acolo au văzut pe zeii lor sfărîmați și aruncați la pămînt, iar pe sfînta, șezînd în altar și lăudînd pe Hristos Dumnezeul ei. Deci, au sărit înăuntru, rupîndu-și hainele lor și apucînd pe mucenița cu mînie, strigau către ighemon: "Pierde pe această fermecătoare". Din această pricină s-a făcut gîlceavă și strigare în poporul cel mînios pentru sfărîmarea idolilor; pentru că toți răcneau, zicînd: "O, ighemoane, pierde îndată pe această fermecătoare". Atunci ighemonul a poruncit să-i taie sîniile sfintei mucenițe și s-o arunce în temniță, pînă ce va socoti cu ce fel de moarte cumplită s-o piardă; deci, sfînta a petrecut în temniță cinci zile.

În acea vreme, a venit în Corint alt ighemon în locul lui Perine, cu numele Iustin. Aceluia i-au vestit despre mucenița Eliconida, despre muncirea ei și despre sfărîmarea zeilor lor. Iustin, auzind acestea și fiind un rîvnitor desăvîrșit către zei, s-a umplut de mînie contra Eliconidei, pentru sfărîmarea acelor. Deci, a poruncit să încingă un cuptor foarte mult. După ce a ars acel cuptor trei zile, au aruncat în el pe sfînta. Ea, însă, dănuia în mijlocul cuptorului, cîntînd și binecuvîntînd pe Domnul, ca altădată cei trei tineri în Babilon, căci focul îi era ei ca o rouă, iar vîpaia focului ca un duh răcoros. În acea vreme a ieșit o vîpaie mare din cuptor și s-a îndreptat asupra celor ce stăteau împrejur; deci, a ars ca la șaptezeci de bărbați.

După cîtăva vreme, Sfînta Eliconida a ieșit din foc nevătămată. Atunci ighemonul a zis către ea: "O, necurată femeie, spune nouă cu ce vrăji, ai putut birui puterea focului?" Sfînta a răspuns: "Venind Hristos, Domnul meu, pe Care tu nu l-ai văzut și nici nu poți să-L vezi, a potolit puterea focului". Ighemonul necrezînd, a poruncit să aducă înaintea lui un pat de aramă înroșit în foc și acolo, înaintea ochilor lui, să pună pe sfînta dezbrăcată. Iar dedesubt să aprindă cărbuni de foc, pentru că zicea: "Acum voi vedea de va veni Hristos să-i ajute ei". Sfînta, muncindu-se astfel, a ieșit din trupul ei atît de mult sînge, încît a stins tot focul și a răcorit patul. Deci, luînd-o de pe pat, au dus-o în temniță unde, zăcînd la pămînt, se ruga, zicînd: "Iisuse, puterea și întărirea noastră! Iisuse slava noastră! O, Hristoase, nădejdea noastră, fii ajutorul și doctorul, Care să tămăduiești rănile mele, Cel ce mîntuiești cu bunătatea Ta pe cei ce nădăjduiesc spre Tine!"

Astfel, rugându-se ea, i s-a arătat în lumină mare, Hristos Mîntuitorul lumii cu Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil și, stînd aproape de ea, i-a dat mîna Sa, zicînd: "Scoală-te și stai în picioare, de te întărește, că Eu sînt cu tine. Căutînd spre nevoița ta și, milostivindu-mă spre tine, îți voi ușura durerile și îți voi tămădui rănile cu puterea Mea cea dumnezeiască". Deci, mucenița sculîndu-se în picioare, a căzut înaintea Domnului cu fața la pămînt și s-a închinat, zicînd: "Iisuse Hristoase, Dumnezeu meu, vindecă-mă pe mine, roaba Ta, și-mi dă mie biruință asupra potrivnicului ca, biruindu-l, să intru în camera Ta cea sfîntă, cu cîntări și cu glas de bucurie!" Atunci, Mîntuitorul a zis către ea: "Îndrăznește! Eu te vindec pe tine și îți gătesc cununa cea fără de moarte întru împărăția Mea". Zicînd Domnul acestea, S-a dus la cer".

Sfinții îngeri i-au dat ei pîine curată și luminoasă ca soarele din care, gustînd, s-a făcut sănătoasă cu tot trupul. Fața ei s-a luminat ca soarele, iar trupul s-a făcut alb ca zăpada; și astfel, mulțumind lui Dumnezeu, a stat pînă la ziuă, cîntînd și binecuvîntînd. Sosind ziua, ighemonul, a poruncit să o scoată la judecată; deci, a aruncat-o în cușca fiarelor spre mîncare. După aceea a dat drumul la doi lei flămînzi și chinuți de foame de trei zile. Venind leii către sfînta, s-au plecat înaintea ei și îi lingeau picioarele. Poporul, văzînd aceasta, și-a ridicat glasul, zicînd: "Femeia aceasta este cu adevărat fermecătoare și necurată, de vreme ce a fermecat și fiarele, încît nu pot să se atingă de ea; deci, pierde-o pe aceasta, ighemoane, degrabă".

Pe cînd poporul clevea astfel, de la acea cușcă s-au sfărîmat ușile, cu puterea lui Dumnezeu, și s-au deschis; iar leii au sărit cu mînie către popor, răcnind și mugind, încît poporul s-a pornit la fugă; și au fugit în curte împreună cu ighemonul. Leii, izgonind pe cei ce fugeau, au ucis o sută douăzeci de oameni din popor. Atunci ighemonul, neștiind ce să mai facă muceniței, a poruncit ca s-o taie cu sabia.

Deci, scoțînd pe sfînta afară din cetate la locul de tăiere și-a ridicat mîinile spre cer și se ruga, zicînd: "Hristoase, Dumnezeu meu, vino acum și stai de față roabei Tale în ceasul acesta, împlinindu-Ți făgăduința Ta cea adevărată, du-mă pe mine în ograda Ta cea sfîntă și mă rînduiește cu binecuvîntatele Tale oi. Numără-mă pe mine cu femeile cele ce Ți-au plăcut Ție: Cu Sarra, Reveica, Rahila, Lia, Susana și cu Maica Ta cea fără de prihană, Curata și pururea Fecioara Maria; asemenea și cu Marta și Maria surorile lui Lazăr, cu Ana proorocița, care a ieșit întru întîmpinarea Ta, cu Sfîntul Simeon, primitorul de Dumnezeu ce a mărturisit pentru Tine, Elisabeta maica Mergătorului Înainte și cu întîia Muceniță Tecla. Scrie-mă în numărul lor și-mi dă mie ca să mă odihnesc cu dînele în veci". Astfel rugîndu-se, s-a auzit un glas de sus, zicînd: "Vino, fiică, că îți este gata cununa și scaunul; iar cetele îngerești încep cîntări de dănuire la intrarea ta în cer".

Auzind sfînta acest glas, s-a umplut de bucurie negrăită și, cu veselie și-a plecat capul sub sabie, și astfel i l-a tăiat. Din rănile ei în loc de sînge a curs lapte; aceasta era semnul curăției ei. După aceasta, credincioșii, luînd trupul ei cel sfînt, l-au îngropat cu bună cucernicie, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu în Treime, Căruia și de la noi să-I fie cinste, slavă și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Ignatie, Episcopul Rostovului **(28 mai)**

Cuviosul Ignatie s-a născut din părinți dreptcredincioși și a crescut în adevărata învățătură și în săvîrșirea faptelor bune. Cunoscînd deșertăciunea vieții acesteia, s-a lepădat de lume și s-a făcut monah. Pentru multa lui bunătate, a fost pus mai întîi arhimandrit, apoi episcop al cetății Rostovului. Deci, luînd conducerea Bisericii lui Dumnezeu, păștea bine turma încredințată lui. Petrecînd în arhierie douăzeci și șase de ani și îngrijind bine de Biserica lui Hristos, s-a mutat la Dumnezeu, în anul de la facerea lumii

6796, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul în anul 1288, în 28 de zile ale lunii mai, într-o vineri după Vecernie.

Auzind de aceasta cetățenii Rostovului, s-au adunat împreună cu mulțime nenumărată de popor și au făcut plîngere nemîngîiată, că i-a lăsat păstorul și învățătorul, ajutorul și izbăvitorul celor din nevoi și necazuri, folositorul văduvelor și al sărmanilor, hrănitorul săracilor și scăpătaților, povățuitorul rînduiei preoțești și monahicești, învățătorul domnilor și arătător al dregătorilor.

Luînd cinstitul lui trup l-au adus în biserică; iar din pricina mulțimii poporului n-au putut să-l aducă înăuntru ei, punîndu-l înaintea bisericii, acolo au cîntat rînduiala pentru cei morți. În acea vreme au venit călugărițe cucernice, din care una cu numele Teodosia. Aceasta a fost soția lui Pavel, întîiul diacon al arhiereului care, de cînd se luase cu bărbatul său cu nuntă legiuită, a voit să petreacă pentru Dumnezeu, viața feciorească și cinstită; deci, a petrecut toată viața sa în rugăciuni și în postiri, și mărturisită era curăția vieții lor de toți.

După moartea fericitului Pavel, ea s-a învrednicit de chipul monahesc. Aceasta, auzind de moartea arhiereului, a mers la sfintele lui moaște împreună cu o altă călugăriță, anume Xenia, fiind și aceea plăcută lui Dumnezeu și avînd viața îmbunătățită. Amîndouă aceste călugărițe și mulți alții din cei plăcuți lui Dumnezeu, cărora li s-au descoperit, au văzut această minune: Cînd duceau trupul sfîntului la biserică, s-a sculat arhiereul lui Dumnezeu Ignatie în veșmintele sale arhierești de pe patul în care era purtat și, umblînd prin văzduh, a stat deasupra bisericii și a binecuvîntat poporul și toată cetatea.

După aceasta, s-a pogorît în camera de jos, care era lîngă altar, unde îi gătise mormîntul, pentru punerea cinstitului său trup. Aceasta a descoperit-o Dumnezeu acelor cuvioase călugărițe și altor credincioși vrednici, spre mărturisirea plăcutului său și pentru încredințarea sfințeniei lui, că a cîștigat milă de la Domnul și s-a învrednicit în partea sfinților.

În același ceas s-a făcut și altă minune, care este aceasta: Arhimandritul Ștefan avea din naștere un deget de la mîna strîmb, spre palmă și, cînd s-a atins de cinstitul trup al sfîntului, îndată degetul cel strîmb s-a dat la loc și s-a făcut ca și celelalte. A doua zi, adunîndu-se toți, au dus pe sfîntul în biserică și au făcut obișnuita slujbă și cîntare deasupra gropii; dar cînd l-au pus în mormînt și cînd îi dădeau scrisorile în mîna, în care erau scrise numele acelor pe care îi sfințise preoți și diaconi în viața sa, deodată și-a întins mîna ca și cum ar fi fost viu și a luat acele scrisori. Atunci toți, văzînd acea minune, s-au înspăimîntat și s-au bucurat, slăvind pe Dumnezeu. Deci, cu rugăciunile lui Ignatie, acest plăcut arhiereu al lui Dumnezeu, să ne învrednicim și noi cu dînsul, a fi părtași bunătăților celor veșnice, în Iisus Hristos Domnul nostru, căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Sfînta Muceniță Teodosia din Tir (29 mai)

Despre Sfînta Teodosia, fecioara cea din Tir, Evsevie, episcopul Cezareei Palestinei, martorul ocular, a scris astfel:

"Întinzîndu-se asupra noastră pînă la cinci ani prigoana de la păgînii închinători la idoli, în două zile ale lunii aprilie, chiar la praznicul Învierii Domnului, în cetatea Cezareea Palestinei o fecioară credincioasă și cinstită de neam din Tir, care nu avea încă optsprezece ani, s-a apropiat de cei care erau închiși în temniță, legați pentru Hristos, și le spunea cu îndrăzneală despre împărăția lui Dumnezeu.

Ea le-a urat de bine, rugându-i s-o pomenească înaintea Domnului când vor sta înaintea Lui, după sfârșitul nevoinței lor cei mucenicești. Văzînd ostașii pe fecioară că vorbește cu cei legați pentru Hristos, au răpit-o ca și cum făcuse un mare rău și au adus-o la ighemonul Urban spre cercetare. Ighemonul, fiind plin de mînie și de sălbăticie cumplită de fiară, a muncit-o cu cumplite munci, strujindu-i pînă la oase coastele și sîinii cu unghii de fier; dar ea, fiind cu fața luminoasă, pe toate le răbda cu curaj. Deci, a poruncit s-o înece în adîncul mării".

Acestea le povestește Evsevie, care a fost martor ocular la toate muncile. În povestirea romanilor se mai adaugă: "Teodosia, această sfîntă muceniță a lui Hristos, după înecarea sa în mare, a fost scoasă vie de îngerii din adînc la uscat și umbla purtînd în mîini piatra care fusese legată de grumajii ei. Apoi, prinzînd-o din nou și aducînd-o la judecată, muncitorul a dat-o spre mîncarea fiarelor, dar n-a fost vătămată de ele. După aceea a poruncit s-o taie cu sabia. Și, cînd i-a tăiat capul, s-a văzut o porumbiță, zburînd din gura ei, care strălucea mai mult decît aurul și s-a suit spre cer. Apoi, după ce a sosit noaptea, sfînta muceniță s-a arătat părinților săi în mijlocul sfintelor fecioare, îmbrăcată cu o haină mai albă decît zăpada, avînd o cruce de aur în mîini, purtînd o cunună pe cap și zicînd: "Iată cît de mare este slava și darul Hristosului meu de care ați vrut să mă lipsiți!"

Părinții ei, văzînd în dînsa dorința de nevoiță mucenicească, o opreau de la acea faptă; dar sfînta, ascunzîndu-se de dînșii, a alergat la cei legați pentru Hristos, s-a prins spre muncire, precum s-a zis și s-a încununat de Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce i-a rînduit o astfel de nevoiță.

Cuvioasa Muceniță Teodosia, care a pătimit pentru Sfintele Icoane (29 mai)

Sfînta Teodosia, mireasa lui Hristos, s-a născut în Constantinopol, din părinți bogați, cinstiți, dreptcredincioși și împodobîți cu fapte bune. Aceștia, fiind mulți ani neroditori de prunci, erau foarte mîhnîți. Ei totdeauna se rugau cu postire multă, alergau ziua și noaptea la biserica lui Dumnezeu și dădeau cu prisos milostenie la săraci. Odată, fiind ei în biserica Sfintei Mucenițe Anastasia, la cîntarea cea de toată noaptea, pe cînd maica sa se ruga cu lacrimi mai cu dinadinsul pentru dezlegarea nerodirii sale, a adormit puțin și i s-a arătat în vis Sfînta Muceniță Anastasia și i-a zis: "Femeie, nu te mîhni, că vei zămisli și vei naște!" Ea, deșteptîndu-se, s-a bucurat și a spus aceasta bărbatului său. Și i-a zis bărbatul ei: "Viu este Domnul, că de ne va dezlega nerodirea noastră și vei naște parte bărbătească sau femeiască, îl vom aduce ca dar Stăpînului nostru, Hristos Dumnezeu!"

Apoi, după puțină vreme a zămislit și a născut prunc de parte femeiască. Pe această sfîntă fecioară ei au numit-o Teodosia, adică dată de Dumnezeu, căci de la Dumnezeu li s-a dăruit, și au lumi-nat-o cu Sfîntul Botez. Apoi, după patruzeci de zile, maica, luînd pe pruncă în mîini, a adus-o în biserica Sfintei Anastasia și, cu lacrimi de bucurie, a dat mulțumire Domnului și sfintei mucenițe, făgăduind ca, după ce va crește, s-o dea în numărul mireselelor lui Hristos, care își păzesc fecioria în rînduiala monahicească. Deci, maica sa luînd binecuvîntare, s-a întors acasă și creștea pe prunca cea făgăduită lui Hristos cu toată luarea aminte, învățînd-o citirea dumnezeieștilor cărți și frica de Dumnezeu, aprinzînd astfel în inima ei focul dragostei celei dumnezeiești.

După ce au trecut șapte ani de la nașterea Sfintei Teodosia, tatăl ei a murit, iar maică-sa, luînd-o, a adus-o la mănăstirea Sfintei Anastasia și a dat-o spre tundere în schima monahală. După trei ani a murit și ea, lăsînd toată averea fiicei sale monahiei Teodosia. Ea, ajungînd la vîrsta cea desăvîrșită și fiind plină de înțelegere și de dragoste către Dumnezeu, toată averea care rămăsese de la părinții săi n-a voit s-o aibă la sine, ci a dat-o lui Dumnezeu, Căruia s-a dat și pe sine spre jertfă vie. Deci, chemînd un argintar, i-a dat aceluia mult aur și argint, pentru ca să îmbrace trei icoane: a Mîntuitorului Hristos, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și a Sfintei Mucenițe Anastasia.

Acele icoane, care erau de câte trei coți, le-a pus în biserică; iar cealaltă avere a împărțit-o toată săracilor și scâpătaților, sărmanilor și văduvelor. După aceea, petrecînd de bunăvoie în sărăcie monahicească, slujea Domnului ziua și noaptea, îmbogățindu-se cu duhovniceasca bogăție a darului lui Dumnezeu. Ea se înarma contra vrăjmașului celui nevăzut cu platoșe de rugăciuni, iar trupul omorîndu-și cu nevoițele pustnicești și cu ostenele, se lupta împotriva diavolilor și astfel biruia pe vrăjmașul cel fără de trup, sfărîmînd capul balaurului iadului și surpînd pe mîndrul veliar prin smerenie, prin blîndețe, prin dragostea cea plăcută lui Dumnezeu, prin curăție, prin cucernicie, prin ascultare și prin alte fapte bune călugărești.

Odată, la miezul nopții, stînd ea la rugăciune, a văzut înaintea ei pe diavol; și a zis către ea: "Și tu te-ai pornit asupra mea? Deci, mă voi porni și eu mai tare asupra ta! Și nu numai asupra ta, ci și asupra tuturor creștinilor, de vreme ce am aflat pe un om prin care voi putea ridica război contra Bisericii. Astfel, pe mulți îi voi întoarce de la închinarea icoanei lui Hristos și vor merge în urma mea, făcînd voia mea". Sfînta Teodosia, însemnîndu-se cu semnul Sfîntei Cruci, a zis: "Blestemat să fii tu, diavole, vrăjmaș al creștinilor, și toate meșteșugurile tale să fie deșarte cu puterea lui Hristos, Dumnezeuul nostru". La auzul acestora diavolul s-a stins; iar cuvioasa îngrădindu-se cu Sfînta Cruce, a început a cînta psalmii lui David: *Să învie Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Lui și să fugă din fața Lui cei ce-L urăsc pe El.*

Această înfricoșată vedenie și cuvintele cele trufașe ale diavolului, fericita fecioară Teodosia le-a spus egumenei sale și o întrebă: "De unde o să vie ispita contra creștinilor spre care vrăjmașul se laudă s-o aducă?" Iar egumena a zis către ea: "Fiindcă Sfîntul Apostol zice că cei ce voiesc a viețui cu bună credință întru Iisus Hristos vor fi prigoniți, iar oamenii cei vicleni și fermecători vor spori spre mai rău, înșelîndu-se unii pe alții. Deci, de la oamenii cei răi, care socotesc cele eretice înșelîndu-se, pe aceia diavolul îi are ca pe niște unelte ale sale. De la aceia s-a tulburat turma lui Hristos. Precum au fost prigoniți din început prin multe ispite cei binecredincioși, tot astfel, și în zilele cele de pe urmă, va năvăli asupra Bisericii celei dreptcredincioase vreun lucru potrivit și tulburător. Deci, *tu petrece în acelea în care te-ai învățat*, cum zice Sfîntul Pavel, *că știi din pruncie Sfintele Scripturi, care pot să te ducă la mîntuire, prin credința cea întru Iisus Hristos.*

După cîțiva ani, s-a sculat contra dreptcredinciosului împărat Teodosie, care se numea Adramitin, un voievod al lui cu numele Leon, care se numea Conon, de neam din Isauria. Acela, luînd lui Teodor puterea împărătească, a împărățit singur. La începutul împărăției sale se arăta a fi dreptcredincios, dar, după puțină vreme, s-a făcut un nou Baltazar, spurcînd sfințenia bisericească și urînd pe Hristos Dumnezeu, Cel Preaînalt și cinstita Lui icoană. El a introdus în Biserică otrava cea vătămătoare de suflet a eresului maniheilor, dar mai ales a iudeilor.

El s-a năpustit cu glas ca un leu răcnind și scoțînd cuvinte de hulă ereticești contra sfințelor icoane, numindu-le idoli; iar pe cei ce se închină lor numindu-i închinători de idoli. Deci, a dat poruncă în toată împărăția sa să se lepede și să se scoată afară din biserici sfințele icoane. În acea vreme, scaunul patriarhiei Constantino-polului era ocupat de Preasfințitul Gherman. Acesta, cu ceilalți arhierei credincioși, s-au împotrivit poruncii împăratului, nevoind a se supune la ereticeasca lui poruncă pe care o dăduse spre lepădarea sfințelor icoane; deci, grăia către hulitorul acela: "Întrupîndu-se Stăpînul Mîntuitorul nostru din preacuratele sîngiuiri ale Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu și săvîrșind pentru noi toată dumnezeiasca Sa rînduială, a zdrobit toată idoleasca slujbă și toate chipurile idolești s-au dat focului și întunicului.

De la viețile apostolești și de la învățăturile lor cele mîntuitoare de lume a trecut mai mult de șapte sute de ani pînă în zilele noastre; deci, în vremile acelora erau atît de mulți sfinți dreپți și cuvioși părinți, încît niciunul din dînșii n-au hulit sfințele icoane, nici a auzit cineva vreodată o socoteală mai rea ca aceasta, pe care voi o purtați acum, lepădînd cinstirea icoanelor, care este făcută din vremile cele vechi, cu vrednică datorie. Sfînta Biserică din început a primit închipuirea sfințelor icoane și cinstirea acelora, începînd de la chipul cel nefăcut, pe care Mîntuitorul singur l-a trimis pe mahramă lui Avgar, stăpînitorul Edesei. Apoi, după înălțarea lui Hristos, femeia aceea ce-i curgea sînge, care prin atingerea de marginea

hainelor lui Hristos s-a tĂmăduit, a fĂcut dintr-o piatrĂ chipul lui Iisus Hristos. DupĂ aceasta, Sfintul Evanghelist Luca, a zugrĂvit icoana Preacuratei Fecioare NĂscĂtoare de Dumnezeu ŝi de atunci s-a început acea dreptcredincioasĂ zugrĂvire a sfintelor icoane ŝi împodobirea bisericilor Domnului ŝi a dreptcredincioŝilor creŝtini. Acest lucru nici cele ŝase sfinte Sinoade a toatĂ lumea, care au fost mai înainte de noi, nu le-au lepĂdat, ci mai ales a poruncit sĂ ne  chinĂm închipuirilor sfinŝilor, iar nu sĂ le lepĂdĂm pe acelea.

Deci sĂ ŝtii, o,  mpĂrate cĂ eu pentru cinstirea sfintelor icoane sînt gata, nu numai a pĂtimi ceva rĂu, ci a ŝi muri. CĂci chipul lui Hristos poartĂ numele  nsuŝi al lui Hristos, Care S-a întrupat din Fecioara cea fĂrĂ de prihanĂ ŝi a petrecut pe pĂm nt cu oamenii. Deci se cade fiecĂrui dreptcredincios creŝtin a muri at t pentru numele lui Hristos, c t ŝi pentru chipul Lui, de vreme ce cel ce nu-l cinsteŝte chipul, nu cinsteŝte nici pe cel închipuit".

Auzind  mpĂratul acestea, s-a umplut de m nie ŝi, rĂcnind ca un leu, a început mai cumplit a se  nrĂi, prigonind ŝi muncind pe cei dreptcredincioŝi, iar pe cei ce se împotriveau lui  i dĂdea morŝii. Deci, mai  nt i a trimis ostaŝii sĂi cu arme, de au izgonit de la patriarhie pe Sfintul Gherman cu ocĂri ŝi cu bĂtĂi, iar în locul lui a pus pe mincinosul patriarh, ereticul Anastasie, cel de un g nd cu el. DupĂ aceea toate cĂrŝile dumnezeieŝti ŝi pe  nvĂtĂtorii cei  nŝelepŝi de Dumnezeu i-a dat focului; de vreme ce l ngĂ biserica Sfintei Sofia era o bibliotecĂ, având mai mult de trei sute de mii de cĂrŝi, iar l ngĂ aceea erau douĂsprezece ŝcoli ŝi tot at ŝi  nŝelepŝi dascĂli, peste care era unul mai mare,  nŝeleptul Ghimnasiarh, care luase acea cinste de la  mpĂratul. Deci, toŝi aceŝtia erau, cu binecuv ntarea patriarhului, potrivitnici pĂg nĂtĂŝii aceluia  mpĂrat.

Acel  mpĂrat fĂrĂ de lege, a poruncit ca acea bibliotecĂ, cu toate ŝcolile, cu dascĂlii ŝi cu ucenicii care s-au aflat în ele la acea vreme, sĂ le înconjoare cu oaste, sĂ le punĂ foc ŝi sĂ le ardĂ, astfel încât nici unul n-a scĂpat din foc ŝi nici o carte n-a rĂmas nearsĂ. Atunci puteai sĂ vezi toatĂ cetatea Constantinopolului în întristare ŝi în mare supĂrare, toŝi plîngînd ŝi suspin nd, unii pentru nedreapta izgonire a Preasfinŝitului patriarh Gherman, alŝii pentru arderea at tor cĂrŝi renumite ŝi dascĂli iscusiŝi, iar alŝii pentru necinstirea cea mare ce se aducea sfintelor icoane, de vreme ce pretutindeni erau sfĂr mate, aruncate în noroi, cĂlcate în picioare ŝi arse cu foc. Deci, noul patriarh Anastasie, fiind eretic, stînd ca o urfciune a pustiirii la locul cel mai de cinste ŝi fĂc ndu-se bine primit de împĂrat ŝi ajut nd la eresul aceluia luptĂtor de icoane, îndatĂ a poruncit ca sĂ dea afarĂ din bisericĂ cinstitele icoane.

Pe vreme aceea, la Constantinopol, era o poartĂ care se numea "Poarta de aramĂ", ce ducea la palatul  mpĂrĂtesc. Acea poartĂ era ziditĂ din zilele marelui  mpĂrat Constantin, iar deasupra acelei porŝi era chipul M ntuitorului fĂcut din aramĂ, care stĂtea acolo de mai bine de patru sute de ani.

Pe acel chip al M ntuitorului, patriarhul Anastasie vr nd sĂ-l lepede la pĂm nt ŝi sĂ-l dea focului, ca un luptĂtor de icoane ce era, a trimis ostaŝi cu tesle la acel lucru; ŝi, c nd un ostaŝ oarecare cu dregĂtoria spĂtar s-a suit cu tesla pe scarĂ spre a lua chipul lui Hristos ŝi a îndeplini lucrul sĂu cel potrivit lui Dumnezeu, atunci l-au vĂzut niŝte femei dreptcredincioase, care se  nt mplaserĂ acolo, între acelea fiind ŝi Cuvioasa Teodosia. Acelea s-au aprins cu r vnĂ dupĂ icoana lui Hristos, îndemnate fiind de Cuvioasa Teodosia, care avea mai multĂ r vnĂ ŝi osîrdie spre Domnul ŝi, fiind insuflate de sfĂtuirile cele de Dumnezeu ŝi pline de vitejeasca îndrĂznealĂ cĂtre Dumnezeu, au alergat la scarĂ, au rĂsturnat-o la pĂm nt împreunĂ cu ostaŝul acela, care cĂzînd de sus, a fost ucis, iar ele, trĂg ndu-l ŝi bĂt ndu-l, îl batjocoreau pentru acea nelegiuire.

Apoi, duc ndu-se cu s rguinŝĂ la patriarhul Anastasie, îl defĂi-mau pentru pĂgânĂtatea lui ŝi îl ocĂrau cu vorbe ce i se cuveneau, numindu-l lup rĂpitor, eretic ŝi vrĂjmaŝ al Bisericii lui Hristos, arunc nd astfel cu pietre asupra lui. Deci, patriarhul Anastasie, umpl ndu-se de ruŝine ŝi tem ndu-se ca sĂ nu se scoale cu mare tulburare poporul întreg contra lui, a alergat la împĂrat ŝi i-a spus de necinstea cu care l-au înconjurat acele femei ŝi de uciderea spĂtarului l ngĂ porŝile cele de aramĂ. Din aceastĂ pricinĂ, împĂratul

s-a umplut de mînie și de iuțime contra dreptcredincioaselor. Deci, a trimis îndată pe ostașii săi cu săbiile scoase, ca să răzbune necinstea adusă patriarhului și pentru moartea spătarului.

Astfel, au tăiat pe acele sfinte femei, care au arătat atîta rîvnă pentru buna credință; iar pe aceea care a mărturisit mai cu îndrăzneală buna credință și a fost pricinuitoarea lucrului făcut, tiranul a poruncit ca, prințind-o, s-o arunce în temniță și să-i dea ei în fiecare zi cîte o sută de bice. Deci, Sfînta Teodosia a fost muncită șapte zile, iar în ziua a opta împăratul a poruncit ca, purtînd pe muceniță fără de cinste prin toată cetatea, s-o bată cu nemilostivire.

Atunci, fiind dusă mucenița printr-un loc care se numea tîrgul boilor, unde se vindeau și se junghiau dobitoacele, un ostaș sălbatic și fără de omenie, din întîmplare, a călcat cu piciorul peste un corn mare de capră și s-a rănit puțin la picior. Deci, umplîndu-se de mînie, a apucat acel corn și a bătut pe muceniță peste grumaz. După aceea a lovit-o cu cornul acela în gîtlej și a străpuns-o atît de adînc, încît Sfînta Cuvioasă Muceniță, fecioara Teodosia, sfințita mireasă a lui Hristos, și-a dat cinstitul și sfîntul său suflet în mîinile Mirelui său Celui fără de moarte și astfel s-a dus în cămara Lui cea cerească, încoronată cu îndoită cunună a fecioriei și a muceniciei.

Iar mulțămîntul ei trup, fiind aruncat pe pămînt și luat fiind de niște oameni cucernici, l-au pus la un loc însemnat, de unde se dau tămăduiri bolnavilor ca sfintele ei moaște, întru slava lui Hristos Dumnezeuul nostru, Care împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh este slăvit, acum și pururea și în veci vecilor. Amin.

Notă - În această zi mai facem și pomenirea întîiului sobor a toată lumea, care s-a ținut la Niceea la anul 325 și la care au luat parte trei sute optsprezece Sfinți Părinți care au propovăduit pe Fiul că este deoființă cu Tatăl și au lepădat pe răucredinciosul Arie, începătorul de eresuri.

Viața Cuviosului Isachie Mărturisorul, egumenul mănăstirii Dalmația (30 mai)

După aflarea cinstitei și de viață făcătoare Cruci a Domnului nostru Iisus Hristos și după împărăția marelui Constantin, a pătruns în Biserica lui Hristos tulburarea și eresul lui Arie. Adică, balaurul cel mult pestriț, vrăjmașul cel cu multe capete și cel de-a pururea al neamului creștinesc, dar mai ales urător al lui Hristos, Mîntuitorul nostru și vrăjmaș al sfîntei credințe.

Tulburarea și eresul acela, fiind băgat în Biserica lui Dumnezeu, prin vicleșugul său cel cu rea meșteșugire, a îndemnat pe Valent păgînul și nelegiuitul împărat, ca să apere și să lățească eresul lui Arie. Deci, acel împărat a ridicat prigonire contra celor dreptcredincioși și a poruncit să închidă sfintele biserici, ca să nu se săvîrșească obișnuitele jertfe dumnezeiești. Pe altele le-a prefăcut în grajduri de cai, iar pe altele le-a dărîmat pînă în temelie. El a lungit acea răutate multă vreme, încît le era mare tînguire și plîngere robilor lui Hristos, care se rugau lui Dumnezeu ziua și noaptea ca să se milostivească spre Sfînta Sa Biserică și să facă judecată dreaptă și izbîndire împăratului cel nedrept.

În acea vreme era precum a fost în zilele Apostolilor, cînd împăratul Irod și-a pus mîinile, ca să facă rău unora ce erau din Biserică. După cîțiva ani, Dumnezeu a ridicat cu duhul pe robul Său, monahul Isachie, precum odinioară a ridicat pe Proorocul Daniil, spre apărarea nevinovatei Susana. Fericitul Isachie a fost mai întîi în pustia răsăritului, urmînd Sfîntului Prooroc Ilie și petrecînd viața asemenea cu îngerii. El, auzind de prigonirea arienilor, care o făcea asupra Bisericii și de împăratul care ajuta acelor eretici, i s-a făcut jale foarte mare de aceasta. Deci, lăsînd pustia, a venit în Constantinopol, întărind pe credincioși în buna credință. Astfel, cuvîntul lui era ca o lumină aprinsă, duhul lui Dumnezeu se odihnea peste dînsul și darul cel ceresc îl umbrea.

Văzînd el necazul ce se făcea credincioșilor de către necredinciosul împărat și de către cei de un gînd cu el, se ruga lui Dumnezeu, ca din înălțimea scaunului Său cel sfînt, să caute spre cei necăjiți pe nedrept și să arate milostivirea Sa spre dînșii, iar mîndria făcătorilor de rău s-o smerească. Atunci, același Dumnezeu, care a auzit odinioară pe plăcutul Său, Moise, ce se ruga pentru poporul cel chinuit de Faraon, Acela a auzit și pe robul Său Isachie și a ridicat contra păgînului împărat Valent năvălirea barbarilor. În acea vreme, barbarii cei ce petreceau peste Dunăre, adunînd putere mare de oaste, au pornit cu război contra grecilor. Deci, năvălînd cu acea putere, au supus Tracia și astfel se apropiau de Constantinopol. Pentru aceea, împăratul Valent a fost nevoit să-și adune ostașii săi și să iasă întru întîmpinarea vrăjmașilor. Dar i s-a întîmplat ceea ce se întîmplase odinioară lui Saul, împăratul lui Israel, care era vrăjmașul lui David. Adică, Saul nu s-a întors de la război, după proorocia Sfîntului Samuil, căci a mîniat pe Domnul Dumnezeu.

Deci, Valent, ieșind din Constantinopol cu oștile sale, fericitul Isachie i-a ieșit în cale și a strigat cu glas mare, zicînd: "Împărate, deschide bisericile celor dreptcredincioși, căci Dumnezeu îți va îndrepta bine calea înaintea ta". Împăratul nu i-a răspuns, ci, defăimîndu-l ca pe un prost și fără de minte și nesocotindu-i cuvintele întru nimic, s-a dus în calea sa. A doua zi, fericitul stareț, ieșind înaintea împăratului, a grăit către el: "O, împărate, deschide bisericile celor dreptcredincioși și-ți va fi războiul cu izbîndă, pentru că vei birui pe vrăjmași și te vei întoarce sănătos și cu pace!"

Împăratul, socotind acele cuvinte ale lui: "Te vei întoarce sănătos și cu pace...", voia să deschidă bisericile cele închise și să le dea celor dreptcredincioși; dar pentru aceasta a început a se sfătui cu sfetnicii săi. Însă, un voievod oarecare, fiind din credința cea rea a arienilor, a sfătuit pe împărat, să nu asculte pe monahul acela, ci să-l gonească cu necinste. Atunci împăratul a ocărît pe stareț, l-a gonit de la el cu batjocură și cu bătăi și a plecat mai departe în calea sa.

A treia zi, cuviosul stareț iar a întîmpinat pe împărat și apucînd de frîu calul pe care era călare, a început a-l ruga mai cu osîrdie și a-l sfătui să deschidă bisericile, îngrozindu-l cu răzbunarea lui Dumnezeu, de nu va face ceea ce îi cere. Deci, întîmplîndu-se acolo o rîpă adîncă, cu spini cumpliți și cu o baltă de noroi, în care, și o fiară dacă ar fi căzut, nu ar fi putut să mai iasă de acolo, ci s-ar fi afundat cu totul și ar fi murit, împăratul a poruncit să arunce pe monah în acea rîpă, ca să moară acolo și s-a dus în calea care era înaintea lui. Iar Sfîntul Isachie, fiind aruncat în spini și în baltă, s-a păzit de dreapta lui Dumnezeu și a rămas fără de vătămare, de vreme ce spinii nici nu l-au rănit, nici balta nu l-a înecat, ci zăcea în mijlocul bălții, între spini, ca pe un așternut moale în mijlocul florilor, binecuvîntînd și cîntînd Domnului, pînă ce cu porunca lui Dumnezeu, arătîndu-i-se trei bărbați purtători de lumină, l-au ridicat din baltă și l-au scos întreg și sănătos din rîpa aceea și, punîndu-l pe uscat, s-au făcut nevăzuți.

Atunci, Cuviosul Isachie a cunoscut că Domnul a trimis pe îngerii săi să-l scoată din prăpastia aceea și, căzînd în genunchi, a dat mulțumire Mîntuitorului său, ca Cel ce are purtare de grijă pentru robii Săi și nu părăsește pe cei ce se tem de El și nădăjduiesc spre ajutorul Lui. Deci, rugîndu-se și întărîndu-se cu Duhul Sfînt, s-a sculat și, alergînd degrabă pe altă cale, a ieșit înaintea împăratului și a stat înaintea lui. Văzîndu-l împăratul, s-a înspăimîntat și s-a minunat de acea vedere. Atunci sfîntul a zis cu îndrăzneală către dînsul: "Tu ai voit să mă omori în spini și în baltă, iar Domnul m-a păzit viu și prin sfinții Săi îngerii m-a scos din acea prăpastie. Deci, o, împărate, ascultă-mă și deschide bisericile celor dreptcredincioși, ca să biruești pe vrăjmași și să te întorci cu biruință; iar de nu mă vei asculta, apoi nu te vei întoarce de la război, ci vei pieri acolo".

Împăratul se minuna de îndrăzneala monahului și de fața lui cea minunată, însă nu l-a ascultat, de vreme ce inima lui era împietrită și dezlipită de Dumnezeu. Deci, a dat pe cuviosul la doi boieri, anume: Saturnin și Victor, cărora le-a poruncit să-l păzească în legături, zicînd: "Să-mi țineți pe acest stareț birfitor pînă ce mă voi întoarce, ca să-i dau răsplata cea vrednică, pentru îndrăzneala lui cea fără de rușine".

Însă, Cuviosul Isachie, fiind plin de Duhul Sfânt și, umplându-se de mai multă râvnă - ca altă dată Sfântul Prooroc Miheia împotriva lui Ahav, împăratul lui Israel - a strigat către Valent, zicînd: "Dacă te vei întoarce cu pace, apoi să știi că nu mi-a grăit mie Domnul. Însă, îți zic că vei duce ostașii la război și nu vei putea să biruiști pe vrăjmași, ci vei fugi din fața lor, vei fi prins și vei fi ars de viu cu foc". Sfântul, zicînd acestea, a fost dus în legături, iar împăratul a plecat pe cale mînios.

Cînd s-au întîlnit oștile grecești cu cele barbare și s-au lovit la război, atunci s-a făcut tăiere mare și, cu dumnezeiasca voie, barbarii au biruit pe greci, după proorocia Sfântului Isachie. Astfel, au căzut mulți de ascuțișul sabiei, iar împăratul Valent a fost rănit și, neputînd să stea împotriva barbarilor, a fugit. Deci, barbarii, venind cu puteri multe după el, tăiau oștile grecești ca niște mlădițe și era aproape să ajungă și pe împărat.

Dar, împăratul, fugind împreună cu sfetnicul său, acel voievod arian care îl sfătuisese să nu asculte pe Isachie, s-a apropiat de un sat și, văzînd niște paie, a descălecat de pe cal, fiind obosit. Deci, de frica barbarilor s-a ascuns în paiele acelea cu acel sfetnic al său, dar nu s-a ascuns de mîna lui Dumnezeu, Care l-a pedepsit. Căci barbarii, care veneau după el, ajungînd la satul acela și înștiințîndu-se de locuitorii aceluia sat, că niște greci s-au ascuns în paie, au aprins foc împrejurul lor și le-au ars. Astfel, au pierit cu sunet, acel ticălos împărat, împreună cu sfetnicul lui.

După războiul acela, armata grecească care mai rămăsese, s-a dus în întîmpinarea lui Grațian, împăratul Romei, care venea în ajutorul grecilor. Sosind Grațian, a pus împărat al grecilor pe Teodosie, care a fost numit mare; iar Teodosie, adunînd îndată oastea cea risipită, s-a dus contra barbarilor și i-a biruit, iar după ce i-a învins, s-a întors cu biruință și a mers la Constantinopol. În acea vreme, îndată după pieirea lui Valent, unii din ostași, care au fost risipiți de barbari, neștiind că împăratul Valent nu mai este între cei vii, au mers la Cuviosul Isachie care era ținut în legături și îi ziceau: "Gătește-te de răspuns, căci se întoarce împăratul de la război, cînd te va întreba și te va munci!" Sfântul le-a răspuns: "Iată, au trecut șapte zile de cînd am mirosit putoarea oaselor lui celor arse, de vreme ce, după proorocia mea, este ars cu foc". Cei ce au auzit acestea s-au înfricoșat, iar după puține zile toți au știut de sfîrșitul lui Valent. Și astfel au eliberat pe Sfântul Isachie din legături și îl cinsteau ca pe un prooroc al lui Dumnezeu.

După ce noul împărat Teodosie a intrat în cetate cu prăznuire, cei doi boieri mai sus ziși, Saturnin și Victor, i-au spus despre Cuviosul Isachie, despre îndrăzneala și proorocia lui. Atunci împăratul, minunîndu-se de un bărbat ca acela, a poruncit ca pe acel cuvios să-l aducă cu cinste la sine și, astfel s-a închinat lui, cinstindu-l ca pe un mare plăcut al lui Dumnezeu. Deci, împăratul ruga pe sfîntul să se roage lui Dumnezeu pentru el și pentru toată împărăția lui. La rîndul său, Cuviosul Isachie sfătua pe împăratul să petreacă în dreapta credință și să redea pacea Bisericii și astfel, să mîngîie pe cei chinuți. Împăratul l-a ascultat și a făcut toate cele grăite de el. El a izgonit pe arieni din Constantinopol și pentru aceasta a pricinuit bucurie mare credincioșilor. Deci, fericitul Isachie, mulțumind lui Dumnezeu, voia să se ducă în pustie la viața sa cea dintîi; iar Saturnin și Victor au rugat pe cuviosul să nu se despartă de cetatea împărătească, ci să viețuiască împreună cu ei, să ajute Bisericii lui Hristos cu rugăciunile și cu învățăturile sale, și astfel, sfîntul s-a plecat la rugămintea lor.

Născîndu-se ceartă între Saturnin și Victor, pentru că fiecare dintr-înșii voiau ca cuviosul părinte să petreacă în casa lui, fericitul stareț, cunoscînd acea ceartă, a zis către ei: "Fiilor, destul îmi este dragostea voastră! Dar, de vreme ce aveți grijă și dorință să petreceți împreună cu mine, apoi vă spun că, cine se va grăbi mai întîi să-mi zidească o locuință, la acela voi petrece în toate zilele vieții mele". Deci, amîndoi au început a se îngriji ca să zidească locaș plăcut omului lui Dumnezeu. Saturnin avea afară din cetate un loc foarte frumos, plăcut spre viață monahicească. El, sîrguindu-se mai repede, a pregătit acel locaș plăcutului lui Dumnezeu și acolo s-a sălășluit Cuviosul Isachie. Asemenea și Victor a zidit un locaș ales pentru Sfîntul Isachie, dar el era întristat că Saturnin îl întrecuse. Deci, venind la sfîntul, îl rugă în genunchi, să vină și în chilia zidită de el, însă cuviosul voia mai mult să petreacă în lăcașul lui Saturnin, decît în al lui

Victor. Cu toate acestea, uneori mergea și la Victor și petrecea și la el câteva zile, netrecînd cu vederea rugămîntea lui.

Astfel au început a se aduna la cuviosul mulți din cei ce voiau să se călugărească, încît s-a întemeiat o mănăstire mare din averile acelor iubitori de Dumnezeu bărbați, Saturnin și Victor. Iar Cuviosul Isachie a fost povățuitor și egumen al multor monahi și dascăl folositor oamenilor mireni, aducîndu-i pe toți la calea mîntuirii, cu cuvîntul și cu exemplul vieții celei îmbunătățite. El era foarte milostiv cu cei săraci și, de nu avea vreodată ce să dea celui ce cerea, apoi dezbrăca haina de pe sine și o dădea. El a făcut multe lucruri bune și plăcute lui Dumnezeu și, sosind la adînci bătrîneți, s-a apropiat de fericitul său sfîrșit. Chemînd pe frați și învățîndu-i cele de folosul sufletului, le-a pus egumen în locul său pe un bărbat cinstit și sfînt cu viața, pe fericitul Dalmat, de la care mai pe urmă și locașul acela s-a numit "Dalmat".

Astfel, Cuviosul părintele nostru Isachie, după multe osteneli primite de Dumnezeu, a trecut la veșnica odihnă către Domnul. Pentru aceasta s-a adunat toată cetatea la îngroparea lui și au pus cinstitul lui trup în biserica Sfîntului Întîiului Mucenic Ștefan. Iar sfîntul lui suflet a stat înaintea scaunului Preasfîntei Treimi, în ceata sfinților și cuvioșilor părinți și roagă împreună cu dînșii pentru noi pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu nostru, a cărui slavă este în veci. Amin.

Sfîntul Apostol Erma, unul din cei șaptezeci (31 mai)

Sfîntul Apostol Erma se pomenește în scrisoarea Sfîntului Apostol Pavel către Romani, cu ceilalți șaptezeci de Apostoli, astfel: *Închinați-vă lui Asindrit, lui Flegont, lui Erma, lui Patrova, lui Ermin și fraților celor ce sînt cu dînșii.*

Deci, Sfîntul Erma a fost episcop în Filipopoli, unde a arătat multe nevoițe și osteneli pentru buna vestire a lui Hristos, iar acum se îndulcește de odihnă întru bunătățile Domnului său. Amin.

Sfîntul Mucenic Ermia din Comani (31 mai)

Păgînul Antonin, împăratul Romei, urînd pe creștini, a trimis împotriva lor un ighemon oarecare, cu numele Sebastian, ca să-i muncească. Acela, pe cînd mergea de la Cilicia la Capadocia, a găsit în Comani pe un ostaș bătrîn, anume Ermia, alb la păr și cu legea creștin, crezînd într-Unul adevăratul Dumnezeu și Făcătorul a toate. Ighemonul i-a zis aceluia: "Am scrisoare de la Antonin, împăratul Romei, prin care îmi poruncește, ca toți creștinii să aducă jertfe zeilor romanilor; iar de nu vor voi, apoi cu mari și cumplite munci se vor pedepsi. Deci, și tu Ermie, jertfește zeilor și vei fi prieten împăratului și vei avea multă cinste; deci, ascultă-mă pe mine, ca să nu-ți muncesc trupul". Răspuns-a nevoitorul lui Hristos, Ermie: "Eu sînt ostaș al lui Hristos, Împăratul Cel ceresc și fără de moarte, a Cărui împărăție nu va avea sfîrșit; pentru aceea nu mă supun împăratului celui muritor și păgîn, a cărui împărăție este de puțină vreme. Împărăția Domnului nostru Iisus Hristos va petrece în veci și cel ce crede într-Însul va moșteni viața cea veșnică. Eu cred într-Acela și Aceluia în taină I-am slujit mai întîi, iar acum Îl slujesc pe față și nu mă va birui diavolul. Tu ai stăpînire peste trupul meu, și aceasta cu voința Dumnezeului meu; iar peste sufletul meu nimeni nu are putere, decît numai singur Dumnezeu, Cel ce poate să-mi dea răbdare și să mă păzească în veci".

Ighemonul Sebastian, auzind acestea, a zis Sfintului Ermia: "Jertfește zeilor, ca să te îndulcești de bucuria vieții acesteia!" Sfântul a răspuns: "Ce bucurie îmi va fi, ce îndulcire și ce viață dacă, depărtându-mă de Ziditorul meu, mă voi închina idolilor? Aceasta nu este cu adevărat bucurie, ci mîhnire; nu este îndulcire, ci amărăciune; nu este viață, ci moarte veșnică".

Grăit-a ighemonul: "Te văd că ești foarte înțelept". Sfântul a răspuns: "Sînt înțelept întru Domnul Dumnezeu meu, crezînd întru Dînsul și slujindu-I Lui din toată inima, pentru care doresc a muri și a pătimi cu bucurie". Ighemonul a zis: "Văzînd căruntețile tale și înțelegerea, te cruț și te miluiesc". Sfântul a răspuns: "Nu-mi trebuie milă de la tine, eu caut mila lui Dumnezeu, Care mă va duce la Dînsul; Acela înțelepțește pe robii Săi cu Duhul Său cel Sfînt". Ighemonul a zis: "Alegi mai bine a muri decît a trăi?" Sfântul a răspuns: "Această moarte nu este moarte, ci viață veșnică, dacă voi suferi cu răbdare muncile de la tine". Atunci ighemonul a poruncit să-i sfărîme fălcile cu pietre, să-i zdrobească dinții și să-i jupoaie pielea de pe față. Pentru acestea sfântul a grăit: "Mulțumesc lui Dumnezeu, că darul Domnului meu Iisus Hristos petrece cu mine!" Ighemonul a zis: "Pentru ce nu-ți iei leafa, precum o iau ceilalți ostași?" Mucenicul a răspuns: "Deoarece jefuiți cu nedreptate pe cei săraci, de aceea nu iau lefurile voastre și nu mînc dintr-însele; pentru că am hrană duhovnicească, care este de la Duhul Sfînt și nu voi flămîzni în veci".

Atunci ighemonul, a poruncit să înfierbînte un cuptor foarte tare și a aruncat într-însul pe mucenicul lui Hristos. După trei zile, deschizînd cuptorul, l-a găsit viu și întreg, cîntînd și preamărînd pe Dumnezeu, de vreme ce nu s-a atins focul de el.

Atunci, ighemonul, a chemat pe un fermecător și i-a poruncit să omoare pe Ermia cu otravă. Iar sfântul, rugîndu-se lui Dumnezeu, a luat otrava și n-a pătit nimic, după cuvîntul Domnului care a zis: *Chiar de veți bea ceva de moarte, tot nu vă va vătăma*. Deci fermecătorul, pregătind o otravă mai puternică, a dat-o mucenicului, zicîndu-i: "Dacă și de această otravă nu vei avea nimic, apoi și eu voi lăsa farmecele mele și voi crede în Dumnezeu Cel răstignit, Căruia tu Îi slujești". Atunci Sfântul Ermia, luînd și acea otravă cumplită și bînd-o pe toată, n-a pătit nici un rău, ci a rămas întreg și sănătos. Atunci fermecătorul a strigat: "Ai biruit, Ermie, ai dovedit și ai rămas rob al lui Hristos; ai mîntuit din iad sufletul meu cel pierit și m-ai făcut să viețuiesc lui Dumnezeu. Pentru că, precum un chip vechi săpat se preface și se înnoiește, așa și eu, îmbătrînit în păcate și în răutăți, mă înnoiesc cu sufletul, întorcîndu-mă spre Dumnezeul cel viu, Care petrece totdeauna în veci. O, Dumnezeule cel ceresc, Unule adevărat, Cel ce m-ai izbăvit de înșelăciunea cea diavolească și de spurcăciunile idolești, prin robul Tău Ermia, prin care Te-am cunoscut, primește-mă pe mine păcătosul, care mă întorc la Tine și mă miluiește pe mine, cel ce Te mărturisesc pe Tine!" Astfel strigînd el, ighemonul s-a umplut de mînie și a poruncit ca îndată să-i taie capul.

Deci, tăind pe fermecătorul acela, s-a botezat în sîngele său; și un nou creștin și mucenic al lui Hristos s-a dus la Dumnezeu, pentru care și-a pus sufletul Său. Iar pe Ermia a poruncit ighemonul să-l muncească, smulgîndu-i venele lui din tot trupul. Astfel, sfântul, fiind muncit cumplit, zicea către muncitor: "Nu simt în trupul meu dureri din muncile acestea, căci, precum cuțitașul doctorului, tăind venele, scoate sîngele cel nesănătos și face trupul sănătos, tot astfel și eu, suferind smulgerea venelor mele, mai sănătos sînt întru credința lui Hristos!"

După aceasta, muncitorul a aruncat pe mucenic într-o căldare cu untdelemnul foarte încins și îndată s-a răcit căldarea, iar unt-delemnul s-a făcut ca o rouă de dimineață, și mucenicul a strigat: "O, tiranule, nu simt muncile și voia ta nu o voi face, însă voi face voia Tatălui meu ceresc și Aceluia mă aduc pe mine jertfă fără de prihană. Acela este Stăpînul sufletelor și trupurilor noastre". Sfântul, grăind acestea, tiranul a poruncit ca să-i toarne pe gîtlej niște oțet tare amestecat cu fiere; dar, mucenicul a zis: "Amărăciunea asta îmi este mie ca un fagure de miere de la Dumnezeu meu, pentru Care rabd acestea".

Apoi a poruncit ighemonul ca să-i scoată ochii. Auzind acestea, sfântul a zis către dînsul: "Dacă ai trebuință de ochii mei cei trupești care văd deșertăciunea lumii acesteia, ia-ți-i ție. Eu am ochii inimii, cu

care văd curat lumina cea adevărată". Astfel i-au scos ochii sfântului. După aceasta l-au spânzurat cu capul în jos și, ținându-l astfel trei zile, a curs mult sânge din nările lui. După trei zile au mers oarecare să-l vadă pe el, socotind că a murit. Dar s-au înspăimântat, aflându-l viu și slăvind pe Dumnezeu. Deci, pentru necredința lor a căzut pe ochii lor oarecare negură și au orbit. Ei atunci au început a striga: "Miluiește-ne pe noi, robul lui Dumnezeu cel adevărat, căci iată sîntem loviți de urâciune". Atunci sfântul a zis: "Apropiati-vă către mine". Iar ei, apropiindu-se, el și-a pus mîinile sale peste ei și le-a zis: "Întru numele Domnului meu Iisus Hristos, vă zic să vedeți". Și au văzut îndată. Deci, întorcîndu-se, au spus ighemonului cele ce li s-au întîmplat lor. Iar ighemonul, aprinzîndu-se de mînie, a poruncit să jupoaie pielea de pe tot trupul mucenicului. Atunci sfântul batjocorea pe ighemon și ocăra pe zeii cei necurați, pornind astfel spre mai mare mînie pe tiranul, care a poruncit să-i taie capul.

Astfel s-a sfîrșit mucenicul lui Hristos, Sfîntul Ermia, iar cinstitul lui trup s-a luat în taină de niște creștini și l-au dus în Capadocia, la un loc ce se numea Coman. Acolo s-au săvîrșit multe minuni de la cinstitele lui moaște, întru slava lui Hristos Dumnezeuul nostru, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

~ Sfârșit ~